

МАРИНА ФИОРАТО ТАЙНАТА НА БОТИЧЕЛИ

Превод от английски: Антоанета Дончева-Стаматова, 2011

chitanka.info

На моята майка Барбара Фиорато, благодарение на която за първи път зърнах „La Primavera“.

„Седмина царе, от които петимата паднаха, единият сега е, а другият още не е дошъл, и когато дойде, трябва само малко да постои.“

Откровение на
Йоана 17:10

ПЪРВА ЧАСТ
ФЛОРЕНЦИЯ, 1482 Г.

ПЪРВА ГЛАВА

Флоренция блести като злато и вони като сяра.

Сградите са масивни, величествени и епични. Съградени са от бляскав, позлатен камък и сребрист мрамор. Но пък невъобразимата смрад — животински изпражнения, човешки фекалии, разлагащо се месо и зеленчуци, захвърлени в канавките край пазара — би накарала и кожаря да пребледнее като платно. Да, този град е сборище от противоречия. Създаден е за великани — с огромните си лоджии, зашеметяващите си палати и масивните си колони. Обаче флорентинците са дребен народ, който се щура из сокаците като ярко натруфени пигмеи. Единствените граждани, които отговарят на мащабите на Флоренция, са статуите, които извисяват снаги на Пиаца дела Синьория.

Флоренция е красива и брутална. Красотата ѝ се крие току под кожата, а кръвта под нея тече много близо до повърхността. Приказни палати и параклиси се пъчат рамо до рамо със затвора „Барджело“ — местенце, пред което бледнее и самата преизподня. По стените на всяка църква съжителстват дружески раят и адът. Противоположните съдбини, които очакват всеки от нас, поделят пространството и на таваните, разделяни единствено от гредите. Под кубето на нашата велика катедрала „Санта Мария дел Фиоре“ ангели и демони се въртят заедно във вихрения танц на колелото на съдбата. Благословията и проклятието са на една ръка разстояние едно от друго. Дори и храната тук е изтъкана от противоречия. Да вземем за пример моето любимо меню, карпачото — полусурови пържоли, от които се стича кръв. Великолепно е, обаче нещо трябва да умре, за да го създаде.

Боговете и чудовищата съжителстват и по улиците. Аз нямам илюзии за себе си. Зная си, че съм едно от чудовищата — аз, Лучана Ветра, от време на време модел и по всяко време уличница. Проповедниците плюят отрова за нашата пасмина от своите амвони, почтените жени се изплюват в краката ни на паважа. Господ и Дяволът са в непрестанно съревнование за душите на флорентинците и понякога имам усещането, че Дяволът като че ли взема превес. Ако

влезеш в баптистерия и огледаш мозайките на Страшния съд, в коя част от тях ще се загледаш най-дълго? В рая, с миловидните ангелчета и техните ореолчета и алелуята им ли? Или в ада, с дългоухия Луцифер, който поглъща прокълнатите? И ако се хванеш да четеш великата „Божествена комедия“ на Данте, с кое ще започнеш — с рая ли, с неговите свещеници и по-праведните и от папата прелати? Или може би с ада, където от небесата се стича кръв и окованите крака на богатите се пържат в собствен сос? Е, сами се досещате за отговора.

Та ето ме и мен, кучка и блудница, оплювана от почтените люде, привеждаща в действие по улиците не един и два от седемте смъртни гряха. Една заблудена овца. От време на време и при нас се вясва по някой и друг пастир — някой от божиите братя, предлагащ опрощение.

Тъкмо така се запознах и с брат Гуидо дела Торе.

Е, запознанството ни трудно би могло да се определи като знаменателно. Той не ме видя в най-добрата ми светлина. Вярно, бях натруфена в най-добрите си одежди. За тях никога не правя компромиси — все пак са част от жестоката конкуренция в моя занаят. Но по една случайност точно в този момент бях кацнала на зида край реката и блажено се облекчавах във водите на Арно, поетично обрамчена от опушено жълтите арки на Понте Векио зад гърба ми. Ако трябва да бъдем честни, естеството на моето занимание надали е станало моментално ясно на добрия брат, щото полите ми са доста бухнали. Обаче току-що се бях измъкнала от постелята на Бембо, бях на път за студиото на синьор Ботичели, а количеството мускатово вино, което бях изпила на закуска, напираше да се измъкне от мен.

Но май не започнах откъдето трябва. Преди да продължа с историята на брат Гуидо и праведния път, позволете ми да ви открехна една страница от стария си живот по грешния път. Защото, освен ако не разберете всичко за Бембо и как станах модел на синьор Ботичели, никога няма да схванете тайната — а именно тази тайна е разковничето на нашия разказ. И така, нека се върнем към... предишната нощ? Не, няма смисъл да ви превеждам през всички порочни пози, които заех в името на удоволствието на Бембо и на моя пълен джоб. Смятам, че картинката от сутринта е напълно достатъчна — петък, тринайсети юни, нещастен ден, при това по не една и две причини.

Пролетта — ето това е най-подходящото място, откъдето можем да започнем.

ВТОРА ГЛАВА

— Кики?

Мадонна! Майко Божия! — Много мразех да ме будят след цяла нощ къртовски труд.

— Да?

— Ще ми направиш ли една услуга?

Още една ли? След нощта, която му подарих, не аз, а Бембо би трябвало да бъде този, който прави услуги — при това на мен! И доста над уговорената ми цена. Обаче работата си е работа.

— Разбира се — усмихнах се сънено.

Бембо надигна огромното си туловище, отпусна се на лакът и до носа ми достигна вонята изпод мишниците му. Майко Божия! Протегнах ръка към лавандуловата помада на нощното шкафче и я притиснах до носа си. А после, за да не вземе да се обиди, му се усмихнах кокетно и зачаках да чуя какво ще ми сервира. С Бембо бе трудно да се каже какво можеш да очакваш — неприлично богатите са си извоювали правото да бъдат непредсказуеми.

Бенволио Малатеста.

Първи факт — *Примо фато*: Наричаше се Бенволио Малатеста, обаче всички му викаха Бембо. Може би защото умееше да се прави на веселяк, все едно е любимият ви добродушен чичо — съзнателно поддържано поведение, предназначено да скрие безмилостния му подход в работата. Много обичаше да се усмихва и шегува, но...

Втори факт — *Секондо фато*: Бембо беше един от най-богатите мъже на Флоренция. Бе натрупал парите си от внос на перли от Ориента. Прекрасни нещица са тези перли — огромни, тлъсти и толкова бели, колкото маслините са черни. Пращаше дребни момченца с ножове за миди, за да се гмуркат за тях. Понякога на тези момченца им свършваше въздухът или се оплитаха във водораслите.

Веднъж Бембо извади най-красивата си перла и ми я пъкна в пъпа, за да стои там, докато се чукаме (схващате ли сега какво имам предвид, когато ви казвам, че с него никога не знаеш какво можеш да очакваш?). След това си я поиска обратно, обаче аз му казах, че не

може да излезе. Което си беше лъжа. По-късно, във ваната, пробвах и тя се измъкна, само дето... доста ме заболя. Затова си я върнах обратно в пъпа. Пасва перфектно, а и сега съм известна именно с нея — тя е едно от нещата, с които ме познават. (Освен циците и косата ми.) Оттогава насам винаги нося рокли, срязани на пъпа, за да си показвам перлата. Клиентите обичат нетрадиционното. Особено по-богатите.

Бембо като че ли нямаше нищо против. Големите му перли бяха използвани в бижутерията, а по-малките ги стриваха на паста за зъби за богатите господа или на пудра за лице за дамите. От перлите зъбите и кожата им блестяха — дори и на онези, които бяха петнисти като крастави жаби и некъпани от месеци. А пък моята перла в пъпа беше отлична реклама за Бембо. Той обичаше да повтаря, че перлата щяла сама да изскочи някой ден, когато надуя корема. (Не съм го осведомявала, че подобно нещо няма как да се случи. В средата на всеки месец натъпквам памучни тампони дълбоко в сливата си, за да не позволя на мъжката течност да достигне до женските ми части. Така ставам доста по-тясна, обаче засега никой клиент не се е оплакал.) Веднъж, за един кошмарен миг, се ужасих, че Бембо възнамерява да ме оплоди. Абе, той да не би да разсъждава с втората си глава, че да иска брак с мен? *Мадонна!* Затова ли ми позволи да си задържа перлата? Обаче после, когато дойдох на себе си, осъзнах, че Бембо надали държи да става баща на копеле от курва като мен, ако ще и да съм много красива — все пак си има въщи една богата фригидна жена, която да охлажда леглото му и да му ражда синове. И оттогава насам престана да си иска перлата, въпреки че някои мои клиенти биха отрязали и пъпа ми, за да я грабнат, без да ги е грижа дали после ще живея или ще умра. Иначе Бембо никога не би ми го причинил. Той ме харесва. В оная нощ, когато перлата се заклеши в пъпа ми, той дори ми плати обичайните три флорина, нищо че не можах да я измъкна. Очевидно чукането е било особено приятно.

Трети факт — *Терцо фато*: Бембо познава много художници. Имам чувството, че така се изживява като много културен, сравнява се с перлите си, нищо че всъщност повече му приляга да се нареди сред грозните стриди, които изпълват морското дъно. Произлязъл е от нищото, от семейство на бедни рибари, затова сега се стреми с всички сили да се измъкне на повърхността, към светлината. Подобно на своите стриди, той е грозно създание, способно да създаде красота —

и го прави, покровителствайки художници. Именно с този факт ме изненада той през онази сутрин и неволно отприщи върху мен лавина от неприятности.

— Ще позираш ли за един мой приятел?

— Кой приятел? — изграчих сънено.

— Алесандро Ботичели. Сандро.

Спомних си, че някъде бях чувала това име.

— Той те намира за идеална за централната фигура на най-новото му платно.

Отворих едно око.

— Централната фигура ли?

Бембо се усмихна и зъбите му блеснаха като перли. Имах чувството, че носи цялото си богатство в устата си.

— Точно така, Кики — кимна. — Така че не се притеснявай. Ти ще бъдеш в центъра на композицията, а всички останали фигури ще бледнеят пред твоята красота. — Поезията май не му се отдаваше особено.

— И колко са тези, останалите?

— Седем. С теб общо стават осем.

Ха, че това си е цяла тълпа!

— На мен не ми звучи много централно.

— О, ще видиш, че е така! — ухили се широко той. — Цялото платно ще бъде наречено „Ла Примавера“ — „Пролетта“, а ти ще бъдеш самата богиня, самата Флора!

— Хммм — промърморих. — Можеше поне да ме направи Дева Мария!

Тук вече Бембо се разсмя с глас.

— Ти, девствената кралица на небесата? Прочутата Кики, недокосната от мъжка ръка? Не и хиляди пъти не!

Нацупих се и извърнах глава. Той дръпна лекичко зърната ми, за да ме умилостиви.

— Слушай, гълъбче — започна, — Сандро иска теб именно защото познаваш силата на страстта! Флора трябва да бъде опитна жена, плодовита, със знаещо лице! Ако щеш дори и да навежда на мисълта, че носи в утробата си плод! Но най-важното, трябва да бъде по-красива и от най-прекрасния ден!

Боже, този човек определено умееше да докосва струната на моята суета!

— А откъде накъде този Сандро знае за моите прелести?

Бембо се стовари обратно на огромния си гръб и пружината под него изскърца. Махна с ръка по посока на тънката муселинова стена, поставена до леглото. Виждаше съм подобни неща и преди — и в дворците на удоволствията, и в частни домове. Викат му *финестра д'аморе* — прозорец на любовта. Понякога приятелите на домакина го гледат през този прозорец по време на сексуален акт, ако клиентът обича да усеща, че го гледат. Има и случаи, в които друга двойка... ами... съвкупява се в съседната стая, и двете двойки споделят звуците си. Принципно нямах никакъв проблем с подобни факти — всъщност, доколкото си спомням какво правихме с Бембо тази нощ, синьор Ботичели сигурно е останал особено доволен от представлението. Но незнайно защо изведнъж ми стана притеснено. Да бъде гледана от клиенти за тяхна наслада — добре. Ама да бъде гледана от художник, който е готов да ме увековечи на платното си — ужас!

Седнах рязко в леглото и придърпах двете дебели плитки на пшениченорусата си коса над гърдите си в твърде непривичен за мен жест на свенливост. Всъщност, така и така стана дума, да взема да ви изброя и трите факта за мен.

Примо фато: Кръстена съм Лучана Ветра, защото като бебе съм пристигнала от Венеция в бутилка. Говоря ви съвсем сериозно! Някой ден ще ви разкажа повече и за това.

Секондо фато: Имам разкошна златиста коса (и преди да сте се усъмнили, съвсем естествен цвят, без намесата на лимонов сок). Дълга е до кръста, а къдриците ми никога през живота си не са зървали маша.

Терцо фато: Имам фантастични гърди — закръглени, стегнати и големи колкото пъпеши. И ако се вярва на клиентите ми, точно толкова сладки. Обаче може ли да се вярва на простотиите, които ръсят мъжете, докато изръсват семето си?

— Е, какво ще кажеш? — прекъсна размислите ми Бембо.

Стоварих се обратно на възглавницата си и промърморих:

— Ще си помисля.

Знаех какво иска. Бембо искаше после всички да видят картината, за да може да се хвали, че е чукал самата Флора.

— Може би това тук... — докосна лекичко перлата в пъпа ми — ще те накара да погледнеш благосклонно на молбата ми, а?

Е, това вече си беше живо изнудване.

Сведох очи към блестящия млечнобял камък, а после погледнах и него. Шибаната перла! Знаех си аз, че някой ден ще трябва да си платя за нея!

— Добре — кимнах. — Дай ми адреса му.

И ето как през онзи съдбовен ден се озовах на крайбрежието на река Арно, натруфена и накипрена, на път за ателието на Сандро Ботичели, със спешна необходимост от облекчаване на пикочния мехур.

ТРЕТА ГЛАВА

И тъй като не изгарях от особено желание да се връщам у дома само за едното пикаене, предпочетох веднага да отговоря на повика на природата и именно това бе моментът, в който брат Гуидо избра да ме заговори. Държеше в ръка някакъв памфлет.

Простенах вътрешно и се приготвих да го пратя по дяволите с някой добре подбран епитет (такива ги знам в изобилие), обаче, когато се приближи, забелязах, че е напълно добронамерен.

Примо фато: Имаше гъста, чуплива черна коса, която блестеше като пера на врана.

Секондо фато: Имаше удивителни очи — същото синьо като розетките на Дела Робиа в „Санта Кроче“.

Терцо фато: От пръв поглед се виждаше, че няма тонзура, което ще рече, че още е послушник. (Не че обетът би му попречил да се съвкупи — ако не разчитах на постоянния поток от клиенти от манастира, досега да съм фалирала. Да се оправят както си знаят с душите си — за моята грижата имам аз!)

Ала ето че този начинаещ монах се оказа изпълнен с желание да вземе участие в акта на моето спасение. Начерта знака на кръста във въздуха над главата ми и ми пожела добър ден. След това ми подаде памфлета си. аз въздъхнах и рекох:

— Брате, това не е за мен.

Лицето му се оживи и той възкликна:

— Сестро, може би си мислиш, че думите тук не са за теб. — Гласът му беше басов и сладък. Културен. Изискан. — Обаче Бог обича всички свои чада, дори и падналите! Затова смятам, че дори и ти би могла да намериш някаква полза в тези страници!

Изстисках от себе си и последните капки урина, мозъкът ми регистрира неволната обида, скрита в думите „дори и ти“, и затова реших да се позабавлявам с монахчето.

— Напълно си прав, брате — изрекох с каещ се глас. После поех памфлета от ръката му, изтрих си задника с него и го хвърлих в

буйните води на Арно. — Наистина имах голяма полза от него! — допълних сладко.

Той проследи движението на ръката ми и едва в този момент започна да осъзнава какво съм правела, докато той ми е говорил. Схвана, че съм се облекчавала. По цялото му лице се разля червенина и съвестта го загриза. Очевидно изгаряше от желание да се отдалечи от тази неблагоприятна блудница, обаче задълженията му изискваха от него поне да се опита да върне заблудената овца към стадото.

Извади още един памфлет от снопа, втъкнат в колана на расото му, и продължи:

— Аз съм брат Гуидо дела Торе, послушник в манастира „Санта Кроче“. Тези напътствия са много важни, сестро, защото ни говорят за спасението на нашите души!

Започваше да ми става адски забавно.

— А задниците? — подхвърлих. — Мислиш ли, че и задниците ни са важни?

— Нищо не би могло да бъде по-важно от тях.

— Значи и за задниците се молиш, а? — запитах със съвсем сериозен тон.

— Всяка нощ.

— И ако реша да се покая, и да тръгна по пътя на добродетелта, смяташ ли, че задниците също ще бъдат спасени?

Очите му пламнаха фанатично, когато отвърна:

— Разбира се, сестро! Защото, ако всеки божи ден се молим и се покаяваме, един ден душите ни със сигурност ще отидат в рай!

— Аха — кимнах мъдро. — Значи във въпросния ден човек би могъл да рече, че райт се е напълнил със задници!

Той притвори очи, очевидно наслаждавайки се на тази представа.

— Със сигурност! — отвърна.

— В такъв случай се разбрахме — кимнах, но после реших да се смиля над него. — Обаче въпреки разбирателството ни, надали някога ще имам нужда от твоите памфлети. Щото не мога да чета.

Типично за монасите — печатат памфлети за уличници, които са толкова невежи, че не биха могли да прочетат дори някой мръсен надпис на стената.

— Наистина ли? — ококори се монахчето.

— Наистина.

Ранното ми навлизане в сферата на проституцията не ми бе оставило никакво време за запознаване с писмената. Но пък се радвах на фантастична памет — трябва само да погледна някоя картина или лице, за да ги запамята завинаги. Освен това нарочно съм обучавала мозъка си — както сигурно вече сте забелязали, старая се да запомням по три важни факта за всеки човек, с когото се срещам. Така че, макар да съм невежа с думите, не съм глупава, затова не допускайте грешката да ме мислите за такава!

Монахът поклати глава, сякаш току-що бе зърнал друг, непознат за него свят.

— Много съжалявам... просто... аз винаги съм бил заобиколен с книги и... Те са всичко за мен. Изчел съм стотици. Дори и сега продължавам да чета! — Тук пак се изчерви, но този път вече от гордост. — Бях удостоен с невижданата чест да стана помощник-библиотекар на „Санта Кроче“, нищо че все още не съм дал монашеския си обет!

Сега беше мой ред да надзърна в друг свят. Свят на думите, в който черните букви, отпечатани върху белия лист на този монах, значеха за него много повече, отколкото хората и нещата около него. Погледнах го в очите и в този миг той като че ли надникна в душата ми. Разбра, че притежава нещо, което аз не притежавам, и че въпреки цялата ми арогантност и хапливост бих искала да имам онова, което има той, и знам, че той го знае.

— На колко години си, синьорина?

Това вече си го биваше! Никой досега не ме бе наричал „синьорина“! Дотолкова се шокирах, че отговорих напълно искрено:

— Не знам. — Сега не беше моментът да разказвам как съм пристигнала от Венеция в бутилка. Реших, че като се върна към облика си на мръсница, ще успея да си възвърна и почвата под краката. — Не знам дали това ще ти помогне да изчислиш, но започнах женските курсове миналата зима.

— Женските курсове ли? — светнаха очите му.

Със сигурност реши, че съм тръгнала на някакви обучителни курсове.

Оставих го известно време с тази заблуда, след което поясних:

— Веднъж месечно сливата ми кърви! — Приведох се съзаклятнически към него и добавих: — Вече се налага да пъхам в

дупката си тампони!

Той се отдръпна като попарен назад и пак се изчерви — този път като презрял домати. Хареса ми да го гледам как се гърчи от неудобство. Оказа се обаче, че не бил чак такъв бунак — и той поназнайвал нещо.

— Е, значи още си млада, но няма да бъдеш винаги млада. — Не можеше да му се отрече на този монах, че си го биваше — реши да включи в действие най-голямата заплаха за всички жени, неизбежното остаряване. Протегна ръка, като че ли да докосне бузата ми, но после я дръпна рязко, като попарен. — Сигурно си наясно, че това твоё ангелско лице няма да трае вечно. Ще продължаваш ли с този живот и когато остарееш, синьорина...? — извиси глас.

— Лучана Ветра — подсказах му услужливо.

Той се усмихна и внезапно стана красив като ангел. Забелязах, че не само още се радва на всичките си зъби, но и че всичките до един са бели.

— Какво? — изгледах го с присвити очи.

— Това означава „светлина в стъклото“.

Ококорих се. Брей! Значи затова са ме кръстили така! Защото съм била бебе в бутилка. В стъклена бутилка, от Венеция — родината на стъклото. Вече започвах да схващам какво богатство било ученето. И това ме накара да онемея.

Монахът забеляза, че вътрешно започнах да се гърча, и реши да се възползва от този сгоден момент. Хвана ръката ми и заговори пламенно:

— Синьорина Ветра, монасите от „Санта Кроче“ в момента организират приют за пропаднали жени. Защото не беше ли и Мария Магдалина, любимата на нашия Господ Бог, и тя проститутка? Възнамеряваме да обучим жените, така че да могат да си изкарват прехраната с почтени професии, да ги запознаем със Светото писание, да ги научим да четат и пишат. След това всяка от тях би могла да си намери благопристойна работа или дори да влезе в някой от нашите женски ордени като монахиня! — Стисна ръката ми още по-силно и допълни: — Можем да ви помогнем, синьорина! *Дайте път на светлината!*

За един миг пред очите ми се зареди странна картина. Аз бродя из светлата обител заедно с брат Гуидо, с псалтир в ръка, а главата ми е обрамчена от колосана бяла забрадка на монахиня. Може би, ако стана

добър човек, ще мога да открия истинската си майка — моята *вера мадре*, милата, красива дама, която сънувам, откакто се помня, и която ме прегръща със силните си ръце в блага прегръдка. В сънищата ми тя бе прекрасна, загрижена, обаче често бърках образа ѝ с този на Дева Мария, който зървах в дните, в които се осмелявах да прекрача прага на някоя църква. На всяка статуя на Девата, която срещях, говорех така, сякаш тя е моята *вера мадре*, истинска майка. Така думите на този монах изведнъж ми показаха пътя към най-голямата ми мечта — към личния ми граал. Бих могла да бъда дъщеря, с която всеки родител да се гордее, а не евтина пачавра, за която би било по-добре да бе умряла, вместо да стигне до подобно положение. А след това поклатих глава — но по-скоро към себе си, отколкото към монаха. Осъзнах, че съм свалила маската си и съм оголила защитата си. Затова се налагаше колкото е възможно по-скоро да си възвърна позициите. Къде изчезна безгрижието ми? Как можах да му позволя да ми говори по този начин? Откъде накъде всеки момент от очите ми щяха да рункат сълзи? Къде беше Кики, когато имах най-голяма нужда от нея? Призовах на бял свят за кратко потиснатия си образ. Дори и този да си въобразява, че ме е хванал в капана си, сега ще му покажа аз! Ръката ми се стрелна светкавично към полите на расото му и сграбчи члена му.

— Аз също мога да ти помогна, брате! — измърках сладострастно, като го подръпнах. — И да дам път на твоята светлина тук!

Монахът ококори шокирано очи. Отскочи назад като попарен, но не и преди да ми даде доказателство за нещо, което определено ме отрезви. Защото, ако искате да знаете, досега не ми се беше случвало да сложа ръка върху мъжки член и да не го усетя да се втвърдява. Обаче този монах остана мек като бебче и за мой срам бързо възвърна самообладанието си. И което беше още по-лошо, очите му вече се изпълниха с немалко презрение, сякаш го бях разочаровала. Сякаш доброволно се бях върнала в кривия път. Сякаш той за миг бе зърнал нещо добро в мен, обаче аз го бях опровергала. Обърна ми гръб и тръгна напред и, колкото и да не е за вярване, на мен ми се дорева. Обаче към този момент около нас вече се беше събрала малка тълпа от курви, затова се налагаше да се държа на положение. Направих крачка напред и подвикнах грубо след него:

— Ако размислиш, винаги си добре дошъл! — И за всеки случай изпъчих циците си. — Само попитай за Кики!

Той обаче продължи да върви напред, без да се обръща, докато накрая изгубих черните му къдрици сред тълпата. В този момент пред очите ми изникна моята най-голяма конкуренция — Ена Джулиани. С дългата си медноруса коса и намазаната с оловна помада бяла кожа тя приличаше на мое бледо и твърде грозно копие. Ако някога се наложеше да търсят актьор за комедия дел арте, за да играе мен, това трябва да бъде тя. Знаех, че когато не съм на разположение, мъжете обикновено викат нея. Тя бе наясно, че аз съм най-популярната сред проститутките, но тя пък вземаше по-малко, затова имаше повече работа. Напрежението между нас не спомагаше за развитието на кой знае какво приятелство. В обичайния случай веднага щях да се разправа с кучката, обаче самоувереността ми беше разклатена. И дори нещо по-лошо — тя бе станала свидетел на цялата сценка и знаеше не по-зле от мен, че не успях да го вдигна на монаха.

— Губиш златната си ръка, а, Кики? — сръга ме тя с костеливия си лакът. Парцаливките около нея се изкискаха, щастливи от моето падение.

Отново усетих в очите си проклетите сълзи. Майко Божия!

— Никой не го знае по-добре от теб — не й останах длъжна.

А после се загледах в лицето ѝ, вече набраздено под пластове помада, и в увисващите ѝ гърди, които надничаха от деколтето на роклята ѝ. И потреперих. Монахът беше прав. Някой ден всички ще остареем. Ена беше два пъти по-голяма от мен, някъде към трийсет и пет, и вече приближаваше края на кариерата си като проститутка. Ще печели все по-малко и по-малко, докато накрая не започне да умира от глад — ако към този момент не бъде убита от някой от онези клиенти, които предпочитаха опасния секс. И след това във водите на Арно ще открият просто поредната мъртва курва, носеща се по течението, подпухнала като бъчва. Вирнах брадичка. С мен обаче няма да се случи така! Аз бях на път за ателието на Ботичели, за да бъда обезсмъртена завинаги като въплъщение на младостта и красотата. И се понесох напред.

— И на връщане вземи малко боб! — подвикна Ена след мен. (Забравих да ви кажа, че тя бе и моя съквартирантка.)

Вече възвърнала самочувствието си, аз надигнах поли и се изпърдях в лицето ѝ.

— Сама си го вземи! — рекох.

Този път парцаливките се изсмяха на Ена. Оставих ги да се превиват от смях. Разграничавайки се мислено от долната им пасмина, аз поех по Виа Кавалоти към къщата на синьор Ботичели и към повъзвишени неща.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Ето ви и трите факта, които знам за Ботичели.

Примо фато: Той се наричаше всъщност Алесандро ди Мариано Филипепи, обаче всички го знаеха с прякора Ботичели заради дебелия му брат Джовани — съдържател на заложна къща, познат още и като „ил ботичело“ — „бъчвичката“.

Секондо фато: Ботичели е флорентинец по рождение. Произлиза от един от най-бедните квартали на нашия велик град — Онисанти. Там е толкова мръсно и страшно, че дори и аз не смея да припаря.

Терцо фато: Беше влязъл напълно под кожата на Медичите. Дори синьор Лоренцо де Медичи — от фамилията основатели на нашия град и човек, толкова велик, че бе известен като *Ил Манифико* — Великолепния, смяташе, че слънцето изгрява именно от задника на Ботичели. Доколкото става ясно, вила Кастело на Медичите, която се вижда високо на хълма, когато листата на дърветата опадат, е препълнена с фрески и платна на Ботичели.

Безсъмнено много могъщ художник. Но когато пристигнах в ателието му, не бях нервна. Просто казах на човечеца, дете ми отвори вратата, че съм дошла, за да ме рисуват. Момчето беше негър — очите и зъбите му святкаха на фона на черното му лице. Когато минавах покрай него, ме изгледа с до болка познат ми поглед. Самото студио се оказа светло и просторно — толкова много стъклени прозорци досега не бях виждала никъде във Флоренция. В далечния край стоеше някаква сенчеста фигура, на която не обърнах никакво внимание. Защото очите ми се насочиха към нещо друго. Огромно, правоъгълно и с цветове, които сякаш бяха уловили цялата дъга. От пръв поглед се виждаше, че платното е почти завършено и че е прекрасно. Бяха изрисувани седем фигури с ръст, по-голям от нормалния, а над главите им се носеше дебело купидонче. На фона на тези фигури, дори и на купидончето, техният създател изглеждаше като джудже. Наситените им, ярки цветове го превръщаха почти в силует. Вече разбрах, че Бембо не е бил напълно честен с мен — осмата фигура, Флора, която в

момента представляваше скица без лице, бе разположена леко встрани и в предната част на картината. Централната фигура всъщност бе нещо като Мадона, завършена и прекрасна. Тя изглеждаше точно така, както си представях моята истинска майка и както я сънувах. Мечът, на който се бе облегнала, бе украсен с невероятни цветя, които надничаха от тревата подобно на паднали скъпоценни камъни. Около нея се виждаха три танцуващи девиси в бяло, както и още две други фигури, може би митологични същества, които не ми бяха познати. Останах изключително доволна от тази творба и сигурно съм издала някакъв одобрителен звук, защото Ботичели се обърна и ме погледна.

Беше на средна възраст, сигурно към трийсет и пет, с дълга черна коса, разстилаща се по раменете му. Не можеше да му се отрече, че е красавец, само дето беше твърде нисичък. И едва сега си дадох сметка, че фигурата в далечния ляв край на платното — онзи тип с меча, изглежда точно като човека, който в момента бе вперил поглед в мен.

Прикова поглед в очите ми и започна да ме изучава. После хвана леко брадичката ми и завъртя главата ми първо наляво, после надясно, а накрая отново напред. Накрая ме погледна отново в очите, усмихна се и отсече:

— *Перфето!*

Имаше странен акцент, дълбок и гърлен, в пълен контраст с красотата на платното, което стоеше пред нас. Обаче аз го разбрах прекрасно. Беше казал „перфектно“, идеално. Усмихнах му се в отговор. Днес за втори път мъж поставяше неканен ръка върху мен, но точно както и монаха, Ботичели също не се интересуваше от мен заради секса. Той си искаше своята Флора и аз бях тук, за да му я дам.

Направи ми знак да се приготвя и аз проследих сочещия му пръст по посока на един параван. Зад него заварих разкошна рокля от брокат. Върху кремавобялата коприна бяха изрисувани безброй цветя. Роклята беше разкошна и много тежка. Параванът пък ми подсказа, че Ботичели не е наясно точно каква жена съм — очевидно смяташе, че притежавам известна свенливост. Нямахме представа, че бих се разсъблякла и насред студиото му без капчица свян. Но сега послушно облякох роклята зад паравана, пуснах косата си, както ми беше поръчал, и пристъпих към него — самото въплъщение на богинята Флора.

От пръв поглед се виждаше, че Ботичели остана много доволен, макар че не каза почти нищо. Докато обикаляше около мен и ми оправяше позата, аз си давах сметка, че се намирам в присъствието на велик човек. Той постави по един цветен венец върху главата ми, през врата ми и на кръста ми. На перваза на прозореца имаше сребърна ваза с червени рози. Той ги взе и ги подреди всичките върху полите ми, броейки — двайсет, трийсет и още повече. Обръщаше ги с главичките напред, за да може всяка от тях да бъде видяна на картината. Показа ми как да държа полите, изпълнени с рози — леко да ги повдигна с лява ръка, а палецът — присвит грациозно. Дясната ми ръка трябваше да потъне в цветовете, като че ли всеки момент се каня да ги разпръсна върху меча. Накрая отчетна косата ми назад.

— Няма нужда да крием подобно лице — рече и аз започнах да го харесвам.

— Що се отнася до изражението ти — заяви после с грубия си флорентински акцент, — искам да се усмихнеш лекичко, като че ли току-що си изживяла нещо приятно в леглото. — Е, все пак бе наясно какъв тип момиче съм аз. Спомних си за прекараната с Бембо нощ — бях го тренирала достатъчно добре, за да знае как да ми доставя удоволствие. Имаше си един хитър номер с езика... После си представих как този номер ми го прави монахът и усетих как лицето ми пламва и устните ми се извиват сладострастно. — *Esato!* — отсече доволен Ботичели. Точно така. И започна да ме рисува.

Рисува ме цял ден. Не каза почти нищо, а аз — още по-малко. Позволяваше ми от време на време да си почивам и да се разхождам, но после държеше да се върна стриктно към позата, в която ме беше поставил. Наблюдавах златистите пращинки на светлината как влизат през стъклените прозорци и се въртят във вихрен танц и как сенките, подобно на стрелки на слънчев часовник, се движат и издължават и студиото се изпълва с топлината на залязващото слънце. Накрая Ботичели остави настрана четките и палитрата си. Аз погледнах към картината и ми се наложи да пипна лицето си, за да се уверя, че все още имам глава на раменете си — толкова перфектно бе отражението ми върху картината. От изражението ми лъхаше спокойствие, загадъчност и... може би известна арогантност. Там аз бях биещо сърце, влажен секс, топло легло.

Бях Флора.

Роклята бе само очертана, макар че ръцете ми върху нея бяха завършени.

— Като че ли няма да имате повече нужда от мен, а? — попитах с леко разочарование. Защото, макар краката ми да ме боляха, бях прекарала един прекрасен ден. Какво по-хубаво от това да бъдеш част от историята!

— Не, няма — поклати глава той. — Роклята мога да я нарисувам винаги. Подобни детайли се рисуват лесно. Обаче ти наистина си рядко флорентинско съкровище! Бембо се оказа напълно прав.

Поклатих глава и го поправих:

— По-скоро *венецианско* съкровище!

— Наистина ли? — повдигна вежди той. — Никога не съм ходил в този град, но съм слушал много за неговите красоти!

Тук е мястото да ви призная, че на този свят надали има по-яръстен защитник на моя роден град от самата мен, макар да знам за Венеция точно толкова, колкото и художникът пред мен, защото съм била съвсем малко бебе, когато са ме пъхнали в онази бутилка и са ме изпратили по течението към Флоренция. Затова сега кимнах с гордост и изтъкнах:

— Напълно вярно! Венеция е град на красотата, но и на търговията. И е много по-велика и от Пиза, и от Неапол, и от Генуа — нейните морски съперници. (Още няколко града, които никога не бях виждала.) Не знам защо, обаче нещо в излъчването на Ботичели ме караше да се представя като по-интелигентна, а не просто поредния чифт цици. Поради което сега изрецитирах въпросното изказване, което веднъж бях чула от устата на Бембо. Но не щеш ли, оказа се, че съм казала нещо не както трябва, защото Ботичели изведнъж пребледня като платно и започна да трепери.

— Какво каза? — прошепна дрезгаво, със стиснати до посиняване устни. Лицето му заприлича на призрак, като че ли всеки момент щеше да припадне.

Но какво казах наистина? Може пък този човек да е дотолкова заслепен от Флоренция и от бордеите на Онисанти, че не иска и да чува за чудесата на други градове. Обаче нали той бе този, който първи спомена за красотите на Венеция?!

— Но Флоренция, разбира се, е най-прекрасната от всички тях — запелтечих аз в опит да поправа грешка, чието естество не ми беше известно. — Все пак тук са великата катедрала Дуомо, баптистерия, вашите творби!

Обаче не се получи. Той се стрелна през стаята и отново ме сграбчи за брадичката, но този път доста силно. Толкова, че не можех да дишам.

— Повтори го!

Бях дотолкова уплашена, че не знаех какво да кажа. Обърканият ми мозък се въртеше в кръг, докато се опитваше да си припомни точните ми думи.

— Казах, че Венеция е много по-велика и от Пиза, и от Неапол, и от Генуа, и че...

Пръстите му се впиха още по-дълбоко в кожата ми.

— Какво знаеш ти за тези места? — изсъска. — Кой ти го каза?

— Кое да ми каже? — едва успях да изфъфля през стиснати зъби, защото той държеше силно челюстта ми.

Очите му се впиха като остриета в мен.

— Кой те подучи за това? Бембо ли беше?

— Моля? Никой нищо не ми е казвал! Какво имате предвид?

И за втори път през този ден усетих, че очите ми се наливат със сълзи. Но веднага след това бях освободена — така бързо и както бях стисната. Ботичели ме пусна рязко и ми обърна гръб, като че ли беше прекалено бесен, за да има вяра дори на самия себе си. Коленете ми се подкосиха и аз се отпуснах на пода. Великолепната изрисувана рокля се разстла с въздишка около мен. Цялата треперех. А когато художникът се обърна, видях, че се усмихва, моля ви се!

— Съжалявам, скъпа моя — рече. — Просто малко разпускане след дългия ден. Хареса ли ти шегата ми?

Виждала съм достатъчно лоши актьори — все пак живея във Флоренция, нали?! Улиците изобилстват от отвратителни комедианти, които само тровят въздуха с нелепите си гърчове и воя си. Обаче никога досега не бях виждала по-неубедително изпълнение от това, на което ставах свидетел сега.

Той подаде ръка и аз приех жеста му като подкана да се изправа на крака. После допълни:

— Това беше просто малка шега за нашите морски градове. Няма нужда да го споменаваш пред Бембо. Върви се преоблечи, синьорина. И после можеш да тръгваш.

Напълно сащисана, аз се вмъкнах зад паравана, преповтаряйки отново наум сцената, която току-що се бе разиграла в това студио. Нещо някъде се бе объркало, ала аз бях по-уплашена като че ли от последиците на нелепия епизод, отколкото от самото насилие — от отрицанието на гнева му, от опита да поправи щетите. Чух го как напуска ателието и затваря вратата зад гърба си. Заедно с него изчезна и страхът. А после, в безопасността на самотата, скрита от чужди погледи зад паравана, бе мой ред да започна да се изпълвам с гняв. Измъкнах се от роклята така бързо, сякаш пареше, и в бързината разкъсах единия от изящните ръкави. Но не ме беше грижа. Какъв отвратителен, пропилян ден! Можех да забърша толкова клиенти на площада! Но сега, с падането на нощта, стражата ще арестува всяка уличница, която не се е прибрала било в собственото си легло, било в нечие друго. Бях изгубила доходите си от цял работен ден, а при настъпилите обстоятелства вече ме беше страх да питам Ботичели за пари. Докато навличах собствените си дрехи, плъзнах поглед по дървената ламперия около мен, преповтаряйки за пореден път краткия разговор, който бе събудил такива страсти. И пак не успях да схвана къде точно бях сгрешила.

Паметта ми ми изневери, ала очите — не. Една от дървените дъски на ламперията имаше по-тъмни очертания от останалите, при това от три страни.

Тайна вратичка, не по-голяма от Библия, която като че ли беше леко отворена.

Дръпнах вратичката и извадих оттам единственото нещо, което се криеше вътре — навит пергамент. За момент забравих и гнева, и объркването си. Осъзнах, че държа в ръка копие на картината, която се рисуваше в момента — перфектно и завършено, с изключение на моето собствено лице. Тук бяха и трите Грации, и пухкавото купидонче, и фигурата в доспехи, която беше автопортрет на Ботичели. Дева Мария също присъстваше на платното, както и останалите фигури, и моята собствена, засега безлика персона. Дори и тревата бе изпълнена със същите цветя. Единствената разлика от оригиналната картина бяха миниатюрните размери на тази, както и

фактът, че целият пергамент беше разграфен на точни квадрати, и фигурите изглеждаха като хванати в мрежа.

Тук е мястото да ви кажа, че аз обикновено не съм от курвите, дето крадат. Мръсниците с шавливи пръсти обикновено ги губят, а работещите момичета, които си пъхат носовете в ковчежетата и съкровищниците на клиентите си, често се прощават с въпросния любопитен орган. Не една и две красиви уличници бяха обезобразени било от загубата на носовете си, било на тършуващите си ръце. Обаче днес аз бях бясна, не ми беше платено, а и картината беше толкова красива, че веднага ми се прищя да си я взема, ако ще и само за да ѝ се порадвам още мъничко. Но за да смекча удара от престъплението си, аз извадих от торбичката си памфлета на монаха, навих го като пергамент и го пъгнах в свободната дупка, след което затворих вратичката. Нека после Ботичели си търси изгубеното от Господ Бог! Заради всичко, което ми стори, заради онова, което стори на прочутата Кики! Напъхах малката картина в корсажа си и се понесох с широки крачки към изхода на къщата.

Но в мига, в който обувките ми усетиха топлите павета на огряната от последните слънчеви лъчи улица, съжалих за стореното. Спрях и се поколебах, питайки се дали да не се върна обратно. Обаче после чух как негърът затръшва вратата зад гърба ми и се примирих. Времето напредваше — ако веднага не тръгна към къщи, нощната стража като нищо ще ме арестува. Утре ще връча рисунката на Бембо и ще му обясня, че нямам представа как се е озовала в корсажа ми. Бембо ми вярваше — считаше ме за най-честната проститутка на света.

Успокоена от тази мисъл, аз се запътих към пазара. Заради притесненията си относно откраднатата картина почти бях забравила за озадачението си от онова, което бях казала на Ботичели и което го бе разстроило толкова много. Надявах се да не изтрие лицето ми от картината, за да нарисува друго момиче, символизиращо Пролетта. Надали. Нямахше никакво съмнение, че му бях допаднала изключително много за този образ. Беше ме харесал. Аз също го бях харесвала — до онзи необясним, внезапен разрыв между нас.

Реших, че когато се прибера, ще разкажа всичко на Ена. Ще се наложи поне за една вечер крехките везни на нашата любов и омраза да се наклонят по посока на приятелството — нямаше друг начин,

щото подобна история просто плачеше да бъде изслушана и одумана. По този повод измъкнах последния боб от един продавач на пазара — за да предразположа съквартирантката си. Благодарение на синьор Ботичели кесията ми беше празна, обаче платих на човека с широка усмивка и целувка по набръчканата буза. Нямаше смисъл да се престарявам, защото бобът и без това щеше да отиде тази вечер за прасетата, заедно с другите останки от пазара. Бобените зърна бяха доста малки и някои от тях бяха дори почернели, но ги биваше за една яхния, така че щяха да умилостивят Ена и да ѝ платят за услугите на изповедник. Слънцето залязваше и продавачите на пазара затваряха сергиите си. Имаше една флорентинска поговорка, дето казваше, че ако на новия пазар не ти е интересно, значи си мъртъв. Обикновено обичах да се спирам пред различните сергии, да вдишвам аромата на подправките и да се заслушвам в странните акценти на търговците, хвалещи своята риба тон, солта си или виното си. Ала днешният ден не беше за размотаване. Днешният ден беше пълен с твърде много събития, така че няхах търпение да се прибера вкъщи.

Двете с Ена живеехме в една колиба на брега на река Арно. Намираше се в квартала на бордеите, скупчени на левия бряг — паянтови дървени къщички, вкопчени една в друга и в брега, заплашени всеки момент да бъдат отнесени от течението. През зимата в тях беше мразовито, през лятото — задушно, а при големи дъждове се наводняваха. (Миналата пролет например водата в нашата колиба беше стигнала до глезените, така че се наложи да вземем назаем няколко бървички, за да си направим пътека до леглата.) Но и без това тук се връщахме много рядко — обикновено преспивахме другаде, така че не виждахме никакъв смисъл да харчим дребните си надници за по-добро жилище. Надявах се тази вечер Ена да си е у дома и да не си е довела клиент. Но когато стигнах до прозореца, чух гласове и изсумтях недоволено.

По дяволите!

Тя имаше клиент.

Нашият прозорец нямаше стъкло (твърде скъпо удоволствие, а и да имаше, уличните хлапета скоро щяха да го счупят) — само тъмнокафява завеса, която спускахме, за да не ни гледат хората. Заслушах се. Ако клиентът вече се бе изпразнил, всеки момент щеше

да си тръгне. Но ако Ена все още го загарява, значи по-добре да се отбия за малко в кръчмата.

И ето какво чух.

Гласът на мъжа звучеше ниско и заплашително. Той каза:

— Взела си нещо, което не е твое. Веднага ми го дай!

Ена не звучеше уплашено, което ми подсказа, че са в процес на някаква игра. По света има какви ли не мъже — някои искат да пициш, сякаш те изнасилват, а други — да си облечена като момче, докато те обладават отзад.

— Нямам представа за какво говорите.

Гласът на Ена звучеше ниско и дрезгаво — от лулата, която понякога пушеше. Зачудих се за какво е цялата тази работа. Доколкото ми беше известно, Ена също не крадеше — бе твърде умна, за да си позволи подобно нещо. Не е ли странно, че и двете сме станали изведнъж крадли, при това в един и същи ден?

— Ще те попитам още веднъж. — Пак мъжът. — Върни ми онова, което си взела, и ще те оставя на мира! Ако не го направиш, лошо ти се пише!

Тук търпението на Ена като че ли започваше да свършва. Бях наясно, че никак не обича да я заплашват, още по-малко — в собствения ѝ дом.

— Вижте какво, синьор — заговори с неприкрит сарказъм тя, — мога да ви дам доста неща, а вие да си платите, и после и за двама ни ще бъде добре. Но не съм откраднала нищо — нито днес, нито когато и да било. Така че, освен ако не искате да ме изчукате, по-добре си вървете!

Мъжът въздъхна и аз усетих, че заплахата като че ли отминава. Въздишката му прозвуча така, сякаш се намираще в бояджийницата и току-що са му казали, че погрешка палтото му е било боядисано зелено, а не синьо. Глупава грешка, но поправима.

— Много добре тогава — рече тихо. — Довиждане, Лучана!

Настръгнах.

Мътните го взели!

Ама той е търсел мен!

Зачаках да чуя как Ена го поправя, но вместо това тя кихна, с което спря думите си. Вратата се затръшна и чух гъргоренето на вино, излизащо от бутилка — очевидно дори и невъзмутимата Ена можела да

бъде разтърсена от подобно преживяване и сега имаше нужда от пиене. Зачаках, за да се уверя, че мъжът си е тръгнал. Сърцето ми биеше силно и в ушите, и в гърлото ми. *Мадонна!* Най-добре е веднага да занеса рисунката на Бембо — трябва да е много важна, щом липсата ѝ вече е забелязана. Водите на Арно ревяха в ушите ми заедно с кръвта ми. След сто бързи удара на сърцето пристъпих в колибата ни.

Майко Божия!

Ена лежеше на разнебитеното легло. Във врата ѝ зееше огромна, грозна рана. Главата ѝ се държеше за тялото ѝ само чрез една тънка ивица бяла кожа. Цялата стая беше потънала в кръв — беше повече дори от водите на пролетното наводнение.

И тогава разбрах.

Кихането, което бях чула, е било звукът от ножа, прерязващ гърлото ѝ.

Гъргоренето на вино е била кръвта ѝ, струяща към пода.

Не можех да помръдна. Стоях и гледах как кръвта на съквартирантката ми обагря върховете на обувките ми. Тялото ми реши да я изтрие, като изпусна топла струйка урина, спускаща се неконтролируемо по краката ми. Затаих дъх и се замислих.

Те искаха мен.

Значи трябваше да бягам.

ПЕТА ГЛАВА

Три са нещата, които взех от дома си, преди да хукна да се спасявам.

Прима коза: — Първо нещо: Пергаментът на Ботичели, навит плътно и напъхан в корсажа ми, близо до сърцето.

Секонда коза: Дебела мантия от сив хермелин, която ми беше подарък от Бембо за един Юл^[1].

Терца коза: Парче зелено стъкло, отчупено от гърлото на бутилка — единственото, останало ми за спомен от бутилката, която ме е докарала от Венеция до тук. Беше твърдо като камък и извито като нокът на граблива птица. От него щеше да излезе отлично средство за защита. Пъхнах го под един от жартиерите си.

Прескочих огромната локва кръв и затворих очите на Ена, като се стараех да не повърна върху мъртвото ѝ лице. Ако знаех някаква молитва, сигурно щях да я кажа. Но единственото, за което се сецах, бяха думите *вера мадре*, които започнах да повтарям напевно, сякаш редях *Аве Мария*. Призовавах закрилата на истинската си майка, като че ли беше Божията. А след това напуснах колибата.

Убежище за през нощта. Някъде, където бих могла да бъда в безопасност. Може би Бембо? Да. Че нали именно той ме забърка в тази каша. Ще отида в дома му, ще се оставя на неговата милост и ще му връча рисунката. Не исках да имам повече нищо общо с нея. Щеше ми се да можех да изчегъртам изображението си и от голямата картина. Щеше ми се никога да не бях чувала за Ботичели. Изпълнена с неистов страх, аз вдигнах качулката си, за да скрия издайническите къдрици, и потънах в нощта.

Въпреки късния час Понте Векио беше пълен с обичайните тълпи. Флорентинският ден започва на залез-слънце и точно тук веднага може да се разбере защо — проститутки и съмнителни търговци започват работния си ден, играейки си на криеница с нощната стража. Добре облечени семейни двойки провеждаха своите вечерни разходки. Прииска ми се да бъда една от тях. Обикновено съм доволна от живота си, но точно сега не можех да си представя нищо

по-хубаво от защитата на две силни ръце, от общо легло (не само за час-два) и от една солидна вечеря. Но кой ще е този, дете ще вземе за жена именно мен, а?!

Продължих напред, незабелязана от никого, и скоро поех по хълма към Сан Миниато. Църковните камбани като че ли ме зовяха все по-нагоре и по-нагоре. Половината от града, която е разположена по хълмовете отвъд стария мост, е позната като „Олтрарно“, което ще рече „над Арно“. И от пръв поглед се виждаше, че това е богаташкият квартал. Именно в него Бембо бе издигнал новата си бляскава къща, високо на хълма, колкото е възможно по-далече от бордеите и смрадта на Флоренция. Тук нищо не бе в състояние да достигне до изнежените сетива на местните жители, освен диханието на кипарисите и звънът на църковните камбани. Знаех отлично пътя, но досега не се бях качвала по хълма пеша — момичетата с моите таланти биваха пренасяни с карети (като по пътя бяха длъжни да изпълнят някоя перверзия). Но точно сега страхът ми даваше криле и сърцето ми туптеше бясно с всяка следваща стъпка. Не след дълго вече поемах с пълни гърди уханието на миртата, образуваща жив плет около дома на Бембо. Долових и пляска на водата от фонтана в центъра на парка му. А после стигнах и до портите. На почукването ми отговори едно познато лице — портиерът на Бембо, Карло, грозен като седемте смъртни гряха. Но в този момент бих го разцелувала така, сякаш е моята истинска майка.

— Буонасера^[2], Карло. (*Примо фато*: Знаех името му.) — Как е булката ти? (*Секондо фато*: Знаех също така, че Карло съвсем наскоро се бе оженил за една млада прислужница, на която Бембо бе дал щедра зестра — като награда за верния си портиер.)

Портите се разтвориха и Карло се усмихна. Постава двете си ръце пред гърдите с обърнати нагоре длани, сякаш поддържаше два пъпеша, и после ги доближи до устните си. Не изрече нито думица през цялата тази пантомима, изобразяваща блаженствата на брачния живот, и това бе, защото (*Терцо фато*: беше ням) — с неговото лично съгласие Бембо му беше изтръгнал езика, след като бяха подписали договор, който гарантираше на слугата, че до края на живота си може да живее в дома на своя господар, без да се притеснява за нищо. Виждате ли сега какво имам предвид, когато ви казвам, че Бембо също

е сбор от противоречия? При него щедростта и жестокостта вървят ръка за ръка. Надявах се тази вечер той да не ми се разсърди.

Прикрих безпокойството си с похотлива усмивка и попитах:

— Вкъщи ли си е?

И кимнах по посока на стълбите и спалнята на Бембо. Карло кимна.

И слава Богу. Следващият въпрос.

— А контесата?

Ако контесата си беше у дома, с мен беше свършено. Е, не точно свършено, но никога не бих могла да видя Бембо, ако надутата кучка, наречена негова съпруга, си беше у дома. Поклащане на главата от страна на портиера. Вдигна ръка, за да дръпне звънеца и да даде знак на дежурния прислужник да ме посрещне, обаче аз поставих ръка върху неговата и рекох:

— Не си прави труда, Карло! Искам да го изненадам!

Похотливата ми усмивка си свърши работата — събуди похотливото ухилване на портиера. Още един проблясък от прочутата усмивка на Кики и аз вече се носех през потъналите в мрак уханни градини на Бембо. Пред мен се очерта огромното езеро, отразяващо небесния свод над него подобно на огледало, чиято позлатена основа се движи под повърхността с преместването на лунните лъчи. След една откъсната роза и бръсване на досадно насекомо, сърцето ми отново се изпълни със страх. Заобиколих езерото и най-сетне се озовах в просторния римски атриум. Наоколо не се виждаше жива душа и аз поех по импозантното каменно стълбище под светлината на факлите.

Когато стигнах до дъбовата врата на спалнята на Бембо, поставих ухо на ключалката, за да доловя някакъв шум. Не се чуваше нищо — нищо, освен биенето на собственото ми сърце. Почуках тихичко, а после малко по-силно. Нищо. Бембо трябва да е заспал.

Едно натискане на бравата и вече бях вътре. Заварих моя някогашен любовник омотан в червени кадифени чаршафи, дълбоко заспал. Размътеният ми мозък обаче вървеше две крачки след краката ми — защото вече бях пристъпила до леглото и бях отпуснала ръка върху завивките, преди да си спомня, че Бембо винаги спеше в перленобели чаршафи от безценен египетски лен. Никога в червени.

Кръв!

Ръцете ми бяха подгизнали в кръвта му. Вече напълно наясно какво ми предстои да видя, аз завъртях тежкото тяло на Бембо и главата му клюмна в поза, непредвидена от природата. Зеещата рана във врата му беше пълно копие на смъртоносната рана на Ена. И бях готова да се обзаложа, че бе дело на същата ръка.

Майко Божия!

Собствената ми кръв се смръзна и сигурно щях да припадна, ако не бях подплашена от едно почукване по вратата. Замръзнах, когато чух гласа на прислужницата, съпругата на Карло.

— Господарю? — Пауза. — Господарю? Карло ме изпрати да ви кажа, че синьорина Ветра е преминала портите. Вече при вас ли е или да ѝ поднеса нещо освежаващо в атриума? — Ново почукване. — Господарю?

Разполагах с не повече от две почуквания време, преди прислужницата да влезе в стаята. Знаех, че няма да се поколебае да събуди господаря си — щом е изпратил да ме повикат, би искал да бъде буден за забавленията. Само след един удар на сърцето вече бях до прозореца, оттам на перваза, а после — хваната здраво за здравите стъбла на глицинията, които покриваха цялата фасада на къщата. Заспусках се като корабна маймунка. Ако трябва да бъдем честни, това упражнение не беше ново за мен — веднъж бях избягала оттук, когато контесата се бе появила неочаквано. Мислите ми се защураха презглава напред. Знаех, че открият ли Бембо, веднага ще ме спрат при портите. Не можех да поема подобен риск, затова не скочих право на земята, а се насочих към един нисък покрив, който стигаше до стената на градината. Прескочих зида и с приглушено тупване се озовах сред камънаците и надгробните плочи на гробището „Сан Миниато“. Усетих нечие присъствие и затаих дъх, за да не се издам, но след малко забелязах само една надменна сребриста чапла, която ме наблюдаваше злобно от близката плоча. Издигна се над гроба като фантом и прелетя безшумно през зида на близката къща — сигурно вече предвкушваше вкусния труп на Бембо. Въздъгнах облекчено, но облекчението ми трая само един миг.

Мътните го взели!

А сега накъде?

В корсажа си имах откраднатата рисунка, по ръцете си — кръвта на Бембо, в най-буквалния смисъл на думата, и съвсем скоро щяха да

започнат да ме преследват като убийца. Ако вече не са тръгнали след мен.

Нуждаех се от друга възможност. От безопасност. От убежище.

Убежище ли? Думата отекна в паметта ми като песен на камбана. Днес някой не ми ли бе предложил убежище? В главата ми се заредиха откъслечни фрази. И изведнъж разбрах къде трябва да отида. Божият дом бе винаги отворен за блудниците.

Обърнах върховете на съсипаните си обувки към манастира „Санта Кроче“, за да измоля помощта на единствения мъж, който не се бе поддавал на моите прелести и ласки.

---

[1] Юл — празникът на зимното слънцестоене, 22 декември, върху който впоследствие е насложена християнската Коледа. — Б.пр.

↑

[2] Buonasera (ит.) — Добър вечер. — Б.пр. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

Три са нещата, които знаех за манастира „Санта Кроче“.

Примо фато: Данте не е погребан тук. Починал е в Равена, където днес гние тялото му, обаче показват гроба му в църквата на манастира „Санта Кроче“, защото напоследък тя се бе превърнала в мавзолей на най-прочутите синове на Флоренция. Обаче най-почитаният от всички флорентинци е почитан в... Равена. Ако питате мен, това е просто поредното доказателство, че църквата е една голяма измама.

Секондо фато: Манастирът изобилстваше с добронамерени францисканци, същите като брата, когото се бях запътила да търся. Струва ми се, че францисканците поддържат много близки връзки с паството си — непрекъснато обикалят и помагат на бедните, прокажените и на други нещастници. За разлика от по-студените си братя — строгите доминиканци от „Санта Мария Новела“ в другия край на града. Ще ви кажа откъде знам, че францисканците са полюбезни и достъпни, при това го знам, макар че кракът ми никога не е стъпвал в „Санта Мария Новела“. Знам го, защото съм идвала тук и преди. При това множество пъти. Което ме води до...

Терцо фато: Монахът, който пазеше входа на „Санта Кроче“, се наричаше брат Малахий и понякога изпълняваше ролята на мой сводник за братята вътре. Да, знам, че е шокиращо, но когато пръчката ти лесно се надървя, плътта е слаба, затова дори и онези, дали обет, забравят Господ Бог за четвърт час игрички. Та поради всичко това познавах Малахий много добре и се надявах тази вечер именно той да е на вратата.

Големият площад пред „Санта Кроче“ беше пуст и потънал в мрак. Нямахте ги дори гълъбите, които по цял ден кълват трохи или цапат дрехите на минавачите. Над площада се извисяваше тъмната фасада на църквата, гигантска и страховита. Вратата ѝ приличаше на черна паст, а единственият ѝ кръгъл прозорец отгоре — на око на циклоп. Сведох очи от това око, защото и без това бях достатъчно подплашена, и потърсих малката вратичка за манастира, която едва се

виждаше в огромната дълга стена. За щастие, на вратата беше Малахий. Дремеше, обаче се събуди, когато протегнах ръка през решетките на вратата, за да повдигна качулката му, а после заврях гърди в лицето му. Той автоматично ми се ухили похотливо, сякаш ме бе сънувал и сега приветстваше реалността. Похотливата му усмивка ми напомни какъв мръсник всъщност е той, което на свой ред извика в паметта ми една от трите латински поговорки, които знаех: „*Cucullos non facit monachum*“ — „Качулката не прави монаха“. (Другите две ще ви ги кажа по-нататък. Точно сега нямам време — заета съм да спасявам нещастната си кожа.)

— Бъди здрав, брат Малахий! — поздравих. — Брат Гуидо тук ли е?

Отвратителният монах се протегна, изпърдя се шумно и се облегна на вратата.

— Тук имаме няколко такива, Кики. Заедно ли ще ги приемеш или последователно?

Точно сега изобщо не ми беше до глупавите му остроумия. Тази нощ бях изминала много километри — нагоре по хълма към Сан Миниато, после надолу и към „Санта Кроче“, и бях видяла две мъртви души, от които едната харесвах, а другата — не. Нуждаех се от убежище, а не от секс, затова започнах да ровя в ума си за фамилията на монаха, когото търсех. Май беше нещо, свързано с кула. Да!

— Гуидо де ла Торе! — извиках.

Малахий се опули.

— Сериозно? Оня от Пиза? Мислех го за твърде набожен за... Няма значение. — Поклати глава. — Е, той поне разполага с достатъчно пари, за да ти плати — така де, семейството му разполага.

Завъртя ключа и аз отстъпих, за да ми отвори вратата. После се плъзнах бързо покрай отблъскващия монах, но не успях да избегна ръцете му, които не пропуснаха да ме стиснат за циците.

— Братята са на молитва — изгрухтя, като ме приклеци с мазното си туловище. — На излизане не забравяй моя дял! Както винаги десет процента.

Мадонна! Устата му вонеше ужасно — само един бог знае с какво ги хранеха тук. Обаче аз се усмихнах срещу мазното му лице и се втурнах към вътрешния двор.

Както вече знаете, аз не си падам много по посещения при Бога, но щом се озовах в манастира, автоматично се почувствах по-добре. Спасена. В безопасност. Тук цареше пълен покой — хладен правоъгълник от смарагдовозелена трева, подобно на застинало езеро, обградено от безупречните сводове на множество арки. В единия край на двора, подобно на храм, се възправяше параклис с кръгла кула и четири бели колони — странно езическо кътче в сърцето на християнския манастир. (Но да не забравяме, че е бил построен за фамилията Паци, а по-нехристиянска пасмина трудно мога да си представя. По-нататък ще ви разкажа и за тях, тъй като те имат огромно участие в нашата история.) Заобиколих тревата и се насочих наляво, към малката манастирска обител. Чух напевите още преди да вляза. Покоят, който излъчваха, успокои и мен. Може пък опасността вече да е преминала и един от онези, дете пееха вътре, да ми помогне.

Дори и безбожна уличница като мен не можеше да не се впечатли от вътрешността на църквата „Санта Кроче“. Беше същински хамбар. Всеки сантиметър от нея бе изрисуван и човек оставаше с усещането, че Светите писания се случват току около него. Приказни параклиси, всички до един скрити зад готически арки, се гушеха при олтара, осветени ярко от свещите на вярващите. Братята, треперещи от студ в кафявите си раса, бяха подредени с очи към олтара, свалили качулките си пред Бога. От страничната врата, където бях застанала, не виждах нищо, освен редици профили, които си приличаха като две капки вода. Щеше да ми бъде трудно да разпозная сред тях моя монах. Гърлото ми се сви от притеснение. Тук имаше стотици. Приличаха на накацали по покривите врани. Как сега ще го открия? Още по-трудно ще стане щом службата свърши и всички отново вдигнат качулките си. В безнадеждността си вдигнах очи към върховете на колоните, до които достигаха напевите. Редици каменни ангели се втренчиха изпитателно в мен и в този момент се сетих, че моят монах има гъста, красива черна коса, също като архангел Михаил.

Беше послушник.

Имаше коса.

А не тонзура.

Трябва да се изкача някъде на високо, за да разгледам братята оттам.

И сякаш в отговор на неизречената ми молитва, наред ангелите видях пътека, която се издигаше високо над основните камъни на арките и опасваше целия главен кораб на църквата. Поех по тясната виеща се стълба към тайната пътека отгоре. Оттам щях да мога да огледам на спокойствие всички братя. Постепенно пред очите ми се очерта величието на църквата — фреските, гробниците, свещите и успокояващите напеви. Вторачих се напред в масивната икона на умирация Христос, на която той висеше тъжно като парче карангия точно над олтара. Той насочи към мен очите си, напомнящи за Деня на Страшния съд, и аз се хванах здраво за парапета от страх да не падна. Концентрирах се върху приведените глави на молещите се монаси, за да отпъдя ужаса, който внезапно ме бе завладял. Брат Гуидо трябва да е някъде сред тях. Не може да не е!

Огледах внимателно редиците този път от високо, и веднага забелязах послушниците — онези, които още не се бяха сдобили с нелепото плешиво петно върху теметата си. Двама от тях бяха руси като венецианци.

Третият беше той.

И веднага се почувствах по-добре. Той си бе все така красив и много по-висок от останалите, с изключение на тъмния монах, който стоеше точно до него. Обаче очите му се бяха сдобили с огромни черни кръгове, а по бузите му се забелязваше набола брада. Прозина се като животно, с яркобели зъби и розов език, и аз разбрах, че послушникът още не бе свикнал с ранния час на ставане. Защото това бе само началото на деня на францисканците — молитви и бдения в три сутринта, които продължават до Вечерня и до лягане, за да започнат наново малко по-късно. Ежедневие, което определено не беше по моя вкус. И очевидно засега не и по неговия. Прозаявката го правеше човек, поради което аз веднага го харесах. И не откъснах поглед от него — нито веднъж по време на цялата служба — защото нямах никакво желание отново да срещам погледа на разпънатия Христос. Накрая напевите спряха и един монах започна да чете монотонно нещо на латински от амвона. Друг пък започна да поклаща кадилницата, пълна с тамян. От сребърния ѝ търбух се заиздига сладникав аромат, който достигна чак до моя нос. Давещата миризма на тамяна, каканиженето на монаха от амвона, поклащанията на веригата на кадилницата, късният среднощен час — всичко това като

че ли се съюзи срещу мен. Оборих чело върху студения камък на перилата. Не бях мигвала, откакто за последно бях в обятията на Бембо — преди цяло денонощие, преди един различен свят.

И тогава заспах.

Бях събудена от голяма шумотевица и влачене на крака, когато монасите се изправиха като един и покриха глави с качулките си, за да напуснат църквата. Изпаднах в паника и започнах отчаяно да търся лицето на моя монах, обаче сега, с тези качулки, не бях в състояние да различа монасите един от друг.

По дяволите!

Измъкнах се от скривалището и се втурнах надолу по стълбите, за да ги изпреваря. Обаче скоро дочух трополенето на хиляда крака, напускащи църквата. Разполагах още само с няколко секунди. А сега накъде? Втурнах се към параклиса на фамилията Паци. Скрих се зад една от колоните на входа и се замолих никой да не идва насам, защото от това място можех да различа всеки един преминаващ брат. Вдишах дълбоко аромата на ново — усетих прясно изсечения мрамор, боята по стените, глината на розетките, които ме наблюдаваха отвисоко като сини очи. Направо не бе за вярване, че постройка като тази бе издигната от семейството, което е организирано заговор срещу Медичите — от Паците, които са убили всеки кръвен наследник на основателите на нашия град. Но като че ли и аз вече бях навлязла в техния свят, защото също бях нагазила във флорентинска кръв. Страхът ми се завърна, по-силен от всякога, и едва се сдържах да не побягна от това място, от този красив, спокоен параклис, изграден от убийци. Обаче се насилих да преброя до сто удара на сърцето и после го видях. Вървеше — благодаря ти, истинска майко! — съвсем сам!

Хванах ръкава му и го завлякох в параклиса със сила, която не знаех, че притежавам, след което покрих устата му с ръка, за да не му позволя да извика.

Очите му се ококориха — сини розетки като керамичните над нас — и едва когато видях в тях, че ме е познал, свалих ръка от устата му. Разбрах, че в мига, в който ме видя и разпозна, му се прииска да ми види гърба. Не че го виня. Защото, ако го открият насаме с такава като мен в този безбожен час, абатът веднага ще го изхвърли от „Санта Кроче“.

Брат Гуидо дела Торе оправи расото си и се овладя. Наложил му се да прочисти гърлото си два пъти, преди да заговори. А когато го направи, гласът му прозвуча като дрезгав шепот:

— Синьорина Ветра? Какво правите тук?

Е, хубаво бе, че поне е запомнил името ми. И аз започнах без всякакво колебание. Ако си спомняте, не съм спирала да вървя още от залез-слънце, поради което на всяка крачка разсъждавах за трудното положение, в което се озовах. През целия път от Бембо насам, докато слизах по хълма от „Сан Миниато“, бях мислила какво точно да му кажа. Бях прехвърлила наум стотици варианти и десетки подходи — от пълната откровеност до частичната истина. И бях убедена, че съм достигнала до най-доброто заключение — до онова, което пасва най-добре на моята личност.

Бях решила да лъжа на воля.

Отпуснах се безпомощно на пода, поех ръката му и вдигнах очи към него като истински каещ се жена. Очите ми — зелени и блестящи като стъкло, не отстъпваха по красота на неговите. И сега реших да ги изпълня със сълзи.

— Брате, ужасно ме е срам заради днешното ми поведение! Истината е, че съм изгубена овца и най-голямото ми желание на този свят е да ме намерят, да заживея в лоното на Бога в дълбоко покаяние! — Усетих, че нещо в метафората ми куца, затова продължих: — Ти ми предложи убежище и сега аз се нуждая от него повече от всякога! — Това поне бе самата истина. — Затова дойдох да те помоля за това убежище, докато ми се позволи да вляза в манастир и да стана Христова невеста!

По лицето на монаха се запрепъваха едно след друго удивление, недоверие и тотално нежелание за съдействие. Очевидно посред бял ден той е нямал нищо против да помогне на една пропаднала жена, но никога не е допускал, че същата тази пропаднала жена ще му увисне на врата в подобен час. Думите му издадоха мислите му — да се отърве от мен колкото е възможно по-скоро.

— Сестро... синьорина, не мога да... искам да кажа, че в този ранен час нищо не може да бъде направено. Започваме ежедневните си бдения, затова се налага да ви помоля... Трябва да разберете, че да влезете тук... — Не довърши. Въздъхна горко. — Синьорина, налага се да ви помоля да си тръгнете така тихо и незабележимо, както сте

дошла, а в по-приличен час да се обърнете с молбата си към портиера на вратата.

Замислих се дали да не му разкрия истинската природа на въпросния монах портиер, към когото уж трябвало да се обърна — Малахий си бе същински сводник. Но се отказах от намерението си — сега не беше време за подобни любезности.

— Опасявам се, братко, че няма къде да отида. Вече не мога да се върна у дома — отсякох и реших, че е дошло време и за заплахите. — Но щом ти не можеш да ми помогнеш, може би някой друг от братята... — И се престорих, че тръгвам към вратата.

Той протегна ръка, за да ме спре.

— Почакайте!

Имах чувството, че буквално чувам мислите му. Думите ми очевидно са били достатъчно ясни и на него никак не му допадна идеята да се обърна за помощ към друг. Но и разбрах, че сега той се чуди как да си намери защитник.

— Синьорина, мисля, че трябва да изложа молбата ви пред брат Ремиджо, моя началник и библиотекар, както и един от инициаторите за това благородно начинание. Като човек на науката и писмената, именно той състави памфлета, който ви показах днес.

Дори и мракът в параклиса не успя да скрие изчервяването му, когато си спомни какво бях сторила с първия екземпляр. (Реших, че сега не е моментът да му казвам къде съм скрила втория.)

Разбрах го прекрасно. Той искаше да се отърве от мен, да си измие ръцете като Пилат Понтийски и да ме предаде на повисшестоящите от него. Обаче аз нямах нищо против — колкото повисоко отивах, с толкова по-сигурна закрила щях да разполагам. А по красивия монах ще си чезна в по-подходящ момент. Сега той отиде до вратата на параклиса и се огледа. Стъпките на вярващите братя вече заглъхваха в далечината. Чуваше се само тихото отваряне и затваряне на врати, докато се връщаха в килиите си — безсъмнено за още няколко часа почивка преди следващото бдение. Щом се увери, че в цялата обител цари пълна тишина, монахът ми направи знак да си вдигна качулката и след като и той вдигна своята, ме подкани да тръгна след него. Добре поддържаният правоъгълник с трева блестеше в тъмнозелено, а небето над нас бе обагрено в кадифено синьо. Заобиколена от безупречните сводове на арките, аз отново се изпълних

с чувство за мир и покой. Почувствах под лакътя си ръката на брат Гуидо — беше много приятно вече да не бъда сама.

Преминахме на пръсти през две огромни порти вляво от параклиса Паци и навлязохме в по-голям вътрешен двор, този път квадратен и с множество врати отстрани. В центъра на двора се намираше каменен кладенец, над който се бе надвесило красиво дърво и надничаше в дълбините му. Високият монах ме дръпна към една от вратите и закри тялото ми.

— Синьорина, трябва да останете тук! — прошепна. — Това е вратата към моята килия, обаче не мога да ви поканя, защото... няма да изглежда добре. Не мога да ви оставя и на открито. Скрийте се в сенките, докато събудя съседа си — библиотекаря, брат Ремиджо, за когото ви споменах.

Знаех си, че сега не бе време да се правя на обидена, затова удържах езика зад зъбите си и се свих послушно в сенките до дъбовата врата. Добре, че тялото ми бе елегантно. Вярно, че някои мои части леко стърчаха, но като цяло бях доста добре скрита, освен ако някой не влезе или не излезе от тази врата. Но тъй като бе на брат Гуидо, очевидно нямах поводи за подобни опасения. Затова аз зачаках.

И чаках.

Твърдото дърво се впиваше в гърба ми, затова се раздвижих лекичко. Започнах да броя ударите на сърцето си, след това зъбите си с език. Изпях си наум всички мръсни песнички, които знаех, но накрая и те свършиха. След това казах всички молитви, които знаех — което запълни още по-малко от времето. Краката ми изтръпнаха. И тъй като монахът все още го нямаше, аз бях принудена да се измъкна за малко от сенките, за да разтърся крака и глава. Кръвта нахлу в скованите ми мускули с изискано болезненото усещане за хиляди иглички. Обаче монахът все още го нямаше. Затова раздвижих и врата си и докато го правех, забелязах една каменна розетка, изваяна в горната част на дъбовата врата в релеф.

Представляваше голяма кула, със сводове и колони, натрупани едни върху други, налудничаво наклонена надясно. Веднага разбрах, естествено, че това е великата камбанария на Пиза, която, макар и завършена съвсем наскоро (преди не повече от столетие), се оказваше наклонена силно на една страна, като че ли всеки момент канеща се да падне. Флорентинците бяха разделени на два лагера относно

истинността на тази приказка. Някои, като мен например, я считаха за опашата лъжа от страна на жителите на Пиза, които търсеха всякакви поводи да величаят своя град и да го изтръгнат от сянката на неговия велик съсед — Флоренция. Другите, които твърдяха, че са виждали кулата с очите си, просто свиваха рамене и отбелязваха, че това било типично за пизанците, които не можели да издигнат както трябва дори и купчина лайна в задния си двор. Зачудих се какво ли прави тук подобен знак, защото не ми изглеждаше като особено религиозен. И после се сетих как брат Малахий бе споменал, че брат Гуидо е от Пиза. Дали тогава тази розетка не е в чест на скромния послушник, който живееше тук? И ако е така, да не би да означават по този начин вратите на всички монаси? Ала странната розетка не задържа за дълго вниманието ми, защото бе изместена от друга мисъл.

Той все още не идваше.

Беше ме изоставил.

Започнах да пристъпвам отчаяно от крак на крак и да си нареждам наум всички ругатни срещу жителите на Пиза, които знаех. Тъкмо бях стигнала до „шибащи магарета еретици“, когато видях как вратата на библиотекаря се отваря и оттам излиза брат Гуидо. Обаче беше сам. Потънах обратно в сенките, но той като че ли не забеляза това мое движение. Държеше нещо светло в ръка и клатеше глава.

— Брат Ремиджо не си е в килията — прошепна притеснено. — Обаче тези неща — неговите памфлети, нашите памфлети, бяха разпръснати из цялата килия.

И той ми напъха в ръка листа. Веднага го познах — беше близък на онези, които бях зърнала през изминалия ден. И се вкамених.

Те вече бяха тук.

Знаеха.

Сграбчих бързо ръката на брат Гуидо и прошепнах:

— Трябва да намерим този брат! Къде би могъл да бъде, щом не е в леглото?

— Нямам представа — поклати озадачено глава той. — След службата тръгнах след него и всъщност вървах по петите му, когато вие... ме спряхте. Щом не си е на нара, значи трябва да е отишъл или в библиотеката, или в скрипториума за някакви свои частни проучвания.

— И къде са въпросните места? — изстрелях аз.

— В другия край на двора.

— Да вървим!

Хванах го за ръкава и го задърпах към моравата. Времето за криене беше отминало — сега бе много по-безопасно да бъдем навън, защото там никой не би могъл да се приближи до нас, без да го видим. Запътихме се мълчаливо до кладенеца и дървото, но докато приближавахме тази централна точка от двора, брат Гуидо изрече с облекчение:

— О, значи всичко е наред! Той е тук!

Първоначално не ми бе много ясно къде точно сочи. Но после осъзнах, че онова, което бях сметнала за наклонено над кладенеца дърво, всъщност е висок монах с чуплива черна коса, точно като на брат Гуидо. Беше приведен в дълбок размисъл над водата. Но в мига, в който си дадох сметка за това, изтръпнах. Защото човекът бе плашещо неподвижен — дотолкова, че и преди половин час го бях взела за дърво. Приблжихме и видяхме, че библиотекарят също държи памфлет в ръка. С осезаемо облекчение брат Гуидо докосна рамото на библиотекаря и го извика по име.

Главата на библиотекаря се отдели от тялото му и се понесе към дъното на кладенеца.

Ние се вцепенихме. В продължение на седем удара на сърцето никой не помръдна, никой не рече и думица. Стояхме, втренчили очи един в друг, ококорени от ужас. Едва кошмарният плясък на главата във водата на дъното ме накара да дойда на себе си, да сграбча брат Гуидо и да го накарам да се сниши зад кладенеца и зад трупа на библиотекаря. Лицето на монаха беше преbledняло като платно. Устата му се движеха. Нарещдаше катехизиса ли, нещо друго ли — не знам. Той се извърна бавно към мен и отвори уста, и от тях излязоха думите:

— Върви си! Не мога да ти помогна! Вземай си черната магия и ме остави на мира!

Вижте сега, обвинявали са ме в много неща, но никой досега не ме е обвинявал в черна магия. Налагаше се да го накарам да се фокусира върху моя проблем, но си знаех, че единственият начин да накараш един мъж да обърне внимание на молбата на жена е, като го настъпиш по собствения му проблем. А какъв проблем само! Аз може и да не съм начетена, но съм умна и веднага разбрах какво е станало.

Затова, без да се церемоня, сграбчих качулката му, притиснах я около врата му и изсъсках:

— Слушай сега, страхлива торба францискански лайна! Моят живот е в опасност, но ако не искаш да ми помагаш, твоя си работа! Дотук със загрижеността ти за заблудените души. Сега обаче не е моментът да събуждаш съвестта си. Вместо това трябва да знаеш, че по-рано днес аз откраднах една рисунка и оттогава насам трима души са мъртви, в това число и твоят брат библиотекар! Очевидно са тръгнали да я търсят. — Братът се опита да зададе някакъв въпрос, но веднъж отприщила се, аз трудно можех да бъда спряна. — Дошли са тук по следите на памфлета, който оставих на мястото на откраднатата рисунка. Търсели са теб. А твоят брат тук — кимнах по посока на безглавия труп над нас — Бог да дари покой на душата му, просто е бил припознат за теб. В църквата той стоеше до теб, килията му е съседна на твоята. Цялата му стая е пълна с тези памфлети. Висок е като теб, слаб е като теб, има... имаше... черна чуплива коса. Единственото, което са пропуснали да забележат, е, че като старши библиотекар той е с тонзура, а ти не си. Но тъй като и той, като всички останали, е бил с качулка, ако аз не те бях дръпнала настрана, те със сигурност щяха да открият онзи, когото са търсели. — Направих пауза, за да му позволя да осмисли чутото. Избиващите петна на ужаса по вече бледото му лице ми подсказаха, че го е направил. — Да, схвана, че съм права, нали? — продължих. — Просто са сбъркали, както е станало и по-рано тази вечер, когато взеха приятелката ми за мен и я убиха (гласът ми потрепери, когато се сетих за Бембо). Обаче дълбоко се съмнявам да се притесняват точно кого са убили — надали са толкова почтени. Едно е ясно — няма да престанат с убийствата, докато не получат каквото искат. И тъй като сега си мислят, че ти ми помагаш, очевидно е, че вече наистина ще трябва да ми помогнеш! Затова сега се стегни и ни изкарай оттук!

Последните думи като че ли го накараха да си събере ума.

— В градината! — изрече бързо и двамата хукнахме напред, преди да успея да му кажа, че докато говорехме, между арките бях дочула стъпки.

Брат Гуидо ме поведе през ниска вратичка в стената. Озовахме се в уханна градина, подредена сред лабиринт от жив плет. Без да спираме, ние се покатерихме по прасковите, които растяха точно

покрай стената, и само след миг вече бяхме от другата страна. Цопнахме във водата на канавката, но това не ни попречи да се втурнем бързо към площад „Санта Кроче“. Оттам поехме по една странична уличка, която ни отведе до тих квадратен площад с четири разклонения. Решихме, че можем да си позволим да си починем за малко. Напихме се с вода от шадравана и поуспокоихме бясно биещите си сърца. Небето над нас изсветляваше и ние бяхме наясно, че всеки момент ще ни открият.

— Трябва да бягаме оттук — изрече сякаш в отговор на мислите ми брат Гуидо.

— Къде? — едва успях да изгъгна аз.

— Знам едно място, където ще ни приемат радушно. Не е далече, но пътят до него е много стръмен.

Увесих нос, обаче страхът в мен взе надмощие и ми даде необходимите за изкачването сили.

— Тогава води! — отсякох.

СЕДМА ГЛАВА

Напускането на Флоренция в търсене на убежище бе може би най-трудната задача за тази нощ. Под сивото петно на небето ние си проправихме път през бордеите на Онисанти и започнахме да се изкачваме към Фиезоле. Както вече имах възможността да ви кажа, Онисанти е една мизерна дупка. И някогашен дом на синьор Ботичели. Подходящо начало за мръсник като него, ако питате мен. Една до друга се блъскаха разнебитени бараки и порутени кирпичени къщици, сиви и кафяви, подредени по размери и вид като грозни зъби. А жителите... Не един и два пъти гледката на монах и момиче, вървящи заедно, пораждаше било мръсни коментари, било неприлични жестове от страна на въпросните жители, които изглеждаха така, сякаш бяха изплюти от Дантевия ад. Навсякъде се носеше непоносимата смрад на работилници за щавене на кожи и прилежащите им помийни ями. Навсякъде се виждаха изкормени животинки, разпънати по гредите подобно на греховни души на дибата. Изгубих обувката си в една дълбока кална яма, останала от пролетното покачване на Арно, обаче бях прекалено уплашена и изтощена, за да се навеждам да я вадя. Моите прекрасни обувки със златните върхове вече бяха преживели срещи с урина и кръв — съвсем подобаващо бе сега калта да си ги поиска. Захвърлих и втората да прави компания на първата и забелязах, че монахът ме поглежда.

— Какво? — троснах му се аз.

Той поклати глава и отбеляза:

— Това като че ли не беше много разумно, синьорина. Пътят, който ни предстои, е дълъг и труден.

— Колко дълъг? — присвих очи аз.

— Около осем километра. Все нагоре.

И посочи неопределено нагоре към хълма, където на сред мрачния хоризонт вече се появяваше една сребърна ивица. Аз свих рамене с напереност, каквато не чувствах, и продължих боса след него. Краката ми скоро ме заболяха, с което доказаха основателността на предупреждението му, но от друга страна, преди да захвърля втората

си обувка, вече бях изгубила първата — какво очакваше той от мен, да изкачам хълма с един обут крак и един бос ли? Вирнах смело брадичка и го настигнах — което не беше особено лесно, като се имаше предвид, че поради високия му ръст краката му бяха дълги, а крачките — широки.

— И къде по-точно отиваме? — обадох се запъхтяна.

— Във Фиезоле — отговори той, без да се обръща. — Там, на върха, има един францискански манастир, където ще ни осигурят убежище и храна. Ще можем да останем дотогава, докато обмислим най-подходящия начин за действие в тази ситуация.

От тази негова реч схванах следните три неща:

Примо: Брат Гуидо вече няма никакво намерение да ме изоставя. Използването на множественото число стопли моето смръзнало се сърце. Обаче...

Секондо: Той ми бе много ядосан. Не че го виня. В един момент си живее спокойно в „Санта Кроче“, където най-голямото му притеснение е каква книга да прочете на другия ден, а в следващия вече бяга, за да си спасява живота, придружен от проститутка, която напълно незаслужено го е поставила в смъртна опасност. А, да, и...

Терцо: Неговият начин на говорене се различаваше доста от моя — никога не използваше една дума там, където може да използва три.

Известно време продължих да се мъкна след него, потънала в мълчание, но когато земята под краката ни започна да се издига над града, се наложи да го помоля да спре, защото краката ми бяха целите в пришки. Погледът, който ми отпрати, не бе лишен от съчувствие — спря и ми помогна да приседна в един храст. Раздвижих пръстите на подутите си крака, осъзнавайки, за съжаление, че те не бяха предназначени за подобни преходи. Винаги съм имала красиви бели крака — дори и онзи мръсник Ботичели бе отбелязал този факт, докато му позирах като Флора. Спомням си също така как веднъж киснах краката си в златна купа, пълна с розова вода, в дома на един от понисшите Медичи, когато турските пантофки, които той ми бе дал да нося, ги бяха протрили. Сегашното им състояние обаче бе далеч по-жестоко от онова протриване и видът им извика в очите ми сълзи на самосъжаление. В този момент пред мен се появи монахът и приклепна до мен.

— Синьорина — изрече неуверено, — може ли да ви предложи... така де... за да облекча страданието ви, да ви предложи...

И за моя огромна изненада ми поднесе сандалите си — обикновени кожени подметки с по една каишка отпред, която да ги държи на краката. Но бе достатъчно да обуя само единия, за да се почувствам така, сякаш съм обула една от баржите по Арно — толкова големи ми бяха. Разликата в размерите между краката на монаха и моите породи първата ми усмивка за тази нощ. И усмивката ми стигна чак до ушите, когато се сетих, че сигурно и членът му е толкова голям.

Далече под нас птиците се виеха над огромното кубе на катедралата. Ивичестият мрамор, от който беше изработена, я превръщаше в гигантски заспал тигър, почиващ доволно след добър лов, очакващ зората. Точно до нея се извисяваше кулата с фенерите от палата на Медичите — дом на най-великото семейство на Флоренция. Зъбците ѝ я уподобяваха на разтворена паст на крокодил. Брат Гуидо ме вдигна на крака и аз усетих как сърцето му постепенно омеква, как започва да разбира, че аз не съм искала нещата да станат така и че съм попаднала в тази ситуация от чиста глупост, но сега ми се иска да не го бях правила — подобно на човек, който е скочил в кладенец, но си е дал сметка какво е сторил едва по пътя надолу. Помислих си да го изрека на монаха, но после си спомних, че тази моя метафора ще събуди неприятни спомени у него — в ума ми отново изплува образът на главата на неговия приятел, която отскача от ръба на кладенеца в манастира и полита надолу, а после чух и плясъка на водата. Затова реших да си държа езика зад зъбите и вместо това да го оставя той да заговори, когато реши. Което и направи след известно време.

— И така, синьорина Ветра, искам да ми разкажете точно какво се е случило днес. Постарайте се да не изпускате нито една подробност, колкото и маловажна да ви изглежда, защото именно тя може да се окаже онова обстоятелство, което ще смекчи нашата вина, когато се заемем с очистването на имената си.

Погледнах го невярващо.

— Смяташ ли, че някога ще можем да се измъкнем от тази каша? Той кимна изпод качулката си и допълни:

— Сигурен съм, че ако всичко се изясни, нещата ще се оправят.

Забелязах, че с всяка следваща крачка нагоре самочувствието му се връща, което постепенно възвърна и моето. Пътят се виеше напред

и разкриваше островърхи черни кипариси, които пронизваха небето подобно на копия, готови да ни защитят. Редици лозници очертаваха пътеката ни. Листата им блестяха под избледняващата луна в индигово пурпурно. Душата ми закопня за сладките плодове на лозите, обаче беше твърде рано за тях — клонките им бяха все още голи. Стомахът ми беше празен, обаче раменете ми се прегъваха под огромен товар тайни. Ако споделя тази история с монаха, вероятно той ще отнеме част от товара ми. Събудените от крачките ни полски мишки се щураха между краката ми и ме караха да се кискам от гъдел. Дъхът от устата ни вече се виждаше, но аз се чувствах затоплена от моята прекрасна мантия и от движението. За момент забравих дори горките си крака. И наистина, докато се катерехме по синия хълм и се отдалечавахме все повече от Флоренция, от спящия тигър и от кулата с остри зъби, започнах да се успокоявам все повече и повече и веднъж дори се запитах имало ли е смисъл да се страхуваме толкова.

Но докато се приближавахме все по-близо към розовеещото небе, моят спътник също изглеждаше все по-жизнерадостен.

— Да, госпожице Ветра, защото не сме съвсем без приятели! Абатът на манастира, в който отиваме, е мой стар приятел, а освен това идва и семейството ми, разбира се...

Не довърши. Но не и преди да ми стане ясно, че той има стабилни връзки и може би ще се окаже човек с голямо обществено влияние. Той зачака. И аз изпълних тишината с разказа си за всичко, случило се през изминалия ден — за поканата да позирам на Ботичели като Флора, за невероятното удоволствие да видиш как се ражда една картина, за внезапния гняв на художника. Казах му за това как съм откраднала по-дребната версия на същата картина от скривалището в ламперията и как, абсолютно безсрамно, съм я заменила с памфлета, който брат Гуидо ми беше дал. Продължих с по-приглушен глас за убийствата на Ена и Бембо, като допълних, че при първия случай са я взели за мен, а за втория вече съм издирвана за убийство. Разказът беше доста дълъг, така че, когато завърших, гърлото ме болеше не по-малко от краката ми. Но междувременно бяхме изминали значително разстояние и вече се намирахме наскоро сред великолепните къщи на хълма, където, точно както в Сан Миниато, богатите гнездят надменно над града. Пътят беше станал по-добър и аз започнах да оглеждам любопитно високите порти и арките, които отвеждаха към елегантни,

спокойни дворове с перфектно оформени дървета и изкуствени езерца. Веднъж (наложи ми се да се обърна повторно, за да се уверя, че не сънувам) зърнах дори и жираф, който крачеше бавно из моравите и от време на време привеждаше дългата си шия, за да си хрупне от живия плет. Обърнах се към брат Гуидо, за да споделя с него фантастичната картина, но забелязах, че той пак се е замислил. Отначало си помислих, че гневът му се е върнал, но само един поглед към изящния му профил ми даде да разбера, че той просто разсъждава над думите ми. Аз също се замислих. И стигнах до извода, че разказът ми звучи по-скоро като история на идиот, фантазър или лунатик. Обаче братът, който бе станал свидетел на вечерния завършек на дневното начало със собствените си очи, не изглеждаше да храни никакви съмнения относно истинността на историята ми. Без да спира, той изрече:

— Дори и най-предубеденият слушател не може да не признае, че на фона на вашата непреднамерена пакост последиците от това ваше действие са твърде диспропорционални на евентуалното наказание, което заслужавате.

Този негов учен език започваше да ме дразни. Но когато погледнах красивото му лице, му простих.

— Което ще рече? — погледнах го въпросително.

— Казано иначе, синьорина, тези хора, които ви преследват, безсъмнено се притесняват за престъпление, далеч по-голямо от една открадната рисунка.

Замислих се върху думите му.

— И какво престъпление по-точно? — запитах развеселена. Но преди той да ми отговори, аз забелязах манастирски комплекс зад високи стени с огромни порти и камбанария зад тях и сграбчих ръката на добрия брат. Пътуването ни определено беше към края си. — Слава на *вера madre*! — извиках. — Това ли е мястото?

Той поклати глава.

— Не. Това е „Сан Доменико“ — великият манастир на доминиканците, който е духовен дом на ордена им.

— А не може ли да помолим тях за убежище, а? — попитах, защото бе започнало да ми писва.

Той пак поклати глава и перфектният му профил се вкамени.

— В никакъв случай. Те биха приютили францисканец точно толкова, колкото и такава като вас... — изчерви се и се опита да

прикрие обидата си, като запелтечи: — Това ще рече, че единствените хора, които те признават, са от техния орден и никога не правят изключение. А нашата цел — посочи още по-високо в небето — е ето там, във Фиезоле.

Проследих пръста му и забелязах малка златиста сграда над нас, кацнала на лудничаво на ръба на планината, към която водеха най-малко сто каменни стъпала.

Мамка му!

Опасявам се, че за останалата част от пътуването не бях особено добра компания. Бях дотолкова убедена, че „Сан Доменико“ е крайната ни цел, че не можех да понеса нито крачка след него. Краката ми кървяха, аз стенех и мърморех и на всяка стъпка го молах да спираме. Положението, в което се намирахме, както и моята история бяха напълно забравени, докато се влачехме към целта. Монахът беше безмилостен в темпото си.

— Зората започва да се разстила над долината — поясни той. — Умбрата, тъмноиндиговото на нощта се оттегля от хълма и с всеки следващ удар на сърцето се забелязваме все повече и повече. Напред!

Ала нито поетичния му изказ, нито предупреждението му не бяха в състояние да ме накарат да се разбързам. Липсваше ми както енергията, така и желанието да завърша това последно изкачване. И когато достигнахме каменната стълба, отвеждаща до входа на манастира, аз се свлякох на една каменна пейка в подножието ѝ и се разплаках.

— Само за мъничко! — проплаках. — Позволи ми поне да дойда на себе си, преди да се срещна с този твой абат. Не можеш да отречеш, че молбата ми е разумна, нали?

И той ми позволи да седна, след което се зае да разтрива краката ми и аз за пореден път огледах пришките и раните им, които сега бяха още по-големи от тези при предишното ни спиране. След известно време монахът се изправи и седна до мен, но едва когато ахна, аз вдигнах очи, за да проверя какво толкова гледа.

И мърморенето ми престана.

Защото там, в краката ни, се простираше Флоренция. Като блестящ килим от злато, изтъкан от хиляди персийски неверници. Катедралата вече не приличаше на тигър на пост, а на топла медна камбана, увита любовно с панделката на виещата се река Арно.

Седяхме и съзерцавахме мълчаливо гледката, рамо до рамо, а слънцето сгряваше гърбовете ни с усещането за съпричастност. По едно време започнах да пригласявам назад буйната си коса, за да се представя подобаващо пред абата. Изправих се пред моя нов приятел, но той ме хвана за ръкава и рече:

— Не мислиш ли, че е време да ми покажеш?

Мръснишкото ми подсъзнание прехвърли всички възможни неща, които един мъж би искал да види у мен, но по едно време средният ми мозък ми напомни, че нито веднъж и с нито един поглед или жест този човек не е демонстрирал към мен някакво друго чувство, освен раздражение от моето присъствие. След като вече бях разбрала, че той е истински отдаден на вярата си, се наложи да попитам:

— Какво да ти покажа?

— Онова, заради което се случи всичко това — почти се усмихна той. — Рисунката.

Аз отново приседнах на пейката и извадих изпод корсажа си въпросната рисунка. Беше топла от гърдите ми и леко зацапана от потта ми, което ме накара да се изчервя. Но той като че ли не забеляза нищо и започна нежно да развива пергамента със зацапаните си с мастило пръсти — пръсти, безсъмнено свикнали да боравят с важни документи. Погледнах, но не към рисунката, а към лицето му, докато оглеждаше фигурите на Флора и Венера, на красивото трио танцьорки, на фигурата на война с меч и портокаловата горичка, обгръщаща всичко това. Съзерцава я дълго време, потънал в мълчание, с изражение, близко до религиозното откровение. Надали и свети Павел е изпитвал такъв екстаз по пътя за Дамаск. Установих, че за пореден път си мисля какъв ли би бил в леглото. (Брат Гуидо, а не свети Павел. От онова, което знам от Светото писание, апостолът със сигурност би устоял на всичките ми прелести.) А после той се обърна и ме погледна с тези негови потресаващо красиви сини очи. За първи път тази нощ погледите ни се срещнаха.

— Красиво е — рече. Сведе отново очи към рисунката в ръката си, след това към Флоренция под краката ни и накрая пак към рисунката. — Красиво е — повтори. — Но не мога да кажа кое от двете е по-красивото.

ОСМА ГЛАВА

Дори и аз трябваше да призная, че францисканският манастир във Фиезоле е място на покой и красота. Блестящ под светлината на зората, малък и перфектно разположен на самия връх на планината, той изглеждаше като изваян от кехлибар — останка от дълбоката древност. Доскоро бяхме в Дантевия ад, а сега се бяхме изкачили до рая на поета. Съвсем спокойно мога да кажа, че никога през живота си не бях изпитвала по-голямо щастие от сега. Когато стигнахме върха на широката позлатена стълба, изсечена в хълма, и след като топлината им бе подействала като балсам на разранените ми крака, аз огледах перфектната малка обител, миниатюрния параклис и килиите след него и реагирах по най-типичния за мен начин:

— Слава на Бога, мамицата му!

Брат Гуидо ме стрелна с леден поглед и отсече:

— Внимавай какво говориш, синьорина! Вече сме в божия дом.

— Като че ли не го е чувал и преди — троснах се аз.

Осъзнах, че щом се усетих в безопасност, вятърничавата ми природа се завърна. Брат Гуидо от своя страна като че ли бе станал подкачлив — сигурно от мисълта за предстоящата среща с абата. Изведнъж започнах да се съмнявам в степента на неговите връзки. Защо иначе ще се притеснява толкова от среща с човек, за когото твърди, че познава добре?

Наоколо беше пусто и аз схванах, че сме пристигнали или по време на сън, когато всички монаси са по килиите си, или по време на молитва, когато стоят натъпкани като сардели в манастирската църква. (Имам известен опит в манастирския живот, защото все пак съм отгледана от монахини, но сега нямаме време да бъбрим за подобни неща. По-късно.)

Най-сетне забелязахме един брат, втурнал се през вътрешния двор, и аз разбрах, че нашият момент е дошъл. Брат Гуидо стисна ръката ми така, че ме заболя, и изсъска:

— Сведи глава и да не си гъкнала! Не забравяй какво говорихме!

И с тези думи той закрачи с широки крачки през моравата, за да пресрещне брата. След кратка размяна на думи той ми направи знак да приближа, а добрият монах ни поведе през една арка, от която се разкри още по-малък вътрешен двор, но не по-лош от предишния. Имаше си малко изкуствено езерце с красиви златни рибки, които подскачаха и проблясваха под слънчевите лъчи. Бяхме отведени до тежка дъбова врата. Монахът, който ни водеше, почука и влезе преди нас. Аз бях забила брадичка в гърди и бях нахлупила качулката си максимално напред — така, както ми бе казал брат Гуидо, така че изобщо не видях въпросния брат. Вместо това само чух на сицилиански диалект:

— Лорд абатът ще ви приеме.

Сграбчих полите на расото на брат Гуидо, както ми беше казано, и го последвах в едно светло и просторно помещение. Вътре нямаше нищо, освен един стол, писалище и разпятие. Прозорецът, изработен от диамантени ромбоиди, гледаше към поредния вътрешен двор, още по-малък от предишните. Замислих се за архитектурата на това място — на пръв поглед изглеждаше малко, но пасващите си един в друг квадрати бяха толкова много, че създаваха усещане за простор.

Абатът се надигна от стола си и ни поздрави с дума, която не разбрах. Брат Гуидо отговори на същия език. Хвърлих един бърз поглед към стареца пред нас и веднага разбрах три неща:

Примо: Беше белокоп и усмихнат, като мил, приветлив дядо.

Секондо: Когато заговори, гласът му заваляше нашия красив език по начин, който не бях чувала досега. Такова странно насичане на красивите ни дълги гласни, а съгласните му — като военен барабан. Все пак бях подготвена за този акцент. Беше ми казано, че по рождение абатът е англичанин и е известен като Джайлс от Кеймбридж.

Терцо: Очите му бяха сини като мляко на един ден, покрити с някаква тънка ципа. И едва тогава осъзнах, че планът на брат Гуидо, който обсъдихме, докато катерехме стоте стъпала, има големи шансове за осъществяване.

Защото абатът беше сляп.

От този момент нататък вече можех да си гледам накъдето поискам, стига да си изиграя ролята добре, когато дойде моят ред. Но удивлението ми дойде не толкова от онова, което видях, колкото от

онова, което чух. И не беше акцентът, а съдържанието на репликите. Диалогът протече така:

— Лорд Дела Торе! — започна старецът. — Каква чест! Как е семейството ви, как е добрият ви чичо?

Хвърлих един поглед към моя очевидно не толкова нисш спътник. Очите ми бяха две тънки цепки. Значи лорд Дела Торе, а? Никога, в нито един момент от познанството ни, не съм имала основание да допусна, че *самият* брат Гуидо е благородник. Хммм. Не бях много сигурна дали да бъда доволна или ужасена от това разкритие, но като се замислих, реших, че за мен би било повече от добре брат Гуидо да се окаже богат млад благородник. Защото така като нищо може и да успее да спаси задника ми.

Самият брат Гуидо обаче не ми обръщаше никакво внимание. И като че ли не се притесни особено от това разкритие.

— Добре са, лорд абате, добре са. Но ви моля да не забравяте, че вече съм послушник в „Санта Кроче“ и се подвизавам по света под името брат Гуидо.

При тези думи той приклепна, за да целуне пръстена на абата, а моят поглед се закова върху красивия, осеян със скъпоценни камъни, кръст. Хммм, това определено струва нещичко. Гледах внимателно сцената и репетирах наум собствената си роля. Обаче разговорът продължаваше:

— Да, така е, знам, че сте се присъединили към нашето христово семейство — каза абатът, безсъмнено доволен от това как е бил поправен от по-младия човек. — Но се надявам да ми простите. Все пак пропуснах да забележа расото ви.

При тези думи абатът се усмихна, показвайки, че е приел удара, който му е стоварил Бог — очевидно дотолкова бе свикнал със слепотата си, че нямаше нищо против да се шегува с нея. Тъкмо започнах да го харесвам, когато бях извадена от замечтаността си с репликата, от която нататък знаех, че идва моят ред.

— Може ли да ви представя брат Луций от Салерно?

Гласът на брат Гуидо ме накара да се концентрирам. Навих високо ръкава на хермелиновата си наметка, така че абатът да не усети скъпата кожа. Около китката и пръстите си бях увила францисканската молитвена броеница на брат Гуидо, така че той да усети дървените зърна, когато хване ръката ми. Приведох се над старата му, сбръчкана

като пергамент ръка. Съвсем леко докоснах с устни рубинения кръст, защото знаех, че мекотата на женските устни би могла да ме издаде. Но за стареца като че ли всичко си беше наред, поради което размяната на любезности продължи.

— В настоящия момент брат Луций е дал обет за мълчание — поясни брат Гуидо, — но ме моли да ви поздравя от негово име и да ви предам неговите почитания. Той е истински каещ се, господарю, защото извървя целия път от „Санта Кроче“ насам съвсем бос.

Абатът се засмя и още веднъж ни озари с чаровната си усмивка.

— Очите може и да не ми служат вече, но с ушите ми всичко си е наред. Още като влязохте, чух два различни чифта крака — единият обут, а другият — бос. Добре си дошъл, братко! — Това вече към мен. — Няма съмнение, че си истински поклонник. — И кимна три пъти, бавно и замислено, след което насочи невинно сълзящите си очи по посока гласа на брат Гуидо. — Е, сине мой, с какво мога да ви помогна?

Тук зачаках, изтръпнала от напрежение, брат Гуидо да изложи пред абата цялата история, но отново ме очакваше изненада.

— Лорд абате, не молим за нищо друго, освен за легло за деня и нощта, преди да продължим пътешествието си напред.

— Няма нищо по-лесно от това.

— Както и малко от скромната храна, която давате и на останалите братя.

— Имате я! — кимна отново абатът и разтвори щедро ръце. — Предполагам, че и двамата сте много уморени, затова ще ви опростя днешното съблюдаване на нашите правила, за да можете да се наспите. Моля ви само да присъствате на утринната служба, преди да си тръгнете. — Прие благодарностите на брат Гуидо с махване на ръка. — Брат Томазо ще ви заведе до килиите ви. Желая ви приятна почивка и на двамата, брат Гуидо и *брат* Луций.

Тук вече бях принудена отново да сведа дълбоко глава, защото в стаята се появи онзи брат от Сицилия. Но докато вървахме след него през вътрешния двор на манастира, а оттам — по една тъмна стълба, не можех да не се замисля върху игривото ударение, което абатът постави върху титлата „брат“ пред моето измислено име. Стигнах до заключението, че има някои неща, които слепите виждат по-добре от зрящите.

Ключовете на сицилианския брат бяха повече и от тези на свети Петър, затова му отне известно време, докато открие двата, които му трябваха за нашите килии. Двамата с брат Гуидо разполагахме с време за кратка размяна на реплики на разговорен тоскански, който се надявахме сицилианецът да не разбере.

— Защо не каза на абата? — просъсках. — Стори ми се много мил. Нали уж ти бил приятел?

— Такъв е.

— Тогава защо, милорд?

Без да обръща внимание на сарказма ми, брат Гуидо отговори:

— Ще ти кажа довечера.

И тогава вратите към килиите се разтвориха и сложиха край на разговора ни. Забелязах малкия нар в ъгъла на моята килия, точно под неизбежното разпятие. И почувствах такъв копнеж по това тясно легло, какъвто не бях чувствала дори по балдахина и пухените възглавници и на най-богатите си клиенти. Не че не бях чула отговора на брат Гуидо, обаче вече бях твърде изтощена, за да мисля за каквото и да било.

ДЕВЕТА ГЛАВА

— Е?

Бях проспала целия ден. Светлината от прозореца на малката килия вече се превръщаше в меко кадифе, когато почуках на вратата на съседната килия, за да обсъдим положението с моя спътник. Заварих го седнал на единствения стол, вторачен в разгарящия се пламък на единствената свещ. Сложих ръце на кръста и го погледнах отвисоко. В отговор той освободи стола и с галантен жест ме покани да седна. Самият той се настани на нара, където бе прекарал последните дванайсет часа — така, както ги бях прекарала и аз в моята килия. Брат Гуидо притисна ръцете си една о друга, като за молитва, и започна:

— Така. Тази сутрин не разкрих истината за пристигането ни пред абата, защото съм убеден, че... съвсем неволно... ти си направила откритие със знаменателно значение!

Сигурно лицето ми е изглеждало точно толкова безизразно, колкото и ненарисуваното ми изображение от картината, която бях откраднала, защото той побърза да снижи стила си на изказване:

— Открила си нещо. Нещо, което те не искат да знаеш!

— Какво?

— Нямам представа.

— И кои са тези „те“?

— Тайните агенти, които ни преследват и които са твърдо решени да ни изтрият от лицето на земята, а заедно с нас — и това, което знаем.

— Ама ние не знаем нищичко!

Брат Гуидо въздъхна и реши да се обърне към мен с тон, с който би говорил с умствено изоставащ човек:

— Да, аз и ти го знаем, обаче *те* не знаят, че *ние* не знаем!

Главата ме заболя. И действително се почувствах като бавно развиващ се човек. После промърморих:

— Няма ли да бъде по-добре за нас, ако разкажем всичко на абата?

— Убежището на светата обител не е онова, което беше някога — отбеляза тъжно монахът. — Сама знаеш, че каймакът на Медичите — Джулиано, беше убит от дяволската фамилия Паци в катедралата!

А, да. Това ми напомня, че ви обещах да ви разкажа за фамилията Паци, нали? Та Паците, в чийто параклис в манастира „Санта Кроче“ се бях крила съвсем наскоро, бяха заклали Джулиано де Медичи, и не само го бяха заклали, ами го бяха нарязали на парчета. Ръгали го с ножовете си двайсет и девет пъти, а накрая клъцнали и главата му, която се пукнала като пъпеш.

— В такъв случай... — запелтечих неуверено — може би е добре да обясним всичко това на... сецаш се... на *тях*... и после всичко ще се оправи.

Изведнъж монахът се изпълни с такова силно вълнение, че стана и започна да крачи напред-назад и тясната килия.

— И на кого по-точно да обясним? Та нали дори не знаем кой точно ни преследва?! И можем ли отгук нататък да се доверим на някого? Мислиш ли, че можем да се върнем във Флоренция без страх за живота си, а? Откъде можем да бъдем сигурни, че стъпките, които чуваме зад гърба си, не са на поредния наемен убиец? Че ястието, което ни сервират, не е пълно с отрова? Че всеки студен полъх на зимата не е целувката на камата?

Замислих се върху тези аргументи. Да, брат Гуидо нарисува добра картинка, няма що. И нямах никакво желание да живея живота, който описа той.

— Тогава какво ще правим? — попитах.

— Налага се да използваме единственото предимство, с което разполагаме.

Имали сме предимство?

— И какво е то? — запитах на глас.

— Те се страхуват от нас!

— *Те* се страхуват от *нас*! — разсмях се аз, но смехът ми прозвуча по-скоро като магарешки рев. — Гониха ме из цяла Флоренция, заклаха приятелите ми... че и твоите... и въпреки това се страхуват от *нас*?

— Точно така — отговори простишко той. — Онова, което смятат, че знаем, е огромна заплаха за тях. Поради което ние действително трябва да се сдобием с въпросното познание, за да ги държим на

разстояние. Тайната е най-големият ни коз и е възможно да бъдем в състояние да я използваме срещу тях, да я разменим за живота и спокойствието си.

— Ама... ама... — обърканият ми мозък не бе в състояние да подреди и едно изречение. — Ние всъщност *не знаем* тайната!

— Засега.

— *Какво?!*

— Ще се досетим за онова, което те си мислят, че вече знаем.

— И как по-точно ще го постигнем? — подметнах с нескрит сарказъм аз.

Брат Гуидо се усмихна и посочи към гърдите ми:

— Държиш ключа към загадката точно тук! — Аз сведох очи към гърдите си и за момент се зачудих как така циците ми могат да се окажат пазители на загадки. Монахът плесна нетърпеливо с ръце и поясни: — Картината!

Все така неразбираща, аз се смръщих, но въпреки това изкарах рисунката от корсажа си за втори път през този ден. Тя се бе смачкала, докато съм спала, затова я отворих, пригладих я и я затиснах от едната страна с Библията, а от другата — с една свещ.

Брат Гуидо застана до рамото ми и сянката му сякаш надвисна над мен. Картината си лежеше златиста и перфектна под слабата светлина на запалената свещ и като че ли всеки отделен детайл от нея отекваше в мрачната килия. Монахът снижи благоговейно тон и прошепна:

— И всичките тези хора те преследват само защото си взела тази картина!

Преглътнах паниката, която заплашваше да ме задави, завъртях се на пети и погледнах монаха право в очите.

— Тогава бих могла да им я върна! Мога да отида до дома на Ботичели — абатът ще ни даде ескорт — ще я върна и ще се извиня. Между другото, точно затова отидох и до Бембо. Смятах да му я дам, за да я върне, обаче той...

Пороят от думи, леещи се от устата ми, изведнъж секна, когато забелязах поклащащата се глава на монаха.

— Не разбираш ли, че за теб вече няма връщане назад? — изтъкна той. — Защото, дори и да върнеш картината, пак ще

продължаваш да знаеш тайната. Не можеш изведнъж да забравиш всичко, което си научила.

— Ама аз *не съм* научила тайната! — едва не изкрещях. — Мога да им обясня, че нищо не знам... и... — Този път обаче реших да не чакам да бъда прекъсната от брат Гуидо, затова спрях сама. Нямаше смисъл наистина. Аз бях само една уличница — вярно, добра уличница, но все пак курва. И те със сигурност ще предпочетат да ме убият, вместо да поемат риск с мен. Освен това аз уж съм предала тайната на друг човек, божий човек, който, за разлика от мен, не е сам на този свят. Отпуснах се тежко на стола пред картината и промърморих: — Добре де. Как предлагаш да разрешим загадката?

Монахът отново започна да крачи зад гърба ми. Дългото му расо се вихреше и шептеше върху каменния под, крачките му отмерваха времето. Накрая рече:

— Според мен преследвачите ни са убедени, че ти знаеш нещо за тази картина на Ботичели. За „Пролетта“. Че през онзи ден, когато си му позирала, си видяла нещо.

— Ама аз не съм видяла нищо!

— *Ти* така казваш. Но от онова, което ми разказа, разбирам, че Ботичели е станал... доста разтревожен (Тук бях принудена да се смръщя, тъй като „разтревожен“ бе доста меко казано.) ... докато си му позирала.

— Напълно вярно — кимнах.

— Затова мисля, че си забелязала нещо било в ателието, било на картината, и съвсем неволно си го споменала.

— Ама в ателието му нямаше нищо!

— Значи трябва да е било на картината.

— Да де, обаче картината си е все още *там*, това тук не е истинската картина. Оригиналната е огромна, колкото корабно платно!

Брат Гуидо нетърпеливо почука с пръст по пергаментата, който бях изпънала на масата, и отбеляза:

— Да, обаче *това* тук, синьорина, е перфектно миниатюрно копие на огромното платно, което синьор Ботичели в момента рисува! Бледите квадрати, които виждаш — тази своеобразна мрежа, служат за пренасяне на фигурите от малката рисунка към огромното пространство на платното. Художникът проучва внимателно съдържанието на всеки от квадратите, след което прехвърля

информацията върху по-големия квадрат, който пък е част от мрежата на самото платно. Разбра ли?

Разбрах. Спомних си как в студиото на Ботичели в предната част на платното имаше огромна мрежа от конци. Съобщих на брат Гуидо за тях. Той кимна и добави:

— Точно така. Понякога художниците предпочитат такива мрежи — било от конци, било от въжета, зад платното слагат запалена свещ и така целият квадрат се очертава на стената. Различните художници работят различно, но принципите са все едни и същи.

Като че ли започнах да се изморявам от този урок по изобразително изкуство.

— Всичко е много интересно — троснах се аз, — но ще бъдеш ли така добър да ми кажеш какво точно имаш предвид?

— Ето какво. Онова, с което разполагаме тук, е *точно* копие на „Пролетта“, точно така, както картината ще изглежда на огромното платно — до последния детайл. Единственият липсващ елемент е твоето лице, но пък разполагаме с оригинала, нали така? — Лека усмивка, която изчезна така, както се бе появила. — Искам да кажа, че каквото и да е онова, което Ботичели е скрил в картината си, каквато и алегория или код да съдържа тя, те са и в това малко копие!

Като че ли започнах да схващам.

— Следователно, сега трябва да разберем какво точно е посланието, а разберем ли го, вече ще минем едни гърди напред в играта!

Не пропуснах да забележа избора на думи на брат Гуидо. За мен обаче събитията от последния ден изобщо не изглеждаха като игра, а и въобще не схващах какво ще да е въпросното „послание“ на картината. Но тъй като не разполагах с кой знае колко възможности, реших да доставя удоволствие на моя спътник, като се престоря на съгласна с него. Все пак той изглеждаше искрено заинтригуван и като че ли изобщо не се страхуваше — по-скоро бе развълнуван от предизвикателството и изглеждаше почти триумфиращ, като че ли вече бе разрешил загадката. Красивото му лице блестеше под светлината на свещта. Шибани интелектуалци!

— Хайде да помислим сега. Разполагаме само с няколко часа преди утринната служба, след което ще трябва да напуснем тази обител. Затова да започваме!

Свалихме рисунката на пода, а аз донесох и моята свещ от съседната килия. Мракът навън се сгъстяваше все повече, докато изучавахме картината в двата кръга светлина. Но детайлите и фигурите по нея бяха толкова много, че направо не знаех откъде да започна.

Сякаш в отговор на мислите ми брат Гуидо предложи:

— Нека започнем от най-простиците характеристики. Едва след това ще преминем към образността и алегоричността на посланието.

Прочистих гърлото си, за да не се издам, че не съм наясно със значението поне на две от думите, които той току-що изрече.

— Добре, давай — промърморих.

С едно махване на ръката той ме подкани да бъда първа. Преглътнах, надявайки се да не ме възприеме като съвсем невежа. И започнах:

— Ами, виждаме осем фигури. Девет, ако включим и малкото летящо джудже.

— Купидон. Осем фигури на големи хора и един купидон или амурче. Добре.

Одобрението му ме окуражи да продължа:

— Мъжете са само двама, а останалото са жени.

— Следователно шест женски образа и два мъжки. Добре.

Хей, ама това било лесно, бе!

— Един от мъжете е... син дървесен дух!

Монахът едва не се задави от смях, който се опита да обърне на кашлица, но не особено успешно.

— Извинявай — рече. — Какво каза, че е?

Бях буквално съсипана. А така добре започнах!

— Ами... прилича ми на дървесен дух — изсумтях, като посочих фигурката в далечния десен край на рисунката. — И е син. И има крила, и е в дърветата!

— О, ясно! Много добре! — кимна брат Гуидо, като се овладя. — Извинявай. Не се сетих, че твоят анализ е малко... паганистки. Както и да е. И какво още?

Не че разбрах всичките му думи, но за мен това беше проява на грубост. Затова реших да му отвърна така, както само аз си знам:

— И се опитва да го начука на момичето, дето бере цветя! — И посочих към девицата в бяло, от чиито уста се лееше поток от цветя.

Монахът примигна при думите ми. После промърмори:

— Да, той действително изглежда като планиращ отвличане или... — прочисти гърлото си... — изнасилване. — Погледна ме, сякаш за да ми се извини за думите. Горкичкият! Чувала съм къде-къде по-гадни от тези! Даже понякога са ми плащали, за да ги слушам. — Добре — допълни. — А какво ще кажеш за другата мъжка фигура?

За първи път се вгледах внимателно във воина с меча вляво. И се стреснах не на шега. Монахът като че ли забеляза удивлението ми, защото побърза да попита:

— Какво има?

— Но това е той! Това е Ботичели!

— Сигурна ли си? Значи е автопортрет? — проточи врат брат Гуидо, за да разгледа по-добре образа, и къдриците му погалиха бузата ми.

— Точно така! — възкликнах със светнали очи. И изведнъж останах без дъх от близостта му. (Не забравяйте, че обикновено ме чукат по десетина пъти на ден, а ето че от предишния залез до сегашния не съм помирисвала мъж!) Наложих се да впрегна цялата си воля, за да се концентрирам върху задачата. — Това е самият той! Забелязах го още тогава, в ателието му. Даже, докато ме рисуваше, беше със същата мантия, с която е и на картината — тази, в цвят охра!

— Ясно — кимна монахът и отстъпи назад, потривайки замислено брадичка. Близостта му вече ми липсваше. — Очевидно това има някакво голямо значение. Но към него ще се върнем по-късно. Какво ще кажеш за останалите фигури?

— Ами, тази точно в средата, грандамата, изглежда като кралица или може би Дева Мария. (Предпочетох да запазя сравнението с истинската ми майка за себе си.) — А тази точно до нея, която е на преден фон — бременната — ами, това съм аз.

— Флора. Е, така поне сме идентифицирали със сигурност един от образите. А мисля, че другата, кралицата, както я нарече, е Венера — богинята на любовта.

Кимнах, сякаш и аз точно за това съм си мислела.

— А после идват и трите девиси в бяло — продължих, оглеждайки елегантното трио. — Изглеждат така, сякаш танцуват.

— Браво. И аз съм на това мнение. Като че ли ще се окажат Трите грации от старогръцката митология.

При тези думи ми стана по-добре и продължих по-смело:

— Освен това на земята има много цветя и... — приведох се, за да се уверя — да, това по дърветата са портокали.

— Отлично!

Отпуснах се триумфално назад. После се обърнах към брата и попитах:

— Е, какво разбра от всичко това?

— Какво разбрах ли? Ами, всичко това автоматично ми напомни за „*Станси*“ — алегоричен цикъл от поеми на Анджелио Полициано, който е любимият поет на всички Медичи. Алегорията разглежда метаморфозата на пролетта в лято, което от своя страна съответства на заглавието на платното — Примавера означава „пролет“. На пръв поглед човек би *предположил*, че фигурите *вдясно* (безсъмнено изобразяващи легендата за обладаването на овчарката Хлорида от Зефир, бога на западните ветрове, и последващата ѝ трансформация в богинята Флора — фигурата, която изобразяваш ти) са начало на сцената и че тя трябва да бъде разчетена от *дясно* на *ляво* — така, както се тълкуват повечето алегорични картини. Обаче присъствието на твоя приятел Ботичели *вляво* на картината, точно до Трите грации, ме кара да се замисля. И макар че появата му в образа на Меркурий, крилатият вестител на боговете, свързан с месец май, би потвърдил първата ми хипотеза, смятам, че начинът, по който е вдигнал високо своя кадуцей, за да разбърка облаците по посока на часовниковата стрелка, подсказва, че картината трябва да бъде разчетена по друг начин, което ще рече — по посока на часовниковата стрелка, от *ляво* на *дясно*! Освен това, ако се загледаме внимателно в детайлите на пейзажа *зад* фигурите, земята *вдясно* е в златистите цветове на лятото и есента, а тази *вляво* носи по-студените, по-свежи нюанси на пролетта и ранното лято. Но въпреки че това може да подсказва посоката, в която трябва да бъде тълкувана алегорията, и че всички фигури са моментално (почти съмнително бързо) разпознаваеми от добре известни митове от древността, не мога да не призная, че добре скритите ѝ тайни си остават скрити и за мен.

Тук той спря, за да си поеме дъх, и поклати озадачено глава.

Аз пък изведнъж се почувствах не чак толкова умна. И доста по-объркана от всякога.

И това продължи часове наред.

Меркурий и Венера били единствените образи с обувки. Листата, обрамчващи главата на Венера, се казвали лаврови клонки, което подсказвало патронажа на Лоренцо де Медичи. Две от трите грации носели бижута, обаче третата била без украшения. И така нататък, и така нататък. Очите ни се насълзиха и кървяха, мозъците ни се задръстиха от подробности, гърлата ни прегракнаха от говорене.

Междувременно небето бе започнало отново да изсветлява, а аз усетих, че умирам от глад. Беше време за закуска. Малко хапване и халба бира нямаше да ми се отразят зле.

Внезапно брат Гуидо се изправи и отсече:

— Не! Мисля, че още отначало не подходихме правилно! Сега сме точно толкова близо до разгадаването на истинския смисъл на посланието, колкото бяхме и в началото на вечерта. Затова предлагам за момент да забравим картината и да се върнем към спомените ти за деня, прекаран с Ботичели.

Въздъгнах и тихичко изругах. Не си спомням вече колко пъти се връщахме към това.

Монахът не обърна внимание на грубия ми език и продължи:

— Спомняш ли си какви бяха думите ти точно преди той да се вбеси? Кажи ми всичко с най-големите подробности, без да пропусках нищичко.

— Ами... просто светски разговор.

— За какво по-точно? — настоя той. — Може би си споменала нещо, което е било в картината? За някоя от фигурите или цветята?

Мадонна!

— Вече ти казах, нищо подобно не съм казвала! — извисих възмутено глас аз. — Вече ти казах всичко, което му казах тогава — че съм от Венеция и че това е много красив град, както и голям търговски център.

— Нещо друго?

— Казах и нещо за Пиза, Неапол и Генуа, нейните морски конкуренти.

Най-неочаквано монахът приклепна до мен и ме хвана за раменете — със същия плам, макар и не толкова болезнено, колкото бе сторил тогава Ботичели.

— Значи си споменала само тези три града и нищо повече?

— Ами... Венеция беше първа, разбира се.

— Но си споменала Венеция отделно от тях? А после си групирала трите други заедно?

— Да.

— И синьор Ботичели не е реагирал по никакъв начин при споменаването ти на Венеция? Не е показал нито гняв, нито раздражение?

— О, не. Беше самата любезност. Всъщност той първи започна да възхвалява този град.

— А се е вбесил, когато си изброила на един дъх, заедно, градовете Пиза, Неапол и Генуа?

— Точно така.

— Сигурна ли си?

— Разбира се!

Очите му пламнаха от възмущение.

— Три града! — изрече прегракнало. — Три града, които се занимават с едно и също нещо. Три девиси, които играят един и същи танц. Дори ти самата го каза — изглеждат като едно и също момиче, нарисувано три пъти. Трите грации — три града. Морски сили. Лучана, ти успя! — извика и ме завъртя във вихрен танц. Бях толкова горда със себе си, че почти не си дадох сметка как той за първи път ме нарича по име. — *Градове!* — повтори натъртено. — Всичките са градове! Значи всички фигури на тази картина символизират някакво място, някакъв град!

Кръвта заби в ушите ми. Вече не се чувствах уморена.

— А кои тогава са останалите градове?

— Не мога да знам. Засега. Но съм сигурен, че нещо се мъти! — Къдриците на брат Гуидо щръкнаха от главата му като на ангел на мрака. Очите му бяха като син огън.

— Но какво... — започнах.

— Война? Търговия? Скрито съкровище?

Този човек май съвсем се отнесе.

— Но съвсем скоро ще разберем! — отсече. — Можем да бъдем сигурни в едно — *те* смятат, че ние вече знаем. Именно затова попаднахме в тази ситуация.

Погледнах отново към трите красиви девиси, танцуващи най-невинно под някакъв си свой странен такт, вечно въртящи се в своето грациозно трио.

— Но кой кой е? — изрекох, но почти на себе си. — Коя грация е Пиза, коя е Неапол, коя е Генуа?

Монахът огледа отново картината, малко поуспокоен.

— Нека огледаме внимателно — промърмори. — Какво забелязваме за тях? — Погледна ме косо. — Смяя да допусна, че ти също имаш опит в танците, синьорина. Дори смятам, че танцуваш много грациозно и красиво. Забеляваш ли нещо особено в техните пози?

Той беше прав, разбира се. Аз действително съм отличен танцьор и съм танцувала под множество ритми в най-великите домове на Флоренция, преди да бъда отведена на горния етаж, за да танцувам под други ритми в леглото. Но дори и в тези домове нито веднъж не бях чувала подобни комплименти, затова сега бях длъжна да насоча цялото си внимание към Грациите.

— Ами... — започнах, — ръцете им изглеждат някак... странно.

— В какъв смисъл?

— Ами, знам три неща за дворцовите танци: *Примо*: Когато танцуваш в кръг, обикновено държиш ръцете си надолу, както е подобаващо за жена в компания. Обаче тук ръцете на две от тях са вдигнати високо, погледите им са насочени към ръцете, а самите ръце са извити странно над главите им по начин, който не би бил... ами... приличен в изисканото общество. — Почувствах се малко нелепо именно аз да говоря за приличие, защото със сигурност не съм такава, но пък фактът, че нямам маниери, не ми пречи да поназнайвам част от тях.

Секондо: При подобен танц в кръг и трите дами би трябвало да гледат в една и съща посока.

Брат Гуидо кимна бавно и отбеляза:

— Може би посланието е в ръцете. Погледът на лявата Грация е насочен към събраните ръце. Може би се опитват да ни кажат нещо, изобразяват някаква форма?

Аз се вторачих отново в този детайл и гледах ли, гледах, докато очите ми не се насълзиха. Монахът стори същото.

— Освен ако не се опитват да ни разкажат нещо за някаква патица или някакъв друг вид водни птици, ако ще и от това да зависи животът ми, не мога да видя друго в тези пръсти — промърморих, като разтрих очи.

— Може пък да изобразяват някакви букви? — допусна брат Гуидо, който вече бе твърде изтощен, за да схване бледия ми опит за шегата. — Дали пък не изобразяват някаква буква? Ако не на арабски, то поне на кирилица, защото тук става въпрос за фигури от класическата древност.

Не се бях замисляла за букви — нито за арабски, нито за каквито и да било други, тъй като не мога да пиша. Затова реших да го оставя сам да тръгне по тази своя следа. А моето съзнание се зарея в безкрая, но само за да бъде върнато обратно с един неочакван въпрос:

— Каза, че знаеш три неща за танцуването. Какво е третото?

Брей, този човек бил голям бързак!

— *Терцо*: Погледът ти трябва да бъде сведен свенливо към земята. Никога не трябва да поглеждаш директно в очите на джентълмен, дори и да ти е партньор за съответния танц, и независимо от това какво възнамерявате да правите после. Въпреки това средната девица — посочих я, — докато двете ѝ сестри си гледат ръцете, тя гледа директно към него! — И посочих с пръст наляво от нея, по посока на образа на Меркурий, игран в случая от синьор Ботичели.

— Напълно си права! — възкликна брат Гуидо. — Тя буквално се е вторачила в него, сякаш иска да му каже нещо!

— Или сякаш го иска в леглото си.

Монахът се изчерви, но продължи:

— Мисля, че именно тази грация е ключът към разгадаването на посланието! Само тя. Защото само тя е свързана чрез погледа си с Ботичели. Затова нека сега започнем от нея. Тя очевидно символизира първия град. Но кой е той? Пиза, Неапол или Генуа? Налага се да потърсим някаква буква или може би герб, скрит някъде из нея.

Тук аз за пореден път бях изхвърлена на брега на невежеството си. Не знаех нищо за нито един от тези градове, освен че и трите имат излаз към морето и че са претърпани с търговци и моряци, които понякога отскачат и до Флоренция, за да разтоварят стоката си между краката ми. Но за да покажа желание за съдействие, аз се вгледах отново към грацията с огнената коса и зърнах в погледа ѝ, отправен към Меркурий, нещо от собствените си желания. Уморените ми очи се плъзнаха бавно от червенокосата ѝ глава към белите ръце, склучени над нея.

И тогава я видях. Насред умората си забелязах някаква форма.

Тя не бе в онова, което бе там, а в другото, което *не бе*. В пространството *между* ръцете, в странното, подобно на криле на лебеди, преплитане на ръцете на танцьорките. Те описваха точно формата, която бях зърнала едва предишната нощ. Някакъв странен трик на изтощения ми мозък ме върна обратно пред вратата на килията на брат Гуидо в манастира „Санта Кроче“, където се бях крила в сенките и се надявах тъмнината да ме спаси от смъртна опасност. И там, в горната част на вратата, която ме пазеше, в една каменна розетка, бе изваяна кула. Кула, която беше *наклонена*.

— *Тя е* Пиза! — отсякох внезапно. От напрежението гласът ми излезе като гърлен смях, дълбоко от гърдите ми. — Носи кулата на главата си!

Брат Гуидо се приведе и проследи сочещия ми пръст. И той също започна да се смее — с дълбок, напевен смях, който не бях чувала досега.

— Напълно вярно! *Тя е* Пиза! — Поклати глава. — А аз, който наричам Пиза свой дом, не го забелязах, макар че съм израснал в сенките на същата тази кула! Формата, наклонът — абсолютно правилни са! Дори и камбанарията на върха е изобразена абсолютно точно от отрицателното пространство между пръстите на Грациите! Какво магаре съм само! Заблудено, глупаво магаре! Що се отнася до теб — тук той се обърна към мен с усмивка, която ме стопли от глава до пети, — очевидно на този свят могат да се научат и други неща, освен онези, които се намират в книгите!

Върнах му усмивката, при това почти свенливо, което изобщо не е в мой стил.

— А сега? — попитах, вече изпълнена с грозни предчувствия за отговора му.

— Пиза! Отиваме в Пиза!

— Наистина ли?

— Да. По две причини. Първо, там моят чичо е голям човек и може да ни помогне. И второ, с всеки следващ час тук излагаме скъпия ни абат на огромна опасност. Защото, ако убийците успеят да ни проследят дотук, може да предположат, че сме споделили с него онова, което знаем, поради което да го убият.

— Не важи ли същото и за твоя чичо?

— Не, защото той е човек с огромна власт и влияние.

— Бембо също беше такъв — изсмях се тъжно.

Брат Гуидо кимна замислено и отбеляза:

— Така е. Но ако изберем точния момент, може и да успеем да се срещнем с него, без да се разкриваме.

— Какво искаш да кажеш?

— Ще видиш — отговори загадъчно той, а после вдигна глава, сякаш бе дочул мелодия. — Чуваш ли? Камбаните за утринната служба!

— Почакай малко! — дръпнах го за ръкава. — Идентифицирахме Пиза в образа на централната Грация. Но какво ни гарантира, че именно тя е началото на разплитането на загадката? Тук има още много фигури. Не можем да тръгнем да гоним вятъра към Пиза поради единствената причина, че тази Грация се взира в Ботичели с подкана за леглото!

Брат Гуидо се усмихна и отговори:

— *Можем* да бъде сигурни, защото не похотта, а любовта е онази, която ни сочи пътя! Вярно е, че любовта е сляпа, но погледни, Лучана! Той самият ни подсказва как да гледаме! Просто следваме стрелката!

Този път бе мой ред да проследя пръста му. Брат Гуидо посочи дебелото амурче отгоре, с превръзката, покриваща очите му. Загледах се как показалецът на монаха проследи огнената стрела на Купидон, която сочеше директно към красивата глава на централната Грация.

Огненокоса, сякаш стрелата бе запалила главата ѝ, увенчана с кулата в Пиза.

* * *

Изтърпяхме сутрешната служба в мразовития параклис — с плът, вкочанена от студа, и умове, вцепенени от направеното откритие. Спуснала за пореден път ниско качулката на хермелиновата си мантия, аз хвърлих крадешком поглед към брат Гуидо. Той се молеше страстно — ама наистина се молеше, сякаш животът му зависеше от това. А после, в трапезарията на манастира, седях на дългата маса заедно с мълчаливите монаси, които ядяха някак си учтиво, сдържано, докато един от тях четеше на глас някакъв свещен текст. Изпълнена с

облекчение, че няма да ми се налага да говоря, дори и с брат Гуидо от едната ми страна, аз се натъпках с хляб и сушена риба, изгълтах до капка порцията си бира и се изпълних с неочакван оптимизъм. След това станахме от масата, за да се сбогуваме с абата. Озовахме се за пореден път пред портите на малкия златист манастир. От пристигането ни беше изминал цял ден и цяла нощ, а сега ние знаехме много повече, отколкото когато пристигнахме. Флоренция, вечният град, си проблясваше все така в долината под нас. Дали убийците, които ни търсеха, са все още там, или вече са доста по-близо до нас? Потреперих и ѝ обърнах гръб. Видях, че към нас вървят абатът и онзи дребен сицилиански монах, който водеше две понита. Милият старец бе решил да ни дари с две понита в замяна на обещаното дарение от името на фамилия Дела Торе. Брат Гуидо заяви, че още при пристигането ни в Пиза ще говори с чичо си. И докато абат Джайлс от Кеймбридж се сбогуваше топло със своя приятел, аз яхнах гърба на едното пони като мъж и примижах от болка.

Старият абат се приближи до мен и рече:

— Брате Луций, в дисагите има нещо за теб. Но най-добре е да ги отвориш, когато слезете от хълма.

Милата му усмивка стигна чак до слепите му очи, но се обърна, преди да бях успяла да му благодаря, и затътри обратно крака към манастирската обител.

Към момента, когато нашите жребци стигнаха подножието на стотите стъпала, слабините ми вече изгаряха от болка, докато се тръскаха върху гръбнака на понито. Когато завихме и манастирът изчезна от погледите ни, аз помолих монаха да ме изчака мъничко и отворих дисагите. Вътре открих удобно странично седло за дами, с коприна и пискюлчета, което нямаше търпение да дари с комфорт изтръпналите кости на слабините ми.

Усмивката не слезе от устата ми по време на целия преход през долината на река Арно. Но когато се обърнах, за да хвърля последен поглед на града, в който бях живяла и обичала, не можах да не се запитам дали някога ще мога отново да крача по улиците му. И докато яздехме по посока на морето, оставили Флоренция зад гърба си, сърцето ми незнайно защо се изпълни с болка.

**ВТОРА ЧАСТ
ПИЗА, 1482 Г.**

ПЪРВА ГЛАВА

Когато най-сетне се добрахме до Пиза, не бях особено впечатлена от нея по три причини:

Прима раджоне: Дъждът се лееше из ведро и бяхме подгизнали.

Секонда раджоне: Всичко беше почти като във Флоренция, обаче в пъти по-малко. Същата река Арно протичаше през центъра, но тук беше по-бавна и по-тясна. Палатите, които бяха подредени покрай бреговете ѝ, бяха по-дребни и не толкова бляскави като своите флорентински еквиваленти. Хората също изглеждаха някак си по-незначителни и не толкова лъскави като своите елегантни братовчеди от Флоренция (с изключение на моя спътник, разбира се, който стърчеше над главите на всички, покрай които минахме).

Терца раджоне: Задникът ми бе заприличал на моето любимо карпачо, а слабините ми бяха станали толкова безчувствени от гръбнака на понито, че се съмнявах дали някога ще мога отново да изпитам удоволствие от секса. И като си помисли човек, че кръстих проклетото животно „Пене“ („пенис“), защото само така можех да се накарам да го яхна след всяка почивка. Когато споделих тази информация с монаха, за да го развеселя, той ме изгледа като буреносен облак. Той, естествено, кръсти своя жребец с нещо благочестиво — Аквински^[1]. Каза, че било на един от любимите му писатели или нещо подобно. Както и да погледнем нещата обаче, аз си получих заслуженото за малката шегичка — бях в истинска агония.

Не ме разбирайте накриво — бях предоволна, че след това безконечно пъплене из флорентинските планини най-сетне бяхме стигнали в Пиза. Преди, когато си бях на топло и безопасно в града, много обичах да се наслаждавам на върховете, особено когато бяха потънали в мъгла, синьо-зелени и най-вече далечни. Но да ги прекосяваш, яхнала пони, на което всеки момент му се ще да се закове на място и повече да не мръдне, когато с всяка следваща крачка имаш усещането, че ти го нахънтва цялата флорентинска армия... е, със сигурност не го препоръчвам на никого. Особено когато планините най-сетне отстъпиха пред равнините на Пиза. Застояли, равни блата

със солена воня и безрадостни цветове, простиращи се докъдето ти око види, и потискащи настроението дотолкова, че накрая се почувствах смазана като самите равнини. Прибавете към всичко това и смрадта на говежди изпражнения, мухите през деня и комарите през нощта. Вече цялото тяло ме сърбеше. Имах чувството, че ухапванията ми са повече от плътта. Не, аз определено съм градско чедо.

Но самият град Пиза, когато накрая стигнахме в него, се оказа нищо повече от бледо подобие на Флоренция — град, който с всяка следваща крачка, която ме отдалечаваше от него, заобичвах все повече и повече. Вече бях забравила за страха, убийствата и кръвта. Помнех единствено златните палати, топлите вани с розови листенца и горещата, солена храна за ненаситния ми стомах. Може да се каже, че буквално подложих на изпитание търпението на брат Гуидо, като непрекъснато хленчех и се оплаквах, и мърморех по време на цялото пътуване. Копелето се оказа доста издръжливо и дори не ме дари с удоволствието да се заяде с мен. Но когато наближихме града и аз започнах да сипя хули относно любимия му роден дом, забелязах, че отровата ми най-сетне прониква в съзнанието му. Вярно е, че съм кучка, но преди да ме осъдите, припомнете си, че бях изранена от седлото, нахапана от комарите, умираща от глад, замръзнала до мозъка на костите и напълно подгизнала. И не бях лягала с мъж вече пет дена. О, да, и бягах, за да отърва кожата.

Докато прекосяхме река Арно, чиято повърхност бушуваше от проливния дъжд, брат Гуидо издърпа качулката още по-ниско над главата си, за да се изолира ефективно от капките и най-вече от моите жалби. Обаче скоро се сети как да се справи с мен, като започна да дава един и същ дразнещ отговор на неизчерпаемите ми въпроси.

— Къде отиваме?

— Ще видиш.

— Къде е тази ваша прочута кула? Тази ли е? — посочих една рахитична, мръсна постройка, обкичена с мръсно бельо, очевидно очакващо да бъде изпрано от дъжда.

Сините очи на брат Гуидо проблеснаха, но не обърна внимание на обидата ми и пак отговори:

— Ще видиш.

— Е, градът ви определено си го бива! — продължих безмилостно. Думите ми бяха подкрепени от една твар, която обърна

задника си към реката и изтърси там три огромни фъшкии. — И къде е тази ваша чудодейна архитектура?

— Ще видиш.

Методът му се оказа успешен. Осъзнах, че няма да изтръгна нищо друго от моя приятел монах, и млъкнах. Докато накрая стигнахме до огромна каменна стена с дъговидна порта. Над арката бе поставен огромен камък, върху който беше изрисуван герба на Медичите — шест големи топки в пръстен. Гербът ме изпълни със странното чувство, че съм си у дома. Ала ми предстоеше да видя нещо, което във Флоренция никога не бях виждала. Когато минахме под арката, брат Гуидо изрече една-единствена дума:

— Сега!

И вече наистина видях.

Когато излязохме от другия край на стената, дъждът внезапно спря, сякаш тя бе предназначена да гони и стихииите. Слънцето грейна и една величествена дъга се извиси над най-красивата гледка, която бях виждала в краткия си живот.

Мадонна!

Там, наред тъмнозелена морава, обсипана с диамантените капки на дъжда, се извисяваше една свещена троица от най-красивите постройки, които човек някога може да види. Слязох бавно от понито, зяпнала от удивление. Под яркото слънце бялата катедрала представляваше ослепителен мраморен палат, баптистерият — перфектно обработено кръгло бижу, увенчано с филигранна диадема. А най-фантастична от всичко бе камбанарията, приведена под невъзможен ъгъл. Прочутата кула достигаше до небето чрез етаж след етаж перфектно разположени арки, елегантни галерии и аркади в снежнобяло, които се издигаха спираловидно все по-нагоре и нагоре, докато достигнат облаците. Цялата тази постройка беше истинско чудо на равновесието и красотата. И когато с едно ухо дочух брат Гуидо да съобщава самодоволно, че всичко това се наричало „Кампо деи Мираколи“ — „полето на чудесата“, аз не можех да реагирам по никакъв друг начин, освен да кимна в знак на съгласие.

— Великолепно, нали? — възкликна той. Очевидно екстазът му не му позволяваше да се изрази достатъчно силно. — А след нея — посочи към дълга стена — е Композанто, гробището, перфектна правоъгълна обител, също съдържаща множество чудеса. Почвата за

основите тук е донесена от Голгота, да, чак от Светите земи. — Бях си все така онемяла, докато крачехме между величествените постройки, обаче имах усещането, че той вече ми е простил поведението по време на пътя. Кое то той потвърди, като рече: — Е, Лучана, твоето безсъмнено благоговение компенсира предишната ти докачливост. Защото именно тук се крие истинската красота на моя град, за чието изграждане са били необходими три столетия. Казват, че това поле символизира нашето пътуване до Бога. Казват също така — продължи ентузиазирано приятелят ми, — че в баптистерия ни кръщават в нашата вяра, в катедралата я празнуваме, в гробищата очакваме възкресението и вечния живот, а чрез кулата — посочи високо — достигахме до божествените висини на Царството небесно.

Оставих брат Гуидо да се къпе в триумфа си и му простих учените обяснения, защото това място действително беше едно голямо чудо, превърнато в уникално именно от тази невъзможно наклонена камбанария. Като че ли доловил мислите ми, монахът отбеляза:

— Смятам, че този недостатък на кулата не само че не я загрозява, но дори я прави още по-красива. И предполагам, че веднага си установила по формата и наклона, че именно това е кулата, която Ботичели е решил да изобрази в „Пролетта“ чрез празното пространство между ръцете на грациите.

Беше напълно прав — съотношението беше перфектно. Ние със сигурност бяхме пристигнали на точното място, откъдето започваше нашата загадка. И сега, застанала в основата на наклонената кула, аз бях едновременно уплашена и превъзбудена от гледката. Вдигнех ли очи директно към върха ѝ, имах чувството, че всеки момент ще се срина върху мен и ще ме затрупа. Най-сетне събрала сили да говоря, аз изломотих:

— А можем ли да се качим?

Брат Гуидо очевидно бе много доволен от моя нестихващ ентузиазъм — приятно разнообразие след непоносимите ми настроения от последните няколко дена.

— Разбира се — отговори. — Стига да не се страхуваш.

Страхувах се.

— Не се страхувам, естествено. Откъде накъде ще се страхувам?!

— Защото непрекъснато повтарят, че след по-малко от година кулата ще се срине. Обаче имай предвид, че го повтарят още откакто е построена.

Свих рамене с престорено безразличие, но истината бе, че щеше да ми стане много тъжно, ако подобна великолепно построена се превърне в купчина камънаци — да не говорим пък, ако точно в този момент аз се окажа в нея. Но сега последвах примера на брат Гуидо и завързах понито си до мрачната врата на кулата, след което вдигнах полите си, готова за изкачване.

— Вътре има удобна стълба — поясни монахът. — Ще трябва да се оглеждаме внимателно за знаци, които биха могли да ни подсказват за връзката на кулата с „Примавера“. Обаче бъди много внимателна! От наклона на кулата, в съчетание със спираловидния път, който се вие нагоре, може да ти се завие свят!

Брат Гуидо не ме излъга. Още преди да достигнем втората галерия, аз вече имах усещането, че съм пресушила на един дъх две бутилки кианти. Но едновременно с това се забавлявах — не само от чувството на опиянение, което почти бях забравила, но и защото с всяка следваща крачка нагоре се изпълвах с все по-голям ентузиазъм. Набързо си припомних женските си номера, като сграбчих за опора ръката на брат Гуидо, кисках се в ритъма на стъпките си и се отпусках върху него толкова често, колкото ситуацията ми позволяваше. Не че това бе кой знае какво за загоряла за мъжки ласки жена като мен, а и неговото тотално безразличие с нищо не променяше нещата, но все пак бе по-добре от нищо. Ала най-прекрасна от всичко бе гледката към зелените поля под нас и към куполите на катедралата и баптистерия, които образуваха огромен бял кръст в краката ни. Накрая стигнахме върха и оттам вече имах възможността да се насладя на панорамата на един (налага се да призная) безспорно зашеметяващ град. Останахме така дълго, почти забравили за картината на Ботичели, наслаждавайки се на сцената под нас и на хората, не по-големи от мравки, които се щураха между колосалните сгради. По едно време забелязах струпването на тълпа — мравките се бутаха все по-близо една към друга и се скупчваха на площада в центъра.

— Какво става там? — попитах монаха, посочих напред и се приведох, опряла гърди в топлия каменен парапет.

С бащински жест, който ме трогна чак до дъното на душата ми, брат Гуидо сграбчи полите ми и ме дръпна назад.

— Внимавай! — После се приближи до мен, за да погледне. — А, да. Подготвят се да започнат.

— Кои са тези хора?

— Ами разни хора, един от които е чичо ми. Подготвят се за Джокко дел Понте, който се провежда всяка година на този ден. Надявах се да пристигнем навреме. — С тези думи той се насочи към вратата на галерията, за да тръгне надолу.

— И какво е това, „Джуки дели Помпей“? — подвикнах след него.

Той се извърна и с дяволите усмивка отвърна:

— Ще видиш.

Тръгнах след брат Гуидо надолу по стълбите на кулата, обаче този път той бе толкова далече пред мен, че не виждах почти нищо друго, освен завихрянето на грубото му кафяво расо при завоя на стълбите и не чувах почти нищо друго, освен лекото трополене на сандалите му в долната галерия. Накрая стигнахме до външната врата, която ни изведе на полето, и едва когато развързвахме жребците си, го видях.

— Виж! — посочих. Точно под трегера на външната врата имаше релефно изображение от бял мрамор, с прясно издялани ъгли. Под силното слънце линиите на длетото чернееха. Представляваше кораб — красив кораб с издути платна и стабилен борд, носещ се по вълните, които бяха предадени толкова добре, че сякаш пред теб се плискаше самото море. — Дали има някакво значение? — зачудих се на глас. — Защото именно каменната кула на твоята врата в „Санта Кроче“ бе причината, която ме накара да видя кулата и в „Пролетта“ — същата, до която сега стоим!

— Просто един кораб — сви рамене брат Гуидо. — Съвсем обикновено изображение по тези места. Пиза е прочута с флотата си. Това е често срещан символ в нашето изкуство и архитектура.

— Ама този релеф тук е съвсем нов! — провикнах се аз. — Ако се приближиш, дори ще усетиш все още неслегналия се прах на мрамора!

Веднъж обслужвах един каменоделец във Флоренция, който покриваше най-скъпите ми рокли със снежнобелия прах на мрамора от

Карара. Ако не ми плащаше толкова добре, щях доста да се ядосам. Но миризмата — сладкият, натрапчив мирис на прясно издялан мрамор, ми остана като спомен. И същият този мирис сега проникна в ноздрите ми.

— Не е възможно! — отсече монахът и яхна понито си. — Кулата е завършена преди повече от сто години!

Аз яхнах Пене, но когато поех след брат Гуидо, не можах да се въздържа и се обърнах отново към вратата. И не откъснах очи от каменния кораб на вратата на кулата, докато не се изгуби от поглед. Изображението, фактът, че бе ново, както и морското могъщество на Пиза, което бе потвърдено от моя спътник, ме изпълниха със странно усещане. Последвах го в лек тръс към главната улица на града, където тълпата ставаше все по-голяма и по-шумна, и към момента, когато си спомних къде другаде съм чувала подобни изявления, врявата и натискът на хората станаха твърде силни, за да може той да ме чуе. Три морски градове държави: Пиза, Неапол и Генуа. Това бяха думите, изречени от мен пред Ботичели.

Думите, които можеха да уредят смъртта ми.

---

[1] Тома Аквински (1225–1274) — прочут италиански теолог и философ, чиито произведения оказват огромно влияние върху Римокатолическата църква. — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

Накрая тълпите ни притиснаха толкова силно, че краката ми буквално залепнаха за хълбоците на Пене и конят започна да пърди смрадливо в знак на протест. С не малко удоволствие забелязах, че народът зад задника му се отдалечи значително, за да избегне задушавачата воня. Брат Гуидо свали качулката си, обърна се и изрева в моята посока:

— Върви плътно след мен! Ще отидем при чичо ми! Той ще ни настани добре!

— Къде е той? — провикнах се в отговор.

Отговора не чух, но проследих посоката, която сочеше показалецът му.

Майко Божия!

Бяхме се озовали на огромен площад, пъстър като папагал, със стенописи по всички къщи около нас. Постройките бяха в ярки, зашеметяващи цветове — пилешко жълто, шафранено оранжево. А и самите хора бяха облечени в дори още по-ярки одежди, за да са в тон с града си — воали и панделки, къси туники в биещи се цветове и блестящи сребърни шлемове във военен стил.

Проточих врат, за да видя какво ми сочи брат Гуидо. И високо над целия този човешки хаос зърнах огромна платформа, украсена с панделки и цветя. В средата, на стол, подобен на трон, седеше, красив мъж с наклонена настрани кадифена шапчица и копринена туника. Дългите му крака, обути, както изисква обичаят, в ярък чорапогащник, от коленете надолу се губеха наред съсщинско море от хрътки, които сновяха около него и лаеха срещу всеки преминаващ, който не им харесваше. Около него се суетеше прислугата му, облечена в дрехи, не по-малко бляскави от неговите, и раздаваше на множеството вино и храна. Но макар че премените събудиха интереса ми на проститутка, жената в мен бе заинтригувана от изражението на този човек. Пурпурното му лице подсказваше за охолен живот, а на неговия фон сините му очи изпъкваха още по-силно. Тези очи вече бях виждала

някъде. У брат Гуидо. И, като изключим следите на годините, лицето му също бе като това на брат Гуидо.

Чичото.

Брат Гуидо вдигна ръка наред тълпата и поздрави чичо си. И аз веднага се почувствах неспокойно, защото по пътя уж бяхме решили да се свържем с великия му сродник незабелязано, а не на такова публично място. От друга страна, бях наясно, че в този град брат Гуидо се чувства в безопасност, тъй като беше негов роден дом и тъй като помощта бе твърде наблизко, за да се страхува и сдържа. Когато чичото зърна племенника си, по лицето му се разля широка усмивка и само едно движение на господарската му ръка бе напълно достатъчно, за да изпрати най-едрия от прислугата му със задачата да раздели тълпата и да стигне до жребците ни. Въпросният великан се поклони дълбоко на брат Гуидо и пое едновременно юздите на конете ни, ревейки на простолудието около себе си да се отдръпне. Така, само след миг, аз бях настанена в ложата вляво от великия господар, с бокал *изключително* добро кианти в ръка и удостоена с честта да бъда представена на лорд Силвио Герардеска дела Торе. Той целуна ръката ми с най-голяма любезност, въпреки че само един бог знаеше как ли съм изглеждала след три дни път. И изобщо не поиска да знае каква точно е връзката ми с неговия племенник. Вместо това демонстрира истинско гостоприемство, като ни представи своя великан.

— Това е Ток, моят унгарски наемник, който всъщност ви спаси да не бъдете смачкани от нашите добри граждани. Веднъж спаси и моя живот — в полетата на Ломбардия, и сега му се иска да не го беше правил.

При тези думи великанът изобщо не се усмихна. Ако трябва да бъдем честни, съмнявам се лицето му да бе способно на подобно изражение — беше покрито с твърде много белези. Колкото голяма беше главата му, толкова малки бяха очичките му — мрачни, безмилостни и кръгли като гюллета, потънали в почвата на бойното поле. Възрастта му беше трудно да се определи — нещо между двайсет и четирийсет, но белезите не позволяваха да бъде отгатната. Ние му благодарихме сдържано за помощта.

— За мен било удоволствие — отговори Ток и се поклони. — И шъ бъде все така удоволствие да пазя вас по всички начини, докато сте гости на мой господар!

Измъченият му, гърлен тоскански диалект се оказва трудноразбираем. Имах усещането, че някога е получил острие в гърлото, вероятно в защита на своя господар. Но иначе за мен нямаше никакво съмнение, че с това вино, затоплящо стомаха ми, с протекцията на този наемник скала и с любезността на неговия господар аз вече се почувствах значително по-добре. И започнах да харесвам Пиза. Хората изглеждаха много мили. Вярно, че обичаите им бяха странни, но какво от това. Продължих да си пия виното, докато лорд Силвио разговаряше с брат Гуидо, който бе настанен не по-малко удобно от мен, само че от дясната страна на чичо си. Запитах се какво ли си говорят, как ли монахът ще обясни моето присъствие до себе си. Веднъж улових погледа му и той ми се усмихна и кимна, сякаш за да ме увери, че сме в края на пътешествието си, че сме в безопасност и че всичко ще бъде наред. Аз започнах да се отпускам и най-сетне се огледах. Под нас очевидно се разгръщаше някакъв социален спектакъл, тъй като центърът на площада постепенно се изпразни. Появиха се двама церемониалмайстори, които започнаха да организират отборите си, а свирачите надуха своите фанфари.

Лорд Силвио се обърна към мен и се приведе, за да ми каже нещо. За момент се вцепених, ужасена, че той може би иска да ме разпита за присъствието ми до неговия непорочен племенник. Но стана ясно, че просто искал да ми обясни смисъла на фестивала. Каквото и да бе обяснението за мен, което брат Гуидо му беше дал, той очевидно бе напълно доволен от него, макар че, имайки предвид краткото време, през което разговаряха, съмнявам се да му бе казал всички подробности. Реших вече да не се тревожа и постепенно долових топлината на приятния дъх на лорд Силвио върху ухото и гърлото ми — нещо, което ме накара да потреперя. Да, чичото на брат Гуидо определено бе много привлекателен зрял мъж, така че, докато говорехме, му предложих цялата палитра от изпитаните си женски трикове в сферата на флирта. Нищо, че ми се щеше да можем да се зърна в огледало, за да се пооправя.

— Синьорина — започна лордът, — предстои ви да станете свидетел на един от най-старите обичаи на Пиза, въведени в нашия град от самия император Адриан. Джуньо Пизано, или Игрите на Пиза завършват с Джоко дел Понте. — Това вече го знаех от неговия племенник, макар и не по същество. — Става въпрос за едно древно

съперничество между групите на Петела — посочи към няколко млади мъже, облечени в червено и оранжево — и на Свраката. — Този път посочи към другия отбор, в другия край на площада, които носеха етажирани туники в черно и бяло. — Вероятно забелязвате, че моят човек, Ток, е облечен за отбора на Петлите, защото това е моят отбор, въпреки че, като господар на този град, не би трябвало да вземам страна. — По лицето му се разля много приятна усмивка и аз установих, че въпреки възрастта му зъбите му все още бяха в отлично състояние.

Ако трябва да бъда честна, игрите въобще не ме интересуваха, но, от друга страна, нямах нищо против да се насладя на гледката на двайсет и четирима мъже в разцвета на силите си, докато слугите на лорд Силвио ме наливат с вино. И сякаш живеехме в приказка, в подножието на нашата трибуна се появи златна каляска с позлатени колела и дъски, боядисани в цветовете на фамилията Дела Торе. Самият лорд Силвио ми подаде ръка и ме настани на кадифените възглавнички. Настани се до мен, а брат Гуидо седна срещу нас.

— Вие, синьорина Лучана, ще бъдете днес моят талисман. За по-прекрасен не бих и могъл да си мечтая!

Самодоволната ми усмивка бе набързо помрачена от киселия поглед на монаха.

— Давай го по-весело! — прошепнах му аз. — Сигурно има предвид, че съм облечена в червено и оранжево — цветовете на отбора на Петела.

Защото иначе покритата ми с петна рокля някога беше превъзходна дреха с вече споменатите цветове. Но този довод като че ли не успя да убеди особено брат Гуидо. Както и да стояха нещата обаче, скоро каретата се разклати и потегли. Все пак забелязах, че докато се носехме по претъпканите улици, той постепенно изпъва гордо гръб — не може да не се радва, че само за броени часове ние се превърнахме от двама замръзващи странници в любимците на местния господар. А после започна да се надпреварва с чичо си да ми показват някои по-известни места и по вече добре познатия си многословен и сложен начин се зае да ми обяснява значението на спектакъла, който ни предстоеше да видим. Накрая пред очите ми се разкри и проблясващата река Арно, извиваща се като нова панделка под яркото слънце, коренно различна от калното корито, което зърнах под

плющия дъжд на влизане в града. Тогава се поклацах на гърба на кльоцаво пони. Сега се возех в златна каляска. Да, нещата определено се оправяха. Междувременно тълпите се разделяха пред нас като Червено море, а брат Гуидо поясни:

— Виждате, синьорина, че тълпите се разполагат по северния и южния бряг, което символизира древната вражда между партиите Мецоджорно и Трамонтана.

Вярно е, забелязах, но забелязах също така и че в присъствието на чичо си той се държи доста по-официално с мен. По пътя бяхме станали „брат Гуидо“ и „Лучана“ (той категорично отказа да ме нарича „Кики“), но сега се бе върнал пак към обръщението „синьорина“. Но преди да бях успяла да се замисля по-надълбоко по въпроса, той продължи:

— Хората се подготвят да подкрепят цветовете на съответната си *маджистратура* или двор. Маджистратурата е военнополитическа организация на съответния градски квартал или на отбора, който ще вземе участие в Играта на моста.

Божичко, каква досада е този човек! Добре поне, че е толкова красив. Едва успях да сдържа прозявката си и попитах:

— И какво точно става в тази игра?

В момента единственото, за което си мечтаех, бе още вино. Вече изобщо не ме беше грижа как изглеждам — нещо твърде необичайно за мен.

— Най-общо казано, всеки от отборите трябва да избута по един голям стенобитен таран, тежащ над седем тона, по стария мост (този, към който отиваме сега), докато другият отбор се опитва да му попречи. Прекрасно състезание, при което елементите на фолклора се смесват с древните бойни традиции на съответните партии и всеки от двата бряга на Арно се бори за господство над моста.

Брей, ама тези пизанци наистина били луди!

— Да не би да искаш да ми кажеш, че цялата тази суматоха е заради шайка маскирани мъже, бутаци голям дънер по някакъв мост, докато другата, но не по-различна от тях, шайка се опитва да го избута обратно?

— Да — промърмори брат Гуидо, видимо съкрушен.

Мадонна! Обаче бързо си дадох сметка за вниманието, с което лорд Силвио наблюдаваше нашия разговор, поради което побързах да

се върна в режим на ласкателства.

— Колко интересно! И колко подходящ... празник на мощта на един велик град! — довърших по-тихо, но останах с впечатлението, че ласкателствата ми не са особено убедителни.

Защото презрението ми не бе успяло да убегне от вниманието на лорд Силвио.

— Хората се забавляват много на този фестивал — отбеляза — и така е било открай време. Това е единствената им възможност за съвсем законно спречкване. Защото, виждате ли, Пиза няма големи шансове в сухопътните битки, но по море... ами, никой не може да се сравнява с нашите морски сили, дори и градове като Генуа и Неапол.

Ето я пак — троицата на морските градове, която за момент изпълни душата ми с хлад, подобно на облак, преминаващ пред лицето на слънцето. Честно казано, почти бях забравила за „Пролетта“, но сега отново усетих полъха на опасността. Обаче чичото и племенникът ме дариха с идентичните си красиви усмивки, след което нашата каляска спря в центъра на моста, откъдето лорд Силвио щеше да съблюдава правилата на играта. Докъдето поглед стига, бреговете на Арно бяха обсипани с тълпи, облечени с цветовете на своите отбори, крещящи с пълни гърла. Видях първите спречквания, насладих се на гледката на млади мъже, които напрягат мишци, за да избутат масивните си фалически тарани по моста. Но гледката на множеството издути мускули постепенно бе заменена от могъщия наемник Ток, който (буквално) отнасяше отбора на Петела към брега на партията Трамонтана. Той ни бе последвал пеша от Площада на седемте пътища, водещ за юздите Пене и Аквински, но въпреки това все още разполагаше с достатъчно енергия, за да се присъедини към битката с ентузиазъм. На фона на тялото му канара и на мишците му огромният стенобитен таран приличаше на кибритена клечка, а противниковият отбор падна поне десетина пъти, докато той напредваше. Видях как той умело заби тарана в отбора на Свраката, събаряйки трима мъже наведнъж, които автоматично бяха заобиколени от жените си и получиха помощта на аптекар. Да, Ток действително беше като разярен бик. С човек като него наистина можех да се почувствам в безопасност от убийците, които Флоренция вероятно е пратила след нас.

Към края на тази безкрайна битка аз се оттеглих обратно в златната каляска, за да се насладя на виното и деликатесите, които

слугите ни подаваха през прозорците. Бях задрямала, когато бях стресната от появата на брат Гуидо и лорд Силвио, които се надпреварваха да ми разказват как Петлите са спечелили битката. Аз побързах да ги залея с поздравления и, доколкото можах, се присъединих към анализа им на стратегиите и точните попадения. Когато накрая настъпи пауза в разговора, попитах:

— А ще има ли още наслади през този ден?

— Най-добрите! — ухили се лорд Силвио. — Сега идва банкетът, защото днес е навечерието на празника на нашия светец покровител.

Това вече беше друго нещо. Стомахът ми изкъркори от нетърпение.

— Свети Раниери — побърза да поясни брат Гуидо — е бил велик човек и прекрасен музикант, който оставил цялото си богатство и станал смирен отшелник в служба на Бога. — Тук очите му отново блеснаха, обаче този път от благоговение, а не от триумф, и аз разбрах, че светецът покровител на Пиза очевидно е служил за вдъхновение на младия господар, който също се е простил с наследството си, за да даде обет на Църквата. Но точно сега нямах време за литургии — надявах се да чуя повече за празненствата.

— В моя палат — помахаша с ръка лорд Силвио към долната част на речния бряг, където прозорците на големите къщи вече проблясваха като диаманти от запалените вътре свещи — се организират такива празненства, каквито никога не сте виждали! Гостите ми ще имат удоволствието да вкусят най-прекрасните блюда, а вие, синьорина, като приятелка на моя обичан племенник, ще бъдете нашият почетен гост!

Лигите ми буквално течаха към момента, когато каляската най-сетне благоволи да спре пред разкошен квадратен палат точно до брега на реката. И тук отново имах честта да изляза, съпроводена от самия господар, който слезе, направи деликатен знак на лакея си да се отдръпне и ми подаде лично ръка. Докато слизах по стъпалата, леко се олюлях, но се засмях, стъпих здраво на крака и изфъфлих в лицето му:

— Какъв прекрасен ден!

Лордът очевидно остана много доволен.

— Значи харесвате Пиза, така ли? — попита.

Към този момент вече бях изпила почти две бутилки кианти, но не бях хапнала почти нищо, освен няколко рибки аншоа и шепа сушени кайсии. Затова в момента харесвах всичко и всички.

— Точно така — заговорих внимателно, опитвайки се да овладея удебеления си от пиене език. — Много-хубав-град.

Той повдигна нежно брадичката ми с облечената си в ръкавица ръка и ме прониза в очите с очи, които толкова приличаха на тези на брат Гуидо.

— И вече е още по-хубав, синьорина, откакто вие сте тук! — Обърна се, извъртя със замах пелерината си и пое по осветените от факли стъпала. — Хайде, елате! Да влизаме! Ще се веселим в името на свети Раниери и ще се радваме на онова, което ни донесе нощта!

После спря, изчака ме да го хвана под ръка и обходи тялото ми с така познатия ми мъжки страстен поглед. За разлика от него брат Гуидо ме изглежда като буреносен облак, когато тръгна след нас към двореца. Незабелязано от него, аз си позволих да се усмихна лекичко. Да, нощта действително се очертаваше много интересна.

ТРЕТА ГЛАВА

— В името на Бога и всички светии, какво мислиш, че правиш?!

Намирахме се във великолепна стая, чиято пищна подредба подсказваше, че е спалня за дами. Прозорците бяха с изящни стъкла, през които се откриваше прекрасна гледка към потъващата в здрач река Арно. В средата се издигаше огромно легло с балдахин и кувертюра в червено и златно, а цялата стена бе покрита с безупречно изработен гоблен, изобразяващ Райската градина. И от мен вече нямаше пощастлив човек на тази земя. Отново сред лукса, с който бях свикнала, вече изобщо не ми пукаше за тъпата „Примавера“ и нейните тайни. Какво значение имаха те за мен, принцесата на Пиза?! Та аз вече бях открила рая, в който, за съжаление, се бе стаила и змията, в случая приела образа на брат Гуидо, който ми държеше конско така, сякаш току-що бях отхапала от райската ябълка и с това бях причинила човешкото грехопадение.

Въпреки всичко, което му бях сторила, едва сега можеше да се каже, че го виждам гневен. Дори и когато бе чул плясъка на главата на приятеля си в кладенеца на манастира „Санта Кроче“, той нито веднъж не ме бе укорил за глупостта ми. И нито веднъж не ме бе обвинил, че с необмислените си действия съм намесила и неговата собствена персона в тази пренеприятна ситуация. Опияненото ми съзнание се втурна мислено през всичките прегрешения, които може би бях извършила през изминаващия ден, ала не можа да се натъкне на нищо особено. Според мен се бях държала като истинска дама.

— Какво искаш да кажеш? — изгледах го аз.

Отговорът му определено ме изненада:

— Флиртуваш с чичо ми като най-обикновена... — не довърши.

— Подканяш го към грехопадение и по този начин петниш честта на жена му!

— А къде е жена му? И по какъв начин точно съм я наранила?

— Спомина се преди десет години.

Мамка му! Пак бях допуснала огромен гаф, но в това ми опиянено състояние осъзнаването на този факт ме направи още по-

нагла.

— Преди десет години значи, а?! — Възклицанието ми излезе като цвилене, достойно да съперничи на гласа на моята Пене. — Господи, и защо горкият човек да не се позабавлява малко, преди да хвърли топа, а?! И без това е скърбил достатъчно! А в случай, че си забравил, аз съм си точно такава — най-обикновена уличница!

Той ме погледна тъжно и отбеляза:

— Надявах се да си оставила този начин на живот зад гърба си. Надявах се от това злощастно стечение на обстоятелствата все пак да излезе нещо добро и в крайна сметка да успея да те измъкна от стария ти начин на живот, каквито бяха и първоначалните ми намерения. — Тук гневът му отново се завърна и той изкрещя: — Но каквато и да си *ти*, важното е, че *той* поне е човек, радващ се на почит и уважение, както и господар на този град! Просто не е прилично! С поведението си ти петниш позициите му!

— Нищо подобно! Просто се опитвам да го накарам да ме хареса, за да го предразположа да ни помогне! — излъгах убедително, защото истината е, че нямах причина да се оплача от вниманието на лорд Силвио, както и от негласното обещание за още нещо. Щом не можех да имам племенника, и чичото щеше да свърши работа. С най-голямо удоволствие бих надървила колеца му срещу няколко флорина. Но точно сега не можех да си призная подобни намерения, затова побързах да извъртя нещата. — Ами ти? Я се виж само! Нали щяхме да скрием присъствието си, за да защитим чичо ти, а?! Пристигнахме от Флоренция само за два дена, при това на две крастави понита! Не мислиш ли, че и онези, които ни търсят, няма да се сетят да сторят същото, а?! И не смяташ ли, че като подходи толкова открито към него, не го излагаш на огромна опасност?!

Право в целта! Брат Гуидо се отпусна безпомощно върху изящната кувертюра на леглото с преbledняло лице. Грубата материя на кафявото му расо бе в ярък контраст с коприната на леглото. Въздъхна и прогони гнева от душата си.

— Права си — призна тихичко. — Действително подхोधих много побързано. Но изпитах такова облекчение, когато го видях, и такава благодарност за помощта му, че си позволих съвсем открито да приема защитата му, както и неговото прочуто гостоприемство. С това действително го изложих на голяма опасност, наруших постите си и се

отдадох на празненства и веселба, вместо да потъна в молитви. Следователно нямам никакво право да те обвинявам за каквото и да било. Защото аз съм този, който извърши грях! И Господ вероятно ще ме накаже за това. — Вдигна към мен прекрасните си сини очи и жалостиво попита: — И сега какво ще правим?

Приседнах до него, изпълнена с неочаквани угризения заради чувствата, които му причиних.

— Спокойно — подметнах. — Все пак нали вече сме под негова защита и най-вече — под защитата на онзи негов унгарски наемник.

— Ток.

— Същият. Та предлагам да се възползваме максимално от дадената ситуация. Тази вечер ще празнуваме — или най-малкото аз ще празнувам, за теб не знам — побързах да се поправа, защото той поклати тъжно глава, — а когато гостите се разотидат, ще покажем на чичо ти нашата рисунка и ще го помолим да ни даде съвет какво да правим по-нататък. Е, вярно е, че вече всички знаят, че сме в неговия дом. Нека знаят. Именно затова ние пък ще се опитаме да получим от него цялата помощ, която би могъл да ни даде.

— Права си — кимна монахът. Изправи се и се загледа през прозореца ми към здрачаващото се небе навън. Изведнъж камбаните на църквите зазвъняха и го извадиха от мечтанието. — Звънят за вечерня — прошепна. — До празненството има още два часа, така че се пригответи спокойно. Ще се видим долу.

Вдигна качулката си и направи крачка към вратата.

— Къде отиваш? — извиках, внезапно обхваната от неистова паника.

— На вечерна служба — отговори той. — Съвсем наблизо има една църквица, наречена „Санта Мария дела Спина“. Имат мощехранителница, в която съхраняват един от оригиналните тръни.

Изгледах го неразбиращо.

— Трън от трънената корона на разпнатия Христос. Та ще се помоля пред нея и ще се покая за греховете си, както е сторил Той с последния си дъх.

Дари ме с призрачна усмивка и изчезна. За момент се изпълних с огромна тревога. Макар току-що да се бяхме карали, нямах никакво желание да оставам без единствения си приятел на този свят. Не исках

да го споходи нищо лошо по тъмните улици. А и всичките тези приказки за последния дъх ми дойдоха малко в повече.

Обърнах се към огледалото. И в мига, в който зърнах отражението си, забравих всичките си страхове.

Майко Божия!

Приличах на избягала от някоя лудница. Роклята ми — някога най-прекрасната ми придобивка, облечена преди цели пет дена за наслада на Бембо — беше покрита с петна засъхнала кал и пот. Евтината коприна не бе успяла да задържи оранжевата боя, която се бе стекла на по-малки и по-големи ручейчета във всички посоки. Косата ми приличаше на птиче гнездо — стърчаща във всички посоки, а онова, което бе останало да виси на раменете ми, приличаше на слама. Прекрасната ми хермелинова мантия бе заприличала на вълча козина. Пътуването бе придало на лицето ми отблъскващ селски кафеникав вид (дотук с порцелановобялото лице, което доскоро имах), а от виното очите ми блестяха като зелен нефрит. Да, абсолютна лунатичка, няма що. Идваше ми да се разпищя. Как съм могла да правя мили очички на лорд Силвио, когато изглеждам ни повече, ни по-малко като прокажена просякиня?!

Трябваше веднага да направя нещо. Притиснах слепоочията си с пръсти, за да накарам главата ми да спре да се върти, и се огледах. За щастие лордът (или по-скоро неговите слуги) се бяха досетили за всичко, от което има нужда една дама (добре де, аз). Имаше голяма медна купа с хладка вода, с маргаритки, носещи се по повърхността, и кана за загребване. Имаше костен гребен — като онзи, който Бембо веднъж ми бе донесъл от Константинопол. Имаше и малко сандъче от сандалово дърво с безброй дребни чекмедженца, съдържащо всякакви мазила и разкрасители, каквито използват дамите, за да подобрят вида си. До този момент никога не се бях нуждаела от подобни мазила, обаче днес случаят бе съвсем друг. Отчаяното положение изискваше отчаяни мерки. И накрая — тук вече плеснах с ръце от радост — върху раклата с одеялата бе метната една змийска кожа, очакваща своето тяло — разкошна рокля в зелено и златно! Два часа по-късно вече бях нов човек.

Първият от тях го бях прекарала в ресане на сплъстената си коса и освежаването ѝ с ароматизирана вода. След като останах доволна от резултата, аз изцедих косата си и я разстлах по раменете си, за да си

съхне на воля, докато свърша останалата работа. Още докато миех лицето си, забелязах в огледалото как русите кичури около ушите и челото ми вече изсъхват и се навиват в обичайния си вид на къдрици, чисти и пухкави като на пиле голишарче. Идеално!

Беше ред на тялото ми. Бях покрита с кал и пот и вонях като изхвърлена на брега риба. Едно помирисване на слабините ми бе достатъчно, за да ме накара да се смръщя. Останалата част от водата, както и грубата кърпа, оставена встрани, използвах, за да изтрия всеки сантиметър от тялото си, докато не се уверих, че е порозовял от чистота. А после, измита и увита в копринена роба, аз направих нещо, което сигурно ще ви отврати — извадих всички цветя от водата, в която се бях мила, и я изпих.

Преди да се отвратите обаче, чуйте следното. Моята съквартирантка Ена — Бог да прости грешната ѝ душа — разказваше как веднъж се чукала с някакъв испанец, който ѝ казал, че ако си препила с вино, трябва да изпиеш същото количество вода, и не след дълго се оправяш. Оказа се, че не я бе излъгал — аз действително се оправих. (Наистина бе дал добър съвет на Ена. Бе ѝ дал и срамни въшки, но това си бе неин проблем, не мой.)

И така, когато камбаните за края на вечерната служба зазвъняха, аз вече бях напълно готова и трезва като репичка, оглеждаща новата си самоличност в изящното огледало. Косата ми блестеше и представляваше разкошен златист водопад, спускащ се до кръста ми, лицето ми бе обрамчено от ситни къдрици. В кожата си бях втрила едно от мазилата, открити в сандъчето от сандалово дърво, и сега лицето ми блестеше деликатно, все едно бе посипано с миниатюрни златни пращинки. Макар и все още потъмняла от слънцето и ветровете, кожата ми излъчваше неземеен блясък. Роклята в зелено и златно бе прилепнала по тялото ми, което се оказа малко оклюощавяло за вкуса ми (последниците от пътуването), но иначе прочутото излъчване на Кики вече беше налице, за щастие незасегнато от изпитанията. Роклята бе ушита перфектно — така че гърдите ми бяха едновременно видими и скрити, както изисква добрият вкус. Не разполагах с никакви бижута, затова грабнах маргаритките, които бях извадила от водата, и ги посипах из косата си. Отражението ми се оказа умопомрачително, обаче цветята ми напомниха за „Пролетта“ и за моята роля на Флора в тази картина. Извадих миниатюрното копие

от корсажа на старата си рокля и го поставих на безопасно място в корсажа на новата. Тази вечер двамата с брат Гуидо щяхме най-сетне да споделим с някого тайната на „Примавера“ и да се сдобием със съюзник. И ето че със смесица от страх и вълнение аз обърнах гръб на огледалото и се запътих към тронната зала.

Величественото стълбище от бял мрамор отвеждаше право в просторен салон, където вече бяха започнали да се събират разкошно облечени гости. Докато слизах, забелязах истинска дъга от коприни и кадифета, същински райски птички в най-красивите си премени. Салонът бе изпълнен със странен шум, докато жителите на Пиза си гъргореха, подобно на пуйки, нещо на техния странен диалект. В един момент обаче салонът изведнъж утихна и всички погледи се насочиха към мен. Насред белите лица на елита зърнах и тези на лорд Силвио и брат Гуидо. (Въздъхнах облекчено, когато видях, че приятелят ми е жив и здрав.) Лордът кимна и се усмихна в знак на одобрение, а монахът буквално зяпна, неспособен да повярва, че това съм аз. Не че го виня — всъщност никога не бе виждал Кики в пълния ѝ блясък. Към момента, когато отидох при него в манастира, вече бях напълно паникьосана и изцапана с кръв, а по пътя се превърнах в мърлява уличница. Едва сега и за първи път той имаше възможност да се наслади напълно на моята красота. В гърдите ми се надигна вълнение. Дали имам основания да се надявам, че някой ден ще мога да пренасоча вниманието му от Бога към удоволствията на плътта — конкретно на моята? Е, ако не него, то в салона забелязах и редица други приятни мъже, докато си проправях път към домакина ни. Бях убедена, че само с няколко добре изпитани номера бих могла да си наваксам изгубените от последните няколко дена печалби. Пък и беше крайно време това да стане — не бях свикнала на толкова продължителен сексуален глад.

Но засега скрих мръснишките си мисли зад маската на невинността и поздравих с усмивка лорд Силвио и неговия племенник — същински образец на почтеността. Към този момент домакинът очевидно бе научил нещичко за мен, но бе така любезен да сдържи коментарите си относно моето положение в социалната йерархия. Вместо това доказа за пореден път благородството си, сътворявайки малка фантазия за моя произход, докато ме водеше към трапезарията.

— Синьорина Ветра, тази вечер вие се нареждате сред най-изисканите дами на венецианския двор, защото спокойно може да се каже, че дори и сред приближените на самия дож не може да се намери дама с по-голяма красота от вашата! Вие сте истинско бижу за Тоскана!

Докато един прислужник издърпваше стола ми, аз се усмихнах на домакина и отвърнах:

— Както разбирам, вашият племенник ви е споменал, че съм от Венеция.

— Така е — кимна той. — И въобще не се изненадвам. С русите си къдрици и светлите очи вие представлявате най-доброто от северния тип жени. Впрочем някога познавах във Венеция една дама, която приличаше много на вас. Тя... — Не довърши. — Няма значение. Да кажем само, че в настоящия момент никоя не може да ви съперничи — нито в онзи град, нито в този.

След това се обърна към вездесъщия Ток, който кръжеше над рамото му. Двамата като че ли заговориха за празния стол вдясно на лорда, което ми даде възможност да се обърна към брат Гуидо, седнал вляво от мен.

— Говори ли вече с него за картината? — изстреля автоматично той.

Изгледах го неодобрително. Вярно, беше божий човек, но това не му пречеше да се опита поне мъничко да усвои маниерите на чичо си.

— Лучана, изглеждаш невероятно в премяната си! — отвърнах саркастично в отговор аз. — Направо не можах да те позная! За мен е истинска привилегия да бъда твой кавалер тази вечер!

Брат Гуидо се усмихна неловко и отбеляза:

— Знаеш, че на монасите не е позволено да мислят подобни неща. Нашите умове са заети от по-висши въпроси, а единствената красота, която забелязваме, е на нашия Господ Бог и Неговия възлюблен Син! — Тук се прекръсти.

Изсумтах презрително, а след това се усмихнах на сервитьора, който ми наливаше виното. Накрая подхвърлих:

— Виж ти. Но докато слизах по стълбите, ми се стори доста впечатлен от моята особа. Или може би си наблюдавал Божиите поли, докато устата ти ловеше мухи, а?

Не било никак трудно да го обидя. Той се изчерви.

— Аз... просто бях изненадан от промяната в личността ти, нищо повече. Освен това ми позволи да ти напомня да не проявяваш греха на суетата, защото това е дяволско чувство, което може да те завлече в ада!

Въздъгнах и рекох:

— В отговор на въпроса, който предхождаше поредната ти проповед, позволи на мен пък да ти кажа, че не съм говорила с чичо ти за картината. Стори ми се, че наоколо има твърде много хора, ако не си забелязал.

Той кимна и като че ли се накани да каже още нещо, обаче аз го изпреварих:

— Празният стол вдясно от чичо ти за сина му ли е? Имаш братовчед, нали?

— Да. Казва се Николо. Но все още не е пристигнал.

— Как така? — попитах, но после се сетих и още нещо. — И в тази връзка къде беше през целия изминал ден? Не би ли трябвало да е до чичо ти по време на празненствата?

— В университета е.

— Кой университет? В Падуа или в Болоня? — Споменах два от трите университета, които знаех. Защото третият — този в Пиза, не би могъл да извини отсъствието му.

— Не, тук, в Пиза — отговори монахът и се усмихна накриво, забелязал изненадата ми. — Но доколкото разбрах, за вечерята е благоволил да доприпка — допълни с неприкрита ирония.

— Къде е тогава?

Брат Гуидо сви рамене. Неохотата му да обсъжда друг човек, особено роднина, беше очевидно. Но в това свиване на раменете съзрях много по-голяма ненавист, отколкото го бях забелязвала да изразява по какъвто и да било друг въпрос. Както и много по-силна критика, отколкото всички, правени през последните пет дена — дори и по повод онези тайнствени личности, убили нашите приятели.

— Очевидно не държи чак толкова много на задълженията си, колкото лорд Силвио би желал. Но като единствен син, той може да си прави каквото пожелае, защото знае, че накрая пак той ще бъде избраникът.

— Откъде накъде? — продължих войнствено. — Чувала съм за много случаи, при които недостойният син бива лишен от наследство в

полза на някой друг. Защо и чичо ти не постъпи така?

Брат Гуидо насочи ярките си сини очи директно към моите и рече:

— Защото единственият друг потенциален наследник, на когото вярва и на когото има доверие, изведнъж реши да става монах!

Майко Божия! Вече всичко ми се изясни. Силвио обичаше племенника си Гуидо много повече от единствения си син Николо. Николо вече е бил доказал, че е недостоеен за поста на баща си, ала преди Силвио да въздигне Гуидо до статуса на наследник на титлата и трона, Гуидо усетил повика на вярата и навлякъл расото.

— В такъв случай чичо ти не... не е ли правил опити да те разубеди да не поемаш по този път? — промърморих.

— Непрекъснато се опитва — отговори тъжно монахът. — Защото той ми е като баща, във всяко едно отношение. Изгубих родителите си още по време на чумата от 1460 година, но тогава бях твърде малък, за да ги помня и да скърбя. Тогава чичо ми ме взе под крилото си. Отгледа ме, изучи ме, предаде ми всичко, което би трябвало да знае един благородник. Никога не забрави, че съдбата го е дарила със сан, който по право принадлежи на мен, тъй като той бе по-малкият син на дядо ми, а смъртта на моя баща всъщност му подари града. Поради това се отнасяше към мен с не по-малка обич и от истинския си син, дори на моменти с много по-голяма — призна брат Гуидо и поклати глава. — В никакъв случай не твърдя, че подобно отношение е било правилно, а и сама се досещаш, че братовчед ми не беше във възторг от така стеклите се обстоятелства. Но когато пораснах, започнах да чета редовно Светите писания и останалите религиозни книги, с които разполага чичо ми, и така по едно време усетих зова на Бога. С благословията на чичо си се съгласих да вляза в ордена на францисканците като послушник, но първоначално само за година — за да мога да обмисля решението си, преди окончателно да дам обет. Но мисля, че вече съм го взел! — завърши драматично.

Извърнах очи към лорд Силвио и се изпълних със съчувствие към него. Да, аз, обикновената уличница, погледнах великия господар и го съжалих. Защото ето че днес, в деня на светеца покровител на своя град, той седеше в собствения си дом между една никаквица и един празен стол, вторачен в празното пространство пред себе си, докато синът му го унижаваше с отсъствието си, а любимият му

племенник бе окончателно изгубен като наследник. Стиснах лекичко ръката на лорд Силвио, за да го върна при нас, и започнах да възхвалявам подредбата на масата и блюдата, твърдо решена да му помогна да си прекара приятно тази вечер.

Впрочем нещата, достойни за похвала, бяха толкова много, че въобще не ми се наложи да си слагам на душата и греха на лъжата. Всяко следващо блюдо бе още по-великолепно от предишното. Тъпчех щастливо в стомаха си тестисите на заек — толкова дребни и гладки, че спокойно биха могли да бъдат глътнати наведнъж, миниатюрни октоподчета с две сладки предни зъбчета, остри като бръснач, които трябваше да се махнат, преди да заръфаш месото, с черни като катран спагети, сварени в мастилото на сепия. После идваше една истинска менажерия от пълнени меса, от които масата буквално започна да се огъва: малки сърни и огромни глигани, изпечени и защити в собствените им кожи, със стъклени очи, вторачени невиждащо в онези, които се канеха да ги изядат. Имаше дори и паун, сготвен и украсен със собствената си опашка, поставен в центъра на трапезата. Нагъвах всичко пред себе си, докато роклята ми не започна да се пука по шевовете, наливах се обилно с вино, смеех се сърдечно с лорд Силвио и въобще — прекарвах си страхотно.

Брат Гуидо от своя страна не хапна нищичко и пи само вода, защото бе твърдо решил да пости. Пред мен бе поставено плато стриди, за които той не бе спрял да говори по време на пътуването ни — платото бе предназначено и за трима ни. Лично аз не обичах да ям стриди и не питайте защо. Отчасти поради факта, че от тях се извличат перли като онази в пъпа ми, и отчасти, защото ми напомнят за поглъщане на мъжка сперма — нещо, което ми се налага редовно да правя в работата си и нямам никакво желание да правя и през свободното си време. Затова бутнах златното плато към брат Гуидо и подметнах изкусително:

— Хайде, хапни! Нали това е любимото ти блюдо?!

Той ме изгледа така, сякаш бях самият Сатана, стисна твърдо сочните си устни и тръсна тъмните си къдрици.

— Не трябва! — отсече. — В момента постя в чест на свети Раниери, който ме вдъхнови, за да стана божий служител!

— Е, стридите не може да се броят, нали така! Нямам месо, а освен това ги водят и селска храна!

Той отново поклати глава и отсече:

— Утре сутрин вече мога да ям всичко, но не и преди това!

Свих рамене и отместих платото към чичо му, защото, каквото и да си мислите за мен, сърце не ми даваше да причинявам излишни страдания на един праведен монах. Но докато премествах платото, изсипах няколко в полите на роклята си, където спокойно можех да ги скрия до сутринта. Утре сутрин можел да яде, така ли? Е, ще му запазя половин дузина за закуска. Междувременно чичо му си хапна блажено остатъка от платото — очевидно любовта към тези отвратителни черупчести същества се предава по семейна линия.

След стридите дойдоха и десертите и аз пак продължих да се тъпча, обаче този път с целувки, марципани и дребни пастички от Ориента. После беше ред на коронния номер на вечерта — двама слуги внесоха най-прекрасния пудинг на света, представляващ точно копие на наклонената кула, обилно поръсена с пудра захар, обрисуваша всички арки и дори камбанарията на върха. Десертът беше поставен в средата на масата, където се наклони като самата кула и предизвика възторжените аплодисменти на всички гости. Двамата с брат Гуидо се спогледахме. Копието на кулата в Пиза ни напомни за формата, която Грациите на Ботичели бяха изобразили с ръцете си, както и ни подсказа, че тъкмо сега е моментът да споделим тайната си с домакина. Дори и постоянното присъствие на Ток до рамото на господаря му не успя да предотврати потреперването ми. Захарната кула беше скоро разрушена и чиниите с парчетата от нея — поднесени. Забелязах, че както и при всяко друго блюдо тази вечер, и този път пред празния стол до лорда бе поставена пълна чиния, сякаш там имаше някакъв невидим гост. Чиниите вече бяха толкова много, че мястото за неблагодарния син бе заприличало на мивка за миене на съдове. От другата ми страна брат Гуидо отново отказа чинията си. Възхитих се на въздържанието му пред лицето на толкова много прекрасни ястия така, както се възхищавах на красотата на лицето му на стоик. Пудингът беше приказен, но докато се наслаждавах на невероятната му сладост, усетих под лъжичката леко бодване, което ми припомни, че след по-малко от година Гуидо дела Торе ще даде монашески обет и ще бъде завинаги загубен за мен.

Накрая, когато си тръгна и последният гост, двамата наследници на фамилията Дела Торе и моя милост се настанихме в библиотеката,

разположена в кулата на двореца — прекрасна стая с четири остъквени прозореца, гледащи към четирите посоки на света, а стените — обсипани от горе до долу с лавици, пълни с книги. Безсъмнено лорд Силвио обичаше да чете не по-малко от племенника си. Никога до този момент не бях зървала толкова много книги, събрани на едно място. Тримата се разположихме около добре осветената маса за четене в средата на библиотеката, подобно на трима генерали, разглеждащи карта на бойните действия. Мина дълго време, докато лорд Силвио оглеждаше картината в пълно мълчание. Изражението му беше неразгадаемо. Единственото му движение бе почукването на левия му палец по масата, сякаш отмерваше някакъв свой вътрешен ритъм. Въпросният пръст бе украсен с голям златен пръстен с девет златни топки и звукът, който издаваше по масата, ми звучеше като удари на камбана. По едно време едва се сдържах да не се разпищя от напрежение. За щастие в крайна сметка лордът благоволи да проговори, но когато го направи, изрече нещо напълно неочаквано.

— *Наистина* е много красива! Казвах, че ще бъде такава, но съвсем друго е да я видя с очите си. — След тези думи побърза да допълни: — Искам да кажа, че съм чувал за тази творба на синьор Ботичели, но никога не я бях зървал. И вие, синьорина, сте я откраднали? Под носа му?

Увесих засрамено глава, обаче лордът най-неочаквано се усмихна.

— След като вече я видях, не мога да ви виня за това, което сте направили. Никой не би могъл да устои на подобна красота!

— Така е. И други я искат — вметна мрачно брат Гуидо. — Заради нея ни гониха из цяла Флоренция и нищо чудно да са ни проследили дори дотук. Двамата ни най-добри приятели загинаха вместо нас, пак заради нея, както и един от... клиентите на Лучана — добави, като едва не се задави от думите си.

Лорд Силвио сбърчи вежди и отбеляза:

— Но нали разполагат с оригинала? Синьор Ботичели не е изгубил оригиналната си картина, а само това бледо копие!

Брат Гуидо кимна, а веднага след него и сянката му под светлината на свещите.

— Така е. Но онова, от което се опасяваме, чичо, е, че те не искат единствено връщането на копието. Смятаме, че картината съдържа

някакво послание и те смятат, че ние вече го знаем, поради което искат да изтрият и нас от лицето на земята, за да не издадем наученото на някого.

— Да, наистина прилича на някаква алегория — съгласи се чичото. — Напомня ми за... „Стансите“ на Полициано...

Мадонна! Не и той!

— И аз си помислих същото! — възкликна нетърпеливо племенникът, — но смятам, че има и друго, по-дълбоко, политическо значение. Синьор Ботичели е изпаднал в нечуван гняв, когато Лучана съвсем случайно е споменала последователно имената на Пиза, Неапол и Генуа!

— Пиза, Неапол и Генуа ли? — погледна ме лордът, но този път без никаква похот, а по-скоро замислено. — Това са все велики морски градове държави!

— Именно. И ние смятаме, че трите Грации тук символизират не богините на алегорията, а тези три велики града!

Лорд Силвио се вторачи още веднъж в картината и промърмори:

— И коя от тях тогава е Пиза, ако смея да попитам?

Брат Гуидо посочи и поясни:

— Ето тук, точно над фигурата на централната Грация, събраните ръце на другите две описват с най-голяма точност нашата прочута наклонена кула!

— Е, просто интересно съвпадение, нищо повече — сви рамене лорд Силвио.

— Освен това, въпреки превръзката на очите си, Купидон е насочил стрелата си точно към нейната глава! Ето защо търсенето трябва да започне оттук!

— Търсене ли? — огледа сащисано лордът своя племенник.

— Точно така. Търсене на смисъла на картината. Три от тези фигури са градове. Но какво символизират останалите? Истината е, че съвсем случайно се сблъскахме с някаква тайна, чичо, и очевидно някой не желае да ни позволи да живеем, за да я разберем.

И точно тук настъпи нещо ужасно странно. Лорд Силвио избухна в гръмогласен, фалшив смях — толкова силен, че отекна в стените на кулата. Но само миг преди да даде воля на смеха си, бях зърнала в очите му една друга емоция.

Страх, първичен и неприкрит страх.

Изчакахме уталожването на пристъпа му и когато смехът утихна, той тупна дружески и двама ни по раменете, сякаш бяхме негови приятели по чашка.

— Глупости! — отсече, все така широко усмихнат. — Тук няма никаква тайна! Това са си просто трите танцуващи грации от старогръцката митология и нищо друго. Трябва да забравите тази работа и да се върнете към живота си. Мога да ви предложа едно по-добро разрешение на проблема, вместо да се щурате наляво-надясно, опитвайки се да се озовете в собственоръчно изработен от вас лабиринт. Защо просто не я върнете?

Брат Гуидо въздъхна отчаяно. Веднага схванах, че е много разочарован, че е очаквал да види в лицето на чичо си верен съюзник. Не беше очаквал някой с лека ръка да изтрие първия ни голям пробив в разгадаването на загадката. Накрая промърмори:

— Ако сега се върнем във Флоренция, онези, които ни търсят, веднага ще ни намерят. А дори и да не го сторят, съветът ще изправи на съд синьорина Ветра и тя вероятно ще изгуби носа си, ако не и ръцете си!

Преглътнах при тази мисъл. Дотолкова се бях вгълбила в мисълта за убийците, които ни преследват, че въобще не се бях сещала за дългата ръка на закона. Обаче брат Гуидо очевидно се бе сетил много отдавна и се бе постарал да ме опази. Майко Божия! Без носа си и без ръцете си, които даряват мъжете с толкова много удоволствия, никога не бих могла да се върна в занаята!

Лорд Силвио кимна и внезапно лицето му се озари от една идея.

— В това отношение мога да ви помогна, при това и на двама ви. Ако спечелим прошката и благоволението на един-единствен човек във Флоренция, никой никога няма да може дори да ви пипне с пръст! — Вторачи се в очите на племенника си и кимна. — Да, същият, Лоренцо Медичи. Великолепният! — Каза го така, сякаш произнасяше името на самия Господ Бог.

Хубаво. Но три са нещата, които знам за управника на нашия град държава Флоренция:

Примо: И той е бил наръган с нож по време на заговора на фамилията Паци, обаче успял да избяга, докато убийците разфасовали брат му Джулиано в катедралата.

Секундо: Той е банкиер, следователно — по-богат и от Крез.

Терцо: Пише поезия на тоскански диалект, откъдето и близките му връзки с Анджело Полициано — поетът, който е негов голям приятел и за когото всички напоследък говорят.

От изражението на брат Гуидо стана ясно, че само аз бях подценила обхвата на връзките на неговия чичо.

— И ти се наемаш да... да се обърнеш към него в наша защита? — попита колебливо.

Лорд Силвио се замисли за момент, а после отсече:

— Всъщност мога да сторя нещо по-добро. Той е мой много близък приятел, така че още утре мога да ви отведа лично при него!

— Обратно във Флоренция? — провикнах се аз. Сърцето ми се изпълни едновременно с велика радост и велик страх.

— Не е необходимо да ходим чак там — усмихна се лордът. — Той си има дворец и тук, в Пиза — онзи огромен палат с червените и белите тухлички, който вероятно вече сте забелязали. Цяла една крайбрежна ивица — Лунгарно Медичо — е кръстена на него и неговото семейство. Вестоносците му вече съобщиха, че утре ще бъде в двореца си, в деня на нашия светец. Или по-точно казано — днес.

Защото полунощ отдавна бе отминала.

Двамата с брат Гуидо започнахме да се надпреварваме да благодарим на нашия домакин. Разбира се, че Лоренцо Великолепния ще ни защити! Вече си представях как ще наглася косата си, защото каква по-голяма перла в моята корона от това да бъда приета от най-великия сред Медичите! Вече почти бях забравила за чувствата, които бе извикал в тялото ми лорд Силвио, когато той хвана ръката ми, за да ме изведе от библиотеката, и подвикна през рамо на брат Гуидо:

— С теб ще се видим утре сутрин, племеннико! — После се обърна към мен и добави: — А вас, синьорина, ще чакам в покоите си, когато звъннат камбаните за утринната молитва.

Сърцето и сливата ми трепнаха едновременно при тези думи. Значи в крайна сметка ще мога да си легна с някого, при това — без да се притеснявам от каквото и да било. Стиснах възторжено ръката му, ала радостта ми бе твърде краткотрайна, защото брат Гуидо чу и се провикна:

— Господарю!

Лорд Силвио се закова на място.

— Нямаме право да злепоставяте синьорина Ветра! — започна разгорещено монахът. — Не е прилично! Помислете си за светеца, на когото е посветен утрешният ден!

— О, Гуидо! — усмихна се търпеливо лордът. — Можеш ли ти, мъж на расото, да разбереш повика на плътта?! Не забравяй обаче, че Бог ни е дал телата и сетивата ни, за да се наслаждаваме на живота! Затова да отричаме желанията си би било най-големият от всички грехове!

— Аз ли не разбирам?! — провикна се възмутено племенникът му. — Естествено, че разбирам! Да не си мислиш, че като нося това — сграбчи расото си, — сърцето ми не бие, че кръвта ми не тече през вените ми и че сетивата ми — да, същите онези сласти на плътта — не трепват пред лицето на красотата?! — Тук ме погледна и аз забелязах, че в очите му се четеше истинска агония, като на прокълнатата душа. — Да положиш монашески обет не означава да притъпиш всичките си чувства! Означава да ги чувстваш все така пълноценно, но едновременно с това да ги откажеш и да се отдадеш изцяло на Бога! Затова, поне за една-единствена нощ, моля и теб да сториш същото!

Чичото се обърна за пореден път с намерението да си тръгне — безсъмнено искаше да избегне скарването с единствения човек, когото обичаше. Ала брат Гуидо го завъртя рязко към себе си и продължи все така ожесточено:

— Ако не те е грижа за Бога, то тогава помисли поне за нея, за майката на твоя син, за твоята покойна *съпруга*! — Ударението, което постави върху думата, бе като киселина. — Нямах право да петниш репутацията в собствения й дом!

Викът му отекна в стените на библиотеката така, както преди малко бе отекнал и смехът на чичо му. Погледнах уплашено към лорд Силвио — мълчанието му бе далеч по-опасно от думите му. Накрая заговори с тих и отмерен тон, който обаче нито за момент не успя да скрие гнева му:

— Много обичах съпругата си, както изисква от нас Библията, ала нея я няма вече от десет години! Що се отнася до сина ми, той е едно недостойно мекотело, което не заслужава да носи фамилията ни. А племенникът ми — тук вече два идентични чифта сини очи се вторачиха бясно един в друг — трябва да внимава, когато заповядва на чичо си какво да прави в собствения си дом! — Миг по-късно тъгата

удави гнева и той допълни: — Много съм самотен, Гуидо. След като и теб те няма, каква утеха мога да имам аз за злощастното си сърце, а?

И внезапно той вече не беше великият господар на Пиза, а просто мъж на средна възраст, който, въпреки богатството и положението си, е съвсем сам на този свят. Изпълних се със съчувствие към него и съм сигурна, че брат Гуидо изпита същото. Стояхме дълго време така, неподвижни като статуи. Картината на масата проблясваше между нас под светлините на свещите, фигурите ѝ — единствени свидетели на току-що казаното. Накрая лорд Силвио наруши мълчанието, като отрони:

— Гуидо, с теб ще се видим на сутринта. А с вас, синьорина, малко по-рано.

Успях само да кимна. Не знаех какво да сторя. Не желяех да ядосвам нито единия, нито другия. Брат Гуидо запази мълчание, ала след като чичо му излезе от кулата и слезе по стъпалата, изкрещя като обезумял:

— Нееее!

Ала вече беше твърде късно. Тази дума и затръшването на долната врата на стълбите прозвучаха едновременно.

Очаквах брат Гуидо да ме залее с молби и проповеди, за да не отида на уговорената си среща, ала не чух нито едното, нито другото. Той също си тръгна, без да изрече нито дума повече, затръшвайки зад себе си тежката дъбова врата. Аз се присегнах към рисунката, навих я и я върнах обратно в корсажа си. Беше ми мъчно за брат Гуидо, но същевременно се зарадвах да разбера, че поне чувствата му били мъжки, а не като на евнух. Ала от пет дена насам и прасковката, и кесията ми бяха празни, така че нищо на света не би ме спряло да не спазя обещанието си тази нощ.

Тоест нищо, освен самият господар, разбира се. Закаках възбудено в стаята си, крачейки напред-назад под светлините на свещите. Чаках да чуя камбаните за утринната служба, а веднага след това — и почукването на слугата, който да ме отведе в господарските покои. Вече бях измила долните си части с розова вода, а зъбите си бях почистила с копrienен конец. Стридите бях изсипала в напълнената с прясна вода медна купа, за да ги задържа пресни за брат Гуидо на сутринта. Но след като подуших полите на роклята си, автоматично съжалих за доброто си дело — вонях като рибен пазар. Затова изпрах

полите, а на тялото си метнах един копринен халат. Материята беше толкова тънка, че отдолу се виждаше цялото ми тяло, обаче на мен не ми пукаше — в тази игра лесният достъп до тялото ми можеше да бъде особено полезен. И когато накрая камбаните зазвъняха, на вратата ми се почука. Хвърлих се веднага на леглото и се нагласих съблазнително — в случай че лорд Силвио бе решил лично да дойде за мен. Но вместо него се появи Ток, изпълвайки рамката на вратата с огромното си тяло. И на трудноразбираемия си тоскански ми каза, че лорд Силвио изпращал извиненията си, обаче бил неразположен и затова се налагало да отложи срещата ни. *Мамка му!*

— Неразположен ли? — запитах с възможно най-надменния си тон. — В какъв смисъл?

Без да се колебае, наемникът отговори:

— Той не добре. Може би нещо, дете мой господар ял на вечеря.

И преди да успея да му задам следващ въпрос, той излезе и затвори вратата.

Мътните го взели!

Хвърлих се обратно на възглавниците и започнах да реда всички ругатни, които се сетих. Неразположен, моля ви се! Няма никакво съмнение, че господарят е бил споходен от пристъп на съвест вследствие на сърцераздирателните молби на своя богонабожен племенник! Да го вземат дяволите този брат Гуидо! Мразя го!

Побеснях си така още известно време, след което се пъгнах под завивките, защото си дадох сметка, че все пак трябва и да поспя. Трябва да бъда красива за представянето си пред Лоренцо Великолепния. Ала не можех да мигна. Докато се въртях и обръщах в разкошните си чаршафи, се успокоявах с мисълта, че лорд Силвио надали се чувства по-добре от мен. Да ти обещаят игрички в леглото, а после да ти ги откажат, е по-лошо, отколкото никога да не са ти обещавали! В интерес на истината бях спала по-добре по време на пътя, в колибите и оборите, наред бълхите и комарите, отколкото в тази луксозна стая. Небето вече сивееше, когато най-накрая се предадох и реших да се отдам на моя доказан метод за бързо заспиване. Плъзнах ръце по гладкия си корем, над перлата в пъпа си, и ги пъгнах между краката си, за да открият другата перла, която се криеше там. Докато се галех и извивах гръбнак, си представях какво щяхме да правим с лорд Силвио, ако не ми беше отказал, но когато

избликнаха горещите приливи на сладта, пред вътрешния ми взор се очерта образът на племенника му. И остана заедно с мен, докато потъвах в прегръдките на съня.

Сънят ми беше тежък и продължителен. Събуди ме нарастващо кресчендо от удари по вратата ми. Един поглед към прозореца ми подсказа, че съм проспала деня. Изправих се бавно и плъзнах сухия си език по зъбите си. С удоволствие бих изпила още една купа с вода, но в тази до леглото ми плуваха стридите на брат Гуидо, и аз едва не повърнах от отвратителната им воня на риба. Провлачих крака към вратата и отворих — за да видя пред себе си самия брат Гуидо, от плът и кръв.

Той ме поздрави сдържано, очевидно неуверен как да се обърне към жена, която е спала с чичо му. Направих му знак да влезе и промърморих:

— Между другото, би могъл и да се усмихнеш, защото прекарах нощта точно толкова непорочно, колкото и ти. (Е, ако не броим работата на пръстите ми под завивките.)

Той въздъхна облекчено и отвърна:

— Много се радвам, че сърцето ти — или може би това на чичо ми — е намерило сили за разкаяние!

Помислих си дали да не го оставя с впечатлението, че съм направила тази саможертва заради него (после винаги можех да използвам това като коз за нещо друго), обаче после прецених, че ако чичо му действително не се чувства добре, лъжата ми ще бъде бързо разкрита. Затова поясних:

— Всъщност беше сърцето на чичо ти или по-скоро стомахът му. Ако се вярва на онова чудовище, дето му прислужва, снощи не се почувствал добре.

Брат Гуидо ме погледна сащисано.

— Ти не знаеше ли? — попитах го, но вече с доста по-омекнал тон.

— Не — промърмори. — Прекарах целия ден в катедралата, за да изслушам цикъла литургии в памет на светеца.

— Е, очевидно вече си се молил достатъчно, та да си позволиш да прекратиш постите си — изсумтях и посочих към медната купа и стридите, които му бях запазила.

И представете си — той се усмихна! Когато приседна на леглото ми, за да се наслади на закъснялото си пиршество, беше ухилен до уши.

— Много мило от твоя страна и много ти благодаря! Защото истината е, че умирам от глад!

С тези думи вдигна към устата си най-голямата стрида, но точно в този момент на вратата пак се почука.

С мое разрешение на прага се показва Ток и ни огледа с неприкрит интерес. Един удар на сърцето по-късно обаче се сети за какво е дошъл и заяви:

— Лорд Гуидо, цял ден обикалям из града търся вас! Трябва веднага дойдете при ваш чичо! Болестта му е още по-зле и той бързо чезне!

Брат Гуидо пусна стридата така, сякаш беше нагорещен въглен, и двамата веднага хукнахме след Ток.

Наемникът пое с широки крачки по облицован с ламперия коридор, който ни отведе в тих вътрешен двор с фонтан в центъра, утихнал злокобно в сгъстяващия се здрач. В другия край на вътрешния двор той отвори дъбова врата, отвеждаща към покоите на господаря му. В спалнята беше тъмно, тъй като завесите бяха спуснати. Във въздуха се носеше отвратителна смрад като от изпражнения, към която се добавяше и вонята на тамяна от кандилото, предназначен да пази надалеч злите духове. На огромното легло, увит в копринени чаршафи, по-блед и от тях, лежеше лорд Силвио — бледа останка от мъжа, който си спомнях едва от предишната вечер. Плътта му се бе сдобила с някакъв зеленикав оттенък, дъхът му излизаше на пресекулки. Върху ръката му се мъдреха три пиявици, затлъстели и блестящи от пиенето на отровената кръв. Още от пръв поглед разбрах, че ми предстоеше да видя още един мъртвец. От благоприличие, каквото рядко изпитвах, аз останах до вратата. Но все пак бях достатъчно близо, за да чуя последните думи, разменени между двамата сродници.

Предполагах, че лорд Силвио ще даде воля на голямата си обич към своя племенник, на съжалението си заради скарването им от предишната вечер или дори ще се опита за последен път да го помоли да напусне църквата и да приеме наследствения си пост. Ала думите, които чух, не касаеха нито едно от въпросните неща. Лордът сграбчи качулката на брат Гуидо с треперещата си ръка и изрече неразбираемо:

— Бисто!

— Сигурен ли си? — ококори се ужасено монахът.

— Бисто, бисто! — закима лорд Силвио. А после: — *Следвай... светлината!*

Оттам нататък изгуби дар слово. Опита се да повтори думата, но от устата му излезе само слюнка, която се залепи за призрачно бялата му буза. Брат Гуидо го накара да се успокои, притисна ръка към все потрудно биещото сърце на своя чичо, а после зърнах проблясък на злато, докато умиращият мъж извади пръстена от палеца си и го пхна на палеца на своя племенник. В този момент вратата се отвори и в стаята се появи възрастен свещеник, понесъл атрибутите, необходими за предсмъртна изповед. Забелязвайки, че в покоите му е проникнал непознат, лорд Силвио отказа да говори повече и се отпусна безпомощно назад. Брат Гуидо безмълвно пое маслата и тампоните от свещеника и лично миропомаза чичо си, след което започна да се моли тихичко за спасението на душата му. По лицето на лорд Силвио се разля зловеща усмивка, но когато изпосталялата му само за една нощ ръка се насочи към гърдите му, за да направи знака на кръста, усмивката бе заменена от блажен покой. Господарят на Пиза беше мъртъв.

Оттеглих се от стаята заедно със свещеника, за да оставя двамата благородници Дела Торе насаме. И когато изповедникът ме благослови и си тръгна, аз се замислих за току-що видяното от мен. Първо на първо, не бях в състояние да схвана напълно новата ситуация, в която се оказахме. Спокойно мога да призная, че тогава изобщо не осъзнавах как отново сме се озовали там, откъдето тръгнахме, как изведнъж бяхме загубили всякаква надежда за протекция и защита. Не си давах сметка, че вече не можем по никакъв начин да се обърнем към Лоренцо де Медичи без спонсор. Не обърнах внимание и на странните последни думи на умиращия лорд. Мислех си единствено за брат Гуидо. За брат Гуидо, който бе демонстрирал такава храброст и благородство в малката сцена, на която преди малко бях станала свидетел, че изпитвах неистов срам заради порочните си мисли по негов адрес. Да, той действително бе отдаден на Бога, поради което аз нямам никакво право да се опитвам да го изтръгна от пътя, който е избрал. И въпреки това, докато наблюдавах как изящните му дълги пръсти втриват светото миро в челото на чичо му и докато слушах сладкия му басов глас,

отдаден на молитва, и съзерцавах сериозното му лице, проследяващо последните мигове на неговия сродник на тази земя, аз отново видях в него ангела, на когото го бях оприличила още в началото, и го обикнах още по-силно. И тогава за първи път си дадох сметка за опасността, в която се намирам — ала не от убийците на Флоренция, а от моите собствени чувства и желаниа.

Накрая вратата се отвори и отвътре излезе брат Гуидо с примигващи, ала сухи сини очи. Прекъсна безцеремонно съболезнованията ми с думите:

— Трябва веднага да тръгваме!

— Накъде? — възкликнах и веднага се сетих за картината. Пак ли ще трябва да бягаме? Или ще помолим за аудиенция при Лоренцо Великолепния, въпреки че лорд Силвио се бе споминал? Но очевидно ни предстоеше друга задача.

— Трябва да съобщим новината на Николо — промърмори монахът и започна да върти пръстена на палеца си, който чичото му бе прехвърлил в предсмъртния си час.

— На кого? — Насред тази трагедия напълно бях забравила за кого става въпрос.

Той ме изгледа, а после, когато последните отблясъци на слънцето го обсипаха с позлата и той заприлича на пръстена, отговори:

— На сина му.

Така завърши седемнайсетият ден на месец юни, 1482 година — празникът на свети Раниери, и започна следващият.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Ток ни поведе през тъмните улици на града, все още препълнени с празнуващи тълпи. Аз не отлепах очи от запалената факла, която той носеше — следвах я, като че ли бе звездата от Рождество, опитвайки се да проумея станалото. Брат Гуидо се носеше мрачен, приведен под товара на новините, които носеше. Сграбчих краищата на робата му, защото наемникът отпред се движеше много бързо и аз се страхувах да не изостана и да се изгубя. Но продължавах да си мълча. Вътрешно ми се искаше да разпитам брат Гуидо как тълкува последните думи на чичо си. Какво е това „Бисто“? И в какъв смисъл той трябва да „следва светлината“? Дали последното бе своеобразна благословия за изборния от монаха път, касаеща свещената светлина на божественото и живота в лоното на църквата? Ала не смеех да си отворя устата. От една страна, смръщеното изражение на брат Гуидо не предразполагаше към разговори. От друга, не бях много сигурна каква част от разговора той би желал да стигне до ушите на наемника. Затова предпочетох да си държа езика зад зъбите. Накрая стигнахме до поредното странно място — две напълно идентични големи къщи, свързани с арка, поставена на греда, която ги свързваше и превръщаше в едно цяло. Върху гредата имаше часовник, който бих останала да гледам още дълго, ако брат Гуидо не се бе вмъкнал бързо вътре. Тръгнахме по тъмна стълба, която ни отведе до покои толкова бляскави, че привикналите ми към тъмнината очи примигнаха и се насълзиха.

Стаите определено бяха много по-разкошни, отколкото който и да е студент имаше право да обитава — луксът тук надвишаваше лукса дори на самия палат на фамилията Дела Торе. Именно красотите им — меките възглавници, позлатените свещници и кадифените драперии — бяха *първото* нещо, което забелязах.

Секондо: Забелязах бледолик младеж с нездрав блясък на кожата, изтегнал се върху златен шезлонг.

Терцо: Забелязах малко момче, черно като абанос, легнало върху него, с глава, движеща се усърдно над слабните му.

Горкичкият непорочен брат Гуидо като че ли не схвана веднага какво става. Обаче аз сведох глава, за да скрия усмивката си, а в същия този момент Ток се разсмя дълбоко и гърлено, но побърза да превърне смеха си в кашлица. За първи път зървах някаква проява на веселие в този гигант, а после, когато двамата се спогледахме съзаклятнически, като че ли започнах да го харесвам.

Сценката на дивана се разтури и двете фигури се разделиха. Миг след това Николо Герардеска дела Торе (защото това беше той) небрежно напъха члена си обратно в панталоните си и ни поздрави така спокойно, сякаш го бяхме заварили да прави нещо особено невинно, като например да пише писмо. Малкото негърче, което надали имаше и осем години, се измъкна от стаята, но не и преди да ни изгледа злобно с бадемовидните си очи.

— Е, Гуидо — започна Николо носово, — или може би трябва да те наричам вече *брат* Гуидо? Значи най-сетне благоволи да се отбиеш, за да изкажеш почитанията си на своя братовчед! Ток ме уведоми, че си пристигнал в нашия прекрасен град и отдавна очаквам посещението ти!

Виж ти! Този Ток не ми бе направил впечатление на особено общителен тип, но очевидно откакто бяхме дошли, той е сновял напред-назад, за да информира наследника за нашите действия. Същевременно обаче вече сте наясно, че на мен не ми трябва много време, за да си съставя мнение за някой човек, а истината е, че още от пръв поглед възненавидях Николо. Той също притежаваше чертите на фамилията, но при него художникът сякаш бе започнал, а после внезапно се бе отказал да довърши делото си. Чертите му бяха притъпени и неравни, аристократичният нос — като клюн, а брадичката — толкова слаба, че буквално се сливаше с врата му. Устните му бяха съмнително червени, непрекъснато влажни и безформени, обградени от миниатюрни бели петънца, подсказващи за доста нездравословен начин на живот. Докато говореше, гласът му менеше октавите си между юношеството и мъжествеността. Любезността му бе очевиден фалшива, а подходът му — по детски злонамерен. Ала макар по-нисък от братовчед си и доста по-млад, Николо имаше по-висок ранг от него. Напълно наясно с този факт, но и с безспорна неохота, брат Гуидо се поклони на своя сродник. Ала в

думите му се усети немалка доза сарказъм, когато, напомняйки му за задълженията му на наследник, рече:

— А аз, братовчеде, очаквах да те видя на празненството в дома на чичо си снощи.

— Ах, да, празненството. Ами да, обаче бях зает с други дела — отговори Николо и бледите му очи, воднисти като зимно небе в сравнение с лятно синьото на моя приятел, се стрелнаха по посоката, от която се бе измъкнало негърчето. — Все пак се надявам, че отсъствието ми не е провалило тържествата ви. Нито пък турнира преди тях. — Да, Ток определено не се е скъпил на информация. — А коя е тази кукличка тук, а? Много е красива — отбеляза той и очите му се плъзнаха по тялото ми, но без какъвто и да било интерес. Аз се поместих, чудейки се дали ще долови миризмата на риба от стридите, които бях крила в полите си, и дали няма да я сбърка с миризмата на секса. Точно така и стана. — Аха! Да не си нарушил вече обета си, а? Или тя е твоят малък подарък, с който се надяваш да спечелиш благоволенieto на баща ми, за да му измъкнеш нещо, а?

Брат Гуидо трепна при споменаването на лорд Силвио, видимо преглътна непоносимостта към братовчед си и пое ръката му с жест, който накара последния едва ли не да изгуби веждите си от учудване.

— Нося лоши новини, братовчеде. Опасявам се, че баща ти е... мъртъв.

Брат Гуидо се задави от тези думи и дори моето каменно сърце се разтопи — но не за сина, а за племенника. Въпреки това зачаках да чуя нормалните вайкания и сълзи от страна на наследника на фамилията Дела Торе — нищо чудно дори да се хвърли на онзи негов диван, където мърсува, и да се разреве. Ала онова, което дойде, изобщо не го очаквах — по слабоволевите устни на момчето заигра хитра усмивка.

— Мъртъв казваш, така ли? — Хвана медальона, който висеше на врата му, и почука с него зъбите си. — Виж ти.

Без да успее да скрие шока и отвращението си, брат Гуидо продължи:

— Има и още нещо. Последната дума, която изрече, бе „убийство“, но на английски.

— Убийство? На английски? — погледна го крайно заинтригуван Николо.

— Да — кимна брат Гуидо. — Нали си спомняш, че преди няколко години си имахме английски изповедник, брат Джайлс от Кеймбридж? Та той научи чичо на този език, за да може да разшири търговията си, а нас учеше на английски в учебната стая. Затова съм напълно сигурен, че чичо заговори накрая на английски, за да го използва като някакъв шифър, така че да не го разбере никой друг. С което искаше да ни каже, че е убит нарочно. — О, ясно. Значи затова не можах да разбера нищичко. Моят английски е по-малко и от английския на шотландец. Но когато брат Гуидо премести сините си очи към вратата, където се бе облегал Ток, аз разбрах, че не от мен е искал лорд Силвио да скрие последните си думи. — А след това — продължи монахът — ми каза „да следвам светлината“.

Зачаках брат Гуидо да спомене и за златния пръстен за палец, който лорд Силвио предаде на своя племенник, но не чух нищо по този въпрос. Като се замислих, си дадох сметка, че лявата ръка на монаха нито за миг не излезе от широкия десен ръкав на расото му. Мислено свих рамене — може би иска да си има някакъв спомен от своя чичо, а ако го покаже, вероятно би го изгубил. (Напълно го разбирах.) Ала мислите ми бяха най-грубо прекъснати от новия господар на фамилията Дела Торе, който се разсмя съвсем искрено — неприятен, грачещ звук, който би прилягал повече на коледна пуйка, отколкото на новопроизведен лорд.

— Убийство, така ли? Безценно! Баща ми — убит! И може би съм го сторил аз, нали?

Изчакахме го мълчаливо да се наслади на остроумието си.

— Опасявам се обаче, че не съм аз, макар да не мога да отрека, че понякога съм си го мислил — отбеляза по едно време Николо. Изкашля се, за да се овладее, изтри просълзените си от смях очи и продължи: — А сега, братовчеде, възнамерявам да ти докажа защо аз съм интелектуалецът в семейството, човекът с академично образование, а ти не ставаш за нищо друго, освен да разкарваш дървените си сандали по плочите на манастирите!

Идваше ми да му река, че брат Гуидо е прочел много повече книги от който и да е друг, когато познавах, но Николо очевидно бе погълнат от собствената си риторика. Подобно на адвокат, той пъхна палци в подмишниците на жилетката си и запита важно:

— Би ли ми повторил *точно* какво каза моят баща с предсмъртния си дъх?

Брат Гуидо се помести неспокойно и отговори:

— Вече ти казах. — Той ме сграбчи за качулката, придърпа ме и изрече: „Убийство!“ Каза го два пъти, а след това допълни: „Следвай светлината“.

— „Убийство“ ли бе точната дума, която изрече, или „Бисто“?

Тъмните вежди на брат Гуидо се сбърчиха и той промърмори:

— Всъщност... може и да беше точно така.

Никак не ми беше приятно да се съглася с Николо, но от неговите уста предсмъртните думи на баща му излязоха по-автентично.

— Наистина звучеше по-скоро като „Бисто“ — обадох се накрая. — Така де, аз не знам и капчица английски, освен ако не броите ругатните, научени от разните търговци, с които съм се чукала, но... — Не довърших.

Погледите на братовчедите бяха все така втренчени един в друг, сякаш не бях казала нищо. Пръв се обади брат Гуидо:

— И защо да казва „Бисто“? Какво означава това? Никога не съм чувал подобна дума.

— Скъпи ми братовчедо — ухили се злобно Николо, — само защото *ти* не си чувал думата не означава, че тя не съществува! Тя не само съществува, но означава и точно място. *Това* тук е Бисто!

И обгърна с жест огромната стая.

— Тази стая ли? — възкликна изумено брат Гуидо.

— Не. По-скоро сградата, къщата, кулата, в която се намираме. Кръстена е „Бисто“ — подметна злостно братовчед му.

— Нещо не разбирам — изфъфли монахът.

Аз също не разбирах.

Николо се надигна на пръсти и се изпъчи като адвокат, очевидно наслаждавайки се на унижението, на което подлага братовчед си.

— Позволи ми да ти припомня част от местната история, защото очевидно си отсъствал твърде дълго от нашия град — рече самодоволно. — Тази кула е същото онова място, където някога нашият далечен предшественик Уголино дела Герардеска е бил хвърлен в затвора за държавна измяна заедно с двамата си племенници. И в същата тази стая, където се намираме сега, те са били

оставени да умрат от глад в продължение на деветдесет дена. — При тези думи Николо направи заплашително крачка напред към монаха. — Не може да не си спомняш тази история, братовчеде! Защото *най-големият* от племенниците му — натърти зловещо, — усещайки, че умира, предложил на чичо си да отхапе от плътта му, за да се спаси. И така, в същата тази стая, в която се намираме сега, Уголино изял своя любим племенник *жив*.

Злобата му вече бе неприкрита и недвусмислена. Потреперих, когато пред вътрешния ми взор пищното обзавеждане наоколо изчезна и кулата пак се превърна в студен каменен затвор, зад чиито стени са се разиграли подобни ужасии. Воднистите очи на Николо заблестяха — безсъмнено и той виждаше същото, само че му се наслаждаваше, а аз усетих, че моят приятел е в огромна опасност и мислено благодарих на звездите за присъствието на Ток.

Ала брат Гуидо срещна погледа на братовчед си, без да трепне, с кураж, който ме накара да го харесам още повече.

— Разбира се, че знам тази история. Зверствата на Уголино са отлично документирани в Тринайсета песен на Дантевия „Ад“, когато той среща поета в седмия кръг на ада. — При други обстоятелства бих изръкопляскала, защото брат Гуидо определено спечели съревнованието по четенето на книги. — Само не знаех, че това място е било кръстено „Бисто“.

Поставен в неизгодна позиция, Николо сведе очи и се обърна и присъстващите малко се поотпуснаха.

— Е, сега вече знаеш — рече накрая. — Радвам се, че го научи именно от мен. И след като най-сетне беше просветен, дори и човек с твоите ограничени възможности би трябвало да схване, че баща ми просто е искал да ти каже да дойдеш до кулата Бисто, за да ми съобщиш за смъртта му.

— А светлината? — не се предаваше брат Гуидо. — Вероятно твоите величайши знания съдържат някаква информация относно това какво е имал предвид чичо, когато каза да „следвам светлината“?

Ала Николо вече бе изгубил интерес към последните думи на баща си. Той само махна с ръка и промърмори:

— Стигнахте дотук благодарение на факлата на Ток, нали така? За друго не знам. А и си имам по-важна работа. Фабрицио!

Негърчето се появи в стаята толкова бързо, че веднага разбрах, че е подслушвало до вратата. Изгледах го презрително. Обиграният подслушвач като мен отлично знае, че преди да влезе, когато е повикан, трябва да изчака няколко удара на сърцето, за да не се издаде.

Брат Гуидо веднага схвана намека.

— Е, в такъв случай ще те оставя насаме с твоята *скръб* — натърти и се поклони, без изобщо да си прави труда да скрива отвращението си.

Почти бяхме стигнали до вратата и Николо вече бе започнал да гали косата на момчето, когато изстреля заключителните си думи:

— О, и, братовчедо, остани в двореца — като мой гост, разбира се, защото имаме да обсъждаме доста неща. Семейни въпроси, ако се досещаш. Не заминавай никъде, разбра ли? Ток, постарай се той да не ходи никъде!

И двамата с брат Гуидо забелязахме погледите, разменени между наемника и новия му господар при затварянето на вратата. *Кралят умря, да живее кралят*. И двамата разбрахме, че старият ред си е отишъл и че на негово място се е възцарил новият режим — любимият племенник е бил изхвърлен, а черната овца на семейството триумфира.

И двамата с брат Гуидо бяхме наясно, че току-що Ток бе получил задачата да го убие.

ПЕТА ГЛАВА

Когато излязохме, първоначално тръгнахме хрисимо след Ток. Ала само един поглед и едно леко стискане на ръката ми от страна на монаха ми бяха напълно достатъчни като знак да побягна и да се гмурна в тълпите. Запровирахме се през претъпканите от народ улици и едва когато стигнахме до брега на реката и се уверихме, че сме се изплъзнали на преследвача си, си позволихме да се облегнем на перилата, за да си поемем въздух. Накрая аз успях да изфъфля:

— А сега накъде?

Брат Гуидо поклати глава и смотоледи задъхано:

— Вече не можем да се върнем в двореца. Единствената ни надежда е да слезем надолу по реката до палата на Медичите и сами да поискаме аудиенция при Лоренцо Великолепния.

— Без протекцията на чичо ти?

— И какъв друг избор имаме? Можем само да се надяваме, че семейното ми име ще бъде достатъчно. Освен това разполагаме с рисунката като допълнителна гаранция. Хайде, ела!

Побягнахме, колкото сили имахме, по Лунгарно Медичо, провирайки се между тъмните фигури на празнуващите, докато накрая не зърнахме пред очите си червения колос, познат като палат на Медичите. Когато насочих поглед към постройката, издигаща се напред мрака — огромна, отблъскваща, с цвят на сурово месо — се изпълних с грозно предчувствие, обаче толкова силно, че едва не изпразних червата си. Сграбчих брат Гуидо за ръкава на расото и извиках задъхано:

— Недей! Нещо не е наред!

— Много неща не са наред, синьорина, но все пак трябва да сторим нещо. Не можем вечно да бягаме — отговори той и се приближи към величественото стълбище, осветено от множество запалени факли, където двама въоръжени стражи разговаряха с трети човек — сигурно търговец или от празнуващите. Но в импозантния ръст на човека имаше нещо познато, като че ли бяхме виждали вече тези широки рамене. Великанът се обърна.

Третият човек беше Ток.

— Това са те! — изкрещя той на стражите. — Бързо! — И ни подгони.

По дяволите! Ама как е успял да ни изпревари? Обърнахме се и побягнахме обратно към реката, но се оказа, че от двете страни сме притиснати от тълпите. (Но какво чакат тези хора? Като че ли се бяха събрали, за да видят залавянето ни.)

Брат Гуидо ме поведе бързо към малък частен пристан. Започна да развързва въжето на единствената закотвена там лодка, но междувременно Ток вече трополеше по дъските на пристана, следван плътно от стражите на Медичите. По-бърза и от светкавица, аз измъкнах ножа от зелено стъкло от жартиера си и срязвах въжето. След един благодарен поглед от страна на брат Гуидо двамата се строполихме на дъното на лодката, задъхани като улични псета, с дробове и крайници, изгарящи от болка.

Докато течението ни отнасяше към средата на тъмната река, зърнахме Ток, приведен ниско над пристана, гледащ кръвнишки след нас. И когато брат Гуидо измъкна две почти разцепени гребла от дъното на малката лодка, аз се почувствах достатъчно спокойна, та да помахам на великана, който ни беше изпуснал. След малко той се превърна в пигмей, а накрая, при поредния завой на реката, изчезна от погледа ми.

— И сега какво? — попитах.

Брат Гуидо се опитваше да управлява спасителния ни съд, за да го задържи наред буйното течение на реката. Поклати глава. Тъмните му къдрици бяха залепнали по челото му от пот.

— За първи път мога спокойно да кажа, че нямам никаква представа какво да правим оттук нататък. Чичо ми — нашето единствено спасение, го няма. Подписах смъртната му присъда в мига, в който седнах до него на фестивала. Разбрали са, че ще му покажа „Примавера“. Ти беше права — трябваше да отидем при него скрито.

Права или не, сега не беше време да се правя на важна.

— Виновни са стридите — отбелязах, най-сетне имаща възможността да споделя с него едно свое подозрение от снощи. — Златното плато със стридите е било предназначено за нас — за да убие цялото семейство начело на масата.

Той кимна в знак на съгласие и отбеляза:

— В такъв случай трябва да благодарим на Бога, че никой от нас не хапна от тях — ти, защото не ги обичаш, а аз заради постите. Да, светецът действително ме спаси.

Може би. Но потреперих, когато се сетих, че му се размина само на косъм да хапне от стридите, които му бях отделила за закуска — ако не беше връхлитането на Ток, той щеше да сподели съдбата на чичо си. Иронията във всичко това бе, че сега същият този Ток бе изпратен да ни убие от Николо, който, ако беше постъпил като добър син и се бе появил на вечерята, щеше да яде от същото това плато и също да умре. Майко Божия! От математиката на убийствата получих главоболие!

— Ако не по този начин — обади се отново брат Гуидо, — щяха да се справят с него по друг. И сега ние не можем да осъществим аудиенцията си при Лоренцо Медичи — единственият човек, който би могъл да ни спаси. Направо не знам какво да предложа, нито къде да те заведа. Носим се по течението — в буквален и в преносен смисъл. Ние сме като лист отбрулен по водите на реката и затова се налага да се оставим в Божиите ръце.

Обаче аз нямах никакво намерение да позволявам на Бога да ръководи шоуто.

— Не можем да се предадем така лесно! — извиках. — Все трябва да има място, където можем да отидем!

Брат Гуидо ме погледна в очите. Неговите бяха безизразни и смирени.

— Не — поклати глава. — Ако не се случи някакво чудо, с нас е свършено.

Огледах се, отчаяно търсейки някакво разрешение на въпроса, но единственото, което зърнах, бе странният пейзаж от тъмни къщи, подредени от двете страни на Арно. А после, подобно на проблясък на Полярната звезда, в един от прозорците се появи светлинка. После още една. А след това по цялото протежение на брега, нагоре и надолу — всеки прозорец, всяка врата, всяка тераса и балкон, се изпълниха с факли и свещи. Всяка лампа беше запалена, всяко огнище — накладено, всяка кутийка огниво — отворена. Възможно ли е това да е свързано с нас? Възможно ли е това да означава, че Ток бе вдигнал на крак целия град и сега всички се опитват да ни открият? Не, разбира се, че не. Защото вече цяла Пиза бе залята от светлина, подобно на едно божествено съзвездие. А после, докато се оглеждахме,

светлинките наводниха реката като звезди, плъзгащи се по повърхността на водата — тълпите от двата бряга започнаха да пускат малки хартиени лодчици с по една запалена свещ. Тази огнена флотилия се понесе заедно с нас по течението, докато накрая не обкръжи малката ни лодка, подобно на огнени цветя. Въпреки положението, в което се намирахме, аз се усмигнах щастливо. Забелязах, че брат Гуидо също се усмихва.

— Това ли е нашето чудо? — попитах го аз.

— Може би — кимна той. — Това е празникът на светлината — Луминара, който се провежда всяка година вечерта в деня на свети Раниери. Трябваше да се сетя, че...

Млъкна, сякаш се бе задавил, и аз се приведох към него, като в притеснението си изхвърлих моето весло през борда. Уплаших се да не би да е получил сърдечен пристъп. Може и да беше пораженец, ала той бе единственият съюзник, който ми бе останал на този свят. Златистият отблясък на хилядите свещи бе напълно достатъчен, за да видя колко бе преbledнял.

— Какво има? — извиках, а когато той не отговори, аз го хванах за раменете и го разтърсих. — Брат Гуидо, какво става?

— Светлината! — прошепна накрая той, а очите, с които ме погледна, бяха по-ярки и от най-ярката факла в Пиза през тази нощ. — Следвай светлината! Чичо ми ни показва пътя! Значи последните му думи към мен са посочили пътя ни за бягство!

Сърцето ми се разгуптя като обезумяло.

— Но къде отиват тези лодчици? Накъде води светлината?

Той посочи надолу и отвърна протичко:

— Към морето.

И ние продължихме да следваме безбройните хартиени лодчици, отнасящи своите свещи към морето.

Ала много скоро, преди църковните камбани на града да отброят следващия четвърт час, започнахме да си даваме сметка, че крайната ни цел не е открито море, а място, което е значително по-близо. Защото една прищявка на течението принуждаваше всяка хартиена лодка да се насочи към едно широко заливче — нещо като чудо, което, подобно на езеро, бе разположено в подножието на огромна, подобна на замък постройка. А завоят на реката на същото това място означаваше, че

свещите трябваше да спрат. Огнените лилии се събираха бързо, образувайки огнено езеро — безсъмнено прекрасна гледка.

На този етап почувствах три неща.

Прима коза: Удивление от гледката.

Секонда коза: Облекчение, че в крайна сметка няма да излезем в открито море с това подобие на воден съд, което при това разполагаше само с едно гребло и вече се пълнеше с вода.

Терца коза: Все по-нарастващ страх, че всеки момент ще пламнем. Но съвсем скоро стана ясно, че хилядите свещи в хартиените лодки биват изгасяни от някого или от нещо, защото в мига, в който достигнеха брега, те угасваха — така бързо, както и бяха запалени. Докато лодката ни се носеше по течението, забелязахме безброй тъмни фигури, всяка от тях с кофа в ръка, които изгасяха свещите в мига, в който се доближаваха до тях. Предположих, че са наети за тази работа от гражданите, за да намалят риска от избухването на пожар в тази суха пролетна нощ, ала нещо тайнствено и безмълвно в действията на тези хора ме накара да замълча и да се сниша на дъното на лодката още при първия знак с ръка на брат Гуидо. Лодката ни се спря в крайбрежните храсталаци и ние изпълзахме предпазливо сред тях. Брат Гуидо веднага ме придърпа на земята.

— Къде сме? — прошепнах.

— Това е Фортеца Векиа — старият замък. Виждаш ли назъбената кула горе?

Надникнах внимателно между листата на храстите и прошепнах:

— Нарече го „старият замък“. А сега какво е?

— Арсеналът на града.

Дори и аз бях наясно какво означава арсенал — спала съм с достатъчно корабостроители. Но също така знаех, не за работата си те са зависими от дневната светлина. Не бях чувала някой да работи нощем.

— Какво става тук? — продължих да шепна.

Брат Гуидо сви рамене и ми направи знак да тръгваме. Приведени о две, ние изпълзахме от шубраците и се насочихме към подножието на крепостта. Поехме по протежението на оградната стена, скрити в огромната ѝ сянка. Когато приближихме входа, дочухме звуците от строителството — чукане, запояване, рязане с трион, както и виковете на работниците, които, благодарение на

някакъв странен акустичен трик, не достигаха до откритите води на реката.

— Завоят на реката, както и дебелината на крепостните стени очевидно задържат звуците и не им позволяват да бъдат чути от града — прошепна брат Гуидо.

Посочи нещо нагоре — малка врата, през която влязохме. Над нас се извисяваше порутената кула на стария замък, с поизронена спираловидна стълба и гарвани, гнездящи в бойниците. Започнахме да се изкачваме нагоре, за да се отдалечим от оглушителната какофония от звуци, и накрая стигнахме самия връх на кулата. Зад нас Пиза проблясваше като небесния свод на Венера. Ала под нас се простираше гледка, принадлежаща към селенията на Марс.

По изкуственото езеро във вътрешността на огромния, полуразрушен замък бе наредена цяла флотилия гигантски кораби на различни етапи на завършване. С яките си носове и назъбените предни части те бяха точни копия на картината, която бях зърнала онзи ден.

— Корабът от кулата! — прошепнах възбудено на брат Гуидо в миг на просветление.

Той закима ентусиазирано. И той го бе осъзнал — видът на тези бойни кораби бе изобразен с абсолютна точност над вратата на Наклонената кула в Пиза. Знак, следа, шифър, записан в камъка. Бях сигурна повече от всякога, че тази бойна флотилия е по някакъв начин свързана с „Пролетта“ и рисунката, скрита в корсажа ми.

Загледах се в осветените от факлите работници — бяха стотици и хиляди. Майсторите на платна бяха напъплили мачтите подобно на мравки, а заварчиците приличаха на дяволи от ада с нажежените си инструменти. До носа ми достигна уханието на сандалово дърво, миризмата на катрана от въжетата и на корабното платно на мачтите. Брат Гуидо ме потупа лекичко по рамото. Обърнах се, за да видя какво ми показва — там, от другата страна на реката, където всичко бе потънало в мрак, се очертаваше неясният корпус на друг кораб, а след него на още един и още един — докъдето ти око види. Вече разбрах защо бяха поставили хора до брега, за да гасят свещите — ако бяха достигнали по-надолу по реката, щяха да подпалят цялата армада и да я превърнат във въглени. Корабите отвъд замъка бяха напълно готови за отплаване. Наблюдателницата на най-близкия от тях се намираще току под върха на кулата, на който бяхме застанали, и почти на същата

височина. Знамето на Пиза с характерния кръст на града плющеше толкова близо до мен, че бих могла да го хвана. *Мадонна!* Ама какво става тук?

Очевидно ахването ми е било много по-високо, отколкото съм си дала сметка, защото веднага след това отдолу се чува викове и корабостроителите започнаха да ни сочат. Половин дузина от тях се втурнаха по спираловидната стълба.

— Към реката! — изкрещя брат Гуидо и сграбчи ръката ми, сякаш се канеше да скочи в мрачната бездна под нас.

Дръпнах ръката му толкова силно, че едва не я изкарах от рамото му, и изкрещях:

— Да не си полудял?! Твърде високо е! — И наистина — от мастиленочерната вода ни отделяха най-малко дванайсет метра. — Ето тук! — посочих и скочих — уж по посока на реката, но всъщност към наблюдателницата на мачтата на най-близкия кораб. Протегнах ръка към монаха и го подканих: — Хайде, скачай!

Той отскочи, обаче расото му се оплете в краката и той едва успя да се залови за перилата на наблюдателницата. Сграбчих и двете му ръце и прошепнах:

— Само не се паникьосвай! — Погледнах го в изпълнените с ужас очи и допълних: — Не се страхувай! Държа те! — Нищо че бедните ми рамена вече щяха да изскочат от ямките си под силата на тежестта му. — Опитай се да се хванеш с крака за въжетата!

Сандалите му намериха въжетата и той успя да се задържи за тях с крака. Но в мига, в който се уверих, че е стабилен, аз вече се спусках по съседното въже като същинска корабна майmunка. Ако успеем да стигнем до брега, преди те да стигнат нас... *ако успеем да стигнем до брега, преди те да успеят да стигнат нас...* Вече бях на палубата, но веднага след това дочух скърцане на дъски зад гърба си.

— В капан сме! — изсъсках по посока на слизация по другото въже монах. — В трюма, бързо! — посочих решетката и скочих, а брат Гуидо ме последва толкова бързо, че едва не ме смачка.

Претърколихме се зад купчина чували и затаихме дъх. Над главите ни прозвучаха стъпки, последва скърцане на нови дъски, човешки гласове, задаващи въпроси. Решетката бе заляна от светлина на факла. Търсеха ни. Знаех, че ако се сетят да слязат тук, ще ни

открит. Но след едно плъзване на факлата стъпките по дъските се отдалечиха — тръгнаха да ни търсят на другия кораб.

След известно време брат Гуидо се опита да се надигне, обаче аз го дръпнах обратно надолу — не трябваше да се показваме, докато не сме сигурни, че теренът е съвсем чист. Реших да преброя хиляда удара на сърцето, обаче бях преброила едва до триста, когато в стомаха си усетих едно познато разтърсване. Скочих като стрела и просъсках:

— Движим се! — Брат Гуидо също скочи на крака. — Бързо!

Изкатерихме се на палубата, но докато стигнем до перилата, разстоянието между нас и брега вече беше станало толкова голямо, че ако скочехме, със сигурност щяхме да се удавим. Обърнахме се бавно, напълно съзнавайки какво ще видим зад гърбовете си. Бяхме наобиколени от факли, подредени в полукръг, всяка от тях осветяваща грозната мутра на моряка, който я държеше. Загорели, целите в белези и беззъби до последния от тях, сбръчкани и натъпкани с мускули като чували с орехи, те не изглеждаха никак доволни да ни видят. Мамка му!

Най-високият и най-грозният направи няколко крачки към нас — очевидно беше капитанът. Насочи факлата си към лицето на брат Гуидо, а първият му помощник стори същото пред моето. Само дето поздравът към мен се състоеше от похотлива усмивка и опипване на гърдите. Изплюх се в лицето му само миг преди неговият капитан лично да му зашлеви звучна плесница. Първият помощник се обърна, за да изплюе един зъб (вероятно последния си), след което продължи да изпълнява задълженията си с факлата, без да прояви никакви лоши чувства към капитана. Майко Божия! Ама че грубияни!

Брат Гуидо се наежи от обидата срещу моята персона и очевидно реши да премине в нападение.

— Аз съм племенникът на лорд Силвио дела Торе! — обяви на висок глас, като че ли се намираше пред самия папа.

Капитанът обаче като че ли не се впечатли особено.

— Е, и? — отбеляза, крайно пестелив на думи.

— И настоявам веднага да ни пуснете да си отидем в мир!

Капитанът си пое дълбоко дъх и започна да чеше сухата си брада и чешеше ли, чешеше, докато накрая въшките не се разпълзяха по цялата му ръка. Ако на борда на кораба имаше аптекар, очевидно щеше да възприеме работата си тук като златна мина.

— Не можем да сторим подобно нещо — прозвуча накрая отговорът. Не беше особено враждебен, по-скоро — делови. — Щом веднъж сте се озовали тук, оставете тук!

— И къде е това *тук*! — изстреля брат Гуидо, поощрен от безразличието на капитана.

— Това тук е флотата на „Бисто“!

Забелязах как очите на монаха блесват от изненада, ала веднага след това се затварят, когато капитанът го цапардоса с дръжката на факлата си.

Това бе само миг преди първият му помощник да стори същото и с мен, откъдето нататък всичко ми причерня.

ШЕСТА ГЛАВА

Дадох си сметка за три неща:

Прима коза: Някой имаше силно главоболие.

Секонда коза: Някой стенеше подобно на агнец на заколение.

Терца коза: Когато отворих очи, си помислих, че не съм ги отворила, защото в началото всичко тънеше в непрогледен мрак. Полежах така неподвижно известно време, но достатъчно дълго, за да схвана, че силното главоболие е лично мое и че аз бях въпросният стенещ агнец. Спомних си как ме бяха ударили по главата и от люшкането под себе си схванах, че сме на борда на кораб. Ние ли? А, да, брат Гуидо също беше тук. Един по-силен тласък на кораба ме претърколи върху тялото му, обаче той си лежеше все така в безсъзнание.

Да не би да беше мъртъв?

Тази мисъл ме накара да се изправа на лакът, нищо че главата ми забарабани дружно със сърцето ми. Започнах да ръгам монаха и да го разтърсвам, докато не го видях да помръдва глава и клепките му да изпърхват, разкривайки прекрасните му сини очи.

— Лучана — изрече той. Но по-скоро като твърдение, сякаш до преди миг ме е сънувал и за него не е имало нищо по-естествено от това първо да види мен. — Къде сме?

Бях дошла на себе си съвсем малко преди него, но напълно достатъчно, за да си отговоря на този конкретен въпрос.

— Отново сме в трюма.

Той се надигна, приседна, простена и се огледа. Както и можеше да се очаква, първата му грижа бе моето състояние. И отново, както можеше да се очаква, облече милото си запитване в думи, които дори и най-ученият аптекар би се препотил да разбере:

— Имаш ли някакви абразии по краниума? Зрителните ти сетива в поносима форма ли са?

— Не разбрах и дума от това, което ме попита, но иначе мога да ти кажа, че съм добре — отговорих, колкото ми бе възможно по-весело. — Е, главата ме боли така, сякаш вътре се е настанил негър с

огромен африкански барабан, а устата ми е пресъхнала като корабен сухар. Но като изключим това, жива съм. А ти?

Той разтри тила си, а след това огледа бледата си ръка за следи от кръв.

— Очевидно и аз съм добре. Засега.

— Засега ли? — изгледах го стреснато. — Да не смяташ, че се канят да ни убият?

По-скоро го чух, отколкото го видях да поклаща глава.

— Не веднага, естествено. Мисля, че имат да изпълняват някаква важна задача, а тази флота — на флагманския кораб „Бисто“ — трябва да достигне крайната си цел навреме. В момента за тях ние сме по-скоро две досадни мухи.

— Смяташ ли, че знаят за картината?

— Надали. Всичко това безспорно е свързано с „Пролетта“, обаче те нямат никаква представа, че и *ние* сме свързани с нея. Можем само да се надяваме, че *ще* ни отведат там, където отиват, и после ще ни освободят.

Надежди, надежди...

— Сега първото, което трябва да сторим, е да прикрием съзнателното си състояние от нашите похитители.

— Моля?

Макар и смътно, забелязах как вдига осветения от луната си пръст към устните.

— Да не им позволим да разберат, че сме будни. Така ще можем по-лесно да ги чуем какво си говорят за нас и какво ни гласят.

Предложението му ми се стори съвсем разумно, а и пулсиращата ми глава се зарадва отново да заеме хоризонтално положение. Затова и двамата заехме предишните си бездиханни пози и зачакахме. И чакахме.

Отгоре не се чуваше нищо — нито стъпки, нито разговори. По едно време дори започнах да се чудя дали капитанът и отвратителният му екипаж не са ни оставили да се носим сами по вълните в поредния призрачен кораб. Бях чувала за подобни страховити морски съдове, които бродели из испанските протоци без никакъв видим екипаж. Накрая се почувствах толкова уморена и изтощена от страх, че се наках наистина да заспя, когато над решетката на трюма забелязахме проблясъка на факла, а малко след това чухме и гласове.

— ... би било чиста загуба на пари, а знаеш колко мразя подобни работи.

Това беше гласът на капитана — човек, който някога е бил образован, вероятно от заможното семейство, но сега гласът му звучеше като корпуса на кораб — оплетен в тиня и водорасли и напукан от морския въздух.

— Май наистина сме ги убили. — Това беше млад глас, необразован, а не на първия помощник, който ме бе ударил.

— Надали. Берело удря хората по главите вече години наред — ако поискам от него да убие някого, той просто ще го убие.

— И сега какво?

— Ще ги задържим. Ако момъкът е благородник, ще го заведем при дон Феранте — може да ни дадат някакъв откуп. А девойката е толкова красива, че за нея ще вземем добри пари на пазара.

— Би могла да направи плаването ни по-приятно. Не съм чукал никоя още от Фамагуста. От онази мръсна туркиня, дето ми лепна въшките!

Задържах дъха си, за да чуя отговора на капитана. Вярно е, че съм от момичетата, които нямат нищо против да се позабавляват, когато имат тази възможност. Но няхах никакво желание да бъда яздена от цял екипаж грозници, при това пълни с въшки, които на всичко отгоре няма да ми платят.

— Изобщо не си го помисляй! Ако е девственица, ще получим още повече пари за нея! Нищо чудно дори самият дон Феранте да пожелае да я вземе — което никога няма да стане, ако е минала през ръцете на пасмина като вас! Затова си дръж оная работа в гащите, иначе като нищо ще ти я клъцна и ще я дам за храна на акулите! Можеш да предупредиш и другарчетата си да го имат предвид!

— Да, капитане — смотолевите порицаният моряк. — А ще ги храним ли, а?

— Защо не? Е, не с целите дажби, разбира се. Но момичето не е добре да е прегладняло, защото циците й трябва да бъдат сочни. А момчето, ако наистина е важна особа — Дела Тори ли рече, какво ли, може да се окаже зле за нас, ако умре, преди да пристигнем...

С тези думи стъпките започнаха да утихват, а ние останахме едновременно доволни и отчаяни. Зачакахме да се възцари пълна тишина, а след това си зашепнахме.

— Е, сега поне знаем, че ще ни нахранят и че засега за нас няма непосредствена опасност. — Това бе гласът на брат Гуидо в ухото ми.

Аз намерих неговото ухо и на свой ред прошепнах:

— Но продължавам да се питам къде ни водят. Жалко, че не чуваме целия разговор. Защото, ако не е някой от градовете на картината, ще се отклоним от пътя си.

— Не може да не е някой от тях — отсече убедено монахът. — Флотата, чичо ми — всичко е свързано. Сигурен съм, че това е някакъв таен заговор и ние вече сме част от него. В името на Дева Мария и на всички светии те уверявам, че отиваме или в Неапол, или в Генуа — нещо, което веднага ще разбере в мига, в който видим слънцето.

Бях впечатлена, но и твърде изтощена, за да го питам как, за бога, ще отгатне посоката ни само по слънцето. Всички знаят, че слънцето е една огромна огнена топка, която се върти около земята — то никога не стои на едно място, така че как изобщо би могло да бъде някакъв маркер? На настоящия етап обаче започнахме да се движим, защото решихме, че ако екипажът разбере, че сме будни, ще ни донесе нещо за хапване. Но след часове наред крачене из нашия тесен затвор и опипване на дървените му стени, през решетката над главите ни забелязахме просветляването на небето. Вече виждахме добре тъмницата си — пространство от три квадратни метра, чийто единствен отвор бе решетката, поставена много високо над главите ни. Разбрахме, че без въже или стълба никога не бихме могли да избягаме оттук. Значи затова всички бяха толкова спокойни за нас — знаеха, че сме приквасени като раци в глинено гърне. Накрая приседнахме обратно на пода, огледахме дупката, в която се намираме, обмислихме вариантите си за действие и стигнахме до извода, че те се свеждат до нула. И тъй като нямахме представа каква ще бъде съдбата ни, не желяхме да планираме нищо и затова просто проследихме напредването на утрото. Насред мълчанието, в което бяхме потънали, посрещнахме един нов феномен — ярък слънчев лъч внезапно нахлу през решетката над нас. Златистата светлина запълзя по стените на трюма и накрая достигна и пода. Брат Гуидо веднага скочи на крака, бърз като лисица, и застана точно под решетката, за да определи местоположението на слънцето. Застанах до него, но не видях почти нищо — след толкова часа в пълен мрак светлината бе твърде ярка за мен, за да различа нещо. Брат Гуидо се огледа и помръкна.

— Какво ти трябва? — попитах.

— Някакъв маркер — перо, молив, въглен. Очевидно е, че приближава пладне, затова трябва да направя измерванията си.

— Не мисля, че тук ще открием подобни неща.

— Хммм.

Той се насочи наляво и започна да чегърта катрана между дъските в стената. Корабът беше толкова нов, че катранът все още не беше засъхнал. Монахът извади доста голямо количество, нави го като дълго перо, а в единия край го сплеска. После се вторачи в пода и отбеляза с малко черно кръстче точката, в която падаше слънчевият лъч от южния край на решетката.

— Какво, по дяволите...

Той вдигна ръка, за да ме накара да замълча, а другата постави на сърцето си. Броеше. Мина доста време, а после, внезапно, отбеляза още една точка — където светлината от същия край на решетката бе променила позицията си. После свърза двете точки с линия, нарисува трета, на пръв поглед случайна точка, и свърза трите в триъгълник. След това изрисува кръг около най-изпъкналите части на триъгълника и започна да пише някакви числа в срещуположните точки. Доскуча ми да го гледам и вдигнах нагоре глава, надявайки се най-сетне някой да ни донесе нещо за хапване. Ала мечтите ми за солено говеждо и корабен ром скоро бяха прекъснати — брат Гуидо се отпусна обратно на колене с лице, блеснало от задоволство.

Той вече разполагаше със своя отговор.

ТРЕТА ЧАСТ
НЕАПОЛ, ЮНИ, 1482 Г.

ПЪРВА ГЛАВА

— Неапол! — провикна се възторжено. — Отиваме в Неапол!

Простенах вътрешно. Надявах се никога да не ми се налага да ходя във варварския юг.

— Сигурен ли си? — изломотих.

— Абсолютно! — отсече. — Намираме се на седем градуса географска ширина, посока юг, и пътуваме със скорост дванайсет възела. Добра скорост, между другото. Очевидно ветровете са благоприятни. — Надраска още някакви числа. — Така изминаваме на ден най-малко по деветдесет левги. При същия попътен вятър бихме могли да изминем и сто и седемдесет левги — отбеляза, като продължаваше да драска цифри и да си мърмори някакви изчисления под носа. — Значи ще стигнем там за три дена!

— Какво?! — Не можех да си представя да стоя цели три дена в тази дупка, обаче брат Гуидо изглеждаше доста доволен, мътните го взели!

— Не се коси! — подметна ми той. — Те няма да ни причинят нищо лошо. Говореха да ни заведат при онзи южен господар — дон Феранте, нали така го казаха? Сега не ни остава нищо друго, освен да се надяваме, че той е мъж на честта и ще се отнесе любезно с нас. — В този момент ми се искаше да вметна, че единственото, което знам за юга, е, че е пълен с престъпници и перверзници, които, когато не достигат жени, чукат и маймуни. Обаче монахът вече бе набрал скорост. — Известно ни е, че чичо ми е възнамерявал да се качи на борда на тази флота, тъй като ми каза да следвам светлината до „Бисто“, което и сторих. Вероятно през цялото време е смятал да ме представи на дон Феранте. А и сега е повече от сигурно, че вече сме оставили зад гърба си убийците, които ни преследваха от Флоренция до Пиза. — Очите му светнаха почти щастливо. — Както и да стоят нещата обаче, важното е, че вече прекарахме една нощ на борда на този кораб. Сега просто трябва да впрегнем здравия си разум, за да проучим мислено какво би могло да ни очаква в Неапол.

Погледнах го въпросително.

— Искан да кажа — поясни, — че трябва да огледаме още веднъж „Пролетта“ и да се концентрираме върху третата грация за някакви знаци относно естеството на връзката на това южно кралство с въпросния заговор.

В този момент имах чувството, че го мразя.

— Но първо трябва да изчакаме да ни нахранят и напоят. Защото едва тогава можем да бъдем сигурни, че ще ни оставят на спокойствие известно време, за да можем да се заемем с нашия анализ.

Мисълта за предстоящата храна малко ме поразвесели, защото аз съм от онези момичета, които мислят преди всичко и най-вече за стомасите си. Но пиршеството, което най-сетне се появи, се оказа крайно незадоволително за този мой ненаситен орган — нечия невидима ръка хвърли през решетката два сухара и четвъртинка вода в кратуна от козя кожа. Водата имаше вкус по-скоро на коза, ала дори и това оскъдно похапване ни даде малко сили. Преместихме се в едно светло ъгълче на трюма, за да огледаме за пореден път картината, която, за наше щастие, се оказа напълно незасегната от приключенията ни.

— Добре — отсече брат Гуидо. — Нека отново разгледаме Трите грации, тъй като между тях има много стабилна връзка, а след това трябва да се постарая да научим всичко, което би могло да се извлече оттук, за онази от тях, която е определена да символизира Неапол. — Погледна ме топло и допълни: — Предлагам отново да започнем с твоите наблюдения, синьорина, тъй като последния път този подход се оказа много успешен!

Не пропуснах да забележа, че той отново бе започнал да се обръща към мен официално, с „госпожице“. Доколкото схващах, наричаше ме по име само когато не се контролираше. Въздъгнах и рекох:

— Хубаво. Но се постарай да не бъдеш толкова шибано груб, ако случайно кажа, че някоя от тях прилича на дървесен дух!

Въпреки целенасочено мръснишкия ми език, той едва потисна усмивката си и кимна:

— Дадено.

— Предполагам, че сега очакваш от мен да ти предоставя моето простонародно мнение, за да можеш после да покриеш всичко с академичните си глупости.

Тук вече той определено се усмихна.

— Както кажеш — изрече.

Вгледах се внимателно в трите грациозни девственици с преплетените ръце.

— И така — започнах, — не знам дали е защото сме на борда на кораб, или защото вече знаем, че те са морски градове държави, обаче роклите им изглеждат... ммм... как да се изразя... някак си воднисти. Нали се сещаш — прозрачни и завихрени, и блестящи.

— Прозирни.

Изгледах го кръвнишки и продължих:

— Ръкавът на дясната грация е развяван от вятъра и прилича доста на ангелско крило. — Погледнах косо монаха, за да проверя дали няма да ми се присмее на сравнението, както беше направил с дървесния дух.

Той се вторачи неуверено и накрая проточи:

— Добреееее. — Сякаш изтегляше парче нагорещено стъкло.

— Косите им също. Изглеждат като развявани от морския бриз.

— Добре. Друго?

— Както казах и преди, те танцуват. И някак си по-скоро пристъпват навътре, една към друга, а не се отдръпват. Тежестта им пада на предния крак, ето така!

Изправих се, за да му демонстрирам, с пълното съзнание, че представлявам прекрасна гледка в осветения трюм. А после ефектът бе развален от внезапно накланяне на кораба, което ме събори директно върху задника ми. Като истински джентълмен, брат Гуидо се изправи, за да ми помогне, обаче аз вече бях заела обратно мястото си и прикрих срама си, като продължих:

— Според мен това би трябвало да означава, че се групират заедно, като една сила.

— Алианс! Морски алианс! — почти извика монахът. — Те са абсолютно свързани заедно и отдадени една на друга. Само дето... не...

— Какво?

— Пиза. Останалите две грации се гледат една друга, а тя гледа директно към Ботичели, както вече казахме.

— Освен това — отбелязах, защото го забелязвах за първи път — тя е оставила презрамката на роклята ѝ да се свлече по рамото ѝ. Стар

женски трик.

— За да събуди интереса му ли?

— Ако под това имаш предвид дали тя се надява той да я изуча, тогава да.

— Но виж нещо друго! — възкликна брат Гуидо, без да обръща внимание на езика ми. — Той също е оголил едното си рамо, защото туниката му е праметната по диагонал, по класическата мода. Възможно ли е тя просто да го имитира, за да докаже връзката между тях двамата?

— Може пък да зяпа художника само за да подсказе пределно ясно, че именно *тя* е отправната точка за разгадаване на загадката?

Брат Гуидо разтри тила си, където го бе ударил капитанът, и рече:

— Добре. Предлагам засега да оставим този въпрос. Мисля, че прибързваме, като насочваме вниманието си към Ботичели, защото, според мен, Меркурий е една от последните фигури в това пътешествие.

— Защо? — вирнах войнствено брадичка.

— Както разбрахме още във Фиезоле, с кадуцей си той разбърква облаците, като при това го прави по посока на часовниковата стрелка, от ляво на дясно. А пейзажът, от който виждаме само малки парчета между дърветата, се променя от студено синьо вляво до златисто жълто вдясно, с пристигането на Флора.

— Хмммм — промърморих. — Е, добре. Исках още да кажа, че всички те носят перли, които са рожби на морето! — Последното го изрекох триумфално, опипвайки собствената си перла в пъпа ми.

Брат Гуидо се вгледа по-добре в картината и добави:

— Виждам, че грациите вляво и вдясно носят по една скъпа брошка и по един медальон на вратовете си.

— Върху косата ѝ! — вметнах победоносно.

— Моля?

— Върху косата ѝ! Ето, погледни! — подканих го. Вече бе започнало да ми става забавно. — Виж! Лявата грация носи брошка, закрепена за корсажа ѝ. Обаче медальонът на дясната грация е окачен на една от плитките ѝ!

— Напълно си права! — възкликна той и ме дари с най-ослепителната и красива усмивка на света. По-голяма награда не ми и

трябваше. — И двата накита обаче са украсени с рубини. Но къде са перлите на „Пиза“, средната грация?

Посочих му самодоволно. Нямаше никакво съмнение, че по въпросите на модата специалистът бях аз.

— Ето, виж! Втъкани са в яката на роклята ѝ. Вярно е, че са дребни и не толкова скъпи, но все пак са перли!

Той кимна и отбеляза:

— Възможно ли е стойността на бижутата да подсказва и относителното богатство на съответния град държава? Може би Неапол и Генуа са по-богати от Пиза, а?

— Кой, югът ли? — изгледах го невярващо и поклатих глава. — Чувала съм, че когато козите им торби се изпразнят, започвали да си пият пикнята — толкова били бедни.

— Не мога да споря с подобни подробни познания — отбеляза кисело той, — но мисля, че по принцип си права. Северните държави наистина са по-богати. Значи тези бижута не обозначават богатствата им.

— От друга страна, Пиза може би също си има брошка, но тъй като е с гръб към нас, не можем да я видим.

Брат Гуидо ме погледна безизразно, неспособен да схване моята логика. После тръсна глава, за да прогони мисълта ми като досадна муха, и рече:

— Да, но сега нямаме време да се задълбочаваме във въпроса кое може да присъства, но остава невидимо, в една по принцип фикционална сцена от въображаемо платно! Иначе въпросът ти определено носи голям философски заряд.

Сега беше мой ред да го погледна втрещено. Никога досега не бях обвинявана в наличие на философски заряд. За да сменя темата, побързах да отсека:

— Но ще ти кажа нещо важно — бижутата изглеждат съвсем истински.

— Истински ли?

— Да, истински. Като съществуващи. Всичко останало изглежда... ами... измислено. Приказно. Обаче бижутата на двете грации са си съвсем реални. — Посочих му. — Погледни медальона на Неапол — основа от тъмно злато, рубин в центъра, три висящи перли,

с правилното тегло и сянка, поставени в обков от бяло злато! — Бях научила доста думички от професионалния жаргон на Бембо.

Лицето на монаха се озари от просветление.

— Искаш да кажеш, че всичко останало е тропа — извинявай, типологичен образ, роден от въображението на Ботичели, обаче бижутата са съществуващи бижута, взети от реалния живот, така ли?

— Точно така. — Е, нямах предвид точно това, но когато става въпрос за обиране на лаврите, не съм от най-срамежливите.

— Значи... — Тук вече почти виждах с очите си как мисълта на брат Гуидо изпреварва доста по-бавния му език. — Значи според теб Грациите са *реални хора*?

Защо пък не?

— Точно така — кимнах. — Ето, аз също съм реална, обаче позирах за образа на Флора. Защо тогава и тези три девици да не са реални дами? Е, може би без Пиза. Мисля, че тя е типологичен образ, така де, „тропа“, както я нарече, и гледа към Ботичели, за да ни подсказе, че тя е началото. Обаче другите две, вляво и вдясно от нея, са истински дами. Виж! Те дори приличат на истински „хора“ — чертите на всяка от тях са твърде различни от тези на другата.

— Напълно си права. Вярно е, първоначално решихме, че те са взаимозаменяеми, толкова си приличат. Но може би защото именно такава се очаква да бъде впечатлението на наблюдаващия от пръв поглед, така че да се досети, че „градовете“ са сходни, което ще рече — морски. Но когато се вгледаш, забелязваш, че са доста различни. Номерът е в детайлите. Знаци, Лучана, дават ни се знаци!

Сърцето ми се стопли, когато го чух да изрича първото ми име.

— А кои са те, познаваш ли ги? — попитах.

— Мисля, че една от тях познавам — отговори той. — Защото лицето вляво никога не може да бъде забравено. Видях я много отдавна, когато двамата с братовчед ми ходихме във Флоренция с чичо ми, лека му пръст. Трябваше да присъстваме на турнир, организиран в чест на Джулиано де Медичи, нещастният брат на Лоренцо Великолепния.

(Сигурно си спомняте, че същият е посечен от фамилията Паци в катедралата.)

— Та тя беше там, в ложата, и приличаше на Гуиневир.

— На кого?

— Няма значение — махна с ръка той, потънал в спомени. —
Беше красива като летен ден. Беше метресата на Джулиано —
Симонета Катано.

— „Перлата на Генуа“? — подскочих аз.

Сега беше негов ред да се изненада.

— Чувала си за нея?

— Много пъти — разсмях се аз. — Това беше коронният номер
на Бембо, когато предлагаше перлите си. „Заповядайте, милейди —
опитах се да имитирам вече мъртвия си клиент, — на този свят има
само една перла, по-красива от тази, и това е Симонета Катано,
перлата на Генуа!“ Да, спомням си я много добре. А когато тя почина
от охтика, той беше съсипан, защото му се наложи да си измисля нов
търговски трик.

Усмяхнах се, припомняйки си странностите на някогашния си
любовник, но после вдигнах уплашено очи, притеснена, че брат Гуидо
вероятно няма да одобри подобно безсърдечие. Ала той се оказа твърде
развълнуван, за да го забележи — ако изобщо ме беше чул до края.

— Всичко се връзва! — възкликна. — Първоначално си
помислих, че носят бяло, защото са... девици. — Едва не се задави при
тази дума. — Така де, искам да кажа в смисъл на весталки. — Свих
рамене. — Но сега вече схващам, че те всъщност са *починали*! Ти беше
права за ангелското крило. Грацията вдясно и тази вляво са истински
жени, които вече *са мъртви*!

— Добре — кимнах аз. — Значи вече сме наясно, че лявата
грация е Генуа, тъй като смятаме, че тя е портрет на Симонета Катано,
нали?

— Абсолютно сигурен съм, след като огледах лицето!

— Виж тук! Тя носи перла над челото си! По-ясен знак от това,
здраве му кажи!

— Наистина. Никога досега не съм виждал по-голяма. Е, значи
това е изяснено.

Докато се помествах, без малко да оголя слабините си, но бързо
се оправих. Не исках да развалям приятелската атмосфера.

— И така — продължих, — щом тя е Генуа, а ние със сигурност
сме се запътили към Неапол, то тогава тя е *последната* фигура, а не
следващата!

— Именно! Значи поне вече знаем къде завършва приключението.

Направо не можех да си представя за пътешествието, което ни предстоеше — целият този път до чуждата Генуа, която бе в другия край на нашия велик полуостров.

— Да отбележим, че за образа на Генуа все пак поназнайваме нещичко, но за Неапол не знаем абсолютно нищо, което не е добре, защото съвсем скоро ще се озовем там.

— Права си — кимна брат Гуидо, видимо умърлушен след последния ни триумф. — Значи да се концентрираме върху образа на „Неапол“. Първо да обобщим онова, което знаем: тя е мъртва и носи медальон, окачен на плитката ѝ. И е много красива.

— Не е лоша — свих рамене.

Той се усмихна и допълни:

— Би могло да се каже дори, че е най-красивата от всички останали.

Това вече ми дойде в повече.

— Коя, тази ли? Тази нещастна кукличка с бледа кожа?! Ти сляп ли си или какво?! Всеки глупак може да види, че аз изглеждам много по-добре от нея!

— Не ме разбра правилно. Исках да кажа, че просто кожата ѝ е красива — реши да прекрати дразненето си брат Гуидо. — Много по-бяла е, отколкото на останалите девизи.

— О, ясно — кимнах и се нацупих недоволно. — А е и доста поруса.

— И така, да обобщим — следата ни е руса девица с много бяла кожа, починала, която е свързана с Неапол. Хммм...

Като никога брат Гуидо се оказа объркан — дотолкова, че пак започна да разтрива тила си. Изглеждаше толкова унил, че реших да го развеселя с думите:

— Не е ли това мястото, където ти се появяваш на бял кон, развял знанията си от книгите?

Но дори и това признание на знанията му не успя да подобри настроението му. Усмихна ми се накриво и промърмори:

— Не съм много сигурен какво биха помогнали моите знания в случая. Твоите наблюдения, почерпени от самата картина, струват много повече от моите знания.

Няма съмнение, че това беше голям комплимент, който не можеше да не бъде върнат.

— И все пак държа да чуя какво мислиш! — отсякох.

Той се отпусна на лакът и се опъна като римски сенатор. Аз последвах примера му. Слънцето беше на заник и аз се настаних като дете, което се кани да чуе приказка за лека нощ. И той започна:

— Трите грации са много известна класическа тема от античните текстове. Хораций, Хезиод и Сенека ги определят като Аглая, Ефросина и Талия. Те били три сестри, символизиращи взаимната изгода, тъй като едната сестра дава, втората получава, а третата връща услугата.

— В такъв случай — позволих си да го прекъсна — идеята за алианс не е никак неразумна. Иначе защо тази флотилия или както я нарекоха — на „Бисто“, се е запътила към Неапол?

— Възможно е — кимна той и като че леко се оживи.

— Ето че знанията ти имат значение и помагат! — поощрих го аз. — И какво още знаеш?

— Всъщност далеч по-голямо значение за нас в случая имат не въпросните велики писатели, а фактът, че Марсилио Фичино е написал писмо относно Трите грации до Лоренцо Пиерфранческо де Медичи.

— Чакай, чакай! Кой на кой и какво е писал?

— На кого — поправи ме монахът.

Плеснах нетърпеливо с ръце, а той схвана намека и продължи:

— Марсилио Фичино е лирик от двора на Медичите.

— А не беше ли някакъв си Поли, а? Онзи, за когото толкова приказвахте с чичо ти?

— Имаш предвид Полициано, който е написал „Стансите“, върху които, според мен, се базира „Примавера“. Да, той действително е поет лауреат, но пък в двора на Флоренция има много поети. Знаеш, че този град е ключов център на науката и културата.

— Да, знам. Та какво казваше за този Фичино? Че писал на Лоренцо де Медичи за грациите, така ли?

— Не Лоренцо Великолепния, а Лоренцо *ди Пиерфранческо де Медичи*, любимият по-малък братовчед на Великолепния. Онзи, който живее в Кастело. Хората твърдят, че Лоренцо Великолепния е по-близък с Лоренцо *ди Пиерфранческо*, отколкото със собствените си синове.

Тук той сведе очи и аз веднага разбрах колко страда по загубата на любимия си чичо. Опитах се да го върна на темата, като подметнах:

— Ясно. И после?

— Лоренцо ди Пиерфранческо е *покровителят* на Ботичели. Поръчвал му е множество картини и бих бил много изненадан, ако и „Пролетта“ не е сред тях.

Като че ли започна да ми просветва.

— И какво се казва в онова писмо? — извиках. — Чакай! Първо ми кажи откъде изобщо знаеш за него?

— Защото съм амануенсис.

— Ама... какво?

— Амануенсис. Манастирски писар. Тъй като тези поетични писма съдържат красива проза и достойна лирика, Лоренцо ди Пиерфранческо ги заема на манастира „Санта Кроче“, за да бъдат преписани.

Тук за пореден път бях силно впечатлена от уменията му — сигурно най-вече, защото лично аз не можех да изпиша дори „гъз“ на вратата на нужника.

— Преписваме ги в скрипториума, подвързваме ги в отделни томове и ги оставяме в библиотеката, за да бъдат четени от бъдещите поколения и да даряват радост.

— И какво се казва във въпросното писмо? — провлачих сънливо.

Към този момент вече бях легнала по гръб. Светлината отдавна си беше заминала. Бяхме говорили часове наред и клепките ми вече тежаха. Последното, което чух, преди да заспя, бе нежният му глас.

— „Слънцето осветява всичките ви намерения със светлината си. И накрая Венера, с нейната грациозна красота, винаги украсява онова, което е било намерено.“

Мога да се закълна, че накрая нежно докосна бузата ми. И аз заспах.

ВТОРА ГЛАВА

Събудих се от звук на повръщане и от сладникавата миризма от изпразване на черва. Зърнах брат Гуидо, приведен о две в ъгъла, с посивяло като стар пергамент лице, в пълна хармония със сивкавата светлина на утрото. Тревогата ми за него се оказа по-силна от отвращението и аз скочих на крака.

— По дяволите! Добре ли си?

— Напълно — промърмори той и ме отпъди с ръка, очевидно засрамен от състоянието си. — Просто морската болест. — Пак повърна, а после, както обикновено става след подобни изпълнения, веднага се почувства по-добре. — Когато бяхме деца, братовчед ми Николо много обичаше да ми се подиграва за това. — Усмихна се болезнено. — Много му беше смешно как наследникът на една морска държава не може да издържа в бурно море.

— Ама вчера ти нямаше нищо! — изтъкнах.

— Не ме ли чу какво казах? — изгледа ме той. — В бурно море! Днес морето е различно — вятърът се е засилил и корабът се носи нагоре-надолу по вълните.

И се оказа прав. Дори и да исках, пак нямаше да мога да го доближа, защото, когато тръгнах напред, подът се надигна и аз се надигнах заедно с него, след което паднах назад. Усмихнах се. Струваше ми се като игра. И не след дълго я овладях.

— Виж! — извиках, поклащайки се умело. — Вече мога да ходя като моряк!

Брат Гуидо ме изгледа завистливо и пропълзя бавно към отсрещния ъгъл, далече от повръщаното си.

— Струва ти се смешно, а? — промърмори. — Дано само не стане още по-зле!

— По-зле ли? — провикнах се самоуверено, защото си знаех, че днес е последният ни ден на борда. — Някакво си дребно вълнение, нищо повече.

Той завъртя очи, чиито орбити изглеждаха буквално кухи от пристъпа на морска болест. Брадата му вече беше израснала — беше

черна като косата му, а заедно с бледата му кожа и драстичната загуба на тегло му придаваше вид по-скоро на религиозен аскет, отколкото на ангел.

— Може и да си права — изломоти. — Впрочем водите около протоците на Неапол са пословично бурни, тъй като точно тук се събират теченията от седемте морета. Преди не ти го споменах, за да не те уплаша, но ето че вече сама виждаш какво става. — Въздъхна. — Е, така поне ще пристигнем по-бързо. Теченията ще ни изстрелят в пристанището подобно на гюлле от оръдие. Особено с този вятър, който ни е подхванал отзад.

— Ето че вече започваш да разсъждаваш трезво! — подметнах поощрително. — Трябва да гледаме на нещата откъм хубавата им страна. Така поне ще напуснем по-скоро този проклет кораб и копелетата, които го управляват. Гаранция, че утре вечер ще спим в копринените чаршафи в двореца на дон Феранте! — Заподскачах към него по движещите се дъски и го потупах по рамото. — Горе главата! — допълних. — Вероятно едва сега мога да проявя истински венецианската си закалка. Нали знаеш какво казват за нас? Че всеки венецианец е роден наред морска буря, поради което от нас се очаква да имаме най-здравите стомаси в открито море. — Изведнъж сякаш бях забравила както за опасния екипаж над главите ни, така и за непознатия град, в който отивахме. Единствената ми мечта беше да сляза по-скоро на сушата, далече от тази шибана лодчица.

Час по-късно желанието ми беше станало още по-силно. Двамата с брат Гуидо се търкаляхме като грахчета в празна чиния, докато корабът се накланяше заплашително ту напред, ту назад. Всеки път, когато вълнението ни захвърляше под решетката, бивахме заливани от обилно количество морска вода, от която едва успявахме да си поемем дъх и да отворим сърбящите си очи. Към този момент вече и двамата повръщахме, даже аз повече от него. Дотук с моите хвалби за венецианската ми кръв. И вече нямахме възможност да повръщаме прилично само в единия ъгъл — повръщахме навсякъде, един върху друг, и върху нас самите. Разчитахме единствено на морската вода да отмие и мръсотията, и срама ни. Корабът ни подхвърляше като играчки и с всяка следваща среща с поредната дървена стена синините ни ставаха с една повече. По едно време и за огромен наш ужас трюмът започна да се пълни с вода — първо до глезените ни, а после и до

кръста ни. Нямах представа какво ще се случи, ако безмилостната морска вода проникне до картината, но и вече не ме интересуваше. На фона на рева на бурята не можехме нито да говорим, нито да се чуем. Подгизнали и треперещи от студ, двамата с брат Гуидо се притиснахме един в друг, подобно на души, заперени в ада. Срамът беше забравен, различията — пренебрегнати. Бяхме като един човек. Имах чувството, че съвсем скоро ще умра, но бях щастлива, че няма да умра сама. *Родени наред буря*. Това си повтарях непрекъснато. Венецианците са родени в буря. Родени в буря, загинали в буря — кръгът се затваря. Нивото на водата се заиздига още по-нагоре и брат Гуидо започна да се моли. Но когато студените морски вълни проникнаха в корсажа ми, той се ококори и изкрещя. Викът му бе заглушен от воя на бурята и грохота на падащата върху нас вода, но по формата на устните му схванах, че той изговаря името на „*Примавера*“. Казах, че вече изобщо не ми пукаше за картината, която ни бе довела до това положение. Но ме беше грижа за него. И само заради него, с почти сковани от студа пръсти, аз бръкнах в корсажа си и извадих оттам покрития с восък свитък, след което го вдигнах високо над нивото на водата. Монахът се заоглежда отчаяно в опит да намери начин да спаси рисунката и в следващия момент отговорът доплува пред очите му — кожената кратуна за вода. Набързо пренави пергамента на достатъчно малко руло, за да може да го пъхне в гърлото на кратуната, а после притисна здраво восъчната тапа. А после, тъй като беше по-високият от двама ни, уви кожения ремък на кратуната около врата си и пъхна козията кратуна на гърба си, в качулката на расото си. Знаех не по-зле от него, че ако водата стигне чак дотам, и без това вече ще сме мъртви.

Но съвсем скоро височината на телата ни престана да има значение, защото в един миг водата ни подхвана и започна да ни издига все по-нагоре и по-нагоре от пода на трюма. Или може би корабът потъваше все по-надолу и по-надолу? Не бях в състояние да определя. Нямах нито рул, нито компас, та да определя ляво от дясно, горе от долу. Изпълних се с огромен страх за своя приятел, докато гледах как кафявото му расо подгизва все повече и повече и, поемайки тежестта на водата, става черно и тежко и постепенно го повлича надолу. А не след дълго главите ни опряха в решетката на трюма и ние се опитахме да си поемем въздух. Картината щеше да бъде спасена, но не и ние — бяхме като плъхове в капан. Поради липса на място бяхме принудени

да притиснем лица о студеното желязо на решетката, а телата си, едно о друго. Като последен, отчаян жест аз притиснах премръзналите си устни в устните на брат Гуидо, защото не исках да умра, без да съм му показала, че го обичам.

Точно в този момент се случиха едновременно три неща.

Прима коза: Студената желязна решетка се вдигна и се отдалечи от лицата ни.

Секонда коза: Нечии невидими ръце ни издигнаха върху заливаната от морската вода палуба.

Терца коза: Брат Гуидо дела Торе ми върна целувката. Силно и страстно.

Но преди да успея да се замисля за това тройно чудо, усетих, че някой ме влачи напред и надолу, нямах представа накъде. Сграбчих брат Гуидо, защото не бях в състояние да отворя очи — толкова силен беше пороят на морската вода. Усетих, че ме свалят встрани от кораба — Боже, да не би да очакват от нас да си спасяваме живота с плуване?! Обаче не. Вкочанените ми крака усетиха дъното на някакъв морски съд. Потъващият кораб, обречен още на първото си пътуване, все още успяваше да ни защити от зъбите на вятъра и пронизващите солени пръски. Огледах се и установих, че се намирам в малка спасителна лодчица с монаха и капитана. Очевидно всички останали моряци бяха обречени, Бог да приеме душите им. Същата съдба щяхме да споделим и ние, ако черупката ни продължаваше да се навърта около кораба. Обаче мъжете грабнаха веслата и отдалечиха нещастния ни морски съд от туловището на големия кораб, който бавно, но сигурно потъваше и водата около него се завихряше. След което попаднахме в самото око на бурята. Майко Божия! Косата ми плющеше около замръзналото ми лице подобно на змиите на Медуза, кичурите ми вече се бяха втвърдили от сол. С немалка гордост констатирах, че силата, с която брат Гуидо управляваше веслото си, не се отличаваше по нищо от силата и уменията на капитана, което доказваше, че дори и най-лошият моряк на Пиза може да бъде много по-добър от цял екипаж моряци от други места. Аз се хванах здраво за двата края на лодката, за да не падна, докато нещастното корито се изкатерваше на гребена на поредната висока вълна, а миг по-късно пропадеше надолу към мастилените дълбини и ние заедно с него — подобно на прокълнати души, летящи към бездната на ада. Светкавици раздираха небето —

черната завеса внезапно се дръпваше, за да разкрие сребристи небеса, същински рай, който зървахме само за миг, за да се простим с него само един удар на сърцето по-късно. Вятърът брулеше лицето ми, затова се обърнах — тъкмо навреме, за да видя как флагът на „Бисто“ потъва в морските дълбини. Последна потъна главната мачта — знамето на Пиза се развя за последен път и в следващия миг вече бе под вълните.

Напълно изтощена, аз се свих на кълбо на дъното на лодката. Оттук натагък изобщо не ме интересуваше какво ще стане. Морската вода и студът постепенно повалиха съзнанието ми и докато се унасях, все още продължавах да усещам върху устните си страстната целувка на брат Гуидо.

* * *

Събудих се под ярко слънце. Морето беше синьо и равно като стъкло, отразяващо небето над него. Около лодката ни се полюшваха леко корабни дъски, нацепени като кибритени клечки, отделни парцали се носеха по повърхността като мръсно бельо.

Моите двама гребци лежах опънати на дъските си. За втори път през този ден се уплаших, че моят приятел е бездиханен. Сърцето ми се разгуптя, но не! Брат Гуидо вдигна бавно ръка, за да отпъди една нахална муха, след това я остави да се свлече до тялото му. Спеше. Изтощен. Капитанът обаче лежеше с отворена уста и не показваше никакви признаци за живот.

Брей!

Ето как принцеса Кики пристигна в пределите на южните кралства. Осолена като скумрия в дребно подобие на лодка, обградена от двама мъже в безсъзнание. И двамата брадясали, опърпани, разкъравени. Единият грозен като седемте смъртни гряха и по-мъртъв и от умряла риба. Другият — красив като зората и победоносно жив. Като че ли умрелият капитан бе отгатнал желанието ми, защото левият ми крак бе окован и привързан с вериги за десния на монаха. Помислих си дали да не пребъркам трупа на капитана за ключа, но после се отказах — не се чувствах неудобно, а и след като брат Гуидо се събуди, винаги можех да го накарам да свърши тази работа.

Вторачих се в лицето на спящия монах и сякаш потънах в красотата му, затоплена от спомена от предишната нощ. Междувременно забелязах, че кратуната с „Пролетта“ все още виси на врата му, но вече не бях сигурна дали изобщо ме интересува. Може би след снощи бихме могли да забравим тази загадка и да се установим някъде, където никой не ни познава, да пием вино и да ядем маслини и да отглеждаме красивите си деца. Вперих очи в лицето на баща им и се отдадох с наслада на фантазиите си.

Накрая погледнах напред и зърнах гледка, която ми достави не по-малка радост от предишната. Проблясващ като огърлица върху пясъка, във формата на перфектен полумесец се простираше прекрасен залив. Над него се възправяше горда синя планина, чийто връх леко пушеше като току-що извадено от фурната ястие. По брега, подобно на перли, се гушеха малки бели къщурки. Склоновете пък бяха обсипани с величествени дворци — същински рубини.

— Неапол — изрече нечий глас зад мен.

Но не беше на брат Гуидо. Беше дрезгав и много груб глас.

Мътните го взели!

Капитанът беше жив.

ТРЕТА ГЛАВА

Ужасът ми не остана незабелязан.

— Съжалявам, че ви разочаровах — изрече иронично гробовният глас, докато капитанът се наместваше върху дъската и плюеше поредната порция прогнили зъби. — Все пак очаквах поне едно благодаря, задето ви спасих. Знам, че да искам целувка е прекалено, щото и аз не съм в най-добрата си форма, ама...

Присвих очи срещу блестящото в тях слънце и подметнах:

— Да не би очаквате да ви повярвам, че сте ни спасили само от човещина, воден единствено от добрата си душа?

Усмихна ми се беззъбо. В уста приличаше на чудовищно бебе, което вече бе изгубило млечните си зъби, но още не се бе сдобило с постоянните. Разпери грубите си ръце и отговори:

— Благородството на мотивите ми може да се равнява единствено на наградата, която ще получа за вас.

Не можех да не се възхитя на откровеността му.

— О, това било значи. И смятате, че ще получите добра цена за нас от вашия покровител... дон... — не довърших, опитвайки се да си припомня името.

— Дон Феранте — помогна ми той. — Разбира се. За вас може би не чак толкова много, макар да не може да ви се отрече, че ако се изкъпете и срещете, няма да имате равна на себе си. Обаче изгората ви... той вече е нещо друго. Благородник е, нали така? Поне той това каза.

— Той не е моя... — започнах, но когато забелязах още по-широката му усмивка, млъкнах.

— Приличахте на същински гълъбчета, когато ви измъкнах от трюма.

— Какво стана с екипажа ви? — подметнах, опитвайки се да сменя темата. Все пак крадешком погледнах към брат Гуидо с надеждата за малко помощ, обаче той продължаваше блажено да спи.

— Мъртви са.

— Всичките ли?

— Така мисля. Корабът потъна, нали? А имахме само една спасителна лодка.

Безсърдечието му вцепени дори мен.

— А не ви ли е мъчно за хората ви?

— Не особено — сви рамене той. — И без това останалата част от флота идва след нас. Бяха доста зад нас, така че не може да са се разбили. А дори и да са се разбили, винаги мога да си намеря нов екипаж. Особено в Неапол. Това е много активно пристанище, ако не знаете. Тук кипи много работа — допълни и кимна, сякаш обсъждахме не смъртта на неговия екипаж, а приятното време.

— Хей, да не би да искате да кажете, че когато ни взехте в лодката и тръгнахте, хората ви са били живи, а вие сте ги оставили просто да потънат заедно с кораба?

— Не бяха живи. Някои от тях бяха пометени от вълните.

— Да, ама... — Зачудих се защо изобщо споря с този човек. — Не искахте ли да вземете с вас поне първия си помощник или онзи тип, дето хванал пичи въшки във Фамагуста?

— Кои, Берело и Керети ли? Те нямаше да ми донесат никакво възнаграждение от дон Феранте. Просто двама въшливи моряци. Виж с малкия принц и русалката вече е друго нещо.

— Значи ги оставихте просто ей така, да се удавят?

— Точно така — кимна капитанът, а след като забеляза изражението ми, добави: — Ама вас какво ви е грижа? Нали вие сте живи, а? Единственото, което знаете за Берело, е, че той ви удари по главата.

— Да, ама... той е ваш приятел... беше... ваш приятел, нали така?

— Е, плавали сме заедно двайсетина години, но да знаете, че приятелите са лукс, на който могат да се радват само богатите. Ако сега дон Феранте ми плати добре за вас, може би и аз вече ще разполагам с някоя друга жълтица, за да си купя двама-трима приятели.

— Ама... — не довърших. Погледнах към все така спящия монах. Познавах го не повече от двайсетина дена, а не от двайсет години. И въпреки това бях сигурна, че никога не бих го изоставила. От друга страна, като че ли нямаше никакъв смисъл да споделям тези свои виждания с капитана. Вместо това реших да се опитам да разбера

какво точно знае. — Тези ваши кораби са чисто нови, а? За какво са ви толкова много, а? Знаете ли?

Той се изплю през борда със завидна прецизност и отсече:

— Не, не знам. Просто ми платиха да докарам една флота на дон Феранте.

— И това е единственото, което знаете?

— Не ми плащат да знам повече. Но пък знам едно, което е много важно — колкото по-малко знаеш, в толкова по-малко неприятности се забъркваш.

Тук бях напълно съгласна с него, но не можех да не изпитам известно разочарование, че той не успя да ми каже нищо повече за целта на тази огромна нова флота. Огледах се. Оказа се, че докато сме си бърбтели с капитана, лодката е доближила още повече брега. Вече виждах много повече детайли от крайната ни цел — лимонов дървета със слънчево ярки плодове и тъмнозелени, лъскави листа, купища рибарски мрежи, съхнещи под слънчевите лъчи, проблясващи като диаманти пръски вода. Бях наясно, че вече не ни грози непосредствена опасност, тъй като подобен безскрупулен тип като капитана би ни пазил като зениците на очите си, докато не получи възнаграждението си. Затова си позволих да се насладя на всичко около себе си — на деня, на гледката, на новите си надежди.

Но ако трябва да бъда напълно честна, огънят, който всъщност топлеше сърцето ми, бе целувката, която ми дари брат Гуидо. Дори тогава да бях на ръба на смъртта, това пак щеше да бъде най-щастливият миг в моя живот. В онзи момент разбрах, че той всъщност все още не принадлежи изцяло на Бога — поне засега. И че наистина имам основания за надежди. Дадох си сметка също така, че никога до този момент не съм знаела що е това да искаш само един мъж и никой друг. Не казвам, че работата ми не ми е била приятна — така де, добрата врътка си е добра врътка, но що се отнася до *сърцето* ми, до този момент то никога не бе вземало участие в активността на тялото ми. А снощи имах усещането, че то завинаги ще спре да бие. Оказа се, до този момент то изобщо не е биело. И едва сега бе истински живо и готово за всичко, което би могла да му поднесе съдбата — стига само завинаги да бъдем заедно.

Погледнах отново към моята спяща любов и изведнъж изпитах страх от събуждането му. Дали ще помни, че ме е целунал? Какво ли

ще каже? И сякаш с мисълта си го бях събудила, той се размърда, простена и се изправи седнал, примигвайки под яркото слънце. Очите му бяха така изгарящо сини като небето над нас, зениците му — миниатюрни топлийки, а когато погледна към мен, веднага разбрах, че си спомня, защото моментално почервения, като че ли го бяха топнали във врящо масло. Разбрах също така, че и аз се изчервих като домати.

Капитанът ни огледа весело, без да пропусне нищо, и го поздрави:

— Добро утро, братко!

— Къде сме? — примигна още веднъж брат Гуидо.

— Съвсем близо до пристанище Неапол — показва с жест капитанът. — Всъщност, моят роден дом. Сега, след като се събудихте, смея да се надявам, че ще ми окажете помощ в гребането, тъй като снощи се показахте като много добър гребец. Бих помолил и изгората ви, но пък с нея си побъбрихме много добре, а освен това не ми изглежда особено силна. За съжаление от известно време се въртим в кръг.

Едва сега започнах да оценявам капитана. Оказа се, че не е лишен от остроумие, макар да нямаше състрадание. На фона на обруленото му от ветровете лице очите му изглеждаха дребни и студени като на риба. Въпреки топлината на слънцето потреперих, защото си дадох сметка, че в мига, в който престанем да му бъдем изгодни или ако не получи очакваната цена за нас, животът ни вече няма да струва нищо.

Брат Гуидо предпочете да не се хваща на въдицата му. С неразгадаема физиономия пое греблото и започна безмълвно да гребе. И толкова продължително мълча — с изключение на кратки въпроси относно посоката и скоростта на гребане, до един адресирани към капитана — че аз веднага схванах, че нещо никак не е наред. Не желаше нито да ме погледне, нито да ме заговори. Въздъгнах. Това им е най-лошото на тези религиозни типове, а след като го бях опознала достатъчно добре, би трябвало да го очаквам от него.

Огромно чувство на вина.

Най-сетне влязохме в пристанището. При по-близък оглед Неапол се оказа не толкова бляскав, колкото изглеждаше отдалече — къщите не бяха чак толкова бели, подробностите не бяха чак толкова красиви. Към нас се приближи някакво джудже, за да завърже лодката

ни. Капитанът му подхвърли монета и то я захапа за проба. След това помогна на всички ни да се качим на брега. Когато кракът ми стъпи на твърда земя, ми идваше буквално да падна на колене и да я целуна — толкова бях щастлива да се отърва от морето. Всъщност желанието ми почти щеше да се осъществи, защото краката ми изведнъж започнаха да се държат крайно необяснимо — земята под тях внезапно стана незначителна и неравна, а тялото ми се залюля, като че ли все още бях в открито море. Не ми помогнаха и оковите на левия ми крак. Оттам нататък двамата с брат Гуидо бяхме принудени да провлачваме единия си крак по най-странен начин, завързани заедно като в една от игрите на Белтейн. Ала моята така наречена изгора не стори нищо, за да ми помогне — помогна ми капитанът. Той ме стисна за лакътя и поясни:

— Сушава болест. Скоро ще мине.

А после тримата заедно се отправихме към града и улиците ни прихлупиха.

И изведнъж шумът беше навсякъде. Викове и крясъци. Същинска дъга от цветове. Поех с гърди стотици различни ухания. Всичките ми сетива преживяха едновременна атака. Неапол се оказа несравним с местата, където бях ходила. Имах чувството, че съм се озовала в арабски пазар.

Още с първите си стъпки бяхме непрекъснато нападани и от цигани, и от местни. Улиците приличаха на кааби с кресящите си търговци, които, подобно на ястреби, се втурваха към нас, за да продават пъстрите си стоки — храни, мъниста, риба. На една сергия зърнах дори колекция от човешки черепи, вторачени прозрачно към минавачите. Видях също така и влачеци краката си синджири с роби, оковани също като нас, красиви момичета, вързани с въже, мускулести мъже и слугини — всички до един предлагани за продан. И веднага разбрах, че такава съдба ще сполети и нас, ако не се харесаме на дон Феранте. Този град бе царство на беззаконието — шумен, заплашителен, свърталище на крадци. Едновременно с това всички жители ни прегръщаха и ни канеха в дюкяните си, а даже и в домовете си. По едно време капитанът ни поведе към един мрачен вход и купи оттам мях вино за една монета. След като се изредихме да прием от него (както и можеше да се очаква, брат Гуидо отказа), аз се огледах. В една-единствена стая се блъскаше цялото семейство — шестима плюс бебе, заедно с покъщината — легло, огнище, гърне.

— Боже, каква теснотия! — възкликнах към капитана, когато излязохме. — Добре, че не се задържахме повече. Наистина ли всичките живеят там?

— Наистина — изрева в отговор той, за да надвие шума по улицата. — Нарича се *басо*. Цялата къща в една стая.

Мадонна! Да готвиш, да сереш, да се чукаш и да спиш в една и съща стая, докато децата те гледат?! Кошмар! Даже с Ена живеехме по-добре в нашата къщурка. Но после се сетих, че той е местен жител, затова се опитах да измисля нещо хубаво.

— Но пък виното беше добро — рекох.

Капитанът кимна и поясни:

— Бяло вино. Наричат го „Лакрима Кристи“ — „Сълзите Христови“. Гроздето за него се отглежда в сянката на вулкан. — Посочи към надвисналата над нас синя планина. — Безценните соли, които изригват от недрата му, се отразяват много добре на виното.

Естествено аз бях чувала за планини, които бълват огън и разтопени скали. Погледнах притеснено нагоре, обаче днес вулканът беше като спящ дракон — димеше си тихо и кротко към яркосиньото небе.

Ала неговият мир и покой не се отразяваше долу, на земята. Навсякъде се носеше някакъв шум — на фона на подвикванията се чуваше и музика, истинска какофония от стилове. При всяка следваща стъпка долавяхме някоя популярна песен. Една от тях беше като че ли навсякъде — различни назални гласове я изпълняваха минимум десетина пъти по краткия път, през който минахме:

*„Погледни, погледни! И си излъскай рогата!
Майката ти се смее и присмива.
Друг неин син е на път.
И сега тя се смее на теб,
и на теб се присмива.“*

Неаполитанският диалект бе за мен почти неразбираем, особено на фона на стотиците яркопъстри папагали, които крещяха от всички страни. Стори ми се, че песента е за „охлюви“, обаче си дадох сметка, че не може да е така.

— За какво пеят? — обърнах се към капитана.

— За един рогоносец — бе краткият отговор. (Знаех какво е това — когато дадена жена се чука с друг мъж зад гърба на съпруга си.) Капитанът изобрази странен знак с показалеца и кутрето си, като ги изпъна, а останалите два пръста сви и задържа с палеца си. — Тук обичаме да си служим със знака на дяволските рога, защото той пази от злини — добави.

Започнах да се оглеждам и наистина забелязах почти всички да правят този знак — от почернените вдовици, които бяха по-ниски и от тревата, свлечени до рушащите се зад тях стени, до маслинооките деца, които си играеха с пумпали в прахоляка. Забелязах също, че когато брат Гуидо ги видя, започна да се кръсти като обезумял. Така знакът на Бога отричаше знака на Дявола, като че ли искаше да прогони подобни езически вярвания. Усмихнах се на монаха, но в замяна не получих нищичко. Затова реших да се обърна отново към капитана:

— А какви злини по-точно очакват?

— Каквито и аз. Надявам се, че когато се ожения, жена ми няма да ми слага рога!

Нямах желание да му пожелавам щастие в бъдещия му семеен съюз, ала тъй като брат Гуидо категорично отказваше да ми говори, предпочетох да продължа разговора с капитана:

— Значи не сте женен, така ли? — престорих се на изненадана.

— Не съм. Но ако толкова много държиш, ще взема теб, захарче. Ако дон Феранте не пожелае да смуче от сладостта на циците ти, аз нямам нищо против.

Погледнах го с неприкрита омраза, вече съжалила, че въобще си направих труда да говоря с него. Но той само се изсмя.

— Стига де! Не можеш да ме мразиш чак толкова много! Все пак в лодката ти се събуди първа, нали? Значи, ако толкова ме мразеше, просто можеше да ме бутнеш във водата и да се отървеш от мен веднъж завинаги.

Хиляди дяволи! Ето какво трябваше да направя наистина! Мамка му и хиляди пъти мамка му!

Обаче той забеляза изражението ми и се ухили още по-широко.

— Е, защо не го направи? — подхвърли.

— Защото не се сетих — отговорих съвсем честно.

Той пак се изсмя и отбеляза:

— Е, поне си честна.

Погледнах към брат Гуидо, за да проверя как ще реагира на тази размяна на реплики — на спокойното обсъждане на убийство. Обаче той се бе затворил в черупката си така, както и прословутият охлюв от песента. Забелязах го как прехвърля мънистата от броеницата си, докато вървим, а устата му непрекъснато пелтечи някакви молитви. Хммм... Нищо чудно да се опитва с молитви да прогони вкуса от устните ми по неговите. Е, късмет, братко! Защото целувката на Кики не се забравя толкова лесно, ако не знаеш. Сърцето ми се изпълни с тъга — в мига на смъртна опасност от нас нямаше по-близки на света, а сега, въпреки че бяхме оковани заедно, от нас нямаше по-далечни.

Запровирахме се през пороя от бързащи за някъде граждани. Не можех да не ги забележа колко са дребни. Изглеждаха не по-големи от джуджето на кея, което бе завързало лодката ни, а освен това бяха мургави и с черни коси — не като високите и стройни като тополи руси хора от севера. Беше ми трудно да си представя как бледата като перла дама от „Пролетта“ би могла да избере да живее сред подобни хора — разликата между тях беше от небето до земята. Както между тях и мен. Гледах отвисоко на тях — и в прекия, и в преносния смисъл на думата.

Но Неапол бе и място на противоречията. Защото колкото бяха стените, надраскани с груби рисунки подобно на първобитните пещери, или изписани с думи, които караха дори и мен да се изчервя, толкова бяха и нишите със статуи на Дева Мария и разни други светци. Подобни параклиси можеха да бъдат видени на всеки ъгъл — всеки от тях почистен и уважаван, с отлично подредени цветя и поддържани свещи. Забелязах също така, че наред с разнообразните стоки, които търговците предлагаха по улиците, с илачите на аптекарите, странните телесни части и откраднатите вещи, се виждаха стотици сцени от Рождество, издялани от дърво — някои от тях боядисани, други съвсем обикновени, но всяка от тях истински образец на изяществото и майсторлъка. Очевидно те бяха една от местните забележителности. Неапол действително бе град на контрастите, град, в който порокът и вярата вървяха ръка за ръка. Също като брат Гуидо и аз — набожният и безбожникът, събрани по силата на случайността, напредващи заедно въпреки или именно заради различията си.

Не след дълго започнахме да се катерим по хълм, който ни отвеждаше все по-далече от пристанището. Забелязах, че също както във Флоренция, колкото по-нагоре вървиш, толкова по-малко бедняци срещаш и кварталите стават все по-хубави и чисти. Все пак нищо не бе в състояние да прогони непоносимата жега, която ни притисна в мига, в който напуснахме улиците на пазара и покривите на сергиите. Започнах да се потя обилно. Вече виждах крайната ни цел, надвиснала над целия град — червен замък, огромен и величествен, с две назъбени кули от двете страни, съединени от импозантна арка от бял мрамор. Когато приближихме към замъка, осъзнах, че е време за действие — никога нямаше да можем да се измъкнем от това положение, ако брат Гуидо продължаваше да мълчи като риба. Докато пристъпвахме към портите на замъка и капитанът излезе напред, за да подкупи стражите, аз щипнах ръката на монаха. Най-сетне той благоволи да ме погледне, но с очите на смъртен, отново зърнал демона, който го е обладал.

Откачих.

— Виж какво — просъсках, — събуди се и се вземи в ръце! Дръж се като мъж! Каквото и да е станало на кораба, важното е, че все още сме живи и че картината е в нас! Използвай ума си и се огледай! Налага се да се харесаме на този човек — дон Феранте, защото, ако не го сторим, пътешествието ни свършва дотук! Затова, ако обичаш, започни да се държиш като важна особа, защото, откакто стъпихме на твърда земя, си се нацупил така, сякаш е настъпил Денят на Страшния съд.

В отговор той само поклати глава.

Предадох се. Очевидно той бе неспасяем случай.

— Ти си едно нищожество! — извиках. — Добре де, както искаш. Продължавай да се държиш като мекотело! Не че съм очаквала нещо от теб, но въпреки това все още не мога да разбера защо, за разнообразие, не поемеш *ти* контрола над ситуацията?! Както изглежда, пак аз ще трябва да бъда тази, която ще ни спасява кожата.

И с тези думи хукнах след капитана, като повлякох и монаха след себе си. Знаех си, че последното не бе никак честно към него, защото брат Гуидо ни бе спасявал не един и два пъти, но в случая исках да му кажа нещо, което би могло да го извади от това виновно вцепенение. Не че се получи.

Както винаги, когато ми предстои да се срещна с нов и могъщ мъж, така и сега аз започнах да се притеснявам за външния си вид. Чувствах кожата си опъната от продължителното излагане на слънце и изсъхнала от морската вода, а когато облизах устните си, усетих по тях сол. Косата ми все още стоеше като солени възета, които изсвистяваха, когато си завъртах главата, а след изсъхването си бе станала толкова руса, че чак бяла. И не след дълго се почувствах като същинска селянка, особено след като капитанът ни поведе от стая в стая, всяка все по-люкозна и изящна от първата. Навсякъде се разхождаха придворни с божествени дрехи, но незнайно защо всички дрехи и бижута, както и всички украси по стените бяха само в черно и бяло. Така към момента, когато стигнахме до третата или четвъртата стая, пълна с надменни придворни в черно и бяло, които ни гледаха отвисоко така, сякаш сме останки от корабкрушение, изхвърлени на брега (което си беше точно така), аз започнах да си мисля, че заслепените ми от слънцето очи са изгубили способността си да виждат в цветовете. Нюансите на дъгата, с които бе пълен градът под нас, напълно липсваха в този замък. Без да си давам сметка какво правя, аз оглеждах всяка от дамите за някаква прилика с дясната грация от картината — русата дама, която бяхме определили като „Неапол“. И макар да знаех, че според изчисленията ни въпросната дама би трябвало да е мъртва, аз продължавах да се оглеждам най-малкото за призрака ѝ, разхождащ се между тези придворни. Ала всички дами в този двор бяха тъмнокоси, чернооки испанки и по лунно изящество нито една от присъстващите свраки не бе в състояние да стъпи и на малкия пръст на дясната грация на Ботичели.

— Защо всички са в черно и бяло? Да не би някой да е умрял? — прошепнах на капитана.

Той поклати посребрената си глава и отговори също така шепнешком:

— Това не е траур, а мода. Намираме се в Арагонския двор, а според тях най-модерно и подобаващо е да бъдеш облечен само в черно и бяло.

Майко Божия!

— А... дон Феранте е един от знатните особи в този двор, така ли?

— Не точно — изсмя се злорадо капитанът. — Дон Феранте всъщност е Фердинанд Шести и същевременно Фердинанд Първи, крал на Арагон и Неапол.

Крал ли? По дяволите! Типично. Защо напоследък винаги трябва да бъда представяна на някой велик мъж, когато мириша като пор и изглеждам като таралеж в атака?!

Най-накрая преминахме през импозантни двойни врати и се озовахме в най-величественото помещение — дълга галерия със стени, покрити с изключително интересна резбована ламперия, представляваща миниатюрни парченца от слонова кост, поставени в черен като катран абанос, които образуваха най-фантастични форми и картини. Нито костта, нито дървото имаха особена стойност, но майсторството, вложено в тази ламперия, простираща се докъдето ти око види, ги правеха безценни. В центъра на тази галерия стоеше внушителна фигура, облечена изцяло в бяло, подпряна в благородна поза на лавицата на камината. В този горещ ден огнището беше празно, но в пепелта от последния огън, на трикрако столче, седеше мъж в прости черни дрехи и дялкаше парче бяло дърво. Снежнобелите парчета се виеха между пръстите му и падаха върху решетката.

Човекът в бяло говореше на някакъв непознат за мен език, вероятно арагонски, но когато се заслушах по-внимателно, успях да схвана няколко думи. Стигнах до извода, че испанският не е чак толкова по-различен от тосканския. Слугата на облечения в бяло изгрухтя нещо в отговор, но не вдигна очи от работата си — проява на неуважение към господаря, за която във Флоренция щеше да получи сто тояги на голо.

Тръгнахме бавно и тихо напред. Черно-бялата двойка не ни обърна внимание. По едно време обаче белият господар се обърна и ни видя.

— О, капитан Ферагамо! — възкликна и така за първи път разбрахме фамилията на капитана. — Виждам, че сте оцелели след последната буря. Поздравления! Но може ли да се каже същото за флотата „Бисто“?

Ферагамо се поклони доземи и заговори с толкова покорен глас, че направо не го познах.

— Доколкото ми е известно, милорд, изгубен е само флагманският кораб. Останалите ще пристигнат днес или утре, защото

ние имахме доста голяма преднина пред тях. Наложих се да потеглим по-рано заради тези двамата тук!

— О, донесъл си малко плячка за своя господар, а? — Мъжът в бяло имаше някаква странна особеност в говоренето си — някакво странно съскане, подобно на змия.

— Напълно вярно, милорд. Мъжът е благородник от Пиза. Жената му е любовница, но тъй като е красавица, реших, че може да се хареса на Негово величество.

Негово величество ли? Дон Феранте не е ли този мъж в бяло? И още ли стаи трябваше да прекосим, докато стигнем до тронната зала? Мъжът змия заговори отново:

— Но твоят благородник е облечен в монашеско расо, капитане — отбеляза белият и започна да ни оглежда, обикаляйки около нас. Беше приближил към носа си бяла помада, сякаш миришехме неприятно (което може и да беше вярно).

— Обаче не е монах, милорд. Излових го как прегръща тази жена на борда на моя кораб.

Хвърлих един кос поглед на брат Гуидо и го видях как свежда засрамено глава. Облеченият в черно слуга в огнището продължаваше да си дялка дървото. Длетото му свистеше във въздуха, изрезките отскачаха от пръстите му и падаха — туп, туп, туп.

— Хмммм — промърмори змийският език. — Но не й е отнел девствеността, нали?

— Поне не на борда на кораба — отсече напълно убеден капитанът. — Сигурен съм. Бяха под непрекъснато наблюдение.

Това ме накара едва ли не да подскоча. Какво? Били сме под наблюдение? Дали тогава са ни видели как вадим картината и дали са слушали разговора ни, докато обсъждахме значението на фигурите? О, не! Но като се замислих, прецених, че капитанът надали ни е следил лично, а всички останали моряци бяха мъртви. Мислено си казах, че когато останем насаме с брат Гуидо, на всяка цена трябва да го предупредя да се погрижи за картината — защото, ако я изгубим, и ние сме изгубени.

Змийският език ме огледа замислено и накрая отсече:

— Много добре. Тя като че ли става. Какво ще кажете, Ваше величество?

И в този момент откъм камината се чу един изненадващо властен глас:

— Нека я видя!

Погледнах го изумена. Той? Той е дон Феранте, кралят на Арагон и Неапол?! Та той бе облечен в черно, твърде простичко, без никакви украшения, а освен това седеше на това трикрако столче като прост слуга! Да не говорим пък, че ръцете му дялкаха! Но когато се вгледах в мнимия слуга, когато зърнах стоманеносивия му поглед и благородната извивка на носа му, разбрах, че с този монарх шега не бива.

Но ако това ви се струва неочаквано, почакайте да разберете какво стана после! Миг по-късно мъжът в бяло просто сграбчи роклята ми за рамото и я разкъса. Напоената ми със сол и водорасли рокля се съдра много лесно и разкри целите ми гърди, чак до кръста. Мислено благодарих на *вера madre*, че бях предала „*Примавера*“ на съхранение у брат Гуидо — в противен случай сега щяха да я открият и всичко щеше да бъде изгубено. Вкамених се, когато три чифта мъжки очи се впериха в голите ми прелести — с изключение на брат Гуидо, разбира се, който се извърна засрамено. Обаче аз имах голям опит с подобни ситуации и затова реших да се възползвам максимално от настоящата — изпънах гръб, изпъчих се, навлажних устни и макар че помещението не беше достатъчно студено, все пак успях малко да втвърдя зърната си. Щом на гърдите ми се падаше орисията да ни спасят от сигурна смърт, то тогава така да бъде — в това отношение те действително нямаха равни на себе си.

— Става! — отсече кралят. — Вземам я. Обаче мъжа не го искам. Имам си достатъчно благородници в двора и всички до един са пълни досадници.

Мъжът в бяло ми направи знак да се покрива, а аз се извърнах ужасено към моя приятел. Ама не може така да ни разделят, нали така?!

Капитанът изрече мазно:

— Милорд, мислех си за някакъв малък откуп...

Кралят огледа още веднъж монаха, който изглеждаше напълно съсипан и отчаян, и отсече:

— Не смятам, че си струва. Просто го продай, Ферагамо. Досега не си ми правил впечатление на толкова придирчив.

Капитанът падна на колене, за да отключи оковите ни. Краката ни бяха разделени, но аз се вкопчих отчаяно в расото на брат Гуидо. Защо не проговаряше?

— Нееее! — изкрещях. — Не можете да го продавате! Та той е много важна персона! И... аз го обичам!

Почувствах се нелепо.

Без да обръща внимание на молбите ми, капитанът повлече брат Гуидо към вратата. Единственото, което можех да сторя, бе да стоя и да наблюдавам ужасено картината. В отчаянието си, за да го накарам най-сетне да проговори, аз започнах да се кръстя — заговорих на единствения език, който той в момента разбираше — езикът на Бога, на онзи Бог, когото той смяташе, че е предал, като ме е целунал. На онзи Бог, при когото той се завръщаше непрекъснато като заблудена овца. И накрая, о, накрая, той благоволи да ме погледне! Отвърна ми със собствен жест, ала най-невероятният жест, който можете да си представите — изобрази неаполитанския знак на рогата, знака, който бяхме гледали през целия си път дотук, знака, предназначен да ме пази от злини. Очевидно така той виждаше бъдещата ми съдба тук. Пръстенът на палеца, който му бе предал чичо му, проблесна за миг, докато свиваше пръстите си, и аз се извърнах, пребледняла от страх, че оставам сама, без него, в този двор на шахматни фигури и дъски. Но докато импозантните врати на галерията се разтваряха, кралят изведнъж пристъпи напред и се провикна:

— Почакайте!

Беше заповед. Кралят тръгна с широки крачки през черно-бялата галерия, пое лявата ръка на брат Гуидо и започна да оглежда внимателно пръстена на палеца му — ярката златна халка с деветте златни топки, които бяха поставени върху нея. След това кралят вдигна своята лява ръка, където, на палеца му, всички видяхме съвсем същия пръстен. Ококорих очи от изумление. Още един пръстен! Дон Феранте погледна в очите моя приятел и извика:

— Но кой сте вие?

И изведнъж примирението се свлече от лицето на брат Гуидо като маска и аз го видях как изпъва гръб, изправя се и застава равен на краля — самият той крал. Фиксира дон Феранте от Арагон с ярките си сини очи и ясно и отчетливо изрече:

— Аз съм Николо дела Торе, наследник на държавата и доминионите на великия град Пиза!

Невероятният крал слуга се дръпна рязко назад, сякаш току-що му бяха зашлевили плесница, а след това по лицето му се разля усмивка — усмивка, която трансформира цялото му излъчване.

— О, простете ми, милорд! Нямах представа, че сте решили лично да придружите флотата!

— Реших, че така ще бъде най-добре, особено във времена като тези — отговори „лорд Николо“, опипвайки почвата.

— Наистина — кимна кралят. — Напълно сте прав. Обаче той не ми каза...

— Той все още не знае. Избрах да го изненадам за предстоящото събитие.

— Разбира се — още едно кимване. — Разбира се, милорд! Простете ми! Коленопреклонно ви моля да ми простите за начина, по който позволих да се отнесат и към вас, и към вашата придружителка! — Тук любезна усмивка към мен. — Но защо тези свети одежди?

Имах чувството, че буквално виждам брат Гуидо как мисли — като светкавица, и не можех да не му се възхитя.

— О — започна спокойно, — очевидно не сте чули за ненавременната смърт на баща ми. Със сигурност убийство, което ме накара да напусна града колкото е възможно по-бързо — под прикритието на нощта и расото на обикновен свещеник.

— Баща ви се е споминал? О, много съжалявам! Лорд Силвио беше прекрасен мъж, а ако трябва да бъда честен, вие сте негово копие! Носите осанката му, лицето му...

Което си беше напълно вярно. Брат Гуидо действително приличаше на чичо си много повече, отколкото братовчед му — мъжът, за когото бе решил да се представи — на баща си. Но защо бе избрал измамата? Каква полза би могъл да има да се преструва на някой, който не е?

Междувременно кралят продължаваше:

— Предполагам, че баща ви ви е казал всичко, нали?

— Разбира се. Аз съм негов наследник във всички неща! — натърти многозначително брат Гуидо.

— Е, в такъв случай, макар че играчите са сменени, играта си остава същата — отбеляза кралят, с което отново извика в съзнанието

ми сравнението с шахматна дъска.

И макар че започнах да се оплитам в тази паяжина от лъжи, усетих, че тактиката на монаха сработваше — залата постепенно се изпълни със слуги, които получиха заповед да бъдат изцяло на нашите услуги. Бях заобиколена от ято прислужнички, които със суетене ме поведоха на някъде, а миг по-късно група слуги сториха същото с брат Гуидо. Капитанът бе освободен със заповед да се погрижи за флотата си, но не и преди да получи тежка кесия с жълтици от мъжа в бяло. Грозникът си тръгна, без да се обръща назад — и защо да го прави, нали бе постигнал всичко, за което беше дошъл, че и повече! Очевидно съжаляваше точно толкова за нашата компания, колкото и ние — за неговата. В мига, в който той изчезна зад вратата, забравих за него. И приблизително по същото време чух краля да изрича:

— Милорд, ще разполагате с най-хубавите покои в моя скромнен замък! Придружителката ви ще бъде в съседната стая, за ваша радост и удоволствие. И моля ви, простете на моя иконом за това поругаване на вашата собственост!

— Вече е забравено, Ваше величество — отбеляза благосклонно брат Гуидо и наклони глава по посока на иконома, показвайки, че му прощава.

— Много великодушно от ваша страна! — възкликна кралят. — Що се отнася до дамата обаче, истината е, че освен съпругата аз самият вече си имам три метреси и, честно да ви кажа, не бих имал нищо против да подаря на някого поне едната.

Двамата „благородници“ се разсмяха по мъжки и аз не можех да не забележа колко добър актьор е брат Гуидо. Не можех да не се дивя на този нов човек, когото виждах пред себе си. Възможно ли е това да е същият, когото до неотдавна бях обвинявала в бездействие, безполезност и липса на изобретателност?

— Вероятно ще ми окажете честта утре сутрин да тръгнете заедно с моя двор на север, нали? И без това и двамата сме поканени на великото събитие, така че би било глупост да не пътуваме заедно.

Макар и точно толкова объркан, колкото и аз, брат Гуидо продължи да играе играта. Наклони отново глава и благородно изрече:

— За мен ще бъде удоволствие! Моята свита и без това вече ще ме очаква там.

След това кралят ни изпрати собственоръчно до вратата. Той придружи монаха, а аз бях придружена от иконома в бяло, който с подмазваческа усмивка ме хвана под ръка и ме поведе след височайшата двойка, сякаш бях кралица. Изгледах го надменно, за да му покажа, че никога няма да забравя как съдра роклята ми.

Преди да излезем от шахматната галерия, бях впечатлена от още едно нещо. Докато се покланяхме взаимно, дон Феранте се обърна към своя иконом и високо и ясно, така че да бъде чуто от нас, отсече:

— Сантяго, грижи се добре за почитаемия ми гост! Защото, също като мен, лорд Дела Торе е един от *Седмината*!

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

В стаята ми се появиха две мавърски красавици, които ме отведоха в помещение, което сигурно се водеше за баня, макар да имаше огромен басейн. Момичетата свлякоха от тялото ми съдраната ми и подгизнала от солена вода рокля, а аз се плъзнах блажено в кристалночистата вода, която се простираше като опушено зелено стъкло под римските колони с капители сякаш от захар. Една от мавърките хвърли жасминови цветове във водата, а другата започна да ме търка с гъби, без да пропуска дори най-интимните ми части. И макар че никога не си бях падала по такива неща (въпреки че срещу добро заплащане не бих имала нищо против да приведа в действие и някоя и друга поза на Сафо), точно сега тялото ми излетя на седмото небе. Ала умът ми беше вече съвсем друго нещо. Идваше ми да се разпищя, че ме отделиха от брат Гуидо в подобен ключов момент, когато в главата ми се блъскаха хиляди въпроси. Тялото ми беше в покой, но умът ми — в хаос. Кой или кои са тези „Седмината“? Или по-скоро, щом дон Феранте и Николо дела Торе са двама от тях, то тогава кои са останалите петима? Какво означават пръстените на палците? И каква е връзката между наскоро споминалия се лорд Силвио с дон Феранте? А какво ли ще да е това „велико събитие“, на което ни поканиха? И какво общо, да я вземат мътните, има с всичко това картината „Примавера“? Постарах се да овладя бушуващите си мисли, защото знаех, че в момента брат Гуидо получава същото внимание от слугите, които го поеха, така че щеше да ми се наложи да изчакам търпеливо за височайша аудиенция. Надявах се само монахът да е успял да скрие навреме рисунката от прислугата.

Накрая ме облякоха в свободно падащ копринен халат и ме върнаха обратно в стаята ми — просторно помещение с врата, за която знаех, че отвежда към покоите на „господаря“ ми. Робите продължиха да се суетят около мен и по едно време станаха толкова досадни, че ми се прииска да изчезнат по-скоро — макар да не може да им се отрече, че сториха и още нещо добро, като ми донесоха плодове, ролца от херинга и изстудено вино, поставено в гърне с натрошен лед. На

излизане ме уведомиха на странния си неаполитански диалект, придружен от огромно количество жестомимика, че не след дълго ще се появят и камериерките, за да ме облекат за вечеря. По време на цялата тази размяна на любезности обаче слухът ми бе наострен единствено за едно — да разбере какво става в съседната стая. Не знам защо, но дочувах единствено инцидентни викове и стенания, които определено ме объркаха. Ако подслушвах на вратата на когото и да било друг мъж на тази наша плоска земя, бих решила, че е в процес на самозадоволяване. Но като познавах вече доста добре брат Гуидо, прецених, че тук изобщо не може да става въпрос за момент, в който той „се е взел в ръце“. Накрая най-сетне ме оставиха на спокойствие. Изгаряща от любопитство, аз отидох до вратата и се заслушах. Но вече не чувах нищо. Почти сигурна, че там няма никой, аз реших да вляза направо, без да почукам.

Той беше там — сам, легнал по корем на пищното си легло, с лице, обърнато към стената. Расото му лежеше на купчинка в долната част на леглото. Забелязах, че коланът на възли липсваше. Грубото кафяво платно се бе свлякло от тялото му като изсъхнала кожа. Сравнението като че ли не беше много далече от истината. Защото гърбът на брат Гуидо беше подгизнал от кръв, а кожата му — раздрана от множество удари с камшик. И тогава разбрах три неща:

Прима коза: Брат Гуидо бе използвал францисканския си колан на възли като камшик, за да се самонакаже за прегрешенията.

Секонда коза: Без да броя, аз знаех точно колко удара с камшик има на гърба му — четирийсет, броят, с който отмъстителните римляни бяха наказали Христос в деня на смъртта му. Думите замряха на устните ми и аз отстъпих ужасено към вратата. Брат Гуидо извърна автоматично глава от страх да не бъде хванат от някого, но когато видя, че съм аз, в ярките му сини очи проблеснаха две сълзи. Сълзите се търколиха по аристократичния му нос и капнаха върху копринените чаршафи. *Лакрима Кристи.* И тогава разбрах третото нещо.

Терца коза: Виновна за всичко това бях аз, аз му го бях причинила. Бях го подмамила подобно на морска сирена, той ме бе целунал, мислейки, че това е последният му дъх, а сега не е в състояние да забрави какво е сторил.

Напълно съсипана и безмълвна, аз притворих тихо вратата след себе си.

ПЕТА ГЛАВА

Седях върху кувертюрата на леглото си, загледана през прозореца. Трябва да съм останала така доста време, защото камбаните удариха два пъти. Потънала в съзерцание на красивия залив долу, аз проследих хода на слънцето по небосвода, чак до самия му заник. Казвах си, че мисля за „Пролетта“ и за загадката, скрита в картината, ала истината е, че през цялото време мислех за брат Гуидо — как лежи едва на една врата разстояние от мен и как тихо страда само и единствено заради мен. Дали бе възможно да се върнем отново към старото си приятелство? Или морето бе причинило на връзката ни необратима промяна, от която нямаше връщане назад? Самоуверената и нахакана Кики отново ме бе напуснала и аз отново бях просто едно момиче, останало насаме с мислите си, Лучана Ветра — без дом, без приятели и без майка. Никога друг път не се бях нуждаела от моята *вера мадре* повече, отколкото сега, никога друг път не бях изпитвала по-силна необходимост от две обични ръце около мен и топла целувка върху челото ми. За първи път аз не копнеех за мъжки ласки, а за нежните обятия на майка ми. Сигурно вече сте се досетили, че аз не съм от хората, които плачат — не бях плакала, откакто бях бебе в бутилка, когато стъклото запращаше плача ми обратно в ушите ми толкова силно, че за мое собствено добро реших да престана да плача. Но сега имах усещането, че сълзите ми най-сетне ще прокапят. И макар това да не стана, струваше ми се, че перлата на Бембо бе пропътувала целия път от пъпа ми чак до гърлото, където се бе заклешила здраво и упорито отказваше да си тръгне, независимо колко пъти преглъщах.

Блестящата диамантена огърлица на залива долу стана катраненочерна, но аз почти не примигнах, дори когато се появиха слугите и запалиха лампите. Обърнах се, едва когато чух нечий мек глас.

В стаята ми се бяха появили три дами, до една облечени в черно. Приличаха на три врани. Но погребалната им прилика свършваше дотук, защото всички до една имаха красиви лица и весели очи.

Усмихнаха се едновременно и широко, така че ми се сториха почти еднакви. Всъщност заприличаха ми на Трите грации, само че не мъртви, а живи и облечени в черно, а не бяло. И колкото лицата на Грациите бяха бели, толкова пък техните бяха тъмни — така, както заливът отвън бе преминал от светло към тъмно в края на деня. Жените се представиха като Евлалия Равиняно, Джована Карачола и Диана Гуардато. Аз мигновено забравих коя коя е, но от възпитание ги дарих с усмивка, за която нямах никакво настроение.

— Вие ли сте камериерките, които трябва да дойдат да ме облекат? Робите ми казаха, че ще се появите.

Една от трите се усмихна по-широко от останалите две и изрече на ясен неаполитански, изпъстрен със съскащите испански звуци, които ги оприличаваха по-скоро на кошница змии:

— Да, ние действително сме дошли да ви облечем, но не сме камериерки. Ние сме свободни дами от двора на Арагон.

— И всички до една споделяме специални отношения с дон Феранте — вметна втората.

— Не по-различни от онези, на които вие се наслаждавате с лорд Николо — допълни третата.

В последното определено се съмнявах, освен ако и трите дами не бяха гонени от флорентинските убийци, задето са откраднали една картина, и по пътя не са си осигурили помощта на един непознат, който е монах, представящ се за благородник. Но иначе схванах накъде бият.

— Вие сте неговите... метреси?

Трите кимнаха като една.

— Всичките? — продължих, но веднага след това си спомних, че самият дон Феранте си бе признал за тях, както и че трябва да обслужва и една съпруга. Затова този път нямах нужда от тяхното потвърждение.

Жените бяха любезни и жизнерадостни. Засуетиха се около мен, чуруликайки си нещо на испански, повдигаха брадичката и косата ми, обгръщаха талията ми с ръце и като че ли обсъждаха с какво да ме облекат. И тогава разбрах какви са в действителност — не ято врани, а косове — с черните си като мъниста очи, синьо-черната коса и леко наклонени глави, докато оглеждаха прелестите ми. Същевременно обаче чувството им за хумор се оказа заразително и не след дълго аз

усетих връщането на Кики, която се включи автоматично в разговора им, когато те преминаха на тоскански. Усетих, че ние с тях си приличаме, защото какво бяха те, ако не проститутки от най-висша класа, пък било то и благороднички?! Устати и остроумни, те обсъждаха открито креватните си подвизи и ми задаваха интимни въпроси за връзката ми с моя господар. Аз, разбира се, нямаше как да им призная, че връзката ни е невинна като току-що роден младенец, затова се наложи да импровизирам с детайли от многобройните си клиенти. Всички до една като че ли споделяха мнението на останалите и взаимно довършваха изреченията си с лекота, която подсказваше, че прекарват цялото си време заедно. Доколкото успях да схвана, заедно споделяха дори леглото на дон Феранте, при това по-скоро едновременно, отколкото последователно. А относно моя „господар“ те бяха единодушни:

— В името на всички звезди, той е прекрасен джентълмен!

— Никога досега не съм виждала подобен красавец!

— На неговия фон всички останали мъже в двора приличат на прости слуги!

— С изключение на дон Феранте, разбира се.

— В името на свети Джеймс, нямам търпение да го видя по чорапогащник, за да зърна пакета му! Готова съм да се обзаложа, че и краката, и пакетът му си ги бива!

И всички започнаха да крещат като патици. Усмехнах се, но не бях в състояние нито да потвърдя, нито да отрека предположенията им, тъй като, както добре знаете, никога досега не бях виждала брат Гуидо по чорапогащник.

— Но засега той няма значение! — отсече по едно време жената, която май се казваше Евлалия. — Сега най-важното е да облечем това гълъбче така, както ни заповяда господарят, за да не отстъпва по красота на своя господар!

— Няма да ни е особено трудно, защото тя е красива като ангел!

Боже, само да знаеха истината...

— Дами — осмелих се да се обадя накрая аз, — мисля, че няма нужда да ми помагате. Аз мога да се облека и сама, ако ми дадете рокля.

— За нищо на света, скъпа! — разсмяха се пак те.

— Вярно, че е под ранга ни да ви обличаме...

— Но нашият господар дон Феранте знаеше, че за нас ще бъде удоволствие да украсим такава красива птичка като теб! Знаеше, че ще се зарадваме на молбата му.

— Защото можете да ни вярвате — заговориха в строга последователност те, — че в този двор няма особено голям брой красавици, защото повечето дами са стари вдовици с отпуснати кореми и изсъхнали прелести.

Бях готова да се съглася напълно с тях. Защото дори и те бяха с несъразмерни форми и всяка си имаше някакъв недостатък. Едната беше с дебели ръце, другата — с грозни зъби, а третата имаше толкова лош дъх, че дори и редовната употреба на карамфилово масло не бе в състояние да го прикрие. Предположих, че нейните услуги се ограничаваха само под завивките на дон Феранте, а не лице в лице. Освен това и трите бяха в напреднала средна възраст.

— А и защото кралицата предпочита никой да не засенчва нейната красота — поясниха.

— Значи тя е красавица, така ли? — подвикнах, изпълнена с любопитство, аз.

— Такава е. Джована Арагонска е голяма красавица! — отбеляза благородно Диана, а останалите закимаха в знак на съгласие.

Зачудих се какви ли са отношенията им с кралицата, защото, макар да съм предавала множество знатни дами, сношавайки се със съпрузите им, никога не съм се запознавала отблизо с тях. Какво ли е да живееш пред погледа на жената, която е наясно, че ти редовно топлиш леглото на съпруга й?

— И ние много я харесваме!

— Прекрасна е!

— Горда съм, че нося нейното име — изрече онази, която несъмнено се казваше Джована. — На последния ни общ имен ден тя ми подари броеница!

— И е вярна на дон Феранте, така ли? — изгледах ги невярващо аз.

— О, разбира се! Без никакво съмнение! Той не е мъж, който би позволил да си играят с него. Към онези, които го предават, показва невиджана жестокост! Например наскоро, по негова заповед, бяха убити няколко от неговите барони, които крояха заговор срещу него —

нищо, че някои от тях му бяха приятели от детинство. А към жените е още по-лош!

— В Сицилия, скъпа моя, ако изневериш на съпруга си с друг, той има право да те пребие с пълната подкрепа на закона!

Преглътнах. Камбаните за вечерня довяха до ушите ми и напевите на онази прочута неаполитанска песен. Значи тук, ако мъж кривне от правия път, той се превръща просто в персонаж от комична песничка. Но ако това направи жена, сама си подписва присъдата. Ето, кралят всяка нощ спеше с три различни дами, при това под носа на съпругата си, обаче кралицата бе длъжна да бъде безупречна. Размишлявах по тези въпроси, докато трите дами се суетяха около мен, бутяха ме и ме дърпаха, увиваха кичури коса, връзваха панделки и закрепваха бижута, украсяваха корсажа ми. Досега винаги бях живяла извън рамките на закона, извън структурите на обществото и приличието, от което бяха длъжни да се ръководят останалите жени. Въргалях се с мъжете още от мига, в който бях достатъчно голяма, за да прокървя. Възможно ли е тогава някога да заживея по друг начин, като „почтена“ жена, с маниери, шлифовани във всяко едно отношение? Ами любовта? Дали това най-просто и най-силно от всички човешки чувства имаше място в един благороднически двор? Дали кралят наистина обичаше кралицата и въобще — *можеше* ли да я обича, щом раздаваше ласките си наляво и надясно? От друга страна, ако не я обичаше, какво тогава го интересуваше дали тя ще си намери любовник? Странни, обърквачи въпроси. Голям късмет, наистина, че в крайна сметка *не съм* благородничка.

Бях дотолкова потънала в мислите си, че изобщо не забелязах кога са ме облекли — чак до мига, в който ме избутаха пред огледалото. И ахнах.

Както и в Пиза, аз за пореден път бях трансформирана. Само че този път ме бяха превърнали в гълъбица сред ято врани — бях облечена от глава до пети в бяло. Роклята ми блестеше със стотици перли и от кръста надолу се разширяваше като камбана. Деликатна дантела красеше раменете и лицето ми, което отново си бе възвърнало бледия цвят след дните, прекарани в трюма на кораба. Косата ми бе поруса от всякога, почти избелена от морската сол, и навита на вълни от милите дами, които бяха втъкнали перли дори в кичурите ми. Кожата ми беше бледа като камъните, които ме красяха. Бях превърната в

същата онази Грация, чиято идентичност търсехме тук, в Неапол. И в този момент ме осени една мисъл — във Флоренция бях Флора, в Пиза също. Тук обаче бях една от Грациите. Да не би да ми е писано да се vyplътя във всички женски образи от картината?

Но въпреки призрачната си красота аз бях наясно, че Кики също се бе върнала — проблясваше в очите ми. Аз бях сладка утроба, същинско ходещо изкушение за всички мъже в този двор. Защо тогава не се радвах? Защо като друг път не планирах някое страстно и похотливо събиране със случаен мъж тази вечер?

Знаех защо, разбира се. Докато вървах след трите дами към огромната трапезария на двореца, в главата ми кънтеше само една мисъл — досега винаги съм била невярна уличница, но най-сетне срещнах мъж, когото желая не само с тялото, а и със сърцето си. И ако някога съдбата ми позволи да стана съпруга на този мъж, никога и за нищо на света няма да му изневеря!

ШЕСТА ГЛАВА

Дамите ме поведоха през поредица от шахматни помещения, където към нас постепенно се присъедини цяла процесия царедворци. Накрая пред очите ни се разкри огромна банкетна зала с елегантни греди, които се издигаха в дъга нагоре и изпълваха целия таван като паяжина. В средата на залата бяха поставени три дълги маси, подредени във формата на буквата „П“. Един слуга поведе моя милост и трите дами към централната маса, където бяхме настанени в двата края, за да оставим място за групата на краля и гостите му. Седнала и отново сама, аз огледах залата за брат Гуидо, но не различих нищичко сред морето от черно и бяло. Когато всички заеха местата си, откъм галерията високо над нас се чу тържествен призив на рог. Вдигнах глава и видях четирима музиканти, които бяха издули бузи подобно на четирите ветрове. В другия край на залата се отвори огромна врата и на прага ѝ най-сетне се появи кралят, следван от личните си гости. Групата представляваше величествена гледка, но, също като останалата част от двора, аз имах очи единствено за техния знатен гост.

Той бе напълно неузнаваем, коренно различен от съсипания Христос, когото бях зърнала днес да кърви на леглото си. Беше гладко избръснат. Косата му бе измита и подвита на блестящи синьо-черни къдрици. Лицето му руменееше от здраве с топлите нюанси на кайсията. Сините му очи буквално светеха върху загорялото му лице. Величествената му осанка изпълни цялата зала. Беше облечен в черно. Тъмната му като нощта туника бе украсена с парченца абанос, а обемните му кадифени ръкави бяха сцепени, разкривайки отдолу снежнобял блузон. Твърдите му, дълги и мускулести крака бяха обути в прилепнал по тях плътен чорапогащник, очертаващ прасци и бедра, сякаш изваяни от мрамор. (И тъй като аз съм си аз, очите ми не можаха да не се плъзнат към пакета му, който се оказа съдържащ такова мъжество, че бузите ми пламнаха. Направо не можех да повярвам, че го бях хванала за члена, когато се запознахме. Сега обаче бих дала всичко на света да можех пак да го сторя.) Излъчваше благородство, а

силата си носеше като мантия. Изумих се как един смирен монах може да се промени до такава степен, ала в този кратък миг моето капризно женско сърце го желаше повече от всякога. Дадох си сметка също така какъв би бил, ако се бе съгласил да приеме наследството на чичо си, и безкрайно съжалих, че не го бе направил. А ето че сега Пиза трябваше да страда под хомота на едно недостойно мекотело, на един коварен педал — истинският Николо. Да, лорд *Гуидо* дела Торе със сигурност щеше да бъде истински принц на Пиза, благородник без равни на себе си. Той беше великолепен!

И аз не бях единствената на това мнение. Дори и кралица Джована, която, не мога да не призная, действително беше хубава по нейния си тъмен, арагонски начин, си позволи да го погледне в очите, докато той ѝ целуваше почтително ръка. Защото, щом жена с подобна безупречна репутация си позволяваше да прояви такъв неприкрит интерес, значи брат *Гуидо* наистина си го заслужаваше. Извърнах бързо очи към дон Феранте, но кралят тъкмо се настаняваше на стола си и поздравяваше гостите си, така че, за щастие, не бе забелязал размяната на погледи. А после брат *Гуидо* вече беше до мен и аз усетих как вдига ръката ми към устните си. Но очите му отказаха да се срещнат с моите така, както бе направил с кралицата. Ръката ми се плъзна като попарена в скута ми и бузите ми пламнаха, но докато той заемаше мястото си до мен, аз усетих, че той определено е забелязал красотата ми и че тя му се е отразила точно толкова силно, колкото и когато слизах по стълбите в Пиза.

И наистина — сякаш ехо на далечни камбани, той изрече:

— Тази вечер изглеждаш прекрасно, Лучана! За мен е истинска чест да бъда в твоята компания!

Същите думи, с които го бях подразнила, че е пропуснал, докато слизах по стъпалата в дома на чичо му. Но сега сините очи проблеснаха и аз изпаднах в екстаз от множеството им изражения. За разлика от безизразния поглед следобед, сега те искряха от живот. Реших, че доброто му настроение сигурно си има основателна причина — може би, докато бяхме разделени, той е направил някое важно откритие, което ще ни изведе по-напред в нашето пътешествие.

Но каквато и да беше причината, аз се радвах.

Не след дълго ми стана ясно, че ми предстои прекрасна вечер — по три причини:

Прима раджоне: Брат Гуидо пиеше — нещо, което до този момент не го бях виждала да прави. Очевидно това бе поредната стъпка в подкрепа на версията му, защото би било много подозрително един благородник да пости в ден, в който не се пости официално.

Секонда раджоне: Двамата щяхме да ядем от едно и също блюдо, тъй като аз бях всепризнатата придружителка на господаря на Пиза, а, както диктуваха правилата във висшето общество, всички двойки споделяха платата си.

Терца раджоне: Брат Гуидо наблюдаваше изкъсо останалите благородници и техните куртизанки по масите, за да копира поведението им с мен — привеждаше се към мен, споделяше хапките си и шептеше в ухото ми. Нямах никакво значение, че всъщност разговаряхме за една открадната картина — самата близост с него ми бе напълно достатъчна. Нямах нищо против да играя неговата игра. Защото този следобед, в стаята си, той ме бе погледнал с очите на прокълнат, отвъд зейнала пропаст, която сякаш никога нямаше да може да бъде премината. А сега, въпреки че бяхме просто актьори в тази игра, аз имах чувството, че някак си е успял да прекоси долината на пропастта и сега се изкачва по бойниците от другата страна. Дали бе твърде самонадеяно от моя страна да се надявам, че някой ден ще поиска да влезе в цитаделата?

И докато тази и други подобни мисли се стрелкаха през главата ми, брат Гуидо разговаряше надълго и нашироко с краля вдясно от себе си. За съжаление обаче шумът наоколо беше твърде голям, за да ги чувам какво казват. Затова, когато той приключи, аз се приведох ниско до парфюмираната му глава и както и преди топлата му коса погали бузата ми.

— Успя ли да разбереш нещо за „Седмината“? — прошепнах.

— Не — издиша в ухото ми той. — Сподели как този дворец бил по-добра резиденция за подобни тържества от стария му палат — Кастел Капуано от другата страна на залива. А този — Кастел Нуово, бил наследил от починалия си баща. Призна, че подобна загуба би могла да ни носи не само скръб, но и радост. Очевидно имаше предвид личния ми траур.

По отношение на последното брат Гуидо нямаше никаква нужда да се преструва, тъй като той скърбеше за чичо си много повече, отколкото истинския Николо.

— Нещо друго? Какво е това велико събитие, на което би трябвало да присъстваме? — продължих в същия дух.

— Не каза, но все пак намекна, че банкетът тази вечер е в чест на някого или нещо. Смята да вдигне тост, така че може би от него ще можем да научим повече.

— А рисунката? Къде е? В безопасност ли е?

Той потупа проблясващите си в черно гърди и прошепна:

— Ето тук.

Изглеждаше подозрително плоско — сякаш под дрехите не се криеше нищо друго, освен широките му здрави мускули.

— Все така в кратуната ли е? — присвих очи.

— Не. Поръчах на слугите да не пипат кратуната, защото съдържа реликви от починалия ми баща. Испанците разбират подобни неща. По-късно лично кралят ми изпрати обсипана със скъпоценни камъни кожена торбичка, плоска като джоб, предназначена точно за пренасяне на реликви от скъп човек. По-късно просто преместих рисунката и сега тя е в безопасност. Напълно непокътната е и такава ще си остане и в бъдеще, тъй като торбичката е здрава и напълно водоустойчива.

Отпуснах облекчено рамене и промърморих:

— Слава богу, по дяволите. Щяхме да нагазим в миризливи лайна, ако бяхме изминали целия този път, само за да...

С едно махване на ръка брат Гуидо ме накара да млъкна. Кралят стана, за да говори, и залата се смълча само за три удара на сърцето. Висок и величествен, дон Феранте определено излъчваше могъщество, облечен от глава до пети в черно.

— Скъпи мои приятели — започна тържествено на тежкия си, изпълнен с арагонски акцент неаполитански. Блестящата му усмивка обгърна цялата зала и с периферното си зрение аз забелязах как *и* трите му метреси, *и* съпругата му са вдигнали към него пълни с обожание очи. — Както всички знаете, днес сме се събрали, за да отпразнуваме бракосъчетанието на братовчеда на наш скъп приятел.

Из залата се понесе недоволно мърморене, което определено ме изненада — смятах краля за обичан от двора си. Може би няма да е зле в най-скоро време да види сметката на още някой и друг барон.

Кралят вдигна ръка, за да заглуши протестите, и продължи:

— Не, не, приятели мои! Вярно е, че в миналото Лоренцо де Медичи е причинил на нашето кралство не една и две неприятности и ние невинаги сме били в добри отношения с него. Но след гостуването му при мен преди няколко месеца и след почитанията, които ми поднесе, всичко лошо е вече забравено. Затова считам двама ни за братя — невинаги сме съгласни по всички въпроси, но сме свързани от обща кръв. — Тук избухна гръмогласен смях — очевидно недоволните останаха доволни. — И по тази причина днес празнуваме бракосъчетанието на неговия любим братовчед Лоренцо ди Пиерфранческо де Медичи и Семирамида Апиани от династията Арагон.

Нещастният ми ум правеше всичко възможно да запомни и осъзнае чутото. Значи съвсем доскоро Лоренцо Великолепния и дон Феранте са били врагове, обаче неотдавна той е пристигнал на официално посещение, за да постигне съгласие. Неговият братовчед — покровителят на Ботичели, съвсем скоро ще се ожени за член на династията на дон Феранте. Дали пък този съюз не е „почитанието“, което Великолепния е поднесъл на Арагонската династия?

— Чудя се какви ли са били несъгласията им — прошепнах в ухото на кавалера си аз. — Трябва да са било доста сериозни, щом Великолепния е предложил братовчед си като награда.

— Шшшшшт! — просъска ми брат Гуидо, защото кралят продължаваше.

— И всички имаме честта да бъдем поканени на венчавката, която ще се състои след седем дена от днес.

Така. Това означава ли, че Лоренцо ди Пиерфранческо ще тръгне на юг, за да се ожени в дома на булката си? И към коя част на вонящия юг трябва да продължим? Странно мрачно предчувствие се надигна в гърдите ми.

— Затова нека сега вдигнем чаши за здравето на булката и младоженеца, за ползите от бъдещия ни съюз и за утрешното тръгване на нашия двор за сватбата! Впрочем не е никак зле, че през тази седмица ще отсъстваме от Неапол, защото, както знаете, тази година кръвта на нашия благословен светец свети Дженаро не се втечни.

Това вече изобщо не можах да го разбера. Огледах присъстващите за някакви признаци на усмивки или смях на шега, която като че ли бе твърде интелигентна за моя ум. Но не видях

нищичко, освен сериозно, мрачно кимане на глави от всички посоки, с което знатните особи заприличаха на коркови тапи в буря. Погледнах нетърпеливо към нашия домакин и мислено го помолих: „В името на моята *вера мадре*, кажи ни най-сетне в коя посока потегляме!“

— Затова реших да подаря на всички ви едно пътешествие до красивия град *Флоренция*!

Виното, което току-що бях погълнала, избликна от устата ми като дъжд. Брат Гуидо сграбчи ръката ми и я стисна толкова силно, че ме заболя. Всички присъстващи утихнаха и ме погледнаха с неприкрит укор, в това число и кралят.

— Много се извинявам! — промърморих. — Разхълцах се.

Въпросителният поглед на краля омекна и се разтопи в усмивка.

— О, няма нищо! На красота като вашата подобни неща са простени, разбира се!

Външно се отпуснах, но вътрешно заврях и закипах. *Флоренция* ли? Трябваше да се върнем в леговището на лъва, така ли? Да тръгнем на сигурна смърт? Загледах се настойчиво в брат Гуидо, но слънчевото му изражение остана непроменено — единственото, което си позволи, бе да потупа успокоително ръката ми. Сведох очи към скута си, за да потисна бушувашите в гърдите ми чувства, а междувременно кралят продължи:

— А сега ще ви покажа един малък дар за щастливите младоженци, който изработих със собствените си ръце и с който се надявам да докажа приятелството си с династията *Медичи*!

С елегантен замах на ръката вездесъщият иконом Сантяго дръпна черна копринена салфетка от един издут предмет в центъра на масата. Оказа се дърворезба — красиво изработена и почти завършена сцена на Рождество. Всички проточихме вратове, за да я огледаме. Представляваше същинско чудо от дърво, не беше пропуснат нито един детайл. Смеещото се бебе бе вдигнало подобните си на звезди ръце към Девата, която бе приклепнала благоговейно до него. Всяка подробност бе представена с неподражаемо майсторство — всеки кичур коса, всеки скъпоценен камък от короните на влъхвите. Виждаше се дори и червеношийка. В блясъка на бялото дърво разпознах дървото, което кралят дялкаше в началото на деня, когато ни доведоха при него. Спомних си също така и стотиците сцени от Рождество, които бях зърнала за продан по улиците. Ала нито една от

тях не бе в състояние да се сравни с шедьовъра, който виждах сега пред себе си. И докато всички придворни изказваха възторжено одобрението си, кралят заговори с неприкрита гордост:

— Звезда ярка отгоре ще осветява пътя ти...

— ... и царе ще се поклонят пред светлината на твоето издигане — довърши брат Гуидо, като че ли завършваше парола.

Затаих дъх от страх, че това прекъсване ще бъде отчетено като обида, но кралят и тук се засмя и каза на монаха:

— Напълно вярно. Виждам, че знаете Светото писание, милорд. Много подходящо за един бъдещ водач. — После се обърна към останалите и продължи: — Христос е най-великият от всички водачи, защото нали той ни показва пътя още от върха на Голгота? Кажете ми, милорд — отново към брат Гуидо, — какво мислите вие за моя дар? — С тези думи дон Феранте склони глава в престомена скромност, очевидно очакващ комплимент.

— Мисля следното: *Timeo danaos et dona ferentes* — отговори брат Гуидо с хладен поглед и гордо изражение. Безсъмнено говореше на латински, затова се наложи да преведе за по-малко образованите, в това число и моя милост. Ето как научих втората от латинските мъдрости, които си знам, макар че тогава направо не можех да повярвам наглостта на значението ѝ: „Пазете се от данайците (гърците), дори когато носят дарове!“

Този път определено бе отишъл твърде далеч. Придворните хорова ахнаха, а аз погледнах ужасено към краля, който вторачи стоманения си поглед в моя приятел. Усмивката му беше изчезнала. Сръгах брат Гуидо в ребрата. Но какви игри играе този човек, по дяволите? Гордостта и арогантността бяха добри маски за случая, тъй като, прилагани в умерени дози, биха убедили всички, че той действително е Николо дела Торе. Ала явното безочие вече беше съвсем друго. Какво цели този човек? Да уреди убийството ни ли? А той ме скастри, че съм изплюла малко вино!

Дон Феранте изхълца няколко пъти и Сантяго веднага се озова до него с кана вино. Но кралят го прогони с жест и насълзени очи. Толкова ли бе ядосан на госта си, че започна да се задушава? Но не! Брат Гуидо и този път бе преценил правилно отговора си — защото дон Феранте се смееше. Не след дълго цялото ято подмазвачи около

него вече се опитваше да го имитира — дотолкова, че по едно време имах чувството, че съм се озовала сред стадо хълцащи чакали.

— Много добре! — изрева накрая кралят. — Много добре! Моят почетен гост успя да направи прекрасна игра на думи с моето име — Дона Ферентес, Дон Феранте — „носещият дарове“. Много добре!

И се отпусна обратно в стола си, като от време на време продължаваше да си повтаря шегата и пак да се залива от смях. Очевидно тостът бе приключил. В този момент разбрах, че кралят на Неапол може и да бе могъщ, безмилостен и дори опасен, но не беше особено умен. Обаче се възхищаваше на учените и знанията им и се стремеше към тях, а брат Гуидо не бе пропуснал да го схване. Не можех да не му го призная — беше много добър актьор! Бе довършил библейския цитат, а после бе изрекъл на латински шегата, за която бе сигурен, че дон Феранте щеше да схване повърхностно. И така се бе харесал още повече на краля, който вече го удряше дружески по гърба и повтаряше:

— О, това е нищо! Моят дар, де. Нищо особено. Дреболия.

Кимна по посока на дърворезбата по начин, който подсказваше, че тъкмо сега е моментът за добър комплимент.

И почетният му гост не закъсня да отговори на очакванията му:

— Нищо подобно, Ваше величество! Защото, макар някои други подаръци да имат стойност поради материалите си — злато, скъпоценни камъни и други подобни, вашето произведение е толкова изящно, че стойността му е неоценима! Неоценима е, защото се крие в неподражаемата изработка на майстора!

Тук вече дори и аз, родена ласкателка, си помислих, че брат Гуидо малко прекали. Обаче кралят буквално се разля от усмивки.

— Щом толкова ви харесва, може би ще успея да направя такава сцена и за вас, по случай предстоящата ви венчавка! Чувам, че е дъщерята на дожаресата, нали? Прекрасен избор, ако питате мен!

В мига, в който брат Гуидо наклони глава, за да се съгласи, аз буквално подскочих поне на лакът от стола си. *Венчавка ли?*

И за втори път през тази вечер кралят ме изгледа накриво. Брат Гуидо побърза да потули гафа ми, като рече:

— Моята прекрасна придружителка има особен афинитет към мелодията, която в момента свирят вашите музиканти. И няма

търпение да потанцува, защото има вроден талант за танца и не може да стои мирна, когато музиката я зове!

Усмихнах се и закимах в отговор — защото или трябваше да се съглася с него, или да призная, че съм хванала паралич. И тъкмо си мислех, че ни се е разминало, когато кралят кимна, плесна с ръце и сред настъпилата внезапно тишина се провикна:

— Отлично! Музиканти, музика! Същото! Нашите почетни гости ще ни удостоят с честта да ни покажат танц в пизански стил!

Изгледах на кръв брат Гуидо, но, ако трябва да бъда честна, той също не беше на седмото небе. Лично аз бях напълно уверена в уменията си, защото изобщо не бях излъгала, когато му казах, че танцувам добре — през онази нощ, когато обсъждахме позите на Грациите. Обаче нямах никаква представа докъде се покриват танцувалните умения на един монах. Може и да приличаше на господар — което бе неоспоримо, — но като нищо можеше да се окаже с два леви крака.

Оказа се, че не е имало смисъл да се притесняваме. Музикантите засвириха простичка мелодия и ние започнахме да се обикаляме един друг с равностойни умения, съвсем сами наред огромното празно пространство, един гарван и един лебед, обикалящи елегантно в такт. Бях доволна и изненадана — той наистина е бил отгледан с всички умения, необходими на един бъдещ принц, преди да облече расото. Дори щях да започна да се забавлявам на танца, ако не беше последното разкритие — темата, която обсъждахме със съскащ шепот всеки път, когато танцът ни приближаваше един до друг:

— Значи ти си... Николо е... сгоден?

— Да.

— За дъщерята на дожаресата? На Венеция? О, каква ирония!

— Да. Това беше уредено много преди братовчед ми да отиде в университета.

Мислите ми се завъртяха така, както се завъртях и аз, когато си обърнахме гърбове и се отдалечихме, но само стъпка по-късно се приближихме отново да съберем ръце:

— Ама той е *финочио*^[1]! Какъв брак?! Как...

Брат Гуидо завъртя нетърпеливо очи и отговори:

— Боже, Лучана! Още от кръговете, в които си се движела преди, би трябвало да си разбрала, че предпочитанията към... компанията на

момченца... не може да лиши мъжа от един относително щастлив семеен живот.

Което си беше напълно вярно. Познавах много такива мъже от знатните кръгове на Флоренция — мъже, които никога не са желали услугите нито на мен, нито на приятелките ми, мъже, за които Бембо казваше, че имали „*матримонио бианко*“ — бял брак.

— Ами любовта? — изтърсих внезапно, сецдайки се за онова, което бях научила този следобед — че благородниците като че ли нямат места в сърцата си за човешки чувства. — Как така ще приковат бедната девойка за този груб човек, който няма никакъв интерес към нея? Без... игрички в леглото? — Не можех да си представя нищо по-лошо от това.

— Говориш като глупачка, Лучана! Знаеш, че компенсациите от подобен брак са огромни — той има земи, тя също, имат и големи флоти. Мислех, че поне *ти* разбираш подобни сделки. Тук въобще не става въпрос за любов — тя не влиза в сделката. А и ако влизаше, съмнявам се дали тогава щеше да печелиш толкова добре в предишната си професия!

Той беше напълно прав. Бракът действително бе по-скоро сделка, отколкото чувства. Ала *това* не беше правилно.

— Това не е правилно! — изрекох на глас.

— Никога не съм твърдял, че е. Подобна размяна на благородни наследници така, сякаш са породисти говеда, за мен е морално отблъскваща и е една от причините, поради които влязох в манастир. Ако не го бях сторил, девойката от Венеция щеше да бъде определена за моето легло. — Направи такава гримаса, че заприлича на демон. — За щастие обаче, човешката любов вече не е моя грижа, тъй като познавам единствено божествената любов, както подобава на добрия монах.

Помислих си дали да не му разкажа колко от неговите братя съм изучукала, при това в самата свещена обител. Но реших, че разполагам с доста по-възвишен аргумент:

— Фра Филипо Липи е бил монах — изтъкнах, споменавайки един от най-прочутите художници на Флоренция, — обаче се е оженил за монахиня и двамата са имали дете!

Брат Гуидо сви деликатно рамене и изрече:

— Вярно е, че има и такива, които напускат ордена и се връщат към светския живот. Не и аз! Надявам се до края на дните си да остана целомъдрен, доволен единствено с божествената любов! — При тези думи той не посмя да ме погледне в очите. — Пък и не мога да се преструвам, че разбирам това чувство. Човешката любов, както и крайностите, до които тя докарва хората, са пълна мистерия за мен. И какво точно е любовта, можеш ли да ми кажеш?

Не можех да повярвам на думите, които бе изрекъл. Онази предсмъртна целувка, която ми беше дал на потъващия кораб — същата, за която той упорито отказваше да говори и да признае, бе много по-близо до човешките чувства, отколкото той можеше да си представи. Или най-малкото — до човешките страсти. Защото той ненапразно бе окървавил гърба си с четирийсет удара с камшик, за да се накаже като Христос. Но въпросът, който ми бе задал, бе крайно интересен, а и аз бях убедена, че знам отговора.

— Любовта е, когато обичаш някого толкова много, че ти се налага да го наречеш нещо друго! — отсякох, доволна от себе си. Но приятелят ми не изглеждаше особено убеден, затова се върнах към предишната тема: — Впрочем кога трябва да се състои въпросната сватба? — Обърканото ми съзнание не бе в състояние да отдели брат Гуидо от Николо — страхувах се, че бъдещият жених е първият, а не човекът, за когото той се представяше.

— Нямам представа. Било е уговорено, когато вече бях в „Санта Кроче“. Но освен ако не е през следващите няколко дена, мога да се чувствам спасен от оковите на брака.

Танцът завърши и той ми се поклони, едва скриващ усмивката си. Лично аз не виждах кое е толкова смешно и изгарях от нетърпение да разбера. Върнахме се на кралската маса, където кралят започна да ни ръкопляска ентузиазирано, а неговите придворни послушно го последваха.

— Великолепно! — извика Негово величество, хвана ръката ми, а аз направих лек реверанс, докато той я целуваше. И тъй като определено не изгаряше от желание да я пусне, за мен беше добре дошло да се настаня до него на мястото на брат Гуидо, за да му задам няколко въпроса.

— Дамата, която е сгодена за моя господар... — започнах.

Кралят приведе благосклонно глава към мен и попита:

— Дъщерята на дожаресата ли?

— Но защо я наричат така? Защо не е дъщерята на *дожа*? — възкликнах. Защото знаех, че „дож“, което означаваше „дук“ или „херцог“, е титлата на господаря на моя роден град Венеция, а „дожареса“ — титлата на неговата съпруга.

— Защото за майката и дъщерята се говори, че си приличат като две капки вода. Освен това дожаресата е жена със забележителна воля и силен дух — издигнала се е от улиците, защото някога е била нищо повече от обикновена куртизанка. Смята се, че управникът е тя, а не съпругът ѝ. Мълвата твърди, че под прекрасните ѝ поли виси член и че топките ѝ звънят като камбани, защото дожът нямал такива.

Разсмях се със самоувереност, която намекваше, че лично него никой не би посмял да обиди по такъв начин. Обаче аз не се вълнувах от въпросите на политиката, затова продължих:

— А тя хубава ли е? Искам да кажа дъщерята.

Сега вече той се усмихна. Очевидно му беше забавно, че делова жена като мен е в състояние да изпитва болката на ревността. Защото в крайна сметка за най-лоялните метреси не би имало никакво значение, че господарят им се жени — бракът не би означавал край на тяхната връзка, както очевидно се доказваше и от неговото собствено домакинство.

— Що се отнася до това, не мога да кажа, защото вече от много години тя е затворена в манастир. Но мога да ви кажа със сигурност едно — че майката е красива като майско утро. Говори се, че предпочитала да излиза из града с типична венецианска маска, защото в противен случай съществувала огромна опасност цялата работа наоколо да замре, когато хората спрат и я зяпнат от удивление. Следователно, ако приказките са верни, дъщерята би трябвало да е същата.

Физиономията ми би трябвало да бе станала кисела като лимон, защото тук вече дон Феранте съвсем открито се разсмях.

— Но вие не трябва да унивате, скъпа моя! — възкликна. — Ако ще и да е самата Венера, тя ще бъде само една свещичка на фона на слънцето, което сте вие! Казват, че дъщерите са като палачинките — колкото повече правиш, толкова по-хубави стават. Ако това е вярно, бих казал, че баща ви трябва да е направил поне дузина дъщери на майка ви, преди да зачене и вас!

Ето това беше накратко дон Феранте, кралят на Неапол — изискан комплимент, включващ Венера, следван от простащина за палачинки. Този човек бе едновременно крал и пъдар, учен и пълен невежа. Но както и да го погледнеш, той ми бе направил цели два комплимента, затова аз не закъснях да разцъфтя, да светна като самото слънце.

— Жалко наистина — продължи той, — че ние рядко имаме възможността да избираме съпругите си със сърцата си. — С тези думи той потупа ръката на своята кралица по начин, който подсказваше за изненадващо топла връзка между тях. — Защото, лорд Николо, надали ще намерите някъде по-добра от тази гълъбица тук.

Схващайки това като знак да се включи в разговора, брат Гуидо кимна елегантно, за да благодари за комплимента във връзка с вкуса му.

— Защото тя е същинско възплъщение на Фиамета! — допълни кралят.

Сега беше ред на брат Гуидо да подскочи и да изплюе виното си.

— Не ви разбрах, Ваше величество? — изфъфли.

Воден от заблудата, че шумът наоколо не е позволил на думите му да бъдат добре чути, кралят се приведе през мен и извика: — Казах, че тя е копие на лейди Фиамета — златната коса, бялата кожа, тъмните, извити като дъга вежди. — И ръцете му описаха във въздуха пред мен моите достойнства, сякаш имаше пред себе си дърво.

Напълно пребледнял, брат Гуидо само успя да кимне.

— И тъй като сте учен човек като мен, сигурен съм, че ме разбирате — продължи кралят, с което доказа подозренията ми относно неговата интелектуална суета. — Знаете ли, че Джовани Бокачо е получил вдъхновението си да пише за лейди Фиамета точно тук, в една църква в Неапол? Говори се, че там за първи път зърнал една от моите предшественички — Мария Аквинска, потомка на династията Арагон, и се прехласнал по нейната красота. Оттам нататък е започнал да я нарича в творбите си Фиамета, неговата муза.

Сега беше ред да се обърна към брат Гуидо. Имах чувството, че наблюдавам игра на тенис. Той бе дошъл на себе си с обичайната си скорост и сега отговори:

— Разбира се, че съм чувал за тази прославена дама. И съм относително добре запознат с творбите на Бокачо. — Във второто бях

напълно сигурна, но в първото се съмнявах. — Сигурно сте много горд с литературното си наследство, Ваше величество!

Надали можеше да измисли нещо по-добро, с което да поласкае краля — този селянин, който настояваше да го виждат като учен.

— Сигурен съм, че тук разполагате с прекрасна библиотека, Ваше величество — продължаваше в същия дух брат Гуидо с тон, който ми подсказа, че въпросът му не е само проява на ласкателство, а съвсем целенасочено запитване.

— Разбира се, разбира се — закима доволно кралят, докато аз не можех да не се запитам накъде води всичко това.

— В такъв случай мога ли да ви помоля да ми заемете за тази вечер „Елегия за лейди Фиамета“? Напомнихте ми, че няма да е зле да я препрочета, за да я видя с нови очи, особено след като вече знам, че знатната дама е ваша предшественичка.

Кралят вече приличаше на куче, което току-що е открило, че може само да лиже топките си.

— Но, разбира се! — възкликна със светнали очи той. — С най-голямо удоволствие! Сантяго! — Обаче верният иконом вече бе изчезнал, за да донесе търсената книга. — Но ако бях на ваше място, милорд — направи му знак кралят и брат Гуидо се приведе през мен, — бих побързал да затворя книгата, за да се насладя на истинското нещо!

И с похотливо кимване по посока на гърдите ми кралят разцепи въздуха около нас със смеха си, с което демонстрира другата страна на характера си. Ученият отново се оттегли зад селянина.

Веднага щом беше възможно, брат Гуидо извини напускането ни на празненството и аз бях принудена да се затъртя след него към покоите ни недоволна, защото не бях изпила виното си. Но щом се озовахме там, киселото ми настроение изведнъж премина. Върху възглавницата на моя господар лежеше малко томче. Търсенето ни като че ли продължаваше!

— Така — отсякох, докато брат Гуидо вдигаше книгата с треперещи ръце. — Моля те отново да ме извадиш от невежеството ми. Този писател, Джовани Бокачо...

— Който е живял преди стотина години и заедно с редица други творби е написал „Декамерон“...

Пуснах това покрай ушите си, защото и без това не го бях чувала.
И продължих:

— Видял е някаква жена в някаква църква тук, в Неапол...

— Както стана ясно — Мария Аквинска, принцеса на Арагон.

— И започнал да пише за нея.

— Тя станала негова муза.

— И в книгите си я наричал „лейди Фиамета“.

— Правилно.

— И книгата, с която току-що се сдоби, разказва за живота на Фиамета?

— Да. Това е „Елегия за лейди Фиамета“.

— И ти смяташ, че Мария Аквинска или Фиамета, или както там ти харесва да я наричаш, е мъртвата жена, която търсим, жената от „Пролетта“?

— Да. Тя е Грацията, символизираща „Неапол“ — кимна той, извади картината от торбичката на гърдите си, разтвори я и се вторачи напрегнато в лявата Грация.

Аз поех картината от ръцете му и сторих същото.

— Какво по-точно търсиш, би ли ми казал? — запитах след малко, докато дългите му пръсти разлистваха страниците на книгата с обигран маниер.

— Нещо. Каквото и да е. Някакво описание. Насока. Знак — промърмори той. По едно време един от изящните му пръсти се спря върху някакъв текст и той зачете:

„Косата ѝ е толкова руса, че светът не познава нищо като нея. Тя пада върху бяло чело с благородна големина, под което се виждат извивките на две черни вежди, най-изящните от всичко на света... и под тези две дяволити очи... бузи с цвят, не по-различен от млякото.“

— Става — признах му аз. — Наистина звучи точно като нея. И сега какво?

— Предлагам да останем будни цяла нощ и да прочетем тази книга. А после, на сутринта, може и да сме открили нещо.

Погледнах първо него, а после и книгата. Не изглеждаше много дебела, но дори и на най-бързия четец биха му трябвали часове, за да я смели. Обаче той изведнъж ми се видя ужасно изтощен — вълненията и опасностите от деня бяха започнали да си казват думата.

— Аз пък предлагам — контрирах го аз — просто да открием името на църквата, в която са се запознали, и да тръгнем оттам.

Той се усмихна с облекчение и промърмори:

— За пореден път твоята практичност побеждава моя интелект. Ти си напълно права. Нека си починем, защото и двамата имаме спешна нужда от сън!

Останах на прага на междинната врата достатъчно дълго, за да го накарам да уточни:

— Всеки в своето легло!

Е, струваше си да опитам. Отстъпих и затворих вратата зад себе си. Когато се прибрах в стаята си, погледнах за последен път към залива под нас. Лунните лъчи бяха превърнали огърлицата, наречена Неапол, в наниз от перли. Тази вечер луната като че ли светеше неестествено ярко — надяхах се това да не е лош знак.

---

[1] Finocchio (ит.) — копър; прен. — педал. — Б.р. ↑

СЕДМА ГЛАВА

Първото нещо, което направихме на сутринта, бе да потърсим Сантяго. Открихме го в дългата галерия, където той ни посрещна с мазна усмивка. Сега, когато вече бяхме почетни гости, той се бе превърнал в самата любезност.

— Добри ми приятелю — започна с властен тон брат Гуидо, — двамата със синьорина Ветра имаме желание да отидем на сутрешна служба, за да се помолим за предстоящото бракосъчетание на Лоренцо ди Пиерфранческо. Снощи Негово величество дон Феранте спомена за една конкретна църква — място, където се развива действието на една от местните ви легенди, нещо свързано с писателя Бокачо, с чиято творба вие бяхте така любезен да ме снабдите. — Говореше с равен тон, без да натъртва на уж случайното споменаване на името на писателя, за да не поражда подозрения. — Бихте ли ми казали дали това място е далече оттук?

Сантяго кимна и се усмихна многозначително. Ако не беше толкова деликатен, сигурна съм, че в този момент би ни намигнал. Заговори дяволито, сякаш брат Гуидо току-що го бе помолил да му осигури хубаво момченце.

— Но, разбира се! Двамата с господаря ми очаквахме да проявите интерес към... църквата — наблегна на последната дума той. — Тя не е много далече, намира се на североизток. Тръгнете по Виа Нило, която няма как да пропуснете, защото в началото ѝ се намира интересна римска статуя — изобразява Стареца Нил, за когото се твърди, че отговаря единствено на красивите дами. — Тук икономът се поклони елегантно пред мен и допълни: — Сигурен съм, че изправен пред вашата красота, *доня*, той няма как да не проговори!

Усмивката ми не изостана от неговата по неискреност.

— А бихте ли ми повторили още веднъж името на църквата? — попита брат Гуидо. Доколкото си спомнях разговора от предишната вечер, дон Феранте нито веднъж не бе споменал името на църквата, затова не можех да не се възхитя за пореден път на актьорските умения на монаха.

— „Сан Лоренцо Маджоре“ — изрече бавно и още многозначително Сантяго.

— О, да, наистина — кимна небрежно брат Гуидо. — Спомням си как снощи си казах, че църквата изглежда много подходяща за нашите молитви, тъй като е посветена на светеца, на когото са кръстени както Великолепния, така и братовчед му, чиято венчавка съвсем скоро предстои.

Тук Сантяго се поклони толкова дълбоко, че нямаше как да видим реакцията му на тези думи. После се насочи към вратата, но на прага се обърна и рече:

— И още едно нещо, милорд.

Двамата затаихме дъх.

— Сватбената процесия тръгва на север точно при Ангелус.

* * *

— Какво е това „Ангелус“? — запитах, докато излизахме от замъка.

— Камбанен звън, който в южните кралства звучи точно на обяд — поясни брат Гуидо, погледна ме и допълни: — Но ти не се притеснявай. Слънцето е все още ниско. Разполагаме с достатъчно време.

Но монахът не ме бе разбрал правилно — аз не се притеснявах, че ще изпуснем сватбената процесия. Точно обратното — притеснявах се, че ще се включим в нея. Все още не можех да повярвам, че просто ей така ще се върнем у дома, където ни грози смъртна опасност.

Докато вървахме по коридорите на замъка, не можехме да не забележим подготовката за заминаването, която кипеше наоколо — навсякъде се виждаха облечени в черно слуги, които подреждаха и изнасяха сандъци с коприни, хранителни запаси и пиене. След като излязохме от централната порта, поехме към северната част на града. И двамата бяхме облечени в строги черни ежедневни дрехи, донесени от нашите слуги, макар да забелязах, че този път дойдоха да ми прислужват мавърките, а не трите метреси на краля. Вероятно бяха толкова съсипани от предишната нощ, че сигурно ще се събудят чак при звъна на въпросния Ангелус. Забелязах също така, че макар и

обикновени, дрехите на моя кавалер бяха перфектно ушити и прилепваха идеално по тялото му. Надявах се и той да мисли същото за мен, но същевременно имах известни опасения, че изобщо не е забелязал контраста между моите блестящо руси къдрици и черното кадифе, което ми отиваше почти толкова, колкото и бялата ми рокля от снощи. Бях напълно сигурна, че в очите на хората наоколо ние изглеждаме като почтена семейна двойка, която отива на литургия. И когато улиците на града ни обгърнаха, преценихме, че вече можем да говорим спокойно.

— Дали Сантяго се досеща какво сме намислили? — започнах аз.

— Не мисля. Той със сигурност смята, че знае *нещо*, но не мисля, че то има нещо общо с „Пролетта“. По-вероятно е да го вижда като свързано със Седмината.

— Може пък снощи да ни е подслушвал, а?

Брат Гуидо сви рамене и отговори:

— Вярно е, че испанците нямат нищо против малко шпионаж от време на време. Подслушване и следене — поясни веднага заради мен. — Но какво би могъл да чуе? За картината говорихме единствено по време на банкета, скрити от шума наоколо. А снощи разговаряхме само за Бокачо и Фиамета, както му казахме и тази сутрин. — Замисли се и добави: — И все пак той ни каза нещо твърде интересно. Надали е случайно, че името на църквата е „Сан Лоренцо“ — същото, каквото носят и *Лоренцо де Медичи*, и *Лоренцо ди Пиерфранческо*!

— Да де, ама църкви с името „Сан Лоренцо“ колкото щеш наоколо — промърморих задъхано, защото широките му крачки ме принуждаваха да подтичвам след него, за да го стигна. Забелязах, че колкото по-бързо се стрелкат мислите му, толкова по-бързо върви. — Този светец е сред най-обичаните — допълних.

— Напълно си права. Обаче Лоренцо де Медичи е наричан също така и „Великолепния“.

— *Маджоре!* — провикнах се, изведнъж схванала приликата. Това си беше съвсем същото като църквата.

— Именно. Освен това е братовчед на бъдещия младоженец, който пък е покровител на Ботичели. Чудя се дали Ботичели не е бързал да завърши картината навреме за сватбата? — изрече замислено кавалерът ми и ме погледна. — Както и да стоят нещата обаче, сигурно

е, че това събитие не е само обикновено семейно събиране. Има много по-голямо значение.

Подобно на краката ми, мислите ми също се опитаха да настигнат неговите. И попитах:

— Да не би да искаш да кажеш, че Лоренцо ди Пиерфранческо е един от Седмината?

— В това вече не съм много сигурен — отбеляза предпазливо брат Гуидо. — Но знам едно: че тази църква би трябвало да съдържа отговора на най-малко един от нашите въпроси. Поради това те моля да впрегнеш всичките си умения за наблюдение и дедукция!

— Искаш да кажеш да си държа очите отворени и ума нащрек?

— Същото.

Това вече бе нещо друго, отново като в старите времена — той да използва сложни думи, а аз — прости. С изкачването на слънчевите лъчи по гърба ми и брат Гуидо до мен почти можех да забравя опасността, която бе надвиснала над нас от предстоящото ни завръщане във Флоренция. Продължихме мълчаливо.

Разглеждах светците и девите, които ни гледаха от своите ниши, когато внезапно ми хрумна нещо.

— Хей, какво имаше предвид снощи дон Феранте, когато спомена нещо за някаква кръв на светец? Че не била течна?

— А, да. Чудото на свети Дженоаро — отговори моментално монахът. — Научих за това от слугите, които ме обличаха. Три пъти годишно в тукашната катедрала вдигали високо стъкленницата с кръвта на своя светец — сан Дженоаро. Въпросната стъкленница съдържала съсирена и втвърдена кръв, но след множество молитви и бдения се случвало чудо и кръвта се втечнявала. Стъкленницата се разтърсвала, за да могат всички събрани да видят. След това, в продължение на седем дена, гражданите се редели на опашка, за да целунат стъкленницата. Последния път обаче тази кръв не се втечнила, което местните възприемат като много лоша поличба.

Замислих се и по едно време попитах:

— А какво се е случило последния път, когато пак не се е втечнила?

— Вулканът избухнал — бе краткият отговор.

Погледнах скептично към леко димящата планина над нас. Изглеждаше ми съвсем спокойна.

— И ти вярваш на всичко това, така ли? — подметнах, старейки се да не давам воля на цинизма в гласа си.

Брат Гуидо сви рамене и отговори:

— Чудесата са елементи на вярата. Когато вярваш, всичко е възможно. Но в случая няма никакво значение дали аз вярвам или не вярвам — важното е, че и слугите, и целият кралски двор го вярва. Те са абсолютно убедени, че в най-скоро време градът ще бъде сполетян от някакво нещастие — отчасти това е причината кралят да бърза да тръгва на север. Защото, когато се върне, ще е настанал моментът за нова проверка на кръвта и тогава резултатът може да е по-благоприятен.

Поклатих иронично глава, но предпочетох да не казвам нищо. Подобни чудеса не бяха част от моята житейска нагласа, но точно сега, когато едва успяхме да си възвърнем деликатния баланс на другарството, не желяех да обиждам моя приятел. Затова реших да сменя темата.

— Сигурен ли си, че вървим в правилната посока?

— Така смятам. Ето, виж! Това там е статуята, за която спомена Сантяго.

— О, да! — свих презрително устни. — Стареца Нил, който говори само с красивите жени.

В отговор монахът се усмихна и рече:

— Е, говори или не, важното е, че това е Виа Нило. Кое то ще рече, че вървим в правилната посока.

Наближихме статуята. Огледах я. Да, това наистина беше статуя на старец, но доста изронена от ветровете и дъждовете. Нямаше никакво съмнение, че стои тук векове наред. Но въпреки това старецът изглеждаше почти като истински — с отпуснати рамене, сбръчкана кожа и леко притворени очи, които излъчваха някаква странна мъдрост, като че ли всеки момент щяха да ти проговорят. Незнайно защо реших да изостана. Изчаках брат Гуидо да се отдалечи на няколко крачки от мен, след което се приведох и прошепнах на стареца:

— Поздрави от моето време, старче! — Почувствах се много глупаво.

— Погледни назад! — каза той.

Гласът беше дрезгав като изронен камък и стар колкото времето, но съвсем ясен. Усетих как през вените ми минават последователно

първо студ, а после горещина. Възможно ли е каменният човек наистина да ми е проговорил? И въпреки скептицизма си се обърнах. Тогава го видях за първи път — създанието, което щеше да ни преследва много дни.

Прокаженият. Или поне такива бяха одеждите, които носеше. Беше отпуснат на останка от римска колона, останалата му без плът ръка бе протегната напред за милостиня. Ала позата му на просяк очевидно беше само за показ, защото гледаше право към мен с очи, които никога нямаше да забравя. Почти сребърни. Те сякаш бяха изсочили от главата му и ме пронизваха подобно на две остри ками. За един удар на сърцето погледите ни се срещнаха и той разбра, че е забелязан, след което веднага изчезна зад колоната. Можех да го последвам още тогава, обаче няхах търпение да се отърва от злокобното му присъствие, затова хукнах напред, за да настигна моя приятел, като дори забравих да благодаря на статуята, която ме бе предупредила за тази злина. А докато бягах към брат Гуидо, допуснах три неща, които не можех да докажа:

Прима коза: Прокаженият ни следва още от Флоренция.

Секонда коза: Именно той е убил Ена, Бембо и брат Ремиджо. Както и лорд Силвио.

Терца коза: Получил е заповед да убие и нас.

Сграбчих черния ръкав на брат Гуидо и го повлякох напред, с което подсилих впечатлението на околните към нас за двойка, която закъснява за литургия. Ала той автоматично забеляза тревогата ми и попита:

— Какво става?

Без да забавям крачка, отговорих:

— Просто се притеснявам, че може и да не разполагаме с време за оглед. Виж! — кимнах към яркото синьо небе над нас. — Слънцето е вече почти на върха!

Той наистина ускори крачка и не след дълго открихме търсената от нас църква — красива сграда от камък с пясъчен цвят и величествена островърха кула. След светлината навън сумракът вътре ни заслепи и първите няколко крачки изминахме като слепи къртици. Но скоро стана ясно, че все пак сме изпуснали литургията. Вътре нямаше жива душа, с изключение на един свещеник близо до олтара, който гасеше свещите от службата. Разменихме си погледи, изпълнени

с облекчение — би било далеч по-лесно да разгледаме църквата като двама поклонници, отколкото като част от паството по време на литургия.

— Така — прошепна в ухото ми брат Гуидо. — Оглеждай се добре! Търси нещо, свързано с дама, кичур коса или бижу като онова, което видяхме на картината. В тази църква не може да няма някакъв знак, който да я свързва с Фиамета! Може би гробницата на истинската Фиамета — Мария Аквинска? Или някоя препратка към Бокачо?

Започнахме бавната си и прецизна обиколка на църквата. Обикаляхме всяка колона или олтар, спирахме се пред всяка табела или статуя. След една обиколка обаче осъзнахме, че търсенето може би ще бъде напразно — единствената дама тук май бе Дева Мария, а единствените гробници — на неаполитански рицари от стари времена.

— Очевидно пропускаме нещо — не се предаваше брат Гуидо, без да отлепя очи от свещеника в далечината. — Може би трябва да попитаме...

— Почакай! — провикнах се аз с очи, залепнали за едно релефно изображение на стената. — Ето тук има една дама!

Приближихме се и брат Гуидо се вторачи, за да огледа релефа под светлината на свещите. Прокара дългите си пръсти по камъка, за да го усети по-добре, но после поклати глава.

— Не става — промърмори с неприкрито разочарование. — Това е света Вероника. Ето, виждаш ли? Тук Христос си носи кръста, а тя изтрива челото му с кърпа!

Беше прав. С охладен ентузиазъм аз все пак реших да огледам тази част от стената за последен път, докато монахът се отдалечаваше. — А какво ще кажеш за онези драскулки там горе? Какво би трябвало да означават? — подвикнах след него.

— Драскулки ли? — Той се обърна.

— Ето, виждаш ли? Един клин и една линия. — Прокарах пръст по издълбания камък — V и I. — Тук!

И тогава очите му направиха онова, което правят, когато получи откровение — светнаха в толкова ярко синьо, че едва ли не осветиха църквата.

— Това не са драскулки! — прошепна благоговейно. — Това са числа!

Е, както вече повторих нееднократно, аз не мога да чета, обаче числата си ги знам — най-малкото от едно до десет. Оттам нататък ми става леко мъгляво. Работещите момичета като мен не могат да не се запознаят с числата, защото парите се броят чрез числа, нали така?

— Не може да са числа! — отсякох презрително. — Е, линейката би могла да мине за едно, обаче това, другото, ми прилича повече на връх на стрела или...

— *Римски* числа! — прекъсна ме нетърпеливо той. — В римската нумерология знаците са различни от арабските, които използваме в ежедневието си. Ето този клин тук — V, означава пет, а I наистина е едно. И двете заедно правят едно число — числото шест!

Но в моя мозък цареше същия сумрак като този в църквата.

— Но защо точно този релеф е обозначен с шест? Не е ли възможно V да означава на латински „Вероника“?

Очите му светнаха в още по-наситено синьо, когато отговори:

— Защото този релеф е част от *серия* изображения! Тук света Вероника изтрива челото на Христос. Това е шестата спирка на кръста!

— О, вярно.

— Знаеш за спирките? — изгледа ме скептично той.

— Сигурно не съм ти казвала, но съм получила образованието си в манастир — отговорих самодоволно. — Спирките са местата, където Христос е спирал, докато е вървял по пътя към Голгота! Общо са четиринайсет.

— Браво! Е, в такъв случай виж тук! — показва ми друго изображение вляво. — Още един релеф — на мъж, който поема кръста от Христос, за да му облекчи товара. Това е Симон Киренеец, който носи кръста на Христос — *петата* спирка на кръста.

— Добре де, ама какво общо има това с Фиамета? — погледнах го в недоумение.

— Забрави за Фиамета — плесна нетърпеливо с ръце той. — Очевидно изхождаме от погрешна презумпция. Ако този релеф е пет, следващият — шест, то тогава трябва да има и...

— *Седем!* — почти изкрещях.

Брат Гуидо се обърна рязко към мен и изсъска:

— Тихо! Не забравяй, че тук има един свещеник! Не искаме да разбере какво правим, нали така?

— Мамка му! Извинявай! — промърморих, но бях прекалено възбудена, за да се разкая истински. — Хайде, ела! — И тръгнахме надясно, след света Вероника към седмата спирка на кръста.

— Тук Христос пада за втори път — прошепна брат Гуидо, като посочи падналата фигура под огромния кръст. — А тук — пръстите му проследиха релефа по-нагоре, — е VII, римското число седем!

— Хубаво де, ама сега какво? — прошепнах нетърпеливо, приковала очи във фигурата под кръста.

— Може би има врата, отвеждаща към проход? Трябва да има някакъв начин да отворим този панел!

— Може би самият кръст? — предположих.

— Паднал е настрани и образува знака „X“ — отбеляза монахът. — Да не би X да обозначава мястото? — Тук почти се усмихна. — Е, струва си да опитаме.

Натиснахме кръста — първо той сам, а после се включих и аз. Нетърпението ни беше толкова неудържимо, а надеждите ни — толкова големи, че изобщо не обърнахме внимание как пръстите ни се сплитат заедно, за да изпълнят задачата. А после, дълбоко разочаровани, започнахме да натискаме и да дърпаме всяка останала част от релефа, дори самия Христос. Накрая се дръпнахме умърлушени.

— Знаеш ли какво — изрекох по едно време почти отчаяно, — нали в крайна сметка е важно числото? Седмицата?

— Напълно си права! — отсече автоматично брат Гуидо и преди да успее да сторя каквото и да било, силните му пръсти вече бяха върху седмицата. Преди да го видя, го чух — петицата пропадна навътре и панелът се отвори с престо̀ргване на камък върху камък. Противно на очакванията звукът не подсказваше за портал, който не е бил отварян векове наред, а за такъв, който редовно се използва. Вътре се разкри врата, чиято брава бе заменена от въжена дръжка с някакво украшение, което висеше от нея.

Въжената дръжка се оказа сплетена на плитка коса.

А украшението — медальонът на Фиамета.

Беше абсолютно същият като на картината — с трите висящи перли и рубинът в златен обков. Сърцето ми заби като обезумяло от радост и аз се обърнах към брат Гуидо, чиято широка усмивка

спокойно съперничеше на моята. И верен на принципа си да облече в думи очевидното, той изрече:

— Това е!

— Добре де, давай! Какво тогава чакаме?

Той постави ръка на рамото ми и прошепна:

— Почакай! Нека първо се уверим, че свещеникът не ни е видял! Защото, ако забележи откъде излизаме, тогава тайната ще бъде разкрита!

Доводът му беше разумен.

— Добре, почакай ме тук! Ей сега се връщам.

Излязох обратно на пътеката между редиците, за да проверя къде се намира фигурата с расо — свещеникът си беше все така близо до олтара и оправяше свещите. Но, сякаш доловил присъствието ми с гърба си, той се обърна и изпъна гръб. Сърцето ми заби ужасено. Той беше... доста висок за неаполитанец. И расото му изглеждаше... ами... по-изпълнено като за скромен свещеник. Фигурата пое с широки крачки по пътеката към мен и аз установих, че съм се заковала на място, хипнотизирана като заек от лисица. Черното му расо се ветрееше около него, качулката му падна леко назад и някъде към средата на пътя светлината от покрива падна върху качулката му и улови блясъка на странните му сребристи очи.

Това не беше свещеникът на „Сан Лоренцо“.

Беше Прокажения.

Осъзнаването на този факт най-сетне раздвижи краката ми. Бърза като котка, аз се шмугнах обратно в нишата и изсъсках нетърпеливо:

— Той идва! Хайде!

Нямаше време да обяснявам. Нека засега брат Гуидо си мисли, че страхът ми е насочен единствено към един любопитен свещеник. Дръпнах примката, в която беше извита плитката, и видях как вратата се отваря и разкрива виещи се стълби, слизащи право надолу. Докато двамата с брат Гуидо се спускахме по тези стълби, вратата зад нас се затвори — без звук, напълно, без дори сянка от издайническа светлина, която да подскаже на преследвача ни къде сме се скрили. Представих си Прокажения как се озърта и оглежда цялата църква, неспособен да схване как така сме се изпарили. И сега би трябвало да се радвам, че се бяхме измъкнали така умело изпод носа му. Ала нещо не ми даваше мира. Не можех да се отърва от призрака на сребристите му очи, които

носеха в себе си обещанието за смърт. Продължихме да слизаме по мрачните стълби, които ставаха все по-мрачни и по-тъмни. Имах чувството, че влизаме в царството на Хадес, но изобщо не ме беше страх — важното е, че зад себе си бяхме оставили човек, който носеше далеч по-голяма заплаха за нас.

В подножието на стълбите площадката изведнъж се разшири и пред нас се разкри масивна пещера, същинска каменна катедрала. Спряхме задъхани и се огледахме. Не знам какво очаквах да видя — вероятно скрито съкровище или може би останалите членове на Седмината, хвърлящи зарове. Но едно е сигурно — не очаквах да видя просто мрачно подземие, студено като Рождественска служба и влажно като Петдесетница.

— Да не би да искаш да кажеш, че дон Феранте е искал да видим тази... тази пещера? — смотолевих накрая.

— Това не е пещера — поправи ме той. — Огледай се! Това място е плод не на природата, а на човека! Виждаш ли колоните? А ето там и един римски свод!

И наистина — когато очите ми се приспособиха към мрака, видях всичко, което бе видял и той. Части от подземен град.

— Ама какво е това място?

— Място, което някога е било наричано новият град, но сега е старият. Това е Неаполис, римският Неапол.

Поехме благоговейно през подземния град. Косата ми настръхна, докато вървахме по улиците на този призрачен свят. Минахме покрай колоните на пазара — железните халки, където някога са си връзвали конете, бяха все още там, над главите ни се издигаха крехки арки. И всичко това бе осветено от потискаща зеленикава светлина, която идваше някъде отгоре. Вървах бързо зад широко крачещия монах, нямах никакво желание да изоставам. По едно време се обадох:

— И ти смяташ, че това е таен път, известен само на Седмината?

— Точно така.

— А какво те кара да смяташ, че никой друг не го е открил?

Той се закова на място толкова рязко, че едва не се блъснах в мощния му гръб.

— Медальонът на Фиамета — отговори кратко. — Смятам, че не е поставен там случайно. Първо, служи за знак за онези, които могат да разчетат картината, ид ест^[1] за членовете на групата на Седмината.

Реших да не задълбавам с въпроси за латинската дума, но иначе схванах смисъла.

— Второ, тя е нещо като тест, начин за обезопасяване на портала. Ако порталът бъде разкрит от обикновен крадец или бедняк, той моментално ще открадне бижутото, защото ще получи за него добра цена. А доколкото мога да преценя, Седмината са все мъже с богатство и положение, крале и принцове. Когато някой от тях минава през портала, той не докосва медальона. А ако някой ден медальонът изчезне, дон Феранте и останалите заговорници ще разберат, че нещо не е наред — че тайната им е разкрита и те трябва да бъдат нащрек.

— Но какво толкова пазят? Защо е цялата тази тайна?

— Именно това ни предстои да разберем — отвърна брат Гуидо. — Все трябва да има някакъв изход оттук, защото тази светлина все трябва да идва отнякъде.

Истината е, че макар да намирах мястото за доста призрачно, обиталище на духовете на мъртвите, за мен бе по-добре да се намирам тук, под земята, далече от сребристия поглед на нашия прокажен преследвач. Не след дълго достигнахме до източника на светлина — римските улици се събраха в една огромна пещера с естествено езеро, а тази пещера отвеждаше директно към морето. В този момент дори не ми мина през ума, че се намираме в капан. Защото пред нас се бе ширнала огромна флотилия от кораби, много по-голяма дори от флотилията, която бяхме зърнали през онази съдбовна за нас нощ в Пиза. Тук имаше не стотици, а по-скоро хиляди кораби, натъпкани един до друг — скрити от човешки поглед, достъпни единствено по море. Но за разлика от старата крепост в Пиза, тук нямаше нито моряци, нито корабостроители. Корабите няхаха екипажи. Всичко бе тихо, неподвижно и загадъчно. Една очакваща своя миг флота, невиджана от никого, освен от нас. Подсвирнах тихичко.

— Мисля, че вече имаме своя отговор — отбеляза тихо и благоговейно брат Гуидо. — Очевидно се планира война, при това в огромни мащаби!

— Възможно ли е Лоренцо ди Пиерфранческо да е организиран заговор срещу своя братовчед заедно с краля на Неапол, чичо ти и... — бързо изчислих на пръсти — още четирима други?

— Нямам представа. Но един от начините да разберем е като отидем на сватбата, както се очаква от нас, и да видим дали и Лоренцо

носи същия пръстен на палеца си.

— Значи все пак ще трябва да се върнем там, а? — извиках тихичко, обхваната едновременно и от изблик на радост, и на ужас. — Във Флоренция? У дома? — За съжаление последната дума не ми донесе успокоението, което би трябвало да донесе.

Той ме погледна и като че ли усетил раздвоението в сърцето ми, промърмори:

— Все някой ден трябва да се върнем там, нали?

— Защо?

— Заради Флора — отговори лаконично.

— Но *защо!* — повторих, без да отлепям очи от флотилията пред нас.

— Стига, Лучана, не може да не си се сетила! Флора — Флоренция! Образът на Флора в „Пролетта“ е най-красивата гражданка на Флоренция — ти, покрита с цветя! Флора! Флора е Флоренция!

Макар и доста размякната от комплиментата, не можех да не му призная логиката, скрита в думите му. Не ни трябваше да говорим нашироко, за да стигнем до едно и също заключение.

— Но защо имам усещането, че преди да отидем там, първо трябва да се отбием на друго място?

— Точно така — кимна той. — Между нас и Флоренция стои една фигура — Венера. Налага се да посетим още един град, преди да отидем на мястото на сватбата на Лоренцо ди Пиерфранческо. — Брат Гуидо звучеше така, сякаш знае много повече, отколкото казва, но предпочете да не го споделя. И преди да успея да го накарам да продължи, той смени темата. — Впрочем трябва да има някаква причина, поради която всичките тези кораби са скрити на юг, далече от Флоренция, където никой няма да разбере какво се готви срещу този велик град. Това би обяснило защо чичо ми, ако приемем, че е един от съзаклятниците, не е оставил флотата в Пиза. Там е твърде близо до Флоренция и би била разкрита от всеки флорентински търговец, акостирали в пристанището. — Замисли се. Без съмнение бе крайно притеснен, че чичо му е могъл да се въвлече в нещо толкова непочтено, както и, благодарение на представянето си за своя братовчед, от своето собствено участие. — Значи дон Феранте все пак е *искал* да видим тези кораби! Именно затова онази змия Сантяго се държа толкова енигматично — и той е знаел, че тук, под църквата „Сан

Лоренцо Маджоре“, има скрит проход към стария Неаполис и към морето, вероятно от вулканичен произход. Фантастично, огромно пристанище, създадено от природата, невидимо за хората отгоре — перфектното място да се скрие една тайна армада и място, което би могло да бъде отгатнато само от онези, които са в състояние да разчетат посланието на картината.

— Искаш да кажеш — Седмината — вметнах.

— Именно. Но също така е вероятно и дон Феранте, и който и да е друг от Седмината да са идвали тук редовно, за да видят събирането на корабите, да съставят плановете си. Защото до това място може да се стигне само по два пътя — или от църквата, или по море. Очевидно и капитан Ферагамо е трябвало да докара флотата от Пиза тук. И сигурно точно тук са пристигнали всички онези кораби, които са успели да оцелеят.

При тези негови думи огледах мачтите и близо до входа на пещерата зърнах стотина кораба, развяващи флага на Пиза.

— Ето, виж! — провикнах се. — Ето ги! Това е „Бисто“, флотата, чийто строеж зърнахме преди седем дена! — огледах се. — Но защо никой не ги охранява?

— Няма нужда — отвърна кавалерът ми. — Никой не знае, че са тук. Знаят само Седмината, както и моряците, на които те плащат.

Приблжихме се към корабите, за да ги огледаме. Представляваха действително възхитителна гледка. Не можах да не се удивя на разликата между тази флота и онази, която бяхме видели в Пиза — тук нямаше корабостроители, щъкащи нагоре-надолу като мравки, нямаше дърводелци, нямаше мазачи с катран. Тези кораби бяха напълно готови. Но така, празни, приличаха на призрачна флота.

— А къде са моряците? — попитах. Брат Гуидо сви рамене и отговори:

— Най-вероятно разпускат на брега.

— Да, с ром и проститутки — кимнах аз, тъй като ми беше добре познато.

— Ти най-добре знаеш — подметна кисело монахът. — Но предвид начинанието, което предстои и в което безсъмнено ще загинат мнозина, мисля, че желанието им да се повеселят като за последно е напълно оправдано.

— Божичко, в какво ни забърка чичо ти?! — възкликнах.

Той тактично се въздържа да ми напомни, че не чичо му, а аз ни въвлякох във всичко това. Вместо това отговори:

— Нямам представа. Но сега изцяло от нас зависи да се измъкнем от него. — Посочи към океана. — Виж, слънцето се вдига. Ако искаме да се върнем в замъка преди обедната камбана, трябва да тръгваме.

Обърна се. Беше видял онова, което бяхме дошли да видим, и сега тръгна обратно, за да се върне в Неаполис, а оттам — в църквата „Сан Лоренцо“.

Коего ще рече — при Прокажения.

Беше време да му кажа.

Сложих ръка на рамото му и прошепнах:

— Но не оттам!

И му разказах всичко — за предупреждението на Стареца Нил, за зловещия Прокажен край римската колона, за същия Прокажен в църквата над нас и за това, че ни преследва, че ни наблюдава неотлъчно изпод качулката си със своите сребристи очи.

А после за няколко удара на сърцето не се чуваше нищо друго освен шепота на вълните и стенанието на корабите, притискащи се един о друг. Накрая брат Гуидо заговори:

— Но дори и наистина да е бил там, кое те кара да вярваш, че именно той е източникът на всичките ни проблеми и че ни е следвал чак от началото?

— Просто го усещам — свих рамене аз.

— Но в това няма никаква логика! Казваш, че има заплашително излъчване, но забравяш, че такова впечатление може да оставя височината му, фактът, че е облечен в расо с качулка, бинтовете по него...

— Не, от очите му е! — изтъкнах.

— Да, казваш, че очите му имали странно излъчване, почти метално. Може и така да е, защото Господ ни прави много различни. Но поведението ти в случая е нелогично. Помисли само! Нямаме никаква представа каква работа има с нас този нещастник! Би могъл да бъде както враг, така и приятел. Досега не си говорила с него, нали?

— Разбира се, че не! — тръснах презрително глава. — Защото съм напълно убедена, че първият ми разговор с него ще ми бъде и последният!

Той хвана ръцете ми и аз едва сега осъзнах как се е смръзнала кръвта ми от мига, в който бях зърнала Прокажения.

— Лучана — започна, — да предположим, че си права. Да предположим, че този човек има враждебни намерения към нас. Но кои са господарите, които му плащат? Ако той наистина ни е следвал чак от Флоренция, то тогава как от известно време успяваме да играем успешно ролята на моя братовчед и неговата куртизанка? Ако този човек знае истинската ни самоличност, не мислиш ли, че досега би ни издал на нашия домакин?

Свих нацупено рамене и отсякох:

— Единственото, което знам, е, че ужасно ме плаши. И ако си толкова сигурен, че той не е заплаха за нас, то тогава защо още сега не излезеш горе в църквата и не се запознаеш с него? И защо не стиснеш прокажената му ръка?

— Не твърдя, че той *не е* заплаха за нас.

— А кой, според теб, уби Ена и Бембо, и брат Ремиджо край кладенеца, та дори и твоя чичо, а? — продължих вече разгорещено аз.

Той примигна и отвърна:

— Както добре знаеш, никога не съм твърдял, че във всички тези случаи няма нещо мътно. Както съм казвал и преди, смятам, че според някого ние сме научили тайната на картината, поради което сега ни иска мъртви.

— А какво тогава се е случило с *онези* убийци, а?

— Мисля, че ги изгубихме още по време на пътешествието до Неапол. Не съществува почти никакъв шанс да сме били последвани и по море, защото дори и ние не знаехме накъде пътуваме, а дори и някой все пак да бе успял да се качи на борда на флагманския кораб, той, както знаеш, потъна по време на бурята и никой не се спаси.

— Обаче останалата част от флота е пристигнала непокътната — магнах аз по посока на множеството кораби, закотвени пред нас.

Той ме погледна в очите. Неговите бяха потъмнели като небе преди буря.

— Добре тогава. Да предположим, че приема твърдението ти, че завръщането горе в църквата би означавало за нас сигурна смърт. Значи трябва да е по море. Можеш ли да плуваш?

— Разбира се — кимнах. — А ти?

— Не.

— О, по дяволите! — провикнах се възмутено. Сега обаче не беше време да разпитвам как един млад благородник е могъл да бъде отгледан в крайбрежен град и не се е научил да плува. Ала как да кажа на моя спътник, че предпочитам да се гмурна в морските вълни, които заливаха устието на пещерата? Че предпочитам лично да го пренеса през водите, вместо да се връщам горе, в мрачната църква, за да видя за пореден път сребристите очи на мистериозния Прокажен, който ни проследи чак дотук? — Ще се наложи да излезем през морето! — отсякох непреклонно. — Ако трябва, ще откраднем баржа или нещо подобно. — Обаче бягството оттам бе невъзможно. Гневните кобалтови вълни при устието на пещерата придобиха размерите на планини. Дори и да можехме да плуваме, те щяха да ни запратят към скалите и да ни убият. Заобиколихме поне хиляда кораба, но никъде не намерихме по-спокойни води. — В капан сме — промърморих мрачно.

— Не съвсем — отбеляза с нежен глас брат Гуидо. — Просто трябва да се върнем в църквата и да се изправим храбро срещу този човек, ако наистина ни очаква. Защото няма време — ако не се върнем сега, ще изпуснем потеглянето на кралската свита на север.

Знаех, че е прав. Ала страхът ме влечеше надолу подобно на наквасените с морска вода поли на кадифената ми рокля. Опитах се да се завъртя, но се препънах и паднах по колене в прибоя. Отказах подадената за помощ ръка на монаха. Останах така за миг, молейки се за някакво чудо, което да ме спаси от онази църква и от погледа на онези сребристи очи.

Както вече вероятно сте схванали, молитвите не са сред силните ми страни. Бях убедена, че дори и да разполага с някой и друг свободен миг през деня, Господ надали ще обърне внимание на подобна заблудена овца като мен. Но колкото и да не е за вярване, чудото стана! Природните стихии, които управляваха това място, се смилеха над нас и ни предложиха чудо. В миг на призрачна тишина и внезапно настъпил покой морето започна да се оттегля — плъзгаше се назад по пясъка и само след миг водите вече ги нямаше. Ние се спогледахме озадачени.

— Бог ни откри пътя — усмихна се брат Гуидо. — Прогони морето от краката ни така, както е сторил за Мойсей!

Преди днешния ден никога не се бях изживявала като втори Мойсей, но мисля, че спътникът ми казваше истината — водата се

оттегли от очите ни почти до хоризонта, напомняйки за себе си единствено с една спокойна синя линия между небето и земята.

— Остави сега тези библейски размисли! — прекъснах го аз. — Да вървим!

Корабите в тайното езеро зад нас потънаха бавно надолу в пясъка, докато накрая останаха да стърчат само мачтите. Дървените корпуси заскърцаха възмутено. Спасяваше ги единствено плитчината на естествения воден резервоар, предоставена на огромната пещера от скалата, която я крепеше отдолу. Изкатерихме се по една от палубите и се прехвърлихме директно на пясъка, който, също по чудо, бе моментално изсъхнал под яркото слънце и проблясваше в златисто.

— Ако не бях видяла това, което току-що видях, никога нямаше да го повярвам! — възкликнах. — Това не беше само отлив, а сякаш тук никога не е имало море! Какво се случи с водите?

Брат Гуидо поклати глава, не по-малко удивен от мен, и промърмори:

— Нямам представа. Вероятно е нещо обичайно за тези географски ширини — внезапен отлив, който буквално отнема морето от сушата. И в тресавищата на Пиза понякога става така — при лоша луна морето се оттегля. Но никога досега не съм виждал това да става толкова бързо, нито толкова напълно.

Пясъкът беше плосък и златист подобно на житна нива, а небето — синьо като мантията на Дева Мария. Денят беше безоблачен и при други обстоятелства възможността да крача по златистата шир редом до мъжа, когото обичах, би ме направила най-щастливия човек на тази земя. Но дълбоко в себе си усещах, че нещо не е наред. Слънцето беше твърде ярко, небето — някак си прекалено синьо. Всичко изглеждаше някак си твърде... ами... *реално*. И което беше още по-странното, изведнъж птиците бяха престанали да пеят. Нямаше даже чайки, от чиито крясъци определено ми беше писнало по време на пътешествието ни по море. На брега нямаше не само жив човек, но и друго живо същество — въпреки внезапното отдръпване на морето не се виждаше нито червей, нито заблудена херинга. Във въздуха се носеше нещо злоещо и всяка следваща крачка през него ставаше все по-трудна. Опитах се да изразя с думи част от усещанията си пред брат Гуидо, макар и не особено успешно:

— Въздухът изглежда някак си... ами... *твърд*, а не течен, каквото обикновено е.

Очаквах той да ми се присмее, както му се е случвало и друг път при подобни мои странни изявления, но сега той само се озърна и кимна.

— Да, разбирам какво имаш предвид. Като кръвта на онзи светец.

Спомних си легендата за свети Дженаро. Спомних си и твърде ярката луна снощи. И към всичко това добавих и спомена за внезапното оттегляне на морето, сякаш някой внезапно го бе източил в канал. Поличби, предсказания, знаци. Въпреки горещия ден аз потреперих и ускорих крачка. Изминахме бързо малкото разстояние до пристанището и по ирония на съдбата се качихме на същия пристан, на който бяхме пристигнали само преди един ден. Този път обаче нямаше вълни, които да обливат основите му, нямаше и хора, струпани по доковете. Поехме по същия път през пазара, обаче днес всички врати около нас се затваряха, а облечените в черно вдовици спускаха воалите над очите си. Разюздаността бе заменена от летаргия, хаосът — от необичайно спокойствие. Кучетата се бяха сгушили в сенките, не смеещи да изляят, скрили муцунки в лапите си. Днес знакът на Дявола беше навсякъде — всеки гражданин на Неапол, от най-стария до най-младия, го изобразяваше с ръка — кутрето и показалецът щръкнали, средният и безименният пръст свити, придържани от палеца.

Изкачихме се по пустия хълм към Кастел Нуово и минахме през портите без много суетня. Надявах се, че поне в кралския двор всичко ще си тече по обичайния начин, но се оказа, че тук също бе настъпила промяна като с морето. Външният двор беше пълен с десетина карети в златно и черно, подредени една след друга в очакване на своите пътници. Черните коне стояха неподвижни като статуи — единственото подвижно нещо в тях бяха очите им, които се въртяха безумно, както и капчиците пот, които се стичаха по хълбоците им. Нито потропваха, нито разтърсваха гриви, нито мятаха опашки, за да прогонят досадните мухи — защото, колкото и да не е за вярване, нямаше и мухи. Брат Гуидо и аз продължихме мрачно напред по посока на Сантяго, който ни очакваше. Вече никой от нас не се сещаше да спори с другия дали да се върнем или да не се върнем във Флоренция заедно с краля на Неапол. Независимо дали щяхме да

изминем със свитата му целия път дотам, едно беше сигурно — на всяка цена се налагаше да се махнем възможно най-бързо от това призрачно място, защото в противен случай не се знаеше какво ще ни сполети. По знак на иконома ние го последвахме до кралската каляска. Нямахме нужда от подканяне, защото напрежението в гърдите ми нарастваше все повече и повече. Брат Гуидо отвори позлатената врата на третата карета, на която се виждаше сложния герб на династията Арагон. Влязохме и едва ли не се стоварихме в скута на краля и кралицата. Те кимнаха любезно, ала не отрониха ни думица. Очевидно и те усещаха същото като нас.

Когато накрая се настаних на мястото си, погледнах към залива под нас и за пореден път се удивих колко добре скрити бяха пещерата и флотата — ако не беше загадката на Фиамета, никога нямаше да знаем, че са там.

Но докато съзерцавах морето, видях и нещо друго.

Морето се събираше в огромна, стоманеносива маса на хоризонта — вълна с такива библейски пропорции, че човек имаше чувството, че всичките седем морета са се събрали, за да се стоварят върху безпомощния град и да го изтрият от лицето на земята подобно на досадно насекомо. Онемяла от ужас, аз имах сили само да посоча към тази вълна. Благородните ми спътници проследиха с погледи посоката на пръста ми. Това беше достатъчно.

— Тръгвай! — изрева дон Феранте.

И когато тази заповед напусна устните му, се случиха три неща:

Прима коза: Камбаната удари дванайсетия час на деня — прочутият Ангелус.

Секонда коза: Разгневеното море се спусна върху града.

Терца коза: Камшикът на кочияша се вдигна, а след него и земята.

Адски грохот разтърси земята под нас и стените на замъка се надигнаха. Погледнах ужасено към брат Гуидо — зъбите ми затракаха в синхрон с ребрата в гърдите ми. От всички посоки към нас полетяха парчета от защитната стена на замъка, ала ние се втурнахме напред със скорост, която би била страховита, ако не беше по-големият ни страх да избягаме по-скоро от това разпадащо се място. Имах чувството, че е настъпил краят на света. Конете ни хвърчаха като стрели надолу по пътя и към портите на замъка, без да имат нужда от подтика на

камшика. Докато се носехме със скоростта на вятъра подобно на семенца от глухарче, оглеждахме безмълвно сцената, която се разиграваше около нас. Отмъстителният прилив вече беше погълнал залива — водите се вихреха и пенеха на брега, лапайки лакомо лодки и бедняшки колиби. Стиснах ръката на брат Гуидо толкова силно, че със сигурност му причиних болка, обаче страхът ми беше твърде голям, за да се контролирам. В отговор неговата ръка стисна моята, за да ме успокои. И в този момент разбрах не само че той също усеща приближаването на смъртта, но и че ми е простил за онова, което се случи последния път, когато пак бяхме в смъртна опасност. Земята под нас продължаваше да се тресе. Къщите на Неапол се срутваха една по една до основите си, и то не само онези на брега, но и другите, по хълмовете. Не един и два пъти бяхме заплашени да бъдем затиснати от падаща от всички страни зидария. Каляската пред нас се преобърна в прахта, обаче нашите коне успяха да я заобиколят умело и да продължат напред. Не видяхме какво се е случило с пътниците в тази каляска, обаче никой дори и не си помисляше да спре. Забелязах, че вече има части от града, където не бе останала нито една постройка. Докато минавахме покрай „Сан Лоренцо Маджоре“, успях да видя, че част от църквата вече представлява само купчина огромни камъни — единствено островърхата кула продължаваше да стои гордо изправена като комин към стелеция се високо горе прахоляк. Отправих безмълвна молитва към Бога онзи черен призрак със сребристите очи да е срещнал смъртта си под падналите камъни. Навсякъде се носеха викове и писъци, по улиците се щураха граждани, подобно на охлюви понесли цялата си покъщнина на гърбовете си. Започнаха да избухват и пожари — първоначално на отделни места, но като се имаше предвид колко изсъхнал бе градът от жаркото слънце, бях убедена, че не след дълго всичко наоколо ще се превърне във въглени и пепел. И едва сега си дадох сметка за силата на кръвта на свети Дженаро — разбрах, че това е не само някакъв религиозен фокус-мокус, на който се бях присмяла презрително снощи. Разбрах, че кръвта на светеца има силата да разлюлява земята и да пресушава моретата. Тази година кръвта му не се бе втечнила, с което той бе предупредил съвсем навреме своите хора, бе им казал за предстоящото бедствие. И то ги бе връхлетяло.

— Към градските порти! — изрева дон Феранте на кочияша, надвиквайки хаоса наоколо. — Трябва да поемем нагоре по хълма, за да се отдалечим от града! — И посочи към величествената триумфална римска арка, под която бяхме минали на път за църквата „Сан Лоренцо“.

Земята пак се разтресе, а с нея — и моите ребра. Когато се втурнахме към арката, върху каляската ни, подобно на копринен балдахин, се посипаха дребни камъчета. Пробиха покрива и заваляха върху главите ни, а двете с кралицата започнахме да се надпреварваме коя по-силно ще пищи. И въпреки всичко това верните ни коне продължаваха напред, заобикаляйки хора, мазилка и коленичили жени, които плачеха или се молеха наред пътя. Дори не си позволих да си представя какво ли бяха загубили. Знаех само, че трябва да стигнем до триумфалната арка и да избягаме от това място. Минахме покрай статуята на Стареца Нил — зарадвах се, че поне той бе оцелял след това бедствие, за да разказва за него още хиляда години. Изпратих му въздушна целувка, за да му благодаря за предишното предупреждение, обаче този път той мълчеше — и той бе онемял от ужаса, връхлетял тази морска цитадела. Но само като го зърнах, разбрах, че сме съвсем близо до градските порти. Каретите от сватбената процесия взеха завоя наред вихрушка от прахоляк, профучаха под арката и поеха нагоре. И изведнъж се оказахме далече от хаоса, високо на хълмовете, отново на твърда земя и далече от прокълнатия град под нас. Изненадах се, че слънцето продължаваше да свети над нас — като че ли бях очаквала и него да го няма.

Всички се заотърсвахме от камъчетата. От къдриците на брат Гуидо се сипна прахоляк, който обгърна главата му подобно на пушечен ореол. Докато продължавахме да се катерим по хълма, каляската ни най-сетне забави ход и се върна до обичайната си скорост. Гледката на зелените чинари и маслиновите горички като че ли поуспокои пулсиращия ми мозък. Когато ушите ми най-сетне престанаха да бучат, отворих уста и успях да изрека:

— Какво стана току-що? — оказа се, че гласът ми е подрезгавял от пищене. — Да не би някой да ни обстрелваше отдолу? Може би някакви скрити оръдия?

Дон Феранте се усмихна — очевидно фактът, че смъртта ни се размина на косъм, не му бе направил никакво впечатление.

— Не оръдия на хората — старите богове бяха тези, които разтърсиха земята — поясни. — Чувал съм за подобни събития, но никога не бях предполагал, че могат да бъдат толкова силни. — Преспойно бръсна прахоляка и камъчетата от бухналите си ръкави и погледна през прозореца към напълно разрушената брегова ивица под нас. — Римляните са смятали, че богът на моретата Посейдон е този, който клати земята, и че той причинява тези земетресения. Именно разместванията на земята са тези, които карат моретата внезапно да се оттеглят, а после отново така внезапно да се завърнат във формата на гигантската вълна, на която всички станахме свидетели.

— Искате да кажете, че подобно земетресение се е случвало и преди! — ахнах аз.

— Естествено — намеси се нетърпеливо брат Гуидо. — От Плиний например разбираме, че преди хиляда години в Неапол едно земетресение е прекъснало сценичния дебют на император Нерон като музикант. И след това Нерон си е мислил, че боговете са покосили таланта му.

Дарих го с изпепеляващ поглед. Но пък трябваше да се досетя, че монахът няма начин да не се обади — той си беше на всяко гърне мерудия.

— Да, да — изсумтя дон Феранте не особено доволен от факта, че брат Гуидо знае повече от него. — Боговете може и да са прокълнали Неапол, но поне спасиха нашите кожи.

— Само дето аз не вярвам в боговете в множествено число — обади се брат Гуидо, който понякога действително не знаеше кога да млъкне. — Бяхме спасени от нашия *единствен* Бог, от Бога Отец!

— Няма съмнение, разбира се — махна небрежно с ръка дон Феранте. — А сега, така и така сме тръгнали, можем да отидем да му благодарим лично в Неговия духовен дом на Земята — следващата ни спирка.

Буквално чух брат Гуидо как затаява дъх, но в момента единственото, за което можех да мисля, бе колко леко дон Феранте бе понесъл разрушението на своето царство, без да броим загубата на една от каляските му. Дано там не са били трите му метреси — толкова приятни жени! Иначе за Сантяго не бих проляла нито една сълза.

— След подобно бедствие не можем да поемем риска да тръгнем по крайбрежния път — продължи спокойно кралят, — защото не се

знае дали няма да има нови трусове. Затова ще тръгнем на изток, по Виа Апия.

Тук брат Гуидо вече буквално се ухили. Не можех да го разбера този човек!

— Виа Апия, Апианският път — повтори сякаш в транс той.

Дон Феранте кимна с благородната си глава и добави:

— Да, пътят, който ще ни отведе чак до...

— Рим! — довърши изречението му брат Гуидо и се ухили още по-широко.

Обаче само аз го чух как под сурдинка допълва: „Тъкмо където трябва да отидем и ние!“

---

[1] *Id est* (лат.) — Тоест. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ
РИМ, ЮЛИ, 1482 Г.

ПЪРВА ГЛАВА

Майко Божия!

Изобщо няма да повярвате на това, което сега ще ви кажа.

Аз, Лучана Ветра, Кики, обикновената флорентинска уличница, съм гостенка на самия папа!

Кълна се във *вера мадре*, че това е самата истина! Ето ме сега, стоя на бойниците на замъка Сант Анджеоло — личната резиденция на папата, разположена край реката. Вглеждам се в снишилите се през лятото води на Тибър — сребърна панделка, точеща се мудро между хълмовете. Поглеждам към другия бряг и църквата „Свети Петър“ — истинско злато под последните лъчи на слънцето, по-величествена даже от нашата Дуомо във Флоренция. И аз съм тук като гост на принца на тази велика базилика — най-могъщият мъж на този наш полуостров, Негово светейшество папа Сикст IV.

Надали е необходимо да ви казвам, че преди тази вечер за нищо на света не бих могла да ви кажа как се казва папата, ако ще и да ми дават буренце марсала. И след като изминахте с нас толкова дълъг път, също надали е необходимо да ви казвам, че брат Гуидо ме запозна с всички необходими подробности, както и с множество не чак толкова необходими. От известно време той изобщо не е на себе си от вълнение и непрекъснато ми шепне нещо в ухото. Разбирам го — за него това е върхът в религиозната му кариера — да бъде тук, в цитаделата на своя първосвещеник, на главата на неговия орден, че и на всички останали ордени. Исусе Христе!

Влязохме в Рим в ранната привечер след пътуване, продължило седем дни и нощи. Този път не се сблъскахме с нито едно от лишенията, които ни сподиряха по пътя от Флоренция до Пиза, да не говорим пък за плаващия ни затвор на борда на флагманския кораб „Бисто“. Каретите ни бяха много удобни, храната и напитките — на корем, а крайпътните ни отбивки — чисти и луксозни. Отбивахме се или в разположените високо по хълмовете дворци на благородници, благоразположени към краля на юга, или в странноприемници, които хората на дон Феранте превземаха изцяло, изхвърляйки навън вече

настанилите се гости по долни гащи. Беше приятна гледка да видиш разни нафукани дамички и господата как се лутат като обезумели без слугите си, мърморят заради създаденото им неудобство и заситният надолу по Виа Апия, за да открият следващата странноприемница. Настаняхах се в техните гнезда с коварното задоволство на кукувица и непрекъснато се питах какво ли е наистина да си благородник и да имаш реална власт, а не само обикновена проститутка, актриса, играеща добре ролята си.

И когато най-сетне преминахме портите на папския град, не можех да не се удивя на мащабите на това място — масивни квадратни постройки светеха като златни на слънцето, сгради с размери, каквито никога не бях виждала — нито във Флоренция, нито в Полето на чудесата в Пиза. Това бяха кучешките дни — Кучешката звезда грееше високо до слънцето, а то светеше продължително и до късно, но дори и тя накрая изчезна. Постепенно светлината над Рим остаря, златото се превърна в сребро и нощта се засвлича бавно. Папските палати и административните сгради, замъците и църквите бяха обгърнати от опаловия блясък на вълшебството. Нищо на този свят не можеше да се сравни с Рим — град, създаден за принцове.

Усещането ми за навлизане в някакъв вълшебен свят се засили при пристигането ни в замъка Сант Анджело — огромна кръгла постройка върху четвъртата основа, изградена от теракотени тухлички — същински червен топ в нашата голяма шахматна игра. Кацнал на бреговете на мудната река, той приличаше по-скоро на крепост, отколкото на палат на удоволствията, но изненадващо покоите ни се оказаха изключително пищни, посрещането — топло. Нашата сватбена процесия получи целия най-горен етаж на замъка, където разполагахме дори със собствена трапезария, където се събрахме за вечеря. След вечеря двамата с брат Гуидо решихме да се поразходим — без да се наговаряме, едновременно, очевидно и двамата търсеци начин да се усамотим. По пътя бяхме успявали от време на време да си разменим по някоя дума, но тогава дамите бяха настанявани отделно от мъжете, така че единственото време заедно, с което разполагахме, бе в каретата по време на път, под погледите на краля и кралицата. От време на време си шепнехме по нещо, но нито веднъж не посмяхме да обсъждаме „Пролетта“. А пък през последните няколко дена, когато стана ясно, че папата ни е поканил в собствения си замък с обещание

за аудиенция, преди да потеглим за Флоренция, шептенето на брат Гуидо не бе изразявало нищо друго освен безкрайното му възмущение, че ще се запознае с бащата на цялата Църква. Молеше се толкова много, че по едно време имах чувството, че езикът му ще падне. Коленичеше при всеки крайпътен параклис и накрая се уплаших, че плътта на коленете му ще се износи до кокал. Опасявах се дон Феранте да не заподозре нещо, тъй като нещо ми подсказваше, че Николо дела Торе не се слави с особен религиозен плам. Затова после, отново в каретата, чрез действия и строги погледи се опитвах да напомня на приятеля си да не забравя чия роля играе и да я играе добре. Отпусках се към него като лека жена, притисках гърдите си в лицето му и нашепвах в ухото му укори така, сякаш бяха сладки глупости, а не горчиви сериозности. (Не мога да не призная, че по този начин не само се грижех за нашата безопасност, но и задоволявах собствените си желания.) Постепенно той се усети и поправи поведението си. Но само външно, защото, когато наближихме великия град, усетих, че е под влиянието на неописуемо религиозно възмущение. Моето трудно сдържано възмущение спокойно съперничеше на неговото, макар да бе от различен характер — аз вече нямах търпение да поговорим отново за картината и да разбера как този достолепен град пасва в нашата мозайка.

За вечерната си разходка намерихме идеалното място за разговори — най-високата от всички бойници, охранявана от двама страховити на вид стражи, които непрекъснато обикаляха периметъра. Те нито ни пресрещнаха, нито ни зададоха никакви въпроси — сигурно са били инструктирани относно самоличността на всеки от гостите, а и вероятно са свикнали знатните посетители на папата да излизат по бойниците, за да се наслаждават на гледката. Сега обаче аз обърнах гръб на въпросната гледка така, както някога бях направила и на хълма във Фиезоле, и насочих мисълта си към по-практични дела.

— Насаме ли сме?

Брат Гуидо се огледа. Лекият бриз развяваше къдриците му. Пълната луна придаваше на лицето му перлен блясък и той отново бе заприличал на ангел.

— Така мисля — отговори. — Стражите са най-малко на сто крачки от нас, а тук никой не би могъл нито да ни подслушва, нито да ни следи.

— Тогава давай!

Той бръкна в туниката си и извади оттам копието на картината. Двата я изпънахме върху стената и се вторачихме в централната фигура — Венера, както я бяхме кръстили и за която вече знаехме, че символизира Рим. И аз зададох въпроса, който не ми даваше мира вече цяла седмица.

— Как разбра?

— Че Венера е Рим ли? Знаците са толкова много, че направо не знам откъде да започна.

— Пробвай ме — подметнах с леден глас.

Той отново ме караше да се чувствам пълна невежа, а след последните ми успехи определено ме беше яд, че той бе разтълкувал сам тази фигура.

— Идеята ми хрумна за първи път, когато се озовахме в Неаполис — римският Неапол. Образно казано, там под „Сан Лоренцо“ се криеше Рим. Сетих се за картината и осъзнах, че Венера всъщност стои под „арка“, образувана от листата, почти римска арка.

— Е, това е малко изсмукано от пръстите — свих презрително устни аз.

— Така е — кимна той, без да се обиди. — Но виждаш ли тук листата? Ярkozелени, восъчни и във формата на сълза. А не листата, които човек би открил в някоя селска горичка. Това са листа на култивиран градински храст — листа, които се виждат в двора на всеки дворец във Флоренция.

— Лаврови храсти! — възкликнах внезапно. Да, добре познавах тези храсти. Бях се крила в тях от кучката на Бембо и познавах отлично горчивия аромат на блестящите листа, които ми служеха за убежище.

— Точно така — лаврови храсти. На английски това е името „Лорънс“, на френски — „Лоран“, а на нашия, италиански език — „Лоренцо“. Растението на династията Медичи.

— Добре де, ама Неаполис си е все пак в Неапол. Какво те насочи точно към Рим?

— Редица следи. Рим е град, построен на седем хълма, а както вече разбрахме, числото седем и съюзът на седмина души стоят в центъра на нашата загадка.

— Извинявай — прекъснах го, — но от известно време все се каня да те питам — защо седем, а не осем или девет?

— Какво искаш да кажеш?

— Ами на картината всъщност има *девет* фигури, ако броим и Купидон. Или пък *осем* фигури на възрастни. Тогава защо само седем души участват в този заговор или съюз, или каквото и да е там, а не осем или девет?

Брат Гуидо вдигна качулката на пътническата си мантия, за да се защити от вятъра, и промърмори:

— Честно да ти кажа, и аз не знам. Може би едната от фигурите е просто за заблуда или впоследствие, по някаква причина, е била прогонена от групата.

— Това вероятно съм аз, искам да кажа Флора — Флоренция — подметнах с надеждата, че в крайна сметка няма да ни се наложи да ходим чак там.

— Не и с твоето лице. Невъзможно е да бъде игнорирано — отсече той и аз се изчервих от удоволствие. Но това не беше комплимент, а просто разсъждение на глас. Погледът в очите на монаха беше отнесен. — От друга страна, възможно е една от фигурите да е изключена от заговора или пък да е поставена там, за да ни заблуди. Но това не може да бъде Флоренция — домът и на художника, и на неговия покровител. — Въздъхна озадачено. — Във всеки случай тъкмо седем е числото, споменато от дон Феранте, а числото седем, или седмата спирка на кръста, ни отвори вратата към Неаполис в църквата „Сан Лоренцо“. А както вече казах, Рим е издигнат на седем хълма.

Кимнах и попитах:

— И какво друго?

— Ами, Венера е облечена по римска мода. Виждаш ли? Облечена е доста по-различно от всички останали дами. Всички останали фигури са в леки, бели пролетни одежди, също като пасторални, буколически богини.

Нямах представа какво означава „буколически“, но на мен ми прозвуча като стомашно заболяване. Реших да го игнорирам.

— Но тези рокли са върхът на модата в момента! — възкликнах в знак на протест. — Роклята, с която бях облечена аз, с цветя, буквално *изрисувани* върху тъканта, е последният писък на модата. — Въздъхнах, спомняйки си за времената, когато единственото, за което

мислех, бе за следващия член, който щеше да ми влезе, и за цвета на роклята, която щях да облека на следващия ден.

— Така е — съгласи се той. — Това е върхът на съвременната *тосканска* мода! Но погледни Венера! Тя изглежда напълно различна. Облечена е в дрехи от отдавна отминала епоха, в тъкани и драперии от античността. И носи *силни* цветове — не бели, прозирни воали, а наситени, класически цветове — червено, синьо и златно. За нея няма цветя. Тиарата ѝ е директно от римския период, бижутата — също.

Погледнах внимателно. Венера беше относително лишена от бижута — не виждах никакви накити.

— Имаш предвид този медальон ли? — посочих красивия златен медальон, висящ върху гърдите на Венера, който сякаш проблясваше под лунните лъчи. Изглеждаше съвсем обикновен — кръгъл златен диск, в който бе поставен по-малък диск или може би кехлибар. Малкият мащаб на копието правеше бижутото трудно различимо.

— Да.

— И какво му е римското на този медальон?

— Честно казано, за да бъда напълно сигурен, трябва да видя голямата картина, но оттук ми изглежда като медальон на култа към Сол Инвиктус.

Нямаше нужда да го карам да ми обяснява — един поглед му беше достатъчен.

— Преди да открият Бога, хората са живеели съобразно ритмите на сезоните, природата и светлината, която им е давала живот. Затова са се прекланяли пред самото слънце. Знам, че за нас днес изглежда абсурдно, но е така.

Лично аз обаче не мислех така — преклонението пред огнената топка, която дава живот на всяко живо същество, ми изглеждаше далеч по-разумно и логично от почитането на някакъв си мъж, който за два дена бил умрял, а на третия пак бил оживял. Ала вече познавах достатъчно добре мащабите на вярата на брат Гуидо, затова предпочетох да си мълча.

— Култът на Сол Инвиктус, непобедимото Слънце, е бил водещата религия на Рим столетия наред. Даже и след идването на Христос онези, които го следвали, били преследвани и трябвало да се срещат тайно, в подземните катакомби на града. — Тук той се прекръсти.

— Ясно — кимнах, твърдо решена да го върна обратно на главната тема тази вечер. — Та казваш, че е облечена като римска дама.

— Дори нещо повече — като римска булка!

— Откъде знаеш? — възкликнах и се опулих към картината.

— Като малък съм ходил на множество благороднически сватби — изрече той почти с извинителен тон, защото отлично знаеше, че аз не съм ходила на нито една. — В района на Тоскана има обичай булките да посрещат гостите си с ръка, вдигната по този начин, както е направила Венера на тази картина. А тиарата и воалът ѝ са точно като на римска булка. — Тук брат Гуидо ме погледна косо и допълни: — Освен това ще се венчава в петък!

— О, я стига! — изсумтях презрително аз. — Как въобще си го представяш? Знаеш, че никой не се жени в петък — не е на хубаво!

— О, сигурно си мислиш за онова стихче: „Не се жени, не тръгвай на път и не започвай никаква работа нито в петък, нито във вторник.“

Това стихче бе последното, за което си мислех, просто защото не го знаех. Но вече толкова дълго заблуждавах брат Гуидо, че съм поумна, отколкото съм, че сега просто се усмихнах многозначително. Не че не бих могла да го контрирам, че с него се запознахме в петък и че именно в петък започна и цялата тази история.

— Просто исках да попитам кое те накара да мислиш така?

— Ето, погледни по-внимателно. Мантията на булката е обсипана с миниатюрни кръстчета.

Вторачих се послушно в мантията и установих, че не мога да му противореча.

— Човек би се запитал защо са тези кръстове, когато останалата част от картината е толкова категорично езическа? Отговорът се корени в Разпети петък — денят на разпятието на Христос. А дори и да не беше така, самото име на образа ни навежда в тази посока, тъй като, както знаем, в повечето езици петък е кръстен на Венера.

— Но коя е тя? Да не би да смяташ да обикаляме вечния град в търсене на поредната мъртва лейди?

— Точно обратното — поклати глава той. — Тази тук си е съвсем жива! Погледни цветовете, с които е облечена. Ярки, бляскави, витални. Никакви призрачни прозирни тъкани, никаква бледа кожа.

Тази жена е жива, сигурен съм в това! А най-сигурният знак за това е цветът на роклята. Погледни! С кое друго си съвпада на картината?

Вторачих се и възкликнах:

— С дрехата на Меркурий!

— Именно! Съществува визуална, *цветна* връзка с единствената друга фигура на картината освен теб, за която със сигурност знаем, че е жива!

— Самият художник, Ботичели!

— Точно така!

— Тогава откъде ще започнем? — извиках и с кипнала за пореден път кръв, започнах да крача напред-назад по крепостния вал, нетърпелива като хрътка да започна лова.

— Да започнем ли?

— С идентифицирането на тази дама.

— Не е нужно да го правим. Ако наистина бях наследник на Пиза, а не смирен монах, бих заложил целия си град, че тази дама тук е същински образ и подобие на булката, на чиято сватба скоро ще присъстваме. Даже името ѝ е същото като пътя, по който току-що дойдохме, пътят, който отвежда към Рим — Виа Апиа, Апианският път. Тази дама е годеницата на Лоренцо ди Пиерфранческо де Медичи и племенницата на дон Феранте — Семирамида Апиани.

Името отекна в главата ми, а заедно с него и нечии стъпки. От замъка се появи някаква фигура — първоначално дребна на фона на огромните бойници, но уголемяваща се с всяка следваща крачка към нас — кралят на Неапол, дон Феранте, бе дошъл да ни търси.

— Скрый картината и се дръж така, сякаш мислиш за любов! — изсъсках веднага.

Сграбчих го за врата и притиснах буза о неговата, защото знаех, че ако и сега го целуна, той със сигурност ще се дръпне, така че не го направих. Обаче той с готовност изигра ролята си в тази сценка.

— Да, за любов — промърмори той и в моето сърце изпърха надежда. Но подобно на добър адвокат, той просто бе запазил ключовия си аргумент за края. — Венера е богинята на любовта. А на латински любов е А-М-О-Р. Какво получаваме, когато прочетем думата отзад напред? — И тъй като знаеше, че буквите не са сред силните ми страни, не дочака отговора ми: — Получаваме R-O-M-A, Рим!

А после дон Феранте вече беше на две крачки от нас, но въпреки това аз все още разполагах с време, за да кимна и да се усмихна в знак, че съм схванала посланието на Сандро Ботичели. Хитрецът бе поставил отговора пред очите на всички! Смеех се, когато кралят ни поздрави:

— Милорд Николо, милейди Фиамета! — Последното беше изречено с много галантност, обаче мен трудно могат да ме излъжат — очевидно човекът просто бе забравил името ми, затова ме бе кръстил така.

— Съжалявам, че се налага да прекъсна любовната ви среща, особено като се има предвид колко малко нощи заедно ви остават! — Не бях много сигурна какво точно има предвид кралят с този зловещ намек. Брат Гуидо също очевидно нямаше представа, затова просто се задоволи с едно сериозно кимване.

— Обаче тази вечер има един спектакъл, за който съм сигурен, че вие, милорд, като човек на науките като мен, за нищо на света не бихте искали да пропуснете!

— Да, Ваше величество? — погледна го въпросително брат Гуидо. Брей, този човек бил самата любезност!

ВТОРА ГЛАВА

Един звън на камбани по-късно ние вече стояхме пред импозантна сграда, квадратна и сребриста под лъчите на луната. Двамата с брат Гуидо се заковахме едновременно на място, зяпнали като пилета в очакване на храна от майка си. Дон Феранте ни наблюдаваше внимателно — не сградата, а нас. После по устните му заигра самодоволна усмивка, сякаш лично бе издигнал това произведение на строителното изкуство. На крачка зад краля се усещаше постоянното присъствие на вездесъщия Сантяго, безмълвен и раболепен. Тази гигантска постройка, която не беше нито къща, нито църква, като че ли бе реликва от древното минало на вечния град — дори аз схванах, че е римска, заради множеството колони.

В камъка над колоните бе издълбан надпис. Както и можеше да се очаква, брат Гуидо го прочете на глас:

— „*Magrippa l f costertivm fecit*“ — Обърна се към дон Феранте и преведе: — „Маркус Агрипа ме направи.“

Кралят на Неапол, който очевидно си бе присвоил длъжността на наш екскурзовод, само кимна и допълни:

— Да, Пантеонът!

— Но това е невероятно! — светнаха очите на брат Гуидо. — Мечтая да видя това място още от дете!

Дон Феранте се усмихна доволно, че е доставил радост на своя гост и че има възможността да покаже знанията си за едно място, където „лорд Николо“ никога не е стъпвал.

— Заповядайте, влезте! — покани ни той. — Уредил съм частна визита за нашата скромна групичка, така че Пантеонът ще бъде изцяло на наше разположение за предстоящия спектакъл!

Пристъпихме в огромното тъмно преддверие на подобната на църква сграда. Двама от мъжагите на дон Феранте стояха на пост с пиките си. Зачудих се какво толкова ще гледаме, че ни трябва такава охрана. Обърнах се към вратата и погледнах към площада пред Пантеона — беше необичайно пълен, даже и за подобен голям град. Първоначално си бях помислила, че народът се е събрал да гледа

пищните ни каляски, пристигащи от замъка Сант Анджели, обаче никой не ни обърна особено внимание — хората просто крачеха напред-назад и си говореха. Някои от домакините се кръстеха, а господата говореха на висок глас. Интересно какво правеха тук тези обикновени хорица — вечерната служба отдавна беше минала, вечерята също. Във въздуха се носеше някакво очакване, както и нещо друго. Страх.

Докато пресичахме площада и стражите на дон Феранте разбутваха гражданите, за да ни направят път, аз дръпнах брат Гуидо за ръкава и го попитах:

— Но какво е това място? — Нямах никакво съмнение, че макар никога да не бе стъпвал тук, той знае цялата история.

— Това е Пантеонът, което ще рече „Храм на всички богове“. Думата идва от гръцкото „пан“, което ще рече „всичко“ и „тео“ — „Бог“. Част е от първоначалния план на Август Цезар за преустройство на Рим по негов образ и подобие.

— Нали бил построен от Маркус Някой си?

— Маркус Агрипа е бил приятел и генерал на император Август. Много е възможно именно той да е съставил плановете за първия Пантеон, тъй като неговият надпис все още стои над портика.

Предположих, че тази нова дума означава „входната врата“, затова директно попитах:

— Значи в крайна сметка е храм, така ли?

— Вече не. След като Рим приема официално християнството, Пантеонът се превръща в църквата „Санта Мария деи Мартири“, осветена по заповед на византийския император Фока преди много векове.

— Ясно, значи в крайна сметка е църква — обобщих накратко. — Но защо сме тук?

— Това вече не знам.

Както ми беше станало ясно, това бе типично за брат Гуидо — ще ти разкаже хиляди подробности, които *не искаш* да знаеш, но онова, което всъщност *искаш* да знаеш, ще се окаже липсващо от научния му арсенал. Лично за мен Пантеонът беше доста призрачен и докато следвах господата, усетих как косъмчетата на тила ми настръхват. За моя изненада по-голямата част от двора на Арагон се оказа вътре, включително кралицата и триото метреси. Всички се

обърнаха към мен и любезно ми кимнаха. Джована Арагонска бе спокойна както винаги, ала трите куртизанки представляваха истинско кълбо от нерви и възбуда, крякащо като ято врани. Огромен пръстен от съскащи факли светеше по стените наоколо и осветяваше вътрешността. Не можех да не призная, че това място бе истинско чудо на природата. Забелязах три неща:

Прима коза: По някаква странна архитектурна алхимия отвътре то изглеждаше много по-голямо, отколкото отвън.

Секонда коза: Вътрешността представляваше огромно кръгло пространство с мраморен под. Отгоре имаше гигантски купол.

Терца коза: В центъра на този купол се намираше най-странното нещо на това място — огромна дупка, отворена към небесата, през която се виждаше съвсем ясно луната.

Брат Гуидо се извърна към това фалшиво небе, дивейки се на необичайната дупка.

— Това е „окулус“ — побърза да ни осведоми дон Феранте. — Служи като огледало за кръглото небе над нас. — Извиси глас за по-голям поетичен ефект и всички около него застинаха в очакване на думите му. — Дио Касий е казал: „Благодарение на купола си Пантеонът наподобява на самия небесен свод!“

На мен обаче не ми направи особено впечатление. Нямах никакво съмнение, че цитира думи, които се бе постарал да наизусти преди не повече от час, само и само да впечатли двора си. Поради което не можах да сдържа устните си да не се изкривят от презрение.

— Напълно вярно! — не остана назад и брат Гуидо. — Пантеонът е истинско олицетворение на римския стремеж към съвършенство в структурната цялост и философската хармония на нещата!

Това изявление, което не беше нито наизустено, нито репетирано (и от което аз нищо не разбрах), ме накара да се гордея със знанията му, сякаш бе мой първороден син. Ала дон Феранте се вкисна.

— Разбира се — промърмори.

Брат Гуидо изобщо не обърна внимание на тона на краля, а продължи да се върти и да се оглежда, като че ли изчисляваше наум обема на пространството над главата си.

— Значи полусферата на покрива всъщност се превръща в цяла сфера в пространството между покрива и мраморния под! Направо

удивително!

Тук дон Феранте бе принуден или да се съгласи, или да издаде невежеството си. Затова само кимна като древен мъдрец и допълни:

— Свещената геометрия на космоса!

Това изявление обаче се оказа твърде езическо за набожен човек като монаха, който не закъсна да апострофира краля с думите:

— Но създадена от Бога!

Кралят предпочете да не обръща внимание на това.

— Обърнете внимание, милорд, и на *павимента*. — Нямаше съмнение, че кралят използва дума, която преди този момент никога не бе минавала през устните му.

Но на брат Гуидо такива не му минаваха. Надпреварата продължаваше.

— Ах, да, павимента, в стил опус *сектше*. Наистина!

Тук вече монахът срази не само мен, но и краля.

— Кръгове в рамките на квадрати — поясни за всички, — както е в географията на Птоломей. Значи римляните все пак са успели да разчертаят и кръга!

Тук се разсмя и аз забелязах как кралят подема смеха му и буквално видях как се опитва да съхрани тази фраза в главата си, като същевременно не пропусна да хвърли гневен поглед на вездесъщия си иконом. И тогава ми стана ясно кой е бил изпратен, за да събере достатъчно информация в полза на краля, която да му помогне да се представи като блестящ учен по време на тази обиколка, както и че горкият Сантяго ще бъде държан лично отговорен за зеещите празноти в знанията на Негово величество. Така му се пада!

Не след дълго обаче дон Феранте отново взе превес в научната надпревара с умопомрачително скучно изброяване на всеки отделен вид мрамор, който проклетите римляни били използвали за пода. Някаква плоча, която приличаше на парче салам, носела името пурпурен имперски порфир от Египет. Павега с розов цвят като свински пастет, били наричани „*доцимиан павонадзето*“ от Мала Азия, а плочите, които бяха толкова жълти, че човек оставаше с впечатлението, че някой е повърнал на пода, бяха описани от краля като мрамор „*джало нумидиана*“ от Картаген. Павега от „*гранито гриджо*“, които напомняха за мръсен сняг, идвали от северозапада, от Галия или от Алпите. Някъде към този момент аз изгубих нишката,

обаче си знаех, че брат Гуидо няма да закъснее да отвърне подobaващо на удара.

— Невероятно! — възкликна той. — Могъществото на една империя, изваяно в мрамор!

Усмивката ми леко поувежна, защото усетих, че изказванията на монаха започват да ме дразнят. Защо не може да говори на обикновен тоскански?! Избавих краля от срама да пита какво значи това, като побързах да кажа:

— Моля?

— Исках просто да кажа, че тук римляните са построили под, който олицетворява, извинете, показва всяка част от тяхната империя, подредена тук, долу, от единия до другия край. Тези мраморни камъни са донесени от всички ъгълчета на Римското Средиземноморие, символизиращи завоюването на Египет, Азия, Картаген и Галия. Това е политическо изявление, пропаганда чрез порфир!

Исусе Христе!

Не ме разбирайте накриво — не че не бях доволна от тази шибана интелектуална надпревара и когато бяхме в Неапол, се чувствах горда със знанията му. Но някак си ми се щеше брат Гуидо да използва тази игра на мозъци за по-продуктивни цели, като например — да научи повече за плановете на Седмината. Дръпнах го настрана и му прошепнах няколко думи в този дух, като се престорих, че просто се накланям към него за целувка.

Брат Гуидо се дръпна изненадано назад и възкликна:

— Но нали всичко е само с тази цел! Всяка дума има значение, всяка сричка има отношение към нашето търсене!

— Дори и цялата тази пледоария за мрамора ли? — изгледах го накриво аз.

— Особено тя! — дъхът му погали ухото ми. — Очевидно не си слушала много внимателно.

Тук вече ме хвана.

— Добре де, само че се опитай най-сетне да откриеш нещо конкретно за тази каша, в която сме се забъркали! — прошепнах във врата му. — Моля те!

Брат Гуидо ме избута нежно и се обърна прелюбезно към краля:

— И защо сме сега тук, Ваше величество? Да не би да си правим самостоятелна вечерна служба?

— В известен смисъл, да — усмихна се кралят. — Но не в чест на Бога, а на природата! Тази вечер превес вземат старите богове. Ето, вижте! Започва се! Погледнете луната в дупката в свода горе! Гарантирам ви, че в Рим няма по-подходящо място за наблюдение на подобен спектакъл!

Знатните дами и господа започнаха да се събират около нас, а прислугата — да гаси факлите. Безсъмнено се намирахме в точния час за онова, което ни предстоеше да видим.

Вдигнах нагоре очи. Яркият перфектен кръг на луната си седеше спокойно в небесата така, както е правел винаги. Само дето... Почакайте!

— Луната е някак си... много жълта! — възкликнах.

— Така е, доня — съгласи се кралят. — Сега, в идите на юли, луната е в доста болнаво настроение.

— Какви са тези иди? — просъсках в ухото на брат Гуидо.

— Средата на месеца. Скоро ще бъде истинско лято.

— Хубаво — кимнах. Любимият ми сезон. Едно време много обичах да се мотая край Арно заедно с другите уличници именно през лятото. Говорехме си или пиехме вино под някоя лоджия. Дори и в това мрачно място като че ли усещах паренето на флорентинското слънце и долавях лекия аромат, издигащ се от доста намалелите през този сезон води на реката. За останалите този аромат бе по-скоро смрад, съдържаща какви ли не гадории — изпражнения, боклуци, та даже и трупове. За мен обаче това бе ароматът на лятото, приятен като вечерно ухание на жасмин. Носталгията ме удари в стомаха, но не по-слаб от нея бе ужасът от онова, към което ни предстоеше да се върнем.

Сякаш доловил раздвоението ми, дон Феранте отбеляза:

— Лято, да. Обаче после идва зимата, както е правила винаги — зима, която тази година ще отпрати доста предизвикателства към всички нас.

Тези думи като че ли носеха особено значение. Усетих как брат Гуидо до мен се поколебава, но след това избира да рискува.

— Но след това слънцето отново изгрява, защото идва *пролетта*. *Ла примавера!*

Когато чух тази дума, изтръпнах. Толкова дълго я бяхме шептели тайнствено между нас във връзка с картината на Ботичели, че бях напълно забравила за обикновената ѝ употреба. И двамата

едновременно погледнахме към дон Феранте, за да видим реакцията му.

Той погледна приятеля ми в очите и бавно изрече:

— Именно! Ново начало!

Добре де, това си бе достатъчно многозначително, но не ни подсказваше нищо. Надигнах глава, за да видя луната. След като всички факли наоколо бяха изгасени, тя изглеждаше още по-ярка. И изведнъж видях как шафраненожълтият диск започва да изчезва пред очите ми, сякаш някой бе отхапал от него! След малко ухапката стана още по-голяма и по-голяма. Хората наоколо ахнаха. Но какво означава това? Да не би да е краят на света? Да не би да се е появил някакъв гигантски небесен звяр, който е решил да изяде нашата луна подобно на прегладнял вълк? *Мадонна!*

Брат Гуидо усети страха ми, защото аз не захъснях да сграбча ръката му.

— Спокойно! — изрече тихо. — Това е просто затъмнение на Луната — Земята минава между слънчевите лъчи и Луната, а тъй като живеем върху плосък диск, се създава впечатлението, че Луната изчезва. Обаче тя си е все там и след не повече от час отново ще блесне!

Преглътнах и промърморих:

— Ама през нощта няма слънце!

— Слънцето го има постоянно, скъпа моя! Независимо дали ние го виждаме или не, то си е все там — обади се кралят, отново с многозначителен тон.

— Въпреки че подобно събитие може да се случи и със Слънцето — отбеляза предпазливо приятелят ми.

Усетих как кралят се вцепенява.

— Защото, макар и много рядко, понякога Слънцето просто минава зад Луната по същия начин. Защото всички небесни тела се въртят около Земята, а понякога Луната блокира гледката ни към Слънцето!

— Имате грешка, милорд! Според мен само Луната може да бъде покрита по този начин! — отбеляза надменно кралят.

— Нищо подобно! — отбеляза безгрижно брат Гуидо, в блажено неведение за опасността. — Подобни феномени се случват още от библейски времена. „И през този ден, каза Господ, ще накарам

Слънцето да се скрие още по обед, и ще затъмня Земята посред бял ден!“ Написано е в Стария завет, в Книгата на пророк Амос.

— Да, ама с облаци! — отсече дон Феранте. — Слънцето никога не може да бъде победено, защото в противен случай всички ще загинем! — Тук в главата ми се събуди някакъв спомен. Опитах се да се сетя къде другаде бях чувала нещо подобно. — Това е най-могъщото светило в небесата! — допълни кралят.

— По-могъщо дори от Господ Бог? — присви вежди брат Гуидо.

Дон Феранте побърза да отстъпи. Очевидно не беше напълно готов да се опълчи на Всемогъщия.

— Искрах да кажа само, че слънцето управлява цялата *природа* — часовете от деня, *сезоните*... — Вторачи многозначително очи в своя противник, обаче монахът пропусна този поглед, защото вярващият в него отново бе взел превес над учения.

— Да де, обаче *Земята* не се управлява от него — отсече. — Нито пък *Луната*! Няма по-голямо доказателство за това от случващото се тази вечер.

Тук дон Феранте вече бе готов с отговора:

— Да де, обаче има и такива, които твърдят, че *Слънцето* е центърът на цялото мироздание и че всички останали небесни тела се въртят около него! Някои от тези хора са велики личности, които *ние* познаваме много добре!

Брат Гуидо отново пропусна намека и фанатично се провикна:

— Еретици, сир!

Притворих ужасено очи, защото брат Гуидо бе станал твърде недодялан в аргументите си и стига ушите ми да не ме лъжеха, токущо бе обидил жестоко краля на Арагон и Неапол, наричайки го еретик. Групичките придворни, насъбрали се около нас под отвора в купола, изведнъж се смълчаха, за да слушат нашия разговор.

Наложи се да сръгам приятеля си, за да му напомня да не излиза от ролята си. И побързах да замажа положението с думите:

— Според някои може и да са такива. Но не и според мен! Мисля, че римляните са уловили вярно нещата — Сол Инвиктус, Непобедимото Слънце! Защото не беше ли казал поетът... — Напрегнах ум, за да си спомня. — Ах, да! „Слънцето осветява всички наши намерения със своята светлина!“

Брат Гуидо ме погледна изумено. Обаче вие не се изненадвайте. Защото един от най-големите таланти на всяко уважаващо себе си работещо момиче е да запомня по някоя друга фраза, израз или умен цитат, та да го цитира пред клиентите си. Това е крайъгълният камък на ласкателството и всички мъже го обичат, били те монарси или монаси.

В случая подейства и на двамата. Дон Феранте омекна, кимна одобрително и допълни:

— Вижте! Небесният спектакъл набира скорост!

Вдигнахме отново очи нагоре, изпълнени с облекчение. Доколкото можех да схвана, бурята беше отминала. А сега луната изчезваше още по-бързо — първо беше полумесец, а после просто лунен сърп...

Докато всички гледахме нагоре, дон Феранте се приведе към брат Гуидо и съвсем тихо, така че ми се наложи да се напрегна, за да ги чуя, прошепна:

— Когато затъмнението свърши, опасявам се, че ще трябва да ви напусна, за да се срещна с моите офицери. Кралските каляски са на ваше разположение, за да се върнете в замъка Сант Анджелио за два часа. Или може би бихте желали да изчакате в града до времето за нашата среща?

Това вече беше ново.

— Нашата среща ли?

— В полунощ. На уговореното място.

Сега вече бяхме в капан и брат Гуидо нямаше друг избор, освен да попита:

— Уговореното място?

Изтръпнах ужасена, че той вече се е издал. Ако наистина бе един от Седмината, би трябвало да знае кое е уговореното място. Но, от друга страна, какъв избор имаше, освен да попита?

Кралят се приведе още повече и рече:

— Сега не мога да го назова, защото в момента слушат и други уши, освен нашите. Обаче баща ви трябва да ви е казал. Ще кажа само едно, за да ви го припомня... — И изрече нещо на друг език, който ми се стори английски. Накрая завърши: — Ще се видим там!

Имах чувството, че това е краят ни, ала в този момент няхме никаква възможност да обсъдим нещата насаме. Умълчахме се и

проследихме как мракът поглъща и последните остатъци от луната. Незнайно защо, но установих, че сърце не ми дава да гледам как тази приятелска планета изчезва пред очите ми, защото тя ми е била вярна спътница по време на множество мои пътешествия напред-назад из Флоренция, тъй като по-голямата част от работата ми се върши през нощта. Каквото и да казваше брат Гуидо, някакъв нелогичен страх ми подсказваше, че тя никога няма да се завърне. Затова отместих поглед и това спаси живота ми.

В Пантеона цареше почти пълен мрак, но в последния миг лунна светлина забелязах висока и мрачна фигура, застанала в края на нашата знатна групичка. Фигурата бе облечена в одежди на прокажен. Оказваше се, че не само аз не наблюдавам небесата. Имало и още един. И този призрак в момента гледаше право към мен с очи ярки и сребристи като монетите на лодкаря на мъртвите.

Кръвта ми се смръзна във вените ми.

Майко Божия!

Прокажения от Неапол е тук!

В следващия удар на сърцето целият храм вече бе потънал в мрак. И докато дон Феранте се разпореждаше да запалят факлите, аз дръпнах брат Гуидо за ръкава; но със сила, каквато не подозирах, че притежавам. Очите ми може и да не виждаха, обаче умът ми бе запомнил къде точно е изходът и аз избутах монаха навън. Стражите се отдръпнаха, за да ни пуснат. Той ме последва послушно, тихо и бързо, усещайки, че работата е много сериозна, че нещо действително не е наред. Дадох му знак да млъкне и продължих напред. Докато вървахме из непознатите улици, непрекъснато се оглеждах назад. Очите ми ми казваха, че никой не ни следва, че мигът на пълното затъмнение е бил достатъчен, за да ни освободи от нашия преследвач. Ала лудо биещото ми сърце ми нашепваше, че Прокажения е призрак или фантом, защото само вампир или върколак би могъл да излезе жив изпод руините на „Сан Лоренцо Маджоре“ в Неапол. Сребристите очи продължаваха да ме изгарят и усещането, че съм се сблъскала с лодкаря на мъртвите души, отказваше да ме напусне. Имах чувството, че Прокажения няма да се откаже, докато не ни пренесе през реката на смъртта.

Бяхме стигнали до покрайнините на града, където паметта ми подсказва, че отново сме близо до Виа Апия. Налагаше се скоро да спрем, защото в противен случай щяхме да сме обратно в Неапол.

Забелязах някакво затревено място с древни колони и тъмен свод и дръпнах монаха към него. Виещите се стълби ни отведоха надолу към някаква подземна камера с коридори като на къртича дупка. Щом се озовахме в този подземен свят — сигурно някакво свещено място, защото навсякъде се виждаха запалени свещи — ние спряхме, за да си поемем дъх, и аз разбрах, че е крайно време да обясня какво съм видяла.

ТРЕТА ГЛАВА

В продължение на няколко мига не се чуваше нищо друго освен прокапването на вода и съскането на свещите, които горяха в нишите на този странен подземен храм. Брат Гуидо бе потънал в мълчание — осмисляше онова, което му бях разказала: че Прокажения, който ни следи от самото начало на тази история, продължава да ни следва; че сега се намираме в по-голяма опасност от всякога.

— И си сигурна, така ли? Сигурна си, че това е същият човек? Същият, когото си видяла на Виа Нило и същият „свещеник“ от църквата „Сан Лоренцо Маджоре“? Защото надали е необходимо да ти напомням, Лучана, че църквата бе разрушена почти до основи при земетресението!

Аз вирнах непреклонно брадичка и отсякох:

— Да, но *ние* избягахме!

С това вече не можеше да не се съгласи. Въздъхна и рече:

— Добре тогава. Да приемем, че ти си права и че Прокажения действително е убиецът на всички досега. Но и моята позиция е последователна. Както многократно вече съм казвал, единственият ни шанс да запазим живота си е да разкрием тайната на картината, след което вече ще разполагаме с предимство пред онези, които ни търсят. Но ако този човек *не е* нашият убиец, то тогава защо ни помага в театъра, който разиграваме, като крием истинската си самоличност от нашите могъщи домакини?

Внезапно ми хрумна нещо.

— Може пък да преследва *мен*, а не теб! Възможно е с убийството на брат Ремиджо да е решил, че се е отървал от теб. А ако е тръгнал след нас от Фиезоле, може да е решил, че ти си просто монах, когото абат Джайлс е изпратил да ме придружава до Пиза, за да ме пази.

— Тогава как ще обясниш случилото се с чичо ми? — преглътна с мъка той последната дума.

— Вероятно просто се е натровил с отвратителните стриди — отговорих, макар да си знаех, че изобщо не е така.

— Тогава защо в предсмъртния си час той ми каза да следвам светлината към „Бисто“?

— Защото умираше. Независимо дали е бил натровен от стридите или от нарочно поставена в тях отрова, пак щеше да ти даде същите инструкции.

— А защо Ток ни погна?

Мозъкът ми защрака бързо, за да измисли разумно обяснение.

— Защото, след като чичо ти почина, братовчед ти реши да те премахне като съперник! — възкликнах накрая. — Може би мотивите на Николо нямат нищо общо с картината.

— И въпреки това вече знаем, че чичо ми е бил един от Седмината и че Николо трябва да е наследил мястото му в тази конспирация.

— Едното не следва от другото. Възможно е истинският Николо да не знае нищо за Седмината. А ти, така да се каже, наследи твоята роля в заговора, когато чичо ти ти предаде пръстена и каза да следваш светлината на „Бисто“. Възможно е той да е преценил Николо като неподходящ за участие в този съюз. Ти сам каза, че той е безполезен педал, който мисли повече как да се съеши с малки момченца, отколкото коя книга да прочете. Това бяха мои думи, а не твои, разбира се! — побързах да допълня извинително.

— Но като цяло си напълно права — съгласи се кисело той.

— Е, добре тогава. Възможно е Прокажения да не е наясно с твоята самоличност. Ако пък ни е следвал чак от Флоренция, трябва да признаеш, че сега изглеждаш много по-различно, отколкото безличния монах в Пиза, който бе прекарал три дена на път в собствената си мръсотия. А сега — погледнах го в очите в сумрачната светлина на свещите, — ти си истински принц!

— Щом казваш. Та значи смяташ, че в настоящия момент той няма да предприеме нищо срещу теб, защото смята, че си под закрилата на Николо дела Торе — един от седмината господари, за които работи?

— Че защо не? От едно умно работещо момиче се очаква да сменя лесно страната, която е взело, и да се вкопчва в богаташа, който му предлага закрила! Защото ти наистина би могъл да ме защитиш, да ми осигуриш всички удобства, да купиш мълчанието ми. Вероятно сега той си мисли, че вече не съм опасна. Може и да знам тайните на

„Пролетта“, обаче вече се намирам в компанията на един от съзаклятниците, и ако разкрия онова, което знам, бих застрашила и богатството, и позициите ти. Но пък защо да го правя, щом вече си мой покровител? Възможно е той да си мисли, че засега е достатъчно само да ме наблюдава, да ме следва на всяка крачка. Защото, ако наистина бях твоя държанка, ти би се ядосал много, ако с мен се случи нещо лошо — дотолкова, че дори да застрашиш това тяхно начинание. Може би ме отчитат като безопасна, докато не се ожениш, след което вече ще стана напълно излишна.

— Много добре — кимна брат Гуидо. — Да предположим тогава, че той те е проследил до „Санта Кроче“, където, вместо мен, е убил брат Ремиджо. После тръгва след теб към Пиза заради името ми...

— ... и заради кулата, издълбана в дървото на вратата ти.

— Наистина. Така той предполага, че преди да умра, съм те изпратил в Пиза при чичо си. Обаче после чичо ми умира — каквато и да е причината за това, но най-вече, защото са смятали, че той ми е казал твърде много за Седмината.

— А той се канеше да ни представи на Лоренцо де Медичи! — възкликнах внезапно, озарена от просветление, сякаш бях пропътувала пътя до Дамаск. — Тогава Прокажения си е помислил, че ние се каним да издадем всичко на властите, че чичо ти е съжалявал за участието си в заговора и че е възнамерявал да предупреди Лоренцо Великолепния, че Седемте са организирали заговор срещу него, конспирация, оглавявана от собствения му племенник!

— Може и да си права. А след това ние побягваме към „Бисто“. От гледна точка на Прокажения монахът, който те придружава, се качва на кораба. Ала той няма как да е стигнал в Неапол преди нас, защото ние пристигнахме с флагманския кораб, а останалата флотилия се появи най-малко половин ден по-късно...

— И следващия път, когато ме вижда — подех щафетата аз, — в двора на краля, аз вече съм с Николо, сина на лорд Силвио, с мъж, който е великолепно облечен, гладко избръснат и на милиони левги разстояние от безпаричния опърпан монах, когото той помни. „Лорд Николо“ носи пръстена на палеца и изключително много прилича на лорд Силвио. Прокажения е убеден, че ти си лоялен на съзаклятниците, а след като твоят баща, който се е оказал слабата брънка във веригата, вече, извинявай, го няма, той може просто да стои

отстрани и да ни наблюдава. Защото — не можем да не признаем — той не тръгна след нас, когато побягнахме от Пантеона, а не е издал истинската ти самоличност, просто защото *не я знае!*

Заклучението се полагаше на брат Гуидо:

— Значи Прокажения смята, че ти си взела противниковата страна и сега си на заплата при Седмината. Затова върви след теб, но не предприема нищичко. — За момент замълча и това негово мълчание ни подсказа, че не смята версията ми за напълно невъзможна. След това рязко смени темата: — Всичките тези теории обаче само ни губят времето. Защото, ако един или друг не ни предаде, ние сами ще се предадем, ако тази нощ не отидем на срещата с краля!

— В полунощ?

— Да. Затова засега се налага да изоставим този разговор и да насочим умствените си способности към по-непосредствения проблем. Каквато и задача да е получил Прокажения, в момента нашата е далеч по-належаща — след по-малко от два часа да се срещнем с дон Феранте на място, за което нямаме никаква представа. Трябва да се постараям да се сетим, защото единственият ми план да го открия бе внезапно осуетен.

— Говори на човешки език, ако обичаш!

— Имах предвид, че тъй като самият дон Феранте трябва да отиде на въпросното място в полунощ, намерението ми беше да го последвам дотам.

— Но нали първо трябвало да се срещне с офицерите си?

— Така е. Можем просто да изчакаме, а след това да го проследим до уговореното място. Обаче сега, тъй като избягахме преждевременно от Пантеона, няма начин да узнаем със сигурност мястото на срещата на Седемте в полунощ.

О, разбрах.

— А не можем ли да проверим в някои обичайни места, където кралят би могъл да се срещне със своите офицери? — Знаех, че говоря глупости още в мига, в който изрекох това.

— Би могло да бъде навсякъде — частен дом, дворец или дори някоя кръчма. А такива в Рим има стотици, ако не и хиляди, а вече нямаме време. Не, най-добрият ни шанс да успеем е да обмислим единствената насока, която получихме относно мястото на тази среща, защото тя излезе от устата на самия крал!

— Искаш да кажеш онова, което той промърмори на английски.

— Да. Той каза *под седмото слънце!*

— Под седмото слънце ли? — Е, това е ясно като в конски задник.

— Да, знам, че изглежда невъзможно, обаче ние с теб, Лучана, вече имаме богат опит в дедукциите, не мислиш ли? Проследихме следата от Флоренция чак дотук, без да ползваме нищо друго, освен умовете си и това копие на картината!

— В такъв случай я вади — въздъгнах.

Той размаха предупредително показалец срещу мен, като че ли бях ученичка, и рече:

— Не и този път, скъпа! Защото това е *допълнителна* гатанка, подсказана ни от самия крал! Затова съм сигурен, че този път отговорът няма да бъде открит върху пергамента, въпреки че позначимите теми на творбата вероятно ще действат и тук. Не, в случая трябва да мислим в контекста на самата загадка и на града, в който се намираме!

— Може би целият ни подход към това е погрешен. В Неапол например открихме онова, което търсехме, в църквата „Сан Лоренцо Маджоре“. Сигурно и в Рим си имат църква „Сан Лоренцо“, нали?

Тук той бързо вдигна глава и извика възторжено:

— За това вече мога да бъда абсолютно сигурен, тъй като именно град Рим е мястото на мъченичеството на свети Лоренцо!

— Той е умрял тук? — възкликнах изненадано. Защото след обучението на монахините по Свето писание и житията на светците бях останала с впечатлението, че всичките те са живели на места все из Светите земи, а не в градовете, които кръстосвам и аз.

— Разбира се! — блеснаха със син огън очите на брат Гуидо. — При това близо до Вила Боргезе, недалече от Пантеона! Там дори има параклис, съдържащ скарата, върху която той е бил изпечен!

— Те са го *изпекли*? — облецих се аз. Винаги съм смятала мъченичеството за благороден, макар и крайно глупашки акт, но никога досега не бях допускала, че един светец може да бъде сготвен като пуйка за Юл.

— Точно така. Не знаеш ли легендата? — заблестяха още по-силно очите му и по лицето му се изписа блаженство — брат Гуидо беше отново монах. — Отмъстителните римляни го поставили върху

огромна скара, докато плътта му не започнала да цвърчи. А после, тъй като бил изключително храбър и издръжлив, свети Лоренцо казал: „Вече можете да ме обърнете на другата страна — от тази се опекох!“

Без да искам, се разсмях, но после побързах да се овладея.

— Извинявай — смотолевих. — Но ми стана смешно.

— Разбира се — едва скри усмивката си монахът. — Но това само идва, за да покаже, че слугите Христови не могат да бъдат изтребени толкова лесно!

— Ясно! — скочих на крака. — Тогава какво чакаме? Да тръгваме и да потърсим това място — Вила Боргезе!

— Не става.

— Защо?

— Защото, макар и добро предположение, не е правилното. Свети Лоренцо няма нищо общо с думите „седмото слънце“. Ние с теб може да мислим твърде често чрез средствата на Бога и житията на светците, обаче тук, в Рим, всичко е различно. Не чу ли тази вечер дон Феранте? Сега господстват старите богове! Значи търсим както старите богове, така и старите методи на действие. Затова, колкото и да не ни е приятно, трябва да насочим мислите си към езическото, дори първичното, а не към християнското!

Схванах какво иска да каже и отбелязах:

— Защото тук дори кралят е различен!

— Какво искаш да кажеш? — попита брат Гуидо, макар да имах усещането, че и той е на същото мнение.

— Ами, например в Неапол той едва ли не проповядваше Евангелието на банкета си, говореше за Христос и за звездата, и за неговата дървена скулптура на Рождество. С други думи — чист и непорочен и по-голям светец и от папата, че и от теб! А после, тъкмо когато излизахме от града — спомняш ли си, точно след земетресението? Та той каза, че тези, които са разтресли земята, са старите богове. А вече тук, в Рим, всичко се върти около римляните и езичесвото и силата на Слънцето!

— Ти си напълно права — изрече бавно той и кимна. — Възможно ли е обаче чрез онези негови християнски изявления в Неапол той просто да е искал да ни насочи към църквата, за да видим флотата? Спомена Христос на Голгота...

— *Който ни сочи пътя!* — извиках възторжено.

— И всъщност точно така открихме и вратата, отвеждаща ни към подземната флота — *седмата* спирка на кръста, последното пътуване на Христос към Голгота, изрисувано на стената на църквата „Сан Лоренцо Маджоре“!

— Обаче тук се интересува повече от слънцето, от луната, от сезоните...

— Води ни да видим затъмнението...

— Даже и гатанката му споменава слънцето...

— Сол Инвиктус! — провикна се победоносно брат Гуидо. — Медальонът на Венера от „Пролетта“! Слънцето! А онова писмо на Марсилио Фичино, което ти си спомни в Пантеона — допълни с гордост, — знаеш ли как гласи изцяло?

„Слънцето осветява със светлината си всичките ни намерения. И накрая Венера, с нейната приятна красота, винаги украсява онова, което е било намерено.“

Вече всичко си идваше на мястото. Венера бе образът, зад който се криеше Рим, тя носеше слънчев медальон. Значи бяхме на прав път!

— Дай сега да го обмислим по-внимателно! — извиках. — Та значи, кралят ни води в някаква църква...

— Която някога е била езически храм... — Думите ни се стрелкаха толкова бързо, че буквално се надпреварвахме да се довършваме.

— И ни каза, че ще ни чака под седмото слънце...

Обаче тук бяхме принудени да спрем поради липса на информация.

Мадонна! Този път шифърът се бе оказал доста труден. Седмото слънце. *Седмото слънце...* В „*Примавера*“ обаче имаше само едно слънце, върху гърдите на Венера. Но и в небето има само едно слънце. Къде са останалите?

Замълчахме озадачени. Отваряхме уста, за да кажем нещо, но после се отказвахме от идеите, които ни бяха хрумнали. Накрая аз промърморих:

— Възможно ли е да има... има ли тук храм или дворец, на чийто таван да са изрисувани седем слънца? Като фреска?

— Може и да има. Ала никога не бихме могли да го открием навреме.

Пак мълчание.

— Може би... — обади се на свой ред той, — да има нещо общо с месеците на годината? Защото „Примавера“ е в крайна сметка сезон — сезонът на пролетта.

— Е, и? — троснах се аз бясна, защото задникът ми вече не издържаше да седи на каменните плочи, а и идеята ми за фреските беше безславно отхвърлена.

— Може би седмото слънце да е седмият месец — *септември*!

— Брилянтно! — подхвърлих презрително. — Е, сега сме юли, но ще те чакам в полунощ през септември!

Той сведе засрамено глава и всичко отново потъна в тишина. После бе мой ред.

— Ти ми разказваше, че Рим бил построен на седем хълма. Какво има под седмия тогава?

— Седмият хълм! — оживи се леко той. — Може и така да е. Обаче хълмът няма нищо общо със слънцето.

— Защо? Че нали слънцето изгрява и над него? — Знаех си, че това вече е малко прекалено.

— Може би — сви рамене той. — Все пак това е най-доброто, което успя да ни хрумне до този момент.

— Е, тогава кой е седмият? — светнаха с надежда очите ми.

— Бих могъл да ти кажа и седемте, обаче няма начин да се определи кой от тях е седмият, защото Бог е направил всички земи в един и същи ден. — Потърка замислено брадичка. — Що се отнася до *първия*, за него мога да твърдя с известна увереност, че е той, защото легендата твърди, че Рим е бил основан на хълма Палатин от Ромул. Но що се отнася до „последния“, това вече не мога да кажа. Останалите се казват... ммм, да, Авентин, Капитолий, Квиринал, Виминал, Есквилин и Целий.

И тук аз отново не можах да не се възхитя на знанията му, колкото и безполезни да бяха те за нас в този момент. После му напомних:

— Не забравяй, че търсим онзи от тях, в който може да се мине *отдолу*. Не може да е вярно за всичките, нали?

Той поклати тъжно глава и отбеляза:

— Колкото и да не ми е приятно, трябва да кажа, че твърдението ти не е вярно. Защото всички тези хълмове биха могли да имат подземни галерии — даже мястото, където в момента сме се скрили, е просто един от милионите подземни тунели на Рим. Всъщност... — Сините му очи отново блеснаха. — В момента също се намираме под хълм! Не забеляза ли старата могила, докато се промъквахме през тъмната врата?

— Искаш да кажеш, че тук, където се намираме, би могъл да е един от хълмовете? — размахвах неопределено ръце и за първи път се огледах. Бях дотолкова потънала в този разговор, че изобщо не бях забелязала онова, което бе пред очите ми. Сkochих на крака. — Какво е това място?

Той също се изправи и с позата си сякаш придаде тежест на думите си.

— Лабиринтът на мъртвите — отговори. — Катакомбите на Рим. Облизах уплашено устни.

— Лабиринт на... на мъртвите? — потреперих.

— Няма съмнение — отговори нехайно той. — Всички тези ниши — посочи към правоъгълните дупки в стените, поставени на равни интервали — са гробове. Погледни! Костите се виждат и оттук, както и погребалните покрови.

Аз отстъпих крачка назад.

— И очевидно не са забравени и до нашите модерни времена. Ето, виждаш ли? Все още има свещи, които горят!

Въобщо не ме интересуваше дали свещите горят или не — единственото ми желание в този момент бе веднага да напусна тази костница. И страхът очевидно се изписа по лицето ми, защото брат Гуидо рече:

— Не се страхувай! Смъртта не е страшна за онези, които вярват в задгробния живот!

Обаче аз не бях сигурна дали съм сред тази групичка.

— Припомни си отново какво е казал свети Лоренцо въпреки агонията си! Да, вярно е, че тук, в катакомбите, има множество гробници. Едновременно с това обаче има покой и надежда!

Тук вече не можех да се съглася с него.

— Нищо подобно! Тук е доста зловещо, ако питаш мен!

— Така ли смяташ? Лично аз долавям единствено покой в това място на вратата ни.

— Какво искаш да кажеш?

— Първите християни са се събирали именно в тези катакомби, за да провеждат службите си, когато римляните все още са се прекланяли пред фалшивите си езически божества. В онези времена да говориш за Бог Отец и за Неговия Син означавало сигурна смърт. Но всички тези надписи говорят за истинската вяра — погледни, може би тук ще успеем да открием следата, която търсим.

— Така ли мислиш?

— Няма да ни навреди да потърсим някакъв знак. — И започна да ми превежда латинските надписи, издълбани в стените, които бяха изненадващо ясни и четливи въпреки потока на времето. — Ето тук например се говори за някаква седмица!

— Така ли? — приближих се до него. — А нещо за слънца?

— Не... Сбъркал съм. Това са семейни имена. Някакъв дякон на име Север, а тук... — гласът му се снижи — тук е дъщеря му, която е починала преди него. Помислих го за още една седмица, но тя просто е била кръстена Севера, на баща си. — И започна да превежда с напевен глас, сякаш редеше молитва: — *Тук почива смъртното ѝ тяло, докато не дойде време Той отново да го въздигне. И Господ Бог, който отне на Севера нейната непорочна, чиста и ненаранима душа заедно с нейния дух, ще ѝ го върне, обявян в духовна слава. Тя живя девет години, единайсет месеца и петнайсет дена. Така тя се спомина от този земен живот.*

Покрусих се от съдбата на това малко момиче, нищо че бе починало толкова отдавна. Сърцето ми се изпълни със скръб за бащата, който я е обичал достатъчно, за да застане сам в това мрачно място и да издълбае в стената тези букви под мъждивата светлина на свещта, който е мислел за нея през всеки ден от оставащия си живот, и да страда, а после е починал много години по-късно, за да бъде погребан редом до нея в същото това място, за да могат костите им накрая да се прегърнат. Щеше ми се и аз да имах родител, който да ме обича толкова много. *Но някой ден ще те намеря, истинска майко, и ти ще ме прегърнеш и ще ме целунеш!* За момент останах безмълвна — дотолкова бях разтърсена от тази простичка човешка трагедия. После си спомних, че брат Гуидо също бе изгубил единствения родител,

когото бе познавал, при това съвсем скоро, и нещо ми подсказа, че в момента и двамата бяхме забравили за главната си мисия. Погледнах съчувствено моя приятел, но се оказа, че не е имало нужда, защото брат Гуидо се бе настроил на доста по-духовна вълна.

— Разбираш ли какво имам предвид? Чуваш ли гласовете им през вековете? Тук можеш да разбереш какво са мислели ранните християни за реалността на смъртта и за съдбата на душата във вечността, при това във времето, когато са били принудени да крият вярата си. Още тогава искрено са вярвали, че някой ден душата пак ще се въздигне — подобно на свети Лазар, подобно на самия Господ Исус Христос! Сега вече виждаш какво имам предвид, когато ти казвам, че в това гробище всичко говори повече за живота, отколкото за смъртта. И сега ние сме благословени, защото в нашите модерни времена вече няма нужда да се страхуваме, няма нужда да слизаме под земята, за да погребваме вярата си. — Тук той погали нежно надписа с дългите си чувствителни пръсти. — Впрочем Негово светейшество папа Сикст, когото, ако даде Бог, ще видим лично утре, е изградил прекрасен храм за слава на Бога и планира нов купол за църквата на свети Петър, който ще бъде още по-величествен и от купола, който увенчава катедралата в твоята родна Флоренция.

В този момент камбаните на близката базилика удариха следващия час и ми припомниха, че не остава почти никакво време и че трябва да се върнем към търсенето си. Опитах се да върна и брат Гуидо към тази тема.

— И така, щом сега се намираме на място за срещи, където онези, които е трябвало да се срещат тук, са го правели *тайно*, не е ли възможно в крайна сметка да се намираме на правилното място? Под правилния хълм? По чиста случайност, разбира се?

— Възможно е. Обаче нищо, прочетено до момента, не пасва на загадката.

Огледах се, отчаяно търсеца някакви насоки. Под топлия отблясък на свещите забелязах рисунки, които досега не бях видяла по стените.

— Може би е добре да огледаме и рисунките им, а не само думите им! Нали в крайна сметка една рисунка бе онова, което ни доведе дотук?

Брат Гуидо присви очи и огледа стените на подземие.

— Може би. Защото виж, тук има фрески, които свидетелстват за вярата им! Това е същинска съкровищница за древната вяра!

Погледнах — и видях. Имаше хлябове и риби, ангели и един благ овчар Христос, който пренасяше на рамото си овца, очевидно на безопасно място.

А после една рисунка ме накара да се вкаменя.

А после пак да дойда на себе си.

— Виж! — изсъсках. — Мисля, че сме на правилното място. Погледни!

И посочих към изображение на седем фигури на старци, насядали около кръгла маса в очакване на края на постите. *Седем!*

— Ами, не знам... — потри неуверено тила си брат Гуидо.

— Какво не знаеш? Това са седем фигури, събрани заедно! Седмината трябва да се срещнат тук — сигурна съм! Погледни! Всички свещи са запалени и всичко е готово! И като си помислиш, че попаднахме тук съвсем случайно, бягайки от Прокажения! (Когато почти бях забравила.)

— Не е възможно — промърмори не особено убедено брат Гуидо. — От една страна, тази рисунка е едно доста често срещано изображение на чудото с хляба и рибата — обикновено на банкета се рисуват седем фигури. От друга, това място е твърде християнско за събор на Седемте — както вече казах, катакомбите са християнско убежище, а вече се съгласихме, че и самата гатанка, и всичко в думите и поведението на краля насочва към езически символи, тоест към римско, *имперско* място за срещата!

С всяка следваща негова дума аз все повече увесвах нос.

— И накрая, какви са шансовете — освен ако не сме били благословени от единствения истински Бог! — да сме попаднали съвсем случайно на същото място, което се опитваме да открием? Не, не, Лучана, не може да бъде!

Сритах един камък под полите си, но единственото, което успях да постигна, е да причиня болка на пръстите си в модните си островърхи обувки. Знаех, че брат Гуидо говореше истината, тъй като би било твърде хубаво, ако мястото действително се окажеше това и след малко тук се появи самият дон Феранте. И дори и един толкова зелен и неопитен в езика на тялото като мен бе наясно, че тази варварска костница в никакъв случай не би могла да задоволи надутото

самочувствие на дон Феранте. Той би избрал нещо далеч по-грандиозно за срещата си. Мътните го взели този крал на Арагон!

— И защо просто не каза на нормален, човешки език къде е това място? В Неапол също — само глупости за Христос на Голгота и за Фиамета... Не може ли просто да ни каже с нормални думи къде да търсим?

— Защото придворните му непрекъснато го подслушват. Вероятно си спомняш, че съвсем наскоро той е успял да потуши бунт на своите барони. Вероятно знатните особи в двора няма да одобряват съюза му със Седемте и планове им, каквито и да са те. И после могат да се появят могъщи врагове, които доста да усложнят живота му, особено ако бароните му решат да предупредят онези, срещу които той е тръгнал. Тази вечер той говори на английски — очевидно, както и може да се очаква, знае, че съм бил обучаван от английски учител. Спомни си, че единственият път, когато той говори директно за Седемте, без никакви заобикалки, бе денят, в който попаднахме на него и Сантяго в онази огромна галерия. Само тогава той ме нарече един от Седемте, само тогава той не използва никакви алюзии.

Вперих поглед в седемте фигури на стената, събрали се за похапване преди хиляда години, а той продължи:

— Има и още нещо. Дон Феранте ни подсказа чрез израза „под седмото слънце“, но нито веднъж не е намеквал, че всичките седем члена на заговора ще се съберат на тази среща. И наистина, как би могло да е иначе, щом поне един от онези, в които сме сигурни, ще отсъства?!

— Кой е този един?

— Лоренцо ди Пиерфранческо де Медичи, племенникът на Лоренцо Великолепния. Той със сигурност не е мръднал от Флоренция и в момента се подготвя за своята сватба!

Въздъгнах шумно. Не можех да не призная логиката в думите на моя приятел, но, от друга страна, и не можех да оставя с лека ръка идеята за съвпадението.

— Значи твърдиш, че това е просто случайност? Че тази фреска тук показва едно обикновено християнско семейство, което чупи хляба си на масата?

— Най-вероятно. Защото на стената, където се вижда тази рисунка, има само семейни гробници — ето, погледни, много ниши за

множество мъртви едновременно. Преброй ги — да, седем са.

Божичко!

— Какво нещастие! Да изгубиш цели седем сина!

— Уви! Онези времена са били изключително опасни за вярващите... — Но внезапно прекъсна и ме погледна: — Я повтори какво каза току-що?

Помислих си, че се е ядосал заради непочтителния ми тон. Обаче аз не исках да обидя никого. След разказа за Севера ми стана мъчно за всички, които са умрели преди толкова много столетия.

— Исках само да кажа, че... седем сина са твърде много за... — Не довърших.

— Господ да ми прости, какъв глупак съм бил! — провикна се брат Гуидо и гласът му отекна из катакомбите. Това бе първата ругатня, която го бях чувала да изрече — ако изобщо можеше да се нарече ругатня. — Но естествено! Седмият син!

— Моля?

— Седмият *син*, а не седмото *слънце*!

Сащисах се, защото за мен двете английски думи си звучаха по абсолютно еднакъв начин.

— Ама тези английски думи са напълно еднакви! — възкликнах.

— Да, те наистина звучат еднакво — поясни той, — но се *пишат* по различен начин! Дон Феранте е искал да каже *синове*, а не *слънца*!

Това вече ми дойде малко в повече.

— Искаш да кажеш — погледнах го накриво, че той е имал предвид да го чакаме под седмия *син*, в смисъл на член на семейство! Ама това ми изглежда още по-безумно и от предишния вариант!

Той започна да крачи подобно на пушач на опиум, търсец макови полета.

— Не чак толкова! Сега вече всичко е ясно. Има го дори и в тези надписи! Името на седмия син, под него, идеята за империята, преклонението пред Непобедимото слънце — всичко си пасва!

— Само един Господ знае какви ги приказваш, защото аз определено не знам! Кого го има в тези надписи? Кой е той?

— Няма значение. И без това времето вече напредва — докато говорехме, камбаните на базиликата удариха. Значи разполагаме с по-малко от час. Така че, хайде!

И тръгна към изхода.

— Къде?

— *Накъде!* — натърти той. Да ме поправа очевидно винаги има време. — Връщаме се обратно в центъра на града. Форумът — центърът на езическия, имперски Рим!

Дръпнах ръкава му точно в мига, преди да се хвърли безразсъдно в нощта.

— Ами Прокажения със сребърните очи? — проплаках. — Наясно ли сме какво би могъл да направи? Можем ли да бъдем сигурни, че той не знае истинската ти самоличност? Можем ли да поемем риска той да отиде при дон Феранте и да те издаде?

Брат Гуидо се обърна и ме хвана за раменете — добротата в сините му очи бе толкова различна от спомена за онези зловещи сребристи точки!

— Лучана — прошепна, — просто нямаме друг избор. Да, възможно е, ако отида на срещата, той да ме издаде. Но определено е сигурно, че ако не отида, аз сам ще се издам!

Втурнахме се през нощните улици на Рим като фантоми. Черните ни одежди в случая бяха перфектни като прикритие. Бяхме като две сенки в нощта, подобно на онези, които се криеха пред всяка врата или под всеки свод, под който минавахме на път за центъра.

На всеки завой аз се оглеждах за Прокажения, очаквайки да зърна сребристите му очи, да чуя прошумоляването на расото му. Ала той не се виждаше никъде. Единствено закъснели посетители на кръчмите се блъскаха добронамерено в нас, възкликваха, зърнали красотата ми, а после ни пускаха. Когато приближихме отново древния център на града, ускорихме крачка. Камбаните на църквите удариха веднъж за четвърт час — полунощ приближаваше. Накрая достигнахме до огромна, разрушена постройка, която проблясваше в сребристо подлъчите на луната, която отново си беше цяла. Подобно на изгубен свят, постройката се бе ширнала като сребърно езеро — рушащ се град на елфи и духове, място за отмора на императори. И преди брат Гуидо да ми прошепне, че това е Форумът, аз се досетих, че точно това е мястото, което търсим — да, дон Феранте се оказа прав, това беше игрище за крале.

— Големичко е — промърморих. — Може и да не ги видим.

— Няма начин — дойде бързият отговор. — Кралят беше изключително конкретен — *под седмия син!* Седмият син във всяко

римско семейство е получавал името Септимий, седми. Шести, седми, осми — Сикст, Септимий, Октавий и така нататък. А в самия център на Форума има огромна триумфална арка. Ето там, виждаш ли я?

Видях я — гигантска и масивна, величествена каменна дъга. Но нещо не можех да схвана какво общо би могла да има такава постройка с римското семейство.

— И?

— *И* — наблегна закачливо той, — това е триумфалната арка на един от най-великите императори на Рим, както и един от най-великите му строители. Именно той е създал концепцията за империя, която видяхме олицетворена в плочите на пода на Пантеона. Освен това се е прекланял пред Сол Инвиктус, непобедимото слънце — символиката на култа се появява дори върху монетите му! А името му е...

Най-сетне!

— *Септимий Север!* — завърши триумфално монахът. — И Седмината тази нощ ще се срещнат под арката му! Под „седмия син“! Освен това, върху самата арка има едно прочуто изображение на богинята Венера. Спомняш ли си за нея? *Венера, с нейната приятна красота, винаги украсява онова, което е било намерено.* Да, това е мястото, можеш да бъдеш напълно сигурна!

Все още имах някакви съмнения, но докато слизахме по стъпалата към центъра, видях нещо, което ми доказа, че той е бил прав — защото пред нас стоеше страховит войник, облечен по изключително странен начин. Носеше наметка, която през деня вероятно изглежда яркочервена, но на лунната светлина бе с тъмния винен нюанс на кръвта. Върху гърдите му имаше някакъв знак с луна и звезда. Брей, много небесни тела тази вечер, много нещо! А на главата си имаше шлем, от който извираха косми като на четка за дъски. Майко Божия!

Докато крачехме по древните павета, аз непрекъснато се оглеждах. Всички входове и изходи бяха завардени от подобни войници, подредени в кръг над дъното на Форума.

— И какво ще правим сега?

— Ще съобщим кои сме. Може би — прошепна спътникът ми, макар и вече не толкова уверено, колкото преди.

— Но кои са тези хора?

— Колкото и невероятно да звучи, но имам чувството, че съм се върнал много столетия назад във времето. Луната и звездата на гърдите, алената наметка, центурионският шлем... Това е *Преторианската гвардия*.

— Каква гвардия?

— Личната гвардия на римските императори. Разпусната е през четвърти век от император Константин, но очевидно някой я е възстановил!

— Господи! — ахнах. — Този дон Феранте очевидно има още по-голямо самочувствие, отколкото си мислех!

Кавалерът ми не обърна внимание на възклицанието ми, защото вече бяхме стигнали до първия страж. В мига, в който ни видя, той прибра пиката до гърдите си. Значи „свободно“. Бил е уведомен за пристигането ни.

— Лорд Дела Торе! — поздрави. — Продължете напред, очакват ви!

Направих крачка напред, за да последвам мъжа на живота си, обаче пиката отново се протегна и се превърна в естествено продължение на мускулестата ръка на гвардееца.

— Дотук, *домина*.

Изобщо не възнамерявах да споря с него, а и автоматично разбрах, че това бе един от малкото случаи, в които женските ми хитринки изобщо нямаше да помогнат. Под лъчите на луната гвардеецът изглеждаше като издялан от камък — изобщо не ме гледаше, а стоеше вторачен в някаква неопределена точка пред себе си. Брат Гуидо се обърна и през сърцето ми премина страх — дали ще го видя отново?

Той пристъпи напред, сякаш за да ме прегърне, и прошепна:

— Ако не се върна, отиди в замъка Сант Анджело, а оттам върви право във Ватикана! Потърси закрилата на Негово светейшество! Там никой няма да може да те нарани!

Сълзи изпълниха гърлото ми и аз успях само леко да кимна. Страхувах се, че ако тръсна по-рязко глава, те ще избликнат и ще го залееят. Видях го как тръгва към арката и как изчезва в сянката под нея. След това се оттеглих на близката каменна пейка, за да чакам.

Трябва да бе изминала цяла вечност, през която единственото ми занимание бе да се вирам в каменните плочи около себе си и в кръга

от гвардейци, които дори не примигваха, колкото и да гледах към тях. Но на практика сигурно не бе минал повече от половината на часа, защото чух как камбаните на близката базилика удариха два пъти. Разбрах защо срещата бе на подобно място — под арката на Септимий Север никой не би могъл да подслушва разговора на Седмината, а що се отнася до шпионите, даже и да успеят да преминат покрай гвардейците, пак биха били забелязани от половин левга.

Накрая, с огромно облекчение на сърцето, зърнах брат Гуидо да върви обратно към мен. Сам. Изглеждаше развълнуван, но не и уплашен.

— Какво стана?

— Не тук — прошепна той. — Очаква ни двуколка, която ще ни върне в замъка Сант Анджелио. Ще говорим там.

Щом се прибрахме в замъка на папата, по някакво негласно споразумение решихме да не се оттегляме веднага в покоите си, а да потърсим място, където бихме могли да поговорим необезпокоявани. Вървах след брат Гуидо, докато не стигнахме до някаква зала, пълна със статуи — дълъг коридор, от двете страни на който бяха подредени бюстовете на отдавна умрели императори. Те ни гледаха с белите си, невиждащи очи, слушаха ни безмълвно, обаче ние си знаехме, че никой не би могъл да ни подслушва, тъй като и от двете си страни коридорът бе запечатан от огромни дъбови порти. Никой не би могъл да се приближи към нас, без да го видим отдалече. Брат Гуидо бе научил бързо от Седмината тайните как да останем потайни.

— Е? — извиках, изгаряща от нетърпение да науча станалото.

Без да губи повече време, той отговори:

— Там бяхме само трима души, до един с огромни мантии със спуснати качулки като мен самия. Не използвахме имена, но аз си знаех, че единият от тях е дон Феранте — досетих се не само заради уговорката ни, но го познах и по гласа. Обаче третия никога не съм виждал, сигурен съм.

— Възможно ли е тогава да е бил Лоренцо ди Пиерфранческо де Медичи?

— Не! — отсече без всякакво колебание приятелят ми. — По гласа му разбрах, че е доста стар, а Лоренцо е на моята възраст. Този мъж имаше държавническо излъчване и глас, но нито на неаполитанец,

нито на тосканец. А освен това мисля, че вече говорихме за Лоренцо — той трябва да е във Флоренция.

— Не е задължително. Ето, ние сега сме тук, но скоро ще бъдем и във Флоренция, съвсем навреме за бракосъчетанието.

Той сви рамене и добави:

— И още нещо...

— Да?

— Този човек определено превъзхождаше всички останали. Именно той водеше разговора, а и се изживяваше като най-великия сред нас.

— По-велик и от *крал*? — възкликнах изумено.

— Да — бе краткият отговор.

— И за какво толкова си говорехте?

— Повече от ясно е, че се планира война. Говорихме за флоти, за брой кораби и за „датата на нападението“. Както и за някаква *карта*. Дватамата непрекъснато повтаряха — карта, та карта.

— Но никой не каза къде и кога, така ли?

— Не.

— И никой не спомена картината?

— Не директно. Обаче думата пролет — *ла примавера* — бе спомената три пъти, откъдето съдя, че вероятно това е времето, когато ще нападнат. И ако Лоренцо ди Пиерфранческо е мозъкът зад цялото това съзаклятие, то тогава напълно се връзва, защото флорентинската Нова година е на Първа пролет. — Потри замислено тила си, както правеше винаги, когато бе озадачен. — И цветя. Говориха много за цветя. Всъщност беше изрично посочено, че тайната се крие в цветята!

Мадонна!

— Значи все още не знаем тайната, така ли? Знаем единствено, че тя се крие в цветята? Че онази картина е препълнена с цветя! Това е едно от първите неща, които забелязах, когато зърнах огромното платно! — възкликнах и въздъхнах нетърпеливо. — И това е всичко? Някаква карта, с която не разполагаме, дата, която не знаем, и цветя, които не разбираме?

— Да.

— Исусе Христе! Щом всичко е толкова объркано, значи въобще не е имало смисъл да ходиш!

— Не съвсем. Най-малкото от всичко, сега мога да бъда сигурен в мястото си сред тях. Но мисля, че вече е крайно време да си лягаме, защото утре сутринта имаме аудиенция при папата преди заминаването ни за Флоренция. А когато стигнем там, сигурен съм, че ще научим много повече — защото там живее един човек, който би могъл да ни помогне, един брат от моя орден. По въпроси, свързани с ботаниката, има само един корифей — Никодим от Падуа, билкарят на манастира „Санта Кроче“. Няма цвете в полето, нито билка в гората, която той да не знае отблизо и по име. А освен това — допълни с добавяща сериозност, — очаква ни и знатна сватба!

Бях бясна и много разочарована. Облекчението от завръщането на скъпия ми приятел бе заменено от познатото чувство на опипване в тъмното, при това без свещ.

— Но как ще ни помогне това? — прошепнах дрезгаво.

— С това, че според мен картината ще бъде дар за младоженеца. Което ще рече, че най-сетне ще можем да видим истинското, оригиналното, голямото платно!

В това изявление имаше толкова много неща, които ме тревожеха, че тази нощ спях твърде зле. Мятах се от странни сънища за цветя и карти и хиляди кораби, които плаваха нагоре по Тибър и влизаха директно в покоите ми. Претърпях корабкрушение, но после се добрах до повърхността на водата и видях „Примавера“, плаваща по вълните — огромна, масивна, с ярки, живи цветове. Качих се върху нея като на сал и притиснах лице към повърхността ѝ, сякаш се гледах в огледало.

И се събудих.

Градът, който се виждаше от прозореца ми, бе покрит от тънката златиста пелена на зората, църковните камбанарии се тресяха от сутрешен звън. Над цялата тази какофония се носеха птици, наклонили крила по течението на топлия бриз, който навлизаше през дървените кепенци. В стаята ми се появи мургава римлянка, понесла в ръце поднос с яйца и херинга и плодове, и кана с вино, примесено с вода. Измъкнах се изпод завивките с уморени очи. За мен това беше ново преживяване — да ям в леглото. Досега винаги го бях мислела за място, подходящо за друг тип развлечения. Но сега пренебрегнах скрупулите си и се нахраних. И моментално се почувствах по-добре. Римската камериерка се върна, за да ме облече, и облечена в строгото

арагонско черно, аз излязох от стаята си, за да видя брат Гуидо, който ме чакаше в коридора — нетърпелив като съпруг пред акушерка, очакващ да чуе новини за първородния си син.

— Хайде, Лучана, побързай! — укори ме нежно той. — Останалите вече ни чакат!

И за пореден път ме поведе през безкрайните коридори на замъка Сант Анджело, в един от които разпознах коридора със статуите, в който бяхме говорили снощи. Не след дълго се присъединихме към краля и свитата му. Дон Феранте ни посрещна гладко избръснат и добре отпочинал и нито с поглед, нито с някакъв жест показва, че снощи, в римския Форум, бе разговарял с брат Гуидо за някакви тайни. Безмълвно последвахме свитата му към някаква зала с тъмна ламперия. Дръпнах ръкава на моя приятел и прошепнах:

— Сега при папата ли отиваме?

— Да — кимна той и облиза устни, същинско кълбо от нерви и вълнение.

— В такъв случай не трябва ли да отидем във Ватикана?

— Да — кимна пак той. — Обаче срещата ни е тайна, затова ще минем от друго място.

И аз отново заживях в някаква приказка, докато наблюдавах как двама свещеници в алени роби отварят тежка дъбова врата. Направиха ни знак да се приближим и аз последвах краля и останалите в тъмно помещение, което отвеждаше до тунел, по чиито стени, на равни разстояния, бяха поставени факли.

— *Пасето дел борго* — промърмори тихо брат Гуидо. — Древен тунел, свързващ замъка и Ватикана. Тази аудиенция с Негово светейшество определено е много тайна.

След продължителния преход в мрачния тунел аз започнах да се изпълвам със страх и гърлото ми се сви. Никой не смееше да проговори — в мястото и в тържествения ход на свещениците имаше нещо, което не ти позволяваше да си отвориш устата. Не се чуваше нищо друго, освен скърцането на кожените обувки по камъните и лекото свистене на дрехите. Когато най-сетне излязохме от тунела, аз започнах да примигвам като сляпа къртица. Но когато накрая бедните ми очи се приспособиха отново към дневната светлина, зърнах нещо коренно различно — бяхме преминали от подземния свят на мрака в ярък, просторен рай. Това, разбира се, беше Сикстинската капела,

изградена от папа Сикст за възхвала на Бога. Буквално зяпнах. Брат Гуидо бе напълно прав — хората вече не бяха принудени да се крият в потайни ъгли и влажни дупки, за да се прекланят пред Христос, славата Божия бе навсякъде, за наслада на всички. Прикрепени с огромно майсторство към позлатените колони се рееха ангели, носещи се чак до тавана. Огромните стени бяха пълни с библейски сцени, в които Дева Мария и хората ѝ буквално оживяваха пред очите ни. И такива великолепни цветове! Лапис лазули, турмалин, злато! Тогава за първи път разбрах едно — рисуването е истинска алхимия. Художници като Ботичели с техните бои, палитри и четки, с пигментите им, проблясващи в бурканчета, бутилчици и реторти бяха събрата на онези чудни аптекари, които създаваха злато от нищото. Стоях като втрещена и се оглеждах. Но заслепението ми не беше чак толкова голямо, та да не забележа, че жените с техните лица и рокли, с позите, в които са застанали, с начина, по който държат главите си и ръцете си, са ми много познати. Всички тези красиви дами пред мен стояха с леко наклонени към десния крак глави, докато тежестта на телата им бе пренесена върху левия крак. „Контрапосто“ — така брат Гуидо бе нарекъл веднъж тази поза, в която бях стояла и аз през онзи знаменателен ден в ателието на Ботичели. Кралят потвърди подозренията ми.

— Виждам, че се възхищавате на фреските, доня — рече любезно. — И в това няма нищо чудно, защото те са създадени съвсем наскоро за Негово светейшество от един магьосник сред художниците — някой си Сандро Ботичели!

Усетих как кръвта във вените ми се смръзва и онемявам. Ботичели, тук! Авторът на всичките ни неприятности? Самият майстор на загадките? Спомних си как го бях ядосала и никак не ми беше трудно да си го представя като отмъстителен Меркурий с извит меч, готов да ме покоси.

— Художникът още ли е тук? — изграчих колкото ми бе възможно по-небрежно.

— Не. — (Какво облекчение!) — Съвсем наскоро се е завърнал във Флоренция. Жалко, че го изпуснахме, защото много бих се радвал да се запозная с него.

Двамата с брат Гуидо се спогледахме.

— Но се очаква всеки момент да бъде заместен от друг от вашите флорентински сънародници — Микеланджело Буонароти, от когото се очаква да украси фронтоните и тавана.

Погледнах скептично към покрива. Той бе огромен, с обширни пространства, които очакваха да бъдат изрисувани, и с чудати триъгълни петна там, където гредите срещаха покрива. Този Микеланджело определено доста ще се озори.

— Мислите си, че не може да стане ли? — погледна ме с дяволита усмивка кралят.

Не знаех какво се очаква от мен да кажа.

— Аз също мисля като вас. Но след време ще видим.

Погледнах към брат Гуидо щастлива, че за пореден път ни се размина. Обаче той стоеше и съзерцаваше невиждащо нещо право пред себе си. Очевидно изобщо не бе чул размяната на реплики между мен и краля. После проследих погледа му и разбрах, че обектът му не е нито празното пространство, нито красивите фрески наоколо — обектът на неговото внимание бе особата, с която бяхме дошли да се срещнем.

Защото на половин левга от нас, пред величествения олтар, стоеше самият папа, готов да ни приеме.

Кардиналите избутаха краля напред и ние го последвахме чинно. Погледнах крадешком към моя приятел. В този момент той вече не беше принцът на Пиза, а отново смиреният послушник от францисканския орден, готов да се срещне с най-великия човек на своята Църква. Изглеждаше така, сякаш му предстоеше да се срещне със самия Господ Бог. По устните ми заигра усмивка, но после усмивката ми замръзна — защото брат Гуидо, монах и сирак, щеше да поздрави папата, своя духовен баща и родител на Църквата. Папата бе единственият родител, който му беше останал, Църквата — единственото му семейство. Ако и аз някога получех възможността да се срещна с единствения си родител — моята *вера мадре* (което някой ден ще стане, гарантирам ви!), и аз щях да бъда толкова отнесена като него.

Кардиналите се спряха пред златните перила на олтара. Кралят и брат Гуидо се поклониха едновременно пред папата, а междуременно всички останали коленичихме като един на килимчето директно зад тях. Сведох глава като свитата на краля, но нали съм си хитра, извих

очи над сплетените си за молитва ръце и огледах добре Негово светейшество папа Сикст IV.

Той седеше на трон от злато, украсен с летящи херувимчета и чудни зверове. Позлатата бе толкова ярка, че буквално заслепяваше. Одеждите му бяха толкова плътно обсипани със скъпоценни камъни, че не можах да определя истинския им цвят. Папската шапка беше от бяло и червено кадифе, поръбена с перли и издигаща се над коронка от злато.

Ала под тази корона лицето на Негово светейшество бе старо и сбръчкано, кожата му — тънка като пергамент, сините му очи — бледи и сълзливи, бузите — изпъстрени с миниатюрни червени венички. Е, в крайна сметка беше човек, при това доста стар. Въпреки старостта си обаче той бе съхранил благородната си, свещена осанка. Когато стана, го направи доста енергично, а когато заговори — гласът му звънна строго и авторитетно.

Първо се насочи към дон Феранте и постави обсипаната си с пръсти костелива ръка върху главата на краля. Двамата велики мъже се спогледаха и си кимнаха съзаклятнически. А след това дойде и благословията:

— Нека Господ и Неговата свята Майка те благословят и те пазят сега и завинаги, и за всичките дни от твоя живот!

След това се премести пред брат Гуидо и аз се усмихнах гордо заради радостта, която приятелят ми вероятно изпитва. Виждах единствено лицето му — бяло като задник на монахиня, и се примолех да не вземе да припадне от религиозен екстаз, когато папската ръка го докосне. Същевременно обаче усетих и немалка доза тъга — защото тогава разбрах, че той е завинаги изгубен за мен. Църквата бе единствената му любов, сега и завинаги, той беше женен за вярата си. Благословията отекна в главата ми и ми подсказа, че той никога повече няма да си вземе друга булка.

След като бе благословил двамата си знатни гости, папата изпя три молитви, поставил ръка върху позлатен псалтир, а след това се обърна да си върви, следван от своите вечни кардинали. Изчезна през някаква странична врата към някое друго тайно местенце на двореца си. Така, само след няколко мига, нашата аудиенция бе приключила. Разбрах, че папата е толкова могъщ, че не може да отдели дори на крал особено голяма част от времето си.

Обаче същият този крал бе предоволен и достатъчно развълнуван. Последвахме го в покорна нишка навън, озовавайки се на великия площад „Свети Петър“. Поех с пълни гърди свежия утринен въздух и се загледах в гълъбите, които кълвяха нещо по позлатените камъни, без да обръщат внимание на вярващите, които вече бяха започнали да се тълпят пред папския дворец. На фона на огромните сгради наоколо се почувствахме като нищожества — не че последното ни преживяване не допринасяше достатъчно за това усещане. Брат Гуидо си бе все така пребледнял, със стиснати устни и очи, блеснали от сълзи — чак толкова развълнуван не бях очаквала да го видя. Лично аз обаче бях мрачна — мислех си за деня, когато той ще се върне обратно в ордена си, и ако се съдеше по днешните събития, това щеше да стане твърде скоро. Дон Феранте го плесна здраво по рамото и почти не го събори на земята — наложи се да го хвана аз.

— Да тръгваме! — подвикна бодро кралят. — Каретите ни са готови. Потегляме за вашата родна Тоскана и за сватбата във Флоренция! Сигурно сърцата ви пеят при тази мисъл, а?

Брат Гуидо не отговори нищо, но нелюбезността му не бе забелязана, защото веднага след това кралят и свитата му се втурнаха през площада по посока на каретите, които чакаха по-надолу, подредени в бляскава линия. Нещо ми подсказа, че настроението на монаха се дължи и на нещо друго, а не само на религиозно преклонение. Затова го задържах, за да разширя разстоянието между нас и групата на краля, и после прошепнах:

— Какво има?

Никакъв отговор.

Опитах пак, този път с лека насмешка:

— Господи! Знам, че очакваше с огромно нетърпение първата си среща с папата, но нямах представа, че чак ще онемееш след това!

Бавно, много бавно той обърна измъченото си лице към мен и прошепна:

— Оказа се, че нетърпението не е било оправдано. Защото съм го срещал веднъж.

Майко Божия! Този човек да не би да откачи?!

— Какво искаш да кажеш? — погледнах го подозрително.

Той хвана с две ръце лицето ми — пръстите му бяха леденостудени.

— О, Лучана! — възкликна болезнено. — Това е краят на вярата ми, това е краят на моя свят! В мига, в който той заговори, аз го познах! Не бе необходимо дори да виждам пръстена на палеца му!

Гълъбите изпърхаха и в краката ми, и в ума ми.

— Кого си познал? — възкликнах изумено.

— Негово светейшество! Той беше там... снощи! — изрече с гробовен глас и очите му се впиха в моите. — Папа Сикст IV е един от Седмината!

ПЕТА ЧАСТ
ФЛОРЕНЦІЯ ІІ, ЮЛІ, 1482 Г.

ПЪРВА ГЛАВА

Отпразнувах завръщането си във Флоренция като се приведох над парапета на Понте Векио и повърнах в Арно.

Ужасът се бе заклешил в дълбините на стомаха ми като грозен дребен трол още в мига, в който започнахме спускането в долината, но когато вече прекосихме реката, отвеждаща към моя дом, си дадох сметка, че няма да издържа, и помолих краля да спре каретата, за да пусна през уста страха си на свобода. А когато после, изтощена и празна, се облегнах на парапета, забелязах три неща:

Прима коза: Тук всичко си бе все така красиво, ала сега то по-скоро ме плашеше. Старият мост бе залят от кехлибарените лъчи на залязващото слънце, но под сводовете му виждах единствено стаени убийци. Медната чаша, куполът на катедралата Дуомо, се издигаше все така над целия град, но сега аз я виждах като бокал с отрова, обърнат, за да покрие всеки камък наоколо със зло. Обиколихме толкова много земи в търсене на граала и накрая се върнахме у дома, за да установим, че този свещен съд е позорно опетнен. Невинните лястовици и чайки, които кръжаха над купола, вече бяха кани и чавки, оглеждащи се за мърша.

Секонда коза: Река Арно си миришеше все по същия начин, ала сега забелязах, че наред сапфирените ѝ води се носят издути трупове на престъпници, свалени директно от гилотината и захвърлени право в реката малко по-нагоре по течението ѝ, при Рубаконте, където бесеха и обезглавяваха виновните. Един от мъртъвците се обърна и ме погледна с невиждащите си бели очи. Запитах се дали съвсем скоро и аз няма да се озова там. С примряло сърце аз обърнах гръб на реката и забелязах...

Терца коза: Брат Гуидо, който бе слязъл след мен от кралската каляска, и сякаш в знак на съпричастност към мен се бе привел над следващата дъга и също повръщаше.

Добре сме си дошли у дома.

Напълно изцедени и с кухи очи ние се спогледахме, а след това се върнахме в каляската. Брат Гуидо ми подаде ръка, за да вляза, след

което се наложи да изтърпим любезните, загрижени приказки на нашите знатни домакини, да изслушаме цял списък с лекарства за малария и учтиво да отклоним предложението да изгорят по едно птиче перо под носовете ни. За брат Гуидо вече знаеха, че е болен, защото, откакто напуснахме Рим, не бе отворил уста нито за ядене, нито за говорене. Кралят и кралицата с прискърбие научиха, че и аз съм се заразила с това неразположение, и изразиха надежда, че за сватбата утре вероятно ще бъде по-добре. При което аз едва не се изповръщах в краката им.

Иначе моето неразположение си беше чиста проба страх — за малария изобщо не можеше да става въпрос, а още по-малко, че съм се заразила от моя спътник. Защото той страдеше от нещо съвсем друго — измъчваше се, че се бе отказал от светския живот и от наследството си, за да се отдаде изцяло на Църквата, но само за да осъзнае, че тялото ѝ е покварено и подобно на развалена риба, загнива откъм главата. Единствено аз знаех истинската причина за болката му. Единствено аз бях наясно, че с онази дълбока въздишка, която се изтръгна от гърдите му на площад „Свети Петър“, той бе издишал и вярата си. От Рим насам той не се бе молил нито веднъж — драстична разлика от постоянното цитиране на катехизиса на отиване към Вечния град. На излизане от него беше онемял като риба и колкото аз нареждах литании, толкова и той. Въпреки че по едно време буквално ми идваше да започна да се моля — за него. Да се помоля на Бога, ако някъде има такъв, да излекува сърцето му и да му каже, че всевиждащият Отец на всички ни си е все така в небесата, нищо че отецът на Църквата бе станал част от този коварен заговор.

И по време на това пътуване нямахме възможност да разговаряме. Отново по същата причина — бяхме почти непрекъснато в компанията на кралската двойка. А в редките случаи, когато оставахме насаме, брат Гуидо не желаше нито да бъде утешаван, нито да говори. Пиеше малко, а още по-малко ядеше. Брадата на лицето му избуя и му придаде запуснат вид, обаче този път приличаше повече на измамник, отколкото на отшелник, защото излъчването на святост отдавна го беше напуснало. Скърбях за вярата му, но далеч повече скърбях за нас — защото без неговия интелект и напътствията му ние бяхме обречени. Че мога ли аз сама да разгадая останалата част от загадката?!

Когато прекосихме моста и Пиаца дела Синьория се склочи около нас, аз вдигнах очи към страховитата кула на палата на Медичите и усетих, че влизаме в бърлогата на лъва. Арката, отвеждаща към най-древния площад на Флоренция, бе като отворена паст, жадно очакваща да ни погълне. Статуите на атлети застинаха, за да видят как ни изяжда.

Знаехме, че кралят и кралицата ще отседнат при наскоро помирилия се с тях Лоренцо де Медичи, но поканата не важеше за „лорд Николо“ — очевидно смятаха, че като тоскански принц, той със сигурност разполага с резиденция във Флоренция, където прислугата вече го очаква. (Само един бог знаеше как щяхме да я измислим тази прислуга.) Погледнах към брат Гуидо, който седеше отпуснат до прозореца и наблюдаваше злобно улиците, които познаваше така добре.

— Аз съм като пророк Данаил — промърмори. Това бяха първите му думи от Рим насам.

Осъзнаването на казаното от него ми причини доста голям шок — въпреки че не бяхме разговаряли дни наред, мислите ни течаха заедно. Той също си даваше сметка, че влизаме в бърлогата на лъва.

Когато каретата спря, аз се изправих, готова пак да сляза, но кралицата ме спря с ръка и мило изрече:

— Останете тук, скъпа! За нас ще бъде удоволствие да ви предоставим каретата си, за да ви отведе до резиденцията на принца. Той не е достатъчно добре, за да се качва на кон. Знаете ли къде е дворецът му?

Бях безкрайно поласкана от любезността и щедростта на кралицата. За момент ми се прииска тя да е моята истинска майка, за да мога да отпусна глава върху напудрената ѝ гръд. Не знаех какво да кажа, затова, както винаги в подобни ситуации, излъгах.

— Отлично, Ваше величество. Дворецът му е нагоре по хълма, по посока на Сан Миниато.

Нямах време да измисля нищо друго, затова, когато те ни помахаха и изискаха от нас да им обещаем, че ще се видим на сутринта на сватбата, дадох указания на кочияша да ни отведе към къщата на Бембо, където, преди малко повече от месец, бях видяла как клиентът ми умира.

Когато каретата потегли, аз се отпуснах обратно на мястото си, но успях да видя как кралят и кралицата на Неапол се понасят по стълбите на Палацо Векио, придружени от свитата си, за да бъдат посрещнати от двама слуги в черно-златистата ливрея на Медичите. Стомахът ми отново се преобърна, този път от двоен страх — и личен, и политически. Първият бе породен от факта, че тук все още издирваха брат Гуидо и мен и може би все още бяхме в смъртна опасност. Вторият — от това, че младата издънка на фамилията Медичи и бъдещ жених Лоренцо ди Пиерфранческо де Медичи бе организиран предателски заговор срещу своя настойник и покровител — Лоренцо Великолепния. Конспирация, изразена чрез езика на боите, обяснена метафорично и скрита в образите от „Пролетта“ — сватбен подарък от Ботичели за неговия млад покровител. И сега аз бях принудена да разтърся своя добър приятел, за да го извадя от болезнения му транс, така че по някакъв начин да спасим бедните си кожи, а ако даде Бог — и града. Но за мой голям късмет се оказа, че няма никаква нужда да разтърсвам брат Гуидо — защото в мига, в който останахме сами, той заговори.

— Ето оттам е започнало всичко! — възкликна и без да помисли за живота си, подаде глава от прозореца и се загледа във високите бели стени на двореца. Аз видях единствено квадратните белези от ешафода и гипсовата мазилка, както и един прозорец, разположен много високо, под кулата с факлите.

— И какво по-точно гледам? — обадох се аз от сенките, зарадвана, че той най-сетне проговори. Иначе нямах никакво желание да се показвам на прозореца, защото като нищо можех да бъда забелязана от някой познат.

— Ето това там! — повтори той с глас, подрезгавял от липса на употреба през последните няколко дена. — Ето там е увиснал Джакопо деи Паци, главата на фамилията Паци, заедно с двама от братята си по обвинение в убийство на Джулиано де Медичи. Тези тримата са го заколили като добиче, и то пред очите на брат му Лоренцо Великолепния. Случило се е в нашата катедрала.

Всички във Флоренция знаеха тази история, затова просто зачаках да чуя какво следва.

— И освен него са обесили Франческо Салвиати, архиепископ на Пиза — човек, когото познавах лично, защото именно той ми даде

първо причастие. През онзи фатален ден Лоренцо Великолепния успява да избегне смъртта, но подписва смъртната си присъда, когато качва на бесилото един архиепископ, при това в пълни церемониални одежди, заради участието му в заговора!

Не бе за първи път да ставам свидетел как умът на брат Гуидо понякога прави удивителни и откровено нелепи скокове. Каква ирония, че едва проговорил, той отново бе започнал да ме ядосва.

— И какво общо има с това фамилията Паци, мътните ги взели?
— извисих глас.

Сега той се обърна към мен ядосано и извика троснато:

— Ти не ме ли чу какво казах? Не фамилията Паци — *архиепископът*.

О, светна ми! Въображението ми изрисува виновния прелат как се гърчи на бесилката, как червата и испражненията му се стичат към земята на алени струйки, подходящо допълнение към светите му одежди, и как лицето му се издува и почервява, докато се удря в бездушните сиви стени, неми свидетели на безславния му край.

— Значи според теб папата е в заговор с Лоренцо ди Пиерфранческо срещу Лоренцо Великолепния, защото Лоренцо Великолепния някога е обесил неговия архиепископ?

— Точно така.

Но това не би могло да бъде всичко. Никога не го бях чувала да отговаря така кратко. И той се смили, като продължи:

— Не знам дали знаеш, но заради това дело и Лоренцо Великолепния, и цяла Флоренция са били отлъчени от църквата. Папа Сикст изпраща собствения си племенник — Джироламо Риарио, господар на Имола, да арестува и да хвърли в тъмница Лоренцо Великолепния, но флорентинските старейшини се оказват лоялни на принца си и отказват да го предадат на папските власти. И тъй като позоваването на закона се оказва неуспешно, с мълчаливото съучастие на Лоренцо ди Пиерфранческо папа Сикст сформира групата на Седмината и създава съюз, който цели да свали от власт настоящия господар на Флоренция, за да сложи на негово място своето протеже!
— Тук той направи пауза, погледна ме и отсече: — Главата си залагам, че в дъното на всичко това стои самият папа! Знаците са изписани в камък!

— Откъде си толкова сигурен? — погледнах го недоверчиво аз.

— Просто съм сигурен. А когато казах, че знаците са изписани в камък, имах предвид в буквален смисъл, не в метафоричен.

Замълчах. Той окончателно ме беше объркал. За щастие не дочака подкана, за да продължи.

— Всеки знак, който ни доведе дотук, беше изписан в камък в най-буквалния смисъл на думата. Спомни си за наклонената кула над вратата ми в манастира „Санта Кроче“! После дойде наскоро издялания в камъка кораб над вратата на самата Наклонена кула, изобразяващ флагманския кораб „Бисто“. След него беше стенописът в църквата „Сан Лоренцо“ в Неапол, показващ спирките на кръста. Аз съм Петър. Даже самата Църква е изписана в камък — папската власт, Ватикана, цялата свещена католическа и апостолическа църква!

Изгледах го неразбиращо.

— Петър — поясни простичко той. — Свети Петър. Символът и главният светец на папската власт. Пазителят на портите и на ключовете към рая. *Аз съм Петър* ще рече *Аз съм скала*. И после продължава: *И върху тази скала ще изградите вашата църква!*

— Така — изрекох бавно. — Обаче къде в цялата тази работа е мястото на Ботичели? Имам предвид, щом отговорни за всичко това са фамилията Паци и папата?

— Ето там! — блеснаха очите на брат Гуидо и посочи към сграда от другата страна на площада. — Това е стената, върху която Ботичели е бил принуден да изрисува конспираторите така, както са висели на бесилките — като предупреждение към всички останали. Поръчали са го покровителите му, разбира се, Медичите.

Присвих очи. И наистина, върху грубите и избелели от слънцето камъни все още си личаха четири фигури, над които се виждаха дълги прави линии — въжетата, на които са висели.

— И когато свикват този заговор, кого да изберат, за да увековечи чрез средствата на изкуството смъртоносните им планове? Естествено, че трябва да бъде любимият художник на Медичите!

— Значи „Пролетта“ разкрива този заговор? — извиках аз. — Разкрива всички градове, които са застанали зад папата, за да обявят война на Лоренцо Великолепния и да го свалят от власт?

— Да.

Най-сетне схванах. Но добавих:

— Добре де, вече знаем *защо*. Обаче не знаем *кога* и *как* ще започне нападението! Следователно информацията ни няма никаква сила, докато не узнаем подробностите. Оттук назрява въпросът: какъв ще бъде следващият ни ход?

Той изви устни в жестока усмивка, която всъщност не беше усмивка.

— Никакъв. Нека се избият едни други! Всички до един са убийци, всички до един са нищожества! Те отдавна са прокълнати, както сме и ние с теб!

Много ми помогна с това, няма що.

Двамата с монаха очевидно си бяхме разменили местата — той бе вдигнал ръце от цялото това търсене, а аз жадувах за още. И бях наясно, че ако разберем всичко, което скриваше картината, може би щяхме да разполагаме с достатъчно информация, за да откупим живота си.

Вече се отдалечавахме от площада и от онази зловеща стена. Налагаше се да измислим нещо, при това много бързо, преди каретата да ни е откарала до Сан Миниато да гоним вятъра. И тогава видях величествен вход и кръглото око на манастира „Санта Кроче“ и в ума ми отекнаха думите на брат Гуидо отпреди два дена: *По въпроси, свързани с ботаниката, има само един корифей — Никодим от Падуа, билкарят на манастира „Санта Кроче“.* Няма цвете в полето, нито билка в гората, която той да не знае отблизо и по име.

— Дали няма да можете да ни оставите тук? — подвикнах на кочияша. — Моят господар знае вътре един билкар, който би могъл да му даде добро лекарство за маларията.

Кочияшът дръпна юздите на конете.

— Да ви изчакам ли, *доня*? — извика със силен испански акцент, обаче аз вече бях повлякла брат Гуидо на гърба си, без да чакам нито неговата помощ, нито тази на лакея.

— Не си правете труда! — магнах безгрижно с ръка. — Добрите братя ще пратят някое момче да извика нашата карета!

Лакеят и кочияшът се спогледаха. Кочияшът сви рамене по неговия си испански начин, докосна ръба на шапката си с пръст и вдигна камшика. Така, сред облак прах, изчезна последната ни връзка с неаполитанския двор. И ние останахме сами — Лучана Ветра и брат Гуидо дела Торе, точно един месец, откакто за последно бяхме тук,

пред портите на манастира „Санта Кроче“. Оборил глава на решетките, похъркваше нашият стар познайник брат Малахий.

— Защо сме тук? — просъска през стиснати устни брат Гуидо и извърна преbledнялото си лице към това място, което някога толкова бе обичал. Ала в очите му нямаше радост — искреше единствено нескрита омраза.

— За да се срещнем с брат Никодим — ботаника, с когото препоръча да се консултираме. — Надявах се, че ласкателството ще има ефект. Нямаше.

— Няма да вляза!

Очаквах подобна реакция, затова побързах да изрека:

— Но това е твоят дом. И тези мъже тук са твои *братя*. — Посочих към брат Малахий, който провали цялата ми защитна реч, като се изпърдя шумно. — Не забравяй, че предателството е на *папата*, а не на францисканския орден!

Той стисна непреклонно челюст и отсече:

— Щом папата е корумпиран, значи цялата църква е корумпирана! Опетнен е и моят живот, и техния, а всичко това... — посочи към спящия монах и огромната постройка пред нас — е една голяма лъжа!

Брей, тази работа май ще бъде доста по-трудна, отколкото предполагам! С горчива усмивка си спомних как само преди седмица бих сторила всичко на света, за да го откъсна от тази негова църква. А сега бих дала дори перлата в пъпа си, за да го вкарам в този манастир, та да поговорим с билкаря!

— Добре де, да предположим, че онова, което твърдиш, е вярно. Тогава защо просто не го спреш?

— Кого?

Въздъгнах и изрекох натъртено:

— Негово свещено задничество папата! Онова, което той върши, е... неправилно, нали така?

Той не отговори. Което направи впечатление и на двама ни. Накрая изсумтя:

— Това не е наша война, не е наш проблем. Въобще не ми пука какво ще стане със Седмината!

Сграбчих го за реверите на туниката му — беше хлабава, което показваше колко се бе свършил през последната седмица — и извиках:

— Напротив, проблемът си е изцяло наш, защото в мига, в който разкрият истинската ти самоличност, с живота ти може би е свършено! Което непременно ще стане някой ден. Не можеш да живееш вечно, представяйки се за Николо! Не вярвам и ти самият да го желаеш, освен ако не си представяш живот на ръба! — Тук той примигна. — Но ако те разкрият, ще бъдеш принуден непрекъснато да бягаш и да се криеш. Както и аз. А какво ще кажеш за онзи предател — Лоренцо ди Пиерфранческо? Не те ли е грижа, че той възнамерява да свали бащата на нашия велик град? Не забравяй, че само ние сме онези, които можем да го разобличим, както и да клъцнем завинаги главата на корупцията в Църквата, връщайки ѝ чистотата и неопетнеността! — Вече лъжех на едро, обаче той нищо не забелязваше. Важното е, че за първи път откакто бяхме напуснали Рим, бях зърнала в очите му проблясък на старото пламъче — при мисълта, че би могъл да провали плановете на папата. Затова реших да се възползвам от пролуката в защитата му и продължих да настъпвам: — Какво ще кажеш да разбулим цялата загадка, а после, по някакъв начин, да разкажем всичко лично на Лоренцо Великолепния — точно както беше предложил чичо ти?! Направим ли го, ще спечелим двойно — ще прочистим църквата, а и ще имаме неговата вечна благодарност и закрила, с което ще си спасим кожата!

— Не ми пука за моята!

— Обаче аз моята си я обичам!

Той пак замълча, но този път беше ясно, че причината не бе в противоречията, които го глождеха — просто мислеше. Погледна ме така, като че ли ме виждаше за първи път, и тогава разбрах, че държи на мен достатъчно, за да се опита да ме спаси. Вярно е, че вечерта беше топла, обаче аз внезапно се сгорещих, сякаш слънцето изведнъж бе грейнало. Но едновременно с мисълта за мен в очите му се забелязваше и още нещо — той не искаше да се отказва от тази игра. И мисля, че ми бе ясно защо. Заради интелекта си. Пламъкът на вратата му може и да бе угаснал, ала пламъкът на мощния му интелект никога не би могъл да бъде изгасен. И тогава нанесох последния си удар.

— Освен това, можеш ли просто да обърнеш гръб на всичко и да си тръгнеш, без да си разбрал какво означава? Би ли могъл да спиш спокойно, без да знаеш тайната, скрита зад символиката на цветята? Какви бедствия ни гласят за пролетта? И защо заговорниците са седем,

а не осем, както са на картината? Можеш ли да *живееш* спокойно, когато знаеш, че не си успял да разбулиш загадката, че си я оставил да те победи?

Това вече сработи. Но не можах да устоя да не му изложам и още един, чисто практичен довод. Защото ние не разполагахме нито с дворец, където да живеем, нито с прислуга, която да се грижи за нуждите ни. Аз не можех да се върна в колибката си край Арно, напоена с кръвта на Ена, а той не можеше да се върне в Пиза, където братовчед му го очакваше, за да го убие. Затова допълних:

— И в крайна сметка къде другаде да отидем, а?

Той знаеше, че съм права. Нямахме друг избор, освен да се върне в манастира, който някога бе наричал свой дом. Вдигнах очи към небето — нощта настъпваше, започваше флорентинският ден. Пристъпихме към портите на манастира и аз събудих брат Малахий така, както го бях направила преди един месец — като заврях гърди в лицето му.

ВТОРА ГЛАВА

Никодим от Падуа мълчеше.

Бе изслушал цялата невероятна история и сега седеше, от време на време почесваше наболата си бяла брада и изсумтяваше тихичко, сякаш смилаше ядене. Но смилаше нашия разказ.

Брат Малахий ни бе указал посоката към ботаническата градина без много уговорки. Първата ми работа, когато пристъпих в тази градина, бе да се огледам. Оказа се доста интригуващо местенце — осветена от множество свещи огромна зала с редици колони и кръстосан засводен гредоред, поддържащ ниския покрив. Очите ми автоматично бяха проследили колоните нагоре.

Майко Божия!

На две трети от тавана гредите се губеха наред най-невероятната обърната градина на света. От тавана висяха цветя, билки и гулии от всякакъв вид и съхнеха от топлината на огнището, поклащайки се леко, било от нашия дъх, било от внезапно течение. Ароматът на цветя и билки, натъпкани едни до други и изпускащи тежкото си ухание под въздействието на огъня, бе почти задушаваш. Приседнахме на трикрака пейка, поставена близо до камината. Всички останали ниши и ъгълчета на залата бяха заети от гърнета с дебели коремчета, бутилки с коркови тапи и глинени съдове, обозначени с латински надписи и подредени едни върху други чак до тавана. Покрай една от стените се ширеше дълга, изтъркана до блясък маса, претъпкана със стъкленници и горелки, медни тръби и реторти, всички те свързани по някакъв смешен начин с дебели свински черва. Ала най-чудатото от всичко тук бе самият билкар — изумително дребен, но с очи, в които се четеше невероятна мъдрост. Възрастта му не подлежеше на определяне — би могъл да е бил на тази земя още от времето на Кръстоносните походи, защото прастарите му бузи бяха понабраздени и от сарацинска карта. И колкото много бяха бръчките му, толкова оскъдни пък бяха космите на главата му — избуяваха в бели бакенбарди току над ушите му, а по главата му приемаха вида на гъши пух.

Оставих брат Гуидо да разкаже сам нашата история, без да го прекъсвам, защото още в самото начало на срещата ни разбрах, че старият монах не приема никак спокойно моето присъствие — подобно на всички останали братя тук, и той ме бе виждал някога край портите на манастира и знаеше, че аз внасям развала сред тези стени. Отказа категорично да ме погледне в очите, обаче аз не му се обидих — обиждана съм предостатъчно през краткия си живот, така че мога да изтърпя неодобрението на един достопочтен монах, стига да се съгласи да ни помогне.

Когато накрая заговори, гласът му се оказа изненадващо плътен за подобен ръст, със силен падуаански акцент. Дори и да бе изненадан да види един францискански послушник, изчезнал преди месец, как се появява отново, облечен като принц, при това в компанията на добре известна проститутка, с нищо не го показва. И от всички неща, с които можеше да започне, той избра онова, с което удари право в сърцевината на болката на брат Гуидо.

— Сигурен ли си, братко мой, че Негово светейшество е част от тези седем заговорници?

— Напълно, защото носеше пръстена, който всички останали носят на палеца — чичо ми, дон Феранте от Неапол, папата, а сега и аз, както виждаш, брате.

Билкарят се вторачи в златната халка на пръстена, проблясваща под светлината на огъня, и изрече:

— И доколкото разбирам, ако утре на сватбата видиш същия пръстен на палеца на Лоренцо ди Пиерфранческо, ще бъдеш напълно сигурен, че участва в заговора срещу чичо си, нали?

— Да.

Брат Никодим отново замълча. А когато проговори отново, аз си дадох сметка, че и той е заразен с уменията на брат Гуидо — далеч по-бързата му от обичайното мисъл вече бе пресяла получената информация и бе извадила от нея важен елемент, който всеки друг лесно би пропуснал.

— Седем, а не осем, казваш? Въпреки че на онази картина има осем образа на възрастни хора?

— Да.

— Лоша работа е тази — кимна замислено билкарят и сведе побелялата си глава.

Брат Гуидо разбра, че сега е негов ред да говори. И сякаш пред изповедник, той най-сетне започна да излива голямата си болка:

— Братко, оттогава насам се лутам в пустошта! Вярата ми и доверието в онзи, на когото служим, ме напуснаха окончателно. Боли ме, когато ти казвам всичко това. И знам, че като брат от този орден, ти също сигурно си силно шокиран от участието на нашия отец, папата, в това дяволско начинание.

— Шокиран ли? — вдигна рязко глава брат Никодим. — Ни най-малко! — Изсмя се тъжно и добави: — Синко, дълбоко скърбя за загубата ти на илюзии. Ала съм длъжен да ти кажа, че човекът, когото си идеализирал, е цапал ръцете си с кръв и преди, при това неведнъж!

Моят спътник се приведе напред и отблясъците от огнището превърнаха лицето му в пламнал кехлибар.

— Какво?! — извика.

— Да, точно така — рече меко старият монах. — Вече спомена конспирацията на фамилията Паци. И кой според теб ги поощри в този убийствен заговор, кой им даде папска благословия? Кой беше онзи, който отлъчи от църквата цяла Флоренция заради последствията, само и само да принуди банката на Медичите да спре да търгува, като по този начин с един удар си спести връщането на десет хиляди флорина папски дълг? Папата се помири с Лоренцо единствено защото земите ни бяха заплашени от нашествието на турците, когато неверниците окупираха Отранто. Но това беше преди цели шест месеца. Сега, когато султанът е мъртъв, а заплахата — отминала, папата се чувства с развързани ръце да предприеме нов ход срещу своя стар враг. — Тук брат Никодим поклати за пореден път глава и завърши: — Братко, ти си все още млад и невинен. И нямаш никаква представа на какво е способен един човек, пък ако ще и да е самият папа!

Брат Гуидо седеше напълно вцепенен, с побелели устни, шокиран до мозъка на костите си. Що се отнася до мен, аз бях спасена от подобни разочарования, защото познавах църковната пасмина много добре — нали от години вече се въргалях и със свещеници, и с монаси!

Очевидно усетил как целият свят на брат Гуидо се срива, билкарят заговори отново, нежно и съчувствено:

— Синко, трябва да се научиш да правиш разлика между човека и Бога. Човекът е греховно същество, Църквата — корумпирана. Ала Господ Бог е истински и никога няма да те предаде! Трябва да откриеш

обратния път към вярата, може би чрез един разговор между тебе и Бога. Папите и свещениците идват и си отиват, но Господ Бог е вечен! Онези от нас, които сме верни на своя Завет, сме длъжни да напътстваме останалите по пътя към светлината! — Очевидно подгрят от дългата си реч, старецът надигна дървената чаша с вода и отпи. — Що се отнася до настоящото ти душевно затруднение, мисля, че с чиста съвест можем да зачеркнем Негово светейшество от списъка на кандидатите за организатори на този заговор. Бъди сигурен, братко мой, че мозъкът зад всичко това не е във Ватикана — мозъкът е в дома на Медичите!

— Но какво те навежда на тази мисъл?

— Пръстенът, който носиш, има девет златни топки, подредени по протежението на цялата халка. Това са прочутите пале^[1].

— Великият *пале*? — възкликна брат Гуидо и вдигна палец пред очите на всички ни. Пръстенът проблесна под светлината на огъня. — Как можах да не се сетя досега?!

Виждах отлично пръстена с деветте мънички топчици, подредени по него. И не се сдържах.

— Но какво е това пале? — извиках.

— *Пале*, или топките на Медичите се появяват в кръг, макар и в различен брой, във всички техни хералдически знаци — обясни ми брат Гуидо.

Разбира се, че познавах отлично тази емблема. Защото, освен дето тя можеше да се види над всяка порта и на всяка дворцова стена във Флоренция, лично аз знаех най-малко стотина лица за топките на Медичите. И не само това, ами и лично съм пресушила не един и два чифта от по-нисшите топчици на Медичите — за съжаление, само млади синове и братовчеди. Никога не съм имала възможността да се докопам до Лоренцовците — до нито един от двамата. Мислех си, че водят доста благочестив живот.

Като изключим убийствата, разбира се.

Но точно сега не бе моментът да огласявам мислите си. А и билкарят пак заговори:

— Все още не съм виждал тази картина, разбира се, но бих се закълел в името и на трите Марии, че гербът *пале* трябва да присъства и там!

Брат Гуидо се изправи и отсече:

— Време е!

После помогна на стария монах също да се изправи, при което последният се оказа до пъпа на брат Гуидо. Двамата монаси се насочиха към дългата маса и брат Гуидо извади от торбичката си копието на картината. Брат Никодим затисна четирите ъгъла с камъни, които, огрени от пламъците на огъня, проблеснаха в червено — предположих, че е червен халцедон, за лечителската му дейност. Макар и неканена, аз заставах зад тях, за да гледам. Не бях виждала „Примавера“ доста отдавна, защото бе скрита до гърдите на моя спътник по целия път от Рим насам, но както винаги, когато не я бях виждала по-дълго време, и този път не можах да не се възхитя на красотата ѝ — особено сега, когато бе оградена от този червен халцедон. Две глави — бяла и черна — се приведоха над картината. Налагаше се да изчакам реда си. Който дойде съвсем скоро.

— Ето тук! — отсече билкарят, като се изправи. — Ябълките на хесперидите! Те символизируют *пале* — герба на Медичите.

Пристъпих напред и очите ми проследиха изкривения пръст на стареца до дърветата над фигурите — там, сред листата, висяха стотина златни плодове.

— Повече ми приличат на портокали — промърморих.

— Според класическата литература, Лучана, ябълките на хесперидите всъщност са портокали — без да се обръща, ме сръза брат Гуидо. — И тези портокали са част от всеки герб на Медичите!

— Ето виж и това! — възкликна внезапно старият монах. И посочи към естествено образувалата се над главата на Венера арка от листа.

— Лаврови клонки, да — кимна брат Гуидо. — И ние ги забелязахме, още в Рим. Но решихме, че символизируют жертвата на целия този заговор — Лоренцо Великолепния.

— Или по-скоро организатора — Лоренцо ди Пиерфранческо де Медичи — вметна брат Никодим.

Въпреки топлия огън наблизко, по гърба ми пролазиха тръпки — защото в крайна сметка онова, което в момента разглеждахме, бе картата на едно убийство. Убийство, което на всяка цена трябваше да предотвратим!

Сякаш отгатнал мислите ми, брат Никодим изрече:

— Значи твоят път напред е очевиден, брате. Дори за момент да оставим настрана проблема с вярата ти, моралният ти императив е повече от ясен. Независимо дали си монах или не, ти преди всичко си добър човек. И по милост Божия си получил възможността да присъстваш на тази сватба, макар и под чужда самоличност. *На всяка цена* трябва да използваш този шанс, за да си уредиш аудиенция при Лоренцо Великолепния, да изложиш пред него целия този коварен план и да спасиш живота му! Защото как по друг начин би могъл да се доближиш до него сега, след като чичо ти вече се е споминал, Бог да даде упокой на душата му? — Въпросът бе безспорно реторичен. — Той за нищо на света не би приел нито един смирен монах, нито... — посочи ме — една млада дам без никакви препоръки. Обаче принца на Пиза и неговата спътница, е... — Нямаше нужда да довършва. — А ако го спасиш от тази конспирация, можеш да бъдеш напълно сигурен, че закрилата му ти е осигурена за цял живот!

— Но, брате Никодиме — възпротиви се брат Гуидо, — на този етап знанията ни за заговора са нищо повече от догадки! Знаем идентичността само на трима от Седмината и нищо повече! Затова се нуждаем и от твоята помощ! Ако успеем да разгадаем тайната на цветята, може и да се сдобием с повече подробности, а именно подробностите са онова, което ще придаде повече достоверност на информацията ни!

— Разбирам ви добре. Хубаво, нека погледнем още веднъж. Но този път ще се съсредоточим единствено върху цветята и растенията.

Когато проточих врат, за да надникна, с ужас установих колко много са всъщност цветята на тази картина.

Мадонна!

Тук имаше повече цветя, отколкото кравешки лайна в краварник!

Както и може да се очаква от картина, посветена на пролетта, наоколо бъркаше от растения. Над главите на фигурите се виждаха портокалови цветове. Цветя имаше в изобилие и по роклята на Флора, както си спомнях и лично от ролята ми на модел на Ботичели — в ръцете ми, в полите на роклята ми, както и други, излизащи от устата на нимфата вдясно от мен, за която брат Гуидо бе поясnil, че е Хлорида. Нито една от фигурите не бе оставена без цветя — дори и войнственият Меркурий си имаше звездовидни цветове, оплетени около краката.

— *Свети топки!* — извиках ужасено и така си спечелих първия директен поглед от страна на Никодим от Падуа. И автоматично се озовах обратно в класната стая и прецених, че най-добре е да си държа езика зад зъбите, защото за нищо на света не исках да виждам този поглед за втори път. С новопридобития си песимизъм брат Гуидо очевидно усети същото отчаяние като мен, макар да го облече в не чак толкова цветист език.

— Но това е невъзможно! — възкликна. — Извинявай, братко, но мисля, че си губим времето. Цветята са твърде много! Дори и да разполагахме с дни или месеци за анализиране на сцената, никога не бихме разбрали кои от цветята крият тайните, за които спомена папата!

Обаче билкарят вече потъркваше кокалчетата на ръцете си и ги търкаше ли, търкаше, докато не изпукаха като кремък.

— Хайде, хайде, братко! — изрече с мек укор. — Бог ни е дал ума, за да го предизвикваме да мисли! Няма нищо невъзможно на този свят! Много вероятно е тази картина да крие някакъв шифър, а ако тайната се крие сред цветята, също така вероятно е не всички от тях да имат значение. Някои може би са просто за украса или за заблуда. Мисля, че е напълно излишно да се занимаваме с *всички* цветя!

— Може би е добре да огледаме само цветята, които вървят към образите на платното — осмелих се да вметна аз. — Това ще ни даде общо осем вида цветя, като не броим Купидон. Възможно е тази „тайна“ да е някаква дата или нещо подобно — завърших, горда от себе си.

Брат Никодим не даде никакъв знак, че ме е чул, обаче брат Гуидо отговори:

— Подобен метод може да постави редица проблеми, защото как ще решим кои цветя към кой образ вървят? Например, когато Флора разпръсква цветята по земята, кои да броим — онези, които разпръсква, или само онези, които *докосват* тялото ѝ? А в случая с нимфата Хлорида трябва ли да вземем предвид цветята, които излизат от устата ѝ, или не? — Забеляза посърналото ми изражение и побърза да добави: — Но иначе идеята за *брой* на цветята е много добра! Може би...

Билкарят вдигна древната си ръка и отсече:

— Не мисля, че имаме нужда от подобен спор. Може би съществуват и други начини да разберем кои от цветята имат

отношение към загадката и кои — не. Помисли, брате! Сети се какво точно бе казано през онази нощ под арката на Септимий Север в Рим?

Бях силно впечатлена от паметта на стария монах. Лично аз вече не си спомнях дори името на арката.

Брат Гуидо се замисли и после рече:

— Говореха на латински, което пасваше отлично на цялостния дух на вечерта — римската арка, преторианската гвардия, градът. А папа Сикст изрече следните думи, цитирам дословно: *Flora manus secretum*.

— Да, това действително означава „Цветята крият тайната“ — преведе билкарят. — Много добре. Значи вече разполагаме с нашия отговор. — И двамата го изгледахме сащисани. А той продължи: — Представете си, че виждате картината за първи път. Коя фигура, според вас, има най-много допирни точки с цветята?

— Флора! — отговорихме в хор и двамата.

— Именно! Тя е *покрита* с цветя от глава до пети, а освен това и ги разпръсква. А най-значимо от всичко, разбира се, е името ѝ — Флора, което е латинската дума за „цветя“! — Старецът скръсти ръце пред гърди като адвокат и започна да реди, крачейки напред-назад: — Както го виждам аз, проблемът ви е в това, че ключовата фраза *Flora manus secretum* — „Флора държи тайната“, може да значи едно от четири неща. Първо, отговорът би могъл да бъде в думата „флора“ в смисъл на „флора и фауна“ — латинската обобщителна дума за всички растения, което ще рече *всички* цветя, *всички* билки, *всички* дървета и *всички* плодове на картината. Вече обсъдихме въпроса колко продължителен би бил евентуален анализ на всички тези неща тук. Второ, отговорът да се крие някъде в самата *фигура* на Флора. Трето, отговорът да се крие в *града Флоренция*. След като вече сте установили, че всяка фигура символизира определен град, съвсем логично е, тъй като тъкмо Флоренция е домът на оригинала на „Примавера“. Или четири — и това е най-невероятното — отговорът да се крие във... — Тук старецът се обърна към мен и за втори път ме погледна директно в очите. — ..._вас_.

Заоглеждах се — да не би, без да съм усетила, в залата да е влязъл и някой друг. А после едва ли не изблях:

— Кой, аз ли?!

Брат Гуидо извърна към мен яркосините си очи.

— Да, вие — повтори билкарят. — Защото тъкмо вие сте били моделът за образа на Флора, нали?

— Да, ама...

— В такъв случай възможно е тайната да се крие във вас. Възможно е изборът точно на вас изобщо да не е случаен.

— Мисля, че можем спокойно да зачеркнем тази четвърта възможност — намеси се бързо брат Гуидо. — Синьорина Ветра е била избрана заради... познанството ѝ с един заможен приятел на Ботичели.

— О, да. Синьор Малатеста, мир на праха му! — промърмори билкарят, но като че ли не особено искрено, което ме накара да заподозра, че част от леко съмнителната репутация на Бембо бе успяла да проникне дори зад манастирските стени.

Старият монах се прокашля и продължи:

— Е, в такъв случай бихме могли да концентрираме усилията си върху фигурата на Флора. Защото тя определено е най-флоралният образ от всички останали. Хлорида е може би следващата, а цветята излизат от устата ѝ като истини. И протяга ръка към ръкава на Флора — ето, виждате ли? Според мен бихме могли да допуснем, че между Хлорида и Флора има много тясна връзка!

— Възможно ли е Хлорида да е град, намиращ се много близо до Флоренция? — попита брат Гуидо.

— Защо не! Може би Прато, а може и Имола.

По този въпрос вече нямах никакво мнение, тъй като само допреди месец не бях напускала нито веднъж пределите на Флоренция, освен ако не броим пристигането ми в бутилка от Венеция.

— Но нека сега се върнем на Флора! — настоя билкарят. — Какво бихме могли да кажем за фигурата, освен цветята? Вярно е, че те са главната ѝ характеристика, но преди да се съсредоточим върху тях, може би трябва да разгледаме останалите ѝ особености!

Двамата с брат Гуидо се спогледахме — нашите две полуусмивки правеха една цяла. Именно така процедирахме и ние до този момент.

— Тя е *primum mobile* на цялата сцена — започна моят спътник. Естествено, че ще започне с нещо на латински — с какво друго?! За щастие вече ме познаваше достатъчно добре, за да ми преведе, без да го подканям. — Тя е първата, която се раздвижва.

Схванах идеята му, но за всеки случай изтъкнах:

— Искаш да кажеш, че тя е най-напред от всички останали фигури в тази сцена, нали? Тя ги повежда?

— Именно. Коего пасва перфектно на моята хипотеза, че именно Лоренцо ди Пиерфранческо от града на Флора — Флоренция, е организаторът на целия този заговор, коренът на всички злини — вметна старият монах. — Освен това тя гледа директно към наблюдателя.

— Дрехата ѝ е издута като ангелски крила. — Последни издихания на набожността на брат Гуидо.

— Има рибешки ръкави. — Това бях аз.

Двамата монаси ме погледнаха неразбиращо. Обясних:

— Имам предвид, че предната част на ръкавите ѝ е покрита в... ами... рибешка кожа.

Това вече не можеха да отрекат, колкото и глупаво да звучеше на пръв поглед, защото се забелязваше без особено взиране.

— Хмм... Може би това означава някаква морска връзка, вероятно с Трите грации — отбеляза замислено моят приятел.

— Цветовете ѝ са същите като техните — вметна брат Никодим. — Или по-скоро, *липсата* на цветове. Тъканта на дрехата ѝ е бяла, също като техните.

— Ама аз не съм мъртва! — изтърсих неочаквано. Имах предвид разговора ни на флагманския кораб „Бисто“, когато стигнахме до извода, че Грациите *са мъртви* дами — Симонета Веспучи и Мария Аквинска, „Фиамета“.

— Мисля, че присъствието на цветята, които са толкова живи, толкова *витални* същества, ви отделя категорично от тяхната група, превръщайки ви в жива и дишаща... особа.

Бях сигурна, че билкарят искаше да каже „дама“, обаче не успя да се насили да изрече тази дума във връзка с мен.

— Нека тогава да започнем, като изброим цветята, които украсяват Флора — побърза да замаже положението старецът, — и да видим какво ще ни кажат.

След това протегна ръка и взе някаква интересна измишльотина — две еднакви стъклени кръгчета, поставени в две еднакви оловни такива, които той щипна на носа си. Когато обърна лице към брат Гуидо, очите му изглеждаха огромни под тези стъкла, сякаш бяха

увеличени от дъната на две бутилки. Едва не се изсмях, но веселото ми настроение се изпари в мига, в който разбрах, че с тези неща той виждаше далеч по-добре не само от брат Гуидо, но и от мен, нищо че ние бяхме най-малко с петдесет години по-млади от него.

— Какво ще кажете да започнем от диадемата на главата? В центъра, точно върху челото... — вторачи се в картината със стъклата си за очи — виждаме скромната теменужка, *viola odorata*. Но нека подходим систематично — допълни старецът. Качи се на един стол, защото само чрез него би могъл да стигне толкова нависоко, и от цветното поле над главите ни измъкна едно лилаво цвете. Поднесе го под носовете и очите ни и поясни: — Това е теменужка. — Обърна ни гръб и изрече още една дума: — Следващото.

И така, продължихме в този дух, докато нощта не обгърна цялото небе навън. Обходихме цялата тиара, после се насочихме към гирлянда на врата ѝ. Имената на цветята падаха от устата на билкаря подобно на цветята от устата на Хлорида и отекваха в стените на градината му — но не християнска, а езическа литания. Метличина, маргаритка, кукуряк, момина сълза, незабравка, мирта, нар. И пак теменужка.

Аз го наблюдавах и му помагах да свали онези от цветята, които се падаха твърде високо за него. Ароматите и видът им ме върнаха отново в онзи съдбовен ден в ателието на Ботичели — спомних си венеца, който ми бодеше челото, гирлянда, който одра гърлото ми. Предателската камбана на параклиса Паци, излята от убийци и превърнала се в знак на мемориала им, удари два пъти, преди да успеем да свалим всички цветя. Брат Никодим отбеляза времето със свой собствен часовник. Всички цветя бяха открити и подредени и не след дълго пред нас се оформи същинска градина.

Накрая свършихме с главата и врата, но се оказа, че почивка не ни се полага.

— Роклята! — изкомандва ни брат Гуидо.

— Доста по-лесно — отбеляза билкарят. И извади само две цветя от тавана си. — Ето, метличина и карамфил. Толкова. А около кръста ѝ — препаска от рози. — И измъкна една клонка с множество розови цветове и блестящи зелени листа. Спомних си и този детайл — как бодлите пробиват тъканта на роклята ми и се забиват в кожата ми.

— А в ръцете ѝ?

— Това вече мога да ви кажа и аз. — Спомнях си отлично уханните цветя, които художникът изсипа в полите ми, за да ги държа и да ги хвърлям по земята. — Държах рози!

— Какво? Я повтори? — обърна се рязко към мен брат Гуидо. Макар и объркана, аз повторих:

— Държах рози.

— Флора е държала рози! — Почти прошепна думите, като сънуващ човек. А после по устните му започна да се разлива усмивка, която ставаше все по-широка, докато накрая не подбра всички така внимателно подредени цветя от масата и не ги свали на земята.

Погледнахме го така, като че ли бе откачил.

— Просто си изгубихме времето! — извика той. — Да оглеждаме всички цветя, да ги класифицираме, да ги сваляме от горе. — И започна да подскача из стаята, имитирайки движенията ни през последния час. И се разсмя на глас — за първи път от Рим насам. — Всички до един сме задници! Флора държи тайната! Рози! Това е единственото, което ни е било необходимо! Трябва да се тълкува в буквалния смисъл на думата — *тя ги държи с ръцете си!* И тя е *единствената* фигура тук, която държи цветя! Едни от най-скромните цветя, които красят почти всяка градина и жив плет! Можеше и сами да ги видим!

Брат Никодим се отпусна върху столчето за доене, свали стъклата си за очи и прокара ръка през тях. Когато я свали, ни дари с беззъба усмивка.

— Напълно си прав! — изрече. — И ако бяхме истински учени, самият латински щеше да ни подсказе. Гатанката гласеше: *Flora manus secretum*. Глаголът „манус“ означава „държа в ръка“, от корена „mano“, което значи „ръка“! А ако Флора бе съхранявала тайната в метафоричния смисъл, папа Сикст щеше да използва друг глагол: *Flora custodia secretum*. — Обърна се към мен и добави: — Дете, в крайна сметка ти наистина си държала тайната, при това в най-буквалния смисъл на думата, когато през онзи съдбовен ден си била модел на Ботичели. — Последва сух смях.

Усетих, че започвам да се ядосвам мъничко. Не можех да разбера за какво са тези усмивки. Току-що бяхме изгубили два часа в търсене и подреждане на цветя, а накрая откриването на *истинския* отговор се оказа работа на момента. Чувствах се леко разочарована. Значи изобщо

не е имало нужда да идваме тук. Рози, моля ви се! Че аз можех да им кажа за това проклето цвете още в каретата от Рим насам, при това само за една пръдня време! Стига, естествено, брат Гуидо да не беше затънал до гуша до седмия кръг на личния си ад. Дори и дете можеше да се справи с тази задача. И изобщо не сме имали нужда от стария монах. Аз започнах да си мисля за вечеря, а брат Гуидо започна да се извинява на билкаря.

— Извинявай, братко! В крайна сметка изобщо не е било необходимо да те притесняваме!

— Напротив, сине! Защото все още не знаеш значението на розите! И дали изобщо крият нещо.

Това си беше напълно вярно. Не бяхме мръднали и крачка напред.

— Но тъй като така и така сме тук — рече брат Гуидо, — най-добре е да се възползваме от всички ресурси, с които разполагаме, тоест, с невероятните ботанически познания на брат Никодим. Освен това, според мен кодовете, заложили в „Пролетта“, са прекалено хитро скрити, за да бъдат забелязани толкова лесно. Оказва се, че Ботичели е невероятно умен и начетен — всички загадки досега са само непреки и имат значение единствено за Седмината. Следователно трябва да се огледаме за нещо хитро и умно. Мисля, че важно е не само самото цвете, но и неговите характеристики. Дайте да седнем и да обсъдим нещата, пък да видим какво ще излезе. Да поговорим за царицата на цветята — розата.

Брат Никодим извади от колекцията си две рози — бледорозова като мида и яркочервена — абсолютно същите нюанси, които държа в ръцете си на картината. Настанихме се около масата и се вторачихме в двете прекрасни рози, сякаш очаквахме от тях всеки момент да ни заговорят.

— Роза. *Rosa centifolia* — започна старият монах. — Както вече изтъкнахте съвсем на място, позната е като царицата на цветята. Римските булки и младоженци са били коронясвани с рози, както и статуите на Купидон, Венера и Бакхус. Такива венци са били предпочитани и от поетите — поемите на Анакреон например разказват за поети, които на тържествата на Флора и Химен си слагали венци от рози върху главите.

Не разбирах какво общо могат да имат с всичко това шайка изнежени поети — сватбената тема ми изглеждаше далеч неподходяща за случая. Брат Гуидо обаче не закъсня да се хвърли върху коня на поезията.

— Мисля, че това е много знаменателно! Полициано, дворецовият поет на Медичите, и същият, който е написал „Стансите“, върху които се гради сюжета на „Пролетта“, е писал множество пъти и за красотата на розата. Впрочем — тук той удари силно с юмрук върху масата, — ако паметта не ме лъже, дори в самите „Станси“ се казва, че розата е много по-сърцата от скромната теменужка!

Брат Никодим се изправи в стола си и отбеляза:

— Но теменужката е цветето, което стои в центъра на венеца на Флора, точно върху челото!

— Вероятно поетът, а оттам и художникът искат да ни кажат, че за разкриване на тайната трябва да използваме не главите си, а...

— А какво? Стомасите ли? — разсмях се аз и погледнах последователно посърналите физиономии на двамата монаси, осъзнали, че теорията им се е разбила на пух и прах.

— Хей, я почакай! — провикна се миг по-късно брат Гуидо. — Флора не е ли трудна? Онзи сеньор Бенволио не ти ли бе споменал нещо в този дух, когато е настоявал да станеш модел на приятеля му? Че тя трябва да изглежда така, сякаш носи плодовете на идващия сезон?

— Напълно вярно! — светнаха очите ми. — Наистина трябваше да имам достатъчно богат опит с мъжката пръчка! — Старият монах примигна от моята липса на деликатност, но на мен не ми пукаше — бяхме напипали нещо! — Може би тайната има нещо общо с някакво бебе или дете? А може би някой наистина е труден, а? Представете си, че Семирамида Апиани е бременна! Това ще рече, че копеленцето ще стане наследник на богатствата на Медичите, когато Лоренцо Великолепния умре!

— *Синьорина!* — изгърмя ненадейно брат Никодим. — Не мога да отрека, че хората от фамилията Медичи нямат някой и друг грях, обаче синьорина Апиани се слави като добродетелна девица, чиста и непорочна като първия сняг!

— Добре де — кимнах и се отпуснах скептично на пейката. — Но все пак не можете да не признаете, че за дон Феранте би било

изключително удобно племенницата му да стане майка на наследника на Медичите, нали?! Както и за Лоренцо ди Пиерфранческо, което прави двама от Седемте, доволни от подобно развитие на нещата.

— Да не забравяме също, че розите имат редица връзки и с Венера — добави в моя защита брат Гуидо. — Това всъщност е нейното цвете. Според ритора Либаний, по време на игрите в Париж тя носи венче от рози — същото онова съревнование, което в „Пролетта“ е представено чрез появата на Трите грации.

— А според гръцките легенди розата е била създадена при раждането на Венера, или поне така разказва Анакреон — съгласи се билкарят. — Когато Венера се е издигнала от морето, от земята пък се е издигнал нежен храст, а едно поръсване с нектар от боговете е накарало храста да се изпълни с красиви цветове!

— Така е, братко, но мисля, че малко се отклонихме от темата — обади се деликатно брат Гуидо.

Бях напълно съгласна с него. Но по моя начин на изразяване бих казала, че цялата тази шибана поезия ни дърпа назад. А той продължи:

— В крайна сметка в „Примавера“ Флора е тази, която държи тайната, а не Венера. Флора е тази, която е бременна, а не Венера!

След това изявление отпрати с огромно неудобство въпросителния си поглед към мен.

Отговорих на мълчаливия му въпрос веднага:

— Невъзможно!

Бях твърде умна, за да бъда хваната по този начин. За едно работещо момиче това би бил краят на нейната кариера — едно бебе бе по-лошо и от чумата. Сетих се за памучните тампони, които си седяха удобно и безполезно до гърлото на утробата ми, сменяни след всяко месечно кървене. Що се отнася до изминалия месец, невъзможното бе дори невероятно, защото не бях лягала с мъж от Бембо насам. Що се отнася до Венера обаче, тоест госпожица Апиани, това вече беше съвсем друг въпрос. Редица флорентински девизи имаха щастието да бъдат вкарани в леглото от годениците си доста преди сватбата и ако бебето се родеше няколко месеца по-рано, какво от това?

— Погледнете обаче роклята й — насочих вниманието им аз. — Такава рокля скрива безпроблемно коремчето ти, ако са те натъпкали с някое копеле.

— Хмм — промърмори брат Гуидо. — Мисля, че тази рокля е в... хмм... римски стил. — Аз само изсумтях презрително, защото беше повече от ясно, че аз знаех повече неща за света, отколкото тези двамата тук. После той допълни: — Все пак тази мисъл си заслужава внимание. Може и да не е далече от истината, като се има предвид, че утрешната дата на сватбата — деветнайсети юли, е навечерието на празника на света Маргарет, светицата покровителка на бременните жени. Но от друга страна, възможно е да изпусκαме нещо съвсем очевидно.

Тук вече бях напълно съгласна с него.

— Все говорите за Венера, обаче пропускате главното — очевидно е като пишката на Давид! За мен очевидното е, че рози се дават на жените от онези мъже, които искат да ги чукат! — изстрелях направо, вбесена от целия този дебат и без да се интересувам как това ще се отрази на стария дръгливец. Обаче ето че той ме изненада.

— Тя е права. И това е напълно вярно — отбеляза спокойно билкарят. — Розите са дарове на любовта. А поетът Боярдо казва, че розите се разхвърлят в чест на радостите от любовта. На тази картина Флора също разхвърля рози. По римско време рози са били хвърляни по време на тържествата на Флора и Химен, на пътя на победителите или под техните колесници, или са украсявали като венци бойните им кораби.

Брат Гуидо автоматично се хвана на въдицата.

— На пътя на победителите казваш! — повтори. — Това определено звучи интересно. Защото цялата тази конспирация се върти около идеята за обявяване на война и не след дълго пред очите на всички ни ще се появят хиляди бойни кораби!

— Може би — съгласи се брат Никодим. — Но лично аз не бих свързал розата непременно с войната, а по-скоро с изцелението. Аз непрекъснато я използвам в моята работа.

— За какви оплаквания? — изстреля веднага въпроса си брат Гуидо.

— Розата подсилва сърцето, стомаха, черния дроб и паметта. Добра е при всякакви видове стомашни неразположения, предотвратява повръщането, прекратява болезнената кашлица и подпомага храносмилането. Но, от друга страна, за лечение на въпросните оплаквания аз използвам множество видове рози,

обикновено във вид на дестилат, а характеристиките, които изброих, не се отнасят особено за този конкретен тип — *Rosa centifolia*.

— Ммм... да — промърмори брат Гуидо. — Розата със сто листа — преведе, може би за мен. — Може пък името на розата да е важното. Може би то ни подсказва да търсим някакво число. Все пак шифрите и криптограмите се изписват с числа и може би това е отговорът, който ни подсказват розите. Така, ако открием някакво число, може да открием и дата или нещо подобно.

— Но, братко — възкликна билкарят, — класификацията *centifolia* не трябва да бъде приемана буквално. Този вид рози имат различен брой листа, който не се повтаря при нито едно цъфтене!

— Е, значи дотук с листата. Но иначе колко листенца има розата на цвета си?

Тримата се вгледахме едновременно в цветята пред нас — дори и само тези двете изглеждаха с различен брой листенца. Билкарят потвърди предположението ни.

— Да, и листенцата са различен брой. Ако търсим някакъв брой, може би важен е броят на розите, които държи Флора!

— Както и броят на розите, които хвърля — допълни брат Гуидо.

Бих могла да се закълна, че преди не повече от два часа и аз бях предложила същото. Но сега предпочетох да си държа езика зад зъбите. Скупчихме се над Флора и започнахме да броим розите в ръцете ѝ. Задачата се оказа по-скоро невъзможна, затова брат Никодим отново се въръжи с очилата си.

Започнахме да спорим разгорещено дали трябва да броим разцъфналите рози или само пъпките и дали в краката ѝ има няколко пласта рози. Но накрая достигнахме до числото трийсет и едно. Най-ожесточеният ни спор бе относно розата *между* Флора и Венера. Тя беше от абсолютно същия тип като розите в ръцете на Флора, но от копието бе невъзможно да се разбере дали израства от земята и следователно не трябва да бъде броена, или пък пада от ръцете на богинята като една от „нейните“ рози. Не бяхме в състояние да определим дали стъблото на розата е над цвета ѝ, което подсказва падане, или е под нея, което би означавало, че израства от земята.

— Има ли някакво значение? — обадох се накрая аз.

Брат Гуидо потърка брадичка и промърмори:

— Според мен, да. Ботичели не прави нищо случайно.

Тук и двамата се обърнахме едновременно към билкаря, който се бе привел почти одве над рисунката. Затаихме дъх с надеждата, че той може би ще ни предостави отговора. И той го направи — но не отговора, който бихме желали. Брат Никодим потърка белия пух на главата си точно над тила и отбеляза:

— Да, това вече е голям проблем. Копието е твърде малко, за да видя детайлите. Очевидно шифърът трябва да бъде разчетен от истинската картина „Примавера“, която е сто пъти по-голяма и по-ясна от този пергамент тук, който, ако не ме лъжат очите ми, е видял доста неща.

Беше напълно прав. След цял месец подмятане по кораби, в морската вода и подложена на въздействието на потта, картината определено бе позагубила от оригиналния си блясък. И боята между Флора и Венера, точно там, където се намираще ключовата роза, се бе напукала и поизронила.

Брат Гуидо като че ли изведнъж изгуби няколко сантиметра от височината си, когато отпусна рамене и смотолев:

— В такъв случай положението е безнадеждно. Оригиналната картина сигурно вече се намира в замъка на Медичите, който се охранява от сто стражи. Единственото, което ни остава, е да се надяваме, че тази последна роза няма значение.

— Почакай! — намеси се брат Никодим. — Ти не каза ли, че картината е сватбен подарък?

— Сигурен съм в това.

— В такъв случай няма никакъв проблем. Значи картината ще бъде на самата сватба!

— Моля?

— А?

Един и същи въпрос в два различни стила — моят и на брат Гуидо.

— Тосканската традиция изисква даровете за младоженците да ги очакват в самата църква — поясни билкарят. — Затова можете да бъдете сигурни, че картината ще бъде там — или вече изложена, или поднесена с много почести. Типично в стила на Медичите. И дори само това подсказва, че розата *има* значение!

— По какъв начин?

— От онова, което ми разказахте, всичките седем членове на конспирацията ще бъдат на тази сватба. Както и картината. Така че всички те ще могат да схванат какво се крие в ръцете на Флора. И смятам, че тази роза е като застраховка.

Погледнах го неразбиращо.

— Много просто — поясни за мое удобство той. — Записваш някакъв шифър в дадена картина. Искаш този шифър да бъде разчетен от определени височайши особи и от никого другиго. Затова отнасяш картината на място, където ще бъдат всички въпросни особи и картината ще бъде пред очите на всички. А последната роза е застраховката. В случай че някой открадне копието ѝ — както е станало.

— Да, някой действително открадна копието — смотолевих през стиснати устни.

— Именно! — продължи спокойно старият монах. — Затова Ботичели е вградил един детайл, който може да бъде видян добре единствено на истинската картина. По този начин я е застраховал така, както корабовладелец застрахова търговската си флота — само онези, които са достатъчно благородни, за да видят картината в тесен кръг, само онези, които са достатъчно знатни, за да бъдат поканени на сватба на Медичите, тоест конспираторите, ще могат да видят застраховката и по този начин да изтълкуват онова, което виждат. Затова тази роза е много важна — сигурен съм!

— И кой по-добре да разбира процеса на застраховането от Медичите, най-богатото семейство банкери в целия свят! — допълни иронично брат Гуидо.

— А още по-знаменателен е фактът, че още от римски времена розата се е свързвала с тайните. В онези времена римляните са имали обичай да увесват роза над масата за вечеря, което било знак, че всички думи, разменени там — *sub rosa* или „под розата“, са защитени от силата на секретността.

Тази интригуваща мисъл определено накара сърцето на моя спътник да забие така, както на хрътка, подготвяща се за интересен лов. Ала моето сърце си стоеше спокойно — бях убедена, че сме на грешна следа. Защото, дори и да успеехме да разберем дали розата се издига от земята или пада, все така си оставахме невежи относно

тайната, която се крие „под розата“. Коего ще рече, че не разполагахме с нищо, което да кажем на Лоренцо Великолепния.

— Хей, да не би да си въобразявате, че ще се изстъпим пред Лоренцо Великолепния и ще речем: „Да знаеш, че тайната е в трийсет и двете рози“ или „Тайната е в трийсет и едната рози“! Много умно, няма що!

— Да, права си — кимна брат Гуидо и отново увеси нос. — Но какъв друг избор имаме?

— Може пък това да е парола и той веднага ще схване значението ѝ? — предложи услужливо старият монах.

Изсмях се и отсякох:

— Така. Да обобщим! Ще съобщим на бащата на Флоренция, че неговият братовчед и протеже е организиран заговор срещу него, заедно с още шестима, четирима от които не знаем. Обаче разполагаме с парола — „трийсет и две рози“ или „трийсет и една рози“. И всичко това сме схванали от картината, която е сред сватбените подаръци. Просто брилянтно!

Някъде по това време забелязах, че небето отвън изсветляваше. Значи сватбата приближаваше. И тук не можах да се сдържа да не добавя едно чисто женско притеснение:

— Освен това сватбата е след два часа, а аз нямам какво да облека!

Брат Гуидо се изправи рязко и рече:

— Права си. Ако смятаме да се появим на церемонията и да се обърнем лично към Лоренцо, колкото и малко да е информацията ни, налице са и някои практически въпроси, на които не можем да не обърнем внимание. Това ще рече, че ти имаш нужда от тоалет, а аз от свита, достойна за принц!

— Не може ли госпожицата да отиде на сватбата с онова, с което е облечена сега? — обади се брат Никодим, който до този момент бе слушал мълчаливо разговора ни. Очевидно държеше да сложи край на греховната ми суета.

Аз сведох поглед към намачкана рокля от черно кадифе, която бях носила в продължение на три последователни задушни дни по пътя след аудиенцията ни при папата, а след това изгледах на кръв нещастния билкар. Като придружителка на принца на Пиза аз не можех да се появя с рокля, намираща се в подобно състояние, да не

говорим пък, че тосканският протокол не позволяваше на сватба да се носи черно. В допълнение към всичко това плътното кадифе, макар и подходящо за хладната нощ в ботаническата градина, бе немислимо за горещия флорентински ден. Не посмях да изрека тези свои мисли на глас, но за щастие брат Гуидо познаваше достатъчно добре светския живот, за да е наясно, че роклята действително е неподходяща.

— Не може — отговори на стария монах. — Лично аз също се нуждая от други дрехи, но като че ли най-големият проблем ще бъде свитата ми.

Тук билкарят отново заговори:

— Това не е проблем, братко. Защото в момента гледам пред себе си монах в облекло на обикновен гражданин. Какво пречи и други монаси да се облекат така, а? Разполагам с четирима послушници, които още не са дали обет и нямат тонзури и които безпроблемно могат да бъдат вдигнати от леглата си, за да ви придружат.

— И как ще бъдат облечени? — облеших се аз.

— От време на време, заедно с различните дарения, получаваме скъпи одежди и дори бижута на починалите. Ще се разпоредя да донесат раклата — като нищо може да открием нещо подходящо и за теб, синьорина.

Предложението му беше много мило, обаче аз не можех да си представя да отида на сватба на Медичите, накипрена с мухлясали одежди от минали епохи, носени от отдавна починали старици.

Но се оказа, че жестоко греша. Нищо не би могло да ме подготви за съкровищата, които ми предстоеше да видя. Миг по-късно в ботаническата градина се появиха четирима сънливи послушници, привели гърбове под тежестта на огромна дървена ракла. И докато младежите бяха поети от двамата по-възрастни монаси, за да получат указания, аз отворих нетърпеливо капака към съкровището на Соломон. И автоматично се изключих от разговора на мъжете. Ръцете ми се потопиха с наслада в най-меката и пъстроцветна коприна на света, в сребристи тъкани, леки като воали, в платно като фина паяжина и в топове златотъкан брокат. По-голямата част от дрехите бяха за мъже, но открих и три дамски рокли, прилежно сгънати и очакващи да се превърнат в нечия втора кожа. И докато мъжете се оправяха — кварталът от послушници на билкаря бе на седмото небе, че ще присъства на грандиозна сватба във външния свят — аз си взех

трите рокли и се запътих зад паравана край огнището. Не след дълго излязох оттам облечена в тревистозелено, изпъстрено с най-фините златни нишки на света. Не разполагах с огледало, но си знаех, че съм същинско олицетворение на Пролетта. И тази мисъл ми напомни какво ми липсваше — за пореден път навих копието на картината и го пъхнах в корсажа си. Сега вече тоалетът ми беше пълен и аз се обърнах към присъстващите мъже. Дори пред огнището коприната определено охлаждаше тялото ми, обаче погледите на послушниците и на брат Гуидо (макар да се постара да скрие възхищението си) набързо загряха кожата ми.

Билкарят започна да кръжи около мен и по едно време рече:

— Но не е ли по-добре да не бие толкова на очи? — Като че ли мен ме нямаше в стаята. — Не забравяйте, че щом картината ще е там, на всички ще стане ясно, че Флора присъства на сватбата и лично. Освен ако не ѝ скрием косата по някакъв начин.

Брат Гуидо се загледа в мен и промърмори:

— Но ще има и хора, които я познават като моя придружителка и със сигурност ще я познаят на картината. От друга страна, с оглед на всички останали гости... Да, като че ли наистина ще бъде по-добре да не привлича толкова голямо внимание.

Замислих се. Суетата обикновено ми диктуваше да нося косата си разпусната, като златист водопад. Но с приближаването на часа на сватбата тревожността ми се засилваше все повече и свитият ми стомах ми налагаше да се прикрия колкото е възможно по-добре.

— Сетих се! — възкликнах и се хвърлих към един топ златотъкан брокат. — Ще увия косата си по турски маниер — и без това сега това е последният писък на модата!

Изричайки това, си дадох сметка колко непостоянна е богинята на модата. Доколкото схванах от разказа на стария монах, само допреди шест месеца всички са тръпнели от ужас от турските диваци, а ето че вече дамите на Флоренция се разкарваха с тюрбаните на неверниците.

Започнах да увивам платното около косата си и продължих, докато не се уверих, че цялата ми коса е скрита. Без къдриците около лицето си се почувствах странно разголена. Представих се на брат Гуидо за мнение и по изражението му забелязах, че ми се възхищава, но едновременно с това е заинтригуван от нещо.

— Какво? — изгледах го аз.

— Направо не е за вярване! — възкликна той. — И сега си не по-малко красива от преди, но без косата си просто различен човек. Никой от гостите няма да разбере, че си Флора, с изключение на дон Феранте, кралицата му и...

Не довърши.

— И?

— Нищо — промърмори той. Знаех, че крие нещо, но преди да го попитам какво, той се обърна рязко към своя стар брат по орден и рече: — И още едно нещо, братко. Познаваш ли някакъв човек, флорентинец може би, който се разкарва наоколо с одежди на прокажен?

— За съжаление, познавам много такива.

— Обаче този се различава от общото стадо, защото не е потънал в мръсотия. Невероятно висок, с почти прогнила дясна ръка и странен блясък на сребро в очите си.

Дори и само от описанието на това същество потреперих от страх. Оказа се обаче, че не съм сама в ужаса си. Брат Никодим видимо се стресна и извика:

— Вие сте го виждали?

— Вече три пъти. Познаваш ли го?

— Не много добре. Срещал съм го само веднъж, преди много години, когато дойде тук за помощ — при мен, заради уменията ми на билкар и лечител. — Това бе изречено без капчица гордост. — Наложих се да го отпратя, защото болестта му беше твърде напреднала за лечение. И оттогава насам не съм го виждал. Мислех го вече за легенда, за разказ, с който бабите плашат внуците си. Името му е Кириак Меланхтон.

Дори и името беше отблъскващо.

— И кой... какво е той?

— Майката на Кириак е флорентинка, а баща му — фламандец. Още като младеж влезе в доминиканския орден, където бързо се нареди сред най-фанатизираните братя. В продължение на няколко години дори работеше за Доктрината на вярата.

Видях как брат Гуидо преглъща уплашено.

— Каква е тази доктрина на вярата? — помолих за обяснение аз.

— Инквизицията — отговори кратко и ясно билкарят. Даже и аз бях чувала за инквизицията — как измъчвали еретиците и как изгаряли

живи нещастните хора. — А после стана семеен изповедник на Медичите... — продължи старецът.

Но аз го прекъснах:

— И сега работи за Лоренцо ди Пиерфранческо!

Брат Гуидо ме погледна неодобрително, обаче старият монах продължи, без да ми обръща внимание:

— Веднъж ходи по техни дела до Светите земи. Пътуваше с флорентинската делегация след подписването на мирния договор в Константинопол. И тъкмо там се зарази от проказата и започна да линее. Говори се, че когато влезли в църквата на Божи гроб в Йерусалим, той си свалил доминиканското расо и прокълел Бога. Голата му, свличаща се от костите плът представлявала такъв ужас за всички, които го зърнали, че дори и небето през онзи ден потъмняло — така разказват. После изгорил расото си пред Божи гроб, облякъл одеждите на прокажен и оттогава насам е истински инструмент на Дявола!

— Но Медичите все още се ползват от услугите му, така ли? — възкликна изумен брат Гуидо. Дори и човек, който окончателно е разлюбил църквата, не можеше да не бъде шокиран от подобно нечувано престъпление — да прокълнеш Бога в най-святата църква на християнския свят.

— Не официално — отговори билкарят. — Сигурно е, че се е върнал тук, във Флоренция, защото тъкмо по това време дойде при мен, а аз го отпратих. В продължение на много години не бях чувал името му и затова го мислех за мъртъв — мислех, че тази страшна болест отдавна го е изгризала. Но после дочух, че някои са го виждали, при това пак в нашия град — тогава отдадох тези слухове на обикновени приказки за плашене на малки деца. Едновременно с това обаче се носят слухове, че той е най-ефективният убиец на нашия грешен свят. Не може да говори, защото проказата е изтръгнала челюстта от лицето му подобно на ядец. Затова да погледнеш лицето му, което е всъщност половин лице, е все едно да погледнеш смъртта в очите. Казват, че когато свали платното от лицето си, жертвите му или директно умират от страх, или припадат, след което той им прерязва гърлата като на свине.

Ена. Бембо. Брат Ремиджо.

— Но как така може да е най-добрият убиец, щом носи подобна страшна болест? — възкликнах със свито сърце, макар да знаех

отговора.

Билкарят извърна спокойните си очи към мен и отговори:

— Защото, дете, той вече е мъртъв!

Кръвта ми се смръзна във вените. Значи в Рим съм била права, когато помислих Прокажения за фантом.

— Значи той е... призрак? — прошепнах.

Отново сухият смях, но този път с излъчването на дълбок гроб.

— Не съвсем. Исках само да кажа, че рано или късно той ще умре и няма начин да бъде спасен. Затова вече не се страхува от нищо. Знае, че Господ му е обърнал гръб, затова си върши работата без капчица жал. Той е идеалният убиец — безшумен и ням, не може да издаде онези, които са го наели, а и може да ходи навсякъде, без да го закачат заради заболяването му и одеждите на прокажен. Защото кой би се осмелил да се изправи срещу нещо толкова нечисто? Кой би го дръпнал за ръкава или би се опитал да го обгърне с ръце, за да го задържи?

— В такъв случай с нас определено е свършено — прошепнах ужасено.

— Не мисля. Смятам, че сте в абсолютна безопасност, или поне засега.

Лесно му е на него да го каже!

— Как така?

Отговорът изобщо не закъсня.

— Ако Кириак Меланхтон искаше да ви убие, досега отдавна да сте мъртви!

Последната дума отекна в стените като топовен гърмеж. Брат Гуидо най-сетне се осмели да се включи в разговора ни.

— В такъв случай какво иска от нас?

— Вероятно просто ви следи. Но защо, това вече не мога да кажа. Можем само да се надяваме, че измисленото ти име ви пази — но докога, това също не знам.

И за да ознаменува тази щастлива мисъл, камбаната на параклиса „Паци“ отново заби, привиквайки ни на сватбата на техния стар враг. Миг по-късно, като контрапункт на съперничката си, започна да бие камбаната и на църквата „Сан Лоренцо“ — семейната църква на Медичите, разположена в далечния квартал „Санта Мария Новела“. Двете камбани очевидно намираха покой в хармонията на своите

интервали. Ставаше ясно, че времето лети. Затова не ни оставаше нищо друго, освен да се ръкуваме с Никодим от Падуа и да му благодарим.

— Върни се скоро при нас, сине мой! — изрече старецът, който ни бе придружил до портите на манастира и сега стоеше и примигваше под ярката светлина на границата на своето царство.

Брат Гуидо разтърси топло ръката му и отвърна:

— Това вече не е мой дом и никога няма да се върна тук!

В думите му се усети невероятна решителност, но и непоносима тъга. Усетих как сърцето ми се свива съчувствено заради онова, което той беше изгубил. Ясните очи на билкаря потърсиха погледа на младия мъж.

— Напротив, някой ден ще се върнеш — рече кротко и пое ръката на брат Гуидо.

Беше напълно очаквано да поеме протегнатата ръка на своя приятел. Но бе съвсем неочаквано после да се обърне и да поеме моята.

Но го направи.

---

[1] Palle (ит.) — топки; (ист.) — гербът на Медичите. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

Флоренция бе същински калейдоскоп от цветове.

След черно-белия свят на неаполитанския двор се чувствах като заслепена от пъстротата на моя град. Напредвахме по улиците с толкова помпозност, колкото ни позволяваше импровизираната ни свита, и навсякъде около себе си виждах нюансите, които толкова ми бяха липсвали сред скуката на бялото и черното. Четиримата послушници от двете ни страни крачеха важно в ливреи в розово и кехлибар. Не разполагахме със знамена на Пиза, обаче брат Гуидо ги бе накарал да носят шалчета в оранжево и червено — цветовете на Партията на Петела, тоест на фамилията Дела Торе, които се развяваха зад гърбовете им като флагове. Минахме под огромната сянка на катедралата Дуомо. Дори и тази свята сграда днес изглеждаше доста по-цветна от обикновено — яркото слънце подсилваше нюансите на трите вида мрамор по нея: зеления, червения и златния. Погледът ми се замая от пъстротата, ушите ми оглушаха от звъна на камбаните. С периферното си зрение забелязах три парцаливи уличници, разхождащи се по стълбите на Баптистерия — прозяваха се и се чешеха под слънчевите лъчи и поклащаха съблазнително крака, примамвайки преминаващите покрай тях мъже. Вдигнах високо брадичка, давайки си сметка колко далече бях стигнала в сравнение с тях. Днес вече се чувствах изцяло като знатната дама, за която се представях.

Но когато завихме и се насочихме по Меркато Лоренцини и аз зърнах грубата кафява фасада на църквата на Медичите, храбростта ми ме напусна, червата ми се втечиха и аз се уплаших да не изпаднат от стомаха ми като вътрешностите на Франческо Паци, докато е висял на въжето си.

Навлизайки в площада, устата ми пресъхна. Но там бяхме атакувани от още веселие, цветове и хаос. Тук вече сетивата ми започнаха да ме предават. Върху нас се сипеха листенца от цветя, които жителите на града хвърляха от високите прозорци — същинска многоцветна буря. Да, този град наистина бе град на цветята — и

снощи, и сега. Дори самата църква „Сан Лоренцо“ — груба кафява съкровищница, бе заменила ежедневния си работен вид с празнична украса от гирлянди и букети. Портите ѝ поглъщаха лакомо гостите — благородници и официални лица, ярки като папагали в сватбените си одежди, а и не по-малко шумни. Имах чувството, че съм напуснала нормалния свят и съм пристъпила в света на приказките. Усещането ми се потвърди, когато зърнах жирафа на Медичите — същото създание, което бях забелязала да се носи сред синия здрач на хълма във Фиезоле — минаващ величествено през площада. Дългата му шия бе украсена с множество венци от цветя, а черният му език с благодарност си щипваше от лавровите клонки, увесени на всеки прозорец около площада.

След нощта, прекарана сред мрака и тишината на старите камъни в „Санта Кроче“, аз започнах да се замайвам. И като нищо щях да падна, ако не беше брат Гуидо, който ме хвана здраво за ръка. Погледна ме само веднъж — не се усмихна, но кимна. Почувствах се малко по-добре и по-силна. А миг по-късно вече бяхме в църквата и мрачната врата ни погълна.

Хладният въздух в църквата ми дойде много добре. Тук цветовете не бяха чак толкова ярки, пищящите гласове на благородниците — доста по-приглушени. Насочиха ни към украсените с гирлянди пейки непосредствено зад владетеля на Неапол и аз с въздишка на облекчение се отпуснах на мястото си, скрита зад краля и кралицата. Днес те приличаха на канарчета в синьото и жълтото, с което бяха облечени — толкова различно от обичайното им черно. Надявах се погледът на случайния наблюдател да стигне до тях — и да не продължи назад. Главата под тюрбана ми започна да ме сърби.

Настанена, и засега в безопасност, аз имах възможността да огледам спокойно обстановката. Барабаните и дайретата забавляваха пристигащите гости със сватбен химн. Огледах всяка надута особа, всяко благородническо лице, търсейки останалите членове на групата на Седмината. Ето го дон Феранте, ето го там и онзи юда, папата, в мантия с цвят на цинобър. Но къде са останалите? Къде е квартетът от неизвестни конспиратори? Дали бяха вече тук, готови да получат инструкциите си? Но наред всичките чудеса около мен три бяха нещата, които привличаха вниманието ми:

Прима коза: От другата страна на пътеката седеше някакво странно създание — толкова екзотично, че дори и наред с подобна пъстроцветна компания пак привличаше погледите. Жената беше облечена в пищна рокля в зелено и златно като мен самата, но лицето ѝ бе изцяло покрито със златна маска. Маската бе изработена с неподражаемо майсторство — представляваше лице на лъвица, инкрустирано с перли, а от брадичката до деколтето ѝ висеше филигранен воал, подобен на изящна златна ризница.

Съзерцавах като омагьосана тази невероятна дама, излъчваща мистерията на Изтока. Тя седеше безмълвно, редом до възрастен мъж в одежди в бяло и аленочервено, поставил на главата си бяла кадифена шапка с формата на пенис. Но колкото и да изглеждаше странен този човек, погледът ми скоро го напусна, за да се върне отново върху дамата, защото тя ме привличаше така, както рибарят привлича рибата със своята въдица. Заяпах се открито в маската на лъвицата и почти забравих, че зад нея има човек, когато внезапно забелязах, че изпод нея жената също ме погледна с очи, зелени точно като моите. Извърнах засрамено очи, но в този момент осъзнах, че това не е никоя друга, а самата дожареса.

Куртизанката на дожа — жена, която е толкова красива, че не сваля маската си.

Значи мъжът с шапката като пенис, когото придружава, трябва да е дожът на Венеция.

А щом е така, това е майката на момичето, което е предопределено да се омъжи за Николо дела Торе — братовчедът на брат Гуидо и човекът, за когото той в момента се представяше.

Майко Божия!

Ала мислите ми не се задържаха особено дълго, защото тъкмо в този момент забелязах...

Секонда коза: Вляво от стъпалата пред олтара, върху изящно резбован стол, седеше най-величествената и достолепна особа, която бях виждала до този момент. Мъжът, когото познавах добре, когото познавах и всички флорентинци. Въпреки че не го познавах лично, бях виждала лицето му десетки пъти — благородния нос, черната чуплива коса, издълженото лице. Но никога досега не го бях зървала от плът и кръв. Така разбрах, че това е бащата на нашия град, банкерът на

всички аристократи, политикът, който нямаше равен на себе си. Това беше мъжът, когато наричаха „Великолепния“ — Лоренцо Медичи.

Никога досега не бях виждала по-жизнен човек, нито пък човек, носещ бремето на властта с такава увереност. Беше облечен простичко, в пурпурно кадифе — цветът на тъмното грозде, който законът разрешаваше единствено за мъжете от рода Медичи и жените от рода Торнабуони. На главата му имаше барета в същия цвят, чиито пищни гънки падаха вляво от лицето му. Нямаше нито един пръстен по пръстите си. Единственото му украшение бе тежката златна верига на врата му, символ на властта. Вярно е, че през последния месец се бях запознала с принцове и папи — нещо, за което скромно момиче като мен никога не би могло и да мечтае. И виждах, че човекът на онзи стол носи не повече от една десета от стойността на дрехите на дон Феранте. Но въпреки това бях сигурна, че това е мъж, с когото шега не бива, че това е същински тигър в засада. И в този момент си дадох сметка колко смешно нелеп е нашият план. Той не приличаше на човек, който някога ще бъде сразен, не беше и човек, над когото да е надвиснала сянката на опасността. Не беше и мъж, когото един монах и една уличница ще се осмелят да занимават с бръщолевения за загадки и конспирации. Изглеждаше като владетел на света. И въпреки това, когато се приведох, за да прошепна на брат Гуидо, че е време тихичко да се измъкнем и да оставим този велик човек да се справи сам с неприятностите си, внезапно зърнах...

Терца коза: Най-величествената и най-умопомрачителната от всички гледки наоколо. Защото там, украсена с гирлянди от цветя и тревистозелени панделки, и поставена върху огромен дъбов статив в очакване на щастливите младоженци, седеше „Примавера“.

Завършена.

Мадонна!

Беше божествена!

Фигурите бяха в толкова ярки цветове и излъчваха такава виталност, че изглеждаха по-живи дори и от присъстващите тук. В размери, по-големи от естествените, те бяха като богове и богини, слезли на земята. Ето я Фиамета на Неапол, Венера, която ни поздравява с добре дошли, Ботичели, облечен като Меркурий, и най-странната от всички — Флора.

Аз.

През последния месец бях дотолкова свикнала да гледам копието, да виждам фигурата без лице, че бях забравила колко вярно и изчерпателно ме бе нарисувал Ботичели. Лицето ми беше много красиво, но и издаващо житейски опит — загадъчно извити устни, знаещи зелени очи, с други думи — точно физиономията, която правя, когато искам да прикрия нещо или когато възбудям клиентите си, или когато са споделили с мен тайна, която трябва да бъде запазена. Едно добро работещо момиче знае кога да си държи устата затворена, а аз съм най-добра от всички наоколо.

Богинята Флора от „Пролетта“ си имаше някаква тайна.

Може и да нямах представа какво означават розите, но в този момент разбрах едно — че съм сгрешила за Лоренцо де Медичи. И съм била права, когато бях решила, че е в опасност. Защото той действително бе в опасност. Тук наистина се криеше нещо подмолно. Непосредствено след осъзнаването на този факт си спомних и главната цел, поради която бяхме дошли тук — розата, онази единствена роза, за която Никодим от Падуа ни бе предупредил да проверим. Бяхме дошли, за да я видим тук, на оригиналната картина, за да разберем дали пада или израства от земята, тоест, дали да я броим като част от тайнствения букет на Флора, или да я изключим като едно от множеството невинни цветя, които обсипваха пейзажа. Защото тайната се криеше „суб роза“. Защото тя беше ключът към разгадаването на загадката, крайъгълният камък, застраховката — средство, чрез което художникът се е подсигурил така, че *само* онези, които присъстват на сватбата, *само* седемте заговорници да разберат истинското послание.

Но за мое огромно раздражение от мястото, където седях, виждах целия букет на Флора, но не и единствената роза, която се намираще между нея и Венера. Обаче не смеех да се изправа, за да не привлека излишно внимание върху себе. И без това дон Феранте и кралица Джована вече достатъчно често се обръщаха и ми кимаха усмихнато, кимайки в знак на одобрение за приликата.

Усмигнах им се в отговор, а после проточих врат и започнах да се въртя и да се гърча на пейката като въшлясала, но за съжаление без резултат. Жизненоважното цвете се губеше зад морето от поклащащи се и въртящи се глави пред мен.

— Мирувай! — просъска по едно време брат Гуидо. — Една истинска дама трябва да седи неподвижно като статуя, както изисква

благоприличието! Да не би да те сърби някъде?

Погледнах го многозначително и също просъсках:

— Разбира се, че не! Просто се опитвам да видя розата на Флора!
От твоето място вижда ли се?

Той погледна към картината, но веднага поклати глава и промърмори:

— Ще можем да я огледаме отблизо едва към края, когато се наредим, за да отдадем почит на присъстващия господар. Виждаш ли ги там онези господа с кошниците с лаврови клонки? Приготвил ги е за Лоренцо, за да може да ги раздаде накрая на гостите като знак за мир и сътрудничество.

Да, видях служителите в ливреи, отговарящи за безполезните листа. Това ме накара да се сетя за жирафа на Лоренцо отвън, който ги похапваше с нескрита наслада — семейният домашен любимец поглъщаше семейния символ. Изсумтях подигравателно. Да бе, мир! Ха! Че Медичите сами ще погълнат себе си — нали половината от семейството бе организирано заговор срещу собствения си глава!

— Виж, Лучана! — продължи брат Гуидо, автоматично забравяйки за благоприличието, което изискваше от мен. Проследих посоката, в която сочеше показалеца му, изпълнена с радост от факта, че за първи път след аудиенцията при папата отново долавях в гласа му нотки на възхищение. Но не забелязах никого друго, освен един невзрачен, удивително грозен мъж със скучни сиви одежди, приведен над дъсчица за писане. Единственото ярко петно по него бе венецът от рози, който носеше на главата си, и с който изглеждаше смехотворно нелепо. Както изглеждаше, дори и онези с него го намираха за безкрайно скучен — и двамата накупрени като пауни млади мъже от двете му страни се бяха обърнали да разговарят с хората на задните пейки. При все това обожанието в погледа на брат Гуидо бе същото, което бях зърнала във връзка с папата.

— Кой е този? — прошепнах.

— Това е Анджело Полициано! Дворцовият поет на Медичите! Спомняш ли си? Именно той е авторът на „Стансите“, върху които се базира „Пролетта“! Както и на стиховете за розата, за които стана въпрос тази нощ!

— О, да бе! Бяха доста хубави! — възкликнах и погледнах невзрачния човечец с нови очи. Много бях щастлива, че брат Гуидо не

е изгубил съвсем всичките си идоли. Защото за него близката среща с човека, чиито стихове бе преписвал толкова често и толкова усърдно в скрипториума на „Санта Кроче“, без всякакво съмнение бе повод за голяма радост.

Но радостта ми угасна в мига, в който един от придружителите на поета се обърна назад. Бях виждала обекта на неговия нескрит интерес и преди, разбира се, но тогава той бе в две измерения, безобиден, прикован върху платното на „Пролетта“ в ролята на Меркурий. Но сега същият този човек бе от плът и кръв.

Сандро Ботичели!

По зла орис точно в този момент очите му срещнаха ужаса в моите очи — и той моментално ме позна.

Тогава едновременно се случиха три неща:

Прима коза: Той се изправи, но същото сториха и всички останали.

Секонда коза: Той изкрещя, ала гласът му се удави насред тържественния фанфарен звук на роговете.

Терца коза: В църквата се появиха булката и младоженецът.

Появиха се на вратата като черни сенки на фона на яркия ден. А после, подобно на приказни създания, се превърнаха в живи и ходещи човешки същества като всички останали. Тръгнаха по пътеката, хванати ръка за ръка, както повеляваше тосканската традиция.

Точно както бе предположил брат Гуидо още в Рим, булката се оказа копие на Венера от картината. Дори дрехите ѝ бяха същите като на картината, до последния детайл — копринената рокля с цвят на стриди, с бродираните пламъци на врата, които сякаш изгаряха нежната ѝ кожа, наметалото в ярка охра и лазурносиньо, поръбено със скъпоценни камъни, филигранните златни пантофки на краката ѝ, лекият като нежна мъгла воал върху червената ѝ коса. На гърдите ѝ, ярък като пролетна утрин, блестеше кехлибаренозлатистия медальон на Сол Инвиктус. Огледах лицето ѝ — деликатно и бяло като магнолия с едва загатнати розови петънца по двете бузи, ясни и спокойни очи. Бях едновременно очарована от тази изящна девица и изпълнена със съжаление към нея — защото тя бе абсолютно невинна заложница в тази игра. С опитно око огледах корема ѝ, но по нищо не можах да разбера дали вече е изляла соковете на своята девственост или не. Дълбоко в себе си бях принудена да призная, че спътникът ми беше

прав — римският стил на роклята ѝ прикриваше всичко в тази област. При все това сега, след като я видях, се уверих, че е чиста и непорочна — и излъчването ѝ, и осанката ѝ бяха като на девица. Обикновено не обръщам внимание на прелестите на моя собствен пол, ала не можех да не призная, че красотата и непорочността ѝ бяха удивителни — разстоянието между нейната и моята, чисто земна красота бе като между луната и топлата земя. Да, тя наистина заслужаваше да бъде олицетворение на Венера — кралицата на любовта, а приликата с двойницата ѝ от „Примавера“ стана пълна, когато се обърна и вдигна към насъбралите се ръка, за да ги поздрави с добре дошли.

Младоженецът обаче беше като чакал. Имаше очи за всички останали, с изключение на своята дама. Докато вървеше по пътеката между пейките, той се хилеше, въртеше и подвикваше на приятелите си без никакво чувство за приличие и уважение към ритуала. Зъбите му бяха бели и в изобилие, отровназелените му очи — като на хищник. Във физическо отношение действително приличаше на своя могъщ братовчед и настойник, но не притежаваше нито авторитета, нито силата, които си вървяха с името му. Прецених го като недостоен за наследник на този град, на моя град. Докато минаваше покрай мен, долових мускусния мирис на мъжко семе и ноздрите ми потрепнаха от гняв — значи копелето не беше опазило чистотата си дори преди брачната си нощ. Миризмата, която се излъчваше от него, в съчетание с характера му ме накараха моментално да го намразя. Вярно е, че нямам почти никакви морални задръжки, но в това отношение бях непреклонна — той бе долен предател и трябваше на всяка цена да бъде спрян!

Младоженците ни обърнаха гръб и се насочиха към стълбите на олтара. Посрещна ги свещеник във великолепен фидон и веднага започна да припява нещо. И тъй като, както вече казах, въпреки манастирското си образование не бях особено силна по латински език, можех спокойно и да проспя церемонията, ако не беше усещането за погледа на Ботичели, който сякаш прегаряше тила ми — особено сега, когато вратът ми бе оголен заради тюрбана. Вече бях наясно, че след службата разполагаме със съвсем малко време, за да стигнем до Лоренцо Великолепния преди Ботичели да е стигнал до мен. А какво ще съобщим на господаря, ум не ми го побираше. Така, през останалата част от службата се люшках между ужасеното очакване на

края ѝ и нетърпението свещеникът по-скоро да свърши с каканиженето си. Не се включих в молитвите, тъй като и без това никога не се моля. Но забелязах, че и устата на брат Гуидо остана плътно затворена до самия край на церемонията — от нея не излезе нито молитва, нито псалм, нито отговор на благословия.

Накрая свещеникът започна с връзването на ръцете на младоженците — стара флорентинска традиция. И докато тревистозелената панделка минаваше около и над една тъмна ръка и една светла, аз проточих врат, за да видя левия палец на младоженеца. Бях сигурна, че брат Гуидо прави същото. За един доста дълъг период от време не можахме да видим нищичко, тъй като панделката ни пречеше, но при последното ѝ увиване всичко стана ясно.

Пръстен нямаше.

Беше ясно като ден. Палецът на младоженеца лежеше върху ръката на невестата гол като новородено.

Двамата с брат Гуидо се спогледахме и сърцата ни се разтуптяха. Какво би могло да означава това?

— Може пък, щом като е водачът, да не иска да носи пръстен, а? — подметнах с надежда.

— Само дете пръстенът носи символа на Медичите. Може би го е свалил, за да не се вижда по време на тази церемония.

Но нито неговата, нито моята теория звучаха достоверно. Мамка му! Възможно ли е да сме сгрешили?

Обаче време за размисъл нямаше, тъй като следваха последните молитви и церемонията отиваше към своя край. После булката и младоженецът бяха оженени и тръгнаха обратно по пътеката и вече от доста по-близко разстояние успях да се уверя, че палецът на Лоренцо ди Пиерфранческо наистина е гол. А когато се опитахме да огледаме картината, за да проверим каква е розата, се оказа, че не можем да помръднем от местата си, приклучени от останалите гости.

— Какво ще правим сега? — просъсках на спътника си, когато потокът от сатен и коприна ни повлече по посока на Великолепния, който седеше величествено в резбования си стол. Прислужниците му започнаха да му подават лаврови клонки, които той поднасяше на всеки напускащ църквата гост. Почти не говореше, само се усмихваше и кимаше с истинско благородство. — Какво ще кажеш да се хвърлим

в краката му и да измолим за убежище, а? — предложих внезапно. — Просто нямаме друг избор!

По-навътре в тълпата зърнах Ботичели, който се опитваше да разбути хората, за да стигне до мен. Идваше нашият ред.

Брат Гуидо каза фалшивата си титла на слугата, който беше най-близо до нас. Силният аромат на лаврови листа изпълни ноздрите ми, могъщата ръка на Лоренцо Медичи бе опряна до устните на брат Гуидо за почтителната целувка.

Късно, прекалено късно зърнах проблясъка на златото.

По пръстите на Лоренцо Великолепния нямаше пръстени. С изключение на палеца.

В мига, в който устните на брат Гуидо докоснаха ръката на владетеля, сините му очи проблеснаха — беше разбрал. И в същия този момент зад Лоренцо се свеси мъртвешка сянка с качулка на главата и протегна разядената плът на ръката си право към мен.

Вцепененото ми съзнание изстреля една след друга троица панически мисли — също като литанията, която току-що бяхме изслушали:

Прима конвинционе: В групата на Седмината членуваше не младоженецът, а неговият велик братовчед — Лоренцо Медичи.

Секонда конвинционе: И той не беше в опасност — той беше нейният източник!

И най-ужасяващото от всичко...

Терца конвинционе: Кириак Меланхтон бе негов служител.

Извъртях се рязко, за да затворя устата на слугата, който трябваше да обяви имената ни, но беше прекалено късно. Той изрече високо на тоскански диалект:

— Лорд Николо дела Торе от град Пиза!

Глас откъм вратата, също толкова висок, подобно на отговор в катехизиса:

— Никой човек на този свят не може да носи това име освен мен.

Акцентът определено беше пизански. Всички се обърнахме рязко към вратата на църквата.

Също като щастливите младоженци при влизането им, и тази фигура изглеждаше черна на фона на слънцето. Ала аз бих познала това отпуснато тяло навсякъде, нищо, че го бях виждала само веднъж. Пък и за нищо на света не можех да сбъркам свитата му, носеща

цветовете и плющящите жълто-оранжеви флагове на партията на Петела.

Това беше Николо дела Торе.

Много, много пъти между онзи и днешния ден съм си задавала въпроса как така изобщо не ни хрумна, че на сватбата ще бъде и *истинският* Николо дела Торе. Възможно ли е с брат Гуидо да сме решили, че след като той си присвои името му, Николо е изчезнал завинаги от лицето на земята? Възможно ли е да сме били дотолкова погълнати от загадката на „Пролетта“, че напълно сме изключили за неговото съществуване, че сме пропуснали да вземем предвид вероятността той също да е бил поканен на сватбата на Медичите? Или просто бяхме приели, че човек, който отказва да се появи на празненството на баща си в същия град, надали ще си направи труда да прекоси цялата област Тоскана само заради една сватба, колкото и знатна да е тя?

Но в крайна сметка вече нямаше никакво значение какво сме си мислели и какво — не. Защото в мига, в който очите ми срещнаха очите на брат Гуидо, разбрах, че с нас е свършено. Погледите на всички присъстващи се насочиха към нас. И аз просто млъкнах, знаейки, че това е краят.

Тълпата пред Николо се раздели като Червено море пред Мойсей, за да го пропусне. Дори и златните му одежди обаче не бяха успели да прикрият слабостта, излъчвана от лицето му, и подлостта, струяща от очите му. А когато отвори уста, за да изрече съдбовните думи, от нея като че ли се заизлива злост.

— Това е моят братовчед, един прост францискански монах на име *Гуидо дела Торе!* — Гласът му се извиси отмъстително над последвалите възгласи на събралата се тълпа. Аз пък бях принудена да сведа очи, за да не срещам гневния поглед на дон Феранте. — А това е неговата пачавра, която вероятно вече познавате като богинята Флора, но да знаете, че тя не е никаква богиня, а най-обикновена улична курва! — Задоволството, с което изрече последното, бе осезаемо.

И преди да успея да сторя каквото и да било, той дръпна рязко тюрбана, покриващ главата ми. Започнах да се въртя като пумпал, докато платното се развиваше, и пшениченорусите ми къдрици западаха една по една върху раменете ми, чак до кръста. Слънцето, което струеше от входа, ги улови и ги превърна в златни нишки.

Лицата около мен се въртяха все по-бързо и по-бързо, но аз бях напълно безсилна срещу моя обвинител. Двойницата ми от картината съзерцаваше всичко това с дяволитата си усмивка и въобще не желаше да си мръдне и пръста заради мен — като че ли ѝ беше много приятно целият свят да стане свидетел на моето унижение. Вече няха представа какво ще стане с мен оттук нататък. Но онова, което всъщност стана, никога не бях очаквала.

Из църквата внезапно се понесе ясният и властен глас на дожаресата на Венеция:

— Това не е обикновена улична курва, принце! Това е *моята* дъщеря и *твоята* годеница!

И свали рязко маската си.

Оттук нататък не си спомням много добре какво точно стана, защото бях изгубила ума и дума. Ще се наложи да повтора онова, което по-късно ми разказа съпругът ми — да, той също беше в църквата през онзи знаменателен ден. Та той каза, че когато тогава дожаресата свалила маската си, в църквата сме се оказали три еднакви жени — аз, Флора и тя. Майка и дъщеря сме си приличали така, сякаш между нас имало венецианско огледало. Лично аз забелязах приликата само за част от един удар на сърцето — едно моментално впечатление, че имаме едни и същи зелени очи и златиста коса и че дори носим идентичен нюанс на зеленото. Но когато тя се приближи към мен и докато изпадах в безсъзнание, забелязах, че дори и изражението ѝ буквално копираше полуусмивката на Флора — очевидно намираше сцената за безкрайно забавна.

Докато падах безчувствена на земята, разбрах три неща:

Прима коза: Брат Гуидо бе съборен на пода от двама стражи на Медичите с пики в ръка — за него нямаше мърдане.

Секонда коза: Тълпата се раздели, за да пусне дожаресата при мен, и тогава за първи път имах възможността да видя съвсем ясно последната роза на Флора. Беше със зелено стъбло и ярки, восъчни листа и падаше на земята. И аз паднах заедно с нея. И докато падах, разбрах...

Терца коза: Че най-сетне съм открила своята *вера madre* — истинската си майка.

ШЕСТА ЧАСТ
ВЕНЕЦІЯ, АВГУСТ, 1482 Г.

ПЪРВА ГЛАВА

Вода, светлина...

Отново бях бебе, люшкано във водите на майчината утроба. На моята истинска майка. Бях дете, люшкано в ръцете ѝ. Бях жена в полюшкваща се лодка. Под мен вода. Над мен светлина. Отворих очи и светът около мен се завъртя като пумпал. Светлина под мен, вода над главата ми. Лежах облежната на кадифени възглавнички в златна лодка. Носът на лодката беше извит и плосък като брадвата на палача. Зад нас някакъв слуга управляваше лодката с дълъг прът, който показваше, че водата бе едва до кръста. Отдолу нямаше никакви призраци — само плитка канавка. Както скоро ми предстоеше да науча, редица неща в това място не бяха такива, каквито изглеждат на пръв поглед.

Небето над нас бе мрачно сребристо, слънцето — бяло лунно кълбо, увиснало ниско над главите ни, опитващо се, но не успяващо да пробие плътната сива завеса, покриваща всичко наоколо. Навсякъде около мен имаше град, направен от стъкло. От двете страни на този воден канал се извисяваха величествени, рушащи се сребърни палати, стърчащи право от водата. Стотици и хиляди дребни прозорчета бяха увенчани с остъклени розетки, които ме наблюдаваха като любопитни очи. Къщите се разпадаха в лагуната, а отраженията им се превръщаха в нескончаем низ от водни перли — едно безкрайно огледално отражение, което се трошеше на дребни оловни парченца при преминаването на нашата лодка, а после пак се събираше. В състоянието си на полусъзнание не знаех кое е реално и кое — не. Нямаше хоризонт, където водата да среща небето, а фината бяла мъгла, която се вихреше около нас, още повече объркваше сетивата. След горещото слънце на Тоскана промяната си я биваше. Намирах се в огледална страна, на остров от пушек и изящно стъкло.

Бях във Венеция.

И господарката на тази водна страна седеше пред мен в лодката, маскираното ѝ лице — обърнато към носа, подобно на корабен талисман, величественото ѝ тяло — неподвижно като статуя. Прилоша ми и пак затворих очи. Горчивият вкус в устата ми ми подсказа, че съм

била упоена — за толкова дни, колкото са били необходими, за да ме докарат дотук.

Не бях готова да се събудя. Все още не.

И сега, преди да се събудя, докато съм в унес още няколко мига, докато съм бебе, очакващо да се роди, бебе, люшкащо се отново в стъкло, мисля, че е време. Време е най-сетне да ви разкажа как пристигнах от Венеция във Флоренция в бутилка.

По-голямата част от историята я знам от монахините, които ме отгледаха, защото тогава съм била твърде малка, за да разбирам какво се случва с мен. Иначе често съм си мислела за онова свое пътуване, опитвайки се да го видя със собствените си бебешки очи — малко вързопче, поставено нежно на дъното на бутилка — всъщност огромен зелен буркан, по-скоро като аквариум, с много дебели ръбове при отвора. Бебето си лежи неподвижно на дъното на буркана, успокоявано от люшкащите се под него вълни, наблюдаващо спокойно светлината, която стъклото разпръсква, със същите зелени очи като него. А после около бебето някой подрежда мек бял хляб, измъкнат от средата на питата от умели ръце, бели като брашното, от което хлябът е направен. Сега бебето вече е поставено удобно и безопасно, обградено от белия хляб, подобно на херувимче върху облак. Жената, която прави всичко това, разтваря робата си и започва да изцърква млякото от гърдите си, докато хлябът не подгизне от соковете ѝ. Бебето надушва млякото и изважда розовото си езиче и започва да се върти, за да суче млякото от напоения с него хляб — така, както ще прави през цялото си пътуване. Нежни бели ръце погалват челцето на бебето само веднъж. Бутилката се запечатва с плоска кръгла, пореста тапа — достатъчно плътна, за да не позволи на виковете на бебето да излизат навън, но и не чак толкова, за да пропуска жизненоважния за него въздух.

А после жената, която извършва всичко това, внимателно отнася бутилката на лодката. Поставя я при нейните побратими и те общо стават дванайсет. Останалите единайсет съдържат най-доброто венецианско вино — *валполичела*, дар, на който монахините много ще се зарадват. Лодката потегля от пристана си с леко разтърсване и бебето в бутилка поема по дългия си път.

Водите на родната лагуна се люлеят и унасят малкото момиченце в сън. В пристанището на Местре бутилката и нейните другари са пренесени на каруца, откъдето започват дългия си път на юг. Бебето се

събужда, пици, суче възкиселото мляко, а после отново заспива. И накрая виното достига до крайната си цел.

В Оспедале дела Иночента във флорентинския квартал „Санта Кроче“ са свикнали да намират деца. Обикновено те се оставят върху голямото колело, поставено хоризонтално в стената — едната му половина се намира в манастира, другата — навън. Тук, върху половината, която стърчи отвън, могат да бъдат оставяни деформирани или нежелани деца, без въпроси и без присъди. После колелото се завърта и нечии нежни ръце поемат бебето отвътре. Но сестрите не са били свикнали да намират деца в бутилки, изпратени като подарък чак от Венеция. Единствено абатесата е била наясно с инструкциите, дадени от най-високо място, затова направо посегнала към дванайсетата бутилка. И там, противно на всичките ѝ очаквания, но пък в отговор на молитвите ѝ, тя открила бебето живо. Апатично, отпуснато и толкова изпосталяло, че пелените били изпаднали от тялото му, а хлябът, от който е сучело, бил покрит със зловонни изпражнения с цвят на горчица. Но абатесата изобщо не обърнала внимание на тези дребни факти. Като истински добра жена, тя стоплила покритото с мръсотия бебе в расото си и изтрила изпражненията с одеждите си. Докато накрая от топлината и аромата на женска плът и от допира на женски устни върху челото ми аз съм се събудила.

И така сега, след като вече знаете историята ми, аз съм готова да изляза от бутилката си — подобно на джин, да се върна при мен самата и настоящето. Размърдах се и жената при носа на лодката автоматично се обърна и ме погледна. Майка ми пак си бе сложила лъвската маска. Виждах единствено очите ѝ — спокойно, зелено стъкло. Без признаци на тревожност, като че ли винаги е знаела, че ще се събудя, че този ден и този момент някога ще дойдат и ние отново ще бъдем заедно. Отлично знаех какъв ще бъде първият ми въпрос и имам усещането, че тя също го знаеше.

— Ти ли си моята *вера madre*!

— Аз.

В гласа ѝ се усети насмешлива нотка. Очевидно намираше прозвището, което ѝ бях дала като дете, фантазията, която бе моя опора през всичките тези години на проституиране по улиците, която бе като хляба насыщен, за изключително смешно.

— И точно ти си ме изпратила от Венеция като бебе в бутилка?

— Точно аз. За твое собствено добро.

Присвих очи. Страхувах се от Нея, но не се страхувах да задам следващия си въпрос:

— Защо си ме изпратила — защото съм била копеле ли?

— Не — отговори моментално тя, без да се замисля. — Изпратих те точно защото не беше копеле. Ти си истинска и напълно законно родена дъщеря и наследница на Джовани Мочениго, настоящия дож на Венеция.

Онемях, осмисляйки чутото. Майко Божия!

Аз съм дъщерята на дожаресата!

Тя прие мълчанието ми като въпрос и се почувства длъжна да обясни:

— Когато ти се роди, в Съвета предстоеше приемането на един много важен военен закон. Управляващата партия се нуждаеше от съдействието на моя съпруг, обаче той не желаше да ги подкрепи. Те се опитаха да превърнат живота ти в разменна монета за подписа му, затова аз бях принудена да те изпратя далече от тук. На останалите казах, че си починала и ние сме те погребали.

— А защо после не дойде при мен? — Това беше по-скоро шепот.

— По онова време този град беше същинско гнездо на змии. Освен заплахата срещу теб, налагаше се да се подписват споразумения с такива, с които не желяхме да бъдем приятели. Но ние вече те бяхме обещали на принца на Пиза за неговия син, за да сформираме ключов военновременен съюз. Междувременно ти беше в безопасност при монахините — учеха те на Светото писание и бдяха над девствеността ти. Затова преценихме, че на този етап е най-добре да не ти се обаждаме.

На този *етап*, значи. Та аз прекарах в онзи манастир цели дванайсет години! А майка ми преспокойно ме е прокудила от своя живот и е пропуснала всички ключови моменти на израстването ми. Нямаше я никаква, когато проведох, нямаше я, когато проговорих, нямаше и следа от нея, когато взех първото си участие. Най-добре, но за кого? За нея, разбира се! Същето ми започна да се вледенява — за да се превърне в огледално отражение на нейното.

— А после, когато стана на дванайсет, ти изчезна — обади се тя.

А знае ли защо? Защото се заплеснах по Ена. Видях я на връщане от литургия, когато изостанах от групата. Белите забрадки на сестрите изчезнаха зад ъгъла, докато се възхищавах на красивата рокля на Ена. Защото тогава я помислих за красиво видение, помислих си, че истинската ми майка най-сетне е дошла за мен — на трийсет Ена вече беше достатъчно стара, за да бъде моя майка. Защото тя ми каза, че мога да спечеля цели пет флорина за нещо, което щяло да ми отнеме не повече от няколко мига — че ако посмуча малко една мъжка пръчка и си представя, че е медена бозка, ще разполагам с три монети за себе си и две за нея и тогава и аз ще мога да си купя хубава рокля като нейната. Защото още тогава бях тръгнала с нея до двореца в Рифреди и бях смукала пръчката на един от по-незначителните Медичи, и получих трите флорина, които ми бяха обещани. Защото бях влязла в занаята още на дванайсет години и никога не бях погледнала назад. Защото бях проституирала цели четири години, докато накрая не откраднах една картина и не срещнах един монах, който промени живота ми.

— Пазехме изчезването ти от манастира в тайна от хората в Пиза. Разпространявахме легенди за твоята неземна красота, за манастирското ти образование. Казвахме на всички, че си пълно копие на мен — което си е самата истина. Молах се да те намерим — и това стана. Търговецът на перли Бенволио Малатеста разказал на нашите шпиони за момиче, с което се... срещал.

Бембо ли ме е издал? Виж ти!

— Казал още, че е на възрастта, която търсим, и че действително е копие на мен. — Наклони грациозно маскираната си глава и допълни: — Затова предприехме необходимите стъпки, за да потвърдим самоличността ти.

— Накарала си Ботичели да ме нарисова, за да се увериш, че наистина съм аз, така ли? — втрещих се аз.

— Нищо подобно. Към този момент вече бяхме сигурни коя си и *точно* това бе причината, поради която беше поканена да позираш за картината. Изборът ти изобщо не беше случаен. Но преди да успеем да те приберем, ти беше изчезнала. Отново. Поразкара ни доста, но ето че най-сетне те намерихме. Вярно е, че не стана по най-добрия възможен начин, за което е виновен преди всичко годеникът ти — от шока по време на бързо развилите се събития на сватбата ти припадна и

оттогава насам си в безсъзнание. Затова просто те прибрахме и те докарахме тук.

Годеник значи. Произнесе думата по странен начин, някак си в настоящето, като че ли двамата с Николо дела Торе все още сме сгодени. Обаче лорд Силвио ме е избрал за Николо още докато съм била в люлката. И изобщо не ме е виждал, докато не се запознахме с брат Гуидо.

Брат Гуидо. Едва сега се осмелих да задам въпроса, който трябваше да бъде първи в списъка ми. Но просто се страхувах да чуя отговора.

— Какво стана с Гуидо дела Торе?

— С кого? — В гласа без лице се долови нетърпение.

— С моя... спътник. Благородникът от Пиза.

— Ах, да! Монахът, който е трябвало да стане благородник. Братовчедът на лорд Николо. Беше отведен от стражата на Медичите. Безсъмнено ще се отърват от него заради безочливата му арогантност.

— Ще го екзекутират? — ахнах и едва не припаднах за пореден път. Пред очите ми отново изплуваха увисналите на бесилото тела на мъжете от фамилията Паци. Появи се и обесеният от река Арно, вторачил в мен безжизнените си очи.

— Естествено. Той се е представял за своя върховен господар — провинение, което в Тоскана се счита за държавна измяна. И което е още по-страшното — прекъсна церемония на флорентинската държава! Провиненията му са много и тежки — допълни и помахна на хората от преминаващата покрай нас баржа. Всички до един се изправиха и ѝ се поклониха почтително. — Разбира се, ако лорд Николо е в милостиво настроение, може и да го помилва.

Сърцето ми се разтуптя като барабан, когато си спомних дълбоко стаената омраза на Николо към моя приятел, страха му да не бъде изместен... Ако съдбата на брат Гуидо действително е в ръцете на братовчед му, смъртта му е неминуема.

— Но няма ли първо да го съдят?

Тя сви деликатните си рамене и отговори:

— Може би. Ако беше тук — задължително. Ние имаме перфектна правораздавателна система. Но в земите на варварите... Имам чувството, че в Тоскана са свикнали с по-бързо правосъдие.

Въпреки убийствения студ на това място по кожата ми избиха ситни капчици пот. Сърцето ми се втурна паникьосано в галоп.

— Тогава трябва да се върна! Трябва да го намеря и да му помогна! — извиках и се изправих. И златната баржа се разклати, главата ми се завъртя и аз паднах обратно върху кадифените възглавнички. Ала не и преди деликатната бяла ръка на майка ми да сграбчи моята в железен хват.

— Ако останеш тук и като покорна дъщеря постъпваш така, както искам от теб, аз ще сторя всичко по силите си да проуча как стоят нещата около него. Може би ще успея да използвам връзките си, за да смекча наказанието му. *Значителното* ми влияние със сигурност ще облекчи съдбата му в доста голяма степен. — Опитах се да кажа нещо, но тя вдигна ръка и отсече: — Но ако не ми се подчиниш, няма да си мръдна и пръста за него. Така че, избирай!

Затворих голямата си уста и двете отново седнахме една срещу друга. Нямах друг избор, освен да се подчиня — и тя го знаеше. Доброволно ѝ бях поднесла оковите, с които да ме прикове към себе си и да ме държи тук.

— Точно в този момент изобщо не може да става въпрос да се връщаш във Флоренция! — продължи доста по-спокойно тя. — Защото ти също ядоса Великолепния, при това в немалка степен.

Боже, Великолепния! Почти бях забравила за него. Сега обаче си спомних съвсем ясно пръстена, който бях видяла на палеца на Лоренцо де Медичи по време на сватбата на неговия повереник. А заедно с този спомен нахлу и осъзнаването, че с помощта на своя прокажен наемник този велик човек готви нещо в съюз със Седмината. Не можех да устоя на изкушението веднъж завинаги да разбуля тази загадка — стига майка ми да можеше да ми предостави отговора.

— Синьора? — започнах тихо.

— Можеш да ме наричаш „дожареса“.

Помислих си, че ще каже „майко“, но очевидно все още не бяхме стигнали до този етап.

— За картината, за „Пролетта“... Знаеш ли какво означава? Знаеш ли нещо за крайната цел, за загадката, която е скрита в нея? Наясно ли си с намеренията на Великолепния? Знаеш ли за войната, която той смята да обяви?

Въпреки че лодката ни се огласи от звънлив смях, очите зад маската се превърнаха в две парчета нефрит. Иначе смехът бе музикален, очарователен, като златни камбанки. Но пък беше напълно фалшив.

— Какво искаш да кажеш с това? Каква загадка? Каква война? Картината не е нищо друго, освен прекрасен подарък, който младоженецът направи на булката, произведение на неговия любим художник. И тя няма никаква друга цел, освен да възвеличи големите красоти на нашата земя, поставяйки булката в центъра ѝ като кралица. Трябва да се смяташ за щастливка, че и ти си сред тези красоти, както се смятам и аз.

— Ти ли, дожареса?

Благородната глава пак се наклони и тя поясни:

— Аз съм изобразена като нимфата Хлорида.

Ама, разбира се! Спомних си за нощта в ботаническата градина на манастира „Санта Кроче“ (която сега ми изглеждаше преди цяла вечност), когато стигнахме до заключението, че Флора и Хлорида са много близки градове. И наистина — Флора и Хлорида действително бяха свързани, само че не от разстоянието, а от кръвта. Двете споделяха едни и същи черти и един и същи произход. В крайна сметка аз наистина „държах тайната“. Оказваше се, че сме били прави и когато решихме, че тайната има нещо общо с раждането на дете — това дете всъщност съм била аз. Предната част на ръцете ми беше покрита с рибешки люспи, за да покаже връзката ми с морето. Да покаже, че аз съм дете на морето, на най-великата морска република, съществувала някога на света — Венеция.

Но що се отнася до всичко останало — до градовете, Седмината, съюза — възможно ли е двамата с моя приятел през цялото време да сме били на грешен път? Наистина ли в картината няма никакво друго послание, освен преклонение пред красотата — моята, на майка ми, на Фиамета, Симонета, Семирамида, а присъствието на Ботичели в ролята на Меркурий да е просто шега от страна на художника? Загледах се в ръцете на майка ми. Носеше огромен пръстен с аквамарин и с някакъв герб — вероятно гербът на фамилията Мочениго. Но на палеца ѝ нямаше никакъв златен пръстен с топките на Медичите. Душата ми се изпълни със съмнение както косата ми — със солени пръски.

— Ама... — започнах, но бях прекъсната от поглед, зелен като замръзнало море.

— Да не съм те чула никога повече да говориш по този въпрос! Това е моя молба, предупреждение и моя заповед към теб като твоя майка!

И съмненията ми се стопиха в тънката мъгла — да, тук наистина се криеше нещо, иначе тя не би ме предупреждавала толкова строго. Внезапно дожаресата се приведе напред, но го направи толкова плавно, сякаш беше едно цяло с лодката и морето, и допълни:

— Държа да бъда разбрана правилно. Двамата с баща ти ще се нуждаем от твоето пълно съдействие, ако ще ти помагаме по въпроса за твоя... нещастен приятел. Постъпките ти вече успяха да поставят семейството ни в достатъчно неудобно положение в очите на флорентинския двор, а може да са имали и по-лоши последствия. Именно поради тази причина преценихме, че с теб е най-добре да си тръгнем преди празненствата в замъка на Медичите. Дожът, моят господар, естествено остана, за да успокои доста вбесения ни приятел и да оправи дипломатическите отношения, но съвсем скоро ще се върне при нас.

Сърцето ми се качи в гърлото при мисълта, че скоро ще се запозная с баща си — с онзи мрачен, безцветен мъж с чудатите церемониални одежди. Странното е, че през всичките тези години, когато мислех за майка си, нито веднъж не ми беше хрумвало, че имам и баща. Единствените венецианци, които познавах, бяха онези, с които съм се чукала, затова съвсем естествено бях приела, че съм копеле, заченато от някой моряк по време на бързо отскачане на брега, който още на следващия ден е потеглил към друго пристанище. Дори и да си го бях представяла, за нищо на света не бих допуснала, че е такъв, какъвто е. Всъщност все още не можех да повярвам, че моят баща е господар на всичко това около мен.

Вторачих се нацупено в приказния град, който изплуваше бавно от мъглата — едновременно грандиозен и покварен. И сякаш за да илюстрира двойствената си идентичност, градът ни предложи интересна гледка — навлязохме в малък страничен канал с палати от двете страни и мост, по чиито перила висяха десетки чифтове женски гърди. Работещите момичета рекламираха даденостите си пред преминаващите пътници. Преди мъглата да погълне моста и надписа,

успях да разчета: *Понте дела тете* — „Мостът на циците“. И сега, както и преди броени дни във Флоренция, поглеждайки тези момичета, аз си спомних, че съвсем доскоро също бях като тях. Ала днес сърцето ми се изпълни по-скоро със завист, отколкото със съжаление. Завиждах им за простичкия и безметежен живот — да мислиш единствено за следващия си клиент и за следващия си доход, как да се облечеш и колко бързо да се съблечеш... Бях дотолкова потънала в мислите си, че ми бе необходимо известно време, докато си дам сметка, че майка ми казва нещо:

— ... трябва да се снишим и да изкараме зимата тук — тъкмо завърши.

Майко Божия!

Огледах с неприкрит ужас стъкления град — зимата, тук?! Та сега сме едва август, как ще изкарам половин година на това място?

Реакцията ми не убягна от вниманието на майка ми и тя продължи:

— Скъпа моя, в момента много неща са заложили на карта, велики неща! И ние... сме длъжни да бъдем част от тях! Следващото лято, когато навършиш седемнайсет, вдигаме сватбата ти — така, както гласи договорът ни с пизанците. И можеш да бъдеш сигурна, че когато отново се срещнеш с Николо, вече ще бъдеш съвсем различна! Наясно съм как си прекарала юношеството си — за съжаление. Вярно е, че ще трябва да пренапишем историята ти, но ти гарантирам, че всичко може да бъде постигнато. Обещавам ти, че с настъпването на пролетта ти вече ще бъдеш истинска принцеса на Серенисима^[1] а не някаква си мръсна флорентинска уличница!

Думите изпадаха от устните на маската подобно на кубчета лед.

През последния час в това плаващо острие аз всячески се опитвах да открия у майка си нещо, което да ме накара да я харесам — да ѝ простя, че ме е изоставила, да превърна хладината ѝ в топлина, да оправдая някак си тоталната ѝ липса на заинтересованост относно съдбата на единствената ми истинска любов и на единствения човек, който някога се е грижел за мен. Но когато накрая тя заля с помията на презрението си и професията ми — професия, към която ме беше подтикнала именно тя, като ме бе изоставила — аз престанах да се опитвам. Спомних си думите на дон Феранте — как тя първоначално е била куртизанка, чийто път към върха е минал през леглото на дожа —

и осъзнах, че тази задача с трансформацията е напълно излишна. Защото тя бе точно толкова благородничка, колкото и аз. Защото в нашата фамилия проституцията бе наследствена професия.

Изплюх се елегантно върху златната ѝ маска и изсъсках:

— Върви по дяволите, зловна кучко! Не си въобразявай, че не знам как си пренаписала собствената си история! Защото и ти си просто една долна куртизанка, издигнала се благодарение на уменията си в леглото! Басирам се, че до неотдавна ти също си показвала циците си на онзи мост — е, тогава, разбира се, са били стегнати и сочни като моите! — Приведох се към нея и нанесох финалния удар: — Стигнала си до върха, минавайки през леглото на баща ми, и всички го знаят!

Разтреперих се като хрътка от мириса на кръв. Изобщо не ми пукаше какво ще ми стори.

— О, да. Типичният език на тосканска пачавра. Е, нищо. Разполагаме с достатъчно месеци, за да оправим и езика ти, наред с редица други неща.

Бях готова да се обзаложа, че точно в този момент тази невъзможна жена се усмихваше под маската си и че не само че не съм паднала в очите ѝ с това свое избухване, а по-скоро съм се издигнала. Очевидно и тя от време на време обичаше словесните двубои — нямах нищо против да продължа:

— Въобще не ми пука какво мислиш за мен, но ти гарантирам, че за нищо на света няма да се омъжа за онзи крастав жабок от Пиза! При първа възможност се връщам във Флоренция!

— И как? — извърна се спокойно към мен тя. — Венеция е разположена върху сто острова, обградени отвсякъде с вода. А всички водни пътища се контролират от баща ти. Съгледвачите му са на всяка крачка и на всеки прозорец. А дори и да си тръгнеш отгук, да не би да си въобразяваш, че в града на Лоренцо ще те посрещнат с отворени обятия? Там предпочитат да съдят по съкратената процедура. Позволи ми да ти разкажа една история за отмъстителността на Лоренцо в действие. Предполагам си чувала за конспирацията на фамилията Паци, нали?

Мадонна! Пак тези шибани Паци?! Навсякъде те! Погледнах я нацупено.

А тя преспокойно продължи:

— Всички Паци платиха за престъпленията си, разбира се, но най-високата цена плати синьор Джакопо де Паци, главата на тази нещастна фамилия. След като предал Лоренцо Великолепния, той избягал от града, но не след дълго хората на Лоренцо го намерили, върнали го насила обратно, хвърлили го в затвора „Барджело“ и започнали да го измъчват. И едва когато вече не бил в състояние да издържи на мъченията, но все още бил жив, го завлекли до Палацо дела Синьория, съблекли го и го увесили от прозорците, за да издъхне там заедно с останалите съзаклятници...

Сред които е бил и архиепископът, както каза брат Гуидо.

— Останките му били погребани в параклиса Паци в „Санта Кроче“...

Мястото, където се бях скрила през онази нощ, за да помоля брат Гуидо за помощ. Но защо всяко изречение ми напомняше за него?!

— Обаче гневната тълпа отворила гробницата му и добрите братя извадили тялото му, след което го заровили близо до бесилото, на неосветена земя — за да успокоят народа. Но дори тогава синьор Джакопо не успял да намери покой. Бил отново изровен и момченцата повлекли тялото му из целия град за въжето, на което бил обесен. Когато стигнали до Палацо Паци, започнали да удрят портите с главата на трупа и да крещат: „Отворете! Великият рицар се върна!“

Майка ми очевидно се забавляваше, разказвайки ми тази история — гласът ѝ бе натежал от жажда за мъст. Забелязах я, че се опитва да отгатне реакцията ми, но аз за нищо на света не бих се издала. Иначе бях толкова уплашена, че имаше опасност да напълня гащите. Боже, какъв човек вбесих само! Дори тълпата го обичаше и мразеше всички, които се изправят срещу него!

Майко Божия!

Към този момент обаче моята истинска майка като че ли бе приключила със зловещия си разказ. Не знам защо, но в този момент се сетих, че тя нито веднъж не ми бе разказвала приказка за лека нощ, нито веднъж не ме бе люляла в скута си. Иначе много я биваше да разказва кървави истории за отмъщение и мъчения. Потреперих — ала не заради мрачния ден и хладния бриз и не от страх за собствената ми кожа, защото бе повече от видно, че кракът ми в скоро време нямаше да стъпи във Флоренция. Потреперих заради единствения си истински приятел, който сега бе затворник в онова гнездо на пепелянки — нищо

чудно дори в прочутия „Барджело“, където е бил изтезаван горкия Джакопо.

— Разбираш ли сега какви са властта и влиянието на човека, когото твой приятел си позволи да обиди? — продължи бездушно майка ми. — Защото Лоренцо е едновременно светлина и мрак, страхотен приятел и могъщ враг. Самият той описва двойствения си характер така: „На зазоряване цветът на портокала е ярък знак, на заник слънце започва да излъчва мрак“. Затова най-доброто, на което можем да се надяваме на този етап както за теб, така и за нас, е да те изключим от този грях, да те оневиним за обидата, за проявата на неуважение към него и семейството му и за прекъсването на сватбата. Налага се на всяка цена да те пресъздадем като нова жена — като наследник на Серенисима и булка на Пиза. И тогава ще можем отново да се присъединим към великия план, да се броим сред избраните да бъдат под командата на Великолепния! Разбра ли, Лучана?

Името прозвуча странно от устата ѝ — от устата на жената, която всъщност ми го бе дала.

— Затова сега, докато се омъжиш, твой дом е тук. Може пък да не е чак толкова лошо, колкото си мислиш. Аз мога да те науча на доста неща.

— Значи все пак се казвам Лучана, така ли? — попитах, без да обръщам внимание на останалото.

— Да. Но фамилията ти не е Ветра. Кръстили са те така заради... начина ти на пътуване към Флоренция.

Светлината в стъклото. Едни от първите думи, които ми каза той.

— Фамилията ти е Мочениго — фамилното име на твоя баща и господар.

Мочениго. Е, ще ми трябва известно време, докато свикна с него.

— А има ли и други членове в това щастливо семейство? Някакви любящи братя и сестри, за които не знам? — попитах.

Настъпи мъничка пауза — приблизително половинка удар на сърцето. И накрая:

— Не. Ти си единственият наследник. Преди имаше по-малък брат, Франческо, но той... почина. — Изрече го така, сякаш нямаше нужда от съчувствие.

И изведнъж в мозъка ми нещо избухна — сякаш онова безпомощно светло кълбо отгоре изведнъж бе пробил сивия похлупак

на небето. Присвих очи, за да се предпазя от истината — така, както се присвиват очи срещу светлината.

— Кога? — подметнах изпитателно.

Мълчание.

— *Кога почина?* — Вече по-силно.

— Когато ти беше на дванайсет.

Разчетох вината в очите ѝ и я намразих. Вече всичко ми ставаше ясно. Любящата ми майка ме е изпратила като пратка към Флоренция, а после, още преди люлката ми да е изстинала, тя е скочила отново в постелята на баща ми, за да се сдобие с ново копеле от величайшите му слабини — моят брат. И в радостта си от своя мъжки наследник моите предани родители са ме забравили. Очевидно в техните очи флорентинският манастир е бил напълно достатъчен за едно момиче — някаква си обикновена разменна монета за политически съюз, просто добра зестра. И са ме оставили да изгния в манастира, докато любимият им син не е умрял и на следващата сутрин те са се събудили, сещайки се, че отново имат нужда от наследник.

Ахатовите очи на майка ми се впиха предизвикателно в моите. Но за нейно огромно облекчение пейзажът започваше да се сменя — пътуването ни бе към своя край. Каналът се бе излял в открито море и в края на големия канал се извисяваше величествена църква с огромно кубе. Странната ни лодка започна да лъкатуши по вълните, но без да се отдалечава от брега, докато накрая стигнахме до огромен площад с гълъби и колонади и две невероятни колони, достигащи чак до небето. Направо от езерото, подобно на меч, подгизнал в кръв, се издигаше величествена камбанария с коралов връх. В далечината планинска верига обгръщаше всичко това като сребърен шал.

— А тук — размах на ръкав в зелено и златно — е твоят нов дом!

Погледнах към гигантския бял палат. Макар и огромен, той бе фин като дантела. Снежnobелите му стени и елегантните колони бяха увенчани с перлени островърхи кулички и ажурни драперии. Фасадата приемаше отражението на водата като същински опал. Каква арогантност, каква самоувереност да изградиш дворец от дантела точно на ръба на морето, и при това да скриеш вътре големия господар! Това не беше нито замък, нито цитадела — мощта на венецианския дож бе толкова голяма, че той нямаше нужда да се крие зад високи стени и тесни бойници.

И точно до този снежен палат, като дракон пазител от Ориента, се издигаше една източна базилика. С позлатените си кубета и островърхи кули и със скъпоценните си фрески тя се издигаше към небето подобно на турски храм. Все едно бях в Константинопол.

Дом, как пък не!

Слугата на дожаресата приближи лодката към пристана, завърза я и подаде ръка на своята господарка, а тя на свой ред се обърна, за да подаде ръка на мен. За един кратък миг си помислих дали да не резна златното въже, което придържаше лодката, с парчето стъкло, което добрите сестри бяха запазили за мен. Бих могла да отпътувам накъдето си искам, да избягам от този воден затвор. Но си знаех, че няма да стигна далече, а и подозирах, че управлението на подобна лодка е доста по-трудно, отколкото изглежда. Затова, макар и с крайна неохота, аз поех ръката на майка си и пристъпих на брега, след което я погледнах право в очите с арогантност, неотстъпваща по нищо на нейната. Бялата фасада отзад ми отвърна с безизразно лице и втренчени очи — също като нейните.

— Непрекъснато ли носиш това нещо? — попитах, когато тръгнахме към парадния вход на двореца. — Имам предвид лъвската маска?

— Когато съм навън, да. Лъвът е символът на нашия велик град, а лъвицата винаги е глава на семейството си.

Не очаквах подобна откровеност от нейна страна, подобна откритост за отношенията ѝ с баща ми, подобно признание, че всъщност тя е господарката на всичко това. „Под полата ѝ топките висят като камбани“ бе казал дон Феранте за нея.

Като че ли осъзнала, че се е разкрила твърде много пред мен, тя побърза да добави:

— Но това е напълно разбираемо. Каквато ме вижда народът, такава ме възприема.

И тогава я видях такава, каквато е — студена и красива на повърхността, смъртоносна в дълбините, също като този чудат град, който някога е бил мой дом и отново щеше да стане такъв.

---

[1] Историческо наименование на Венецианската република, означаващо „пресветлата“. — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

През следващите няколко месеца аз също се сдобих с маска — получих блясъка на благородството, но сърцето ми се вкамени от нещастие. Имах всичко и нищо. Бях глезена и обгрижвана, и обслужвана, при все това бях по-нещастна от когато и да било.

Прекарвах сутрините си като птичка в клетка — в красивите апартаменти на дожа, в белоснежния дворец Палацо Дукале. Ала нито за момент не забравих, че съм затворник — защото съвсем скоро ми назначиха и охрана. Обикновена жена на име Марта, която бе изпратена да ми прислужва. Тя беше мрачно създание с дребна космата брадавица на горната устна и очи, които иначе гледаха в различни посоки, но като че ли непрекъснато виждаха мен. Та тази вещица ми беше представена като моя камериерка и тя безсъмнено изпълняваше заповедите ми, но с такава неохота и такива физиономии, че често ми идваше да ѝ зашлевя плесница. Впрочем бих била в правото си да ударя прислужницата си, обаче не смеех, защото може и да се водеше моя прислуга, но тя по-скоро беше мой тъмничар — факт, който бе ясен и на двете ни. Нямах никакво съмнение, че всеки детайл от моето поведение стигаше до нетърпеливите уши на майка ми.

Дните ми се нижеха безрадостно, всеки скучен като предишния — сутрин при мен се изсипваше цяло ято прислужници, които започваха да ме къпят, да ме решат и да ме търкат. После ме обличаха в пищни одежди в зелено, златно, сапфирено или рубинено — в коприни и сатени от Изтока, кадифе и тафта от Севера. Тези бляскави цветове бяха задължително покрити с дълга черна туника, предназначена да подчертае белотата на благородната ми кожа. Но туниката не ми носеше никаква топлина, защото беше тънка като пергамент, а дворецът — богат на течения. Затова от сутрин до вечер треперех. Гримираха ме така, както подобаваше на млада благородничка — с винено и червена охра, за да придадат цвят на бледите ми бузи, с черен молив, който да очертава очите ми, и малахит на прах — за оцветяване на клепачите ми. Не бях свикнала на подобни изкуствени средства за разкрасяване. Разбира се, че и ние, проститутките, си имахме нашите

трикове — дори и на мен от време на време ми се е случвало да използвам биволска кръв, за да оцветя устните и бузите си. Но като цяло не си губех времето с такива глупости. Не можех да не се запитам какви ли количества от тези помади използва майка ми, за да съхрани младежкото си изражение.

Прическите ми ги правеше едно мавърско момиче на име Ясермина, което не говореше тоскански, но пък си знаеше работата — черните ѝ пръсти буквално летяха, докато сплиташе косата ми на тънки плитчици и втъкваше в тях скъпоценни камъни, всеки от които струваше много повече, отколкото нея самата. След цялата тази сложна прическа косата ми беше покривана с черен воал, наречен „дзендало“ — фина черна коприна, прикрепена към косата ми чрез златна коронка и предназначена да съхранява белотата на кожата ми. Ръцете ми бяха натежали от златни гривни, от едната ми китка висеше ветрило със златна дръжка и бели пера. И докато цялата тази процедура приключеше, камбаните по четири пъти отброяваха четвърт.

След това ми носеха закуската в покоите върху сребърен поднос и аз започвах да дъвча замислено, втренчена в лагуната и в хилядите лодки, корабчета и кораби, мечтаейки си да можех да пътувам надалече като тях. После ме отвеждаха до една от многото приемни, изрисувани от горе до долу с фрески — огромна зала с морски и сухопътни карти, покриващи стените. Там се провеждаше обучението ми. И оттам нататък се изреждаше цяла процесия от учители, чиято главна задача бе да ме научат що е това да си благородник.

На четене ме учеше един строг доминикански монах на име Фра Джироламо. В неговите часове се трудех много усърдно, но не заради киселия му нрав, а заради клетвата, която си бях дала в ботаническата градина на „Санта Кроче“ — че никога повече няма да позволя да ме пращат за зелен хайвер заради неграмотността ми. (Освен това си имах и мои собствени планове, но за това — по-късно.) Една мила фламандка ме учеше на бродерия — и всеки божи ден аз си бодях пръстите и захвърлях гергефа през цялата зала, за шок и ужас на добрата женица. Един млад и модерен французин на име синьор Албер ме учеше да танцувам последните павани от континента — и това бяха уроците, които ми доставяха най-голяма наслада. Тайничко бях изненадана, че майка ми, която иначе бе твърдо решила да пренапише историята ми, ме оставяше съвсем насаме с учителя по танци, който бе

чевръст като марионетка и хлъзгав като стрида — обаче скоро осъзнах, че той е точно толкова обратен, колкото и бъдещият ми съпруг. Всъщност единственият човек, който би могъл да представлява заплаха за моята добродетелност, бе синьор Кристофоро — млад генуезец, който беше нает да ме учи на разчитане на карти, морско дело и въобще всички необходими неща, които човек би могъл да научи, без да се качва на борда на кораб. Майка ми бе убедена, че за една млада аристократка от Венеция е „задължително“ да е наясно с всичко това, защото и градът, и богатството на баща ми разчитаха на търговията по море. Не знаех нищо за народа на Генуа, но си дадох сметка, че ако всичките са толкова грозни, колкото синьор Кристофоро, изобщо не изгарям от желание да ходя там. Спомнях си, разбира се, че някога можеше да отида и там с онзи, който бе постоянно в мислите и сърцето ми и най-вече, и насън, ако ме бяха оставили да довърша пътешествието, което сега ми се струваше като вълшебна приказка.

Следобедите обикновено прекарвах на разходка из града със свитата си — вземах било гондола (вече бях научила името на прословутите лодки с форма на остриета), било личната баржа на дожа — Бучинторо. Тя бе като излязла от приказките — златна, с глава от злато на носа и позлатени вълнички и завъртулки по края. Чувствах се неудобно в тази плаваща корона, защото изобщо не можеше да става въпрос да премина през града незабелязана — където и да отидехме, слугите обявяваха на висок глас присъствието ми и народът на Венеция се струпваше по бреговете, за да зърне дъщерята на дожаресата, завърнала се от обучението си в манастира, за да се подготви за сключване на брак. Майка ми винаги ме придружаваше на тези следобедни разходки и непрекъснато ми говореше — но неизменно за града и никога за нас. И непрекъснато чувах само една фраза — Стато дел мар, Стато дел мар. Тази фраза присъстваше постоянно на устните на благородната господарка на Венеция — като мелодия, която се изливаше и вливаше с дъха ѝ подобно на самия прилив. Нямахме никакво съмнение, че тя държеше да ми внуши преди всичко и най-вече идеята за Венеция като Държава на морето, за да съм наясно, че морето е онова, което поддържа града. Навсякъде из града ходехме заедно, облечени почти еднакво с изящни рокли, мантии от питомни зайци, които ни пазеха от мразовитите ветрове, и *чопини* — обувки с доста високи подметки, които пазеха краката ни от

неизбежните крайбрежни води. Единственото, което ни отличаваше, бе златната маска на майка ми. Разбрах, че тя има на разположение повече от сто маски, изработени от най-добрите ювелири на Венеция. Всички различни, но и всички от злато, и всички до една изобразяващи лице на лъвица без грива. И макар през зимата голяма част от жителите на града да се разхождаха също с маски, нито веднъж не зърнах маска на лъвица, което ме накара да се запитам дали това не е специална привилегия на майка ми. Гордата и разярена лъвица ми показваше своя град.

Първото, за което ми разказа, бе нашият дом — Палацо Дукале, Дворецът на дожа. Слушах с половин ухо описанието ѝ на този център на управлението, за привилегиите и ограниченията, съпътстващи дожа вследствие на краткия му мандат — длъжност, която се предава ротационно, за да се избегне корупцията. Междувременно аз оглеждах белия дантелен палат и с изненада установих, че когато се вгледаш отблизо, забелязваш, че външните стени всъщност не са бели, а изработени от орнаментирани розетки в бледорозово, инкрустирани със сапфиреносиньо. Все едно обсипани с плякосаните скъпоценни камъни, с чиято помощ се бе създала тази морска република. Както всичко останало във Венеция, така и тук при поглед отблизо нищо не бе такова, каквото изглежда. А когато вдигнах очи нагоре, в средата на фасадата зърнах две колони, които се различаваха от своите снежнобели съседи подобно на потъмнели зъби след чаша хубаво вино. Майка ми забеляза погледа ми и обясни, че тези две колони са запечатали кръвта на множество предатели, затворени между тях. Схванах отлично скритото ѝ послание и разбрах, че и зад тази красива фасада се крие заплаха от смърт.

Като послушна дъщеря научих наизуст имената на *сестииерите* или шестте квартала, на които бе разделен градът. Повтарях ги като дете, учещо катехизиса: Сан Марко, Кастело, Канареджо, Дорсодоро, Сан Поло и (уви) Санта Кроче — квартал, кръстен на една разрушена църква, носеща същото име като някогашния дом на брат Гуидо. Само за няколко седмици научих наизуст всеки *кале* или канал, всеки дворец по Канале Гранде — големият S-образен воден път, който пресичаше града.

Пред всяка голяма къща бях длъжна да изброя имената на собствениците и техните наследници, както и предците им чак до

Кръстоносните походи — така, както изискваше от мен майка ми. Знаех всяка църковна кула и всяка камбана, която огласяше града. Знаех дори имената на лодките, скупчени в устието на канала, техните собственици и откъде идваха. В Арсенала научих всички търговски пътища и наблюдавах строежа на нови кораби — всеки от които с горда лъвица на носа си. Майка ми не спираше да бърбори, като че ли изпитваше перверзна наслада от компанията ми. Като че ли за броени седмици тя се опитваше да навакса всичките шестнайсет години на нашата раздяла. Ала никога не допускаше грешката да се впуска в лични откровения. Говореше било за конкретна картина или стенопис, които отивахме да видим, за литургията, на която ще присъстваме, или за острите обувки, които ще си купим в най-добрия кожен *ботега* в район Риалто. Веднъж ме събуди много рано, само и само да ме заведе на рибния пазар — място на странни умрели риби с вторачени в нищото стъклени очи и воня като в зайчарник. Показа ми и еврейския квартал, където бяха отделени неверниците — както казваше майка ми, за тяхно собствено добро и за доброто на града. Заведе ме и на остров Мурано, където се изработваше основния износен продукт на Венеция — стъклото. Там видях облечени в кожени престилки майстори, приведени пред пещите си, и други, изработващи чудеса от горещи кехлибарени топки разтопен пясък. С дългите си железни пръчки те издухваха балончета от шафранено стъкло, което се охлаждаше до розово, след което с няколко пощипвания тук и там се превръщаше в красива ваза. Макар и споходена от кашлица заради серните изпарения в този весел ад, аз за първи път от много време се стоплих — за първи път, откакто бях пристигнала в този мразовит град. Оттам отидохме на остров Бурано, където праговете на къщите бяха запълнени от напълно еднакви старици, облечени в черно, опитващи се да уловят последните лъчи на умиращото есенно слънце. Всяка от тях държеше в ръцете си деликатно взмо — дантела, която те създаваха, без да гледат, нежна като снежинките, които съвсем скоро щяха да споходят тези острови.

Есента изтъня в зима, а майка ми продължаваше неуморно да ме тъпче със знания за моя дом. Именно тя ми каза, че през зимните месеци било за предпочитане да излизаш с маска, със снопче изсушени цветя и билки под носа, защото от лагуната обикновено идвали чума и белодробна треска. Именно тя ме научи да нося в джобовете си топли камъни, за да топля замръзналите си ръце. Именно тя ме научи, че във

Венеция има само една *пиаца* — площадът на свети Марко, където се издигаше нашият дворец, а всички останали площадчета били известни като *кампи*, което ще рече „полета“. Именно тя ме разведе из великата Базилика, изброи ми всички светци, обясни ми всеки стенопис, показва ми всяко безценно съкровище, скрито в нея. Именно тя ми каза, че тази обсипана със злато църква е не градска катедрала, а частният параклис на баща ми, с което искаше да ме накара да осъзная мощта на моето семейство, мощта на Мочениго. Но докато се дивях на богатата плячка, струпана в това място — на златния олтар Пала д'Оро, на пищно инкрустираната икона на свети Марко, на четворката бронзови коне, откраднати от Изтока, у мен започна да се затвърждава едно впечатление. Бях чула всяка дума от разказа на майка ми, разбира се, но това не ми пречеше да си направя собствени изводи. И разпознах истинския облик на Венеция — град, съграден от плячкосани уникати. Този пиратски народ беше откраднал всичко, което иначе го отличаваше от останалите държави наоколо. Съкровищата в голямата базилика, стилът и дизайнът на прозорците на всеки палат, дори и думите във венецианския диалект бяха откраднати от Изтока.

Отново от майка ми научих какво се случва с враговете на управлението на баща ми. Тръгнах след нея през пищните зали на двореца, минахме през тайна вратичка и по тесни дървени виешци се стълби стигнахме до тъмницата, известна като „кладенците“ или *поци* — защото са под нивото на каналите, влажни и студени. Никога няма да забравя една от стаите — мрачен квадрат с три стълбички в средата, които отвеждаха единствено към груба въжена примка. Разходих се из всички влажни килии на прочутия затвор, където затворниците са под непрестанна охрана, защото ако някой тъмничар позволи на затворника си да избяга, заема неговото място и поема наказанието му. Засега обаче никой не бил избягал, както благоволи да ме уведоми майка ми с немалка доза перверзна гордост. Дребните престъпници били държани точно под покрива на двореца — в *пиомбите* или оловните килии, където силно нагретите оловни плочи превръщали живота им в ад. През летните месеци кръвта им завирала, а плътта им започвала да цвърчи, за да се подготви за адските огънове. Такива бяха решенията за непокорните във Венеция — по-горещо от огън и по-студено от лед. Не знаех коя от двете съдби е по-кошмарната. Докато слушах капките по стените и виковете на нещастниците, в ума ми

нахлу споменът за брат Гуидо и се запитах дали и неговата съдба не е същата. Ала с никого не можех да споделя тези свои мисли. Защото, въпреки изминалите месеци, майка ми все така отказваше да говори както за нашите отношения, така и за миналото ни. Иначе беше сравнително приятен събеседник — забавна, съвършена, достатъчно духовита, та да раздвижи от смях дори замръзналия ми от студ корем. Ала нито веднъж не почувствах, че двете с нея сме майка и дъщеря. Колкото и да не ми се искаше обаче, я съзерцавах с възхита. Тя имаше мек, алтов глас, който се опитвах да копирам. По нейна заповед започнах да изчиствам мръсните думи от езика си. Наблюдавах я как влиза в стаята и започнах да имитирам безупречното ѝ плъзгане — дори и на неудобните платформи на обувките *чопини* тя се движеше грациозно, докато аз се поклащах като новоизлюпено патенце. Гледах я как стои изправена, сякаш през цялото ѝ тяло минава златна нишка и излиза през главата ѝ, придавайки ѝ излъчване на кралица. Поемах храната си по същия деликатен начин като нея — следях белите ѝ ръце как посягат нежно към хапките или как реже елегантно с ножа си. Започнах да трия устата си като нея — в ръкава на дрехата си, а не с opakото на ръката си. Започнах да си нося копринена кърпичка, за да почиствам носа си, когато ме хванеше треската, а не да се духам директно в полата или в косата си, както бях свикнала досега. Дивях се на жената в нея и на начина, по който общуваше лесно и естествено с всички — от момчето, което караше гондолата ни, до принцовете на Ориента, които идваха на вечеря у нас. Пряко сили започнах да ѝ се възхищавам — на нея и на непоколебимото ѝ желание да ме оформи по свой образ и подобие. Що се отнася до пренаписването на миналото ми, в типичния за нея стил, тя го доведе до логическия му завършек. Инструктира ме в най-големи подробности как парче свинска пача, поставено в женските ми части в нощта преди сватбата, само за една нощ ще хване коричка, която на следващата нощ ще може да бъде разкъсана и ще ме провъзгласи отново за девственица. Нямахше нужда да питам откъде знае подобни хитри номера — безсъмнено именно така бе измамила и баща ми. Това бе най-близкото до интимен разговор, до което стигнахме. Възхищавах ѝ се, но тя никога не се държеше към мен като истинска майка. Дори и в дните, когато слънцето прежуряше като някога в Тоскана и ние се оттегляхме на покрива с бродериите си, тя нито веднъж не заговори за онова, което

таим в сърцата си, нищо, че бяхме съвсем сами. В подобни дни двете си слагаме широкополи шапки с дупки в горната част и разстилахме идентичните си златисти къдрици, съревноваващи се със слънчевите лъчи, за да заблестят още по-ярко. Тогава, от време на време, хвърлях тайничко по някой поглед към майка си изпод ръба на шапката си, за да огледам лицето ѝ. Ние бяхме абсолютно еднакви. Но същевременно и напълно различни.

Първата ми официална среща с моя баща се случи скоро след пристигането ми — в деня на неговото завръщане във Венеция ми позволиха да присъствам на негова аудиенция с неколцина от поданиците му. След още три скучни срещи относно разнообразни морски права и един съседски спор за право на ползване на канал той благоволи да ми направи знак да се приближа. Целунах ръката му, както се очакваше от мен, вгледах се в бледосините му очи и не почувствах нищо. Кожата му излъчваше някаква восъчна бледност, а неподвижната му царствена стойка затвърждаваше впечатлението, че не е истински.

— Радвам се, че се върна, Лучана — изрече той с иначе мил тон. — Можеш да ни целунеш!

Едва успях да докосна с устни лоената му буза, преди да ме изведат от залата. И това бе моментът на най-голямата ни близост. Почти не го виждах, защото той се хранеше отделно от нас, с изключение на официални случаи, когато сядаше начело на огромна маса в трапезарията, а разстоянието между нас си оставаше колкото от земята до луната. Ала колкото и да бе далече, бе все пак достатъчно близо, за да забележа една важна подробност. На палеца на лявата си ръка той носеше златен пръстен, украсен с девет златни топки — гербът на Медичите.

Моят баща се оказа един от Седмината.

Никой не говореше за бъдещия ми жених, Николо дела Торе, но аз бях наясно, че сватбеният договор с Пиза е все така в сила. По едно време дори си мислех да преглътна гордостта си и да се опитам да измоля от Николо да се намеси, за да облекчи съдбата на братовчед си. Майко Божия! Та аз дори бих се омъжила за тази твар, само и само да спаси братовчед си! Но засега се налагаше да ме държат далече от погледа му поне до пролетта, когато се очакваше да приключи обучението ми. Дори и да бе идвал на гости на баща ми, аз не знаех

нищо за това. Предпочитаха да ме държат в пълно неведение за преговорите. От някои изпуснати реплики на жената, която ме къпеше, разбрах, че зестрата е била уговорена, а сватбата — насрочена за лятото, но засега изобщо не ми се мислеше по този въпрос. Знаех си, че за нищо на света няма да се омъжа за Николо, както и че няма никакъв смисъл да се опитвам да го моля да спаси брат Гуидо. Никога нямаше да забравя злобата, която се излъчваше от бъдещия ми жених, затова бях наясно, че ще остане сляп и глух за молбите ми.

Но докато привиквах към новия си живот, непрекъснато мислех за брат Гуидо. Чувствах се като трикрако кученце или птица с едно крило — дотолкова бях свикнала с присъствието му до мен през последните месеци. А сега нямаше представа дали е жив или мъртъв. Доволна от послушанието и покорството ми по време на обучението ми, майка ми удържа на думата си и изпрати запитване за състоянието му до Флоренция. Крачех нетърпеливо из стаята си в очакване на отговора, а когато вестносецът най-сетне се прибра, новините бяха добри — Гуидо дела Торе е бил освободен от затвора „Барджело“, но оттам нататък никой не знаеше нищо за него. Първата ми реакция при тази новина бе неописуема радост. Ала не след дълго притесненията ми се завърнаха, при това с още по-голяма сила — опасявах се, че ако е бил предаден в ръцете на братовчед му, за него би било по-добре да си остане в затвора. Затова извадих душата на майка ми да проучи нещата по-издълбоко и ето че само след седем дни и седем нощи, които ми се сториха година, тя ми донесе други новини. Напълно поверително ми прошепушна, че моят приятел монах е бил предаден обратно в ръцете на братята от „Санта Кроче“, за да продължи да служи на Бога, но при условие че не му позволяват да напуска пределите на манастира. Гърдите ми се изпълниха с неземно облекчение, макар едновременно с това да звънна и известно съмнение — отлично знаех, че той не желае да се връща към монашеския живот, но предположих, че пред алтернативата на смъртта може и да е решил да се помири със своя Бог. И така, бях принудена да се задоволя само с толкова, докато не намеря начин да избягам от това място. Защото сега се намирах в същински капан. Не само в капана на града, но и на зимата — на безмилостните ветрове, планинските снегове от север и смразяващите течения. Ала нищо по-малко от подобна новина не би могло да ме накара да остана. Затова майка ми следеше внимателно реакцията ми, когато ми я

съобщаваше, в известно отношение не по-малко радостна от мен. Безсъмнено знаеше, че ако бях разбрала, че брат Гуидо се намира в опасност, щях да намеря някакъв начин да избягам от двореца. Още тази нощ.

Но това безценно късче информация не успя да задоволи за дълго желанието ми да узная нещо повече и съмненията ми относно религиозната трансформация на брат Гуидо заприиждаха на хоризонта като облаци, вещаещи пороен дъжд. Имах нужда от някаква връзка, от някакви допълнителни новини за състоянието му. Как е? Наистина ли отново е открил църквата в себе си? Трудех се здраво при моя невероятно строг доминикански учител по четмо и писмо и ето че след един от уроците ни успях да надраскам кратка бележка — зацапана с много петна молба за информация, изписана с непосилен труд и с много надежда. След продължителен размисъл реших да изпратя тази бележка до брат Никодим, билкаря на манастира „Санта Кроче“, тъй като не желяех нито да пораждам подозрения, нито да привличам излишно внимание към брат Гуидо, като го карам да получава странни писма от Венеция. Бях абсолютно сигурна, че Медичите продължават да го държат под око. Затова лично написах адреса и името и лично изпратих вестносец до Флоренция — една от малките свободи, които ми се позволяваха като компенсация за водния ми затвор.

А когато отговорът пристигна, всички надежди умряха. С типичната си прозорливост милият брат Никодим от Падуа бе написал един толкова прост отговор, че да мога и аз да го прочета:

„Заблудена сте. Брат Гуидо не в «Санта Кроче». Той в «Барджело», чака съд. Кураж.“

Черна мъст срещу майка ми изпълни сърцето ми. Тази *лъжлива кучка*. Как съм могла да я мисля за благородна, как съм могла да си въобразявам, че е добър човек?! Ето че дори и аз се бях поддала на измамните ѝ трикове въпреки шестнайсетте години, през които не ме бе поглеждала. А тя с какво ми се отблагодари? С лъжа! Как ли ми се е присмивала заради тази измама?! Въпросния следобед прекарах в стаята си, люшкайки се между яростта към майка ми и болката от съдбата на брат Гуидо. Колко ли ще трябва да чака съда, докато не

бъде изправен пред неизбежното бесило? Дали са го измъчвали, дали са се опитвали да обезобразят тялото и ума му? С колко време разполагам, за да го спася?

Мина ми през ума да се изправя пред майка ми и да ѝ захвърля истината в лицето като шамар, но прецених, че това няма да ми помогне с нищичко. Намирах се в бърлогата на лъвицата, която би сторила и казала всичко, за да ме задържи при себе си. Затова за мен не би било от полза да ѝ показвам, че зная истината. Бях започнала да се превръщам в същинска венецианка.

Когато вечер си легнеш, понякога се впусках в размисли за Лоренцо Медичи и неговия наемник от ада, както и за бъдещите им планове. Вече беше повече от ясно, че бащата на Флоренция е един от Седмината и че всички те са замислили нещо смъртоносно. Но подобни мисли успяваха да се задържат в съзнанието ми само за няколко удара на сърцето. Напълно забравих и за трийсет и двете рози, каквото и да значеха те, и за останалите знаци, които бяхме разгадали по време на едномесечната ни одисея. Скрих копието на картината в едно тайно чекмедже в стаята си, но повече не го извадих да го погледна — болката бе твърде голяма, болката от липсата на онзи, с когото толкова дълго бяхме съзерцавали този пергамент. Вече не се интересувах нито от заговори, нито от картини — единствената ми грижа бе моят изгубен спътник. Знаех си, че няма да намеря покой, докато отново не го зърна, но докато зимата върлуваше, бях напълно безпомощна. Колкото и да бе непоносимо, бях длъжна да изтърпя този пронизващ чак до костите студ толкова, колкото бе необходимо, без топлината от приятни новини за съдбата на моя приятел. Знаех също така, че управата на Флоренция не обича да държи провинилите се за дълго живи — имаше достатъчно крадци и убийци, които да бъдат тикнати в „Барджело“, затова партидите се сменяха бързичко. Което означаваше, че сигурно ще побързат да се отърват и от моя приятел.

От деня, в който получих писмото на нашия приятел билкар, аз започнах да планирам бягството си.

ТРЕТА ГЛАВА

Вече взела това важно решение, аз започнах да обръщам доста по-голямо внимание на уроците на синьор Кристофоро. Държах да науча всичко, което мога, за Стато дел мар, Държавата на морето, защото бях наясно, че единственият начин да се измъкна от този затвор е по море. Признавам, че уроците на моряка от Генуа започваха да ми стават интересни. Оказваше се, че съм доста повече дете на морето, отколкото си бях мислела, защото историите му за велики пътешествия и далечни екзотични острови ме караха да го слушам със затаен дъх. Единствено в такива мигове бях в състояние почти да забравя за зейналата пропаст в душата ми, която бе оставила раздялата с брат Гуидо — подобно на отпечатък от гюлле върху корабна палуба. Аз бях като обстрелян от всички страни кораб, носещ се накуцвайки към брега. Бях като обречена сирена, която с всеки изминал ден потъва все по-дълбоко и по-дълбоко. „Дръж се, моя любов! — напомнях си тайно. — Скоро ще издуя платна и ще те спася, само да се обърнат приливите!“

Поне нямаше опасност генуезкият ми учител да заеме мястото на моя изгубен приятел. Познавайки историята ми, майка ми бе избрала учител, който бе толкова грозен, че дори и аз не бих пожелала да легна с него. Но дори и да бе по-приятен, аз и без това не бих посегнала към него, защото интересът ми към креватните изпълнения постепенно се бе изпарил. А дори и да не се бе изпарил, съществуваха три основни възражения срещу личността му:

Прима обещание: На главата му беше кацнала опърпана червена рогозка, която той наричаше коса.

Секонда обещание: Носът му беше като разплут патладжан.

Терца обещание: Коремът му беше толкова голям, че приличаше на буре.

Но от мига, в който го зърнах, разбрах, че той е по-умен от всеки друг мъж, когото бях срещала. С изключение на един.

Уроците ни се провеждаха все на едно и също място — в Залата на картите, разположена на горните етажи в двореца на баща ми,

където стените бяха покрити с карти и схеми, изработени от най-великите художници на Венеция. Пътешествията бяха показани чрез огромни вълнообразни линии, ветровете бяха представени като брадати богове с издути бузи, разположени по всички ъгли. На всяка карта се виждаха назъбени компаси, от бушуващите води се надигаха приказни чудовища, красиви кораби пореха високите вълни.

Въпреки че не бе благословен с особено приятен външен вид, синьор Кристофоро бе изключително любезен и мил човек, а щом успях да схвана невероятно тежкия му моряшки акцент, се оказа и много духовит събеседник и добра компания, изпълнен със завладяваща страст към предмета, който преподаваше.

За пореден път ставах свидетел как животинските страсти на един мъж могат да бъдат потиснати от друга, не по-слаба интелектуална страст. Ботичели — истински гений на нашето време, ме бе погледнал не като жена, а като поредната фруктиера, която трябва да рисува. А този странен дребен човечец, който не бе особено по-възрастен от мен, гледаше по-скоро в окото на вятъра, отколкото в моите очи, би предпочел да съзерцава лицето на компаса, отколкото моето, и да прокарва пръсти по-скоро по линиите на географската ширина, отколкото по бледите сини венички, които чертаеха картата на деколтето ми.

Защото вече знаех немалко неща за мистерията на града, който обитавах. По една странна прищявка на географията градът се бе превърнал в пазител на портите към Черно море и към всички търговски маршрути оттук до Константинопол. От синьор Кристофоро научих за съперничеството между Венеция и Генуа във връзка с тези маршрути и разбрах, че родният му град е единственият, който може да претендира да бъде почти равен на нашия по военноморска мощ. Разказа ми и за ожесточената конкуренция в изработването на карти, за надпреварата за съставяне на пълна карта на света, за състезанието за изграждане на все по-големи и все по-издръжливи кораби — всички те означаващи, че нашият полуостров управлява моретата както на изток, така и на запад. От него научих великите единици за измерване — за клафтерите, левгите и ъгловите разстояния. По време на тези обяснения той често ме караше да се смея, като разправяше, че кривата на хоризонта го карала да мисли, че светът е кръгъл като ябълка, а не плосък като погача (казах ви, че имаше страхотно чувство за хумор).

От него научих, че една от най-ранните и най-съвършени карти е изработена тук, във Венеция, от свещеник на име Фра Мауро. Веднъж синьор Кристофоро ме закара с лодка през лагуната до остров Сан Микеле, защото бяхме получили специално разрешение да видим въпросната карта, съхранявана в манастира там. И докато съзерцавах чудатите линии и деления, държавите на нашия свят, отбелязани в злато върху огромния лазурен диск на морето, аз с удивление установих колко малък всъщност е нашият полуостров — малък, но изключително могъщ. На връщане към двореца морето отново бе станало бурно, но тогава имах възможността от първа ръка да се уверя колко умел всъщност е синьор Кристофоро. Аз си седях преспокойно на възглавничките, наслаждавах се на солените пръски, които пръскаха лицето ми като мъжко семе, и се чувствах спокойна. За разлика от мен постоянното присъствие Марта се бе привела встрани и повръщаше като обезумяла. Не мога да не призная, че наблюдавах с перверзно удоволствие как гадната вещица си изповръща червата в Зиорето. Защото в протоците на Неапол аз бях преживяла неща, много по-страшни от това, бях претърпяла корабкрушение и едва не се бях удавила. Загледах се в учителя ми, който бе вперил бледосините си очи в небето и следеше хоризонта, и се запитах какво ли би казал, ако знаеше, че опитът ми с морето е доста по-голям, отколкото си мисли. Но в момента той бе зает да ми обяснява за високия прилив — за *аква алта*, който наводнявал града всяка есен и всяка пролет. И когато найсетне се върнахме в закътаните води на Сан Марко и белите стени на моя воден затвор се извисиха пред нас, пак той ме запозна с най-безценното късче информация до този момент. Докато ругаеше невежите лодкари, заприщили водните пътища, той се оплака, че само след седем дена щяло да стане десет пъти по-зле, защото тогава всяка гондола и *трагето* в града щели да излязат по Канале Гранде за карнавала. Това бил моментът на невиджани тържества, провеждани всяка година преди Велики пости — четиринайсет дни и ноци на запои, разврат и ежедневни регати по Големия канал. И дори щяло да бъде двайсет пъти по-зле, защото по време на карнавала всички в града ходели с маски и костюми и пияни до козирката, така че неопитните моряци се превръщали в още по-сериозна пречка, защото алкохолът и маските замъглявали очите им, а тежките карнавални костюми спъвали краката им. Допълни, че именно поради тези причини никога не

минавало без няколко удавяния — но както поясни с типичния си черен хумор, никога не било късно да станат и повече. Представих си въпросните нещастници как се прекатурват през борда на гондолите си и как напоените с вода тежки брокати и кадифета ги повличат към дъното. И разбрах, че там, долу, се вихрят добре облечени скелети, носещи се в ритъма на тайнствен божествен танц, отдадени на вечния подводен карнавал на мъртъвците.

И тогава взех окончателното си решение.

В мига, в който стигнах до стаята си, освободих Марта. Може да беше шпионин на майка ми и оръжие в нейните ръце, но едновременно с това бе изключително мързелива. Затова, когато видя, че съм на сигурно място в килията си, тя се оттегли. Имах нужда да остана сама, за да помисля. Бях тук вече няколко месеца и дългата зима отминаваше. Сърцето ми се бе превърнало на лед в този снежен палат, но сега като че ли започваше да се топи. Едно малко, но упорито късче в него, една рубинена плът, гореше като тлееща жарава. И това миниатюрно въгленче постепенно се разгоря и се сдоби със сила от една идея, благодарение на която тялото ми изведнъж започна да се стопля — дотолкова, че за първи път от много време насам бузите ми отново поруменяха. Осъзнах, че периодът на карнавала — време на маски и объркване, на преобличания и измами, на постоянни и незабелязани от никого пътешествия за развлечения — е най-подходящото време за бягство от този град. Реших да напусна града така, както го бях направила преди шестнайсет години — с кораб до Местре, а оттам с каруца до Флоренция, за да търся човека, без когото не можех да живея.

Бях наясно, че имам нужда от помощ. Знаех, че единственият човек, от когото бих могла да я измоля, е учителят ми по морско дело, защото той бе най-близо до образа на приятел от всички хора около мен — всички останали слуги в този дворец, включително и баща ми, бяха прехласнати по майка ми и изцяло под нейна власт. Осъзнавах, че ако споделя със синьор Кристофоро намеренията си, ще го изложи на огромна опасност. Същевременно не бях в състояние да мисля за нищо друго, освен за спасението на брат Гуидо. Имах нужда от опитен моряк, който да ме изкара от Венеция, февруари вече приближаваше, а аз бях сигурна, че синьор Кристофоро знае всички морски съдове из града. И в крайна сметка реших, че още на следващия ни урок ще

споделя проблема си с моя учител. Във въпросния ден не можах да докосна закуската си и изпратих слугинчето обратно с подноса с храната. Едва издържах да бъда облечена подобаващо — в рокля и туника, сини като морето, със снежнобели ръкави като пяната, която яздеше по гребена на вълните. Въртях се, мърморех и стенех, докато вещицата Марта прибавяше дантелата към корсажа ми. Тръсках глава, когато мавърката пригладжаше косата ми със зехтин и въртеше кичурите ми около гореща маша, за да ги превърне в лъскави къдрици, към които прикрепих сапфири и лунни камъни. Дори не погледнах в огледалото, за да регистрирам неземната си красота, защото вече долавях аромата на свободата си — нямах търпение да се махна оттук, неспособна да издържа и ден повече в този дворец. Защото през всичките тези дълги зимни месеци аз сякаш бях спала зимен сън, като безпаметна мечка, а сега внезапно се бях стреснала, осъзнала, че трябва да тръгна веднага, като че ли съдебният процес срещу брат Гуидо ще бъде утре. Бях написала още десет, не — двайсет писма на брат Никодим, но бях получила само един отговор — че брат Гуидо си е все така в „Барджело“ и ще бъде съден на първия ден на Велики пости.

Велика сряда беше през февруари.

Точно след карнавала.

Ами ако закъснея?

Почти пробягах разстоянието до Залата с картите. Синьор Кристофоро вече ме очакваше — днес обличането и приготвянето ми бе отнело досадно повече време от обичайното. Когато влязох, той стана, но както обикновено въобще не обърна внимание на кралската ми премяна.

— Синьорина Мочениго! — поздрави с кимане на глава.

После и двамата се настанихме на голямата дъбова маса и той разтвори някакъв пергамент, като го затисна в двата му края с един астролаб и един шублер. Съзнанието ми бе пробито от иглата на един спомен — за многобройните пъти, когато с брат Гуидо бяхме разтваряли копието на „Пролетта“ като прелюдия към разгорещени спорове във връзка със символиката на поредната фигура.

— Днешният урок ще бъде посветен на може би най-важния инструмент в ръцете на моряка — започна учителят с твърдия си генуезки акцент.

Вече не ме свърташе на едно място. Дори не погледнах книгата пред мен.

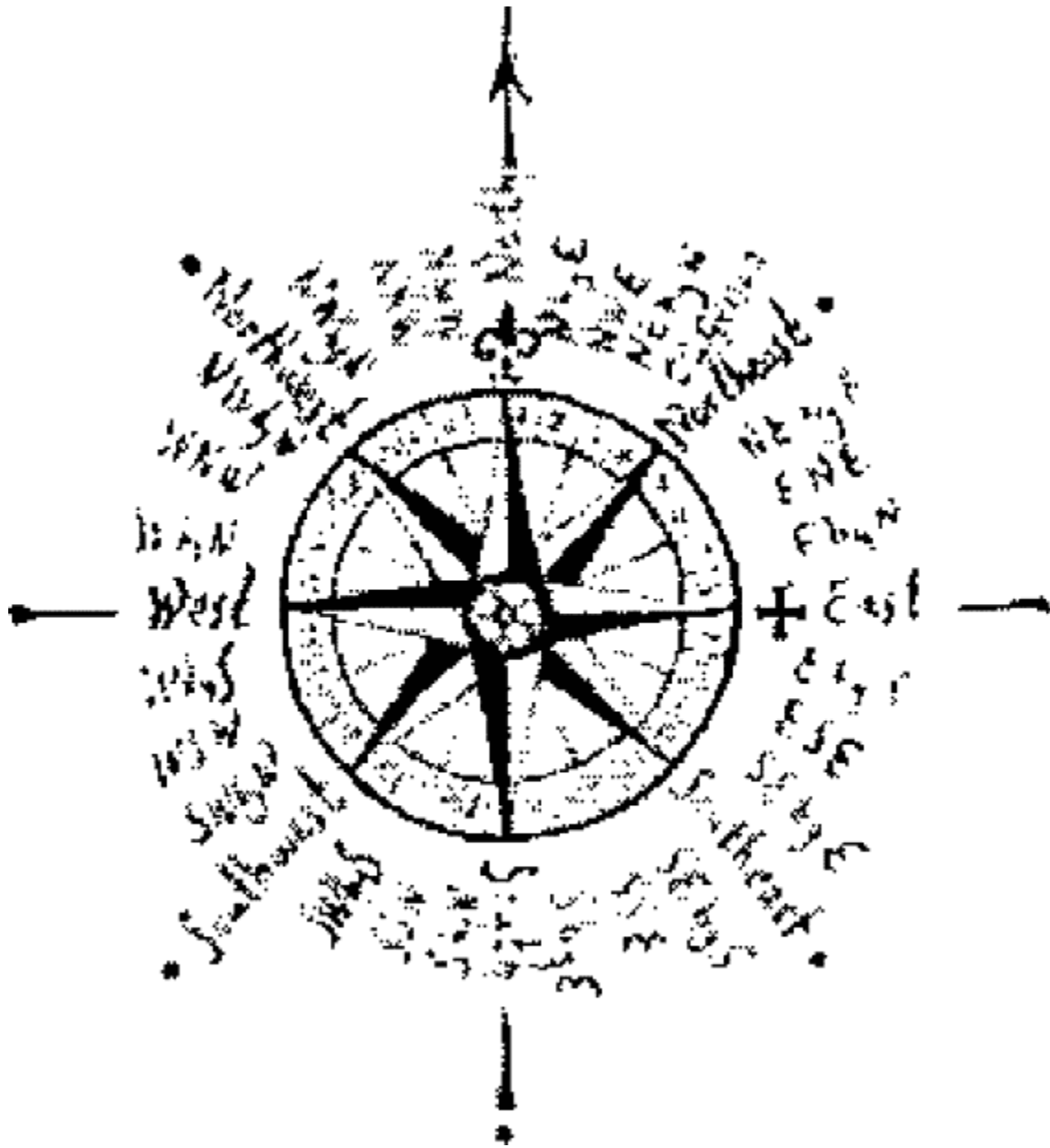
— Синьор Кристофоро... — започнах.

— Компасът.

Замълчах. Това наистина звучеше важно.

— Благодарение на този уред, създаден от най-великите умове на науката, днес е възможно да знаем с абсолютна точност мястото, където се намираме в морето — дори и в буря, дори и в мрака на нощта.

В мрака на нощта. С благословията на Дева Мария утре вече ще напускам този град — в лодка, в мрака на нощта. Започнах да слушам и да внимавам. Пред мен, изрисуван прецизно върху хартията, се виждаше компас с много стрелки, под които бяха написани посоките. Приличаше на вещицко цвете, а в центъра му се виждаше красива роза, също като оста на корабно колело.

— Това тук — посочи учителят ми с грубия си пръст, — е известно като розата на компаса. Нарича се така, защото изображението на основните посоки прилича много на цветни листенца. Тук виждаме добре известните посоки на четирите ветрове — горе е север, долу е юг, вляво е запад, а вдясно е изток.

Дотук добре.

— А останалите? Тези между тях?

— Тези по-фини стрелки обозначават разделенията между ветровете. Например между север и изток имаме следните посоки:

Север.
Север към изток.
Северозапад изток.
Североизток към север.
Североизток.
Североизток към изток.
Изток-североизток.
Изток.

— Разбра ли?

Не.

— Да.

— Между изток и юг е същото, и все така, по цялото колело, докато стигнем отново до север. В древни времена римляните са се справяли само с дванайсет разделения, всяко от които е било по трийсет градуса — невероятно опасна практика. Сега вече разполагаме с всичките трийсет и две разделения и като вземем предвид градиентите — подразделенията между всеки две точки, можем да разберем с голяма степен на точност положението си в морето. А този компас тук — продължи леко засрамено той — беше нарисуван от мен и брат ми в нашия картографски магазин в Генуа, близо до старото пристанище.

При тези думи той изведнъж напусна залата. Видях го как се отнесе далече към родния си град — изпълнен с гордост и невероятна носталгия. Изпълних се със съчувствие към него — сега, когато разбрах, че част от неговото сърце също липсваше.

— Брат ти ли те научи да обичаш толкова много морето?

— Да, той. Но и тъстът ми.

— Ти си женен? — Бях прекалено изненадана, за да успея като възпитана дама да скрия шока в гласа си. Не че и грозните мъже не се женеха, но обикновено те бяха доста богати като компенсация за грозотата им. Но злочести млади учители без никакво богатство и с шепя перспективи за бъдещето? Малко вероятно. От друга страна, очевидно в Генуа нещата стояха по различен начин.

— Да, женен съм. За жена на име Филипа, която живее на Азорските острови. — (И тогава не знаех къде е това, и сега не знам.)
— Имам син, който се е родил съвсем наскоро и когото още не съм виждал. Кръстен е Диего. — За момент очите му се изпълниха със

сълзи и се превърнаха в стъкло. И аз се почувствах дълбоко засрамена. Защото бях дотолкова затънала в собствената си трагедия, че бях пропуснала да попитам младия човек как се чувства далече от семейството си. — Така! — отсече по едно време той овладял се. — Какво ще кажете да видим дали сте запомнили посоките между севера и изтока?

По дяволите! Умът ми беше навсякъде другаде, само не и тук. Но моят учител като че ли не забеляза нищо необичайно. Вдигна астролаба и рисунката на компаса се нави с едно завъртане, с което ме остави без никаква помощ. Спомнях си единствено север, след което спрях, но с леко подканяне и подсказване морякът ме приведе през всички посоки. След като стигнах до средата, оттам нататък стана лесно, затова с немалко задоволство продължих съвсем сама и стигнах отново до север.

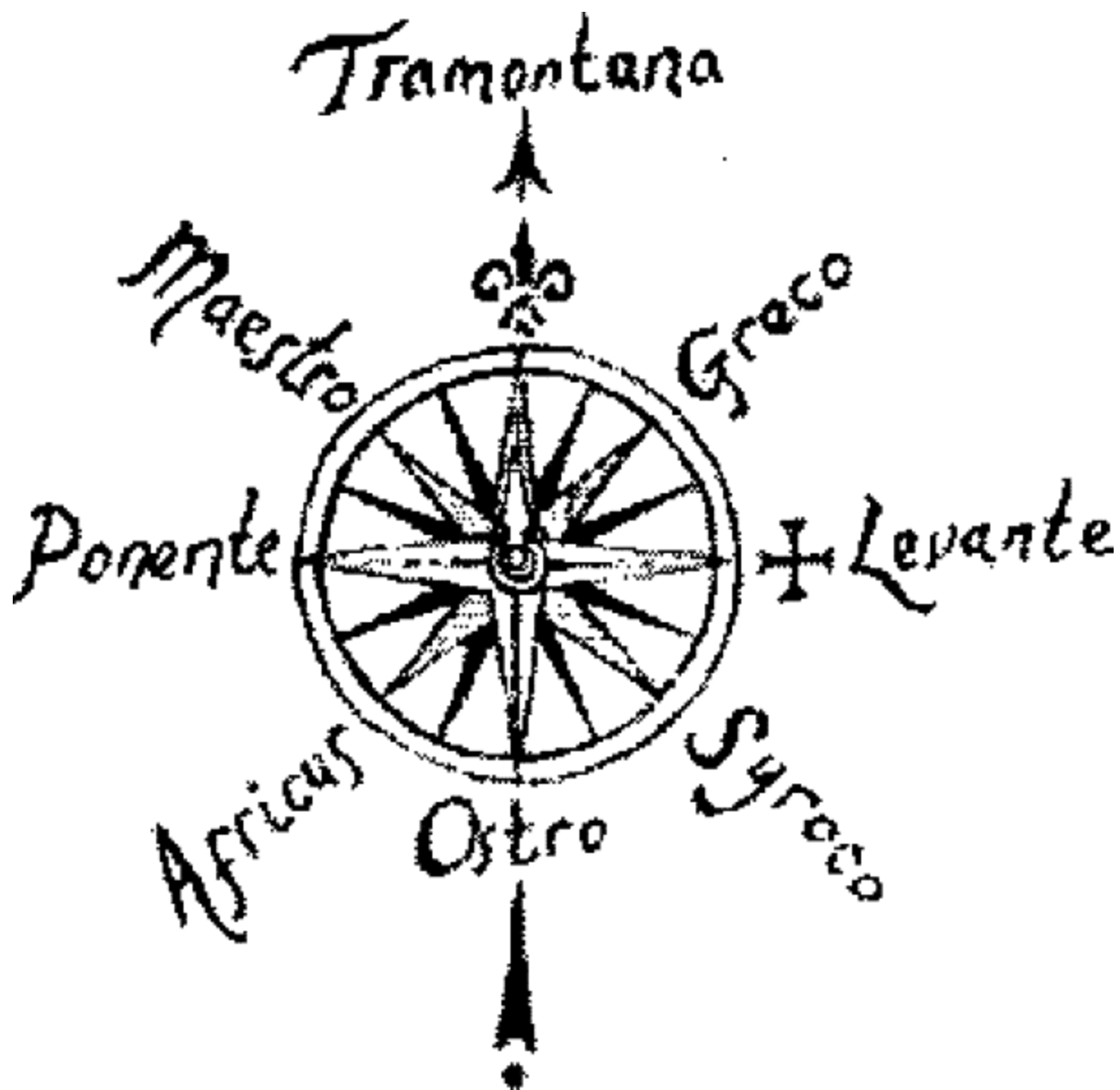
— Север-северозапад, север към запад, север!

— Много добре! — плесна доволно с ръце той. — Изгълтахте целия компас!

— Какво направих?

— Изброихте всичките трийсет и две посоки на розата на компаса — на моряшки жаргон го наричаме „изгълтване на компаса“. Това е ключова стъпка в обучението на всеки моряк. — Погледна ме като горд баща, което автоматично ми напомни за друг човек, който също ме гледаше по този начин.

— А сега да се насочим към друго парченце от мозайката — самите ветрове — отбеляза той и разви друга рисунка, която притисна по краищата.

— Това е розата на ветровете, която е доста по-стара от розата на компаса и се радва на употреба още от древността. Докато компасът се базира на последните достижения на науката, то розата на ветровете има по-класически произход — изхожда от древните митове и легенди, както и от моряшки суеверия. Но колкото и невероятно да звучи, и двата инструмента са достатъчно точни. Ветровете на вятъра, както са известни, са четирите жребеца на етера — север, юг, изток и запад. В класическата литература са известни като Борей — вятърът на севера, Евър — източният вятър, Нот — южнякът и Зефир — вятърът на запада. Розата на ветровете все още се радва на широка употреба в

Средиземно море и тъй като именно ние доминираме в тези води, моряците са кръстили посоките на нашия съвременен език. Така северът става *трамонтана*, което ще рече „през планините“, и обикновено се обозначава както тук — с царската лилия. Изтокът, който е посоката на Леванта, се обозначава чрез Малтийския кръст, тъй като в тази посока се намира свещеният град Йерусалим. Вероятно забелязвате, че и останалите седем посоки или „румби“, както ги наричат, също имат модерни имена. Така освен Трамонтана, имаме Греко, Леванте, Сироко, Остро — което е за юга, Африкус, Поненте — за запада, Маестро и отново Трамонтана.

Към този момент обаче вече бях спряла да слушам, надявайки се, че няма да ме изпитва и за ветровете. Бях сигурна, че който и да бъде човекът, който ще ме закара до Маестре, ще бъде наясно с тези неща и няма да моли за помощ една благородничка.

— С помощта на ветровете и на компаса съвременните моряци са успели да открият и неизвестното. Розата на ветровете и розата на компаса са уредите, които са помогнали на Венеция да се превърне в морска република, нямаща равна на себе си. Предполагам сте чувала за Марко Поло, нали?

Бях чувала нещичко по време на обиколките с майка ми, но тъй като точно сега не ми се слушаше повече, само кимнах. Но също като брат Гуидо, синьор Кристофоро автоматично разбираше кога го лъжа.

— Върнал се е вкъщи след четвърт век обикаляне на Изтока. Стигнал е чак до Пекин. Семейството му направо не могло да го познае, защото бил облечен в груби татарски одежди. Но когато разтворил туниката си, от нея завалели диаманти и скъпоценни камъни. После, до края на живота си, описвал на книга пътешествията и приключенията си. Но въпреки че живял дълго, на смъртния си одър се оплакал, че не бил описал и *половината* от онова, което бил видял!

Едва успях да потисна прозявката си, защото, както вероятно си спомняте, изобщо не бях мигнала предишната нощ. Иначе последното — за скъпоценните камъни на корем — ми стана интересно.

— Той положил началото. Обаче там имало много повече, отколкото останалите държави биха могли да си представят. Много повече — повтори със замечтан поглед. — Например, аз съм дошъл във вашия град, за да събера пари именно за такава експедиция.

— Така ли? — възкликнах и усетих, че съм на крачка да разкрия причината, поради която той е приел този скромнен пост в домакинството на баща ми — на учител на едно напълно неопитно момиче — лишавайки се от всички, които го обичат.

— Разбира се. Надявам се да мога да се обърна към вашия баща с молба за подобна помощ. Защото помнете, че някой ден хората ще пътуват отвъд ръба на картата!

Лично на мен би ми било достатъчно да стигна до Местре — за по-нататък не настоявам. И въобще не бих си помислила да пътувам, ако мога отново да видя брат Гуидо. Но в момента прецених, че е най-добре за мен да задам един въпрос — така и учителят ще бъде доволен от мен, и аз ще науча нещо за скорошното си пътуване.

— И кой от тези ветрове преобладава в момента?

— Зефир, западният вятър — отговори с усмивка той. — Ето тук вече митологията взема превес над науката. Древните са вярвали, че вятърът Зефир, който е брат на северняка Борей, се е влюбил до болка в Хлорида. И тогава, под негово влияние, тази нимфа се е трансформирала във Флора — богинята, свързана с пролетните цветя!

Тук вече предпочетох да не казвам нищо, защото няхах желание да обяснявам, че зная за Флора и Хлорида много повече, отколкото би ми се искало. Той продължи:

— Зефир налетял върху Хлорида и от тях се родили Ксант и Брут — безсмъртните коне на Ахил. Оттук и асоциацията с „коне“ за ветровете.

Внезапно си спомних как някога брат Гуидо бе казал, че синята фигура от „Пролетта“ е Зефир и сега вече разбрах защо. Там той е в процес на изнасилване на Хлорида — моята любяща майка, която след това се обръща към Флора — тоест моя милост — за помощ. Изсмях се презрително. По-скоро ще умра, отколкото да ѝ помогна. Четирите ветрове да си изнасилват майка ми колкото си искат, ако щат и последователно, ако щат и в задника — въобще не ми пука! Даже ще я държа, че да им е по-лесно.

— Но аз май се отклоних от темата.

(Аз също.)

— Да, преобладаващият вятър в настоящия момент, в средата на февруари, е Зефир. Той е вестител на пролетта, която ще бъде тук точно след един месец.

Оттук нататък обаче аз спрях да слушам. Впоследствие си дадох сметка, че сигурно заради споменаването на февруари — месецът на първия ден на Великите пости, когато ще бъде съдебният процес срещу него — споменът за брат Гуидо нахлу толкова силно и болезнено в съзнанието ми, че чак сърцето ме заболя. Да, знам, че след като станяхте свидетели на моя урок със синьор Кристофоро вероятно ще си кажете: „Брей, каква глупачка! Дадох ѝ какви ли не насоки! Защо не чу нищо, защо не видя?“ Но ви моля да разберете, че по онова време в главата ми се въртеше една-единствена мисъл. Поради което пропуснах да забележа, че получих отговора на един важен въпрос, че пред мен се отваря една голяма врата и че един сложен шифър е разгадан. Тогава просто сграбчих синьор Кристофоро за ръката — това бе първото ни докосване и ви гарантирам, че не беше никак нежно — и прошепнах:

— Трябва да ми помогнете! — Погледнах го умолително. — Човекът, когото обичам, е в голяма беда! Бих сторила всичко на този свят, за да спася живота му! — Поех си дълбоко дъх и в следващите си думи вложих цялото си сърце: — Повярвайте ми, той е и моята Филипа, и моят Диего едновременно!

Макар и значително изненадан, той се загледа продължително в мен, а после въздъхна и прошепна:

— С какво мога да ви помогна?

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Това беше замък на лъвове, пристанище, охранявано от свирепи зверове. Бях идвала в Арсенала и преди, при една от малките образователни обиколки на майка ми, ала никога до този момент не се бях изправяла срещу съществото, което управляваше този град. Но днес, когато смятах да бягам, виждах образа му навсякъде около себе си — едва сега, когато мечтаех да се откъсна от кървавите му челюсти, си дадох сметка, че лъвът на свети Марко охранява ревниво своята крепост и присъствието му е повсеместно и вездесъщо. Величествените каменни зверове бдяха и при портите на Арсенала — цитадела от кървавочервен камък, увенчана с бели зъбци като остри зъби. Те също бяха създания на майка ми — семе на лъвицата, която ги е откърмила. Знаех, че преминавайки през тези врати, все едно навлизам в цирка. И тук тя би могла да вдигне ръка като римска императрица и да заповяда да бъда разкъсана къс по къс, а след това да влязат гладиаторите, за да размахват мечовете си върху подгизналия от моята кръв пясък. Синьор Кристофоро мина безпрепятствено през портала, а аз го последвах. Дори и там главният страж бе от същите зверове — първото нещо, което видях, бе огромното каменно лице на лъв, издълбано в стената, стиснало в зъбите си яко моряшко въже. Вторачих се като хипнотизирана в зейналата му пасть. И отново станах пророк Данаил.

От образователните обиколки с майка ми знаех, че тук охраната е непробиваема като кучи гъз (сравнението е нейно, не мое), но ето че за мен и за синьор Кристофоро вратите моментално се разтвориха. Използвахме същия номер, който бе успял да ни изведе от двореца на дожа без никакви затруднения. Аз просто бях изтичала до стаята на майка ми и бях взела една от нейните характерни маски (казвам „просто“, но истината е, че бях много по-ужасена да вляза в покоите на майка ми, отколкото в Арсенала). Невероятната прилика между нас означаваше, че сложех ли си маската, автоматично се превръщах в нея. В този момент благослових моментите, когато, в стремежа си да се превърна в истинска дама, се бях старала да имитирам начина ѝ на

говорене и поведение. Носех се величествено по коридорите с високо вдигната брадичка, нищо, че сърцето ми биеше като лудо от страх да не срещна истинската собственичка на маската. Вярно е, че срещнах и Марта, понесла кофа с въглища, обаче кучката само кимна и се отдръпна почтително. Даже тя не ме разпозна. После се плъзнах елегантно по гигантското стълбище, в чието подножие вече ме чакаше синьор Кристофоро, след което двамата напуснахме двореца без допълнителни въпроси. Щом дожаресата има желание да посети Арсенала с учителя на своята дъщеря, това си беше нейна работа и ничия друга. Поехме с бързи крачки по Рива дели Скиавони по посока на доковете, значително улеснени от отвратителен ситен ръмеж, заради който всички по улиците бяха нахлупили качулките на мантиите си.

Навлизането в Арсенала на Венеция ми напомни за пореден път за нощта, когато двамата с брат Гуидо бяхме неволно попаднали на корабостроителите в старата крепост на Пиза — миризмата на катран, дърво и платница бе абсолютно същата. Последвах моя учител към частта на покритото пристанище, където цяла армия от ковачи, дърводелци и калафатари се щураха напред-назад като непресъхващ човешки поток, извиращ сякаш от нищото. Знаех, че това са *арсеналотите* — жужащият кошер работни пчелички, чиято царица бе майка ми. Това бе нашата Стато дел мар в действие.

Синьор Кристофоро присви воднистите си очи и се загледа внимателно в човешката маса около нас. По едно време протегна яката си ръка и сграбчи един преминаващ мъж. Човекът беше дребен и крехък, с младо лице, но посребрена коса и кожа, обрулена от годините, прекарани в открито море. Очите му бяха леко извити в краищата и му придаваха постоянно тъжно изражение, но когато позна човека, който го беше спрял, на лицето му светна широка чаровна усмивка — което бе повече от удивително, защото, доколкото можех да видя, зъби в устата му липсваха. Двата мъже си стиснаха ръцете, прегърнаха се крепко и се заудряха братски по гърбовете. А когато непознатият заговори, веднага познах, че е генуезец, защото притежаваше същите плътни гласни като моя учител. Може пък това наистина да бе родният му брат.

— Кристофоро, хитрецо стар! Как така те пуснаха от Генуа, а?

— Теб те пуснаха, нали? — отвърна моят учител в същия духовит стил. — Доколкото знам, напоследък са започнали да се

освобождават от всички грозни моряци.

— Така ли? Е, значи съвсем скоро там ще стане доста тихо.

Това си беше една съвсем прилична шега, поради което се почувствах длъжна да се усмихна любезно. Но веднага след това осъзнах, че всъщност никой не може да види какво правя под маската и качулката си.

— Как е Лизабета? — попита учителят ми.

— Все така се грижи да съсипва нервите и джоба ми — отговори в същия весел дух непознатият.

— А децата?

— Бива ги.

Но тези простички думи бяха изречени с толкова много любов, че чак ме заболя. Дадох си сметка, че се изпълвам със завист към този беззъб моряк — той е женен и има деца, които обича, точно като моя учител. За момент се изпълних с колебание — защо трябва да го излагам на подобна опасност?

— А какво става с теб? Все така ли даскалуваш? Успя ли да научиш дожаресата на някой друг интересен номер от гащите си, а? Бива си я нея, няма спор! Видя ли я, и чушката ме засърбява!

Тук вече не се сдържах и се изсмях на глас. Едва тогава морякът погледна към лицето под качулката и ме видя. И падна на колене.

— Исусе Христе! Дожаресата! — Лицето му преbledня. — Простете ми, милейди! — занарежда уплашено. — Аз не знаех какво... не беше нищо... аз просто...

— Я се стегни, човече! — възкликна синьор Кристофоро. — Изправи се, че ще привлечеш вниманието на всички наоколо! Това не е дожаресата, а нейната дъщеря. Синьорина Лучана Мочениго, запознайте се с Бонакорсо Нивола, най-добрият моряк по тези и всички останали брегове!

Аз поднесох елегантно ръка на моряка, защото така бях виждала да прави майка ми, а той я целуна замаяно, като човек, току-що ударен с тиган по главата. После синьор Кристофоро придърпа малкото ни трио зад купчина борови греди, високи колкото нас. Ароматът на бор изпълни ноздрите ми.

— Наумила си е да отиде на едно пътешествие и иска ти да я закараш.

— На пътешествие ли?

— Да. Нали все още ти управляваш въжените корабчета до Местре?

— Че кой друг? Иначе как ще плащам за всичките бебета, дете моята Лизабета непрекъснато снася, а? Ето, дори и сега още едно е на път!

— Хубаво тогава. Едно пътуване. А после ще можеш да си храниш децата цяла година.

— В злато ли?

— В злато.

— Колко?

— Петдесет дуката.

Морякът подсвирна с беззъбата си уста, а аз преглътнах тежко. Петдесет дуката си бяха цяло състояние! Откъде, за бога, щях да взема тези пари? Синьор Кристофоро сигурно е полудял! А после, за една кошмарна частица от мига, разбрах — но от мисълта се облях в студена пот. Майка ми разполагаше с цяло сандъче златни дукати в покоите си — видях го с очите си днес, докато търсех къде са маските ѝ. *Мадонна!* Веднага след това обаче изпънах смело гръб. На този свят имаше само едно, което можеше да ме накара да се върна в стаята ѝ — мисълта за брат Гуидо. Щом се налага, ще вляза. Двамата моряци продължиха пазарлъка си, като че ли мен изобщо ме нямаше там.

— Кога?

— Утре вечер. През първата нощ на карнавала.

Бонакорсо Нивола се замисли, а после извърна глава към мен и попита:

— Майка ѝ знае ли, че ще пътува?

Кратка пауза от страна на синьор Кристофоро. Накрая:

— Не. Пътува по сърдечни дела.

И това си беше напълно вярно — бях разказала цялата история на моя учител и той знаеше, че поемам този риск от любов. Бонакорсо бързо схвана ситуацията и рече:

— Значи едностранно пътуване, а?

— Да.

Морякът замълча.

— Няма смисъл да те лъжа, рисковано е — обади се моят учител.
— Обаче след това можеш да се пенсионираш.

Бонакорсо засмука беззъбите си венци и въздухът излезе между тях със свистене.

— Е, какво толкова! — отсече накрая, а после за първи път се обърна директно към мен: — Утре вечер, точно в полунощ, бъдете на пристана Сан Закария. Донесете златото в копринена кърпичка. Аз ще бъда на въжената баржа. Ще спра само за миг и няма да чакам! Вие ще ме попитате дали някога съм ходил в Бурано при майсторките на дантели. Схванахте ли?

Кимнах, напълно онемяла едновременно от ужас и радост.

— Е, в такъв случай до утре! — кимна той и потъна в тълпата така неусетно, както се бе появил. Аз се изпълних едновременно с възторг и невероятен страх. Вече беше сторено! За мен нямаше връщане назад! Утре вечер щях да се махна оттук!

След това двамата с моя учител се върнахме обратно в двореца толкова бързо, колкото ни държаха краката, и се разделихме безмълвно в подножието на голямото стълбище. Бяхме твърде уплашени и твърде възбудени, за да се сетим, че може би се виждахме за последен път. Аз си знаех, че повече няма да го видя, а и не можех да говоря с него, за да не се издам с нещо. Но се надявах, че докато ме гледа как се отдалечавам нагоре, той усеща, че няма да го забравя и че е наясно, че съм безкрайно задължена на синьор Кристофоро от Генуа.

ПЕТА ГЛАВА

През тази нощ изобщо не можах да мигна и щях да прекарам целия следващ ден на тръни, ако не се бе появила вещицата Марта, за да ми съобщи, че майка ми имала желание да ме заведе на специална разходка. Затова се стегнах за ден, посветен на безцелно бърборене и обикаляне по каналите с баржата на баща ми, питайки се дали ще успея да издържа товара на моята тайна, без да се прекърша под зеления поглед на майка ми и да ѝ призная всичко. Но когато се изправих пред майка ми в приемната зала, забелязах, че тя не носи нито обичайната маска, нито обувките на високи платформи. Беше облечена с дълъг шлейф от кремава дантела и безръкавна туника в любимото ѝ зелено, с миниатюрни златни лъвчета, избродирани по подгъва. Не си бе сложила никакви бижута или украшения, но както винаги, тоалетът ѝ бе безупречен и безценен. Може да не разбирам от много неща, но от дрехи разбирам. И сега разбрах, че заради изработката на тази дантела стариците от Бурано сигурно са си счупили пръстите да бързат, а само бродерията на миниатюрните златни лъвчета по туниката струваше стотици дукати. Въпреки скъпото облекло обаче косата на майка ми бе спусната свободно чак до кръста. Не си бе сложила даже грим — само бе натъркала устните си с блестящо мазило, така че да блеснат в естественото си розово, и от същото мазило бе сложила на клепките си, за да могат очите ѝ да говорят сами за себе си — със зеленото на дълбоките води. Изглеждаше на не повече от петнайсет години. И тогава разбрах, че всичките ми труфила, всичките прически и суетни на моите камериерки не струват нищо пред красотата на майка ми — защото тя, дори в най-естествения си вид, беше Венерата на тези морета. Ала когато ми се усмихна, ми се стори много по-смъртна и мила от когато и да било. За един кратък миг изпитах болка, че скоро отново ще я изгубя — моята *вера madre*, жената, която копнеех да открия през всичките тези години. Тя ме хвана за ръка и рече:

— Хайде, ела! Днес ще научиш най-ценния от всички уроци досега. Ще научиш най-важното за правосъдието — за правосъдието

по венециански!

Думите влязоха в странно противоречие с външния ѝ вид.

И някъде в главата ми звъннаха предупредителни камбани. Обзе ме грозно предчувствие.

Тя ме поведе през многобройните коридори към светая светих на двореца — към кошера от кабинети и проходи, които се кръстосваха с публичните зали на сградата. Властта и присъствието ѝ бяха толкова могъщи, че прислугата се стопяваше в мига, в който се появявахме. Стаите, в които влизахме, се изпразваха и всички спираха работата си, за да ни позволят да продължим необезпокоявани. Накрая стигнахме до четири кабинета с тъмна ламперия, които не бях виждала до този момент. В стената на една от тези стаи имаше лъвска глава със зейнала пасть, която отвеждаше незнайно къде. Беше страховита и сърцето ми се изпълни с ужас — бях изправена пред звяра, от който толкова много се страхувах.

— *Ла бока дел леоне* — обяви майка ми. — Устата на лъва. Тук е мястото, където се разкриват политическите предатели. Обвиненията се излагат в писмен вид и се пускат в устата на лъва към кабинетите вътре. Този тип информация е от съществено значение за гладкия ход на нашата правосъдна система.

Сърцето ми заби като лудо, когато осъзнах, че хората, изпълващи затворите под и над нас, започват пътешествието към тъмниците си тук, предадени от своите приятели, конкуренти или завистливи съдружници.

Наложи се да прочистя гърлото си два пъти, преди да проговоря.

— Не мислиш ли, че подобна система може да се превърне в плодородна почва за корупцията, а? — изломотих. — Искам да кажа... Не се ли използва за... отмъщение?

— Понякога — сви рамене тя. — Но какво значение има? Във всеки един от случаите наказанието е според престъплението, стига обвинението, разбира се, да е вярно.

Преглътнах.

— Моля те да ми простиш, скъпа Лучана — продължи тя, — ако сега повторим част от предишната ти обиколка. Но според мен добрите учители винаги разчитат на повторението на своите уроци, нали? — Погледна ме със зелените си очи и аз моментално сведох моите, изпълнена с ужасното предчувствие, че говори за синьор Кристофоро.

— Затова сега няма да ти се извинявам за повторението, а просто ще те уверя, че този път няма да скучаеш!

И минахме още веднъж през мрачните кабинети, за да стигнем до малката вратичка в стената. Вече знаех къде отиваме — някъде дълбоко в себе си още от самото начало подозирах къде ме води. И още веднъж слязохме по виещата се дървена стълба към затвора — към подземията на венецианската държава. С всяка следваща крачка усещането за ужас се засилваше и кожата ми настръхваше все повече. И още веднъж светлината се смени с мрак, когато напуснахме просторните помещения, за да навлезем в мрачните коридори на *поци*, и още веднъж писъците на затворниците оглушиха ушите ми — умолителните викове на онези, които все още бяха с всичкия си, и несвързаните брътвежи на другите, които бяха полудели. И още веднъж смразяващият студ превърна кожата ми в оскубано пиле, а убийствената влага нахлу в гърдите ми. Над вратите зърнах драсканици, обозначаващи номерата на тъмниците — някогашните имена вече бяха просто номера, очакващи поредното мъчение или смърт, защото тук покоят бе напълно непознат.

— Ето тук — изрече безгрижно майка ми и кимна на едрия мрачен надзирател. Той отпусна скръстените си пред гърдите ръце и отстъпи встрани.

Аз погледнах въпросително към майка си, която само кимна. Влязох вътре, като почти очаквах да чуя как вратата зад мен се затръшва. Вместо това в носа ми нахлу вонята на изпражнения и повръщано, към която се добавяше и някакъв друг, непознат мирис. Но се оказа не чак толкова непознат — първо го разпозна носът ми и едва след него мозъкът ми. Бях отново в старата си колиба край Арно, подът пред мен — покрит с яркочервена течност, краката ми — затънали до глезените в тази течност, а погледът ми — озъртащ се за Ена, за да я видя с прерязано гърло и едва държаща се за тялото глава. Кръв.

В ъгъла на тъмницата зърнах някакво същество на мрака, свито и плачещо. Сълзите му капеха в такт с водата по стените. Отстъпих крачка назад от съществото пред мен и погледнах към безстрастното лице на майка си. Съвсем спокойно, сякаш ми представяше поредния гост на банкет, тя изрече:

— Разбира се, познаваш синьор Бонакорсо Нивола, нали?

При звука на името си, подобно на дете или на куче, което реагира единствено на начина, по който го наричат, нещото в ъгъла се разгърна и обърна лице към мен. Не бях в състояние да издържа онова, което видях там, затова сведох очи надолу — но за да се сблъскам с нещо още по-лошо: чорапогащникът му беше срязан при слабините и оттам висеше само една кървава кожичка — неестествено, с две липсващи топки, отразяващи онова, което се бе случило на лицето му. Все още влажният от това сатанинско дело нож лежеше виновно на близкото дървено столче. Майка ми го вдигна, приближи го към устните си и докосна с език ръба му, наслаждавайки се на човешката кръв. Кръвта обагри неначервените ѝ устни, а очите ѝ проблеснаха в мрака като нефрит. А аз изхвърчах от тъмницата и докато повръщах, си дадох сметка за онова, което бях видяла.

Очите на човека бяха избодени, топките — срязани.

Докато се гърчех от ужас, усетих, че някой разтрива нежно гърба ми — действие, присъщо на всяка любяща майка към болното ѝ дете.

— Учителят ти се върна обратно в Генуа — каза. — Не сме му сторили никакво зло. Но баща ти и аз много искаме да останеш.

И това бе изречено с много обич, като на приятен гост, който е решил да си тръгне твърде рано.

Привикналият на подобни сцени тъмничар ни наблюдаваше безстрастно. После извади от джоба си мръсен парцал, хвърли го върху повръщаното от мен и го забърса с крак, оставяйки влажно петно върху каменните плочи. Майка ми му хвърли един дукат — отплата, задето е изтрил повръщаното на дожаресината, дъщерята на дожаресата. А после аз се изкатерих, олюлявайки се, по стъпалата, обратно по коридорите и обратно в стаята си.

ШЕСТА ГЛАВА

Бонакорсо Нивола, Бонакорсо Нивола.

Бях доловила страха в гласа му. Спомнях си, че той бе попитал: „А майка й знае ли?“. Не баща й — майка й. Спомнях си как бе пребледнял, когато си помисли, че пред него стои дожаресата. И си дадох сметка, че той е бил наясно с онова, което разбрах още при пристигането си тук — че лъвицата е красива, но и смъртоносна. Заболя ме, когато се сетих за семейството му, страдах от огромно чувство за вина пред непознатата Лизабета. Ако е обичала нейния мъж така, както аз обичам моя, каква ли е сега агонията й?! Вярно е, че и моят мъж лежеше в затвора така, както и нейният, и двете споделяхме еднаква съдба, ала нейната бе стотици пъти по-тежка — тя бе на практика вдовица, без баща за децата си и без пари, с празно легло и празен долап, и празно сърце, и без нито един петак, който да облекчи орисията й. Изпълних се с невероятна мъка по бедния моряк, който се бе съгласил да ме измъкне оттук. Дълбоко в себе си се заклев някой ден да изпратя достатъчно парична помощ на съпругата и децата на Бонакорсо, защото само един бог знае дали ще са го пуснали от затвора. Добре че синьор Кристофоро бе само прогонен (ако се вярва на думите на майка ми) — бе му позволено да се върне при брат си и при своя любим картографски магазин край морето, а оттам — и при съпругата и сина си, когото още не бе виждал, но който още отсега извикваше сълзи в очите му. Поне за него се радвах.

Ала моята собствена съдба бе безнадеждна. Знаех си, че никога повече няма да мога да избягам; че ще бъда държана да крея тук, дотогава, докато, по някаква зла ирония на съдбата, не ме прехвърлят през планините в Пиза, за да ме венчаят насила за братовчеда на мъжа, когото обичах. За да може злочестата прилика да ми напомня до края на дните ми, че са ми дали фалшификат, бледо копие на мъжа, когото желях. И което беше най-лошото, брат Гуидо бе все още в „Барджело“ — в затвор, който бе лика-прилика на този, от който току-що бях избягала.

В отчаянието си се запътих директно към вграденото сандъче в прозореца ми — да не би майка ми да е претърсвала стаята ми? Не. Златото, което бях откраднала от нейната стая предишната нощ, си бе все още там. Извадих дукатите и ги завързах в кърпичката, която мислех да връча на Бонакорсо Нивола за услугите му. После залепих вързопа с монети плътно за кръста си, като колан за пари. Щом не могат да ми купят свободата, бих могла поне да ги изпратя на семейството му, както се бях заклела. В дъното на сандъчето зърнах и още нещо — намачкано и отдавна забравено. Извадих го. Копието на Ботичели.

Отворих прозореца с намерението да изхвърля картината в лагуната, защото тя бе унищожила Ена, Бембо, брат Ремиджо, Бонакорсо, брат Гуидо. И мен. Но въпреки това си оставаше единственото нещо, което ме свързваше с брат Гуидо. Единственото, което бяхме докосвали и двамата. Затова пръстите ми сграбчиха здраво пергамента и отказаха да го поверят на западния вятър. Насред воя и стенанието на топлия въздушен поток в ума ми зазвучаха отново думите на синьор Кристофоро, сякаш донесени с пролетния прилив.

Западният вятър. Западният вятър възвестява началото на пролетта. *Зефир!*

Затръшнах рязко прозореца. Запалих свещ. Развих внимателно картината и много, много внимателно, както правехме някога, я затиснах с няколко тежести. Погледнах отново към картината, която двамата с изгубената ми любов толкова често бяхме съзерцавали. Очите ми бяха привлечени от образа на Хлорида — майка ми, която днес бе вкусила човешка кръв. Изглеждаше невинна, уплашена и бягаща от синьокрилата ярост зад дясното ѝ рамо.

Зефир.

Ръцете ѝ бяха протегнати за помощ към Флора — към мен. Забелязах, че дрехата, която носи Хлорида, прилича много на тази, с която майка ми беше днес. А след това насочих очи към цветята, които излизаха от устата ѝ. И в съзнанието ми зазвучаха думите на стария билкар.

Цветята изтичат като истини от устата ѝ.

И в този момент си дадох сметка, че тези цветя трябва да означават нещо. Стиснах бясно челюст. Много добре. Щом не мога да избягам, мога поне да разбуля коварния план, който майка ми крои

заедно с Лоренцо Медичи. Концентрирах се и започнах да сравнявам цветята, които излизаха от устата на нимфата, с онези, които вече бяхме открили в одеждите на Флора. Разрових се в изпълнената си с болка памет, за да си спомня всичко, изречено в ботаническата градина на манастира, налагайки си да си припомня *неговото* красиво лице, *неговия* сладък глас, *неговите* дълги пръсти, изписващи елегантно имената на всички цветя. Вторачих се във всеки отделен цвят. Доколкото можех да преценя, бяха общо десет, макар част от тях да се повтаряха — с други думи, от всеки вид цвете имаше повече от едно. Изброих общо четири различни вида и след известно време като че ли се сетих кои са те. Двете цветя, които бяха почти приклепени между зъбите на Хлорида, бяха *окиченто*, или така нареченото цвете „сто очи“ — често срещано в живия плет. След това определих малкото бяло цвете с жълтата тичинка като анемона, припомняйки си казаното от ботаника. Следваха две коралови рози, от абсолютно същия вид, който държах в полите си — розите, за чието преброяване положихме толкова много усилия, уви, напразни, защото така и не успяхме да стигнем до полезни заключения във връзка с числото трийсет и две. И накрая, двуглавата метличина, синя като лагуната на залез — *фиордализо*, кралската лилия. Десет цветя от общо четири вида. Окиченто, анемона, роза и фиордализо. Не можех да постигна нищо повече, защото, дори и да бях чувала латинските имена на тези цветя, за нищо на света не бих могла да си ги спомня — освен на розата, разбира се. Затова единствените отправни точки, върху които можех да работя, бяха числата четири и десет, или буквите О, А, Р и Ф.

Въздъгнах. Усещах, че няма никакъв смисъл да се опитвам да съставям дума от тази четворка — от една страна, имената на цветята, които знаех, бяха на тоскански, а не на латински, от друга — засега почти не можех да чета, да поставям буквите в правилния ред, а какво остава — да съставям дума от плетеница от букви. Но пък буквите бяха само четири, затова реших да опитам. Бях наясно какво правя — търсех убежище в загадката. Докато мозъкът ми бе зает с тази задача, нямаше да се спира върху ужасите, видени през деня, нито щеше да разнищва ужасите, които биха могли да сполетят друг човек, в друг затвор, в друг град държава. Е, та да започвам.

Р за роза.

А за анемона.

Ф за фиордализо.

О за окиченто.

Упражнението беше кратко. Накрая, след много усилия, достигнах до:

РАФО

РОФА

ОФАР

ОРАФ

ФАРО

ФОРА

АФРО

АРФО

Нито едно от тези неща не ми изглеждаше като дума — или най-малкото такава, която аз познавах. Щеше ми се да има още едно цвете с друга, доста по-удобна буква. Ако разполагах примерно с *Л*, бих могла да съставя името *ФЛОРА*, което би изглеждало доста показателно (макар да нямах представа за какво). Но желанията ми не бяха в състояние да добавят нещо, което го нямаше там, затова се принудих да се придържам към наличното. Може пък, ако добавя по една буква за всяко от цветята, да кажем, например две *Ф* за двете фиордализи, които бяха нарисувани? И така нататък. Но и този метод се оказа безполезен. Пред мен се очерта единствено налудничавата плетеница от букви, нито една от които нямаше никакъв смисъл за мен.

Накрая реших да оставя буквите и да се насоча към числата. Може би числото четири, броят на *видовете* цветя, или числото *десет* — броят на самите цветя, означаваше нещо. Но тази задача ме закопа още по-бързо от предишната. Имаше четири сезона, четири ветрове и четирима апостоли, но не ми хрумваше нищо, което е десет, с изключение на десетте божии заповеди, а и тях си ги спомних само защото бях нарушила по-голямата им част.

Накрая се отказах и се загледах през прозореца, без да виждам нищо. По навик навих картината и я пъхнах в корсажа си. Нямаше никакъв смисъл. Подобно на пеперуда, уплашена от свещта, след като е опърлила крилете си, подобно на оса, уплашена от сочната праскова, след като е била прогонена от ръката на гневен човек, аз се връщах отново и отново към мястото, предопределило съдбата ми. Спомних си

една друга вечер на друго място, когато пак се бях взирала през прозореца, но към друго море. През онази вечер това беше Неаполитанският залив, а моментът — когато бях заварила брат Гуидо отпуснат по корем на леглото си с изранен от ударите на колана си гръб заради греха, че ме бе целунал. Но сега, стотици левги на север оттам, и моето сърце вече кървеше и ставаше все по-кораво и по-студено. Може би за нас бе най-добре да се разделим и той да умре, защото аз никога не бих могла да бъда с него, никога не бих могла да го целуна. Затова най-добре е и той да умре, и аз след него.

Останах в стаята си цял ден, отказвайки и храна, и напитки, и компания. Слънцето постепенно потъна в лагуната и гондолиери и проститутки започнаха да се надпреварват да предлагат услугите си. Изтощена и окончателно победена от безсънието от предишната нощ и ужасите на деня, аз се отпуснах на леглото си с дрехите и веднага заспах.

Но само за да се събудя, когато в стаята влезе майка ми. Познах, че е тя, още преди да я зърна. Бях с гръб към вратата, но я познах по свистенето на полите ѝ и звука на дишането ѝ. Познах я по уплашеното стягане в гърдите ми и ситните капчици пот по горната ми устна. Постарах се да продължа да дишам равномерно, за да се престоря на заспала. Но едновременно с това отворих очи съвсем мъничко и надникнах през миглите си. Тя се появи пред мен като ангел на нощта с лице, осветено от свещта, която държеше в ръцете си, и коса като златен ореол. Първо се насочи към прозореца и дъхът ѝ запоти стъклата между рамките — навън бушуваше истинска буря и дъждът се изливаше като из ведро. Ако бях тръгнала за Местре, пътуването щеше да бъде кошмарно — щях да подгизна цялата от вода. Но предпочитах да бъда мокра, отколкото под зоркия поглед на тази жена. Тя се обърна и аз отново затворих очи, като задишах равномерно, за да прикрия факта, че съм будна. Чух я как претърсва стаята — бързо, безшумно, ефективно. Чух я как отваря вграденото сандъче, където съвсем доскоро бяха скрити картината и златото, но сега вече нямаше нищо. Златото, което бях откраднала, се намираше в импровизирания колан на кръста ми, а картината вече се криеше на обичайното си място в корсажа ми. Безмълвно благодарих на Дева Мария, че тази нощ не се бях преоблякла по нощница и че и двете ми тайни бяха на сигурно място при мен. След като разбра, че няма какво

да открие, тя се обърна да си върви. Носеше се толкова леко по рогозките, че се зачудих да не би да върви насън. После обаче спря и аз усетих погледа ѝ върху себе си, чух я да приближава. Леглото се отпусна, когато тя приседна встрани, и аз зачаках острието на ножа, което бе лишило от мъжественост и зрение Бонаcorso Нивола. Но въпреки това пак не ѝ позволих да разбере, че съм будна. Ако държеше да умра, нямах нищо против да го сторя веднага, защото всичко, за което живеех, вече бе изгубено безвъзвратно за мен. Усетих докосване, но се оказа само една нежна ръка, която отметна една къдрица от окото ми и я втъкна внимателно зад ухото ми. После тя се приведе и ме целуна с обич, сякаш все още бях бебето, което тя бе сложила в бутилка и бе прокудила от себе си. Усетих топлия ѝ дъх върху бузата си, който запоти кожата ми така, както бе запотил прозореца. Долових докосването на устните ѝ — устни, зад които се криеше езикът, опитал кръвта върху онзи нож. А после тя си отиде.

Валя цяла нощ — отгатак прозореца ми и върху възглавницата ми.

СЕДМА ГЛАВА

Събудих се като след кошмар, замаяна и изпълнена с надежда. Слънцето бе обсипало прозореца ми с позлата и ужасите от предишния ден за момент избледняха. Докато споменът не ги върна назад. Изправих се и се протегнах. Предателското ми тяло бе гладно и жадно, търсещо опора, копнеещо за живот. Марта се появи със закуската ми и аз настървено се нахвърлих върху нея, защото просто не знаех какво друго да правя. Донесе ми и великолепна рокля, покрита изцяло с паунови пера, придружена от същата маска. Вторачих се неразбиращо в нелепия тоалет.

— Карнавалът — изрече кратко тя.

Майко Божия! Бях забравила.

Облякох се безмълвно и безволево като марионетка — без сила и без собствено мнение. Налагаше се да се превърна в творение на майка ми, защото вече не можех да търся пътища за бягство, не можех да се надявам, че някога отново ще зърна брат Гуидо. Оттук нататък нямаше никакво значение какво правя и какво — не.

След утринната служба бях извикана от майка ми, която ме целуна по същата буза, по която ме бе целунала и предишната нощ, и огледа доволно премяната ми. Самата тя беше облечена изцяло в бели пера, а лъвската маска бе заменена с лебедова, която тя сложи в мига, в който поехме напред. В подножието на стълбите ни чакаше баща ми, със своята шапка *корно* и церемониалните си одежди. Той не ме поздрави. В други случаи бих допуснала, че е бил уведомен за опита ми за бягство, ако не беше фактът, че той *никога* не ме поздравяваше. Докато подаваше ръка на майка ми и тя поставяше своята върху неговата, не можах да не се запитам каква част от истината му казват.

Всички поехме със свитата през площад „Свети Марко“. Гълъбите пред нас се издигнаха наред облак от дим. Венеция се бе превърнала в същинска менажерия — граждани, облечени като папагали и лъвове, лудуваха весело с тигри и маймуни, куртизанките покриваха лицата си, но излагаха на показ гърдите си. Уличните продавачи предлагаха маски и чаши вино, циркаджии танцуваха на

кокили или жонглираха с огън. Актьори крещяха неприличните си строфи иззад гротескно ухилени маски. Слънцето грееше безмилостно, ала въздухът бе смразяващ. Дъхът ми излизаше на валма от устата ми, но главата ми гореше. Нямах представа накъде сме тръгнали, а и не ми пукаше. Вървах зад майка си, която ми говореше непрекъснато през рамо за гледките, които ни предстояло да видим. Правеше го толкова мило и незлобливо, че се запитах дали бедният ми мозък не си е измислил събитията от вчерашния ден. Тя беше като ветропоказател, променящ посоката си според климата. Вчера буря и мрак, днес — прежурящо слънце.

Доколкото схванах, идеята бе да минем през площада, така че хората да ни видят, а след това да се качим на Бучинторо от пристана Сан Закария, за да започнем един от най-важните ритуали на фестивала — Бракът на морето. Баща ми трябваше да закара баржата си до центъра на лагуната и да хвърли в морето някакъв безценен пръстен, с което да измоли благосклонността му към града за следващите дванайсет месеца. Едва не се разсмях — пристанът Сан Закария бе мястото, където трябваше да се срещна с Бонакорсо Нивола.

Обаче времето си беше наумило нещо съвсем друго. Може би Господ, ако изобщо имаше такъв, се бе вбесил заради съдбата на бедния моряк, защото не след дълго изпрати в небето тъмни облаци, а откъм планините — мощни гръмотевици. От небето се сипна пороен дъжд и тълпите побързаха да се скрият под колонадите, докато над главите им вилици в сребристо и синьо раздираха облаците. Куртизанките се разпищяха и побягнаха с тръскащи се цици и вдигнати поли, под които се разкриха косматите им крака. Перата и кожите се сплескаха, а костюмите прокървиха евтините си бои по паветата, превръщайки се в мръсна дъга. Всеки побърза да намери убежище под сушините на площада, всички бърбореха и се смееха от страх. За малко ме оставиха сама. Заслепена от дъжда и с лека усмивка, играеща по устните — чумата да ги тръшне всички венецианци и техния карнавал! Ококорих очи към небесата, призовавайки светкавицата да ме удари, надявайки се, че подгизналата ми от вода коса е все още достатъчно златиста, за да изкуши стрелите ѝ. И като че ли в отговор на молитвата ми бях заслепена още веднъж, когато небето се разцепи. Обаче светкавицата не ме удари.

Единствената полза от нея бе да освети една картина, която бях гледала всеки ден, но всъщност никога не бях виждала.

Пред огромното кубе на базиликата, високо, високо върху позлатената платформа над величествените порти, стояха четири бронзови коня, окъпани в огън — благородни жребци, с извити шии, пяна на устата и предни крака, биещи нетърпеливо земята. Изправяха се над града като страховит квартет. Години по-късно съпругът ми щеше да ми каже, че всъщност те били откраднати директно от Хиподрума на Константинопол — единствената останала *квадрига* от римския свят и символ на светската мощ на Венеция. Но като че ли малко избързвам — това е далече в бъдещето, когато вече бях женена. На този етап от разказа си обаче аз все още не се бях срещнала повторно със съпруга си (но иначе го бях срещала, естествено, при не един и два завоя в тази история). През онзи въпросен ден обаче аз нямах нужда от обяснения, за да разбере какво означават тези коне. Те означаваха, че Апокалипсисът скоро ще се стовари върху Венеция. И не давах пет пари за това.

Ала ето че точно в този миг на свършека на света и на моето тотално безгрижие по някаква странна причина мозъкът ми реши да ми се реваншира за вчерашната неуслужливост. Парчетата от мозайката внезапно се подредиха — докато четирите ветрове ме биеха от всички посоки на компаса, докато обувките ми се пълнеха с вода и големият площад се наводняваше, докато само аз стоях наред бурята като обречен кораб в открито море, най-сетне осмислих онова, което ме бе учил моят учител по морско дело. Заедно с дъжда, който биеше по главата ми, пристигнаха и три мисли и се настаниха за постоянно в съзнанието ми.

Прима конвинционе: Флора имаше трийсет и две рози в полата си. Розата на компаса притежава трийсет и две посоки. Значи ключът е в компаса.

Секонда конвинционе: Розата на ветровете притежава четири ветрове, колкото са и конете пред мен. А конете на вятъра са децата на Хлорида.

Терца конвинционе: Зефир, западният вятър, изнасилва Хлорида. Хлорида, любимата на ветровете. Хлорида — моята майка. Хлорида, която е Венеция.

И сякаш с поредния си проблясък светкавиците най-сетне осветиха тъмните ниши на моя заспал мозък. Разбрах, че каквито и тайни да криеше този град, те бяха в коня, застанал вляво от всички останали — западният кон, конят *поненте*.

Конят Зефир.

А след това почувствах, че някой ме дърпа силно за ръкава. Моята тъмничарка Марта бе пристигнала за мен, за да ме завлече зад портите на базиликата, където групата на дожа капеше и се изпаряваше. Навън бурята продължаваше да вилнее и дъждът барабанеше по огромния площад, докато накрая не го покри с няколко пръста вода. *Аква алта* — високият прилив беше настъпил и морето се опитваше да си върне този град. Майка ми регистрира появата ми с очевидно облекчение. В този момент за пореден път осъзнах, че тя все пак се притеснява за мен и се радва, че съм в безопасност. Обаче нито аз, нито който и да било от нас беше в безопасност. Господ Бог нямаше никакви скрупули да удари собствения си дом. Изпращайки като предвестник мощна гръмотевица, той стовари юмрук върху купола и върху нас започна да се сипе мазилка. Баща ми се опита да надвика писъците на останалите:

— Златото на покрива привлича светкавиците, затова трябва веднага да се върнем в двореца!

Това беше най-дългото изречение, което го бях чувала да изрича.

Двамата с майка ми тръгнаха първи, следвани от свитата си. Марта бе повлечена с тях и аз разбрах, че ще й трябва известно време, докато установи липсата ми. Вмъкнах се в една ниша и се скрих. Нямах никакъв конкретен план, освен да бъда по-далече от моята майка магьосница толкова, колкото ми е възможно. Имах нужда от пространство за размисъл, от пространство за действие. И докато атриумът се изпразваше, аз вдигнах нагоре очи за вдъхновение и зърнах пред себе си най-фантастичната римска мозайка на четирите сезона. Фигурата на Пролетта, обгърнатата с тучна зеленина, венци от цветя и митични създания, чифтосващи се, за да се възпроизведат (един различен Ноев ковчег), гледаше право към мен и сочеше нагоре с ръка. И тогава разбрах, че съм на прав път.

Поех из мрака на базиликата и установих, че подът също започва да се пълни с вода. Очевидно Ноевият ковчег пропускате. Миризмата на тамян беше задушаваша, а гласовете на свещениците на баща ми —

истерични в молитвите си. Те не бяха успели да спасят Венеция от чумата, не бяха успели да изтръгнат от лапите на смъртта дори и първата съпруга на баща ми. Но с неугасваща вяра продължаваха да се опитват да спасят града от това най-библейско от всички библейски бедствия. Огледах преддверието в търсене на врата, която знаех, че трябва да бъде там, защото Богинята на Пролетта ми беше казала, че е там. Открих портичката и тръгнах по стъпалата, все по-нагоре и по-нагоре, към галерията. Докато се издигах към купола, византийските лица ме наблюдаваха с интерес с огромните си бадемови очи, напълно невъзмутими, въпреки светкавиците, които пълзяха по позлатените рамки на прозорците.

Когато излязох на терасата, дъждът се стовари върху мен като удар на чук, светкавица удари купола над главата ми и аз си помислих, че набързо ще бъда опечена като мида. Скрих се зад най-близкия кон. Каква ирония, че тези жребци на вятъра сега трябваше да ме защитават от бурята. Само преди броени мигове бих била щастлива да скоча оттук, за да намеря смъртта си. Обаче сега се вкопчих в звяра, който ми служеше за убежище, пхвайки се под корема му като жребче под кобила. Знаех си, че съм в грешния край — при източния кон, затова започнах да се промъквам внимателно зад осем дълги задни крака и осем масивни медни топки. Когато стигнах най-западния кон, изпълзях в предната му част и вдигнах очи нагоре, опитвайки се да ги заслоня от дъжда. Вгледах се в огромното, благородно медно лице на коня Зефир, но дивите му очи не ми подсказаха нищичко. Иначе животното ми предложи десния си преден крак, вдигнат така, сякаш се опитваше да се здрависа с мен. Стори ми се съвсем естествено да приема поздрава му, затова обгърнах копитото му с премръзналата си ръка, търсейки някакъв надпис, някакъв знак — каквото и да било. Поредната светкавица се стовари върху купола на базиликата и медният крак на коня звънна, подобно на монета върху камбана. Малко по-късно същият този крак се разцепи, откъсна се и падна в ръката ми. Едва успях да го хвана и се вторачих в него, ужасена от стореното. Обаче той се оказа кух. Кух, а не тежък.

Мадонна!

В него имаше нещо. Измъкнах някаква дебела дървена пръчка, дълга чак до лакътя ми — като точилките, които сладкарите използват, за да разточват тестото си. Досетих се, че вътре трябва да има нещо —

навит документ, монети, картина. Очаквах пръчката да бъде куха, като цилиндър, обаче тя се оказа твърдо дърво. Вярно, че върху нея имаше някакви обозначения, обаче извивките и ченгелчетата нямаха никакъв смисъл за мен. Ако питаха мен, това бе просто опора, която майсторът на конете е използвал, за да изработи животното — нещо като скелет, върху който е излял бронза, непредназначен да бъде виждан от никого друго. Захвърлих дървото до себе си и покрих лице с ръце. Когато ги свалих, си знаех, че ще видя някого пред себе си — Марта или някой от охраната на баща ми.

И наистина имаше някого.

— Готова съм — рекох. — Можеш да ме отведеш.

Обаче присъствието пред мен не бе на нито един от двамата, които очаквах. Не беше и на същество от този свят. Пред мен стоеше лъв, изправен на двата си задни крака, с лице от злато и тяло на човек. Маската приличаше много на тези на майка ми, само дето беше цяла, а не половин маска. Същинско слънце, грива около окръжността, но по-скоро огнени лъчи, очи и уста — зейнали като на *Бока дел леоне*. Сега вече знаех, че с мен е свършено — за мен Апокалипсисът бе дошъл. Лъвът на Свети Марко, съществото, от което се ужасявах още от мига, в който прекрачих прага на Арсенала и с това подпечатвах съдбата на Бонакорсо. Владетелят на този град, бе дошъл, за да ме погълне.

Аз съм като пророк Данаил.

— Готова съм — повторих. — Вече можеш да ме отведеш.

А после разбрах, че вече съм мъртва, защото съществото ме погледна с очи, за които не бях спирала да мечтая, и заговори с глас, който сънувах.

— Лучана, аз съм.

Изтръгнах маската от лицето му и се хвърлих на врата му, за да го притисна към себе си. Започнах да се смея истерично и да крещя и сигурно щях да го целуна поне хиляда пъти, ако той не ме бе задържал и казал:

— Нямаме време сега. — Вдигна дървения свитък и го пхна в ръцете ми. — Пази картата! Имай кураж! Ще се видим в Милано!

А после погледна право в очите ми, сякаш се опитваше да запамети лицето ми, и изчезна наред светкавица, синя като очите му. Едва бях успяла да напъхам картата в ръкава на роклята си, когато Марта налетя върху мен.

Очевидно се бе разминала с брат Гуидо по стълбите.

Докато излезем от базиликата, бурята беше преминала и слънцето отново грееше. Площадът беше пълен с вода. Целият град се бе превърнал в едно огромно огледало. Никога досега не бях виждала подобна красота. Нежелаеща да поема нови рискове, Марта бе стиснала така силно ръката ми, че на следващия ден сигурно щях да имам синина. Нагазихме във вода до колене, докато не пресрещнахме носилката на дожа, която идваше за нас. Обаче на мен вече не ми пукаше.

Той беше жив!

ОСМА ГЛАВА

Знаех си, че тази страхлива кучка Марта няма да съобщи на никого за изчезването ми. За нейно щастие раздялата ни с нея бе траяла толкова малко, че никой от дома на баща ми не бе забелязал, че не сме заедно. Когато се върнахме, казах, че сме се молили за спасението на града. Забелязах как майка ми ме погледна косо, защото си знаеше, че не съм особено религиозна, но тъй като Марта побърза да се съгласи с версията ми, въпросът бе приключен. Момичето си знаеше отлично интереса — бе наясно, че майка ми щеше да поръча да ѝ ударят сто тояги на голо, задето ме е изпуснала от погледа си. Нищо чудно дори да свърши тази работа и сама, перверзницата му с перверзница!

Но от този момент нататък повече нито веднъж не причиних неприятности на Марта. Станах кротка като агънце и хрисима като овчица, послушна като доброто момиче от манастира, каквото някога бях. Присъствах на всички празненства по време на карнавала, говорех учтиво със съюзниците на баща ми, шиех чинно до майка ми и подхождах към уроците си покорно и с прилежание. Стигаше ми да знам, че брат Гуидо е жив, че не е пострадал от мъченията така, както бе пострадал Бонакорсо, и че ми бе обещал, че пак ще се видим. Нито знаех, нито давах пет пари за това как ме бе последвал дотук — фактът, че вече бе тук, ми бе напълно достатъчен. Прехвърлях през ума си стотици и хиляди пъти кратката ни среща, припомнях си всеки поглед и всяка дума. Не че схващах смисъла на всичко това. Не виждах как дървеният свитък, който държах у себе си непрекъснато, би могъл да бъде карта. Нямах никаква представа как и кога ще се видим, нито как градът, който той спомена, пасва в плановете на Седмината. Но реших да не напрягам бедния си мозък — просто приемах нещата такива, каквито са. Никога не бях ходила в Милано, но вече си знаех, че съвсем скоро ще отида, независимо колко време ще ми трябва да се сетя как. Но на този етап най-доброто, което можех да сторя, бе да се сниша и да правя точно онова, което вещицата очаква от мен — докато не се успокои и не охлаби захвата си.

Оказа се много по-лесно, отколкото си мислех. Веднага щом карнавалът приключи, майка ми обяви, че трябва да се подготвя за дълго пътешествие. Сега, когато снегът започваше да се топи, трябвало да отидем до Пиза, за да се срещна с годеника си и да подготвим брачните договори за сватбата през лятото. За това изобщо не ми пукаше, но когато майка ми започна да изброява спирките от маршрута ни, наострих уши. Пътят ни щял да ни отведе първо в планината, в място, наречено Болцано — по някаква работа на баща ми. Оттам сме щели да слезем надолу към Ломбардия, където сме щели да отседнем за малко в Милано, преди да преминем от Генуа в Пиза. Ставаше все по-добре и по-добре. Разбрах също така, че макар да сме щели да изпълняваме някаква политическа мисия от името на дожа, баща ми всъщност нямало да пътува с нас. Това бе добра новина за мен — макар че майка ми щеше да пътува като посланик на дожа, тя щеше да има само толкова телохранители, колкото се полагат на член на фамилията Мочениго. Охраната, която придружаваше баща ми — строги, ефективни и безмилостни мъже — се числеше към неговата свита и никога не го изпускаше от погледа си.

Накрая денят дойде. Багажът ни беше готов, ние също, карнавалът — приключил. Взех си хладно довиждане с баща ми, след което двете с майка ми се озовахме отново по Канале Гранде, цели шест месеца след пристигането ми тук.

Вода, светлина...

Отново бях бебе, люшкано във водите на майчината утроба. На моята истинска майка. Бях дете, люшкано в ръцете ѝ. Бях жена в полюшкваща се лодка. Под мен вода. Над мен светлина. Светлина под мен, вода над главата ми. Лежах облегната на кадифени възглавнички в златна лодка. Носът на лодката беше извит и плосък като брадвата на палача. Зад нас някакъв слуга управляваше лодката с дълъг прът, който показваше, че водата бе едва до кръста. Отдолу нямаше никакви призраци — само плитка канавка. Редица неща в това място не бяха такива, каквито изглеждат.

Но мен вече не ме беше грижа за нито едно от тези неща — за изменчивостта и измамите, за маските и реалността на моя роден град. Багажът ни плаваше в баржата зад нас. Пътувахме към Местре и към сушата — „Трамонтана“, през планините, а после — после към Милано и до така мечтаната нова среща.

Сбогом, студен, леден сребърен град! Довиждане, стъклено море,
стъклени къщи, стъклени канали!

Изобщо не ме интересуваше дали някога ще се върна отново тук.

СЕДМА ЧАСТ
БОЛЦАНО, ФЕВРУАРИ, 1483 Г.

ПЪРВА ГЛАВА

В зимното кралство Болцано научих три неща:

Прима скоперта: Че Зефир — синьо-зеленият крилат дървесен дух от „Примавера“, символизира Болцано.

Секонда скоперта: Името на майка ми.

Терца скоперта: Фактът, че е възможно някъде да ми е по-студено, отколкото във Венеция.

* * *

Шегувам се, разбира се.

Очевидно е, че с това не мога да изчерпя престоя си в Болцано. Би трябвало да ви разкажа малко повече за събитията в планината. Добре, ще го направя — макар и с огромна неохота. И сега ще ви кажа защо. Защото от мига на пристигането си там до мига на тръгването си бях разяждана от нетърпение — не исках да бъда никъде другаде, освен в Милано, и мечтаех да стигна там колкото е възможно по-скоро. Не исках да бъда с никого друго, освен с брат Гуидо, и друга компания не ми трябваше. Дори и с майка ми да бяхме останали в Болцано само толкова, колкото е необходимо да издухаш семенцата на едно глухарче, пак щеше да бъде прекалено дълго.

И така, ето какво стана. Само не очаквайте от мен да ви представя с твърде големи подробности тази част от моята история така, както бе с предишните градове, където бях. В картината на Ботичели Зефир не стъпва на земята. Той е нависоко и се носи доста над останалите образи. Нека това бъде и моето извинение. Освен това вътрешно подозирах, а може би просто ми се искаше да вярвам, че точно този град не играе такава съществена роля, както останалите градове; че е леко встрани, леко изолиран и не е част от великия план. Да, необходим елемент, но не и (както казва моят съпруг) *интегрален*.

(И беше напълно прав.)

Ако трябва да бъда честна, бих се осмелила да предположа дори, че Болцано няма да се окаже един от Седмината. Защото на картината имаше осем фигури на възрастни хора, а в конспирацията участваха само седем. Нещо ми подсказваше, че останалите членове са Генуа и Милано, а Болцано просто отпада.

(И напълно грешах.)

Вярно е още, че в Болцано като че ли и моите крака не докосваха земята. Бях застинала в очакване и същевременно се носех по облака на щастието и надеждата. Наблюдавах света под мен, гълтах с пълни гърди разреждения студен въздух и издишвах часовете като глухарче, прегърнато от вятъра.

Работата на майка ми тук бе свързана с ерцхерцог Сигизмунд от Австрия — издънка от родословното дърво на Хабсбургите и братовчед на някакъв си император. Името на Хабсбургите не значеше нищо за мен, но очевидно предизвикваше огромно благоговение в очите на всички, които го чуваха, затова предположих, че семейството е равно на Медичите, само че в австрийски вариант. Или май беше унгарски. Или германски. Няма значение. Някъде от мразовития север, отвъд планините. Майка ми и свитата ѝ не спираха да бърборят за Хабсбургите и за императора на Свещената римска империя, и за планински маршрути, и за мини, и за нещо, наречено „Старата швейцарска конфедерация“. Обаче аз не обръщах никакво внимание на брътвежите им и наблюдавах пейзажа, който се разкриваше пред нас, докато покритата ни карета катереше склоновете и студеното северно слънце багреше белите върхове в кехлибарено и розово. Вярно, красиво. Но по-студено и от Коледа.

Аз просто си се сгуших в кожата и се замечтах за брат Гуидо.

Седем дни и нощи след като напуснахме Венеция и след като оставихме зад нас Кастелфранко и Тренто, стигнахме до някакво приказно място високо в планината. Мислех си, че вече отдавна се бях простила със столицата на измамите, но Болцано се оказа с толкова много фасетки, колкото и розов диамант. Видях как планината се трансформира в град и градът се трансформира в планина, и всяка нова точка на наблюдение представя нов поглед към това място. Омагьосано от вълшебница място — веднъж бе тук, веднъж го нямаше. А при изгрев-слънце всичко се обагреше в аленочервено — като муха под стъкло.

Навлизайки в града, се озовахме на един хубавичък площад, обграден от всички посоки с чудати дървени къщички с цветя от вътрешната страна на всички прозорци. Тук също си имаше катедрала с плочки и огромна островърха кула, достойно конкурираща околните върхове. Прекосихме площада и продължихме още на север и веднага щом напуснахме града, се заизкачвахме към огромен замък, който изглеждаше като недокоснат от човешка ръка, а просто издялан от ветровете в скалата. И розов. Първоначално си помислих, че такова впечатление се създава от слънцето, но с напредването на деня установих, че това не бе игра на светлината, а просто цветът на скалата, от която бе изградена тази крепост — Кастело Ронколо. Този факт ми бе обяснен не от майка ми, а от един от множеството непознати венецианци, които пътуваха с нас. От един мъж, чието име така и не си направих труда да разбера, но който винаги триеше кокалчетата на ръцете си в гърдите ми, когато ми подаваше ръка, за да сляза от каретата. Със смесица от облекчение и съжаление забелязах, че след неуспешния ми опит за бягство от Венеция майка ми се бе отказала напълно да се занимава с моето образование. Отнасяше се към мен мило и любезно, но като цяло ме оставяше да правя това, което си искам. Което ме устройваше перфектно — мечтанията отнемат доста време.

Пътят залькатуши нагоре към портите на замъка и постепенно пред нас се разкриха високите му бойници. Влязохме и след една безкрайна поредица от рампи се озовахме във вътрешен двор, където бяхме посрещнати от свитата на херцога. Хората се втурнаха да ни подават ръце, за да слезем от каретите, но за съжаление не достатъчно бързо, та да попречат на Онзи-как-му-беше-името да опипа отново гърдите ми.

Нахлухме в голямата зала наред морето от любезности, но когато влязохме в тронната зала на ерцхерцога, не можах веднага да го забележа. От една страна, дворът му се оказа много голям и тълпите го скриваха, от друга — по стените имаше много по-интересни неща. Всичко наоколо беше изрисувано с гербове, ловни и забавни сцени, картини на благородници и дами и гротескни великани и джуджета.

Бях дотолкова погълната от фреските, които бяха по-реални и от актьори в комедия, играещи пред очите ми, че почти щях да пропусна една много съществена информация. Тълпите се разделиха като

Червено море и Рамзес и Мойсей се погледнаха в очите. Един от нашата дружинка обяви на звънък венециански диалект:

— Дожареса Тадя Микел Мочениго!

(Ако щете вярвайте, но тогава за първи път научих рожденото име на майка ми!)

Едва тогава насочих вниманието си към ерцхерцога, който се изправи, за да поеме ръката на майка ми.

Ерцхерцог Сигизмунд бе поредният от могъщата серия старци, с които се запознах по време на тази одисея. Мъж малко над петдесетте, той бе иначе незабележителен, с изключение на дългата посребрена коса, която се спускаше на вълни до раменете му, тънкото като вейка тяло и плътния гърлен акцент, заради който ми се наложи да се напрегна, за да го разбера. Бедните ми уши едва-що бяха свикнали с венецианския диалект, а ето че тук ми се налагаше да се боря с още един странен език, докато се опитвах да схвана какво казва, когато поздрави майка ми и мен. С известно раздражение започнах да си давам сметка, че този полуостров се ръководи от отбор могъщи старци: дон Феранте, папата, Лоренцо Медичи, а сега и този ерцхерцог. За един кратък и доста налудничав миг се изпълних с гордост от майка ми — поне в държавата град Венеция тя бе тази, която носеше бричовите и управляваше своя старец, докато го оставяше да си мисли, че управлява той. Запитах се колко ли от тези мъже биваха управлявани от жените, за които са се оженили (или може би не са се оженили), но преди да успея да се впусна в по-нататъшни размисли по този въпрос, получих отговора от майка ми. Тя веднага започна да успокоява ерцхерцога заради загубата на съпругата му и в абсолютно същото изречение попита учтиво как върви подготовката за предстоящата му сватба — очевидно и на него му предстоеше да се ожени по същото време, когато щях да се омъжвам и аз, за някаква дама на име Катерина от Саксония. Бракът им обещаваше да бъде толкова щастлив, колкото и моят — впоследствие научих, че принцесата на Саксония била само на шестнайсет. Горката! Ще ѝ се налага да търпи този дърт гуцер да пълзи всяка вечер по младото ѝ тяло! Колко гнусно! Надявах се поне да е богат.

И като че ли наистина беше богат. По време на съвсем краткия разговор между него и майка ми научих, че го молят да финансира някакво начинание, да влезе в някакво партньорство с Венеция. Тук

определено наострих слух. Да не би ерцхерцогът да има предвид работата, която майка ми дойде да свърши от името на дожа, или става въпрос за някакъв по-съществен план — и по-точно, за все още неизвестната крайна цел на Седмината?

Наложи ми се да се напрегна значително, докато разгадая какво казва, защото венецианският излизаше от устата му така, сякаш се давеше с гъста супа.

— Постигнахме съгласие по най-важните принципи, а сега смятаме да използваме пристигането ви тук, за да уточним детайлите. И така, по въпроса за металите...

Майка ми бързо го прекъсна:

— Ерцхерцоже! — възкликна с най-очарователния си глас. — Подобни разговори не са никак приятни за ушите на младите девизи, а аз съм ви довела най-прекрасната девица на Венеция, за да се запознае с вас! Позволете ми да ви представя моята любима дъщеря, Лучана Мочениго!

Марта ме сръга злобно в ребрата и аз направих няколко крачки напред. От този момент нататък всички очи в залата бяха насочени към мен, включително и тези на двете мишки, които господарят на този замък наричаше кучета. Друг на мое място сигурно би се стреснал от подобен нахален оглед, но ви гарантирам, че ако и вие сте прекъснали сватба на Медичите и ако вашият официален годеник ви беше размотал тюрбана от главата пред целокупното паство, за да насочи вниманието на хората към приликата ви с някоя картина, вече нищо не би било в състояние да ви притесни.

Ерцхерцогът ме огледа така, сякаш оценяваше кобила.

— Превъзходна е! — отсече накрая. — Почти като вас самата преди шестнайсет години. Спомням си отлично времето, когато и вие самата бяхте все още млада и неопитна като нея.

И двамата си размениха многозначителни погледи. От което аз си направих заключение за три неща:

Прима коза: Майка ми очевидно бе успяла да пренапише историята ми. Защото за мен трудно можеше да се каже, че съм „неопитна“. Само да знаеше ерцхерцогът колко ездачи са ме яздили...

Секонда коза: Между ерцхерцога и майка ми безсъмнено е имало нещо. Всъщност думите и начинът, по който бяха изречени, ме

навеждат на мисълта, че дъртият козел е отнел девствеността ѝ. Питам се как ли се е възприело това от баща ми.

Терца коза: Каквото и да се бе случило между тях в миналото, вече не съм много сигурна, че той я харесва. В гласа му се усещаше някаква непогрешима острота въпреки всичките любезности — сякаш в завършен гоблен са оставили нарочно игла, за да се убодат онези, които го докоснат.

Ерцхерцогът заговори отново:

— Доколкото знам, тя е сгодена за Пиза.

— Така е. Сватбата е през юли.

— Жалко — подсмръкна старецът, доста бързо забравил собствената си годеница. Като че ли и аз бях на подходящата възраст за него — нали все още нямах седемнайсет. — Да, като че ли наистина е все още твърде млада, за да е принудена да се занимава с нашите дела. Скъпа, бихте ли се оттеглили в покоите си! Убеден съм, че там ще намерите всичко, от което се нуждаете.

Двамата с моя годеник са си лика-прилика.

Аудиенцията ни завърши с обещание да се срещнем вечерта по време на банкета, който ще бъде проведен в наша чест. Въздъхнах вътрешно. Щеше ми се вече да си тръгваме, но знаех, че това щеше да стане едва утре, затова си наложих да изтърпя стоически забавянето. Наведох се, за да целуна ръка на ерцхерцога. Почти очаквах да видя онова, което видях, защото надали ще се изненадате, когато ви кажа, че на палеца му блестеше вече добре познатият ми златен пръстен с топките на Медичите.

Официално освободена, аз последвах Марта и една прислужница, които ме изведоха от залата, а майка ми остана, за да поговори с ерцхерцога за онова, заради което беше дошла. Бях едновременно ядосана и облекчена — майка ми за пореден път ми бе демонстрирала, че въобще не ми вярва. Бе извадила от девет кладенеца вода, за да не позволи на ерцхерцога да изпусне някаква важна информация в мое присъствие. Е, добре. Така поне щеше да ми спести обучението си в тази насока, защото аз и без това нямах мозък за политика. Просто исках да видя отново моя приятел.

Поведоха ме по поредната спираловидна каменна стълба към поредните величествени покои, в поредния непознат дворец. Този път стените бяха изрисувани с невероятни сцени, вилнеещи на воля на сред

камъните. Тук стенописите разказваха някаква история, в която като че ли участваха рицар, крал и неговата любима. Доколкото ставаше ясно, дамата се забавляваше и с краля, и с неговия убиец на дракони. Въздъгнах замечтано. На мен би ми стигнал и само един мъж, стига да е правилният.

В стаята беше толкова мрачно, че едва успях да следя развитието на историята на обречените любовници. Затова отворих прозорците. Гледката се оказа толкова замайваща, че затаих дъх. Директно под мен имаше дълбока пропаст, обградена от всички страни от назъбени планински върхове. Побързах да затворя прозорците, но веднага след това отново потънах в мрак — стъклата бяха кръгли и много груби, сякаш някой бе издялал на ръка десетина дъна на бутилки, а после ги бе залепил по-скоро с олово, отколкото със стъкло. Нямах съмнение, че венецианският гений за изработка на стъкло все още не бе достигнал до варварския север. Изсумтях презрително. Старият номер с разстоянието ме накара да се гордея с родния си град. Но едва сега, когато не ми се налагаше да живея вече там.

После пак отворих прозореца. Намирахме се толкова високо в планината, че облаците се разхождаха точно пред первазите — поспираха за момент, поглеждаха ме любопитно с очи като от стъклени мъниста, а веднага след това се гмурваха в пропастта под нас. Запитах се дали майка ми не бе избрала тази стая нарочно — за да не бягам. Що се отнасяше до вратата, дори не се опитах да пробвам желязната халка — отдавна бях чула завъртането на ключа зад гърба си. Да, подозренията ми се оправдаха. Майка ми бе решила да не поема никакви рискове. Е, сега поне бях сама. По-добре да съм заключена тук, отколкото да се разхождам под зоркия поглед на вездесъщата Марта.

Чух камбаните да бият за обедна служба с глухия грохот на хлопатари. И тъй като нямаше какво да правя до вечерня и вечерята, извадих отново картината и се приближих колкото ми бе възможно поблизо до прозореца, присядайки предпазливо на дървения перваз. Вятърът свистеше в ушите ми, но липсата на добри стъкла ме изправяше пред съмнителна дилема — или да замръзна от студ, или да стоя в пълна тъма. Предпочетох първото и без да свалям кожената наметка от гърба си, се заех отново със загадката.

Исках да науча колкото ми бе възможно повече за Болцано — както наскоро стана ясно, ерцхерцогът тук бе един от Седмината. Исках да накарам брат Гуидо да се гордее с мен. Да направя това, което би сторил и той, ако беше тук — да разгадае ролята на този град във великия заговор. Дали северът щеше да ми помогне?

Първата ми работа бе отново да огледам цялата картина. Смятах, че вече знаем кои точно са Седмината: Пиза, Неапол, Рим, разбира се, Флоренция, Венеция, Болцано и очевидно Милано, тъй като брат Гуидо бе казал, че ще се видим там, а майка ми потвърди, че и ние ще спрем в този град. Знаехме и самите конспиратори: лорд Силвио дела Торе от Пиза; дон Феранте, крал на Неапол и Арагон; Негово светейшество папата в Рим; дожът на Венеция Джовани Мочениго; ерцхерцог Сигизмунд от Болцано и още някой от Милано, чието име брат Гуидо няма начин да не ми каже.

Вече притежавахме доста ясна представа за участниците в тази игра, но все още не знаехме какво възнамеряват да правят. С други думи, отговорихме на въпроса *кой*, но не знаехме нито *какво*, нито *къде*, нито *кога*.

И каква точно е ролята на Генуа — този град държава, дом на моя верен приятел синьор Кристофоро? Защо Генуа е включена в картината, щом не е част от Седмината?

Мислих ли, мислих по този въпрос, докато накрая чак главата ме заболя. Тогава се отказах и реших да се съсредоточа върху образа на Зефир. Представих си, че брат Гуидо е до мен и ме направлява. *Какво забелязваме? Започни с първото, което ти идва наум.*

Въоръжена с неговия метод, не след дълго разполагах с цял списък:

Зефир има криле.

Косата му е синя.

Крилете му са сини.

Одеждите му са сини и нагънати като морски вълни.

Кожата му (сега, когато се загледах по-внимателно в нея) се оказа по-скоро сребриста, отколкото синя.

Краката му не се виждаха.

Бузите му бяха издути.

От устните му излизаше сребрист поток вятър.

Очите му гледаха към Хлорида и никъде другаде.

Беше сграбчил Хлорида, твърдо решен да я обладае.

Намираше се зад лаврови клонки.

Намираше се пред портокалови дървета.

Намираше се по-високо от Хлорида, както и от всички други образи, с изключение на Купидон.

Зад лявото му коляно, както и зад дънерите и лавровите храсти, имаше сребристосиня планинска верига.

При така събраната информация дори и аз бях в състояние да си направя някои изводи и без моя приятел. Зефир беше по-висок от Венеция — Болцано също се намираше високо в планините, дори наред сребристосините планини при коляното на Зефир, чиито криле също го издигаха високо. Болцано се намираше на северозапад от Венеция (добре, че бях слушала внимателно обясненията на синьор Кристофоро!) и може би символизираше някакъв вид заплаха, защото на картината Зефир буквално връхлиташе от планината. Може би за да атакува? А синият цвят — е, това беше лесно. Достатъчно ми бе само да погледна пръстите си, които държаха копието на картината. Сини като Борей или по-точно — Зефир. Значението на лавровите храсти и портокаловите дървета също беше ясно — той се намираше между лавъра, емблемата на Лоренцо ди Пиерфранческо, и портокала — емблемата на Лоренцо Великолепния. Зефир беше увит изцяло с растителността на Медичите, нагазил дълбоко в техния заговор.

Не можех да схвана обаче защо кожата му трябваше да е сребриста, освен ако нямаше някаква връзка с водата. Крилата също ме озадачаваха. Дали подсказват за някаква конкретна птица, или Зефир просто е нарисуван така, защото е вятър и се носи по етера? Започнах да броя перата по крилето му, като не забравях, че трийсет и двете рози на Флора ме бяха довели до розата на компаса. Но ако броенето на розите бе трудна задача, тази се оказа непосилна. Не след дълго се отказах и реших да се опитам да разтълкувам изражението на Западния вятър и на нимфата Хлорида. Както ми разказа синьор Кристофоро, легендата твърди, че Зефир обладал Хлорида, тя заченала, а после родила конете на вятъра. Но въпреки че позицията му спрямо нея бе определено заплашителна — връхлиташе към нея отвисоко — и въпреки че тя със сигурност тичаше и търсеше закрила от Флора, при по-внимателно вглеждане в очите и на двамата се забелязваше много по-голяма нежност, отколкото човек би допуснал. Хлорида изглеждаше

почти като хипнотизирана, изпълнена едновременно с копнеж и страх — също като девица, на която предстои да бъде докосната за първи път. А самият Зефир, въпреки страховитото му изражение, всъщност бе наклонил глава към своята дама. А ръката, която бе поставил върху нея, бе спокойна и отпусната, а не сграбчваща, тъй като палецът не се виждаше — при един акт на насилие палецът със сигурност би играл много по-съществена роля. Не, това бе по-скоро като... погалване. Запитах се дали това не е взаимно изгоден съюз, подобно на озадачаващата среща, на която бях станала за кратко свидетел долу. Според мен майка ми наистина имаше нужда от Сигизмунд, макар същевременно да се страхуваше от него. Ерцхерцогът също имаше нужда от благосклонността на Венеция по причини, които само той си знаеше, но иначе той не мислеше лошото на нашия град. По-скоро държеше връзката да има някаква целенасоченост, да роди някакъв плод. И тъй като вече знаех със сигурност, че Хлорида е майка ми — беше ясно и от приликата между двете, и от собственото ѝ признание — не ми беше трудно да поставя ерцхерцог Сигизмунд в ролята на Зефир. Само да можех да разбера от какъв характер е съвместното им начинание! Обаче майка ми бе завоалирала думите си толкова добре, че бе успяла да скрие от мен значението им — както и предполагам, откакто бе разкрила плановете ми за бягство, тя изобщо не ми вярваше. В отчаянието си едва не намачках картината. Не за първи път проклинах момента, когато ми хрумна да избягам от Венеция — този глупав ход бе навлякъл цяла планина неприятности не само на мен, но и на мнозина други. Трябваше да имам по-голямо доверие на брат Гуидо, че ще дойде за мен. И ето ме сега тук, в затвор, изолирана от съвещанието, което се провеждаше долу, в пълно неведение за онова, което свързваше Болцано и Венеция — двама от членовете на Седемте.

Цяло щастие бе, че почти бях събрала картината в юмрука си, защото точно в този момент ключът в ключалката се завъртя и аз бях принудена да я напъхам директно в пазвата си. На прага се появи румена прислужница, облечена в сива рокля и с колосана бяла забрадка на главата. Беше почти скрита зад огромна бяла пухкава купчина — да не би да ми бе довела мечка за компания в тъмницата ми? Усмивката ѝ се характеризираше по-скоро с чар, отколкото със зъби, когато ми подаде купчината — тя се оказа толкова тежка, че едва се задържах на крака.

— За вас. Ерцхерцог... той иска — изпелтечи на странния си език, поклони се и си тръгна.

Огледах онова, което ми беше донесла. Да не би да бе някаква завивка, която да ме топли през нощта? Не, имаше ръкави и качулка — боже, ама това беше палто, палто от бяла кожа, каквото никога досега не бях виждала! Изпълнена с огромна благодарност, аз веднага се намърдах в палтото и моментално почувствах разликата. Благодарих стократно на чудовищното планинско създание, което си бе дало кожата заради мен.

Завъртях се от щастие и краищата на палтото се заклатиха около краката ми и усетих, че най-сетне се стоплям. Сцените с невярната девица и нейните двама любовници се заредиха пред очите ми като цветна дъга. А после изведнъж се заковах на място.

Не бях чула обратното завъртане на ключа.

С разтуптяно сърце завъртях халката на вратата. Тя се отвори. Идваше ми да разцелувам добрата прислужница, която ми беше донесла палтото. Бях свободна!

Вдигнах качулката на новия си подарък. Надявах се, че тъй като никой не ме беше виждал още с палтото, ще успея да запазя известна анонимност, макар че в това ярко бяло бе невъзможно да не бъде забелязана. Слязох по стъпалата, които си спомнях, и стигнах до залата с великаните по стените. Обаче вратата се охраняваше от двама начумерени войници.

Мамка му!

Завъртях се на пета и тръгнах обратно по стълбите. После поех по горния коридор, направих няколко завоя и открих стаята, която според изчисленията ми би трябвало да се намира точно над голямата зала. Тук вече извадих късмет. Стаята се оказа празна, с горящи свещи. Изрисувана, подобно на останалите помещения в двореца, но този път с религиозни сцени. Озовах се в параклиса.

Затворих дъбовите врати и се огледах. И старият замък отново ми помогна. През дъските, заедно с течението, нахлуваха откъслечни фрази от разговор. Коленичих, сякаш за молитва, и опрях ухо о огромната цепнатина в дъска, голяма колкото гребло. Гласовете отдолу станаха по-силни, а сред тях различих и тези на майка ми и на ерцхерцога. Прекрасно! Вече чувах всичко!

Първо майка ми:

— И въпреки това вие изнасяте през Венеция за Александрия, Тунис, Индия...

Ерцхерцогът:

— Именно, дожареса. Ние изнасяме *през Венеция*. Договорът между нас постановява ние да използваме само и единствено вашето пристанище и вашите кораби. И не виждам никаква причина договореностите ни да приключат... после. Тогава също ще разполагате с договор, ратифициран от моя братовчед Хабсбург, който ще гарантира свободното преминаване през тези планини, а обещанието, че земите на Хабсбургите никога няма да нападнат земите на Седемте, ще бъде скрепено с императорския печат. Ние платихме многократно дълга си. Обаче този въпрос с ангела вече е съвсем друго нещо.

— Златният ангел циркулира из Англия вече повече от двацет години и носи големи ползи за търговията. Регулативните механизми само ще подпомогнат търговията. — Това вече бе гласът на майка ми, набрал инерция в спора.

— Това е напълно вярно. Не мисля, че някога сме имали различия в това отношение. А той дали вече има категорично решение във връзка с мерките и теглилките?

— Нашето разбиране включва неговия собствен флорин. Или нашето мочениго.

— Ах, да, моченигото. Вашият династичен знак. Сигурен съм, че вие лично ще предпочетете него. Обаче аз си мислех за нещо от подалечни времена, например от Четвъртия кръстоносен поход. Мислех си за вашия предшественик, дож Енрико Дандоло. Нали именно той постанови еталона за *гросото*? Знаете, че цената, която се заплаща за войната, никога не е била малка, а това начинание, което ни предстои, ще бъде още по-скъпо. И сега, когато отново тръгваме на кръстоносен поход, не мислите ли, че би било добре да излеем негов еквивалент?

— На кое, на *гросото* ли? — извиси глас майка ми. — Сигурно се шегувате! Та еталонът за *гросото* беше сто двацет и четири *солди*! Вие сериозно ли предлагате ангел с подобно тегло? Та Венеция не разполага с подобни средства!

Гласът на ерцхерцога — тих, спокоен, самоуверен, безкрайно могъщ:

— Венеция — не. Но аз — да.

Пауза.

— Наистина ли? — Майка ми, с немалко благоговение.

— Знаете, че аз отдавна вече си имам свой еталон.

— Разбира се, че знам. Ненапрасно сте известен като *Дер Мюнцрайхе*. — Майка ми, с ласкателен тон.

— Така си е. В такъв случай би трябвало да знаете също така, че аз спокойно мога да гарантирам тази част от сделката, тъй като нашите планини са по-богати и от рудниците на Соломон. Същевременно нашата молба към вас и към нашия общ приятел е ние да ползваме вашия опит в тази област. Защото там са необходими значителни умения — леене, щамповане, рязане и какво ли още не. Ще използвате ли Дзека^[1]?

Пак майка ми:

— В никакъв случай. Операциите трябва да се провеждат извън границите на града. Заповедите му са това начинание да остане в пълна тайна. И тъй като вие не можете да дойдете до Дзека, аз докарах Дзека при вас!

— Къде, тук?

— Тук. В свитата си вода най-добрите майстори на монети, с които разполага нашият град — самите началници на отдели в Дзека. Реших, че ще бъде добре да ги оставя тук за известно време, за да предадат опита си на вашите хора относно вашата мярка. Или по-точно — *нашата* мярка.

— Тя ще принадлежи на Седмината, както изисква *той*. Така че мярката не е нито моя, нито ваша.

— По-скоро е на двама ни. — Отново размяна на удари, а този тур като че ли бе спечелен от майка ми. — А ние утре си тръгваме, тъй като в Милано ще ни чака моят господар, дожът.

— Ще носи ли картата?

— Разбира се. Тя е на безопасно място под неговия покрив.

Както вероятно можете да си представите, в този момент аз наострих уши и сърцето ми падна в петите. *Баща ми щял да донесе картата*. Ако имат предвид дървения свитък, който сега носех в ръкава си, когато баща ми отиде да го търси в крака на онзи кон, ще установи, че го няма. Но дори и в този момент не бях в състояние да схвана как една дървена точилка би могла да бъде карта. Може би има някаква друга карта „под покрива на баща ми“, която той ще донесе —

на друго място, със съответните цветове, скрита някъде из двореца. От друга страна, базиликата също беше „негов покрив“ — майка ми често ми бе повтаряла, че голямата църква е личният параклис на баща ми и част от неговия дворец. Засега обаче реших да укротя бушуващите си мисли, за да не пропусна някоя важна дреболия от разговора, който се водеше под мен.

— В такъв случай трябва да бъде тази нощ. След банкета моите хора ще отведат вашите долу.

— Моите хора и мен.

Пауза от страна на ерцхерцога. После:

— Дожареса, това е опасно място!

— Няма значение. Свикнала съм с опасностите.

— В такъв случай ми позволете да се обърна към вас с един съвет от... деликатно естество. Може ли да ви препоръчам да носите... ммм... бричове? — Едва сдържан смях, наподобяващ грухтене на прасе, излезе от гърлото на ерцхерцога, откъдето стигнах до извода, че смехът не е сред обичайните му занимания. Разбрах също така, че ерцхерцог Сигизмунд бе чул същите слухове за майка ми и баща ми, които бяха достигнали и до ушите на дон Феранте — а именно, че в този брак тя е човекът, който носи бричове.

— Много добре — отвърна майка ми с тон, хладен като времето тук. — Но държа да стане ясно, че ще трябва да взема със себе си една заготовка, за да бъде подложена на независима оценка.

— На независимата оценка на вашите инспектори ли? — Ерцхерцогът, презрително.

— Не. — Гласът на майка ми, като стомана. — На *неговите*.

Пауза. А после домакинът:

— В такъв случай, разбира се. Впрочем ще се радвам да ви дам и една вече изсечена — така той ще може да се наслади на дизайна. Предполагам, че носите образеца?

Тишина. Сигурно тук майка ми просто е кимнала.

— Много добре. Би ми било интересно да го видя. А може би, с ваше разрешение, и аз ще се присъединя към вас довечера.

— Разбрахме се!

На този етап поне един човек напусна голямата зала долу. Когато чух затръшването на вратите, аз се изправих на вцепенените си крака, разтрих зачервеното си ухо и с все сили се втурнах обратно към стаята

си — страхувах се майка ми да не реши да намине покрай мен. Когато се върнах в студа и мрака на покоите си, приседнах и се замислих за онова, което бях чула.

Неколкократното споменаване на някакъв ангел обясняваше крилата на Зефир, но защо *златен* ангел? Та Зефир бе изцяло сребърен! И макар това да не ми бе особено ясно, вече бях сигурна в друго — че майка ми и ерцхерцогът действително са част от Седмината и че това изобщо не е измислица. Ама как можела да лъже майка ми само — като дявол! Ще ми разправя тя, че „Пролетта“ била само невинен сватбен подарък, празник на красотата! Как пък не!

Що се отнася до Дзека, нямах представа какво е. Очевидно бе някакво място във Венеция, което майка ми нарочно не бе включила в образователния си маршрут. Иначе разговорите за търговия и договори по-скоро минаха покрай ушите ми. Щеше ми се да бях обръщала повече внимание на майка ми, когато искаше да ме научи на това-онова. Но пък сега вече почти бях получила отговора на въпроса си за странните мъже в каретата след нас — оказваше се, че са някакви експерти. Въздъхнах. Не можеше да се каже, че подслушването ми бе отворило особено много очите, но бях сигурна в едно — че довечера на всяка цена трябва да проследя майка ми и ерцхерцога, независимо къде се намира това „опасно“ място.

Знаех си, че няма да бъде лесно. Едва бях прекрачила прага на стаята си, когато се появи Марта с онази прислужница, която ми бе донесла палтото. Този път обаче ръцете на дребната жена бяха пълни с розова коприна — рокля от моите сандъци, хитроумно избрана, за да бъде в тон с камъните на замъка — както и няколко редки розови диаманти, инкрустирани в гребени за косата ми. Двете безмълвно започнаха да ме приготвят за вечеря. Непохватните ръце на Марта, които не знам колко пъти убодоха нежната кожа на главата ми, докато ми поставяха гребените, ме изпълниха с носталгия по моята Ясермина. Но когато двете приключиха, трябва да съм изглеждала добре, защото прислужницата възкликна нещо на странния си език и плесна с ръце. Без палтото си обаче аз потрепервах както от студ, така и от вълнение за предстоящата нощ, затова, след като ми се нагледаха, аз веднага го метнах обратно на гърба си.

После всички поехме по поредния величествен коридор, украсен с поредните стенописи, и се озовахме в поредната грандиозна зала, в

която бяха подредени от край до край четири дълги маси във формата на квадрат. Аз поздравих ерцхерцога и му благодарих сърдечно за палтото. Той изкашля нещо учтиво на своя чудат диалект — вероятно беше комплимент, защото ми се хилеше с вълча усмивка. После каза нещо, което прозвуча като „*Ursus maritimus*“. Вярно е, че покрай брат Гуидо бях понаучила някоя и друга латинска фраза, но дълбоко се съмнявах в точността на превода, който се опитах да направя — възможно ли е наистина палтото ми да е дар от някоя велика бяла мечка, която е плувала в студените северни морета? Усмихнах се, кимнах и учтиво отстъпих назад. Оставих ерцхерцога на изпитаните трикове на майка ми.

Нямах големи надежди за храната, защото до този момент всичко в Кастело Ронколо ни връщаше назад във времето най-малко със стотина години, до рицарите от древността. Вече чувах пращането на цепениците в огромните огнища, благодарение на които в залата бе толкова запушено, че човек едва успяваше да си види ръцете. Местните кучета също бяха заели местата си край масите и въртяха опашки в очакване на тлъстите хапки. Оставаше само шутът. Който не закъсня. Появи се някакъв дребен глупак, облечен в шарени парцалки, който започна да изпълнява очевидно местни фолклорни песни, но по-скоро виеше, отколкото пееше — факт, потвърден и от хрътките, които съвсем скоро се включиха във воя му. Накрая някакъв друг тип наду невъобразимо голям планински рог и банкетът започна. Междувременно той пък започна да подскача и да се върти като лунатик и да пошляпва късите си кожени панталонки и други части от тялото си в странен ритъм. Зачудих се дали не е попрекалил с виното, но докато гледах номерата му, ми хрумна една идея.

Както беше обичаят, двете с Марта се хранехме от една и съща чиния — да не би някой да се опита да отрови наследницата на дожа. А този банкет се оказваше с всеки следващ момент все по-странен. Изостаналостта на това място се бе предала и на храната — поднесоха ни селска храна от опушена шунка, която наричаха *шпек*, отвратително вонящи местни сирена, кестени и чудати дребни тестени топчици, на които май им викаха *кнедли*. В този момент си спомних с копнеж за масата на баща ми и за прекрасната риба и спагети, с които ежедневно се хранехме. Но точно сега храната беше последната ми грижа — вниманието ми бе насочено към каната с вино, определена за мен и

Марта. Храната може и да беше проста и селска, но пък виното беше в изобилие — жълто като пикня и поставено пред нас в глинени гърнета, опаковани в планински лед. Само след една голяма глътка от него вътрешностите ми се смръзнаха. *Много добре*. В случая беше добре, че по принцип не обичах виното, защото точно тази нощ имах нужда от бистра глава. Затова бутнах каната настрани и започнах да наливам на Марта — наблюдавах я как изпи на един дъх първата чаша, след което пак ѝ налях. Лакомата вещица побърза да изгълта на един дъх и нея.

Държа да ме разберете — обикновено не отстъпвам на прислужницата си на масата. Обаче тази вечер въобще не ми пукаше за бялото вино, а и идеята ми бе да оставя на Марта лъвския пай от каната. Която тя пресуши. Аз поръчах втора кана. Към края ѝ вечно нацупената грозница вече беше зачервила бузите и не спираше да бърбори — отпусна се на рамото ми като първа приятелка и ми разказа поверително за някакъв кухненски помощник на баща ми, наречен Алвис, който веднъж я бил оправил в една странична уличка. Почти съжалявах горката слугиня, защото тази нощ може би ѝ уреждах един хубавичък бой с тояги призори.

Планът ми сработи почти идеално. Марта се накваси дотолкова, че се наложи да си тръгнем от банкетата малко по-рано, отколкото бе учтиво. Майка ми ме фиксира подозрително, но тъй като видя Марта с мен, реши, че всичко си е наред, и се обърна отново към ерцхерцога.

На двора обаче нещата не се развиха чак толкова гладко. В мига, в който ни лъхна студения въздух, Марта започна да повръща обилно. Наложих се почти да я нося до стаята ни, а тъй като тя едва се държеше на крака, беше детска игра да ѝ помогна да отключи, а после незабелязано да пъкна ключа в джоба си. Когато влязохме в стаята, тя се тръшна моментално на ниския си креват на колелца, поставен до моето легло, и едва положила глава на възглавницата, захърка. Аз веднага се измъкнах и я заключих — пленница на пленницата.

Върнах се обратно във вътрешния двор и се скрих в сенките, за да изчакам приключването на банкетата. Едновременно благославях и проклинах палтото си заради цвета му. Ругаех наум онзи северен мечок, където и да беше. Знаех си, че ще бъде много трудно да проследя майка ми, облечена по този начин — бях като ходеща снежна пряспа.

Най-накрая майка ми благоволи да се появи с ерцхерцога. Беше облечена като за лов, а след нея вървяха непознатите мъже от свитата ни. Помотах се около портите и в мига, в който пазачите пузнаха малката групичка, аз се плъзнах след тях. Веднага след това отново се покрих и ги последвах в сенките с разтуптяно сърце. Сега вече моят *Урсус маритимус* ми стана отново приятел, защото благодарение на него се сливах изцяло със снежния пейзаж наоколо. Оставих групичката на майка ми да вземе преднина. Не се страхувах, че ще ги изгубя, защото те носеха запалени факли, които осветяваха цялата планина и ме водеха напред като Витлеемската звезда.

Проследих огненото съзвездие до подножието на планината, след което групичката спря. После звездата се превърна в комета с ярка опашка, след това в кръг и миг по-късно светлината изчезна.

С разтуптяно сърце аз се втурнах към мястото, където бях видяла за последно светлината. Малката разчистена плоча не предлагаше никакъв заслон, но аз се досетих, че групичката трябва да е изчезнала в отвора. Втурнах се напред, озъртайки се навсякъде, с изключение на долу. Но веднага спрях и паднах на колене, озъртайки се отчаяно. Осъзнах, че съм извадила голям късмет, дето съм спряла, защото видях, че се намирам на ръба на зееща дупка, разтворила паст като отвор на кладенец — кладенец, който потъваше в непрогледен мрак. Потреперих въпреки топлото си палто, когато си дадох сметка, че като нищо можех да падна директно в дупката и да си счупя врата в пропастта. Сега вече разбрах защо светлината на факлите бе оформила кръг, преди да изчезне — хората бяха заобиколили дупката, след което се бяха спуснали надолу в шахтата. Проснах се по корем и се приближих внимателно до ръба на пропастта — да, отвътре действително се виждаше жълтеникав отблясък и аз разбрах, че това не е кладенец, а нещо като вход към подземен тунел. Не се чуваше нищо, което ми подсказа, че групичката на майка ми трябва да се е спуснала доста навътре. Опипах меката почва за нещо, където да се задържа, и открих мазно въже, завързано за дебел кол. Поех си дълбоко дъх, като че ли се канех да се гмурна във вода, и се спуснах по него.

В стените имаше нещо като стъпала, издялани в самата скала, където да си слагаш краката, обаче моите модни островърхи обувки отказваха да се пъхнат в тях. Започнах да ритам с крака, ръцете ми едва издържаха. Палтото ми се оказа по-тежко и от воденичен камък —

трябваше да го оставя горе. Идваше ми да изритам и обувките си, но се опасявах някоя от тях да не удари по главата хората долу и да ме издаде. Придвижвах се било с подритвания, било с плъзгане. Голите ми ръце започнаха да се охлузват, краката ми пламнаха. Надявах се шахтата да не е много дълбока. В съзнанието ми нахлу споменът за клъцнатата глава на брат Ремиджо, въртяща се бързо към дъното на кладенеца в „Санта Кроче“. Преглътнах надигация се в гърдите ми страх и се опитах да извикам в ума си някакъв по-щастлив спомен за пребиваване под земята — когато двамата с брат Гуидо бяхме в катакомбите на Рим. Така, с красивото му лице пред вътрешния си взор, аз намерих сили в себе си да продължа и ето че не след дълго краката ми усетиха твърда почва.

Сега обаче следваше нов проблем. От главната шахта се разклоняваха шест различни тунела и тъй като навсякъде по стените наоколо бяха поставени факли, не бях в състояние да отгатна по кой от тях са тръгнали майка ми и ерцхерцогът. Опитах се да успокоя дишането си и се заслушах. А след това някакъв звън, не — по-скоро удар като от метал върху метал. Да не би някъде да се води бой? Да не би да има предателски заговор? Да не би ерцхерцогът да е довел майка ми тук, за да я убие? Със смесени чувства относно съдбата на майка ми — дали ме е грижа за нея или не — аз се плъзнах безшумно към посоката, от която дойде този звук.

Тунелът ме водеше все по-надолу и по-надолу, камъните под краката ми ставаха все по-хлъзгави и неравни. Изведнъж тесният скален коридор се изля в огромна пещера и кехлибареният блясък стана по-силен. Знаех си, че групичката е някъде тук, защото чувах гърмящите гласове на майка ми и на ерцхерцога. Изкатерих се по една голяма купчина камъни и надникнах. Виждаше се всичко. Всички играчи бяха тук, подредени в кръг, обсъждащи нещо. Имах чувството, че гледам театър. Майка ми си беше жива и здрава и говореше, а гласът ѝ отекваше из цялата пещера:

— Ерцхерцоже, позволете ми да ви представя най-добрите специалисти на нашата Дзека! Синьор Да Моето, нашият оценител. — Намусен мъж с черно-бяла мантия и мека, квадратна, четиривърха шапка, пристъпи напред. — Синьор Мантовано, нашият майстор на железните калъпи. — Нисък и набит мъж с най-мръсните ръце, които някога бях виждала. — Синьор Контино, нашият златар. — Аха!

Похотливецът от пътуването ни! — И синьор Сарпи, нашият секач на монети! — Синьор Сарпи се оказа истински великан. Не носеше нищо друго, освен бричове и широк колан на борец. В ръка държеше огромен чук. Престанах да се страхувам за майка си, когато я видях в компанията му. — И когато казвам, че те са най-доброто от нашата Дзека, трябва да знаете, че това е най-доброто в целия свят, защото надали има нужда да ви казвам, че венецианската Дзека е най-добрият монетен двор на тази земя!

Усетих неприкритата гордост в гласа ѝ, но това все още с нищо не ми подсказваше какъв е смисълът на цялата тази екскурзия. Но какво ще прави, за бога, тази чудата сбирщина от мъже? С какво са толкова важни, че да пътуват в каретите на дожаресата? Двама от тях безсъмнено имаха благородническа жилка, но другите двама си бяха същински селяни.

— Синьор Мантовано, калъпът, ако обичате! — отсече майка ми и протегна ръка. И човекът, когото тя нарече майстор на железни калъпи, пусна нещо в ръката ѝ — очевидно тежко, ако се съдеше по начина, по който ръката ѝ се отпусна. Нещото се раздели на две. — Печатът! — изкомандва отново тя.

— Може ли да погледна? — обади се ерцхерцогът и излезе напред. След малко отбеляза: — Много интересна изработка. Малко претрупано, но пък всички знаем вкусовете на нашия приятел. А темите са изключително подходящи. Нека да видя и заготовката.

Тук беше ред на златаря, който пристъпи напред и поднесе кръгъл сребърен диск, който проблесна под светлината на факлите.

След това дойде ред на оценителя. Той излезе напред с някакви мънички везни — две малки месингови чинийки, висящи на златни верижки от медна пръчка. Постави елегантно някакво парче олово в едната чинийка, а диска — в другата.

— Сто двайсет и четири! — изрече с тържествен глас. — Гарантирам, че това е сребърен ангел!

— Добре тогава — промърмори ерцхерцогът и потри ръце като дете на Коледа. — Нека сега отсечем една. Синьор? — обърна се към секача на монети. Златарят пое калъпа, постави сребърния диск в едната му част, после постави върху него втората част и отстъпи. — В момента ковам историята! — изрече гордо ерцхерцогът в мига, в който секачът вдигна високо чука си и го стовари с все сили върху калъпа.

Обаче историята като че ли не беше все още готова да бъде изкована, защото великанът, чийто удар бе забавен малко от речта на ерцхерцога, не уцели — дискът се стрелна в мрака и профуча покрай ушите ми. Всички погледнаха в моята посока и аз се сниших бързо зад камънаците. И това ми отвори очите за истината — зърнах в краката си сребърна монета, лежаща там, където беше изхвъркнала. Ангелът бе долетял до мен. Имах точно толкова време, колкото да я пхна в ръкава си, след което веднага се изправих.

Когато погледнах към групата, заварих притеснено тътрузене на крака, а ерцхерцога — вторачен въпросително в майка ми.

— Съжалявам, дожареса — мърмореше великанът. — От светлината е. Обикновено не работя на факли.

— Постарай се повече! — изсъска майка ми и аз разбрах, че би му зашлевила и плесница, ако не беше толкова едър. — На карта е заложена репутацията на гилдията ти! И репутацията на Венеция!

Този път ударът беше точен и звукът от изсичането на монетата отекна като камбанен звън. Първият ангел беше отсечен, изваден от калъпа и поднесен на ерцхерцога.

Той го заобръща в ръцете си и накрая промърмори:

— Много добре. Ще я задържа, за да я покажа на императора. — И я подаде на слугата си, преди майка ми да успее да каже каквото и да било.

И тъй като това ми се видя като край на срещата им, аз се плъзнах надолу по купчината камъни, колкото бързо можах.

Ала с това се плъзна и късметът ми. Слизането ми положи началото на малка лавина дребни камъчета и сред групичката в другия край на пещерата се възцари напрегнато мълчание.

— Шпиони! — просъска ерцхерцог Сигизмунд. — Бързо!

Сякаш даде командата на мен. Аз се втурнах обратно в атриума, спасявайки живота си. Нито палтото, нито обувките не бяха в състояние да ми попречат, за да обгърна бързо въжетото и да се изстрелям нагоре като светкавица. Отново на твърда земя, аз се гмурнах в гъсталака пред входа и се скрих зад най-дебелия дънер, който открих. В паниката си щях да побягна право към замъка, ако не си дадох сметка, че не бих могла да се върна там без групата на домакина. Следващите няколко удара на сърцето, през които ги чаках, бяха истинска агония — тялото ми пищеше да бягам, докато разумът

ми напомняше, че не трябва. След малко, един по един, се появиха двама телохранители, майка ми, ерцхерцогът и венецианските майстори.

— Няма никой — промърмори ерцхерцогът, загледан директно в майка ми. — Трябва да е бил плъх. — Ето го пак този тембър — полупрезрителен, полунасмешлив. Все още не можех да разбера дали я мрази, или я обича. Да, двамата наистина бяха като Зефир и Хлорида. — Нали не се страхувате от плъхове, дожаресо?

— Не и от тези, принадлежащи към животинското царство — отговори тя, но продължаваше да стои нащрек. — Предлагам да се връщаме в замъка. Има едно нещо, в което държа да се уверя.

Студените тръпки по гърба ми, които нямаха нищо общо със студа, ми подсказаха, че тя има предвид мен. Тръгнах след тях към замъка, но този път бях още по-безшумна и от преди. Разговорът им продължи, но заради кръвта, бушуваща в ушите ми, не чувах нищо. Не можех да мисля за нищо друго, освен как да се върна в стаята си, преди майка ми да разбере, че съм излизала. Направо не можех да повярвам, че бях поела толкова огромен риск, вместо да си стоя послушно в стаята, да си спя и просто да изчакам утре каретата да ме отведе в Милано, при брат Гуидо. Надявах се само монетата, която бях скрила в себе си, да си е заслужавала рисковете. Не бях сигурна дори дали ще успея да вляза след групичката, без да ме разкрият, защото всеки можеше да излезе от крепостта, но що се отнася до влизането, това вече беше съвсем друг въпрос. Обаче полузаспалите стражи само ни изброиха и тъй като сметките излизаха и на излизане, и на влизане, ме пуснаха да мина. За мой късмет майка ми беше длъжна първо да пожелае лека нощ на ерцхерцога, през което време аз се вмъкнах бързо в замъка и буквално полетях към стаята си. С трепереща ръка измъкнах ключа и го пяхнах в ключалката. Той издрънча и аз пак се разтреперих. Дали няма да събудя Марта? Вратата се отвори с трясък и аз заварих наквасената си до козирката слугиня в абсолютно същата поза, в която я бях оставила. Завъртях отново ключа, изритях обувките си и се измъкнах от роклята си. После скочих в леглото и метнах дебелото бяло палто върху полуголото си тяло, което вече не зъзнеше, а беше разгорещено. Бях наясно, че бузите ми са силно зачервени, а косата ми — влажна от снега навън, затова се обърнах с гръб към

вратата и се опитах да успокоя дишането си, защото бях убедена, че тя ще дойде.

Както и стана. Само след няколко удара на сърцето по вратата на стаята ми заваляха удари от юмруци.

— Марта! Марта!

Адско стенание откъм ниския креват до мен.

— Марта! — Ударите станаха още по-силни.

И моята слугиня се изправи някак си на крака, изнесе се с клатушкане до вратата и завъртя бавно ключа. Вратата пак се отвори с трясък и майка ми влетя като фурия. Трябва веднага да ме е видяла, защото сниши гласа си до шепот. Но въпреки това тонът ѝ си остана все така заплашителен, когато се обърна към ужасената Марта.

— Глупачка! Не ме ли чу как те викам?!

Марта изфъфли нещо. А после чух две звучни плесници — майка ми очевидно я зашлеви първо с дланта, а после и с опакото на ръката си.

— Така! Сега вече ме чуваш! Синьорина Лучана излизала ли е някъде тази нощ? Напускала ли е стаята?

— Не, дожаресо! — започна да протестира нещастната слугиня.

— Бяхме на банкетата, а после се върнахме тук и оттогава насам си спим!

Чух как майка ми въздъхва облекчено, а след това се опитва да оправдае грубото си нахлуване.

— Стегни се, тъпа пияна краво! Ще наблюдаваш дъщеря ми непрекъснато, чуваш ли?! Не съм ти давала разрешение да спиш! Можеш да спиш утре в каретата, когато дожаресина ще бъде под мое наблюдение! Разбра ли ме?

— Да, дожаресо!

През цялото това време се правех на дълбоко заспала, но едновременно с това бях цялата в слух. Незнайно защо, но отново останах с озадачаващото впечатление, че майка ми наистина ме обича и че е еднакво разтревожена както от вероятността да съм я шпионирала, така и заради моята безопасност. Тази жена наистина беше странна смесица от емоции. Но най-много ме беше страх да не дойде отново при мен и да приседне до „спящото“ ми тяло, както бе сторила вече веднъж. Защото, ако погали влажната ми коса или дори целуне горещата ми буза, както беше направила във Венеция, с мен

беше свършено. Но, от друга страна, мисля, че познавах майка си достатъчно добре, за да знам, че никога няма да покаже слабост и нежност пред слуга. И се оказах права. Тя излезе от стаята, а моята прислужница се отпусна със стенание на дървената пейка край прозореца, за да ме наблюдава, докато нощта не се превърне в ден. И докато сърцето ми се забавяше и най-сетне започвах да потъвам в сън, почти изпитах съжаление към нея. Почти.

С пукването на розовобузестата зора ние напуснахме Болцано. Докато каретите ни се изнизваха през портите на замъка, забелязах, че ерцхерцогът не беше станал, за да ни изпрати. Не го винях — и аз самата бях спала само два часа. Странните венецианци вече не бяха с нас. Вече знаех, че те ще останат, за да обучат майсторите на монети на Сигизмунд. Майка ми очевидно бе напълно доволна от приключването на работата си тук, защото се отпусна дотолкова, че да си позволи да заспи. Това беше гледка, невиджана от мен досега, гледка, която си струваше да бъде видяна. Спеше си тихо и кротко срещу мен, като младенец. Нито следа от грухтенето и пръхтенето, което идваше откъм посоката на Марта до лявото ми рамо. В съня си лицето на майка ми бе изгубило надменното си изражение и сега тя изглеждаше по-млада от всякога. Дългите ѝ мигли лежах спокойно върху бузите ѝ, а утринното слънце позлатяваше миниатюрните косъмчета по кожата ѝ, уподобявайки я на кайсиев мъх. Плътните ѝ розови устни бяха леко разделени и разкриваха перленобели зъби, а дългата ѝ коса се бе разстлала по раменете ѝ като булчински воал, златиста под слънчевите лъчи като първия откос ечемик. Не можеше да не ѝ призная на кучката — беше много красива.

Аз се поместих на мястото си, подготвяйки се също за сън, и сребърната монета в ръкава ми ме убоде. Извадих я, за да я огледам. Чувствах се в безопасност край двете спящи жени. От едната страна на монетата зърнах мъжки профил, който познавах много добре, тъй като го бях виждала и му се бях възхищавала в семейната му църква „Сан Лоренцо“ във Флоренция, докато наблюдаваше сватбата на своя съименник.

Това беше благородният профил на Лоренцо Великолепния.

Значи Лоренцо беше онзи, за когото ерцхерцогът и майка ми непрекъснато говореха, без да споменават името му.

Обаче имаше и нещо странно. На главата си носеше собствените си лаврови клони, подредени като слънчевия ореол на Сол Инвиктус, който бях зърнала в Рим. А от другата страна на монетата, отпечатана в среброто, се виждаше една-единствена дума, която разчетех буква по буква: И-Т-А-Л-И-Я.

Италия. Заобръщах монетата в ръката си. Слънцето играеше върху съвсем наскоро изсеченото сребро и отблясъците преминаваха през спящото лице на майка ми. Какво ли беше намислила? И тя, и Лоренцо, и останалите? *Италия.* Думата не означаваше нищо за мен, но едновременно с това не ми бе съвсем непозната. Бях сигурна, че съм я чувала и преди. Обаче сега бях прекалено уморена, за да торозя горкия си мозък. Знаех си, че в някакъв момент ще се сетя. *Италия.* *Италия.* Думата зазвъня заедно с тропота на колелетата. *И-та-лия, И-та-лия, И-та-лия.*

Заспах.

---

[1] Зесса (ит.) — монетен двор. — Б.пр. ↑

**ОСМА ЧАСТ
МИЛАННО, МАРТ 1483 Г.**

ПЪРВА ГЛАВА

Каретата ни носеше напред, а майка ми ме наблюдаваше лениво иззад два блестящи зелени полумесеца.

При всяко поместване на мястото си усещах картината в корсажа ми, дървения свитък в единия ръкав и сребърната монета в другия, и имах чувството, че погледът ѝ прониква и през дрехите ми. Прецених, че за нищо на света не трябва да заспивам повече, макар да ми беше невероятно трудно да държа очите си отворени след почти безсънна нощ, която бях изкарала. Вярвах на майка си точно толкова, колкото и тя вярваше на мен. Знаех, че ме подозира, знаех, че тя усеща нещо гнило, случило се в Болцано — че по някакъв начин съм успяла да измамя Марта. Предполагам, че на някакъв етап е успяла да претърси и стаята ми, макар да се чудех защо все още не бе претърсила и мен самата. Маската на кучката все още стоеше скрита в качулката на мантията ми. Очите ни се срещнаха и аз сведох моите, уплашена да не разчете мислите ми. Предателските ми клепки се склопиха и сънят ме победи.

Мигове или може би часове по-късно бях събудена от звън на метал. Марта бе изчезнала от каретата ни, обаче майка ми продължаваше да ме съзерцава лениво — като лъвица, наблюдаваща пляката си. Светът извън каретата ни беше отново променен. От прозорчето се виждаха огромни стъклени езера, сгушени в подножието на смарагдовозелени планини. Неподвижни и спокойни, като излезли от прекрасна картина.

— Водата е отровена — изрече майка ми, проследявайки погледа ми. Това бе първото изречение, което бе изрекла по време на пътуването. Отношенията ни пак се бяха променили — като полъха на лекия бриз, раздвижващ повърхността на езерата, пренареждащ небето в нов ред. Вятърът бе сменил посоката си и ветропоказателят се беше обърнал. По някаква негласна причина двете бяхме отново във война.

След още един ден вече минавахме през масивните порти на Милано — обширно пространство, оградено от всички страни от броеница от стени и портали. И аз отново се превърнах във връщ котел

от емоции и нетърпение. В мига, в който охраната при портите ни пусна да минем и кръстоса пиките си зад нас, аз започнах да се оглеждам за брат Гуидо. Търсех го до всяка врата, опитвах се да различа гласа му над чаткането на конски копита и виковете на търговците, да разпозная чертите му във всеки благородник и селянин, когото подминавахме. Почти не забелязвах дългите широки пътища с чисто новите сгради от сребрист камък, елегантните римски колони, редуващи се с нови арки — съзнанието ми само бегло отчиташе съчетанието между старо и ново. Дори приказната катедрала с гората от сребърни островърхи кули, увенчани със злато като диадема, не успя да ме развълнува. Не бях дошла тук да разглеждам мястото, а да търся един човек.

Със силата на мисълта си се опитвах да го накарам да дойде за мен, да ме грабне и да ме измъкне оттук — макар да бях наясно, че това изобщо не бе в негов стил. Опитвах се да си седя мирно и кротко и да вярвам, че той ще се появи, но когато приближихме огромна кървавочервена крепост с бойници като безброй тъмници, които можеха да задържат мен вътре, а брат Гуидо — навън, аз посърнах. Минахме през високите порти на часовникова кула под зловещия поглед на навита змия, издялана в камъка над герба. Змия, подготвяща се за атака.

Каменните стени във вътрешния двор бяха в брутално червеното на бойно поле, но самият замък беше красив. Представляваше крепост, зад която се простираше вътрешен ров, а зад него се издигаше дворец. Кръглите кули се извисяваха високо в оранжевото небе, където, подобно на знамена, се рееха странни кървавочервени облаци. Дали брат Гуидо вече е проникнал в тази крепост, в тази страховита казарма? Обширният затревен квадрат в центъра на вътрешния двор бе превърнат във военен плац — изпънати като конец редици с войници, провеждащи някакви обучения. Стотици здрави, високи млади мъже, до един с късо подстригана коса, криви мечове и наметала в един и същи нюанс на охрата — нюанс, който ми беше странно познат, но в момента не можех да си спомня откъде. Мъжете реагираха като един на крясъците на някакъв тип с броня, яхнал гигантски черен кон. Ние с майка ми слязохме от каретите си наред маневрите, обаче войниците бяха толкова добре обучени, че нито един от тях не се сети да ни

погледне. Капитанът обаче се приближи в тръс към нас. Жребецът му се изправи на задни крака, изпръхтя и блокира слънцето.

— Дожареса! — изрева той, сякаш още говореше на войниците си. — Радвам се да ви видя! А това е дъщеря ви, така ли?

Той скочи от животното и само един войник излезе напред, за да поеме юздите на якото му добиче. Капитанът захвърли шлема си директно на тревата, където той падна с трясък. Разкри права и бляскава черна коса, минаваща чак над ушите му. Имаше прическа на паж — сякаш фризьорът му бе сложил паница върху главата му и после е рязал онова, което остава навън. С непозната за мен фамилиарност той измъкна железните си ръкавици и ни подаде потната си лапа. Трите думи, които изрече — „Лудовико Мария Сфорца“, — бяха достатъчни, за да накарат майка ми да падне на колене. И така, от тази кратка среща научих три неща:

Прима коза: Това бе господарят на цяло Милано.

Секонда коза: Майка ми изпитваше далеч по-голямо благоговение пред този радушен, леко грубоват войник, отколкото пред онова влечуго Сигизмунд. И...

Терца коза: На левия си палец той носеше златния пръст с прочутите *пале*. Но гледки като тази вече бяха престанали да ме изненадват.

Докато майка ми и херцогът си разменяха задължителните любезности, аз чаках търпеливо инструкции. Мислех, че вече си зная упражнението: приятно ми е да се запозная с вас; ето там са покоите ви; ще се видим на банкета довечера.

Но този път ми предстоеше изненада. Поведоха ме не към сградата от другата страна на рова, където безсъмнено се помещаваха придворните, а към бойниците и една от кулите. Стаята, която се разкри пред мен, нямаше никакви други мебели, освен малко столче. Нямаше и легло, с изключение на сламата, нахвърлена в ъгъла. Нямаше и прозорец, а само една тясна цепнатина, от която подухваше вятърът, а единствените удобства, които ми се полагаха, бяха огниво и няколко свещи.

Намирах се в килия.

Обърнах се, сигурна, че има някаква грешка, но само за да видя как дървената врата се захлопва пред лицето ми и да чуя завъртането

на ключа в ключалката. Не, нямаше никаква грешка. Аз бях затворничка.

По дяволите!

Така. Това определено нямаше нищо общо с пищния кралски двор, за който бях чувала от моите клиенти от Милано през годините. Но защо нещата изведнъж взеха подобен обрат? Вярно, че и в Болцано покоите ми бяха доста скромни, но поне предлагаха удобствата, подходящи за моя нов ранг. Възможно ли е по време на краткия си разговор с господаря на този замък майка ми да бе споделила подозренията си? Но как би могла да бъде толкова сигурна, че съм я предала, как така с лека ръка бе решила да ме затвори в тази празна килия? Усетих, че в този момент бих се радвала дори на присъствието на Марта. Ала Марта бе напуснала внезапно каретата ни някъде из Ломбардия — както се бе появила, така и изчезна. Сетих се за дълбоките и смъртоносни прозрачни езера и отровните им води и се зачудих дали не е била захвърлена в тях, за да танцува по дъното — като онези скелети в нашата лагуна? Дали не са я дарили с венецианска смърт? Или може би просто са я върнали във Венеция, за да продължи да се чука със своята изгора от кухнята. Въпреки начина, по който тя се отнасяше към мен, искрено се надявах да ѝ се е случило второто. Бях наясно с отмъстителността на майка ми — когато бе предадена, тя не прощаваше лесно. Предполагам, че онзи ден в каретата се бе досетила, че Марта ме е изпуснала от очи, затова е решила да остави разправата с мен в ръцете на специалистите. И сега пред килията ми крачеше въоръжен войник — безсъмнено един от многото, които бях видяла долу в двора. Чувах как острието на меча му стърже по вратата на килията, докато крачи напред-назад. Както скоро разбрах, стражата се сменяше на всеки два часа. И аз излязох извън кожата си от отчаяние. Как сега брат Гуидо ще се свърже с мен при наличието на тази заключена врата и въоръжена охрана пред нея? Чух смяната на стражата веднъж, после втори път, но все така никой друг. Нямах нито вода, нито храна и недоволният ми стомах ми напомни разказа за предците на брат Гуидо, които били затворени в кулата „Бисто“ и били доведени до такова състояние от глад, че започнали да се ядат един друг. Не стига, че нямах храна, но и не разполагах с никакви други развлечения, освен гледката от прозореца ми. Не смеех да извадя картината от корсажа си, нито дървения свитък от ръкава си,

ните маската на майка ми от качулката от страх да не би да ме следят и да се втурнат да ми вземат всичко. Затова бях принудена да се задоволя със съзерцание на един дребен къс от града през тесния дълъг процеп, който бе моят единствен източник на чист въздух и светлина.

Вятърът зашиба очите ми и зави като контрапункт на марша на войниците долу на двора. Имах чувството, че съм приклепена в тръба на орган.

При третата смяна на стражата на вратата се почука и малко след това на прага се появи плещест стар войник, следван от млад кадет.

— Синьорина — изрече той по начин, който подсказваше, че подобни любезности не са му присъщи, — съжалявам, че ви притеснявам, но по заповед на Ил Моро трябва да бъдете претърсена!

Майко Божия!

Предположих, че „Ил Моро“^[1] бе прозвището, с което войникът наричаше господаря си, обаче що се отнася до заповедите, знаех, че те идват от майка ми. Затова сега се позовах на нейното име.

— Но, господине, аз съм дъщеря на дожаресата!

Примигване. Само веднъж.

— Напълно вярно и още веднъж се извинявам за това. Но времената сега са твърде опасни, затова всички гости трябва да бъдат претърсвани, в това число дори вашата височайша майка!

Той лъжеше и знаеше, че и аз го знам. Нямах начин един херцог да си позволи да нанесе подобна обида на благородните си гости. Сърцето ми сякаш замря. Сега щяха да намерят картината и свитъка, и монетата, и петдесетте златни дуката, и маската, която бях откраднала от майка си. По-добре да бях мъртва. За момент ми мина мисълта да им предложи по едно изчукване, ако ме оставят на мира, но веднага след това си дадох сметка, че това е невъзможно — секът бе моя разменна монета, когато работех на улицата, но ако една благородна девица изгуби „репутацията“ си, обикновено губи и живота си. Мамка му!

Вцепенена и онемяла пред неизбежната си съдба, аз заставах в средата на стаята и кадетът започна да ме претърсва с изненадващо нежни ръце. Вторачих се право в очите на неговия сержант и вдигнах предизвикателно брадичка в очакване скритите по мен неща да бъдат извадени — предметите, които вероятно ще струват живота ми. Но колкото и да бе невероятно, кадетът напипа свитъка в ръкава ми, ала

продължи нагоре към рамото ми. Напипа пергаментата в корсажа ми, но премина надолу към кръста ми. Мина и покрай маската в качулката ми. Бях едновременно сащисана от невероятния си късмет и възмутена от глупостта на войника, който ме претърсваше. Ако той бе показателен за армията навън, значи щяха да изгубят предстоящата война, за която се гласяха — каквато и да бе тя.

След като претърсването приключи, сержантът ми благодари и пак се извини. Аз наклоних глава, копирайки един от характерните жестове на майка ми — просто не знаех какво друго да направя. Бях привикнала да бъда опипвана от непознати мъже, а сега изпитвах твърде голямо облекчение, за да се правя на обидена.

— Както казах, милейди, това беше чиста формалност — добави плещестият войник. — Помолиха ме да остана през цялото време на претърсването при вас, за да се уверя, че честта ви е неопетнена. Наложих се да подберем много внимателно човека, който ще ви претърси, и смятам, че уцелихме — нашият редник тук е прочут със своето целомъдрие и непорочност, защото доскоро е бил в монашески орден!

И тогава разбрах. Нямахше нужда даже да се вглеждам внимателно в кадета. Нежните ръце, начинът, по който подминаваше нещата по мен, без да ме издаде... Как не се досетих по-рано?! Да, не ми трябваше да вдигам очи, но се радвам, че го направих — защото на вратата той се обърна и лицето му грейна в усмивка.

Брат Гуидо!

---

[1] II Мого (ит.) — „Мавъра“ — прозвището, с което е бил известен херцог Лудовико Сфорца. — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

И тогава разбрах, че той ще дойде. И вече знаех как. Изядох покорно скромната си вечеря от корав комат хляб и вода, когато пристигна — очевидно за мен вече нямаше да има банкети. Не че ме интересуваше. Нямах търпение да чуя смяната на караула пред вратата ми — знаех, че брат Гуидо ще бъде един от стражите пред килията ми, и знаех, че той ще се постарее да му дадат някоя от нощните смени. Милано потъна в мрак. Аз легнах на сламеника и заспах. Наистина.

Събуди ме почукване на вратата, а после вече бях в обятията му, притисната към тънкото му, но жилесто тяло. Но само за няколко удара на сърцето, преди той лекичко да ме избута от себе си, както бе сторил във Венеция. На мен обаче не ми пукаше. Бе ми напълно достатъчно, че го виждам пак.

— Имаш ли свещ?

Биваше си го поздравът, няма що. Без да казвам нищо, аз драснах огниво и запалих свещта, която стоеше в поставка до сламата ми.

— Оставих факлата в халката отвън. Ако забележат, че в кулата цари мрак, ще разберат, че съм напуснал поста си — поясни той.

Още преди пламъкът на свещта да се разгори, аз си знаех, че ще видя различен човек. От предишната му поява в килията ми, от отслабналото му тяло, когато за кратко ме задържа в прегръдките си — всички те бяха повече от показателни. Вгледах се внимателно в него, изпълнена с радост, но и с тъга. Защото личеше, че много е страдал. Лицето му изглеждаше по-слабо и остаряло, очите му бяха с дълбоки сенки, бузите — хлътнали, с набола по войнишки брада. И в нея, и в ниско подстриганата му коса прозираха сребърни нишки. Иначе дългите му и елегантни ръце принадлежаха като че ли на скелет. Единствено очите му си бяха същите — вероятно по-тъжни, да, със сигурност, но все така стряскащо сини като розетките на „Санта Кроче“. Едновременно с това обаче вече нямаше нужда да се притеснявам, че майка ми ще го познае, защото дори аз самата едва го познах. Преглътнах с мъка и попитах:

— Нараниха ли те?

Нямаше смисъл да уточнявам кого имам предвид.

— Малко. Дни и седмици наред ме разпитваха за копието на картината, обаче аз винаги им давах един и същи отговор. Знаех, че би било безсмислено да отричам, че е била у нас, затова само казах, че сме я изгубили в морето, при корабокрушението на „Бисто“, и накрая просто бяха принудени да ми повярват, защото нито за момент не промених версията си. Иначе не смееха много да ме измъчват, защото държаха да ме запазят жив — за момента поне им трябвах. — Предпочете да не се впуска в подробности. — Но пък се опитаха да ме уморят от глад, като не ми даваха никаква светлина и почти никаква вода. Месеци наред чаках съдебния процес.

— Толкова дълго!

Устните му се раздвижиха безрадостно и той продължи:

— Да, в политиката на Тоскана нещата се променят доста бързо. Сключват се нови съюзи, старите отпадат. Дори червеят на дъното на боклука от днес може да стане господар на замъка утре. Предполагам, че Лоренцо ме държеше жив като застраховка срещу моя братовчед. За да заплашва Николо, че ще го свали от трона, като държи другия наследник жив. Да го превърне в покорен член на Седемте, принуждавайки го да тръгне по стъпките на лорд Силвио и да докара и Пиза в този техен съюз. Взеха и пръстена на чичо ми. — Показа ми левия си палец, останал единствено с бялата линия на пръстена. — Предполагам, че Николо вече го носи послушно на ръката си.

Замислих се. Прецених, че брат Гуидо почти се бе доближил до истината, но бе пропуснал една важна подробност. Лорд Николо е трябвало да бъде убеден да ме приеме обратно като негова годеница — в крайна сметка една бивша уличница, развявала поли из целия полуостров с братовчед му, надали може да се определи като особено подходяща съпруга за човек с неговото положение, пък била тя и такава красавица. Но като дъщеря на дожаресата аз бях ключова брънка във веригата на властта на Седемте. Затова, докато на мен ми угаждаха с всичко във Венеция и ме учеха как да бъда добра съпруга, брат Гуидо е живял само на мръсна вода, в пълен мрак.

— Сам ли беше? Имам предвид в затвора?

— В началото не. Бях в обща килия с всякакви съмнителни типове — представителна извадка на „Барджело“. Иначе не беше чак толкова лошо — беше почти като в манастира. Имайки предвид, че

Църквата също е пълна с крадци, престъпници и педерастии, мисля, че си бях съвсем у дома. Единствената разлика бе, че онези момчета в затвора бяха искрени в престъпните си наклонности, непознаващи нито лицемерие, нито притворство. Не се преструваха на предани на вярата, същевременно нарушавайки всички божии заповеди.

Разбрах, че затворът не бе лишил брат Гуидо от сложността на думите му. Дължината на изреченията му продължаваше да си бъде все същата — почти колкото продължителността на престоя му там. Не бе успял също така и да го върне при неговия бог. А аз си мислех, че в подобни времена на изпитание той би се обърнал отново към своя Господ. Както ставаше ясно обаче, презрението му към Църквата изобщо не бе намаляло.

— Но защо така хулиш манастира? Все пак там има един, който ти беше приятел, а също и на мен, и който дори ми изпрати отговор на запитването за теб!

— Ах, да, брат Никодим. Е, права си. Трябва да изключи добрия билкар. Той се оказа още по-добър приятел, отколкото предполагаш, но и по-лош. Дари ми свободата, но и ме направи убиец! — рече брат Гуидо и ме погледна измъчено.

— Какво искаш да кажеш?

— Когато си избираше роклята през онази нощ, в ботаническата градина на „Санта Кроче“...

Да, спомнях си, но ми се струваше преди цяла вечност.

— Тогава брат Никодим измъкна една билка от запасите си и ми я пъхна в ръката. Беше беладона. В случай, че нещо се обърка.

Познавах това растение. Всички го знаеха. Смъртоносна отрова наистина. Потреперих.

— Но ти не ми каза нищо! — възкликнах.

— Естествено, че няма да ти кажа! Пъхнах билката в обувката си, а стражата така и не се сети да погледне там. — Потри притеснено тила си — до болка познат жест. — Всеки ден я изваждах и я оглеждах. Всеки ден си казвах, че ако издържа и този ден, ще я взема утре. А на следващия ден си повтарях същото. Така отлагах самоубийството си близо шест месеца.

По тялото ми премина хлад. Не един и два пъти се бях опасявала, че той може да умре, но никога не ми бе хрумвало, че може да умре от

собствената си ръка. Едва сега окончателно си дадох сметка колко много се бе отдалечил от неговия Бог.

— Но как успя да оцелееш? — прошепнах едва чуто.

— Размишлявах за „Примавера“. Разглеждах всеки детайл, за който можех да си спомня. Буквално я виждах пред вътрешния си взор. Всеки ден търсех убежище в горичката ѝ, разхождах се между фигурите, разговарях с тях за Данте или Бокачо. Установих, че помня всяка отделна подробност, за която бяхме говорили, затова разпитвах всеки лист и всяко цвете, всеки замах на четката. Ала някои от фигурите си оставаха само сенки — онези, които все още не бяхме разгледали, и някои от детайлите бяха замъглени, неясни или незначителни, стрелкащи се за миг пред очите ми като риби, а мрежата на паметта ми не бе достатъчно бърза, за да ги улови. Други обаче — кратка пауза, — в това число и ти самата, не забравих нито за миг.

Сърцето ми пламна. Направо не знаех какво да кажа. Затова промърморих:

— И в крайна сметка изправиха ли те пред съда?

— Не — отговори той с очевидно облекчение, че съм сменила темата. — Веднъж един от надзирателите, който ми беше станал приятел, ми подшушна, че нещо се е променило, че Лоренцо е бил принуден да действа бързо и затова вече ме иска мъртъв. Щели да ме екзекутират още на следващия ден, без съд и присъда. Правосъдие по бързата процедура — допълни и устните му се извиха иронично.

Спомних си, че във Венеция майка ми беше казала нещо в същия дух, и разбрах, че и тя има пръст в тази работа. Николо дела Торе безсъмнено беше подписал брачния договор, защото помня, че по едно време беше на гости на баща ми. Очевидно е изпълнил всички изисквания на Седмината и след като те са се уверили, че разполагат със съучастието на Пиза, брат Гуидо вече не им е трябвал. Кръвта ми се смръзна, когато си представих, че съм била на косъм да го изгубя.

— Та тогава ми дадох право на последна молба. Поисках една бутилка кианти от Пиза и две чаши, така че да го споделя с приятеля ми през решетките. Дори докато го разливах в чашите, продължавах да се питам дали да сложа беладоната в неговата чаша или в моята. Както виждаш, не бях забравил, че някога съм бил божи човек.

— И Господ ти проговори? — ахнах тихо.

— Не той. Той замлъкна окончателно за мен още в Рим. Отказа да посети дори килията ми. Прекарвах времето си със старите богове, тези от „Пролетта“.

— Тогава кой беше?

— Аз самият. Реших, че животът на един човек може да бъде пожертван заради злините, които са планирали Седмината. Затова сложих беладоната в неговата чаша и той моментално издъхна. — Тук брат Гуидо погледна ръцете си, като че ли очакваше да ги види в кръв. — Човекът имаше жена и деца. Често говореше за тях.

Също като Бонаcorso Нивола. Значи брат Гуидо беше виновен, беше отнел човешки живот. Разбрах, че тъкмо този факт, а не изпитанията в затвора бяха състарили лицето му и бяха сложили сребристите нишки в косите му. Запитах се дали предвид множеството си провинения и аз не нося подобно изражение. Запитах се дали бих могла някога да му призная какво бях сторила на един невинен моряк заради неговото спасение.

— А после? — изрекох на глас.

— Трябваша ми три часа, за да измъкна ключовете изпод тялото му, и всеки миг от тях бе изпълнен с ужас, че надзирателите всеки момент ще се сменят и ще ме отвеждат на бесилото. Но още преди зазоряване бях свободен и се отправих директно към „Санта Кроче“. Сварих ги тъкмо в началото на техния ден. Малахий ме пусна, запътих се право към ботаническата градина и брат Никодим ме скри за няколко седмици. Каза ми, че си му писала — между другото, поздравявам те заради новопридобитите ти умения в писането!

Тук вече се усмихна истински и пак стана старият брат Гуидо, за когото четенето и писането бяха всичко. Аз пък се изчервих, нищо че това не ми беше навик. Обаче бях напълно безсилна пред комплимента на единствения човек, на чието мнение държах.

— Така разбрах къде се намираш — продължи той. — Брат Никодим ме изведе от града, предрешен като негов асистент за една медицинска мисия до Мантуа. Там се присъединих към група францисканци, тръгнаха за Тренто на религиозен диспут. В подножието на планината се отделих от тях, а добрите братя ми подариха муле, с което да се придвижвам. Стигнах до Местре, намерих лодка и така пристигнах във Венеция. Там обаче отседнах на остров Джудека в компанията на едни йезуити, които строяха църква. В

замяна на труда ми ме приютиха и така през почивните си дни можех да те следя.

Тук аз пак се изчервих.

— Ти си ме виждал във Венеция?

— Много пъти. Но навсякъде те придружаваше майка ти, никога не беше сама. Затова предположих, че карнавалът с разюздаността и маските си ще бъде най-добрата възможност за мен да се свържа с теб.

В това отношение поне мислите ни са били в синхрон. Вцепених се, като се сетих, че бях планирала да се възползвам от карнавала, за да избягам — в навечерието на същия ден, когато той е смятал да ме намери! О, Бонакорсо, значи саможертвата ти е била напразна! Бях неспособна да кажа каквото и да било, затова моят приятел продължи:

— И тогава те видях на площад „Сан Марко“. После дойде бурята и аз те последвах в базиликата. Когато те видях да оглеждаш конете, разбрах, че трябва да си намерила нещо. Спомних си какво бяха казали Седемте в Рим — че Флора държи тайната и че имало някаква карта. Затова реших, че трябва да си открила картата, за която говореха те, но тогава имах възможност само да те предупредя да я скриеш и че ще те чакам в Милано. Защото, благодарение на размислите си в затвора, вече знаех, че образът на Ботичели символизира Милано (как се сетих, ще ти обясня по-късно). Обаче не можех да отгатна смисъла на образа на Зефир. Да разбирам ли, че и ти си имала сходни просветления във Венеция?

Вече беше мой ред. Разказах му за живота си във Венеция, разказах му историята на майка ми, моята собствена история за бебето в бутилка. Разказах му и за баща си, и за синьор Кристофоро, за венецианското си обучение и какво бях научила от него. Единствената подробност, която му спестих, беше опитът ми за бягство и съдбата на Бонакорсо Нивола — все още не бях готова да споделя с някого тази потресаваща истина. Но пък не пропуснах да обясня, при това с немалка доза гордост, връзката между трийсет и двете рози и компаса, Както и розата на ветровете, която пък ме отведе до коня Зефир.

Докато ме слушаше, той неколkokратно се плесна по челото, възкликвайки: „Ама, разбира се!“, а накрая направо се ухили.

— Всички до една морски аналогии, подходящи за града държава Венеция! Значи съм вървял по грешен път — и в затвора, и в ботаническата градина. Разглеждах единствено фигурата на Венеция,

тоест на Хлорида, твоята... майка. Изобщо не ми хрумна, че останалите фигури биха могли да съдържат насоките за следващите градове — защото всички насоки за Неапол се съдържаха само в образа на Фиамета, а всички насоки за Рим — само в образа на Семирамида като Венера. И така нито за момент не ми хрумна, че насоките, съдържащи се в образа на Флора, трябва да се четат като Венеция.

— Колкото повече се доближаваме до истината, толкова по-хитър става Ботичели. — Като че ли изрекох нещо твърде безсмислено, но моят приятел очевидно схвана идеята.

— Напълно си права — кимна. — Двамата с брат Никодим се опитвахме да си припомним цветята, излизащи от устата на Хлорида. Да си призная, без картината пред нас си беше истинско изпитание.

— Аз също ги огледах — отбелязах аз. После извадих картината от пазвата си, развих я и я затиснах радостно, както правехме някога и както не се бях надявала, че отново ще правим. Главите ни почти се докосваха. Поставих пръст върху цветята, излизащи от устата на Хлорида, и започнах да изброявам гордо: — Фиордализо, анемона, окиченто и роза. Но тъй като не зная латинските им наименования, а само тосканските, не успях да съставя никаква дума от тях.

— Значи все пак сме налучкали донякъде. С брат Никодим бяхме напълно сигурни за розата — *Rosa centifolia*. Що се отнася до метличината, или фиордализо, както я наричаш ти, на латински тя е *Centaurea cyanis*, а анемоната е *Anemone nemerosa*. Окичентото пък, което е известно още като стоочка или зеленика, на латински е *Vinca*.

— Майко Божия! Че този сбор от букви е дори още по-проблемен и от предишния! — възкликнах аз и изброих буквите, показвайки гордо новите си умения.

— А може би истинското значение е най-простото — че има четири вида цветя, както и четири ветрове. Най-вероятно това е друг от знаците, който те е навел на мисълта за розата на вятъра или четирите коня, които увенчават базиликата във Венеция.

Лично аз не бях особено убедена — струваше ми се твърде просто за Ботичели, който се бе доказал като истински дявол на шифрите. Обаче брат Гуидо не беше приключил с размислите си.

— Между другото, брат Никодим допълни, че сред народа окичентото е познато също и като „цветето на смъртта“. Оттук бихме

могли да си направим заключение, че Хлорида вероятно има някакви зли намерения и че начинанието ѝ вероятно ще доведе до нечия смърт, а защо не и до смъртта на мнозина.

Потреперих, припомняйки си за пореден път злочестия Бонакорсо Нивола. И въобще не бих се изненадала, ако онази зла кучка, майка ми, излезе от всичко това с ръце, оцапани с кръв.

— Може би значението ще стане ясно по-късно, както стана с аналогията с компаса — рекох.

— Може би. Но дори и без дешифрирането на тези цветя ние пак имаме още два града освен Венеция. И дори без да сме разчели посланието им, вече разполагаме с картата! — завърши триумфално той. — Хайде, дай да я видим, защото не разполагаме с много време.

— Добре — изрекох много бавно. — Не ми се ще да попарвам ентузиазма ти, обаче този дървен свитък не е онова, което си мислиш. Непрекъснато говориш за карта. Обаче това не е карта — или най-малкото от онези, които съм виждала. А ти гарантирам, че във Венеция се запознах с доста карти, дори ги изучавах! — Благодарение на синьор Кристофоро.

— Глупости! — махна с ръка той. — Дай да я видя!

— Хубаво — свих рамене, измъкнах дървената пръчка и я поставих в ръцете му. Той огледа всички чудати знаци и драскулки и се смръщи. После обаче очите му светнаха. — Ама, разбира се! Трябва да е куха! Подобни неща обикновено съхраняват документи!

Като че ли на мен не ми беше хрумвало. Усетих надигането на добре познатото ми раздражение, но същевременно за мен бе облекчение да знам, че всички черти у моя приятел, които някога ме бяха ядосвали, са си точно толкова живи, колкото е и той. Той заглежда ръбовете, обаче аз нищо не казах — нека се увери сам.

— Хммм... Не е кухо.

Замълчах самодоволно. Сякаш, след като бях носила този дървен свитък като трета ръка в продължение на два пъти по седем дни и нощи, в него би могло да има нещо, което не знам.

— Дааа — промърмори той. — Само един странен знак тук.

— Къде? — извиках аз.

— Ето тук!

Сега вече не можех да не му отдам дължимото, защото аз не бях забелязала никакви знаци. А ето че върху една от плоските основи се

виждаше следното: „S“.

— Прилича на змия — промърморих.

— Или на буква.

— Буква за какво?

— Седем? Сфорца? — предположи той.

— А може би „Сигизмунд“? — допълних.

— Кой? — изгледа ме неразбиращо брат Гуидо.

Сега ученикът се превърна в учител. Заразказвах му за пътуването ни до Болцано и за Сигизмунд, белокосия крал на Алпите, чиито чувства към майка ми се люшкаха между любовта и омразата, за планината, пълна със сребро, и за пръстена на палеца му.

— Но, разбира се! — възкликна накрая приятелят ми. — Отдавна имах усещането, че фигурата на Зефир трябва да символизира град високо в планината, но трябва да призная, че имах предвид по-скоро Тренто, който има огромно политическо значение за полуострова като център на редица религиозни събори. И аз като теб виждах в синия цвят аналогия със студа, а във височината на образа — надморската височина. — Е, аз не бих се изразила точно по този начин, но приех с благодарност комплиментата, който последва: — Браво на теб! И там си научила за ролята на ерцхерцога във всичко това, така ли?

Тук му разказах за разговора, който бях подслушала, както и за полунощното ми пътешествие в мините. Той не направи никакъв коментар относно необмисленото ми приключение, а предпочете да продължи по същество.

— Е, тук поне всичко е ясно. Седемте очевидно са решили да започнат сеченето на свои собствени монети, използвайки като образец английската монета с ангела (която е златна), но в сребърна версия. Все пак районът на Сигизмунд, а и всички земи на Хабсбургите, изобилстват на сребро. Сигурно затова Зефир е със сребърни криле — все пак става въпрос за сребърен ангел.

Оставих го да обере лаврите за нещо, за което и аз самата се бях сетила — сърце не ми даваше да скършвам ентузиазма му, докато ми обясняваше нещата, които бях чула по време на планинското си пътешествие и които не бях разбрала напълно.

— Както вече си се досетила, Дзека е прочутият монетен двор на Венеция. Наред с редица други предимства, твоят роден град притежава и най-добрите секачи на монети в целия свят. А прякорът на

ерцхерцога — „Мюнцрайхе“, означава „богат на монети“. След като знаем колко сребро има там, очевидно ти си била в една от самите сребърни мини.

— И аз така мисля. Освен това взех една от монетите, които тогава отсякоха — допълних леко наперено.

— Браво! Покажи ми я!

Бръкнах в единия ръкав, а после в другия. Но монетата беше изчезнала.

— Мамка му! — възкликнах, но веднага се усетих и го погледнах изпод клепки, очаквайки обичайното порицание. Но такова не последва. Тогава се сетих, че в армията на Мавъра той сигурно е чувал далеч по-неприлични ругатни. — Но тя беше *тук*! Шибана, гадна работа! Сигурно съм я изгубила някъде.

Бях съвсем искрено вбесена на себе си — тази монета беше не само важен елемент от мозайката, но и все още не забравила навиците си на проститутка, бях решила да я похарча при първа възможност.

— Не се ядосвай толкова! — успокой ме той. — Просто ми я опиши. Спомняш ли си как изглеждаше?

— Естествено. От едната страна беше профилът на Лоренцо Великолепния, с лаврови клонки на главата, обаче подредени като слънчеви лъчи в стила на Сол Инвиктус.

— Както и може да се очаква — кимна той. — А от другата?

— Само една дума. Тя... аз... — думата бе излязла напълно от главата ми.

— Е? — извика той.

— Не ми *викай*! Плашиш ме и така ми е още по-трудно да си спомня! — обадих се жалостиво. Да, нямаше никакъв смисъл. Прочетена веднъж и изгубена сред песента на колелетата, докато се унасях в сън, думата бе безвъзвратно изгубена.

Брат Гуидо скочи на крака и започна да крачи из стаята с блеснали очи. Беше бесен, но не на мен.

— Гибелен, зловреден съюз! — занарежда. — Но какво толкова планират? Възможно ли е Седемте да възнамеряват да навлязат в планините в северната и източната посока на Зефир и да превземат земите на Хабсбургите? Да не би да искат да свалят императора, да подчинят Свещената римска империя и да си изградят собствена?

Версията изглеждаше напълно разумна — ако не беше един важен довод.

— Но императорът на Свещената римска империя също е в заговора! — напомних му аз. — Когато подслушвах разговора между Сигизмунд и майка ми, ерцхерцогът каза, че братовчед му, императорът, е дал на майка ми разрешение за свободно преминаване през планините и ѝ е гарантирал, че няма да бъде нападена от никого в земите на Хабсбургите! Има и още едно нещо — когато онази нощ в сребърната мина изковаха първата успешна монета, Сигизмунд я взе, за да я даде на императора! От всичко това следва, че императорът със сигурност знае за Седемте и е дал благословията си за техния заговор! Значи от тази трънка няма да излезе заек!

— Напълно си права. Но и няма никакво съмнение, че в най-скоро време войната ще почука на нечия врата. Тук ми позволи да продължа разказа за приключенията си. Пристигнах в Милано заедно с един търговец, като негов капелан. При портите на града се разделихме. Там видях съобщение, призоваващо младежта на града да се запише в новата армия, която се събира в Кастело Сфорцеско. Така пристигнах в замъка, за да се запиша, и въпреки одеждите на францискански послушник, които носех, никой не ми зададе никакви въпроси. Дадох ми тази мантия, този меч, както и този шлем с визьор. — Показа придобивките си. — Не ме питаха нито къде съм роден, нито какво съм правил, нищо, че забелязаха знака, с който жигосват всички, лежали в „Барджело“. Ето, виждаш ли? — И показва вътрешността на китката си, върху която се виждаше отпечатана с нажежено желязо орнаментирана буква „Б“, около която плътта все още не се бе успокоила. — И аз не съм единственият. Жигосани, лунатици, мъже на расото — всички се надпреварват да се записват, за да се бият за Лудовико Сфорца „Мавъра“ и един бог знае още какво. Всички са предоволни със скромната войнишка заплата и откакто сме пристигнали, ежедневно се обучаваме да се бием до смърт. Тук съм вече цял месец и ти гарантирам, че Мавъра е истински магьосник — от сбирщина престъпници и съмнителни типове той ни превърна в ефективна, отлично тренирана пехота, напълно подготвена да води войната, планирана от Седемте — каквато и да е тя. — Хвана ръката ми, стисна я силно и извика: — И в името на Бога или Венера, или който там ръководи света, ние трябва да ги спрем! Хайде, ела! Да

използваме оставащото ни време, за да огледаме фигурата на Милано.
Надявам се той да ни подсказе каква е крайната им цел.

ТРЕТА ГЛАВА

— Нека започнем така, както сме правили винаги — от очевидното! — отсеке брат Гуидо и двамата се приведохме отново над картината. — Както вече знаем, в този образ виждаме Ботичели, самият художник. Той е облечен в мантия с цвят охра, както е бил и в деня, когато те е рисувал. Носи извит меч в турски стил, какъвто имам вече и аз. На краката си има римски сандали, каквито имам вече и аз. Шлемът му също е като моя. С други думи, Лудовико Мавъра е облякъл армията си точно като него.

— Или Ботичели е нарисувал Меркурий като войник от армията на Мавъра.

— Права си. Но и в двата случая си имаме работа с много хитра военна пропаганда. Какви изводи можем да си направим от това?

Не можах да схвана напълно какво каза той току-що, затова реших, че най-безопасният подход е просто да обобщя.

— Че Лудовико Сфорца си създава нова армия с нова униформа, ново въоръжение, нова броня и...

— И това не е всичко — прекъсна ме брат Гуидо. — Довел си е от Тоскана някакъв инженер, човек от градчето Винчи, който му изработва нови военни машини — всички са тук, в някакво тайно подземие на замъка. Някакви огромни механични чудовища, готови да всеят страх и ужас сред противника. Макар че само един бог знае кой е той.

— Хубаво. Значи можем да заключим, че той си изгражда нова армия от хора и машини.

— Обаче армията не е лично негова — тя е на Седмината! Така, както Седмината си имат вече нови монети и нова флота — корабите от Пиза и всички, които видяхме в Неапол. Неапол предоставя също така и основната закваска на всеки политически алианс — изгоден брак. Семирамида Апиани не само обединява династиите на Неапол и Флоренция, но и поднася като зестра оловните мини на баща си — метал, който е от ключово значение при подготовката на една война. Наред с всичко това Седмината имат вече и папската благословия —

подкрепата на Църквата. Всеки град, изобразен символично на картината, който вече посетихме, дава своя дял в общото начинание. Например Венеция предоставя експертите си по сечене на монети, а Болцано — среброто за тяхната изработка.

— Не ми изглежда като да сме допринесли с нещо особено.

— На пръв поглед е така. Но не забравяй, че Венеция дава и още едно, вече безценно съкровище.

— Какво?

— Не какво, а кого! *Теб!* — натърти с усмивка той. — Не трябва да забравяме, че в този съюз има и още един брак. След като дъщерята на венецианския дож се омъжи за господаря на Пиза, то тогава търговията — кръвоносната система на всяка държава — е подсигурена. В случая — за Седмината. Не забравяй, че Венеция е вратата към Черно море и всички източни земи, а династията Мочениго, дори когато мандатът на дожа приключи, е ключова за търговския монопол на Венеция и за морските ѝ маршрути. А за тях гарант си само и единствено *ти*.

Обърках се. Все още не бях свикнала да се възприемам като толкова важна персونا. Не че ми помагаше и фактът, че в момента седях в студена килия, не по-голяма от тоалетна — впрочем и миришеца на такава.

— Ами Флоренция? — попитах.

— Лоренцо де Медичи е мозъкът на целия заговор и тъкмо затова именно неговата глава е върху монетата. И още нещо от особена важност — той държи банка Медичи! Той ще бъде гарант на цялата операция, каквато и да е тя. Ще раздвижи парите между клоновете си с помощта на новата система на „джиросване“. А както вече разбрахме, Милано ще допринесе с нова и ефективна армия.

— Това е ясно. Но искам да те питам нещо друго. Сега, когато вече сме тук и виждаме всички войници облечени като Меркурий, е ясно, че той е Милано. Интересно ми е обаче ти как разбра, че именно Меркурий е Милано? Трябва да си знаел, щом още във Венеция ми каза, че ще ме чакаш тук.

— Много просто — подсказаха ми змиите.

— Змиите ли?

— На неговия кадуцей.

— На неговото какво?

Брат Гуидо посочи към дясната ръка на Меркурий, която се издигаше в небето, и попита:

— Какво прави той тук?

— Разбърква облаците с една пръчка.

— Вгледай се по-внимателно! Погледни пръта, който той използва, за да разбърка облаците и да доведе пролетта. Погледни, виждаш ли ги? Две змии, увити около пръта, готови за атака!

— Е, и?

— Змиите са символът на династията Сфорца — господарите на Милано. Тук змиите са навсякъде — върху бронята ни (тук показва плочката на гърдите си), по стените, знамената и гоблените. Дори и печатът на Ил Моро, който всички, които му служим, носим, за да не бъдем възпрепятствани при изпълнението на заповедите му, изобразява змията на Сфорца. Ето! — Поднесе пред очите ми малка плочка от червена глина, върху която се виждаше гърчеща се змия. — Змиите наистина са навсякъде.

О, да! Змията над входа на замъка!

— Добре, ясно. Змията ни подсказва кой точно е градът. Но сигурно има и още нещо. Какво ще кажеш за онази карта, която все още не сме открили? Тук някъде би трябвало да има някаква насока, стига да я забележим. Какво виждаме друго?

— Да, права си. Да се насочим към детайлите. Той има миниатюрни пламъци по наметалото си...

— И миниатюрни бели цветя около краката си... — Бяхме възвърнали стария си навик да се допълваме.

— Това е кресон или *Cardamine hirsuta*. Видях го в градината на брат Никодим. — Но пак пропускаме нещо. Какво се опитва да ни каже той?

— Ами, Пиза гледа към него... — започнах неуверено аз.

— Това е! — извика той.

— Ти сериозно ли?

— Обаче не кой гледа към него, а *накъде* гледа той!

— Е, това е очевидно — гледа нагоре към как-му-беше-името...

— Към кадуцея си. Именно!

— Значи пак се връщаме към змиите. Милано. Добре, сега сме в Милано. И картата трябва да е в Милано. Уф, безнадеждно е! — въздъхнах и се отпуснах обратно на сламата.

Настъпи тишина. А после брат Гуидо рече:

— Не е чак безнадеждно. Виж, Ботичели се е използвал като модел за този образ. Защо ли? Защото *той* би трябвало да е пазител на ключа, *той* би трябвало да играе важна роля, *той* би трябвало да държи отговора! Освен това — тук очите му отново светнаха — бяхме толкова погълнати да си повтаряме, че моделът за този образ е Ботичели, че забравихме кой всъщност е образът! Меркурий! *Вестителят* на боговете! Което ще рече, че той има някаква вест за нас, съобщение. От нас просто се иска да отгатнем какво е то! — Загледа се отново във фигурата. — Мисля, че той ни казва да направим онова, което прави и той, да видим онова, което вижда и той. Дори използва показалка! Не би могъл да бъде по-ясен от това!

— И какво? Сега да погледнем към облаците ли? — подхвърлих скептично.

— Може би. Но не, почакай! Не ни казва да гледаме облаците! Казва ни да погледнем нагоре към някаква змия! Къде бихме могли да го направим? — Въпросът бе по-скоро риторичен.

Обаче тук аз се изправих рязко — знаех отговора.

— При портите! — възкликнах.

— Моля?

— Имам предвид часовниковата кула. На същия този замък, в който сме сега. На влизане в замъка, над входа, се вижда една огромна каменна змия, точно като тази! — И кимнах към кадуцей.

— Но това е Торе дел Филарете! Напълно си права! Боже, колко съм бил сляп! От един месец насам всеки ден минавам под нея и да не я забележа! — Скочи на крака, изпълнен с едва сдържано напрежение, и пак стана такъв, какъвто го помнех.

Аз също се изправих и рекох:

— Сега това няма значение. Важното е, че щом ще гледаме нагоре към някаква змия, трябва да го направим веднага!

— Кога, сега?

— Караулът се сменя на всеки два часа — гарантирам ти го! А ти си тук от колко — може би час? Камбаните току-що биха за вечерня, което ще рече, че разполагаме с цял час! Хайде! Ела да погледнем!

Сините му очи светнаха, когато извика:

— Перфектно! Хайде, обличай си мантията и приготви онази маска!

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Навън въздухът бе като че ли по-топъл, а аз бях отново с мантията от норка, която бях носила във Венеция. Цветът ѝ бе приятел на нощта — много по-близък до мрака, отколкото онова абсурдно палто от бяла мечка, с което бях облечена в Болцано.

Бях си вдигнала качулката и пристъпвах след брат Гуидо, който, за да не ни спрат, ме бе стиснал здраво за ръката, сякаш бях затворник, който той води някъде. Измъкнахме се директно върху крепостната стена и запълзяхме внимателно покрай бойниците, чак до часовниковата кула. (Какво ѝ беше името, вече не си спомнях.) Той ме придърпа към себе си и прошепна:

— Там има двама стражи, затова не можем просто да слезем долу и да погледнем нагоре. Но ако погледнем от горе на долу, пак можем да видим нещо. Хайде, ще се редуваме! Аз ще погледна първи, защото, ако ме видят, поне ще ме познаят като един от тях. — И се приведе ниско между двете бойници.

Но веднага след това се изправи.

— Да, съвсем същата змия. Само че с шест намотки, а не седем, както може да се очаква. Обърнати на север... мисля... точно над портата. Ето, погледни!

Погледнах надолу от същото място. Тъгълът на наблюдение бе крайно неудобен, а и единствената светлина наоколо идваше от факлите на стражата. Ако трябва да бъде честна, бях успяла да си съставя много по-ясна представа за релефа в мига, в който минах под него в каретата на майка ми — тогава поне беше светло. Вярно, и сега виждах извивките на тялото, отровните зъби и зейналите челюсти, готови да погълнат някого. Но иначе змията пазеше ревностно тайните си. Вторачих се толкова силно в нея, че ми се зави свят и имах чувството, че ще падна. Затова отскочих рязко назад и само свих рамене.

Брат Гуидо поклати глава и промърмори:

— Очевидно сме слепи.

— Може би е нещо, което може да се види само *от долу* — предположих аз.

— Или може би змията символизира просто династията Сфорца и този замък като главен щаб на новата армия. И нищо друго.

— Но това не ни приближава ни на йота към картата! — озъбих се аз. — Дай пак да видя! — Приближих се към бойниците и се приведох одве и камъните за втори път смачкаха кокалите ми. Обаче този път зърнах и нещо друго. Друга плоча и друг релеф, точно до змията. — Тук има още нещо! — просъсках, самата аз вече змия. — Някаква фигура. На мъж. Не... Има ореол! *Светец!*

— Дай да видя! — Брат Гуидо почти ме избута от мястото ми. — Да, права си! — Главата му пак се появи.

— Видя ли кой точно е този светец?

— Няма нужда да гледам. Знам. Това е Сант Амброджо, светецът покровител на Ломбардия. Хората тук се обръщат към него по всякакви поводи — от умиращ кон до изгубена котка, кръщават децата си на него, призовават го даже за ударен пръст на крака. Той е, няма никакво съмнение!

Отскочи назад и приклепна в сенките до мен.

— А каква е историята му? — попитах. — С какво е известен?

— С нищо. Освен... — Не довърши и ме фиксира с изумителните си очи.

— Освен?

— Възвърнал е зрението на един слепец! — изрече тихо и възбудено той.

— Сериозно? — Не успях да сдържа иронията си, защото бях наясно с тези чудеса. Знаех, че те са просто поредният номер, с който църквата обираше парите на бедните хорица.

— Това е! — Той забрави, че трябва да шепне, и се наложи да го усмиря. — Светецът ще ни помогне да прогледнем!

Въпреки съмненията си усетих, че в гърдите ми се надига старото, добре познато вълнение.

— Но как ще го направи? — прошепнах. — И къде?

— Това е лесно. Да идем да го попитаме!

— Той си е все още тук, в Милано?

— Никога не е напускал града.

— Би ли пояснил, моля?

— Мавъра го почита в църквата на манастира „Санта Мария деле Грацие“ и изисква и войниците му да бъдат набожни — безсъмнено иска да се подмаже на *Негово светейшество* папата. — Гласът му бе натежал от ирония така, както зъбите на змията — с отрова. — Говори се, че е издигнал Милано с меч и кръст.

— Е, и?

— Ние пък ходим в по-голяма църква — няма как, твърде много сме. Тя се нарича „Сант Амброджо“ — „Свети Амброзий“, и се намира недалече и от „Санта Мария деле Грацие“, и от тук. Светецът си е все още там — по-точно мумифицираното му тяло, в гробница с двама понисши светци, и всеки, който желае, може да го види в криптата! Всички в Милано знаят легендата. Някакъв слепец прогледнал само като съзерцавал мумифицираното тяло на свети Амброзий. *Със силата на тези свети останки мракът за слепеца бил разкъсан и той отново зърнал светлината на белия ден!* — цитира триумфално.

— Добре де, но кога е следващата ви служба? — подметнах нетърпеливо. — Неделя е след... — Започнах да броя на пръсти.

— След шест дена — довърши той. — Твърде далече е. А и тогава целият полк ще бъде с мен. Ние обаче трябва да действаме бързо!

С тези думи той се приведе отново през бойниците и преди да успее да го попитам какво възнамерява да прави, брат Гуидо се провикна с все сила:

— Хей, Лука!

Жизнерадостен глас отдолу:

— Какво по...? О, Гуидо, ти ли си? Нали гледаше онова красиво венецианско парче?

— Тя си е заключена и похърква — отговори брат Гуидо. Справяше се добре с грубия войнишки език — сливаше и скъсяваше думите си и разваляше красивия си говор. — Ти ли застъпваш след мен?

— Аха! До полунощ. Обаче няма проблеми — и без това пак щях да я гледам в сънищата си, ама сети се как! — Почти го видях как се хваща за пакета си. Другият страж се разсмя гърлено.

— Виж какво, хайде да ми оставиш смяната си, а? А утре пък ти ще изкараш двойна вместо мен! — провикна се пак брат Гуидо. — Има едно момиче в Порта Тичинезе...

— Ти нали доскоро беше монах, а?

— Бях! Защо според теб се отказах?

Още смях.

— Хубаво тогава, братко, пак ти си наред горе! Една почивка няма да ми се отрази зле.

— *Господ да бъде с вас, чеда мои!* — изпя иронично брат Гуидо и се престори, че ги благославя със знака на кръста. Нов, още по-бурен смях.

Миг по-късно той вече бе обратно при мен, в сенките.

— Хайде, да тръгваме! Разполагаме само с два часа, преди края на смяната на Лука!

— Къде ще ходим?

— В църквата „Свети Амброзий“, естествено.

— Сега ли?

— Сега.

— Ама как?

— Има един начин.

Побягнахме обратно по крепостната стена, влязохме в кулата и по спираловидната стълба се озовахме долу, на пустия плац.

Под прикритието на сенките стигнахме до ниска вратичка в стената и до тъмен коридор, който ухаеше на наскоро дялан камък.

— Хайде, ела! — подкани ме пак моят приятел. — Да се надяваме, че са го завършили!

— Къде се намираме? — ахнах уплашено.

— В коридор, който отвежда от замъка до доминиканския манастир „Санта Мария деле Грацие“. Мавъра го строи, за да може да ходи необезпокояван до своя любим храм, но вероятно и да може да избяга, ако се наложи.

— Майко Божия!

— Подобни коридори са нещо обичайно за всеки замък.

Това вече го бях разбрала — от тайния проход, свързващ замъка Сант Анджелио и Ватикана в Рим. Но прецених, че най-добре е да не припомням на брат Гуидо за деня, в който вярата му умря. Докато бягахме напред, осъзнах, че тази вяра наистина вече я няма. Сами знаете колко свързан го бях виждала с вярата, затова за мен беше истински шок да чуя как се обръщат към него само с „Гуидо“, как той говори за жени и как се присмива на Бога, дори и на шега. Мислено се

шляпнах по челото. Но какво ми ставаше, по дяволите?! Щом той вече действително се е върнал в нормалния живот, тогава не би ли имало някакъв шанс за мен, за нас?

Продължихме да бягаме тихо, докато накрая зеленикавите багри пред нас ни подсказаха, че горе има светлина. Изкачихме се по друга стълба и през преддверието се озовахме в широката паст на манастирската църква. Готическите арки, боядисани в млечносиньо, червено и охра, бяха красиво осветени от пълната луна, чиито лъчи проникваха през засводените прозорци на огромния купол горе. Група монаси край олтара каканижеше някоя от среднощните си молитви. Не ни видяха. Промъкнахме се безшумно зад гърбовете им и се изнизавме в нощта. Щом се озовахме навън, брат Гуидо сграбчи ръката ми по-скоро нетърпеливо, отколкото нежно и ме затегли напред през посребрените улици. В мига, в който облаците пак разкриха луната, вече видях крайната ни цел — гигантска църква с две високи кули — базиликата „Сант Амброджо“.

— Сложи си маската! — прошепна приятелят ми, когато приближихме. — Контролирай дишането си. И прави каквото ти кажа!

За миг спряхме пред църквата, за да се овладеем, а после брат Гуидо просто натисна тежките врати.

— Не заключват ли? — прошепнах.

— Божият дом е винаги отворен — изсмя се подигравателно брат Гуидо с тон, който никак не ми хареса.

Когато влязохме, забелязах, че братята тук вървят в синхрон с братята си от „Санта Мария деле Грацие“, защото литургията току-що бе завършила и монасите тътрузеха крака към килиите си за два часа почивка до следващата служба. Беше останал само един свещенослужител, точно както някога в обречената църква в Неапол, който гасеше свещите.

Тръгнахме безшумно по пътеката и брат Гуидо прочисти гърлото си. Старецът се обърна и мило ни се усмихна, като че ли ни беше очаквал.

— Моля за извинение, братко — започна брат Гуидо. — Аз съм член на личната охрана на лорд Лудовико. — Старият монах го огледа от горе до долу, не пропускайки да забележи чисто новото му снаряжение, високата му осанка, благородното му лице. — Имам

честта да ескортирам дожаресата на Венецианската република. — Тук посочи към мен, а старецът в расо зяпна от изумление.

Опитах се да се престоря на колкото бе възможно по-надменна.

— Наредено ми е да ви помоля да позволите на дожаресата една частна визита при прочутите ви реликви, защото тя желае да се помоли необезпокоявана в час, когато очите на хората не са вперени в нея.

Свещеникът очевидно бе изгубил ума и дума. Аз носех единствено мантията си от норка и лъвската маска на майка ми, но като се има предвид, че тя бе изработена от чисто злато и позлатен емайл, а към всичко това се добавяше и свободно разпуснатата ми златиста коса, вероятно съм представлявала удивителна гледка.

Брат Гуидо се опита да го извади от вцепенението.

— Както виждате, нося печата на лорд Лудовико. — И поднесе пред очите на стареца глинената плочка със змията, която ми беше показал преди час.

— Да, това... това е съвсем... всичко е наред. Само дето... — започна да фъфли старият монах.

— Какво?

— Ами, просто... *Кои* реликви по-точно? Тоест... да де... би желала дамата... би искала да види дожаресата? Нашият блажен свети Амброзий или... — Сведе очи към печата. — Нехуцан? — Все едно кихна.

Брат Гуидо ме погледна и аз разбрах, че дори и той няма представа какво означава втората дума — ако изобщо беше дума.

— Разбира се, че светеца.

— Насам, моля! — кимна свещеникът.

Последвахме го покорно към стълби, които безсъмнено отвеждаха към крипта. По едно време дръпнах леко ръкава на брат Гуидо — не можехме да си позволим този монах да стои и да ни гледа, докато открием значението на нашите находки. Той ми отговори с леко кимване, а на стареца рече:

— Не си правете труда, братко. Вършете си вашата работа. Аз ще ескортирам дожаресата до реликвите. Става въпрос за *лично* покаяние, ако ме разбирате.

Монахът ми се поклони дълбоко и се изпари. Аз го възнаградих с най-незабележимото кимване на света, така, както бях виждала да

прави майка ми със слугите, от които беше доволна. А после полетяхме надолу по стълбите.

Мрачна крипта, три горящи свещи за трима светци — всичките скупчени заедно, сякаш споделяха общо легло. Телата им бяха съсухрени, плътта — восьчнобледа, одеждите им — нацепени на парчета около изпосталелите им кокали. Жервез, Протеаз и Блаженият Амброзий, мумифицирани за вечността. Дори разкошът на златното им ложе не бе в състояние да компенсира факта, че те всъщност бяха скелети. А свети Амброзий определено бе най-грозният от тях — тялото му бе сгърчено и разкривено, главата му — издута като мехур, а лицето му — хлътноло от едната страна.

Брат Гуидо проследи погледа ми и поясни:

— Свети Амброзий е бил само с една скула. И приживе е изглеждал твърде нелепо.

Заехме се да огледаме внимателно криптата. От време на време си шепнехме, сякаш тримата светци не бяха мъртви, а спяха. Накрая аз отсякох:

— Тук определено няма нищо. Или поне нищо, свързано със змии. — И се загледах в странната глава на светеца, очаквайки някакво чудо.

— Със силата на тези свети останки мракът за слепаца бил разкъсан и той отново зърнал светлината на белия ден — изрече напевно брат Гуидо, повтаряйки думите от легендата за свети Амброзий. В тази обстановка те прозвучаха по-скоро като молитва, само дето той не се бе молил от Рим насам.

— Тази вечер обаче *ние* сме слепците — промърморих. А после ми хрумна нещо: — Може би е добре да погледнем *нагоре*, така, както прави Меркурий на картината! — Дватама вдигнахме едновременно глави нагоре, но не видяхме нищо друго, освен светлия кръг на запалените свещи.

— Тогава може би *на горния етаж*?

— Струва си да опитаме — сви рамене спътникът ми. — И без това тази гробница като че ли не може да ни помогне с нищо. — И постави ръка върху сгърчения задник на светеца — не с неуважение, разбира се. Но това ме накара за пореден път да се зачудя колко бързо бе преминал в светския живот. Монахът се бе превърнал във войник.

Заедно с расото си той бе съблякъл и последните останки от вярата си и бе скрил под войнишката броня съвсем нов човек.

Качихме се обратно в църквата и започнахме да се оглеждаме. Лампата на дежурния свещеник присветваше отдалече като светулка. Наоколо бяха запалени стотици свещи, така че светлината не беше проблем. Проблемът бе във вдъхновението. Претърсихме всяка крачка от това място, преструвайки се просто на любопитни туристи. Накрая свещеникът започна учтиво да изгася свещи все по-близо до нас. Мракът започна да ни поглъща бавно, но сигурно, докато накрая не останахме върху дребно островче светлина наскред океан от тъмнина. Положението изглеждаше безнадеждно. Накрая открих един особено интересен иконостас със странни животни по върховете на колоните. Имаше коне, изправени на задните си крака, обърнали се назад дракони и всякакви други чудати същества. Повиках тихо спътника си.

— Ето! — посочих му. — Тук има някакви животни. Да забелязваш змии?

— Хмммм — промърмори той. — Много интересно. Прекрасна изработка, между другото. Трансформации и трансмутации, от живото към животното.

— Да не би някоя от тези думи да означава змии? — изсумтях. — Защото ако не е така, спести си сложните срички!

В дърворезбата имаше множество странни същества, привличащи погледа, но нито едно от тях не се доближаваше до змията на династия Сфорца.

Обезсърчен, брат Гуидо докосна ръкава ми и прошепна:

— Трябва да вървим! Надали разполагаме с много време до смяната на караула. А ако аз не съм там, ще се вдигне вой до небето.

— Аз пък ако не съм там, воят сигурно ще стигне до Бога — съгласих се аз.

Докато вървахме към изхода, аз не изпусках от очи лампата на свещеника. И тогава си спомних какво бе казал той. И се заковах на място.

— Майко Божия! Наистина сме били слепи!

Поставих ръка върху нагръдника на брат Гуидо, за да го задържа, и рекох:

— Ровехме се като прасета в калта, а пропуснахме да забележим, че този човек ни даде отговора!

— Кой, свещеникът ли? В какъв смисъл?

— Той попита коя реликва по-точно? Светецът или нещо друго — някаква дума, която ми прозвуча като кихавица.

— Вярно бе!

— Шшшшт! И после сведе очи! Изрече онази дума като кихавица, а после *погледна към змията*, онази върху печата, дето ти му го показа! Значи тук има *още една* реликва, а *втората* реликва — онази, дето започва с буквата Н, има нещо общо със *змия*.

Той кимна и очите му отново блеснаха.

— Хайде, ела!

Приблжихме се към стареца и го повикахме.

— Дожаресата се помоли пред светеца и много хареса църквата ви. Желанието ѝ е да я препоръча с най-добри чувства на абата и да подчертае, че е огледала *всички* чудодейни притежания на тази базилика!

Старецът грейна от щастие. Зачаках брат Гуидо да каже нещо за втората реликва, обаче той не го направи.

— Сега ще си вземем довиждане с вас. Моля, приемете този скромнен дар за бедните!

И подаде едно миланско *солдо* — безсъмнено от скромната му войнишка заплата. За момент се разчувствах. Но в мига, в който монахът пое монетата, аз настъпих безцеремонно крака на моя приятел. Не можех да повярвам, че той ще си позволи да си тръгне, без да е задал ключовия въпрос. Оказа се, че не е имало никакъв смисъл да се тревожа.

— Дожаресата хареса изключително много *всичките* ви чудеса тук!

— О, но, войнико — възкликна старият свещеник, — тя не е видяла *всичките*. Не мога да позволя дожаресата да си тръгне, без да... Искам да кажа, настоявам, *моля ви*, тя да види и Нехуцан!

Ето я пак онази дума! Вдигнах крака си от този на брат Гуидо и двамата последвахме свещеника към едно от отдалечените кътчета на църквата вляво от нефа, към орнаментирана колона, възправяща се наред тази пещера съвсем сама, като че ли принадлежаща към друго време и друго място.

— Византийска колона, изключително изящна! — изрече старецът с гордост.

— И това ли е то... Неху... — озвучи разочарованието ми брат Гуидо.

— Кое, Нехуцан ли? — усмихна се милият ни домакин. — Разбира се, че не! Трябва да погледнете нагоре!

И когато той изрече тези думи, аз разбрах, че сме на правилното място — дори преди да бях видяла какво трябва да гледаме.

На върха на колоната, извита в кръг и готова за нападение подобно на змията на Сфорца, се виждаше друга, бронзова змия. Насред пламъка на малкото останали запалени свещи тя проблясваше меко — точно като медния нюанс на жезъла на Меркурий в „Пролетта“.

Нямах търпение да попитам какво е това, ала от множеството месеци, прекарани с майка ми, бях наясно, че една височайша дама никога не би се обърнала директно към някакъв си прост монах. От друга страна, бях сигурна, че брат Гуидо няма да пропусне да зададе ключовия въпрос — и не се излъгах.

— Това е невероятно странно нещо — отбеляза небрежно той. — Бихте ли ми казали, моля, какво е значението на тази змия? Сигурен съм, че на дожаресата ще ѝ бъде интересно да узнае.

— Ние сме особено привилегирани — отвърна старият монах, — защото този артефакт пристигна при нас от далечни земи и по далечни морета, чак от Светите земи на нашата Библия, както и от онези времена!

— О! Тогава вероятно е свързана някак си с жезъла на Арон, който се е превърнал в змия? — подметна брат Гуидо, подканяйки любезно нашия домакин да продължи разказа си. — Но аз си мислех, че в Деня на Страшния съд змията на Арон трябва да се върна в долината Йосафат, а не да се крие в някаква църква в Милано, колкото и прекрасна да е тя!

Монахът го изгледа остро, а аз го сригах в пищяла. Защото определено знаеше твърде много от Светите писания за обикновен войник от армията на Лудовико, за колкото и набожен да се представяше.

— Знаете много добре Светото писание — отбеляза предпазливо свещеникът, но и с неприкрито одобрение. — Радвам се, че нашият господар държи на религиозното ви обучение. Но за историята на тази змия трябва да погледнем в друга част от Книгата на книгите. Тъй като

Нехуцан е свързан с другия брат от онова благословено семейство — с Мойсей, а не с Арон. Накъде близо до Пунон израилтяните започнали да се оплакват от тежкия си живот в пустинята. Разгневен заради липсата им на вяра и заради неблагодарността им, Господ им изпратил като наказание отровни змии. Тогава Мойсей, който се молел усърдно, застъпвайки се за тях, получил указания от Бога да си направи медна змия — израилтяните просто трябвало да поглеждат към нея и веднага щели да бъдат излекувани от ухапванията на змиите. Позволете ми да ви покажа този пасаж.

И се насочи удивително чевръсто към аналоя с разперените криле, където се намираще Библията, и я вдигна. Ние се спогледахме, когато той я донесе при нас и започна да разлиства пожълтелите страници. Забелязах как ръцете на брат Гуидо го сърбят да му вземе книгата, но свещеникът най-сетне намери онова, което търсеше.

— Ето го. Както си и знаех — от „Числа“. Там откриваме разказа за произхода на древната бронзова змия, свързвана с Мойсей. Тук се казва:

„И Господ изпрати отровни змии наред народа, и змиите ухапаха хората, и много от народа на Израил умряха.

Затова хората дойдоха при Мойсей и рекоха: «Сгрешихме, че говорихме срещу Господа Бога и срещу теб. Помоли се на Бога да отнеме змиите от нас». И Господ се моли за хората.

И Господ каза на Мойсей: «Направи си отровна змия и я постави на един прът, и ще стане така, че всеки, който е бил ухапан, когато я погледне, ще живее».

И Мойсей си направи змия от мед, и я постави на един прът, и стана така, че ако змия беше ухапала човек, когато той погледнеше към медната змия, живееше.“

Накрая допълни:

— Тази змия била кръстена Нехуцан от момчето цар Езекия.- И тук старецът замълча, а ние вдигнахме очи към змията — странна тройца от уличница, войник и монах, едновременно и греховни, и

праведни като онези, които я бяха докосвали в онази прокълната долина наред пустинята.

— Братко — прошепна накрая моят приятел с глас, изпълнен с едва сдържано нетърпение, — да не би да искаш да ни кажеш, че това е *същият* Нехуцан, че това е *истинската* змия, която Мойсей е изработил по заръка на Бога? Същата, но донесена в Милано?

— Господ ми е свидетел, същата е!

Не се и съмнявах, че Господ му е свидетел. Погледнах отново към змията със сърце, изпълнено с благоговение, и змията също ме погледна.

— В такъв случай, с ваше позволение дожаресата би желала да се помоли пред това чудо насаме. След малко си тръгваме.

Старецът кимна и окончателно се оттегли. Изгаси фенера си и отиде да се отдаде на съкратената от нас почивка.

— Така! — отсякох аз. — Дай сега да разбулим тази загадка! — Извадих картината от корсажа си и за хиляден път я развих, поставяйки я върху разтворената на „Числа“ Библия. — Тази колона, поставена в църквата на армията на Мавъра, има змия на върха — също като кад... кад... като жезъла на Меркурий.

— Като кадуцей. Точно така.

— Но на тази колона тук има само една змия, а върху жезъла на Меркурий — две. Ето, виж! — И двамата проточихме вратове, за да огледаме фигурата, която разбъркваше облаците със своя змийски жезъл. Бях права — около него се виждаха две змии.

Но това ни най-малко не стресна брат Гуидо.

— Няма проблеми. Мисля, че отговорът е в *името* на идола. На староеврейски „нахаш“ означава „змия“, докато „нахошет“ означава „мед“ или „бронз“.

— Е, и? — подканих го нетърпеливо.

— Позволи ми да довърша! Окончанието „-ан“ в „Нехуцан“ означава множествено число. Иначе казано, подсказва, че оригиналният идол всъщност е имал *две* змии! Две змии върху един жезъл.

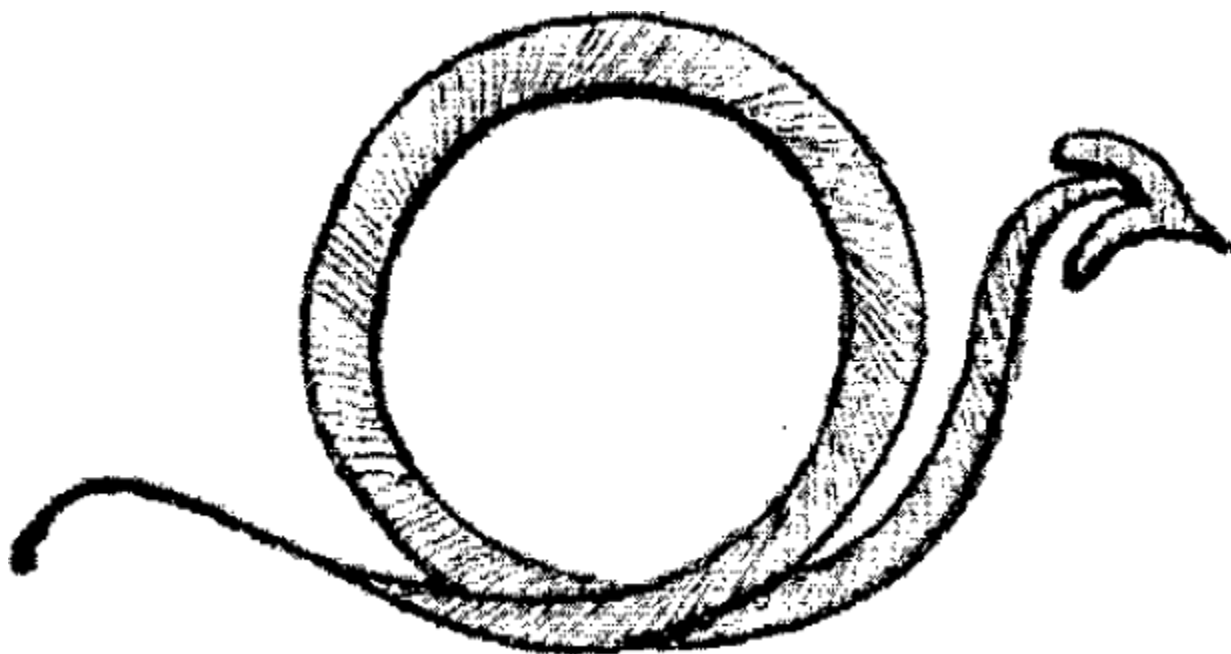
— Ясно. Значи кадуцейът, с който Меркурий разбърква облаците, всъщност е Нехуцан.

— Няма никакво съмнение. Обаче аз си мислех и за един друг жезъл, който притежаваме. Жезъл, който също има *една* змия!

Погледнах го озадачено. Той докосна ръкава ми и рече единствено:

— Картата!

Извадих дървения свитък от ръкава си. Събрахме глави под пламъците на свещите и съвсем ясно видяхме змията Нехуцан в горната му част, сякаш жигосана върху дървото.

— Значи това тук, което съм държала в ръкава си толкова дълго, е умален модел на тази колона! — прошепнах сащисано.

— Да, копие на колоната. Само дето не е абсолютно точно копие, защото знаците по дървото са само неясни драсканици и завъртулки, които не означават нищо.

— Докато тази колона — плеснах полирания камък до себе си — си е съвсем тип-топ!

— Хммм — погледна ме замислено брат Гуидо, почесвайки наболата си войнишка брада. — Само змията на върха. Е, много добре. Нека помислим сега какво би могъл да ни подсказе Нехуцан. Защото не може да няма причина, поради която бяхме доведени дотук — в църквата, в която слепците проглеждат! Змията пази някаква тайна! — Вдигна нагоре глава и проследи извивката на змията с пръст — един обръч, и в двете посоки.

— Едно завъртане... и главата на змията прилича на стрела... отива натам... да... сякаш...

— Сякаш довършваш изречение ли? — срязях го аз, за да го извадя от мечтанието.

— Извинявай. Сякаш ни дава някаква посока. Завъртане натам. Завърти се веднъж... Хайде, да го направим! Да обиколим колоната!

Обиколихме колоната от противоположните посоки, като змията нито веднъж не ни изпусна от зловния си поглед. Накрая се озовахме там, откъдето бяхме тръгнали. Колоната се оказа напълно безинтересна сама по себе си.

— Прекрасно! — промърморих, когато пак се срещнахме. — Около колоната и нагоре по градинската пътека.

— Хубаво де. Може би змията не иска да ни каже какво да правим с колоната, а какво да правим с копиецо, където тя също присъства!

Започнахме да обръщаме дървения свитък насам-натам, но продължавахме да стоим в пълно неведение относно значението на посланието.

— Освен ако... — започна бавно брат Гуидо. А после изведнъж откачи.

Втурна се към олтара и грабна един наполовина пълен бокал с вино. Зяпнах. Не мисля, че беше време за пиене. Обаче той се върна при мен, вдигна огромната Библия и откъсна грубо страницата, от която ни бе чел свещеникът. На нейно място остана само едно неравно парче. Затвори книгата и я върна на аналоя, прикривайки деянието си. Аз се ококорих от изумление, защото за нищо на света не бих допуснала, че той е способен на подобна ерес, на подобна проява на неуважение към някогашния си идол. Не бях сигурна кое ме шокира повече — фактът, че той е в състояние да разкъса Библията, или фактът, че съвсем спокойно унищожава книгата, която е била негов приятел и наставник, негова радост и утеха в младостта. Върна се и разстла листа на пода, близо до свещта. После потопи ръце в бокала с вино и когато ги извади, вече бяха аленочервени като ръцете на убиец. Натри с тъмното вино дървения свитък, който бях взела във Венеция, а после го завъртя върху страницата от Библията. Вдигна го. Изображението, което се получи, не бе особено ясно, библейският

текст размазваше линиите, но иначе схванахме идеята. Тук беше морето, а тук — сушата.

Това беше карта.

— Но карта на какво? — промърморих изумено.

— Нямам представа. Но змията ни каза всичко, което знаеше. Хайде, да тръгваме, преди да са ни разкрили!

Грабна последната запалена свещ и ние поехме тичешком към вратата. Стигнахме на бегом до „Санта Мария деле Грацие“ и за момент сърцето ми се вцепени от ужас, че вратите няма да се отворят. Но не — там беше в ход поредният цикъл от молитви и ние се прокраднахме в мрака на преддверието, отвеждащо до тайния проход. Докато бягахме в зеленикавата нощ покрай рова, брат Гуидо тихо и задъхано ми даваше инструкциите си.

— Ще дойда при теб утре вечер и пак ще поговорим! Мисля, че вече сме съвсем близо до разкриването на заговора!

— Но как ще дойдеш? Нали си размени караула? — промърморих задъхано.

— Пак ще го сменя. Лука няма да има нищо против. Ще кажа, че момичето ми е отказало, затова предпочитам да бъда по-скоро на пост, отколкото в кръчмата. Очаквай ме в килията си след вечерня!

След тези думи ние хукнахме нагоре по стълбите на кулата, а аз вече имах усещането, че сърцето ми ще се пръсне. Светлината на следващата смяна вече се виждаше да подскача по крепостната стена. Аз се втурнах в килията си и тихо затворих вратата след мен и чух как брат Гуидо измъква отдавна изгорялата факла от халката на стената. Тъкмо в този момент другият войник се появи иззад ъгъла. Притиснах ухо към вратата.

— Нямах светлина, редник Гуидо, така ли?

— Двойна смяна, сир. На мястото на Лука. Факлата ми изгасна преди около час.

— Защо не отиде да си вземеш друга факла от сержанта в караулката? — извиси глас мъжът, който очевидно беше с по-висок чин от него.

— Те са чак при Торе Серпиоле, сир. Не исках да напускам поста си.

— Много добре. — Човекът звучеше като убеден, даже и леко впечатлен от подобна отдаденост и дисциплина. — Вече можеш да си

ходиш.

Чух отдалечаващите се стъпки на брат Гуидо. И едва сега си позволих да си поема дъх.

— Хей, войнико!

Сърцето ми спря.

— Да, сир?

— Да не си забравиш порцията от грапа! Заслужил си си го!

— Няма, сир! Лека нощ!

— Лека нощ!

Едва след това успях да се отпусна върху сламеника си, изтощена от умора и страх. Но преди да се отдам на съня, огледах отново картата. Не беше лесно да различи каквото и да било, защото линиите на сушата минаваха върху думите от Светото писание — главите и строфите от „Числа“, изписани с черни латински букви. Напрегнах очи в току-що сипващата се зора. Имена на градове не се виждаха. Нищо, което да ми подсказже за кое ъгълче на света ставаше въпрос — само нещо като миниатюрна звезда на северозападния бряг на сушата. Накрая се отказах и напъхах картата в корсажа си, близо до картината. Напрегнах ума си, за да се сетя дали съм виждала подобни очертания по картите, които изучавах под ръководството на синьор Кристофоро.

И докато клепките ми натежаваха, пред вътрешния ми взор изплува образът на тази непозната земя. А тъй като вие не можете да видите онова, което беше пред очите ми, ще ви покажа.

Мисля, че би могло да се опише като ботуш, нали?

ПЕТА ГЛАВА

Събудих се в килията си, скована от студ. Зората превземаше града. Зефир бе решил да си отмъсти, издухвайки хладните си пролетни ветрове в органната тръба на моята кула, и с дъха си ме беше събудил.

Наблюдавах как слънцето се издига над града и докосва сребърните кули на катедралата. От цепнатината в килията ми се виждаха и двете кули на „Свети Амброзий“, които ме увериха, че събитията през нощта не са били сън. Извадих пергаментата от корсажа си, за да разгледам отново картата, но се наложи почти веднага да го напъхам обратно, защото ключът в ключалката се завъртя и вратата се отвори. На прага застана сержантът, който бе надзиравал претърсването ми вчера. Държеше в ръка коприна с цвят на пламъци.

— Нейно височество майка ви ви кани на аудиенция в покоите си — изрече отсечено.

И нищо повече.

Сърцето ми моментално се разхлопа и бузите ми порозовяха, преборвайки студа. Да не би някак си да е разбрала как и къде съм прекарала нощта? Може би чрез същите магии, които ѝ бяха подсказали, че съм напускала стаята си в Болцано?

— Моли ви да облечете това — допълни сержантът и хвърли коприната върху сламеника ми. Което донякъде ме поободри — аз не бих хабила безценна коприна за дъщеря, която я очаква бесило, а вие?

Запитах се дали ще остане да ме гледа как се събличам и обличам — нещо, с което бях свикнала в стария си живот. Но вратата отново се затвори. Аз се измъкнах от старата си рокля и облякох роклята на пламъци. Нямах нищо против да се простя с изпоцапаната розова коприна, защото се беше вкоравила от пот по време на дългото ми пътуване с каретата, а после, снощи, тичането ми из улиците на Милано я беше довършило. Подуших подмишниците си и ми се прииска да разполагах с карамфилово масло, за да го втрия в кожата си, но тъй като наоколо не се виждаше, се примирих. Радвах се, че майка ми не бе изпратила прислужница, която да ме облече, защото

тогава щяха да намерят картината, както и колана с парите, дървената карта и страницата от Библията. Косата ми беше спусната и разчорлена, заприличала на птиче гнездо във ветровитата кула, обаче не разполагах с никакви средства, за да я оправя — нито гребен, нито огледало. Затова просто прокарах пръсти през нея, за да разплета поне най-гъстите сплъстявания, а след това я сплетох на дебела плитка, която заметнах върху едното си рамо. И тъй като не знаех какво да правя по-нататък, почуках на собствената си врата. Сержантът отключи, отвори и без да изрече и дума повече, само хвана ръката ми.

Увита с мантията от норка, аз последвах широкоплещестия войник по същите стъпала, които бяхме взели на бегом с моя приятел само преди няколко часа. Поехме през войнишкия плац. Тревата бе все още заскрежена и хрущеше под краката ни. Малко по-нататък група войници се занимаваха с поредното си обучение — гласът на сержанта им отекваше между четирите червени стени, които сутрешното слънце бе обагрило до кръв. Огледах тайничко мъжете във войнишки доспехи и медни шлемове в търсене на брат Гуидо, но не го зърнах сред тях. Дали майка ми не го е познала и не е заповядала да го арестуват? Най-вероятно — не. Майка ми никога не говореше с простите хорица, никога не ги поглеждаше в очите. И никога не би си направила труда да търси благородник сред цял полк войници. От друга страна, може да ме е *проследила* и така да е разбрала какво съм правила през нощта. Омразата ми към нея — за това, че ме хвърли в килия и ме обрече на глад — се превърна в страх.

Прекоших малкото мостче над рова, отвеждащо към резиденцията на херцога, и се озовах сред такъв разкош, че ако не бях прекарала толкова време в килията си, за нищо на света не бих повярвала, че тя е част от същия замък. Стените бяха покрити с коприни в кайсиев цвят и златисто, а змията на Сфорца беше навсякъде, неизпускаща нито за миг от зоркия си поглед членовете на двора.

Нехущан.

Покоите на майка ми не отстъпваха по разкош на коридорите и другите зали. Бяха потънали в бледосиньо, изпъстрено със сребристи нишки. Тя седеше пред огледалото си в рокля от пламъци, същата като моята. Едва тогава си дадох сметка, че това са същите пламъци, които красяха и мантията на Меркурий — Милано. Да не би всичко около

нея да бе някакъв символ на конспирацията, в която бе затънала с двата си крака? Майка ми решише косата си с гребен от сандалово дърво, а краката ѝ бяха потопени в сребърен леген, пълен с розова вода, чийто аромат изпълваше цялата стая. Страхът ми се замени от гняв. Кучката ме бе заключила в студена кула, а тя се къпеше в сребърни съдове, ще кажеш, че е кралицата на Милано!

Но тук майка ми отново ме изненада. Остави гребена върху тоалетката си и ми се усмихна мило, сякаш току-що се бях върнала от тенис, а не от тъмница.

— Дъще! — възкликна и разпери ръце, за да ме прегърне. — Радвам се да те видя! Надявам се, че покоите ти не са твърде неудобни?

За щастие не дочака отговора ми — защото ѝ бях приготвила изобилие от неприятни думички.

— Щастлива съм да ти съобщя, че ще ти се наложи да изтърпиш тези наложителни лишения само още една нощ. Надявам се разбираш, че не мога да си позволя да изгубя най-скъпото си! Особено след плановете ти за пътуване, които имаше във Венеция.

Хммм. Значи може и да не знае какви ги бях вършила в Болцано. И със сигурност няма представа в какво се бях забъркала снощи.

— Имам добри новини за теб! Баща ти пътува към нас и още утре ще бъде тук!

Добри новини, но за кого? Останах си все така кисела и нацупена.

— Ще доведе, естествено, и личната си охрана, така че оттам нататък няма да се налага да лишаваме лорд Лудовико от неговите войници!

Майко Божия! Най-сетне схванах идеята. Ако телохранителите на дожа се заемат с моята охрана, значи за мен няма мърдане. Ще трябва да намеря начин да съобщя някак си на брат Гуидо! Още тази нощ трябва да се измъкнем оттук!

— Има и още една изненада, но нея ще оставя на нашия домакин херцогът да ти я съобщи. Защото той настоява днес да го придружим в една обиколка — имал някакви велики чудеса, които държал да ни покаже. А ти ми кажи сега, успя ли да нарушиш постите си?

— Ако имаш предвид дали съм яла нещо — не — озъбих се аз.

Нямах представа как да се държа с тази жена. Във Венеция, в двореца на баща ми, бях зърнала едно парче стъкло, което на пръв поглед изглеждаше кристално бяло, но разделяше светлината на седем цвята. Синьор Кристофоро ми обясни, че се казвало призма. Та майка ми беше точно като призма — имаше най-малко седем цвята и аз никога не знаех кой нюанс от характера ѝ ще видя в следващия момент. Но сега тя като че ли не забеляза грубостта ми, защото само махна с ръка към своята прислуга.

— И кажи на онези долу да ми сложат и вечеря, защото и снощи останах само със среден пръст! — изревах след излизащата от стаята прислужница.

Веждите на майка ми скочиха чак до линията на косата ѝ.

— Още се изпускаме, а? Е, сигурна съм, че е случайно.

Да бе, случайно. Била си твърде заета да се тъпчеш със свинско и меки пастички, та да се сетиш да изпратиш и на дъщеря си!

— Така и така сме сами, да поговорим — рече тя. (В момента в стаята на майка ми имаше три прислужнички — но нали вече ви казах какво внимание обръщаше тя на простия народ?) — По-внимателно! Да не би да подковаваш кон?! — Това бе насочено към една от прислужничките, която в момента подсушаваше краката на майка ми с ленено платно. Майка ми срита бедната жена и я запрати по гръб на пода. После, без никаква пауза, се обърна към мен: — Предполагам си се досетила защо покоите ти тук не са толкова... удобни, колкото в Болцано?

Забелязах как нещастната слугиня изпълзя към вратата. Междувременно свих рамене — не исках да се издавам с нищо.

Тя поднесе към мен дългата си бяла ръка и между пръстите ѝ проблесна нещо — сребърна монета.

Сърцето ми затуптя толкова силно, че тя сигурно го чуваше.

Това беше ангелът от мината в Болцано. Който бях взела. И изгубила.

Тя разгада моментално изражението ми и кимна.

— Да. Падна от ръкава ти, когато беше заспала в каретата.

Боже! Звънът на метал, който ме бе събудил, когато зърнах езерата на Ломбардия през прозореца на каретата!

— Но и без това бях сигурна, че онази нощ беше ти, която ни проследи — продължи майка ми. — Както сигурно си забелязала,

Марта вече не е сред нас.

Не стана ясно дали Марта се е завърнала във Венеция, или е отпътувала при Бога, а и майка ми не благоволи да се впусне в подробности.

— Рано или късно, Лучана, ще разбереш, че не можеш да победиш и че покорството към мен и баща ти, а после и към съпруга ти, е единственият ти пряк път към щастието! Непокорството води единствено до лишения, затвор и отчаяние. — Изправи се и започна да крачи важно из стаята като адвокат, който иска да придаде тежест на думите си. — Забрави всичко, което си мислела, че знаеш за политиката, защото нищо не знаеш! Не се опитвай да узнаеш повече от онова, което чуваш — заради собствената си безопасност! И като стана дума за това, както и за да угодя на непреодолимото ти любопитство към въпросите от държавно естество, днес ще бъдеш приета в доверения кръг на великия Лудовико Сфорца! Гледай и се учи, щом толкова искаш, а утре ще положим ново начало! А, ето че и закуската ти пристигна. — Премина гладко от политика към закуска без никаква промяна в тона.

Яденето, което пристигна, почти компенсира лишенията от предния ден — солено говеждо, бира, плодове и превъзходен бял хляб. Нахвърлих се върху него с вълчи апетит, а през това време майка ми ме наблюдаваше през спуснати клепки — също като Нехуцан. Когато приключих, реших да я възнаградя с едно просташко оригване. Но на нея окото ѝ дори не мигна. Следващият ѝ ход се оказа поредната изненада.

— Косата ти е истинска трагедия — отбеляза. — Киара, донеси ми гребена и маслата! Както и... ммм, да, мисля, че опалите ще бъдат най-подходящи.

Възрастната ѝ прислужница, която разпознах от Венеция, донесе заръчаното от пътническите ѝ сандъци. Майка ми ме настани пред огледалото и собственоръчно започна да ми прави прическата. Ръцете ѝ се оказаха изненадващо нежни и умели. Разреса добре сплъстените ми кичури и ги зави като дребни вълнички, които захвана с опалите, а половината от косата ми остави спусната назад. Когато приключи, стисна лекичко раменете ми и сведе глава до моята. Очите ни се срещнаха в огледалото. Две жени с еднакви руси коси и еднакви зелени очи, облечени в еднаква коприна на пламъци. Кръвната ни

връзка беше буквално изписана по лицата ни и в големите ни очи, в красиво извитите по-тъмни вежди, в малките, леко чипи носове и плътните розови устни. Не каза нищо, когато притисна буза о моята, но аз схванах посланието.

Ние бяхме майка и дъщеря.

След като наметнахме мантиите си, обухме се и се маскирахме („защото ще бъдеш сред войници, скъпа“), майка ми изпрати да извикат онзи сержант, който ни изведе от резиденцията по широки каменни стълби и покрай изкуствено езеро, пълно с шарани. Рибите подскачаха във водата и обръщаха коремчетата си и люспите им проблясваха под лъчите на слънцето. Идваше ми да грабна един шаран, да му скърша главата и да го налапам целия — все още умирах от глад.

А после, наред този колоритен пейзаж, се появи херцогът със своята свита. Движеше се бързо. Не можех да не забележа, че Мавъра като че ли винаги маршируваше. Осанката му беше военна, войната — основното му занимание. Всичко по него беше свързано с войнишкия живот. В светлината на утрото забелязах потъмнялата му кожа и маслиночерните очи и едва тогава разбрах защо всички му викаха „Ил Моро“ — Мавъра.

Той отново ни поздрави по своя малко недодялан, войнишки начин, а към мен се обърна съвсем свойски, сякаш не бях прекарала нощта в една от неговите килии.

— Хайде, елате, госпожо и госпожице! — подкани ни той. — Ще ви покажа великите чудеса, за които говорихме на вечеря.

С тези думи домакинът ни поведе към малка лоджия, проблясваща в черно и бяло под силното слънце, и отключи ниска врата с ръката, на която стоеше пръстенът на Медичите. Обърна се към охраната си и отсече:

— Шестима тук, шестима на пост! Без римляни!

Сержантът започна да разпределя хората си:

— Вие, двамата от Милано, ти от Марема, ти от Сиена, ти от Модена и ти от Пиза! — При последната дума вдигнах очи и видях, че войникът от Пиза, избран да ни охранява, бе брат Гуидо.

Минахме през тъмната порта и заслизахме по поредната вита стълба. Сандалите на войниците трополяха зад нас. Надолу и надолу, докато не достигнахме огромна зала, залята от светлина, която

нахлуваше от прозорци на четири метра нагоре в скалата, чак в замъка. Това ми напомни за подземния тунел, по който бяхме преминали на отиване и на връщане снощи. Но ако в онзи тунел имаше същества, страховити като тези, които сега виждах пред себе си, никога не бих напуснала замъка.

Мадонна!

Пред нас се извисяваха гигантски чудовища от дърво и желязо, обсадни кули, подредени като полк великани, военни машини със зъби като на дракони. Конструирани в огромни мащаби, с колела, макари и въжета, с греди и оръдия, и страховити остриета.

Поехме напред в тази невероятна пещера, в тази катедрала — но храм не на Бога, а на войната. И сякаш цитиращ Светото писание, Лудовико Сфорца започна да говори на език, който разпознах като латински. Затова ли херцогът бе настоял с нас да не идват римляни? Дали за хората от Рим беше по-лесно да разбират езика на Църквата? Лично аз, естествено, схващах само една дума от сто. А майка ми, която с кимане приемаше указанията на херцога, очевидно разбираше всичко. Но с огромна гордост в душата си аз си знаех, че тук има и още един, който разбира всяка думица от казаното от Мавъра и после ще може да ми го повтори.

Всяко от тези чудни метални същества си имаше помощници, нещо като пазачи — инженери, които непрекъснато оправяха, нареждаха, експериментираха, провеждаха изпитания, добавяха тук болт, там — пирон, рендосваха дъски или лъскаха метал. И напред цялата тази суматоха председателстваше дребен грозен човечец с лице, буквално скрито под гъста брада и мустаци. Същият този човечец сега се поклони ниско на херцога и започна да бърбори нещо — също на латински, обаче много по-скоростно и по-умело, отколкото своя господар. Човекът се оказа истински фойерверк — идеите буквално бликаха от главата му като искри, подкладени от страстта, която влагаше в работата си. По акцента, с който говореше латински, се досетих, че е тосканец. Което на свой ред ми припомни, че това трябва да е инженерът от Винчи, за когото брат Гуидо снощи ми спомена. В следващия момент вече знаех доста повече за него, защото бе представен на майка ми като синьор Леонардо да Винчи. И докато двамата мъже разговаряха, а майка ми слушаше, не можех да не се запитам защо аз, която бях държана целенасочено в неведение от

майка ми толкова дълго време, сега изведнъж се сдобивам с честта да ми показват такива неща. Майка ми ме надиграваше редовно на карти, но сега бе решила да ми покаже ръката си — все едно директно ми признаваше, че се планира война и че тя е част от нея, и че тази нова война, с новата армия, ще бъде водена по нов начин. С помощта на машините, родени от трескавото въображение на този дребен тоскански инженер, чиито идеи се издуваха и изригваха като натежали утробы, за да разпръснат навсякъде кръвта на невинните войници, погълнати от неговите машини. Сякаш доловила мислите ми, майка ми се обърна и тихо изрече:

— Това са машини на смъртта. Който разполага с подобни неща, *не може* да изгуби никоя война! Разбра ли ме? *Не може да изгуби!*

Сега вече разбрах причината за тази разходка. Поредните заплахи.

Погледнах я в очите и казах:

— Това ми е ясно. Но какво всъщност искаш да ми кажеш?

Забелязах, че херцогът и инженерът бяха замлъкнали и ни слушаха.

— Че е безполезно да се съпротивляваш на онова, което предстои! То е неизбежно като сезоните!

Тук дребният тосканец изрече една латинска поговорка (на която ѝ бе писано да се превърне в третата латинска мъдрост, която знаех): *Verfugo Hiberna*.

И всички се разсмяха сърдечно. Намразих ги до един — тези търговци на войната, тези вестители на смъртта!

— А сега мисля, че е време да загърбим военните гледки и да се насочим към по-лицеприятни такива — към въпросите за любовта и брака! — измърка хитро майка ми и ме прегърна през раменете.

— Марс среща Хименей, а? — излая Лудовико. — Вярно е, девойко, възрадвай се! — И ме погледна с обич, сякаш не бе мой тъмничар, а любим чичо. — Защото утре ще посрещнем в нашия двор твоя годеник, лорд Николо дела Торе от Пиза!

Едва не се строполих на пода.

— Лорд Николо? Тук? Утре? — изрекох напевно колкото сили имах, за да може брат Гуидо да ме чуе.

— Точно така — усмихна ми се снизходително майка ми. — Не е ли прекрасно? Той идва, за да се присъедини към нас и да се запознае

отново с теб, кралицата на сърцето му!

Прилоша ми, но единственото, на което можех да се надявам, бе, че тази информация е достигнала до ушите на брат Гуидо в задните редици. После всички поехме към изхода. Аз се приведох, уж за да си оправя обувката, но всъщност исках да изчакам брат Гуидо да ме настигне. Когато го видях, се престорих, че се спъвам и протегнах ръка, за да се хвана за него. Получи се.

— Хей, ти! — провикна се Мавъра отгоре. — Помогни на госпожицата да изкачи стъпалата! Няма сили, горкичката, откакто получи новината, че любимият ѝ пристига!

Знаех, че двамата с брат Гуидо разполагаме с шест завоя на спираловидната стълба, за да си кажем каквото искаме. Отне ни дори по-малко.

— Довечера идвам при теб, както говорихме! — прошепна ми той, но толкова тихо, че едва успях да различа гласа му от стъпките на групата ни. — След вечернята!

— Но не чу ли какво казаха? Утре очакват Николо! Той веднага ще те познае!

Това определено го стресна. Но бързо се стегна и рече:

— Ще се скрия във войнишките редици. Той няма да може да ме познае сред толкова пешаци.

Нямаше време да му обяснявам, че майка ми може и да го е виждала само веднъж, на сватбата на Медичите, обаче Николо бе израснал с него. Затова минах директно на въпроса.

— Позволи ми да ти кажа едно! — изсъсках. — Някога познавах много такива от резбата на братовчед ти и ти гарантирам, че онова, което *най-много* обичат да правят, е да оглеждат войниците! — Почти бяхме стигнали вратата. — Освен това от утре ме поставят под охраната на личната гвардия на баща ми! А можеш да ми вярваш, че те си знаят работата!

Това вече го убеди.

— Много добре — прошепна нежно. — Тогава тази вечер тръгваме! Бъди готова!

Кимнах бързо. Последен завой към светлината, последен въпрос.

— Какво каза накрая на латински онзи тоскански инженер?

Той ме погледна неразбиращо, но преведе:

— Пролетта прогонва зимата.

Останалата част от деня прекарах в трепетно очакване. Симптомите ми бяха до болка познати от деня преди бягството ми от Венеция, което планирах. Изгубих всякакъв апетит и се превърнах във ветропоказател, въртящ се между посоките на възбудата и страха. Бузите ми горяха, клепките ми пламнаха — дотолкова, че на път за литургия в носилката на херцог Сфорца майка ми ме попита дали нямам треска. При което лорд Лудовико ме шляпна през гърба, сякаш двамата бяхме седнали на по чашка грапа в кръчмата, и избоботи:

— Да бе, треска! Ама треската на Купидон! Защото нищо друго не слага цъфнали рози върху бузите на млада девица и ярки искри в очите ѝ, освен събирането с голямата ѝ любов! Помнете ми думата, дожаресо, това са симптоми, насочващи към само една болест — Дела Торе!

Докато се изкашлях от удара и се усмихвах учтиво, си мислех, че домакинът ни всъщност не знае колко е близо до истината. Бе познал, че треската ми е вследствие от мисълта за предстоящото ми събиране с голямата ми любов, както и че болестта се нарича Дела Торе, само дето бе сгрешил клона на това семейно дърво, когото обичах.

И така, аз се озовах в третата миланска базилика за един ден. Дадох си сметка, че откакто пристигнах в този град, съм влизала в повече църкви, отколкото през всичките последни четири години, взети заедно. Този път се намирахме наистина в голямата катедрала — отвън с гора от остри върхове, отвътре — с величествена колонада. Светлината проникваше през дъгоцветното стъкло със зеленикав отблясък, превръщайки колоните в кости — издигаха се нагоре и се виеха като гръден кош на великан. Този път бях не пророк Данаил в бърлогата на лъва, а пророк Йона в корема на кита. Отново бях погълната от звяр — дали щях да мога да избягам от този град? Службата продължи цели два часа, но не чух нито дума от нея.

Когато се върнахме в замъка, безпокойството ми се засили — до вечерята, на която тази нощ бях поканена, макар да нямаше никакъв смисъл — и без това не можах да сложа хапка в устата си. Знаех си, че след вечерня трябва да съм обратно в килията си, затова се извиних с лъжата, че трябва да бъда свежа за пристигането на бъдещия ми съпруг. Майка ми като че ли ми повярва, но въпреки това изпрати с мен двама войници, които да ме отведат до килията и да я заключат.

Озовала се обратно в килията, нямаше кой знае какво да приготвям. Брат Гуидо ми бе казал да бъда готова. Но аз отдавна се бях научила да нося всичко най-важно за мен на гърба си. Още преди си бях избрала най-топлата пелерина, в която бях скрила маската на майка ми. Всичко това бях свила на вързоп, който бе поставен върху единственото столче в помещението. И сега се бях отпуснала върху сламеника, очаквайки да чуя съдбовния звук на камбаната, който щеше да го доведе. И когато едната, след нея втората и накрая третата църква обявиха с камбаните си края на вечерната служба, чух пред вратата си тътрене на крака и завъртане на ключ. Толкова скоро? Сърцето ми скочи в устата, а аз — на крака.

Вратата се разтвори широко.

Появи се майка ми.

ШЕСТА ГЛАВА

Тя веднага се усмихна, но с това не стопи страховете ми. За моята майка приятелското изражение не значеше нищо — дори и да целеше да те убие, пак щеше да се усмихва ли, усмихва, докато забива ножа в гърдите ти. Погледнах я в очите както подплашен заек — лисица и се опитах да ѝ внуша да не ме пита защо пелерината ми е на столчето. Това, естествено, бе първото място, към което се насочи. Бутна кожата на земята и седна. Изтръпнах от страх да не би откраднатата маска да се изтърколи, но за мое огромно облекчение тя си остана вътре във вързопа и майка ми изобщо не я забеляза. Помислих си, че ще ме попита защо все още съм облечена с роклята си, но после се сетих, че само след няколко удара на сърцето в тази килия ще бъдат достатъчни, за да ѝ отговорят на въпроса.

Тя се настани на ниското столче, облечена в най-красивата си премяна, и се огледа. И пак прие различен нюанс на дъгата. Изглеждаше силно притеснена и говореше колебливо — така, както никога не я бях виждала. Изглеждаше искрено разтревожена заради условията, в които се намирам.

— Без легло! Без стъкла на прозореца! Но аз не... Нямах представа... — После насочи към мен зелените си очи и за първи път ме погледна умолително. — Дойдох да те помоля — изломоти неуверено. — Позволи ми да те закрилям! Позволи ми да те опазя! Защото ако избягаш, ако не се подчиниш, ако се опиташ да предотвратиш онова, което е в ход, онези, които сега държа на разстояние от теб, пак ще те погнат!

С ужас осъзнах, че тя има предвид Кириак Меланхтон — прокаженият убиец, наемникът на Лоренцо Медичи, когото почти бях забравила през престоя си във Венеция. И за първи път осъзнах колко студено може да бъде извън обятията на майка ми.

— Искам да те видя омъжена — продължи тя. — Омъжена, щастлива и с деца, израстващи като лози около масата ти! Аз никога не съм видяла как децата ми растат — допълни тъжно и сякаш изведнъж остаря.

Аз не се приближих до нея, за да я прегърна, не ѝ казах нищо. Но зад маската на каменното си изражение, пряко сили, аз бях значително развълнувана заради онова, което беше изгубила, заради всичко, което си бе причинила с нашата раздяла.

Тя се приведе към мен и прошепна:

— Лучана, искам най-доброто за теб! И в този смисъл аз наистина съм твоята *вера madre*.

Ръцете ми почти се вдигнаха към врата ѝ, но аз ги задържах. Тя ме целуна по бузата и си тръгна.

Вцепених се. Онемях. Не можех да повярвам, че тя си спомня онова, което някога ѝ бях казала. Бях изрекла думите *вера madre* само веднъж, когато се бях събудила до нея в онази гондола във Венеция. Тогава тя просто се бе изсмяла. И затова оттогава насам никога не бях използвала този израз, нито дори наум. Шестнайсетгодишната ми мечта бе погубена, представата ми за топлата и любяща майка се бе разбила като фалшивия идол, какъвто и беше.

Когато тя си тръгна, чух нови стъпки и отново застанах нащрек. Това беше *камбио ди гуарди* — смяната на караула. Вцепених се. Въпреки че майка ми никога не би разпознала брат Гуидо насред цял батальон войници, няма начин да не го познае, ако се размине само с него по тесния коридор.

Но не. Очевидно и тя беше развълнувана от краткия ни разговор не по-малко от мен, защото я чух да отминава, след нея и стражът, и брат Гуидо — вече познавах стъпките му — бе отново пред моята врата.

Поколебах се само веднъж, когато станах, за да си взема пелерината и маската от пода. Бях наясно, че в мига, в който вратата се отвори и аз изляза от тази килия, се изправям срещу майка ми и всички останали от Седмината. Завинаги. Амин. Срещу армии, срещу огромни флотилии, срещу цялото сребро в планините, срещу един прокажен убиец, който ме искаше мъртва.

Но когато вратата се отвори, той трябваше само да ми зададе въпроса и аз разбрах, че ще го последвам до края на света, независимо от всички опасности, които ни предстояха. Защото в тях поне щяхме да бъдем заедно.

— Готова ли си?

— Готова съм.

Смъкнахме се по тясната стълба, надолу и надолу в кулата, както бяхме сторили и предишната нощ. Предполагах, че ще използваме пак тайния проход към „Санта Мария деле Грацие“, а оттам някак си ще успеем да се доберем до градските порти преди зазоряване.

— Твърде рисковано е — прошепна брат Гуидо. — За наше щастие, има и друг път.

Свихме наляво и поехме по друг проход — издигащ се нагоре и като истинска пещера, същински подземен път.

— Че оттук може да мине цял полк! — възкликнах.

— Такава е идеята.

— Накъде води? Към друга църква?

— Не. Извежда зад крепостта, директно към *барко* — ловните полета зад замъка.

— *Извън градските порти?*

— Извън градските порти.

Едва успял да довърши изречението си, и до ушите ми достигнаха чаткане на копита и пръхтене. Разбира се, че тунелът ще е охраняван. Заковах се на място. Знаех, че сме разкрити, но се надявах, че брат Гуидо ще се сети какво да каже, за да ни измъкне и този път. От чутото от майка ми тази вечер вече знаех, че дори и тя няма да може да ме опази, ако пак стъпя накриво.

— Не се страхувай. Това просто е нашето средство за придвижване.

Завихме зад ъгъла и там, масленочерен и с грива като изгоряла факла, ни чакаше великанският кон, който вчера бях зърнала под краката на Мавъра.

— По дяволите!

— Така е.

— Ама това е...

— Да, знам.

— И ти искаш от мен да...

— Да. Аз ще го яхна първи. А ти ще скочиш зад мен. Ще яздим двамата. Тамплиерите са го правили векове наред. Няма да ти навреди.

Не давах и пет пари за тамплиерите, които и да бяха те, но пък знаех, че никога досега не се бях качвала на истински кон. Единственият нищожен опит, който бях натрупала в тази област, се заключаваше в понито, което яздих от Фиезоле до Пиза с брат Гуидо,

обаче то изобщо не можеше да се брой за яздене. И въпреки обучението ми за знатна дама, което бях получила напоследък, ездата не беше включена в уроците — венецианците не са конен народ, а единствените коне в целия град са четирите бронзови статуи на върха на базиликата. Майко Божия!

Брат Гуидо се метна умело върху красивия черен жребец и ме издърпа зад себе си. Конят стоеше неподвижно като статуя, което ме изненада — очаквах да се мята и да цвили.

— Не се притеснявай — прошепна брат Гуидо, доловил страха ми. — Това е боен кон, свикнал на битки и непоклатим като скала. Но иначе се дръж здраво.

Едва успях да обгърна с ръце кръста му, когато той заби пети в добичето и ние полетяхме. Заподскачах като чувал с ечемик отзад, докато накрая не хванах ритъма. Но си знаех, че след това упражнение бедрата ми ще ме болят най-малко седем дни и седем нощи. Нямах съмнение обаче, че брат Гуидо е имал и уроци по езда по време на обучението си за благородник, защото яздеше леко, хванал небрежно юздите, премествайки умело тежестта си ту наляво, ту надясно. Преминахме с гръм и трясък закрития тунел, докато пред мен не изникна последното препятствие за нашето бягство — двама стражи между нас и нощното небе отвъд стените. Без да спира, брат Гуидо извади за пореден път плочката със змията.

— В името на Мавъра! Трябва да изведе дожаресата на безопасно място!

Стражите се поколебаха, но бързо дръпнаха пиките си. Не че имаха голям избор — черният като нощта кон не бе получил заповед да спре, което ще рече, че просто щеше да премине и през двамата, помитайки ги като сламки.

Измъкнахме се под звездното небе и прекосихме ловните полета — и ние почти като плячка, бягаща от кучетата на господаря.

Продължихме напред, без да се обръщаме, още около час. Когато земята под нас започна да се издига, дочух в далечината камбаните на църквите. Каленият в битки и невероятно издръжлив кон дори не намали темпото, докато не достигнахме до горист хълм със сребърно поточе, където брат Гуидо спря, за да даде възможност на жребеца да си почине и да се напие с прясна вода. Плъзна се елегантно на земята, помогна ми да сляза, а след това даде знак на животното, че може да

пие, като го плесна приятелски по врата. Обърнах се към града, от който бяхме избягали и който все още се виждаше зад нас.

— Къде отиваме? — попитах.

— В момента ли?

— Не, имах предвид...

— Знам какво имаше предвид. В Генуа, последния град от картината.

— Добре де, ама в такъв случай не трябва ли да вървим на *запад*! Той се обърна и едва сега се загледа внимателно в мен.

— Ами защото — занареждах притеснено, — ето там, виждаш ли? Това е Полярната звезда, тоест Северната звезда, а според компаса... ами... би трябвало да вървим в посока север-северозапад!

Това определено го изненада. Усмихна ми се доволно и отбеляза:

— Права си. Но първата ни задача бе да се измъкнем от града колкото е възможно по-бързо, защото дори само кражбата на коня на Лудовико Сфорца означава смърт — и без останалите престъпления. А сега, когато вече не ни грози непосредствена опасност да бъдем преследвани, ще се насочим на запад — точно както каза и ти.

Отпуснахме се един до друг на замръзналата земя и се вторачихме в Милано. Сребристите под лунните лъчи стени се виеха ревниво около града, държащи гражданите вътре, а останалият свят — навън.

— Дори самият град прилича на змия, не мислиш ли? — обадох се по едно време.

— Така е. На Нехуцан. Или на жезъла на Арон, който...

Спря като попарен. Пое си дълбоко дъх.

— Какво? — сръгах го аз.

— Исусе!

— Какво? — повторих.

— Знам какво са намислили!

— Кои?

— Кои, според теб? Седмината, естествено. Дева Марийо и всички светци... — Беше толкова шокиран, че за момент се бе върнал към стария си начин на изразяване.

— Би ли задържал за момент елементите от Светото писание? Каж ми какво планират?

— *Жезълът на Арон!* Поне за това се оказах прав.

— Хайде, казвай!

— Жезълът на Арон се е превърнал в змия! И в Деня на Страшния съд той ще изпълзи обратно в долината Йосафат.

— Казах да задържиш за малко Светото писание!

— Но всичко е точно там! В „Книгата на пророк Йоил“ глава 3, стих 2, четем: „Ще събере всичките народи, та ще ги сведа в Йосафатовата долина“. *Ще събере всичките народи!*

— Извинявай, но нещо не те разбирам.

Той ме хвана за раменете и ме фиксира с онези свои очи.

— Спомняш ли си, когато бяхме в Пантеона в Рим, точно преди затъмнението, и се възхищавахме на мраморния под? Там мраморът идваше от *цялата* Римска империя, подреден заедно, на едно място, в един под! И аз казах на дон Феранте, че това е политическо изявление за *империя*, изписано с мрамор?

— Е, и?

— По същия начин и това, *това...* — Без да ме пита, той бръкна в пазвата ми, извади картината и я размаха пред очите ми. — *Това*, картината „*Пролетта*“, е политическо изявление за империя, изписано с бои!

— Все още не те разбирам.

— Лоренцо и Седмината възнамеряват да изградят *империя*! Точно като римляните! Планът им е да върнат онези дни, когато нашият полуостров е бил една държава, а после този полуостров е станал господар на света от Запада! *Ще събере всички народи!* Те разполагат с армия, флота, бездънна банка. Събрали са се, за да обърнат с краката нагоре целия полуостров, да съберат своите градове държави и да изградят една нова *Италия*.

— Това е! — извиках, без да осъзнавам какво правя.

— Кое? — Сега бе ред на брат Гуидо да ме погледне объркано. Не бях в състояние да говоря достатъчно бързо.

— Сребърният ангел! — извиках. — Монетата, която намерих в мината в Болцано. Онази, която изпуснах, а майка ми намери в каретата. От обратната страна. От едната бяха Лоренцо Медичи и Сол Инвиктус, а от другата, само една дума — *Италия*.

— Това е! Изписано в сребро. Металът на Юда за седем предатели! — Поклати глава, а после съвсем внезапно подхвърли: — Каква дата сме днес?

Неочакваната смяна на темата ме обърка, но се постарях да отговоря, колкото можах.

— Ами, тръгнахме от Венеция в началото на март, а после бяхме в Болцано, после дойдохме тук, та значи... сигурно средата на март?

— Ама, разбира се! Идите на март!

— Нещо не схващам.

— Обаче аз — да. Не разполагаме с много време!

Той хвана отново юздите на жребеца и се метна на него. Извлече ме нагоре още по-безцеремонно и от преди. Срита горкото животно толкова силно, че то буквално се стрелна през горичката. Звездите се завъртяха над главите ни като в планетариум, а вятърът засвири в ушите ми. Наложих се да изрева въпроса си от страх да не би Зефир да го отнесе.

— Нямаме много време преди какво?

— Преди двайсет и първия ден на март — Нова година за флорентинците и нова империя за Медичите! — Извърна глава към мен, за да го чуя. — Преди първия ден на пролетта!

**ДЕВЕТА ЧАСТ
ГЕНУА, МАРТ, 1483 Г.**

ПЪРВА ГЛАВА

Пътуването ни до Генуа бе по-лошо и от най-лошото досега.

Радостта ми от събирането ни с брат Гуидо не можеше да бъде изживяна, близостта ни не можеше да се радва на плод, защото сега се съревновавахме със самата пролет. Брат Гуидо изчисли, че остава по-малко от седмица до двайсет и първия ден на март — ден, който и християнските, и езическите календари определяха като първия ден на пролетта, защото в момента течаха идите, или петнайсетият ден. Той бе абсолютно сигурен, че атаката ще започне на този ден, и то не само защото картината славеше сезона на пролетта, а и защото одата на Полициано бе посветена изцяло на темата за предстоящата пролет и обновлението, и новия световен ред, и всякакви други многозначителни идеи. Аз не разбирах нищо от поезия, но пък вярвах на собствените си очи — Флора, образът, за който бях позирала, бе централна за цялата картина на Ботичели, и тя бе единствената, която гледаше наблюдателя в очите, тя бе единствената, която бе на крачка пред приятелите си, тя бе тази, която бе натежала с обещанието за нещо ново. Не можех да пренебрегна и иронията на този факт — преди близо година моят последен клиент и приятел в леглото Бембо ми бе обещал, че аз ще бъда най-важният образ в платното на Сандро Ботичели. Тогава бях взела тези думи за ласкателство — днес обаче вече знаех истината.

Армията на Лудовико Сфорца вече беше по петите ни. Брат Гуидо ми беше казал, че господарят му ще мобилизира войниците в мига, в който открият липсата на неговия боен кон и на моя милост. Веднъж дори с очите си видяхме огромната пехота — дребни като мравки в един планински проход в далечината, но на не повече от ден езда от нас. Армията на Седемте напредваше, а с нея и пролетта. Не след дълго планините свалиха бляскавите си бели шапки, за да ги заменят с тучни зелени пасища с бели селца, виещи се спираловидно по склоновете. В зелено се обагри и всичко надолу към брега, чак до лазурната синева на морето и кораловите крайбрежни пещери. Топлият дъх на пролетта — онзи първи, така дълго чакан ден от годината,

когато най-сетне захвърляш мантията си — бе сега за нас предупредителен сигнал за обръщането на сезоните. Приливът идваше.

А оставаха още толкова много загадки, на които не бе отговорено. Каква е ролята на Генуа в целия този заговор? Как е възможно този град държава също да е член на Седемте, щом вече бяхме видели седемте пръстена, доказващи участието в конспирацията?

— Освен ако названието „Седемте“ не се отнася до останалите конспиратори, които са се *присъединили* към Лоренцо де Медичи, мозъкът на целия заговор — отбелязах на глас.

— В такъв случай би трябвало да се кръстят „Осмината“, не мислиш ли? — изтъкна моят спътник. — Не, не. Готов съм да се обзаложа, че господарят на мястото, където отиваме, не носи такъв пръстен. Защо, това вече не мога да ти кажа. Просто имам усещането, че Генуа няма никакъв пръст в заговора.

В това и аз бях готова да повярвам, стига да не беше присъствието на Симонета — Перлата на Генуа, нейното прочуто лице — ясно като бял ден в картината.

В планинското градче Торилия конят на Мавъра счупи подкова, така че бяхме принудени да спрем за малко. Може и да не ви се вярва, но това бе и първата ни почивка, откакто бяхме потеглили на път. Двамата с брат Гуидо си поделихме една кана вино и самун хляб в близката странноприемница, настанени на една от външните маси, за да наблюдаваме едновременно и входовете на градчето, и ефективността на ковача, който работеше в другия край на площада. Далече под нас, на ръба на морето, постепенно изникващ изпод пластовете мъгла, се очертаваше град с високи сиви крепостни стени, чиито покриви и кули сребрееха като айсберг.

Генуа.

За пореден път развихме картината, затиснахме я с големите си чаши и се вторачихме в красивите черти на последната фигура от тази живописна сцена — Симонета Катанео, прочутата и отдавна споминала се красавица, за която брат Гуидо твърдеше, че била изрисувана абсолютно точно.

— Тя изглежда толкова... толкова важна за цялата картина — промърморих по едно време аз. — Ето, държи ръката на Неапол, а също така и на Пиза!

— И не само това. Виж, мечът на Ботичели, така де, на Меркурий, или по-точно кривият ятаган като моя, който нося тук — потупа ножницата си, — сочи право към Симонета, виждаш ли? Връхчето на ятагана почти докосва крака ѝ. Ако не крака ѝ, то най-малко роклята ѝ. Това безсъмнено подсказва участието на Генуа в конспирацията, независимо дали има още един пръстен или не!

Вторачих се по-внимателно и изломотих:

— Прав си.

— Има и още едно нещо — продължи той. — Симонета е единственото *познато* лице в цялата картина.

— Какво искаш да кажеш?

— Че е била изключително прочута красавица. Останалите дами, които виждаме, са известни само в собствените си държави. Например майка ти — красотата ѝ е легендарна, обаче никой не я е виждал как изглежда наистина, защото ходи маскирана. Ти пък си дете, израсло по флорентинските улици — вярно, най-хубавото от всички (тук едва съдържах усмивката си), но изцяло непознато за света. А Семирамида Апиани, невестата девственица, е била толкова строго пазена от семейството си, че се прочу чак на сватбата си. Единствено Фиамета от Неапол се доближава донякъде до славата на Симонета, но тя пък е по-скоро архетипен образ.

— Какво е?

— Метафора, модел. Вярно, базирана на истинската Мария Аквинска, но иначе фикционален конструкт на Бокачо. — (Още сложни думи. Ама няма ли да се спре този човек?!) — Докато Симонета... — Погледна я така, че буквално ме накара да ревнувам. — Сигурен съм, че дори и обикновените хора на Тоскана, Ломбардия и Лигурия, където се намираме сега, ще я познаят в мига, в който я зърнат на този портрет. А дори и да не я познаят, перлата на челото ѝ — показва я — автоматично ще им подсказва коя е тя.

Напипах тайно перлата в пъпа на корема си, която спокойно можеше да съперничи на тази на Симонета по размери и блясък, посочих към брошката върху гърдите на Симонета и попитах:

— Ами това бижу тук? — Още перли — всъщност четири, оградени с рубини и поставени в нещо като кръст или звезда.

Брат Гуидо поклати глава и отговори:

— Нямам представа за значението на този предмет, но е ясно, че той още по-силно подчертава значението ѝ, ключовата ѝ роля във всичко. Но защо е отбелязана по такъв начин? Защо е предадена с толкова много подробности? Имам чувството, че Генуа не само не е хрумване на художника в последния момент, а по-скоро е *единственият град, който трябва да бъде на платното!*

— Значи Генуа трябва да е замесена?

— Така изглежда, което би било истинско чудо, като се има предвид, че Пиза, а да не говорим за Венеция, са нейни отдавнашни и закleti врагове.

— И ако е така, какъв би бил следващият ход на Седмината?

— Франция — отговори кратко брат Гуидо.

О, Франция. Бях чувала за такова място, разбира се, защото бях спала с неколцина от този край. Но си мислех, че е на хиляди левги оттук, може би отвъд най-малко един океан. Споделих впечатления си с моя спътник.

— О, не! — отсече той. — В момента сме на две крачки от Франция. От другата страна на планината е графство Монако — проходим към Бургундия и въобще цяла Франция. Както вече знаем, земите на Хабсбургите са в безопасност благодарение на съюза със Сигизмунд от Болцано, братовчед на императора. Откъдето следва, че единствената друга цел, граничеща с нашите земи, е Франция.

Измъкнах от корсажа си откъснатата страница от Библията с отпечатаната карта и я разстлах върху картината.

— Възможно ли е това тук да е Франция? — попитах и посочих с пръст малката звездичка, която бях забелязала на северозападния край на картата.

Той се вторачи в малкия знак, почти неразличим от буквите на текста, и промърмори:

— Не разбирам много от картография, но със сигурност знам, че Франция се намира на северозапад от нас. Затова бих казал — да.

Подсвирих от изумление и възкликнах:

— Значи Седмината възнамеряват да се съберат тук, а после да нападнат Франция, през задния вход!

— Очевидно. По суша и по море.

— В първия ден на пролетта. Двайсет и първия ден на март. — Изчислих на пръсти и накрая отсякох: — Утре!

— Именно. Утре, най-вероятно призори, за да се възползват от предимството на сутрешната мъгла. И безпомощните французи ще усетят върху гърбовете си пълната мощ на Седмината, и ще загинат хиляди невинни френски мъже, жени и деца... Кажете какво ти тежи. — Това, последното, бе изречено почти без никакъв преход. Очевидно бе забелязал скептичното ми изражение.

— Ами, исках да кажа... Какво ни интересува нас? Така де, та те са само...

— Французи — довърши той.

— Да.

Устните му се извиха в лека усмивка и той изрече:

— Всички живи същества са равни в...

— Очите на Бога ли? — довърших изненадано аз.

Той сведе очи към чашата си и изломоти сконфузено:

— Мисля, че това не е правилно. Всеки от Седмината си има по цяло кралство и множество поданици, а сега просто са решили да предизвикат касапница, само и само да съживят една отдавна забравена мечта за империя. Не ти ли се иска да предотвратиш новите кръвопролития? Вече видях онези страшни военни машини в подземията на замъка Сфорца. Искаш ли да ги видиш как се стоварват върху невинни семейства? Върху деца? Освен това, след всичко, което Седмината сториха, след всички загинали наши приятели, след всичките левги, които изминахме досега и след всичките загадки, които разрешихме, не ти ли се *иска* просто да спреш Лоренцо и неговите съюзници?

Сетих се за майка ми и промърморих:

— Искан ми се.

— В такъв случай не разполагаме с много време. — Пресуши виното си.

Аз кимнах и отбелязах отрезвяващо:

— Краят е наблизо.

— Близо.

— Какво?

— Близо. Краят е близо.

— Направо не мога да повярвам, че дори и когато сме под такова напрежение, ти пак продължаваш да ме поправяш!

— Може да е последната ми възможност да те науча на нещо.

Не казах нищо повече, но усетих как в гърдите ми се надигат грозни предчувствия. За да ги задуша, бързо пресуших чашата си.

Платихме на ковача с парите от колана ми и се отправихме към оградения с високи стени град в далечината. Обърнах се само веднъж и си помислих, че ми се привижда — като че ли зърнах една висока фигура в одежди на прокажен, застанала точно в центъра на площада, който току-що бяхме напуснали. Наблюдаваща ни с очи като две сребърни монети.

— По-бързо! — прошепнах в ухото на брат Гуидо, който държеше юздите.

* * *

Последната отсечка от пътуването ни като че ли се оказа най-дългата. По някаква странна игра на природата колкото повече се приближавахме към града през крайморската равнина, толкова повече той се отдалечаваше — като далечна планина, към която всички се стремят, но никога не достигат. Накрая все пак наближихме портите. Когато се смесихме с тълпите търговци и гости, струпали се отпред с надеждата да влязат, брат Гуидо се извърна на седлото и прошепна:

— Както вече ти казах, тук не обичат нито пизанците, нито венецианците, затова се налага да не издаваме нито произхода, нито имената си. Но между Генуа и Милано има договор за сътрудничество, така че ще използвам печата на Сфорца още веднъж, за да влезем. Запомни — аз съм милански войник, а ти си моята куртизанка. И нося писмо за дожа.

— За дожа ли? — стреснах се аз. Как е възможно баща ми да ни е изпреварил дотук?

— Успокой се. Господарят на Генуа също се нарича дож. Между Генуа и Венеция има редица прилики — и двата града разчитат на морето, и двата града се стремят към превъзходство както по отношение на търговските пътища, така и на военноморската си мощ. И двата си имат по един светец, който почитат много повече от всички останали — вие си имате свети Марко, те пък — Йоан Кръстител. Говори се дори, че Джовани Батиста, както наричат по тези места Кръстителя, бил погребан тук — показват и подноса с отсечената му

глава. Самият дож в момента се казва Джовани Батиста. Виждаш ли? В сърцето на всяко съперничество винаги лежи сходството!

Портите на Генуа бяха разположени между две кули близнаци — мрачни и високи, и украсени с бойници подобно на две абаносови корони. Двамата неугледни стражи ни пуснаха без особени затруднения — изглеждаха почти заспали, когато погледнаха печата на Сфорца, след което просто ни махнаха да влизаме. Ако те бяха образец за военната мощ на Генуа, значи военният съюз на Седмината не би се сблъскал с особена съпротива от страна на този град. Двамата пазачи бяха пълна противоположност на брат Гуидо, който бе висок и силен като бряст, в нова униформа и броня, която дори след седмица по пътищата не бе изгубила нито грам от блясъка си.

— Е, какъв е планът? — попитах, когато оставихме портите зад гърба си. — Да разкажем на тукашния дож какво знаем ли?

— Разбира се, че не — изсмя се брат Гуидо. — Все едно сами да си изпросим затвора. Не. Просто трябва да прекосим границата и да предупредим Монако, при това много бързо.

Умърлуших се при мисълта, че ще се наложи пак да яздим, и съжалих храбрия боен кон, който ни бе довел толкова далеч.

— В такъв случай какво правим тук? — смотолевих.

— Първо, трябва да сме напълно сигурни в разказа си. Трябва да се уверим, че този знак на картата — звездичката, наистина е Монако. Без тази информация всичко останало би прозвучало просто като предположения.

— И как по-точно ще се уверим?

— Намираме се в морски град. Тук не може да няма добри картографи, които умеят да разчитат карти. Налага се да измолим помощта на някого от тях.

Внезапно ме озари една идея.

— Трябва ни магазин за карти!

— Е, това определено би било добро начало...

Плеснах с ръце, за да го накарам да млъкне.

— Синьор Кристофоро! — възкликнах, припомняйки си думите на майка ми, че просто са го изпратили обратно в родния му град, без да му сторят нищо. Наложих се да поясня: — Познавам един човек, точно приятел. Още от Венеция. Заедно с брат си притежават тук магазин за карти. Самият той може и вече да е напуснал Генуа, защото

си мечтаеше за пътешествие през всички морета, но пък брат му няма начин да не е тук!

Без да се колебае, спътникът ми извика:

— Да вървим при тях тогава!

Поехме през лабиринта от улици на Генуа — така мрачни, че едва виждахме пътя си. Къщите наоколо бяха толкова високи, а горните им етажи бяха приближени толкова много един към друг, че почти се докосваха и буквално закриваха слънцето. Слънчевите лъчи проникваха само тук-там, единствено в пролуките — пронизваха мрака като ками и ни помагаша да продължаваме напред. Благодарение на такива светли петънца забелязах, че почти всички големи къщи и палати са облицовани в черно-бял мрамор и приличат на порове. Впрочем на порове воняха и улиците — на пикня и на смрадта на уличниците, увиснали по ъглите. Бях чувала, че проституцията в Генуа била сезонен бизнес — защото през студените месеци моряците са в открито море и намират утеха в собствените си хамаци, а през лятото, когато получават отпуските си, се насочват към пачаврите от пристанището, за да им помогнат и те да припечелят нещо. Поговорката гласеше: „През зимата задници и маруля, през лятото — супа и слива“. Както изглеждаше, пролетта бе началото на печалбарския сезон на уличните труженички. Моряци с кухи очи се криеха в сенките на тези високи и затворени улички, които дори морският бриз не успяваше да проветри, и допринасяха за всеобщата смрад със сините облаци дим от своите опиумни лули.

Накрая се озовахме до проблясващите води на залива, на чийто бряг, подредени една до друга като гора от стрели, се изправяха мачтите на множество кораби. Огледах бледосинята линия на хоризонта, увиснала между морето и земята в далечината, търсейки ниския градоносен облак на огромна флотилия, насочена към нищо неподозиращата Франция. Ала там не се виждаше все още нищо — хоризонтът бе чист като детска сълза. В този безоблачен ярък ден цялата идея за заговор ми се струваше крайно невероятна. Генуа ни посрещна съвсем невинна — едно оживено пристанище, в което всеки си гледаше своята работа. Над всичко това се извисяваше висока каменна кула — етаж след етаж, с бойници в средата и на върха. Около зъбците на кулата кръжаха чайки, кацаха върху тях, а после се стрелкаха към водата, за да грабнат плячката си. Насочихме се

директно към кулата, както вероятно мнозина преди нас. Накрая се озовахме сред живописно скупчени къщички и магазинчета. Уличките бяха пълни с рибари, предлагащи улова си на странния акцент, който разпознах от разговорите със синьор Кристофоро, и с техните жени и деца, плетящи мрежи с пръсти, които бяха толкова чевръсти, че движенията им се сливаха. Рибарите гледаха да се изпарят от пътя на нашия огромен кон, възрастни и деца стояха и зяпаха като риби как минаваме покрай тях на тази черна планина. Очевидно бе, че привличаме твърде голямо внимание.

— Как му беше името на този твой приятел?

Стори ми се, че долових нещо ново в гласа на брат Гуидо — като че ли не му харесваше особено, че съм си намерила друг съюзник, при това млад мъж.

— Кристофоро — отговорих.

— Не, имам предвид фамилното му име! — сряза ме той.

Замислих се и отговорих:

— Не го знам. Никога не съм го чувала. — После се сетих друго и възкликнах: — Обаче помня, че има брат на име Бартоломео!

— Прекрасно — промърмори недоволно той, но слезе от коня, хвана го за юздите и известно време ме води така, като слуга. Докато накрая не забеляза един седнал върху буре мъж, който слагаше стръв на въдицата си. Брат Гуидо му кимна и на най-лошия милански диалект, който бях чувала, рече: — *Джорно!* Добър ти ден! Кристофоро и Бартоломео?

Рибарят запрати една слюнка с цвят на сребриста стрида към брат Гуидо и моят приятел отстъпи две крачки. Но човекът очевидно не бе враждебно настроен — когато слюнката му се надигна и запълзя, аз си дадох сметка, че той просто държи червеите за стръв в устата си, за да бъдат топли и за да може да говори, трябва да ги изплюе. Бях толкова заета да се старая да не повръщам от погнуса, че изобщо не чух отговора му. Но кимането му бе достатъчно изразително, така че малко след това ние вече вървахме в указаната от него посока. Скоро стигнахме до малка къщурка с нисък покрив и оригинална архитектура. Големите парчета бъчви, от които беше изработена, й придаваха вид на корабче. От полуотворената врата се носеха миризми, които бях започнала да харесвам и които бяха като хляба и солта за брат Гуидо — на мастило и пергамент. Дори и без навитата на

свитък карта, изрисувана над вратата, ние вече знаехме, че сме на правилното място.

Вътре, с гръб към нас, седеше писар, който драскаше нещо върху пергамент, опънат върху наклонена дъска. Когато се появихме, той не вдигна глава, което ми даде възможност да сръгам брат Гуидо в ребрата и да му посоча един дълъг рафт на отсрещната стена — пред нас се редяха стотици дървени цилиндри — карти, издълбани и белязани като нашата.

Без да вдига очи от работата си, писарят се обади:

— С какво мога да ви помогна?

Дълбоко в себе си сигурно се бях надявала, че пак ще мога да видя синьор Кристофоро. Ала гласът, който чухме, не бе неговият — трябва да беше брат му.

— Бихте ли могли да ни разчетете една карта, сър? — попита брат Гуидо.

— Ние не разчитаме карти — правим ги! — дойде сухият отговор.

Реших да се намеся аз.

— Но, синьор, изминахме дълъг път, а и ще ви платим добре!

Де да можеше да ме погледне! Знаех си, че гласът ми не бе сред най-силните ми страни, но гърдите ми определено щяха да ни помогнат. Оказа се обаче, че няма никаква нужда да използвам старите си хитрини, защото от задната част на магазина до нас достигна един добре познат глас:

— Лучана!

Вярно е, че със синьор Кристофоро никога не сме били кой знае какви приятели, но голямата услуга, която той ми направи във Венеция, го превърна в мой приятел за цял живот. Аз се втурнах в обятията му и той ме целуна по двете бузи, очевидно не по-малко радостен от срещата ни от мен.

— Не се надявах, че ще те заваря тук! — възкликнах. — Помислих си, че вече си тръгнал да обикаляш моретата и да картографираш света!

Той потри срамежливо патладжанестия си нос и промърмори:

— Не че не се опитвам. Върнах се у дома, за да поискам помощ от нашия дож, след като венецианският дож или по-скоро дожаресата... ме прогониха оттам. — Усмихна се тъжно.

— Значи не са ти сторили нищо?

— Нито косъм от главата ми не е паднал! — отговори той и онагледни думите си с разрошване на сплъстената си червена коса.

За пореден път се удивих на променливата природа на майка ми. Тя скопи лодкаря, който трябваше да ме отведе от нея, но мъжът, който бе планирал цялото бягство, просто изпрати вкъщи, защото ми е приятел.

Брат Гуидо продължаваше да стои като статуя зад мен, а погледът, с който поздрави синьор Кристофоро, беше хладен като планински вятър. Обаче скоро бе обезоръжен, защото морякът го удари приятелски по гърба и възкликна:

— Аха! Значи това е твоят приятел, когото тръгна да търсиш, а? Добра среща, човече! Радвам се, че и двамата сте успели да избягате от своите затвори! А как е Нивола?

Сетих се за бедния моряк, който в момента гниеше без очи и без топки в затвора на баща ми, и само успях да кимна:

— Жив е. — И сведох виновно глава. Не излъгах, но и не можех да кажа цялата истина на синьор Кристофоро от страх, че ще откаже да ни помогне.

— Хубава вест — усмихна се домакинът ни. Брат Гуидо също се усмихна. После синьор Кристофоро ни представи синьор Бартоломео — точно толкова грозен, но и точно толкова добронамерен човечец като него, и накрая всички се усмигнахме един на друг. Синьор Кристофоро улесни значително нещата, като повтори въпроса на брат си: — Но какво правите тук? С какво мога да ви помогна?

— Имаме нужда от твоята помощ при разчитането на една карта — отговорих аз и погледнах към брат Гуидо. Той само ми кимна, с което ми разреши да посветя генуезеца в нашата тайна. — Според нас звездата тук обозначава мястото на военно нападение, което ще се проведе утре — допълних и извадих картата от корсажа си.

Синьор Кристофоро се наведе, за да огледа изобразената на картата суша, и усмивката се смръзна върху лицето му.

— Къде намерихте това?

— Във Венеция. Но първо намерих друго. — Показах му и дървения цилиндър. — Ние... отпечатахме го в Милано — допълних кратко. Предпочетох да не го занимавам с подробности от рода, че като основа използвахме една страница от Библията, а вместо мастило —

вино за причастие. Историята си беше достатъчно невероятна, а и картата говореше сама за себе си.

Той пое цилиндъра от ръцете ми и го претегли в неговите. После отбеляза:

— Това е ротогравюра. Дървен цилиндър, в който е изрязана карта. Както виждате, такива правим и ние. — Посочи с ръка към дървените свитъци на рафта си. — Моряците често предпочитат да пренасят картите си по този начин, особено на продължителни и опасни пътувания. Така няма опасност да бъдат похабени нито от вятъра, нито от дъжда, както би се случило с един пергамент. Не могат и да се скъсат. А ако корабът потъне, ротогравюрите изплават на повърхността и морето ги изхвърля на брега заедно с останките, за да известят онези, които идват след тях. — Пак завъртя цилиндъра и промърмори: — За по-сигурно искам да направя още един отпечатък, защото не бих казал, че сте използвали най-добрите материали за тази цел. — Приятелска усмивка. — Отпечатъкът ви е ясен като февруарска мъгла. Може ли? — поиска разрешението ни той и ние едновременно кимнахме.

Синьор Кристофоро ни отведе до дебела дървена дъска, върху която забодеше чисто ново парче пергамент. Завъртя ротогравюрата в легенче с гъсто черно мастило, а после я превъртя върху чистия пергамент — само веднъж. След този експертен отпечатък вече виждахме ясно всички детайли, а звездата, която бяхме забелязали в горния ляв край на неизвестната държава, се оказа кръст с четири къси рамена. Синьор Кристофоро стоеше като гръмнат, без да отлепя очи от картата. Проследих изцъкления му поглед до изцапанието с мастило цилиндър в ръцете му, което цапаше и пръстите му, но той като че ли не го забелязваше.

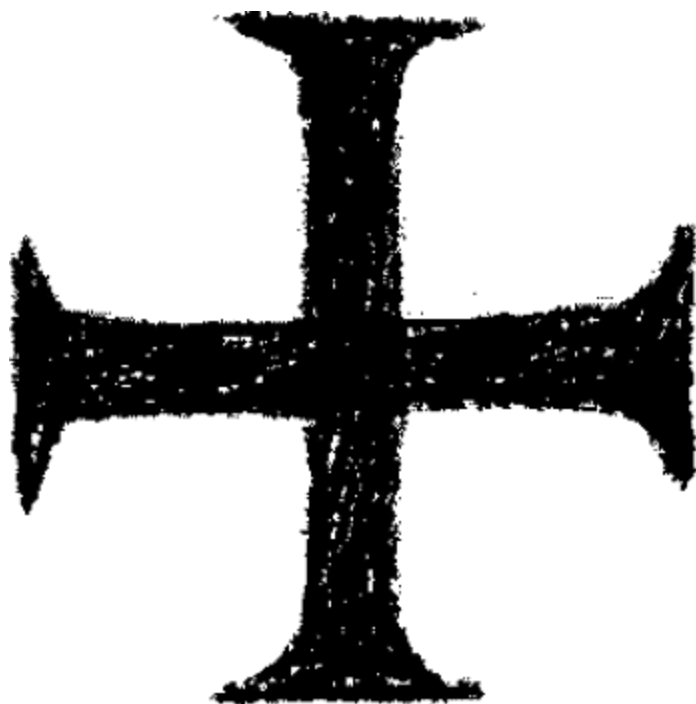
Стори ми се, че се досещам за причината за неговата реакция.

— Да не би да е някоя от твоите карти? — попитах.

— Не — отговори той и се вторачи внимателно в горния край. — Иначе много прилича на моята, но тук има една змия, изрязана в дървото. А ние слагаме кръст — кръста на Генуа. — Свали една от собствените си ротогравюри от рафта и ми показа.

— Но това е кръстът от нашата карта! — възкликнах сащисано.

— Да, четири рамена с еднаква дължина, като Малтийския кръст — вметна брат Гуидо.

— Именно! Или като генуезкия кръст, защото той украсява и нашия флаг! Затова се налага отново да ви попитам — откъде взехте тази ротогравюра?

Набързо, без да вярвам на собствените си думи, аз му разказах — за бурята, за базиликата на дожа и за коня Зефир. Той само кимна веднъж-дваж, без да задава никакви въпроси. Забелязах, че брат Гуидо се опитва да разгадае изражението му, което се преповтаряше напълно и в изражението на брат му Бартоломео.

— Но какво има? Какво не е наред? — не се стърпях накрая аз.

Двамата братя се спогледаха и накрая синьор Бартоломео започна:

— Ами просто това, че тази суша тук е полуостровът, познат като Италия.

Пак тази дума!

— И ние така си помислихме — съгласи се брат Гуидо. — А кръстът обозначава Монако, нали? Защото е в крайната северозападна точка на сушата. Монако е, нали? Мястото, което ще бъде нападнато, е Монако, вратата към Франция, не съм ли прав?

Синьор Кристофоро поклати глава и изрече гробовно:

— Не, приятелю! Напълно съм сигурен в това, което виждаме. Мястото на града е обозначено не само чрез географската ширина и

дължина, но и чрез емблемата на самия град. Което ще рече, че военното нападение, ако изобщо има такова, е срещу Генуа!

ВТОРА ГЛАВА

Подредихме се — този път четирима — на ниските столчета около разтворената пред нас върху печатната маса „Примавера“. Защото беше настанал моментът да споделим тези най-невероятни елементи от загадката с нашите приятели — че стратегията на Седемте е скрита в картината. Двамата братя се приведоха над пергамента така, както бяхме правили и ние през всичките тези месеци, и огледаха платното с опитните си очи на картографи, улавяйки в него нови детайли подобно на корморани, измъкващи риби от пенещите се вълни.

— Значи всичко това са градове, тези фигури и божества — изрече с благоговение синьор Кристофоро.

— Точно така — потвърди брат Гуидо и започна да ги изброява, сочейки: — Пиза, Неапол, Рим, Флоренция, Венеция, Болцано и Милано. През последните дванайсет месеца сме били във всеки от тези градове — било по силата на случайността, било нарочно. И всеки херцог, крал, ерцхерцог и дори самият принц на Църквата, с които се запознахме, може да се нарече категорично виновен.

— А това определено е Генуа — намеси се синьор Бартоломео. — Защото това е нашата Симонета, Бог да дари с покой душата ѝ.

— Да.

— До какъв извод стигаме тогава — че Седемте планират да нападнат осмата фигура — Генуа? Че Генуа не е член на Седемте, а по-скоро жертва и цел? Че вашият дож не е в заговор с останалите, така ли?

— Бих повярвал по-скоро в това, отколкото да допусна, че дожът ще се съюзи с Пиза и Венеция за каквото и да било. Простете ми, милорд и милейди, обаче той по-скоро би позволил на жена си да се съвкупни с хрътка, отколкото да влезе в каквото и да било общо начинание със заклетите си врагове и съперници! — отсече синьор Кристофоро.

Спомних си за онова, което ми бе казал брат Гуидо на влизане в Генуа и защо се бе обърнал към стражите с милански акцент, силно

притеснен да не издаде нито собствения си акцент от Пиза, нито моя венециански произход.

— Но защо? — обадох се и аз. — Защо точно Генуа?

— Отговорът се крие в онова, което току-що каза брат ми — отговори синьор Бартоломео. — Ако Генуа е отказала да вземе участие в плановете на Лоренцо, то тогава каква полза могат да имат от нея? Щом Хабсбургите вече разполагат с търговски договор с Венеция, Генуа, която е на западното крайбрежие, ще се превърне от „Ла Суперба“, „Гордата“, както я наричаме ние, в обикновен краен пост, ще деградира от могъща морска държава с пълна независимост до обикновено рибарско селце.

— А ако Генуа не се присъедини към Седмината, тогава съюзът им не би могъл да бъде в безопасност — продължи брат му. — Защото Генуа е задната врата на полуострова към Франция, Португалия, Испания, а също и Англия. Тези велики нации надали ще се зарадват, ако полуостровът се обедини, защото подобна държава би се превърнала в невероятно могъща сила, при това точно в сърцето на Европа. Тогава ние бихме владели всички търговски маршрути и в Средиземно море, и в Атлантическия океан.

Започвах малко да се обърквам. Както винаги, брат Гуидо не пропусна да се намеси, за да изясни положението, но също както винаги облече обясненията си в думи, дълги като червеи за стръв.

— Искат да кажат, че междудържавните войни и гражданските бунтове държат „Италия“ в мир с останалия свят. — Забеляза погледа ми и се поправи: — Просто сме твърде заети да се бием едни с други, за да се бием с когото и да било друго.

— Ооо! — кимнах.

— Италианските войни, както и вековните битки между гелфите и гибелините, съхраняват Европа от алчни очи — допълни синьор Кристофоро.

— Като същевременно множеството ни държави винаги могат да сключват договори с други сили, за да подсилят относителните си позиции на полуострова — Генуа с Франция, Милано с Бурбоните, Венеция с Хабсбургите, папските територии с Англия — продължи брат му и грозното му лице светна с блясъка на интелекта. — Но една обединена Италия би била непреодолима сила. Богата, с войници,

калени в дългогодишни битки, и с четирите велики флоти на Венеция, Неапол, Пиза и най-великата от всички, разбира се, Генуа.

— Питам се обаче, щом сме се били едни с други толкова дълго, останало ли е изобщо нещо за обединение — отбелязах замислено аз.

— О, останало е, при това нещо много по-голямо от сумата на неговите части! — увери ме брат Гуидо. — Защото нашите държави притежават не само ненадмината боеспособност, но и велики културни достижения. Мъже като Полициано, който е описал „Пролетта“, и Ботичели, който я нарисува, са синове именно на това съревнование. Всяка държава се нуждае от пищен двор, за да надскочи съседите си. И към това военно и културно превъзходство се добавя и силата на самия Бог — допълни мрачно, — защото Негово светейшество папата е глава на Католическата църква. — Последното изрече с нескрито презрение. — Заедно всички биха могли да управляват света.

— Както са го правили някога — възкликнах, припомняйки си преклонението на дон Феранте пред славата и могъществото на Римската империя.

Брат Гуидо кимна и продължи:

— Папата е ключова фигура в цялата конспирация. Той легитимира схемата в очите на света и мисля, че само заради него Лоренцо му е обещал, че Рим ще бъде столицата на новата нация. Защото вижте как Венера е застанала в центъра на картината и е най-високата фигура, с изключение на Купидон!

— Освен това — допълних аз, — тя е облечена като кралица и е вдигнала ръка за поздрав към всички останали.

— Значи Лоренцо де Медичи е в корените на всичко това. Стрелката на компаса! — изрече с удивление синьор Кристофоро.

Замислих се върху метафората му за Лоренцо като стрелката, която сочи пътя. Погледът ми се плъзна към меча на Меркурий — остър, метален. *Показващ пътя на останалите.*

— Сега вече разбрах защо мечът на Меркурий сочи към Симонета! — извиках възбудено. — Защото врагът е Генуа!

— Не трябва да пропускаме и вида на този меч — допълни брат Гуидо, изваждайки собствения си меч от ножницата му. Острието запя и всички се загледахме с ужас в смъртоносната извивка на стоманата. — Това е ятаган в източен стил — по турски модел, зает от нашия

сразен враг по време на Битката за Отранто, когато генуезците успяват да отблъснат турците и да ги върнат в земите им.

— А Симонета носи на врата си кръст от перли — емблемата на нейния град! — довърших триумфално.

— А как успяхте да разкриете останалите конспиратори, тези височайши особи? — попита синьор Бартоломео.

— Някои от тях се издадоха със собствените си думи — отговори брат Гуидо. — Други пък издадоха другите. Но всички до един носеха златен пръстен с деветте топки на Медичите.

— На левия си палец, нали? — извика внезапно синьор Кристофоро и брат Гуидо го погледна изненадано с удивителните си сини очи.

— Да. Как разбра?

— Погледнете внимателно — левите палци на всичките седем заговорници са скрити!

Огледах подред всяка от фигурите на картината, неспособна да повярвам на очите си. Майко Божия! Как сме го пропуснали?

Огненокосата Пиза криеше левия си палец, хваната за ръката на Симонета — Генуа. Фиамета — Неапол, бе скрила левия си палец зад пръстите на сестра си Пиза. Семирамида — Рим, бе скрила левия си палец в алените дипли на сватбеното си наметало. Аз, Флора, бях скрила левия си палец под полата с розите. Левият палец на Хлорида — Венеция, беше скрит зад ръката, която тя бе протегнала, за да хване ръката на дъщеря си. Зефир — Болцано, синьокрилият дух, бе скрил левия си палец в роклята на нимфата, която нападаше. Меркурий — Ботичели — Милано бе скрил левия си палец зад гърба си. Единствено Генуа, единствено Симонета бе показала левия си палец — вдигнат високо и гордо, примамващ окото, свързан с десния палец на Неапол — една от най-високите точки в цялата композиция. Дори и дребният Купидон — нашият водач през загадките на тази картина, бе скрил левия си палец зад лъка си.

— Мътните го взели, вие сте прави! Напълно прави! — ахна брат Гуидо. — Сега, когато го забелязах, ми се стори очевидно.

— Обаче не ми изглежда правилно — промърморих.

— Именно! — съгласи се брат Гуидо. — А добре знаем, че точно в тази картина няма нищо случайно. Ботичели е най-добрият художник от своето поколение. Начинът, по който разбира и представя

човешките форми, е неподражаем. Въпреки това някои от ръцете изглеждат определено неловко. Особено силно се натрапва лявата ръка на Зефир — не мислите ли, че когато човек сграбчва друг в пристъп на гняв или страст, би използвал и палеца си, за да го хване по-добре? — Бузите му леко порозовяха, но той бързо продължи: — Даже лявата ръка на Семирамида не хваща както трябва алената ѝ мантия. Но Ботичели никога не би нарисувал човек в неправилна поза. Той е твърде добър художник, за да допусне подобна грешка. Значи всичко това трябва да е нарочно, а оттук и изводът — че всички крият нещо, и по-точно — участието си в алианса!

— Съвсем нарочно си беше! — извиках внезапно. — Защото, когато бях модел на Ботичели, той лично ми нагласи ръцете! Спомням си добре как скри палеца ми под една гънка на роклята, върху която бяха розите. Изобщо не беше случайно! Но защо точно палците, а?

Брат Гуидо сви рамене и отговори:

— По нашите земи е обичайно да захапеш палеца си пред човек, когото предизвикваш на двубой. Мисля, че произходът на този жест се корени в рицарските времена, когато при подобни обстоятелства са измъквали ръкавицата си със зъбите си, започвайки от левия палец, така че дясната ръка да може да поеме лявата ръкавица и да я хвърли в лицето на противника.

Двамата братя не бяха в състояние да следват и половината от това обяснение за палците и започнаха да стават нетърпеливи — съвсем разбираемо предвид огромната опасност, надвиснала над града им.

— И сега какво? — подкани ни синьор Кристофоро.

— Трябва да предупредим дожа на Генуа! — отсеке брат Гуидо. — По някакъв начин трябва да получим аудиенция при него и ако видим, че той не носи пръстен на левия си палец, мисля, че можем окончателно да го изключим от конспирацията.

Синьор Кристофоро скочи на крака и извика:

— Бартоломео, предупреди началника на пристанището и градското опълчение! Кажи им да подготвят всички бойни кораби в пристанището. Разкажи им за предстоящото нападение! Кажи, че сме получили поверителна информация от Венеция. Ето, вземи това! — Изтръгна отпечатаната преди малко карта от масата и му я подаде. — Покажи им кръста на Генуа! Побързай!

Брат му взе картата и тръгна, но на вратата се обърна.

— А ти къде отиваш?

— Трябва да заведе нашите приятели при дожа. Там ме познават — вече седмици наред ми нарихват задника, задето все искам пари. И никога не биха пуснали вътре жител на Пиза. А аз ще мога да говоря със стражите на генуезки.

— Ами аз? — извиках възмутено.

— Ти оставаш тук! — избоботиха в унисон те. И се спогледаха.

— Аз... — започна брат Гуидо, — тоест ние, не искаме да те излагаме на опасност!

— Ти шегуваш ли се с мен?! — изписках и грабнах пелерината си. — Стигнах чак дотук и през последните месеци трудно може да се каже, че съм била извън опасност! Мога да ви помогна! Не помогнах ли вече достатъчно, а? — Хванах раменете на брат Гуидо и го завъртях към мен, принуждавайки го да ме погледне в очите.

Той ме прониза със своите и с неохота призна:

— Дори нещо повече — ако не беше ти, сега нямаше да сме тук!

— Хубаво, ела — сви рамене синьор Кристофоро. — Но стой по-назад! — А към брат си добави: — Кажи на градското опълчение да отиде на *фаро* — непременно трябва да сложим пост при светилото!

Сякаш мозъкът ми бе озарен от светкавица.

— Какво каза току-що? — възкликнах.

Очевидно в гласа ми е имало нещо особено, защото и тримата се заковаха на място.

— Какво да съм казал? Пост при светилото, това казах — отговори колебливо синьор Кристофоро.

— Преди това.

— Градското опълчение? *Фаро*?

— *Фаро*!

— Означава „кула със светлина“.

— Какво е кула със светлина?

— Очевидно не съм бил добър учител, щом съм пропуснал да ти кажа за това — отбеляза намусено той. — Е, става въпрос за онази каменна кула ето там, виждаш ли я? Та на най-горната тераса тя има огромен фенер. Благодарение на нея и нощем, и при мъгла корабите могат да навлязат спокойно в пристанището. — И посочи с пръст към високата кула, видима и от този, и от всеки ъгъл на Генуа.

— И на тази кула ѝ викат *фаро*, така ли? — попитах с треперещ глас.

— *Да!* — отговори натъртено и нетърпеливо той. И тримата мъже вече ме гледаха втренчено, сякаш бях лунатик, откъсващ ги от важните им дела с несвързаните си брътвежи.

— Как се пише това? — попитах мрачно.

Синьор Кристофоро ме изгледа така, сякаш бях дете идиотче, и изрече високо:

— Ф-А-Р-О.

— Фаро! — изкрещях и изтръгнах картината от ръцете му. — Нали вече казахме, че някои градове съдържат насоки за други градове, а? — Това беше към брат Гуидо. — Например Флоренция държи трийсет и две рози, за да подскаже за розата на компаса във Венеция!

— Да де, това вече е ясно.

— Хубаво. Ами спомняш ли си как не можахме да разтълкуваме цветята на Хлорида?

Това вече обърка дори и него.

— Ама какви ги приказваш, за бога?

— Хлорида! — повторих нетърпеливо. — Не си ли спомняш? Брат Никодим беше казал, че *цветята излизат от устата ѝ като истини*. И се оказа прав! Те действително са истини! От устата на Хлорида излизат четири вида цветя. Спомняш ли си? Фиордализо, анемона, роза и окиченто.

— Така е, макар че това са разговорните думи, а не оригиналните ботанически наименования на латински.

Махнах с ръка и промърморих:

— Забрави за латинския! Представи си само първите им букви!

— Ф-А-Р-О — изброи бавно той и очите му се ококориха. — Светлинната кула! Ще се съберат там!

— Не забравяй също така — продължих, — че окичентото е цветето на смъртта. Думата „фаро“ завършва на „о“ като „окиченто“ — завършва със смърт! Нали предположихме, че това начинание ще завърши със смърт, на един или на мнозина? Е, точно така ще стане, ако не побързаме!

Синьор Кристофоро може и да не успя да следи изцяло нашия разговор, но схвана посланието.

— Бартоломео — рече на брат си, но без да сваля очи от мен, — когато тръгнеш към *фаро*, върви въоръжен! Кажи и на градското опълчение!

Синьор Бартоломео кимна само веднъж и изчезна. Ние, останалите трима, не закъсняхме да го последваме. Оказа се, че навън вече бе започнало да се здрачава. Брат Гуидо сложи безмълвно ръка върху юздите на черния кон на Мавъра, за да го успокои, докато синьор Кристофоро ги развързваше. И внезапно всичко стана реално. Вече бързахме, за да спасим не безименни френски семейства в някакъв неясен кръстоносен поход, а живи и съвсем познати генуезци, които бяха само на един залез разстояние от огъня и меча. Полите ми бръснаха леко момиченцето, което бе пазило коня ни за една монета.

— Извинявай — промърморих разсеяно.

Момичето вдигна очи към мен и ми се усмихна. Умиращото слънце разкри очи, зелени като моите. Беше много красиво. Върнах ѝ усмивката, докато синьор Кристофоро ме вдигаше на седлото. Обвих здраво кръста на синьор Кристофоро, брат Гуидо скочи зад мен и аз извиках:

— Хайде, няма време!

ТРЕТА ГЛАВА

Синьор Кристофоро поведе безпогрешно коня към настоящата ни цел и съвсем скоро се озовахме пред огромния петнист Дворец на дожа, дом на господаря на Генуа. Когато наближихме портите, дъщерята на династията Мочениго и синът на лордовете Дела Торе се сляха с близките сенки, заедно с черния си жребец. Аз започнах да галя нежно кадифения нос на силното и умно животно, молейки го да пази тишина, докато обикновеният син на Генуа пристъпи напред като наш посланик. От мястото, където се криехме, чувахме безпроблемно последвалия разговор.

— Пак ли ти? — обади се единият от двамата стражи. Като лична охрана на дожа, те изглеждаха доста по-яки от безполезната двойка, която ни бе посрещнала при портите на града. — Мисля, че дождът вече много пъти ти каза да си прибиращ мрежите. — Рибарският жаргон просто попадна на мястото си.

— Хей, я почакай, Кристофоро! — подвижна вторият страж, преструвайки се на сериозен. — Имам две солди. Ето! — Дрънкане на монети по плочите. — Докъде ще успеят да те отведат в твоята експедиция, а?

Първият страж се изсмя.

— Е, би било много грубо от моя страна да не помогна и аз с нещо. Я да видя? — Бръкна в кожената си кесия. — Какво ще кажеш за това — ако ти дам това гросо, може би ще успееш да стигнеш до края на света, а после завинаги да се ометеш през ръба му, а?

Дружен войнишки смях.

После беше ред на гласа на синьор Кристофоро — нисък, убедителен, интелигентен.

— Днес не съм дошъл да моля, а да давам. Тук съм, за да предупредя дожа за предстоящо нападение срещу града. Военна атака, в която ще загинете и вие, и вашите семейства, ако не ме послушате!

Стражите заговориха едновременно:

— Кой ще ни напада?

— Откъде знаеш за това?

Синьор Кристофоро отговори първо на втория въпрос:

— От един мой познат венециански търговец. Понякога шпионира за нас. Знаете колко трудно е в наши дни човек да събере пари за експедициите си — допълни с ирония в гласа. — Та той казва, че имало алианс — Венеция, Пиза, че и много други. Идват по суша и по море.

Забелязах, че първо спомена традиционните врагове на Генуа и се възхитих на хитростта му.

Първият страж се обърна към втория, но вече не толкова уверено.

— Изглежда ми сериозен, Салва.

— Той винаги изглежда сериозен. Просящите са си такива.

— Въпреки това никак няма да ми е приятно да бъда човекът, който е знаел за това и не е предупредил дожа — вметна небрежно синьор Кристофоро. — Сигурен съм, че след не повече от седем дни и нощи ще увисне на бесилото. Стига първо да оцелее след нападението на враговете ни, разбира се.

Това вече свърши работа. Вторият страж се отлепи с въздишка от стената, отвори малка врата с човешки ръст в основата на големите порти и се провикна вътре:

— Джузепе! Покривай ме! Отивам горе!

Мястото на Салва беше заето от млад пъпчив войник. Оказваше се, че не разполагаха с толкова добра охрана, колкото изглеждаше на пръв поглед. Тримата мъже пред портите се заковаха мълчаливо в очакване. Не мисля, че през това време се осмелих да си поема дъх. Не след дълго вторият страж се върна.

— Нямах късмет, Кристофоро. Знаеш ли какво ми каза дожът? — Приведе се и се ухили на нашия приятел с уста, пълна с изгнили, потъмнели като мушмули зъби. — Та дожът ми рече така: „По-скоро бих приел първата курва, която се появи на улицата, отколкото синьор Кристофоро, защото тя поне ще ме възнагради с нещо в замяна на парите ми!“ И като се има предвид, че нашият господар не е много по шегите, ще ми простиш, ама ще го приема на сериозно.

И избута синьор Кристофоро толкова грубо, че якият моряк падна на земята. Аз направих крачка напред, но брат Гуидо ме издърпа обратно. Той вече бе наясно какво съм намислила, разбира се.

— Не! — отсече.

— Ама...

— Не!

— Но аз няма да се чукам с него! Само ще поговорим! Казал, че иска курва — е, ще има мен!

Той стисна ръката ми толкова силно, че почти ме заболя. Стражът почти бе отминал и аз разбрах, че не разполагам с много време за спорове.

— Ако ще се притесняваш за моята девственост, сбогувах се с нея много отдавна. Или може би се тревожиш за душата ми, а? Мисля, че ти пък отдавна се прости с набожността!

Той се отдръпна и аз с болка установих, че в очите му имаше истинска тъга.

— По-скоро бих умрял, отколкото да ти позволя да легнеш с друг мъж! — изрече, преди да се усети.

С разтуптяно сърце аз се вторачих в лицето му и там видях всичко, което бях мечтала да видя, само дето вече бе твърде късно да сторя каквото и да било по този въпрос. Издърпах ръката си и тихо изрекох:

— Тогава умри. Защото ако аз не отида, всички ще умрем! — Втурнах се напред след стража и пътьом облизах устни и пощипнах бузите си, а накрая смъкнах корсажа си почти до малинките. Дръпнах ръкава му точно преди тъмните улици да го погълнат.

— Моля, сър, без да искам, ви чух какво рекохте. Пуснете ме при дожа, а после ще запазя едно захарче и за вас!

Приведох се напред и му позволих да се наслади изцяло на гърдите ми, повдигнати като две тлъсти яребици на поднос. Кики се бе върнала. Светлината наоколо не бе в изобилие, но бе достатъчно — трябва да съм била като чаша десертно вино за този приятел, който очевидно нямаше огромен късмет с жените.

Той хвана брадичката ми с мръсната си ръка и промърмори:

— Много добре. — Облиза устни. — Ставаш. Но не забравяй, че след като той излее благородното си семе, идва ред и на караула, разбра ли? Само попитай за Салваторе!

— Салваторе значи — изчуруликах кокетно, като едва се сдържах да не припадна от зловонния му дъх. — Така се казваше и баща ми.

Той ме държа здраво за ръка чак до вратата, а накрая ми плесна звучно задника. Обаче бях вътре.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

— Атака? Призори? Алианс на седем градове държави?

Джовани Батиста, дож на Генуа, очевидно не ми вярваше. Не че го винях. На мен също ми бе трудно да си повярвам.

Беше излегнат върху канапе от аленочервено кадифе, в странна спалня от черно-бял мрамор — като всичко останало в този град. Беше доста по-млад, отколкото очаквах, мекичък и пухкав като канапенцето си, с кръгло лице и розово-бяла кожа, но толкова гладка, като че ли все още не знаеше що е това брада. Имаше бледосините очи и ягодиворусата коса на северняк. Би могъл да играе ролята и на Купидон от „Пролетта“, само че пораснал. Но ако ще и да бе братовчедът на Купидон, пак бе пределно ясно, че няма никаква представа за великия заговор. По голия му ляв палец разбрах, че е напълно невинен. Разбрах също така, че е много умен — дребните му очички гледаха интелигентно и изпитателно, въпросите му бяха съвсем на място.

— И ти откъде би могла да знаеш подобни работи, а? Да, обясни ми, ако обичаш, как една проста уличница като теб би могла да се добере до такива важни държавни въпроси?

Очевидно така нямаше да стане. Поех си дълбоко дъх и се простих с временната си роля.

— Защото не съм проста уличница, а дъщерята на дожаресата!

— На Венеция? — Бледите му вежди хвъркнаха към челото му като две рибарски кукички. — Я се приближи!

В стаята не бе особено светло. Затова се приближих към прозореца, за да се възползвам от последните лъчи на деня.

Той ме огледа лениво и замислено, като котарак. После отбеляза:

— Да, вярно е, че приличаш на нея. Както лъвче прилича на лъвицата. Значи Джовани Мочениго е твой баща, така ли? Дожът на Венеция ти е баща?

— Точно така. И сега пристигам директно от свитата на майка ми. Доскоро бяхме в Болцано и Милано, където и ерцхерцог Сигизмунд, и херцог Лудовико Сфорца се присъединиха към този

алианс. В момента Мавъра настъпва през планината с армия от хиляда конници и десет хиляди пешаци. Заедно с него са майка ми, баща ми и моят... — Задавих се със следващите думи. — Съпругът, когото са ми уговорили, лорд Николо де ла Торе от Пиза.

Всички тези имена, както и невероятно подробната информация, която му поднасях, го накара да ме погледне подигравателно. Но само донякъде.

— Докажи думите си!

За момент се обърках. Вцепених се. Обаче после си спомних за парите в колана ми.

— Ето! — Бръкнах и ги извадих. — Венециански дукати с печата на династията Мочениго. И това също. — Спомних си за маската на дожаресата и я извадих от качулката си.

Той се надигна от пухкавите си възглавници на не повече от ръка разстояние и измърка:

— Всички тези неща не ми казват нищо повече, освен че си била във Венеция. Нищо повече! Всъщност дори и това не ми казват. Преспойно си могла да ги откраднеш от там или даже да ги спечелиш по гръб тук, в Генуа. А и ако ти си, както твърдиш, венецианка, тогава защо да ти вярвам? Та ние сме врагове!

Притворих отчаяно очи и почти чух тропота на хилядата коне по склоновете на планините, нахлуващи в морската равнина. Почти чух гръмотевичния тътен на огромните обсадни машини, спускащи се след тях. Мина ми през ума да извадя и картината, обаче си дадох сметка, че ако я размахам пред очите му, това само ще го увери, че съм луда.

— Но вие просто трябва да ми повярвате! — възкликнах отчаяно. — Аз само се опитвам да спася вашия град и хората ви!

— И защо толкова те е грижа за моя град?

Добър въпрос. Но веднага след това ме озари една идея и аз си дадох сметка защо всъщност ме беше грижа за неговия град.

— Защото имам един голям приятел тук! Синьор Кристофоро, който преди малко беше пред портите ви. Той бе мой учител във Венеция, баща ми го беше наел!

— Кой, морякът ли? — Това вече накара пухкавия дож да се стресне.

— Разбира се! Той не ви ли е казал, че неотдавна се върна от Венеция?

— Каза ми. Даже, преди да отиде, ме помоли да му дам разрешение. Пуснах го спокойно — ако може, нека вземе техните пари за налудничавата си мисия, защо да му давам моите?!

— Е, в такъв случай знаете, че е лоялен гражданин, нали?

Лек намек за усмивка. А после:

— Да, смятам го за лоялен. Луд, но лоялен.

— Тогава попитайте него! — възкликнах нетърпеливо. — Той е долу и чака височайшето ви разрешение, за да се яви пред вас!

Дожът въздъхна и се провиква:

— Салваторе!

И само след няколко мига синьор Кристофоро вече беше в стаята. Появата му бе напълно достатъчна, за да накара дожа да седне като нормален човек.

— Кристофоро! — започна строго господарят. — Нали наскоро беше във Венеция?

— Точно така, милорд.

— И познаваш тази дама оттам, така ли? — От вниманието ми не убягна фактът, че бях издигната от уличница в дама.

— Точно така, милорд. За известно време бях неин учител по морско дело, докато чаках решението на Съвета на Десетимата във връзка с молбата ми за помощ за експедицията.

— Да, да, знам. И си наясно с истинската ѝ самоличност, така ли?

— Разбира се. Това е Лучана Мочениго, дъщеря на дожа и дожаресата и единствен наследник на Венецианската република!

— И си чул историята ѝ за предстояща атака?

— Точно така.

— И ѝ вярваш? Преди да ми отговориш обаче, не забравяй, че искам да ми отговориш като добър и лоялен генуезец! Помисли си за момент за твоя град, защото знаеш, че предателството се наказва със смърт!

Видях как приятелят ми преглътна, но убедено отсече:

— Напълно ѝ вярвам, милорд!

Дожът почеса голата си брада и промърмори:

— Много добре. — После се провикна към охраната си: — Салваторе, затворете градските порти и удвоете охраната! — Обърна се към нас: — Е, вече доволни ли сте?

Двамата със синьор Кристофоро се спогледахме и аз отговорих:

— При цялото си уважение към вас, сър, но не сме доволни. — Дожът отново повдигна вежди при тази кръвна обида. — Защото Мавъра води със себе си такива обсадни машини, каквито светът досега не е виждал! Изобретени са от един тоскански инженер.

— Много добре — съгласи се дожът. — Тогава ще направя следното — ще изпратя един съгледвач в планините, който да потвърди разказа ви. А ти, скъпа моя — махна лениво в моята посока, — ще останеш при мен. Да кажем, не като затворничка, нито като заложничка, защото това са все грозни думи. Но като мой гост — докато не се върне съгледвачът.

Изнервена до краен предел, аз се приближих към него, коленичих и заявих:

— Милорд, това е все едно да ме изпратите на брега и да ми заповядате да задържа прилива! Защото за времето, което ще трябва на вашия съгледвач да отиде и да се върне, армията на Седмината ще връхлети града и ще изпревари човека ви! Онова, което всъщност трябва да сторите, е да изпратите всичките си налични пешаци и всичките си обучени кавалеристи директно в планината — веднага!

Синьор Кристофоро реши да се намеси.

— Ако нашите сили ги причакат на склоновете, в изненадваща атака, тяхното числено превъзходство няма да им даде никакво предимство. Ако ги посрещнем в прохода Ториля, ще ги поставим в капан, все едно са в гърло на бутилка!

Дожът почеса отново голата си брадичка и отбеляза:

— Остава обаче един малък въпрос — ако изпратя всичките си налични войници в прохода, кой ще защитава града от нападение по море?

Двамата със синьор Кристофоро се спогледахме и аз рекох:

— Тъкмо се канехме да стигнем и до този въпрос.

— Има и още? — зяпна втрещено горкият обсаден дож.

— В момента към бреговете на Генуа се е насочила цялата флота на Пиза и Неапол, и ще бъдат тук призори, водени от дон Феранте, краля на Неапол!

При тази вест вече младият дож пребледня като мляко.

— В такъв случай с нас е свършено! — прошепна ужасено.

— Не задължително, милорд — намеси се синьор Кристофоро. — В момента брат ми мобилизира началниците на пристанището и градското опълчение, така че до изгрев-слънце нашата флота ще бъде готова и ще ги чака със заредени оръдия. Може и да планират да нахлуят директно в пристанището ни, но ние пък ще им спретнем посрещане, каквото изобщо не са очаквали!

Дребните очички на дожа проблеснаха ентусиазирано и аз се зарадвах — този пухкавичък приятел все пак не бил съвсем за изхвърляне. Започнах да го харесвам.

— Освен това, милорд — продължи синьор Кристофоро, — по най-бързия начин трябва да изгасим фенера на фара, и да запалим огън по западните склонове, при Пели. Така ако вражеският флот се е насочил към фара, ще го отведем директно към скалите на западния бряг и той ще се разбие!

Колебанието на дожа трая само един удар на сърцето.

— Направете го! — заповяда.

Двамата със синьор Кристофоро хукнахме към вратата, а господарят на Генуа прати да доведат генералите му и да донесат бронята му. Докато чакаше, започна да крачи напред-назад пред пухкавото си канапенце, неспособен да повярва, че кралството му започва да се руши. Когато вратата зад нас се затвори, го чух да се отпуска с дълбока въздишка върху кадифените възглавнички. Отворих повторно и пристъпих на пръсти към него. Дожът седеше отпуснато, хванал глава с две ръце.

— Но защо Бог се обърна изведнъж срещу мен? — промърмори отчаяно.

— Не е Бог — изрекох високо и той вдигна към мен съсипаното си лице. — Причината е на друго място. — Подадох му ръка, изпълнена с дълбоко съжаление към него. Изглеждаше толкова млад и толкова сам. Имах усещането, че никога не е ходил на война — бил е обучен за битки, разбира се, но никога не е излизал на бойното поле, никога не се е бил наистина. Благородник по име, но не и по дела. Точно като брат Гуидо. — Милорд, оставете армията си на вашите генерали — те си знаят работата. Предлагам ви да дойдете с нас, на фара. Там ще има много по-голяма нужда от вас, защото въпросите от политическо и държавно естество можете да решавате единствено вие! — Казах го напълно убедено — незнайно как, но изведнъж се

изпълних с абсолютна увереност кой точно ще ни очаква там. — А и много държа да ви запозная с един човек!

ПЕТА ГЛАВА

Брат Гуидо ни посрещна пред портите на двореца с облекчение, съперническо единствено на моето — защото в мига, в който генуезците разберяха, че срещу тях има заговор, всеки пизанец във военно облекло и с боен кон би могъл да бъде моментално езекутиран като вражески съгледвач. Но след като представихме брат Гуидо като наш приятел, дождът въобще не се интересува за повече подробности — според мен доста бързо осъзна, че при подобна война често съществуват странни съюзи. И от двете страни. Конярите докараха коня на своя господар и не след дълго един бял и един черен жребец се втурнаха напред към кулата на фара. Едва когато се измъкнахме от високите, закриващи небето улици, осъзнахме колко силно вали. Съжалих и двете армии, нагазили в калта на бойното поле в планината, и за първи път се сетих за майка ми. Дали ще излезе жива от предстоящата нощ? Но не за нея се тревожех — болеше ме единствено за синовете на майките, биещи се за своите семейства или за града, който обичат, или дори за седмичната си надница — мотиви, до един по-почтени от нейните.

Нощта окончателно бе завладяла града и фенерът на върха на фара светеше ярко, направлявайки бойните кораби на врага. Двата коня спряха на пристанището и синьор Кристофоро моментално скочи. Провикна се на брат си и се втурна да му помага с организирането на градското опълчение. Брат Гуидо слезе след него, като помогна и на мен, а после изкрещя нещо в ухото ми, надвиквайки барабаненето на дъжда:

— Отведи дожа в кулата на фара — там ще бъде в безопасност! Охранява се от генуезкото опълчение и виждам, че вече са сложили постове. Синьор Кристофоро каза, че на първата тераса имало закрито помещение.

— А аз?

— Ти върви на втората тераса и изгаси фенера! Трябва изцяло да го изгасиш, Лучана, така че се постарай да не се проваляш!

Вкопчих се в подгизналата му мантия. Косата му се бе сплескала и висеше пред очите му на плътни кичури, подобни на затворнически решетки.

— А ти къде отиваш? — изкрещях.

— Трябва да отведа коня до западните склонове и там да запаля огън! — изрева той. — Трябва ни някакъв маяк от треволяци, за да заблуди приближаващата флота. — Вдигна очи към оловното небе, надвиснало над нас. — В този дъжд няма да бъде лесно, но все някак си трябва да стане.

— А не може ли някой друг да отиде? — проплаках, отказвайки да се пусна от него като подплашена маймунка.

— Не — поклати глава той и от косата му се посипаха капки. — Синьор Кристофоро поема командването на флота, а дождът трябва да бъде охраняван в кулата. Аз притежавам най-бързия кон в целия град, а и не мога да плувам, така че трябва да служа по суша, а не по вода. Затова ми позволи да се заема със задачата си, а ти се заеми с твоята! — Погледна ме право в очите и допълни: — Би било добре да се помолиш за мен тази нощ.

Дъждовните капки по лицето ми се превърнаха в мои сълзи. Имах чувството, че си вземам сбогом с него.

— Мислех, че вече си приключил с Бога — изрекох задавено.

— Аз не съм приключил с Бога, само той приключи с мен.

Погледнах го, а той ме дари с най-красивата си, най-слънчева усмивка — беше пак старият брат Гуидо, със светлината на вярата в синевата на очите си.

— Значи после ще се върнеш? Когато всичко това приключи? — Имах нужда да погледна отвъд тази нощ, да знам, че ще настане време, когато ще мога да му ходя на гости в „Санта Кроче“. Дори само мисълта, че е жив, щеше да ми бъде напълно достатъчна.

— Къде, в манастира ли? Не, разбира се.

— Ама...

Той обгърна лицето ми с двете си ръце и изрече:

— Никога няма да се върна там! И не защото не обичам Бога, а защото обичам *теб*. — И устните му се впиха в моите — леденостудени отвън, парещо горещи отвътре. После се плъзнаха по бузата ми и стигнаха до ухото ми. — Любовта е, когато обичаш някого толкова много, че ти се налага да го наречеш нещо друго — прошепна.

И потегли.

Радост и тъга изпълниха едновременно душата ми — радост, че той ме обича, ала подправена с вцепеняващия страх, че съм го докоснала за последен път. Замаяна от блаженство и грозни предчувствия, аз се понесох неуверено към кулата на фара, следвана плътно от дожа. Входът се охраняваше от двама членове на градското опълчение с кръста на Генуа на гърдите си. Само едно кимване на техния господар бе достатъчно, за да ги накара да разделят пиките си. Пуснаха ни, без да задават никакви въпроси. По кожата ми пролазиха неприятни тръпки, в объркания ми мозък запрепусаха странни образи — ръкавът на единия страж беше толкова дълъг, че покриваше дори китката му, а ръкавът на другия беше толкова къс, че едва покриваше лакътя. Нещо не беше наред.

Щом се озовахме зад стените на кулата, воят на вятъра, бученето на дъжда и разбиването на вълните в скалите изведнъж заглъхнаха — стените бяха толкова дебели, че блокираха дори бурята. Единственият звук, докато се катерехме по стъпалата, бе дрънченето на бронята на дожа. Зърнах светлината на свещите, разливаща се навън, още преди да завием по стълбата. Вече бях сигурна кого ще заварим там, на първия етаж — неспособен да стои настрани, наблюдаващ от прозореца разгръщането на великия си план.

Влязохме в квадратната стая. Празна, с изключение на една-единствена фигура край прозореца, облечена във великолепно пурпурно кадифе и златен брокат, загледана в морето, проследяваща настъпването на нощта. Когато ни чу, се обърна.

Лоренцо де Медичи.

ШЕСТА ГЛАВА

— Лоренцо?

— Батиста, скъпи ми приятелю!

И двамата мъже бяха изненадани и шокирани, но бързо се овладяха, навличайки познатите си маски на обиграни аристократи и политици, в редица отношения не по-зле от майка ми.

Първо заговори по-младият мъж:

— Какво правиш тук?

Сивите очи на великия Медичи се изпълниха с тревожност.

— Моят... хмм... кораб, се разби в бурята — изломоти. — Потърсих убежище тук, докато бурята свърши и успея да намеря пътя към твоя дворец, за да ме подслониш.

— Така ли? — Лицето на дожа изразяваше учтиво учудване. — Ммм, да. Пролетните приливи често са непредсказуеми.

Двамата благородници се погледнаха като улични котараци, несигурни дали да измъркат, или да се вкопчат един в друг.

— А иначе накъде беше тръгнал?

— Към Пиза. Там скоро ще има сватба, нали така, скъпа моя? — Аз се измъкнах от сенките край вратата. — А никак не ми се иска да пропусна венчавката ти, дете, след като ти бе така любезна да уважиш моя племенник.

Погледите ни се срещнаха и аз разбрах, че той знае всичко. Не знаех какво да кажа, но за щастие на дожа това му беше работата.

— Странна работа. Какъв необичаен маршрут — от Флоренция до Пиза *по море*. — Гласът му вече бе придобил опасно спокойни нотки. — За съжаление доста си се отклонил от пътя си, милорд.

Сега беше ред на Лоренцо да се почуди какво да отговори. Дожът го изпревари:

— Ще прощаваш, милорд, но преди да продължим този *така* интересен разговор, се налага да помогна на моята гостенка за една дребна работа. А ти остани и се наслади на драматизма на бурята. — Беше самата учтивост.

Лоренцо бързо улови тона на разговор и отвърна:

— О, не! Мисля, че вече достатъчно прекалих с гостоприемството ти! А и ветровете като че ли отслабват.

— Тук много грешиш. Бурята тепърва ще се разрази. За нищо на света не мога да ти позволя да продължиш пътешествието си при подобни обстоятелства! Настоявам да останеш, а за да ти помогна да вземеш решение, не е зле да те уведомя, че на вратата долу са моите хора.

— *Твоите* хора, така ли? — подметна развеселен Лоренцо, макар да си даваше сметка, че всъщност се намира в капан. Усетих отново онези познати тръпки по кожата си — беше някак си нередно ракът в котлето да се присмива на рибаря. — В такъв случай би било невъзпитано от моя страна да не поостана още малко, за да си поговорим. За какво искаш да говорим, а?

— Как върви външната ти политика? — Въпросът на дожа беше остър като кама.

— Безинтересно — отговори обиграно Лоренцо Медичи. — Но на вътрешния фронт инвестирах в един примамлив алианс, който, надявам се, съвсем скоро ще предизвика небивал интерес.

— Има огромна разлика между законен интерес и узурпиране на права.

Двата наежени котарака се заковаха на място, а после започнаха да се въртят в кръг, очаквайки следващия удар. Той дойде от Лоренцо:

— Като говорим за интереси, как е банковият ти заем?

— Изключително полезен — отговори Джовани Батиста.

Пак се разделиха, а аз си дадох сметка, че е крайно време да действам. Дръпнах аления ръкав на дожа.

Той се обърна към мен, погледна ме, а после поясни на Лоренцо Великолепния:

— Ах, да. Както вече споменах, моята гостенка тук има да свърши една работа горе. Ти, естествено, нямаш да направиш никакъв опит да я спреш, нали?

— Дори и не бих си помислил да я спра. Върви, скъпа, фенерът те чака!

Усмяхнах се и задържах гранитния му поглед, докато се измъквах назад към вратата. Всеки момент очаквах някакъв номер. Лоренцо Великолепния не може просто да си стои и да гледа как разрушавам всичко, към което се бе стремил, нали така?

Оставих ги да си разменят фалшивите любезности и поех по стъпалата към втория етаж. Когато влязох в горната стая, забелязах три неща:

Прима коза: Че фенерът се намираще в средата на стаята и приличаше на слънце — стъкло, изработено от множество парчета кристали и покриващо огромна тавичка с пламъци. Носът ми подсказа, че онова, което гори, е зехтин. Светлината беше ярка и изобщо не се влияеше от четирите огромни неостъклени прозореца, изложени на четирите ветрове, през които бурята виеше и завихряше и косата, и дрехите ми. Вятърните коне очевидно се бяха съюзили, за да ме изкарат чак на зъбците на кулата, така че се наложи да се хвана здраво за стените, за да остана жива. И въпреки всичко това, фенерът продължаваше да си гори все така ярко. Беше красива гледка — множеството фасетки на стъклото улавяха светлината и я връщаха многократно, подобно на най-големия диамант на света. Диамант, ярък като Витлеемската звезда, който водеше корабите напред.

Секонда коза: Краката ми залепнаха на пода по начин, който ми припомни за колибата ми край Арно — същински порой от кръв, бликаща от прерязаните гърла на двамата генуезки стражи, проснати на пода. Един кратък оглед ми подсказа, че нито един от тях не е Бартоломео. Благодаря ти, Господи! И...

Терца коза: Разбрах защо принцът на Флоренция не се бе опитал да ме спре да се кача тук. Защото от другата страна на фара, черен като нощта и мрачен като смъртта, и извисен над фенера също като нея, ме чакаше Прокажения — Кириак Меланхтон.

В продължение на един удар на сърцето двамата се вторачихме един в друг. Той стоеше абсолютно неподвижно, докато вятърът подхващаше мръсните му дрипи и ги развяваше като платна. Черни парцали покриваха лицето му и над тях стърчаха единствено сребристите му очи, които сякаш проникваха в душата ми.

Ловец и плячка лице в лице. Най-накрая.

Този път страхът ми бе подсилен и от още една мисъл — че няма да мога да изгася фенера, че няма да мога да изпълня задачата, която ми бе поставена. Но време за размисъл нямаше, защото той веднага скочи върху мен.

Ръката, с която стисна врата ми, бе като желязно менгеме. Пред очите ми заиграха черни кръгове, в ушите ми загъргориха огън и кръв.

Не можех да си поема дъх, а той ме държеше само с една от кошмарните си ръце — другата вече се протягаше към касапския нож. Бих му се помолила, но не можех да говоря... не можех да говоря... През ума ми мина проблясък — как Никодим от Падуа бе казал, че той няма долна челюст, така че не може да говори. Протегнах ръка директно към гърлото на Прокажения. Без да се страхувам от заразяване, аз пъхнах пръсти под парцалите, напипах откритите жлези и тръби, и ги стиснах силно. Този ход ми помогна да се откъсна от него. Той ме пусна, аз се свлякох на земята с хриптене. Ударих си главата във фенера и се опитах да стана от пода, обаче той пак ми налетя. Нечовешки силните му ръце ме вдигнаха като перце и ме хвърлиха директно върху фенера. Стъклото и фасетките му бяха достатъчно горещи, за да изгорят плътта ми. Една от грозните, с окапала плът ръце ме стисна отново за гърлото, а другата успя да извади касапския нож. Той се вдигна над главата ми.

Последните ми мигове бяха сякаш часове. В съзнанието ми запрепускаха образи, времето се завъртя назад като колело. Видях всичко и всички от рождението си досега — бях бебе в бутилка, момиченце в манастир, уличница, благородна дама. Видях и брат Гуидо — толкова много негови образи; видях всички пътища, които изминахме заедно, всеки момент, в който той ме докосваше, видях дори и първата ни среща. Върнах се отново във Флоренция в онзи горещ ден, преди да се запозная с Ботичели, преди съдбата да ме хвърли във всичко това.

Захватът на убиеца се стегна около врата ми, фенерът започна да прогаря гърба ми, кристалите му — да се пукат под главата ми. Затворих очи за настоящето. Искях да умра във Флоренция, с брат Гуидо до мен. Спомних си едно от първите неща, които ми беше казал — *Лучана Ветра означавало светлината в стъклото. Пусни светлината, пусни светлината... Бях бебе в бутилка, пусни светлината, пусни светлината...*

С последните си останали сили аз се стоварих върху кристалите на фенера и двамата паднахме в огъня. Като в някакъв зловец танц аз обърнах Прокажения под мен и горящият зехтин подхвана и двамата ни. Обаче огънят в стъклото пазеше съименницата си — подгизнали от дъжда, мантията и косата ми не пламнаха, обаче сухият и останал кожа и кости прокажен незабавно пламна. Подобно на човешка факла, той

започна да се щура из малката стая, въртящ се в непрестанна агония. Гледах го като онемяла. Зехтинът беше подпалил и пода и с наквасената си пелерина аз започнах да гася отделните огнени джобове, които заплашваха да ме погълнат. Най-накрая Прокажения падна — нечовешката му сила свърши и сребърните му очи се затвориха окончателно. Огънят бе изгорил парцалите по лицето му и аз предпочетох да не се заглеждам в онова, което се бе разкрило. Не бях очаквала да изпитам някакво съжаление към него, но си знаех, че ако Бог бе наказал и мен с подобна болест, и аз като нищо бих могла да се превърна в чудовището, което беше той.

А после, останала в почти пълен мрак с три трупа около мен, един от които страховит като ада, аз се заех да изгася и последните пламъци, питайки се как ли се справя брат Гуидо по западните склонове на Генуа. Тъкмо се молах някой ден пак да го видя, когато Бог ми отговори — най-изненадващо чух гласа на брат Гуидо, който ревеше отдолу:

— Лучана! Лучана!

— Тук съм! — изкрещях и започнах да махам като луда от прозореца.

А той ми махаше отдолу. Носеше малка лодка, която бе вдигнал над главата си, за да се запази от дъжда. Като царица в шумата си.

— Лучана, изгаси ли вече фенера?

— Почти. Всеки момент ще приключа. Гася последните пламъци — отговорих и се обърнах, за да довърша задачата си.

— Неее! — изрева той с такова отчаяние, че аз се заковах на място. — Слушай ме внимателно! — провикна се моят любим от скалите под фара. — Извади ротогравюрата и я потопи в зехтина. После я запали и ми я хвърли през прозореца! Веднага!

— Какво... Ама защо...

— Просто го направи!

В гласа му се усещаше такава настойчивост, че реших да не питам нищо повече. Извадих дървената карта от ръкава си и я претърколих от всички страни в зехтина на пода, за да се напои. Последните пламъци открих в самото сърце на фенера и се замолих дървеният цилиндър да се запали. На молитвата ми бе отговорено многократно, защото той не само се запали, но и пламна като факла, като едва не опърли веждите ми — сигурно част от мастилото на

синьор Кристофоро все още бе останало по него, защото пламъкът бе много буен и ярък.

Приближих се до прозореца, като държах дървения цилиндър колкото ми бе възможно по-далече от мен. Надявах се да успея да го хвърля, преди да е изгорил и омаслените ми пръсти.

Видях как брат Гуидо оставя лодката и увива подгизналата си мантия около ръцете си.

— Хвърли ми го много внимателно, Лучана!

Така и направих, молейки се падането да не изгаси огъня. Обаче необичайната факла падна като комета с горяща опашка. Брат Гуидо я хвана умело и пое предпазливо надолу по скалите. Не можех да му позволя да замине, без да знам.

— Какво стана? — извиках.

— Не можах да запаля огъня. Твърде е мокро! — изкрещя в отговор той.

— И сега ще занесеш тази факла чак до скалите? — изпищях изумено. — Но тя няма да издържи дотам!

— Знам! — извика ми той. — Синьор Кристофоро има друга идея. Трябва да отнесе тази факла до неговия кораб, който той ще подпали и ще го блъсне директно във флагманския кораб! Флотата „Бисто“ приближава — хиляда кораба, на не повече от половин левга оттук!

Мозъкът ми зацикли от налудничавостта на тази идея.

— Но ти ще загинеш! И двамата ще загинете! Бурята, пожарът...

Той бързо ме прекъсна:

— По-добре да загинат двама, отколкото хиляди!

Постави лодката върху бурните морски вълни, захапа факлата и приклеци греблата по местата им.

— Недей! — изпищях. — Остави ги да дойдат! Какво значение има?

Той ме погледна за последен път и отговори:

— Знаеш какво!

Загледах се безпомощно как той се бори с огромните като планини вълни ужасена, че ще се разбие в скалите. Обаче той беше отличен гребец и успя да се измъкне бързо от крайбрежния вихър на морето. Светлинката в лодката му ставаше все по-малка и по-малка. С всеки следващ замах на греблата се ужасявах било, че факлата ще

изгасне, било, че няма да изгасне. Не можех да реша дали искам той да изпълни успешно мисията си, или да се провали и да се върне.

Факлата започна да пращи. Огънят умираше. А после пламна лодката — очевидно я бе използвал, за да поддържа огъня. Сега вече знаех, че той няма да оцелее. Наблюдавах в пълно вцепенение как подпалената лодка се разгаря, как осветява още по-голяма част от морето, как се появява високият тъмен силует на една генуезка шхуна, как моряците придърпват лодката към тях с куки и как тук-там започват да пламват по-дребните точки на запалените от огъня на лодката факли. Тъмните фигури подпалиха платната, а веднага след тях пламна и целият кораб — сигурно бяха напоили платната със зехтин. На фона на пълзящите все по-бързо пламъци към водата се понесоха хора — синьор Кристофоро и неговият безстрашен екипаж. Поддържаща перфектно зададения си курс, генуезката шхуна се вряза директно във флагманския кораб „Бисто“. Първо пламнаха десет, после двайсет кораба, а накрая цялата вражеска флотилия бе в пламъци и като че ли пламна и самото море. Писъци и хаос наред пожарите, но и достатъчно светлина за отчаяните ми очи, които търсеха една мъничка, нищожна лодчица. Но все едно се опитвах да видя едно горящо клонче наред пламтящо огнище. А после, за втори път тази нощ, наистина видях една горяща човешка форма, останала сама наред океана в малко огнено островче. Фигурата протегна нагоре ръце като Христос и изкрещя нещо и после потъна в бурните вълни.

Направих така, както ме бе помолил брат Гуидо — започнах да се моля.

СЕДМА ГЛАВА

Първият ден на пролетта изгря наред студ и ситен ръмеж.

Въпреки че бурята беше отминала, от мъгливия дъждец косата и дрехите ми продължаваха да подгизват — на мястото, където мечтата на Лоренцо бе умряла заедно с моята. Той бе мечтал за империя, аз — за любим. Една голяма мечта и една мъничка. И двете — мъртви.

Ала тук бе дошъл краят на не една и две мечти. Когато тръгнах по плажа в сребристото утро, зърнах стотици овъглени трупове на моряци, които морето изхвърляше на брега — някои генуезци, други неаполитанци. Поставих си зловеща задача — започнах да обръщам с крак всяко тяло, оглеждайки подпухналите лица, търсейки обичните черти на брат Гуидо. Сърцето ми казваше, че него го няма вече, обаче аз трябваше да бъда сигурна, отказвах да се предам. Краката ми буквално се вкочаниха от ледените води на прилива, но аз почти не забелязвах.

— Лучана! — провикна се нечий глас от другия край на брега. Извъртях се на пети, но беше синьор Кристофоро.

— Връщай се! Той не е там!

— Знам.

Той се приближи към мен, постави нежно ръка на рамото ми и рече:

— Накрая просто трябваше да запали лодката си, за да поддържа пламъка жив. Видях го как скача — нямаше друг избор — или морето, или да изгори. А после и всички ние скочихме. Но доколкото знам, той не можеше да плува.

— Не можеше — задавих се в сълзи аз.

— Хей, чуй ме! И много по-добри плувци от него загинаха през тази нощ! Пожарът, бурята — на хората им дойде в повече. На него също.

Погледнах го и попитах:

— А Бартоломео?

— Жив е. Но мнозина други бедни души не оцеляха — и тук, и в планината. Важното е обаче, че Генуа победи!

Стори ми се странна дума — победа. Защото всичко ми изглеждаше изгубено. Извърнах се отново към морето и се загледах в точката, където бях зърнала за последно брат Гуидо.

— Той каза ли нещо?

— Да. Каза: „А плевата Той ще залее с неугасващ огън“. Изкрещя това и скочи.

Кимнах. Напълно онемяла. Сигурно трябваше да бъда доволна, че в края си е цитирал Светото писание — миг преди срещата си със своя бог.

Но бих предпочела да бе изпратил някакво послание на мен.

Синьор Кристофоро ме хвана за раменете и кротко изрече:

— Лучана, той спаси хиляди хора! Той спаси моя град! Мисля, че... трябва да е бил много добър човек.

— Такъв беше — прошепнах и краката ми се подгънаха и аз се отпуснах безсилно върху ситните камъчета на плажа, победена от прилива на скръбта.

Синьор Кристофоро приклепна до мен и се загледа в морето. Тук-там, подобно на чудати айсберги, се носеха овъглените останки на корабите, но само за да потънат завинаги във водите на залива, помахвайки за последно с мачтите си. Много, толкова много изгорени кораби, скупчени на хоризонта като зимна гора.

— Дойдох да си взема сбогом с теб — рече той.

Погледнах го измъчено.

— И ти ли?

Той бе единственият приятел, който ми бе останал.

— Бях твърде дълго разделен от онези, които обичам. Ако тази нощ ме научи на нещо, то е, че е крайно време да видя сина си.

— Диего, нали?

— Запомнила си — усмихна се той.

Извърнах отново очи към морето, напред, отвъд останките от флотата, напред, към безкрайната синева.

— А после какво смяташ да правиш?

— Мисля, че сега, след услугата, която направих на града, дож Батиста може и да плати за един кораб с глупаци, не мислиш ли? А дори и да не го стори, няма значение. Ще се обърна към краля и кралицата на Испания.

— Вземи това от името на Венеция! — Бръкнах под мокрите си дрехи и извадих кесията с петдесетте дуката, която бях откраднала от майка ми. Изцъклените му очи се изцъклиха още повече, когато забеляза проблясъка на златото, чу дрънченето на монетите.

— А на теб няма ли да ти трябват? — попита.

Поклатих глава. Парите вече нямаха никакво значение за мен.

— Сега какво следва?

— Първо Португалия, а след това — Азорските острови, при баща ми и Филипа. И при малкия Диего.

Въздъгнах и въздишката ми бе поета от вятъра. Скърбях за всичко, което той има, а аз никога нямаше да имам.

— Не бих искала да те спирам — промълвих. — Върви да видиш съпругата и детето си. Любовта и семейството са единственото, което има значение на този свят. — А аз бях изгубила и двете само за една нощ.

— Тъкмо се канех да ти кажа същото. Майка ти те очаква в двореца на дожа.

— Майка ми ли? — Не се бях сещала за нея откакто брат Гуидо потъна във вълните.

— Да. Тя, баща ти и Лудовико Мавъра са пленени — доведоха ги в града призори. Сега са заложници на моя господар, докато не подпишат мирния договор, който писарите съставят точно в този момент.

— Ами дон Феранте?

— Обърна и побягна към къщи още когато пламна първият кораб.

— А Николо дела Торе? — Едва не се задавих от името.

— Кой?

— Господарят на Пиза.

Синьор Кристофоро сви рамене.

— Нямам вести за него. Защо?

— Няма значение.

Не бях в състояние да облека мислите си в думи, да му обясня ужасната ирония, че ако сега се върна към обичайния си живот, ще трябва да се омъжа за братовчеда на онзи, когото обичах и който завинаги изгубих. За братовчеда, който ще ми напомня всеки божи ден, че някога е живяло негово далеч по-добро копие. Че някога е живяло и

ме е обичало. Жестокостта на тази ирония ме удари в гърдите като юмрук и си помислих, че всеки момент ще умра. Щеше ми се да можех.

— Когато си готова, по-добре се върни при майка си. Ти си първият човек, за когото тя попита. Дори не мислеше за собствената си безопасност. Мисля, че те обича, Лучана. Вярно е, че тя е лъвица, но пък ти си детето на лъвицата!

Усетих как ме целува по челото.

Нямах сили да го погледна. Нямах сили да повдигна уморената си глава.

— Бог да е с теб! — каза той.

— И с теб — прошепнах аз.

Обаче той вече бе поел към пристанището и вятърът грабна думите ми и ги запрати далече от него.

* * *

Нямам представа колко съм стояла върху студените камъчета. Приливът настъпваше и запращаше в краката ми дъски и вързопи с платнища. Накрая предателското слънце благоволи да пробие облаците и да ме изсуши, и да стопли камъчетата под краката ми. Започваше един прекрасен ден.

Скоро трябваше да избира дали да остана и да потъна, или да се изправа и да живея. Надигнах се бавно и докато се изправах, усетих как пергаментът под корсажа ми ме одраска. Копието на „Примавера“, с което открих любовта на живота си, за да я изгубя наново. Извадих го и го захвърлих в морето колкото навътре успях, а после се обърнах към сушата, за да не знам къде се е приземило. Вече не ми трябваше. Обаче приливът отказа да ми позволи дори това. Пергаментът се върна при мен, подгизнал и сгърчен като суха скумрия, и буквално се залепи на мократа ми обувка. Загледах се в него, увит около обувката ми, и се сетих, че това е последното нещо, което двамата бяхме докосвали заедно — единственото общо нещо, което някога бяхме имали. Може би някой ден щях да събера сили отново да го погледна. Спасих картината от прилива, преди морето окончателно да си я поиска —

изцедих я като мокро пране, а после се обърнах по посока на двореца на дожа просто защото не знаех къде другаде да отида.

Възможностите ми бяха крайно ограничени. Бих могла да остана и да работя по улиците на Генуа — да се чукам с моряците, докато накрая стана твърде стара, за да ме искат. „През лятото — супа и слива“ — припомних си мрачно познатата поговорка. Бих могла също така да се възползвам от рожденото си право и да си взема за съпруг един безхарактерен *финочио* — като червея, нахлуващ в хубавата ябълка. Или просто да умра от собствената си ръка и да се срещна с брат Гуидо в отвъдното. Само дето, въпреки манастирското си образование, не бях много сигурна дали вярвам в задгробния живот. А дори и да вярвах, монахините не забравяха да ми повтарят, че самоубийците отиват право в ада. И тъй като брат Гуидо, който умря като Христос, спасявайки хиляди други, със сигурност вече е отишъл на небето, щяхме да бъдем разделени дори във вечността. Надявах се брат Гуидо вече да се забавлява с ангелите, в които съвсем наскоро пак бе повярвал.

Влага изпълни очите ми и аз едва не се изгубих в града. Разминавах се с безброй семейства, поели към църквите за литургия, нетърпеливи да благодарят за ориста, която им се бе разминала. Даже и камбаните звучаха весело, призовавайки вярващите към храма. Аз бях единствената жива душа по улиците, която не се усмихваше — дори гледката на жените и децата, които бяхме спасили, не бе в състояние да стопли леденото ми сърце. Накрая успях да се добера до огромния палат на черно-бели ивици, с огромните порти и осъзнах, че в мига, в който почукам на вратата, ще съм направила избора си.

Повиках стражата и приех съдбата си.

Бях поканена с огромни почести в просторна приемна. Чувствах се като Савската царица. Очевидно славата ми вече се бе разнесла и градът усещаше, че ми е задължен. Изпълних се със странно чувство за вина, когато охраната и прислугата започнаха да ми целуват ръка, защото знаех, че не аз заслужавам тази благодарност. Други заслужаваха да им благодарят и да ги възхваляват, други, които вече ги нямаше. Настаниха ме в златен стол, поднесоха ми голяма чаша вино и ме помолиха да почакам — дождът съвсем скоро щял да ме приеме.

Малко след това вратата отново се отвори и срещу мен седна друг височайши персонаж от тази драма, също да чака благоволенieto

на дожа. За него обаче нямаше нито златен стол, нито бокал. Само окови около ръцете.

Вратата пак се затвори и за няколко кратки, невероятни мига аз останах насаме с Лоренцо Медичи.

ОСМА ГЛАВА

Той се приведе напред в стола си и ме огледа. Като че ли не излъчваше никаква враждебност към мен — само нескрит интерес. Срегнах директно погледа му, защото през последните няколко часа бях научила, че когато няма вече какво да губиш, няма и от какво да се страхуваш.

— Защо толкова искаше да ме спреш? — Прочутият дрезгав глас говореше съвсем искрено. Просто питаше, искаше да знае. — Какво значение имаше за теб?

С болка си дадох сметка, че той повтаря дословно последния въпрос, който бях задала на брат Гуидо. Сетих се и за отговора му: „Знаеш какво“. Всъщност едва сега разбрах.

— Защото в Генуа двама братя имат картографски магазин на пристанището и мечтаят да открият нови земи. Защото в Болцано ядат едни странни неща, наречени кнедли, и танцуват като лунатици. Защото в Пиза има една кула, която стои наклонена, но никога не пада, и всяка година четири квартала на града бутат дънер по мост. Защото във Венеция са построили град върху водата и изработват прекрасно стъкло от прах. Защото в Неапол можеш да си купиш дървена сцена на Рождество, която е толкова реална, че все едно си там, а на следващата сергия можеш да си купиш череп. — Поех си дълбоко дъх и продължих уверено: — Защото в тази земя човек може да обича града си толкова много, че дори да плати с живота си, за да го запази същия — велик и уникален.

Наложи ми се да спра, за да преглътна сълзите си. Не исках той да ме види как плача. Но издйническите сълзи просто избликнаха и се разляха по лицето ми — първите сълзи, които бях проляла, откакто бях бебе в бутилка. Лоренцо Медичи не каза нищо, но гранитните му очи определено омекнаха. И тъй като знаех, че никога повече няма да имам този шанс, му зададох моя въпрос:

— А вие защо искахте да го направите?

— Защото исках да направя Италия велика — отговори простичко той.

Вдигнах към него обляното си в сълзи лице и промълвих:

— Но тя вече беше! Вече беше!

Вратите към кабинета на дожа се отвориха.

— Господарят ще ви приеме сега — изрече напевно слуга в ливрея, очевидно срещайки значителни трудности да намери подходящия тон, в който да се обърне едновременно към приятел и към враг. — И двамата.

Ние се изправихме, и колкото и да е невероятно, принцът на Флоренция отстъпи, за да ме пусне да мина първа.

Странна гледка посрещна очите ми. В широк полукръг бяха насядали три фигури.

Прима: Лудовико Сфорца — Мавъра, все още в пълно бойно снаряжение, окървавен и сразен.

Секонда: Баща ми, без церемониалните си одежди и без шапката като кочан царевица — просто един тъжен старец. И...

Терца: Майка ми, с плочка на гърдите и облекло за езда, на пръв поглед изглеждаща като амазонска царица, но на втори — стара, като че ли си бе изплакала очите тази нощ; тази и много други.

Майка ми се надигна от стола си, когато ме видя, сякаш се канеше да се втурне към мен и да ме прегърне. Но само един поглед на дожа бе достатъчен, за да я спре. Стаята се охраняваше от въоръжени гвардейци по всички ъгли, с кръста на Генуа на гърдите си, с пики и алебарди, блестящи под лъчите на слънцето. От остъклените прозорци зърнах фара и блестящото море — гладко и кристалносиньо, като че ли всичко си беше наред. Имах чувството, че чувам крякането на същите чайки, които чух и вчерашния ден, преди светът да се обърне с краката нагоре.

Дожът си седеше на любимото аленочервено канапе и разлистваше някакви документи. Днес демонстрираше пълно самообладание. Само за една нощ бе израснал. Днес вече не бе Купидон — днес се бе превърнал в истински крал.

— А, Лоренцо! — махна с ръка той. — Заповядай! Липсва само твоят подпис.

Лоренцо Великолепния се приближи към канапето с физиономия, кисела като лимон. Дожът лично му подаде перото и проследи изкъсо процеса по подписването на документа с оковани ръце.

— Така! — отсече накрая господарят на Генуа. — Както се вижда, вече всичко е наред. Признание и съглашение в едно — договор, който в наше време се постига изключително трудно. Бих желал да благодаря сърдечно на всички ви! — завърши и се усмихна мило на свъсените като градоносни облаци лица в стаята. Баща ми, нали винаги си е бил политик, заговори първи:

— Този мирен договор ще си остане изцяло... *sub rosa*, нали? — Гласът му прозвуча слабо и неуверено, като глас на старец.

— Така таен, колкото и заговорът, който го направи необходим — отговори многозначително дожът. — Историята няма да научи за тези събития — стига да съблюдавате условията, които ви поставих, разбира се.

— Но това е абсурдно! — избухна безцеремонно Мавъра, неспособен повече да мълчи. — Да не би да искате да кажете, че вече не можем да се срещаме във въоръжен конфликт? Та в Италия е имало войни още от римляните и етруските, та и по-рано!

— Скъпи ми Лудовико! — усмихна се дожът. — Ти обичаш войната, нали? Е, не се притеснявай. Мисля, че някой ден пак ще се срещнем в битка, било то по суша или по море. Сигурен съм, че съюзи ще продължават да се сключват и да се нарушават чак до края на света. Но това тук е различно. — Размаха пергамента. — Този договор казва, че никога повече няма да бъде правен опит за обединението на този полуостров и никой няма да се опитва да подчинява градовете държави в една империя. В подкрепа на твърдението си аз изпращам копия от този договор със своя печат до Негово величество френския крал Луи XI, Техни величества Фердинанд и Изабела, крале на Испания, както и Негово величество Едуард IV, крал на Англия. Сигурен съм разбирате, че подобно обединение на нашите държави би било точно толкова опасно за техните територии, колкото и за моето собствено херцогство. Така че, ако някой от вас или от вашите съюзници от групата на „Седемте“ нарушите споразумението, подписано днес, ще инструктирам моите съюзници да счупят печатите и да прочетат какво сме написали тук днес и да мобилизират силите си срещу вас! С моята пълна подкрепа те могат да прекарат батальоните си през моето херцогство и да стигнат до вашите! Защото Генуа никога няма да се съгласи с подобен съюз!

С тези думи той се отпусна обратно на канапето си и опря пръстите на ръцете си едни в други.

— Между другото, изпращам копие и на Негово светейшество папа Сикст в Рим. Имам усещането, че божествената му съвест ще го подтикне да ратифицира договора. Вие как мислите?

Не се обърна към никого конкретно в стаята. Напълно владееше положението. Всички знаеха, че Светият отец бе заговорничил с конспираторите, но никой не смееше да го изрази с думи. Дожът бе хванал всички тези благородници в мрежата си, превръщайки ги в безброй безпомощни рибки, които той и единствено той можеше да освободи. Което и направи.

— А сега ви давам позволение да се върнете в мир по вашите кралства и херцогства. Що се отнася до мен, вие никога не сте били тук. Ще бъдете придружени до прохода Ториля. Оттам нататък ще трябва да се оправяте сами. — Изправи се, с което сякаш разпусна събранието. — Управлявайте мъдро и добре и нека празнуваме различията си, като същевременно останем приятели!

Височайшата компания се изправи като един на крака, а дожът седна обратно. Нарочно грабна договора, като че ли искаше да го прочете отново, като че ли не искаше да става част от групичката на тези съюзници дори в най-простия смисъл на думата — щом те седяха, той бе прав; щом бяха изправени, той сядаше. Сега и завинаги Генуа щеше да действа сама. Обаче дожът не беше свършил.

— Не и вие, синьор Медичи! — изрече, без да вдига очи от документите.

Лоренцо не се обърна. Само се закова в средата на стаята, очаквайки да узнае съдбата си. Всички се вцепенихме. Престанахме да дишаме.

— Що се отнася до теб, Лоренцо Великолепни — изрече дожът на Генуа с нескрита ирония, — искам искрено да ти благодаря за гостуването ти в моя град! — Нямаше никакво съмнение, че дожът едва се сдържаше да не обвини принца на Флоренция, че е мозъкът на целия този заговор. — Надявам се, че преживяването ти тук не е било помрачено от времето. Защото виждам, че пролетта дари целия свят с мъдрост и хармония! — Махна неопределено с ръка към гледката навън. — В замяна на моето гостоприемство, сигурен съм, че няма да имаш нищо против да опростиш моите неизплатени задължения към

банка Медичи. Лично аз не бих искал изворът на снощните събития да стане публично достояние, а ти? А дискретността винаги си има цена!

Великолепния го погледна така, сякаш му бяха поднесли под носа развалена риба. Накрая само кимна, но погледна младия дож право в очите и изрече твърдо:

— Но това ще стане, бъди сигурен! Някой ден нашите държави ще бъдат едно цяло!

— Може би — кимна дож Батиста и се наклони напред. — Но не и в моя живот, а най-вече — не през *твоя*.

Това беше като хвърлена ръкавица на младеж срещу старец. Лоренцо изведнъж се вкамени, но накрая магията се развали и той се поклони и излезе, следван от своите сподвижници. На прага майка ми се обърна и ме погледна умоляващо.

Вратата се затвори зад тях.

— Синьорина! — обърна се дожът към мен и ме покани на аленото канапенце до себе си. — Услугите ви към моя град приключиха. Приемете моята огромна благодарност и знайте, че завинаги ще съм ви задължен! — Целуна ми ръка, а после ме погледна в очите и промълви: — Чувам, че приятелят ви е мъртъв. Много съжалявам! Той беше храбър и непреклонен воин и служеше предано на Бога! Съветвам ви да вземате пример от него, а не от вашето семейство. Бъдете достойна наследница на своя град, както аз се надявам да бъда на моя. А сега вървете при майка си.

С тези думи се изправи и взе документите.

Присъединих се към останалите, докато чакахме в приемната каретите ни, които да ни отведат у дома. Седнах до майка ми и тя прегърна ръката ми с двете си ръце и я погали. Аз не я отдръпнах. Огледах господарите, насъбрани около мен — някои от тях избрани, други — по рождение. И в този момент разбрах, че днес корабът с глупаци няма да отплува за Португалия. Защото беше тук. В тази стая. Сега вече разбрах последните думи на брат Гуидо, докато изгаряше в пламъци: „*А плявата Той ще залее с неугасващ огън*“. Само че всичко се бе объркало. Бе изгоряло зърното, а плявата си беше останала.

И тогава разбрах, че Италия е велика не с мъже като тези тук, а с онези, които са загинали за нея.

**ДЕСЕТА ЧАСТ
ПИЗА, ЮНИ, 1483 Г.**

ПЪРВА ГЛАВА

И така, в края на пролетта, аз бях отново в града на брат Гуидо. И отново стоях насред Полето на чудесата, пред вратите на величествената бяла катедрала, вторачена във величествения бял баптистерий и величествената бяла кула, която се бе навела, но отказваше да падне. Само че днес бях в пълна хармония с белия град.

Днес беше денят на моята сватба.

Днес в корсажа ми нямаше никаква картина. Вместо нея, за мое собствено успокоение, си бях сложила моя своеобразен нож от зелено стъкло — гърлото от бутилката, в което съм пътувала като бебе. Остър и извит като нокът на хищна птица, той ми напомняше откъде съм дошла и накъде отивам, както и че винаги има изход. Щом самоубийците ги броят за прокълнати, така да бъде. Проклятието може да се окаже за предпочитане пред семейния живот. В Онисанти бях виждала да колят достатъчно агнета, за да знам, че само като притисна острието зад трахеята, и кръвта ще рукне върху бялото и златното, в което бях облечена — удовлетворяващ изход там, пред олтара. Ще говорят за това години наред.

Майка ми прекъсна мислите ми.

— Нека те погледна!

Облечена разкошно в любимото си зелено, днес тя бе сложила една от любимите си златни маски на лъвица — половин маска, със сто златни верижки между носа и брадичката. Усмихна ми се гордо зад нея, сякаш всичко си беше наред. Сякаш аз бях любимата ѝ дъщеря, която всеки момент ще изпълни най-голямото ѝ желание, а няма да я приковат завинаги за един педераст, когото тя ненавижда от дъното на душата си.

Не бях виждала нито веднъж годеника си, откакто пристигнахме в Пиза, защото, по някаква странна ирония на съдбата, ние бяхме гости на Лоренцо де Медичи в неговия крайбрежен палат на Лунгарно Медичо. Място, където някога бях ходила с брат Гуидо и откъдето бяхме откраднали лодка, за да се понесем по реката на хилядата факли.

Иронията на този спомен не ми убягна — брат Гуидо бе напуснал родния си град по начина, по който му беше писано да умре.

От време на време виждах и самия Лоренцо Великолепния, който бе самата любезност с мен. Нито той, нито който и да било говореше за събитията, случили се в Генуа преди четири месеца. И през всичкото това време не бях зърнала Николо нито веднъж. Разбрах, че при битката при прохода Ториля получил стрела в крака и заминал в планините, за да се възстанови на някакви бани. Майка ми ме убеждаваше, че всичко било наред. (Като че ли на мен ми пукаше за него.)

— Брачният договор е непокътнат въпреки последните... събития... — Това беше единственият случай, в който си бе позволила да заговори за миналото. — С изключение на някои дребни поправки. Вярно е, че принцът беше ранен в битка, защото, както вероятно знаеш, не е много опитен боец. Но ти гарантирам, че състоянието му по никакъв начин няма да попречи на сватбата, която ще се състои *почти* така, както беше планирана!

Да бе, като донесат сакатия ми съпруг на носилка. Майко Божия! Единственото по-лошо от това да бъдеш омъжена за зъл егоист е да бъдеш омъжена за зъл, егоистичен инвалид!

И сега, в часа на моята венчавка, майка ми пощипна бузите ми и ми оправи корсажа.

— Така! По-прекрасна си и от летен ден!

Погледнах я подозрително, но не долових ирония нито в гласа ѝ, нито в очите ѝ. Наистина мислеше това, което казваше, и го изричаше с любов. Разтърсих коса, натежала от хилядата перли и лунни камъни, и повдигнах леко корсажа си. Но усетих нещо различно. Погледнах между гърдите си — ножът ми го нямаше.

— Майко! — извиках остро.

Тя се обърна виновно и аз веднага разбрах, че го беше взела. За последно беше докосвала това парче венецианско стъкло в момента, когато ръцете ѝ са ме поставяли в бутилката с хляба и кърмата. А сега ми го беше взела — а с него и избавлението ми.

Въздъгнах шумно, признавайки окончателното си поражение.

— Много добре — изломотих. Вече си знаех, че ще трябва да издържа цялата сватба, но реших, че няма да се жертвам за нищо. —

Но ако ще се женя, искам от теб една голяма услуга — като сватбен подарък!

— Разбира се! — възкликна веднага тя и се приближи.

Заговорих бавно и ясно:

— Искам от теб да освободиш Бонаcorso Нивола!

Мислех, че ще се наложи да обяснявам кой е този затворен моряк, защото, както ви казах вече, майка ми никога не забелязваше простия народ. Обаче тя веднага се сети — сигурно е притеснявал и нейната съвест.

— Имаш го!

И докато тя говореше, гръмнаха тропетите и дайретата и величествените врати на катедралата се отвориха. Аз тръгнах по широката пътека, водена от майка си. И както и преди, имах чувството, че високите бели колони и сводовете над главата ми са кости, а аз съм прикlescена в корема на голям звяр. Докато вървахме между редиците възторжени гости, аз не можах да не се запитам дали това не са същите хора, които ме поздравяваха преди една година, когато бях тук заедно с брат Гуидо и се возех в златна каляска заедно с обречения баща на моя бъдещ жених.

Когато приближихме олтара, майка ми ме целуна по бузата и прошепна:

— Ще бъдеш много щастлива! Повярвай ми!

И за втори път днес аз погледнах в тревистозелените ѝ очи и там не зърнах нито капка лъжа.

И после видях гърба на омразния ми бъдещ съпруг — висок и облечен като мен, в бяло кадифе и златен бродат. Забелязах, че дори не се обърна да ме поздрави, както направиха всички останали — липсваха му дори основни елементи от възпитанието за човек с неговия произход. Беше по-висок, отколкото си го спомнях, косата му се къдреше като тази на братовчед му, обаче беше малко по-дълга — прилика, която за мен бе по-жестока от всичко останало. Усетих, че в крайна сметка ножът май наистина е забит в гърлото ми, защото от душата ми бликна кръв.

Тогава той се обърна и аз едва не преживях втория си припадък на църковна венчавка през краткия си живот.

Това беше брат Гуидо!

Наистина, действително той. Жив, дишащ, широко усмихнат. Подаде ми ръката, която някога носеше златния пръстен с деветте топки на палеца му.

Беше по-слаб, косата му — малко по-дълга, гладко избръснат, с кожа, загоряла от слънцето и открояваща се на фона на снежнобялото. Сърцето ми се изпълни с любов и копнеж. Единствената съществена разлика бе, че лявата му ръка бе почервеняла от все още незараснали рани — дългите му пръсти бяха обгърнати от гладка, нова, наскоро пораснала кожа. Зачудих се какви ли други рани се крият под изящните му одежди, но и не ме интересувахе — щях да го обичам от все сърце и душа, независимо от раните му.

Не успях да чуя нищо от службата, дори не си поех дъх — толкова голямо беше щастieto, напирашо в гърдите ми. Едва успях да вдигна дясната си ръка за традиционния тоскански поздрав — към жениха и гостите. Нито чувах свещеника, нито обръщах внимание на думите му, защото не бях в състояние да отлепя очи от моя... Възможно ли е? *Съпруг!*

Все пак успях да смотолея отговора си и ние вече бяхме женени!

Стиснах силно изгорената му ръка, когато поехме като едно цяло надолу по пътеката. Улових погледа на майка ми и тя ми се усмихна изпод маската си. Едва когато се озовахме навън, аз успях да проговоря, възползвайки се от момента, когато хвърляхме дребни монети към децата, сбрани се пред катедралата. Имах хиляди въпроси, но започнах само с два:

— Какво стана? Къде е Николо?

— Мъртъв. Разви гангрена в крака и почина от бойните си рани.

Спомних си как майка ми беше казала: *Състоянието му по никакъв начин няма да попречи на сватбата, която ще се състои почти така, както беше планирана!* А после ме бе уверила, че ще бъда щастлива. Не можех да не се усмихна при този спомен.

— Аз се оказах единственият жив наследник на династията Дела Торе — продължи съпругът ми — и накрая вече бях готов да наследя град. Както ти казах, докато ти разказвах за престоя си в затвора „Барджело“, в политиката на Тоскана нещата непрекъснато се менят. Днешният червей от дъното на боклука утре може да стане господар на замъка.

Децата се блъскаха за монети пред краката ни, но ние все едно бяхме единствените хора на тази земя.

Съпругът ми втъкна нежно един златист кичур зад ухото ми и прошепна:

— Когато влязох в манастира, бях млад и неопитен. Обичах църквата, обичах и книгите, но не знаех нищо за света. Ти ми го показва. В Рим аз разлюбих Църквата. — През лицето му премина мрачен облак. — Обаче сега знам, че мога да обичам и Бога, и теб и че няма никаква нужда да избирам. Моята църква може и да не е вече моя църква, обаче моят Бог винаги ще бъде мой Бог — сега и завинаги!

— Но как... как се спаси?

— Скочих в морето, защото бях целият в пламъци — това го видях. Обаче после се вкопчих в мачтата на флагманския кораб, защото сега, след като те бях открил, не исках да се прощавам с живота си. Бурята продължаваше да бушува около мен и по едно време едва не се пуснах от болка, защото ръцете ми бяха много обгорели и солената морска вода щипеше като оцет. Обаче нещо ме накара да се задържа.

— Кой, аз ли? — вдигнах обнадеждено очи, надявайки се, че Господ е чул молитвите ми, с които се обърнах към него в кулата на фара.

— В известен смисъл — усмихна се той. — Може би трябва да благодарим по-скоро на другата ти същност, на богинята Флора — поясни моят съпруг. — Докато гълтах морска вода и се борех да продължа да дишам, я видях, по-скоро видях *теб*, с живота и обещанието за живот вътре в тялото ѝ и с бъдещото дете в корема ѝ. Тогава разбрах, че трябва да живея, за да видя пролетта. Обаче и във видението ми, така, както и в копието, тя нямаше лице, затова пак трябваше да видя твоего. — Тук той хвана нежно с две ръце бузите ми, за да се увери, че съм реална. — В същия този момент зърнах светлинките на брега и приливът ме изхвърли при Пели. Оттам се отправих обратно към двореца на дожа — бавно и болезнено пътешествие, защото треската вече ме бе хванала — ту изгарях от огън, ту замръзвах от студ. Бях наясно, че все още не съм извън опасност, защото, ако лоялните генуезци ме откриеха на скалите така скоро след битката, щяха автоматично да ме екзекутират като дезертьор от вражеската армия. Но накрая успях да се добера до Генуа, където дождът ме прие с почести и бе безкрайно щастлив, че е в

състояние да ме възнагради за услугите ми. Постави цялата си прислуга на мое разположение — най-добрите си лекари, а когато се оправих, ми даде дрехи, коне и свита. Каза ми също така, че си заминала за Пиза заедно с майка си.

Погледна ме за момент и завърши:

— Каза ми, че има смисъл да тръгна след теб, че имам основание да се надявам. Но аз и без това нямах нужда от неговите думи. — Прегърна ме и ме притисна към себе си. — Той е добър човек и мисля, че ще управлява добре своя град.

— Аз също мисля така.

— И стана така, че аз се върнах у дома, за да заявя рожденото си право и да предявя претенции към двореца, който си е по право мой. Преподписах договорите с баща ти — имаше нужда само от една дребна смяна на името, а майка ти бе предоволна от така стеклите се обстоятелства.

Поклатих глава, все още неспособна да повярвам. Това щастие ми идваше в повече, любовта ми напираше да избликне. Съпругът ми вдигна главата ми към себе си, за да ме погледне в очите, а децата побързаха почтително да се оттеглят, предоволни от своята награда. И аз се вгледах в сините, толкова сини очи на моя съпруг, върнал се от мъртвите като Лазар, излязъл от катакомбите сред светлината на деня — живо доказателство за живота след смъртта, в който аз се съмнявах, а той — не. А ние, ние също бяхме преминали от мрак към светлина, от невежество към познание — бяхме разчели картата на съкровищата, бяхме разрешили загадката и бяхме спечелили наградата. Ала съкровището, което открихме, не бе нито сандъче с бижута, нито кесия с жълтици — нашето съкровище нямаше цена.

— И сега какво следва? — попитах, макар че изобщо не ме бе грижа. Сега, когато вече бяхме заедно.

— Следва банкет в двореца, а после... първата брачна нощ. — През лицето му премина сянка. — Е, прието е обикновено *булката* да е девствената през тази първа нощ, но...

— Ще бъда много мила с теб! — прошепнах и го целунах по начин, който никак не подкрепяше думите ми.

През този ден Полето на чудесата заслужи достойно името си. Слънцето залязваше зад Наклонената кула — символът на града на

Гуидо, а вече и моят, и небето зад нея се обагри в червено. Започна денят.

Очертаваше се едно прекрасно лято.

ЕДИНАДЕСЕТА ЧАСТ

1492 ГОДИНА

През 1492 година се случиха три неща.

Прима коза: Родих дъщеря, която нарекохме Симонета — на Перлата на Генуа. Съвсем в реда на нещата перлата в моя пъп, която бе издържала там какви ли не изпитания, изскочи по време на раждането на Симонета, с което окончателно затвърди името ѝ. Изпратих перлата на Бонакорсо Нивола, който бе освободен отдавна по заповед на майка ми и сега си живееше тихо и спокойно със семейството си на остров Бурано, а вече порасналите му синове ловяха риба в лагуната. Непрекъснато си играех със Симонета, всеки ден ѝ казвах, че я обичам. Тя е моята слабост, зеницата на окото ми, моят рай. Към тази моя слабост се присъединява и майка ми, която след раждането на Симонета ни идва често на гости — люлее бебето, храни я, носи ѝ играчки и всякакви съкровища от Венеция, за да я изненадва и радва. А най-големият подарък за нея е просто да седи до внучката си и да си играе с нея, да гледа как с всеки следващ ден красотата ѝ узрява, докато нейната вехне. Открива щастие във всеки един етап от израстването ѝ — беше до нея и при първите ѝ стъпки, и при първите ѝ думи. Детето също я обича много и сега моята майка има втори шанс да бъде истинска *вера мадре*. Понякога двете се оттеглят в атриума на нашия дворец и аз наблюдавам щастливо как старата дама и малкото момиченце си играят на стъклени топчета или на кегли под поставеното в рамка копие на картината „Пролетта“, закачено на стената. То е напукано и сгърчено от солта, ярките му цветове са изчезнали, погълнати от морето, когато го хвърлих в Генуезкия залив. Всички фигури са отдавна размити, с изключение на една — моята. Нямам представа дали е от допълнителните пигменти, използвани за фиксиране върху хартията, или от нещо друго, но във всеки случай там Флора стои съвсем сама наред разрушената си беседка.

Секонда коза: Лоренцо де Медичи почина, след като управлява справедливо Флоренция още девет години на мир и просперитет. В

мига, в който почина, върху купола на църквата „Санта Мария дел Фиоре“ падна гръмотевица и подпали целия храм. Мечтите на Лоренцо Великолепния за империя умряха заедно с него. Но...

Терца коза: Някой си синьор Кристофоро Колумбус от Генуа стигна с кораба си до края на света, както винаги бе твърдял, че ще направи. И там откри една нова мечта за империя — Американците, империя, на която ѝ предстоеше да се превърне в новия Рим.

ИСТОРИЧЕСКА БЕЛЕЖКА

В крайна сметка Италия е обединена през 1871 година. В началото на новия век в столицата на новата държава — Рим, е издигнат огромен мраморен монумент, наречен Олтарът на нациите. Този паметник почти скрива гледката към Капитолийския хълм.

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Никоя друга картина в историята на изкуството не се е радвала на повече интерпретации от „Пролетта“ на Сандро Ботичели. Някои от тях разглеждаме и в нашата история — от ботаническото тълкувание до митологичното. Задължена съм на Чарлз Демпси за академичната интерпретация на творбата в книгата си „Портрет на любовта — *Пролетта* на Ботичели и хуманистичната култура от времето на Лоренцо Великолепния“, както и на невероятно детайлизираното ботаническо изследване на Мирела Леви Д’Анкана в „*Пролетта* на Ботичели — ботаническа интерпретация, включваща астрологията, алхимията и Медичите“. Но този роман дължи най-много на работата на професор Енрико Гуидони от Римския университет. Именно той предлага за първи път идеята, че образите в картината символизират италиански градове и допуска, че платното крие визията на Медичите за обединението на Италия. Аргументите на професора могат да бъдат проследени подробно в работата му „*Пролетта* на Ботичели — обединението на градовете на Италия от Лоренцо Великолепния“. Заради огромното си уважение към този човек кръстих най-интелигентния от своите герои — Гуидо, на него.

Все пак не трябва да се забравя, че тази творба е художествена измислица и че, с най-огромното ми почитание към всички учени, споменати дотук, всички останали допълнения, пропуски и промени по отношение на персонажите, събитията или местата са изцяло мои.

Действието на романа „Тайната на Ботичели“ се развива в много градове, затова се нуждаех от помощта на много хора и имах късмет да я получа. Някои от онези, които ми помогнаха, са мои роднини, други — именити учени, трети — и двете.

Бих искала да изкажа благодарността си на моята сестра, археолога Вероника Фиорато, заради помощта ѝ за всичко, свързано с историята на Рим, както и на зет ми Ричард Браун по въпросите от военноморската история. На семейния фронт съм задължена също така и на моя кръстник, вулканолога Алвин Скарт, за информацията му

относно ефектите от земетресенията, както и на майка ми Барбара Фиорато, задето проследи различните библейски препратки — с помощта на преподавателя Роджър Ууд, който ми бе особено полезен по въпроса за змиите в Светото писание. Баща ми Аделин Фиорато прочете ръкописа и ми обърна внимание на редица опити да пренапиша историята на Ренесанса. Доктор Патрик Хънт от университета Станфорд ми бе невероятно полезен относно видовете мрамор в пода на Пантеона, а за катакомбите на Рим разчитах особено много на Антонио Барета. Всички грешки по отношение на гореизброените теми са изцяло и единствено мои и не трябва да се възприемат като отражение на експертността на онези, които бяха така добри да ми помогнат.

Специални благодарности на семейния ни приятел Брайън Клей, защото той пръв ми насочи вниманието към статията за „Кодът на Ботичели“ на професор Гуидони — искрата, която запали моето вдъхновение.

Искам да благодаря и на фантастичната си агентка Тереза Крис, както и на прекрасния екип от „Бютифул Букс“; на Саймън Петерик за неговата вяра в тази книга, на Райън Дейвис — за решимостта да ѝ помогне да бъде забелязана, на Тамзин Грифитс за неуморния ѝ труд пред клавиатурата, и на Сара ди Джироламо — за проверката на моя съмнителен италиански.

Задължена съм и на галерия „Уфици“ за разрешението им да използвам тяхната несравнима картина в тази книга, както и на Хелън Илмайър, задето ми помогна да получа правата за включването ѝ.

Преди всичко обаче трябва да благодаря на моя съпруг Саша, който добави към множеството си роли и тази на неуморен изследовател. И на последно място, но не по значение — благодаря на моите две херувимчета, Конрад и Руби.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.